

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2019

ผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980

ศุภรดา ต่านเขิดชูเกียรติ
คณะอักษรศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [History Commons](#)

Recommended Citation

ต่านเขิดชูเกียรติ, ศุภรดา, "ผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980" (2019). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 9348.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9348>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980

น.ส.ศุภรดา ด้านเชิดชูเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

THE IDEAL WOMAN OF THE SINGAPOREAN NATION STATE, 1950S–1980S

Miss Suparada Danchedchukiat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in History
Department of History
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2019
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980
โดย	น.ส.ศุภรดา ด้านเชิดชูเกียรติ
สาขาวิชา	ประวัติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวรรณ เรืองศิลป์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ ทิพย์พิมล)	

ศุภรดา ด้านเชิดชูเกียรติ : ผู้หญิงในอุดมคติของชาติสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980 . (THE IDEAL WOMAN OF THE SINGAPOREAN NATION STATE, 1950S–1980S) อ.
ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาการประกอบสร้าง “ผู้หญิงในอุดมคติ” ของสิงคโปร์สมัยสร้างชาติระหว่างทศวรรษ 1950–1980 โดยรัฐบาลพรรคกิจประชาภายใต้การนำของลีควนยู โดยจะวิเคราะห์จากนโยบายเรื่องผู้หญิง และการออกกฎหมายที่มีส่วนในกำหนดบทบาทหน้าที่ทางเพศสภาพของหญิงและชายในสิงคโปร์ รวมถึงการต่อรองระหว่างรัฐและผู้หญิงสิงคโปร์ในช่วงเวลาดังกล่าวที่กระแสสิทธิสตรีกำลังมีอิทธิพลและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนอุดมคติรัฐเกี่ยวกับผู้หญิงของสิงคโปร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะชี้ให้เห็นว่าการจัดการความสัมพันธ์ทางเพศสภาพระหว่างชายหญิงในพื้นที่ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ หลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อที่มีลักษณะแบบปิตาธิปไตยคือแนวคิดสำคัญที่รัฐบาลสิงคโปร์ใช้ในการกำหนดนโยบายเพศสภาพและดำเนินนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิง ผู้หญิงถูกกำหนดให้แสดงบทบาทในฐานะแม่และเมีย ส่วนผู้ชายถูกคาดหวังให้ทำงานนอกบ้าน ทั้งนี้ ผู้หญิงในฐานะแม่และเมียตามอุดมคติรัฐในบริบทการสร้างชาติต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ มีการศึกษาดี มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อตอบสนองนโยบายเศรษฐกิจ และเป็นมารดาที่มีคุณภาพของเยาวชน อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้หญิงที่เพิ่มขึ้นและกระแสสิทธิสตรี อุดมคติรัฐเกี่ยวกับผู้หญิงที่ประกอบสร้างขึ้นโดยหลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อที่เป็นปิตาธิปไตยก็ได้ถูกต่อรองจากผู้หญิงสิงคโปร์ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5980166922 : MAJOR HISTORY

KEYWORD: THE IDEAL WOMAN / WOMAN POLICIES/ GENDER POLITICS / CONFUCIAN
PATRIARCHY / NATION BUILDING / SINGAPOREAN NATION STATE

Suparada Dancherdchukiat : THE IDEAL WOMAN OF THE SINGAPOREAN NATION
STATE, 1950S–1980S. Advisor: Assoc. Prof. WASANA WONGSURAWAT, Ph.D.

This thesis examines the constructions of the Singaporean "Ideal Woman" by the PAP Government during the nation-building period between the 1950s and 1980s led by Lee Kuan Yew. The study analyzes the woman policies implementation and legislation shaping the gender roles of male and female citizens in Singapore, as well as the negotiations between the PAP and Singaporean women in a flourishing period of women's rights, including the change of the state ideal of women in Singapore.

This thesis suggests that the management of sexual relations between men and women in domestic spheres is a significant part of the nation-building process in Singapore. The Confucian ethics with patriarchal characteristics were important conceptions that the PAP government employed to construct gender policies and implement women's policies. Women were designated to play roles as mother and wife while men were expected to work in public spheres.

Women's roles as mothers and wives as the official ideal in the context of nation-building relied on at least three characteristics: high education, high working skills and ability to pursue careers in response to the national economic policies, and being a good mother. However, due to the dynamic of social changes, the increasing opportunities for women education, and the increasing women's rights, the state ideologies on women influenced by Confucian patriarchy were also negotiated by Singaporean women.

Field of Study: History

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้พัฒนาขึ้นมาพร้อมๆ กับการเติบโตขึ้นของผู้เขียน เมื่อนึกย้อนไปถึงวันแรกๆ ของการเรียนปริญญาโทจนกระทั่งวันนี้ที่วิทยานิพนธ์แล้วเสร็จลงได้ ก็พบว่าทั้งตัวผู้เขียนและวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนรักยิ่งประหนึ่งบุตรสาวนี้ เติบโตและพัฒนาขึ้นได้เพราะการสนับสนุนเกื้อกูลจากผู้คนมากมายที่อยู่เบื้องหลัง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ทุกท่านที่มีส่วนในการเปิดโลกวิชาการในการเรียนประวัติศาสตร์ให้กับผู้เขียนตลอดมา โดยเฉพาะ รศ.ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้อยู่เบื้องหลังพัฒนาการของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตั้งแต่ขั้นตอนของการขีดเลาะประเด็น ตลอดจนนัดพบและใจเย็นกับความไม่รอบคอบหลายต่อหลายครั้งของศิษย์มาเสมอ ไม่เพียงส่งเสริมและให้กำลังใจว่ายังกรุณาให้ความสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาต่างๆ อย่างดียิ่งมาโดยตลอด ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ภาวรรณ เรื่องศิลป์ สำหรับคำแนะนำดีๆ และกำลังใจที่มีให้ศิษย์เสมอมา อีกทั้งกรุณารับเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ศุภย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้รับเป็นกรรมภายในและเป็นครูคนสำคัญอีกท่านที่ช่วยปลดล็อกความสนใจในการศึกษาประวัติศาสตร์ในมิติเพศภาพให้แก่ผู้เขียน เป็นผู้ทำให้ได้รู้จักกับกลุ่มหลักฐานใหม่ๆ และการตีความหลักฐานที่น่าสนใจซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอชื่นชมและคำปรึกษาจากอาจารย์คือส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้ศิษย์ตระหนักที่จะมองประเด็นต่างๆ ให้ลุ่มลึกมากขึ้นด้วย ขอขอบคุณ ผศ.ดร.วิไลลา วิไลทอง ที่ใจดีและเป็นทีพึ่งทางใจกับศิษย์เสมอมา ทั้งในช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์และหลังจากนั้น เป็นครูผู้ทำให้โลกของการเรียนที่หลายครั้งทั้งหดหู่และน่าท้อแท้ยังได้มีพื้นที่ของความอบอุ่นไว้ให้พักพิง ขอขอบคุณพี่بوب พี่แป้มพี่ค้อยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเรื่องเอกสารต่างๆ อย่างดีเสมอมาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ รศ.ดร.อรอนงค์ ทิพย์พิมล ที่กรุณารับเป็นกรรมการภายนอกและมีส่วนอย่างยิ่งในการช่วยแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ และทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สนับสนุนเงินทุนสำหรับการทำวิจัยอันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการไปเก็บข้อมูลที่ประเทศสิงคโปร์ โดยเฉพาะ สกว. ที่ทำให้ผู้เขียนได้รับคำแนะนำที่มีค่าอย่างยิ่งจาก อ.ดร.รัษฎา รัษฎ์ พูลศรี ซึ่งทั้งกรุณาส่งบทความชิ้นสำคัญมาให้และช่วยแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องผู้หญิงสิงคโปร์ร่วมสมัยที่ศึกษาในพื้นที่วรรณกรรมกับผู้เขียนด้วยความใส่ใจยิ่ง

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ไม่ได้บรรจุไว้เพียงเนื้อหาทางวิชาการหากแต่ได้บันทึกเอาประสบการณ์และความทรงจำที่มีค่าระหว่างผู้เขียนกับพี่น้องที่เฝ้าอยู่ด้วย ขอขอบคุณพี่ปาล์ม จันทนา ผู้เป็นทุกอย่างให้นั่งแล้วจริงๆ สำหรับชีวิตที่จุฬาฯ คอยช่วยเหลือ ดักเตือนและเติมกำลังใจให้ เป็นที่ปรึกษาทั้งในแง่ของการเรียนและชีวิต กราบขอขอบคุณพี่แอร์ สุรเชษฐ์ (คุณพ่อ) ผู้มีคุณูปการอย่างสูงต่อวิทยานิพนธ์ของนุ่น ไม่เพียงเป็นธุระเรื่องการตีพิมพ์บทความให้แต่ยังอดทนอ่านดราฟท์ที่หน้าเวียนหัว (และน่าโมโห) ให้ด้วย ความหวังดีต่างๆ ที่พี่ๆ เพียรชี้แนะมาซึ่งไม่อาจกล่าวได้หมดภายในหน้านี้ ได้เป็นแรงผลักดันให้นุ่นตั้งใจที่จะเขียนงานให้ดีขึ้นเท่าที่จะทำได้ภายในเวลาที่เหลืออยู่ ขอขอบคุณพี่เปิ้ลผู้คอยดูแลเลี้ยงดูอย่างดีโดยเฉพาะในโมงยามของการทำงานที่ สกว. และคอยชวนคุยให้ชีวิตได้มีโหม่หม่ของความสดชื่นอื่นๆ นอกเหนือจากความเคร่งเครียด ขอขอบคุณพี่ติที่คอยแนะนำและตรวจทานเนื้อหาส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ในทุกครั้งที่มีโอกาส รวมถึงความกรุณาอื่นๆ ในทุกด้าน ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ท่านอื่นที่ล้วนมีคุณูปการกับกริ่งทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็น พี่คิง พี่ยู พี่เกด พี่ฝน พี่ปวย พี่พริก พี่ปอม น้องกอล์ฟ น้องวี น้องโต โป่งและอีกหลายคนที่ไม่อาจกล่าวให้ครบถ้วนได้ในที่นี้

ขอขอบคุณหม่าม้า ป้า อาป้า แม่ๆ และทุกคนในครอบครัวที่เชื่อมั่นอดทนและคอยเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกหมู่เหล่าที่ก็อดทนต่อการไม่มีเวลาให้ทว่าก็ยังคอยส่งกำลังใจมาเป็นระยะ ทั้งกลุ่ม Yaoi ที่โตมาด้วยกัน, มินต์, เอิร์น, เฟิร์น, ปอ และกอล์ฟ ที่คอยแลกเปลี่ยนเรื่องการเรียนและชีวิต, เพื่อนๆ ชค และ พช ผู้เป็นแรงบันดาลใจในการตั้งใจเรียนมาตั้งแต่สมัยยังเด็กน้อย เป็นโลกอีกใบที่มีไว้เติมพลังชีวิต สุดท้ายขอขอบคุณใครก็ตามที่มีส่วนในการช่วยให้ผู้เขียนยังยิ้มได้ในช่วงโค้งสุดท้ายอันแสนสาหัสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	11
1.3 สมมติฐานในการศึกษา.....	11
1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษา.....	12
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
1.6 ทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	13
1.6.1 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติสิงคโปร์	14
1.6.2 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติสิงคโปร์ในบริบทสงครามเย็น	16
1.6.3 กลุ่มที่งานศึกษาเรื่องการขยายตัวของสิ่งพิมพ์และการศึกษาที่มีผลต่อแนวคิดทาง การเมืองในสิงคโปร์.....	19
1.6.4 กลุ่มงานที่ศึกษาเรื่องนโยบายของรัฐและการเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีช่วงสร้างชาติ สิงคโปร์.....	23
1.6.5 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพและสถานภาพของผู้หญิงในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ (genders and patriarchy)	28
1.7 หลักฐานและข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย	38
บทที่ 2 อุดมคติเรื่องเพศสภาพและสถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในสมัยอาณานิคม.....	42

2.1	ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมในสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1920–1930 : กำเนิดสาวจีนสมัยใหม่ได้เงาวัฒนธรรมขงจื้อ.....	43
2.1.1	หลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อและอิทธิพลต่อสถานภาพผู้หญิงจีนสิงคโปร์	45
2.1.2	การเปลี่ยนแปลงของอิทธิพลขงจื้อในสิงคโปร์หลังการเข้ามาของอิทธิพลตะวันตกและการเคลื่อนไหวของขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 ในจีน	51
2.1.2.1	อิทธิพลตะวันตกที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจีนสู่การเป็นจีนสมัยใหม่.....	52
2.1.2.2	การเผยแพร่ชุดความคิดแบบตะวันตกผ่านระบบการศึกษาของเจ้าอาณานิคม	63
2.2	สถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ภายใต้การปกครองของรัฐบาลอังกฤษสมัยอาณานิคม	69
2.2.1	สถานภาพในครอบครัวของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม.....	71
2.2.2	การจัดการปัญหาโสเภณีหญิงจีน: กฎหมายและการคุ้มครองสตรีของรัฐบาลอาณานิคม	73
2.2.3	การขยายตัวของการศึกษาที่สถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม.....	76
	การเข้ารับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในโรงเรียนสตรีจีนและกำเนิดสำนักเรื่องสิทธิสตรีในมาลายา	80
2.3	อุดมคติเรื่องผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม กรณีศึกษา “สาวจีนสมัยใหม่” ทศวรรษ 1920–1930.....	84
2.3.1	จาก “ปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่” ทั่วโลกสู่การปรากฏของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์	86
	ความคิด ค่านิยมและวิถีชีวิตแบบตะวันตกของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์กับอุดมคติเรื่องผู้หญิงแบบจารีตที่ถูกท้าทาย	91
2.3.2	สาวจีนสมัยใหม่ยุคอาณานิคมกับวาทกรรมเรื่อง แม่ เมียบนความคาดหวัง : หญิงดีแบบปิตาธิปไตยขงจื้อ	99
	บทส่งท้าย.....	107

บทที่ 3 การเมืองเพศสภาพกับการประกอบสร้างผู้หญิงในอุดมคติของราชินีสิริกิติ์ ช่วงหลังการประกาศเอกราช ทศวรรษ 1950–1980	110
3.1 ภูมิหลังทางการเมืองและแนวคิดเรื่องเพศสภาพของพรรคกิจประชา ก่อนการประกาศเอกราช และการกลับมาของลัทธิขงจื้อในสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์.....	110
3.1.1 การใช้คติแบบขงจื้อต่อต้านแนวคิดทางสังคมและการเมืองของตะวันตก.....	110
3.1.2 การใช้คติแบบขงจื้อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ	114
3.1.3 การใช้คติขงจื้อในการประกอบสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในอุดมคติของราชินีสิริกิติ์	117
3.2 การเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชา ทศวรรษ 1950–1980.....	119
3.2.1 วาทกรรมความเสมอภาคของพรรคกิจประชา: การสร้างชาติบนคำสัญญาแบบปิตาธิปไตย	124
3.2.2 กฎบัตรสตรี 1961: กฎหมายคุ้มครองสตรีที่มีผลต่อการถูกกีดกันสิทธิ	133
3.2.3 ความคาดหวังใหม่ในนโยบายผู้หญิงยุคสร้างชาติ: ความเท่าเทียมที่ต้องทบทวน	138
โครงการแม่ที่มีการศึกษา (Graduate Mother Scheme) ปี 1984.....	144
3.3 การรื้อสร้างอุดมคติเรื่องผู้หญิงในสมัยสร้างชาติของรัฐบาลพรรคกิจประชา	149
แนวคิดเรื่อง ‘ความเป็นแม่’ ที่ถูกนิยามใหม่ในการเมืองเพศสภาพสมัยสร้างชาติสิริกิติ์	152
บทส่งท้าย.....	154
บทที่ 4 ผู้หญิงจีนสิริกิติ์ยุคสร้างชาติ : ปฏิกริยาโต้กลับและภาพลักษณ์ใหม่ทางสังคม	157
4.1 ความเปลี่ยนแปลงด้านสถานภาพและความเป็นสมัยใหม่ในผู้หญิงจีนสิริกิติ์ยุคสร้างชาติ.	159
4.1.1 การขยายตัวของสตรีจีนสิริกิติ์ที่รู้หนังสือดีและประกอบอาชีพ.....	160
4.1.2 พัฒนาการทางความคิดเรื่องการรวมกลุ่มทางสังคมและการเมืองของผู้หญิงจีนสิริกิติ์ ทศวรรษ 1950–1980.....	162
4.2 นโยบายเพศสภาพบนฐานคิดแบบปิตาธิปไตยขงจื้อ : ขบวนการโต้กลับของพลเมืองหญิง	168

4.2.1 จาก “สหพันธ์สตรีแห่งประเทศไทย” สู่ “ปีกของสตรีแห่งประเทศไทย” : ผู้หญิง จีนสิงคโปร์ในพื้นที่ทางการเมืองใต้เงาพรรคกิจประชา ทศวรรษ 1950 – 1980	172
4.2.2 การเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิสตรี-ความเสมอภาคทางเพศในพื้นที่ครอบครัวและที่ทำงาน	184
4.3 อุดมคติของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ยุคสร้างชาติ : มุมมองเรื่องเพศสภาพและวาทกรรมแห่งชาติ ทศวรรษ 1980	194
4.3.1 มโนทัศน์เรื่องครอบครัวและความเป็นแม่ของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติได้ โครงสร้างปิตาธิปไตยขงจื้อ.....	195
4.3.2 นิยามความสำเร็จแบบ ‘ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์’: ภาพลักษณ์ที่ถูกขบขันโดย ผู้หญิงสู่ผู้หญิง ทศวรรษ 1980.....	205
บทส่งท้าย.....	211
บทที่ 5 บทสรุป	214
รายการอ้างอิง	225
หोजดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์	225
เอกสารจาก CIA	226
หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเอกสารความร่วมมืออื่นๆ	226
หนังสือและบทความในหนังสือ	230
บทความในวารสาร.....	236
วิทยานิพนธ์	239
สื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	241
ภาคผนวก.....	243
ภาคผนวก ก บทพากษ์ในสารคดี เรื่อง Women. Unlimited? เผยแพร่เมื่อ 8 ต.ค. 2015	244
ภาคผนวก ข บทสุนทรพจน์ของชาน ชอย เชียง (Chan Choy Siong) เรื่อง "Pieces of Meat Put on the Table for Men to Slice"	249
บรรณานุกรม.....	252

ประวัติผู้เขียน.....	253
----------------------	-----

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1	ประมวลภาพจากสารคดี ผู้หญิง ไม่ถูกจำกัด? (Women. Unlimited?)	128
ภาพประกอบ 2	ชาน ชอย เซียง (Chan Choy Siong).....	185
ภาพประกอบ 3	โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo).....	185
ภาพประกอบ 4	บรรยากาศการเข้าร่วมออกเสียงเลือกตั้งของผู้หญิงสิงคโปร์ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี 1959.....	186
ภาพประกอบ 5	โปสเตอร์แสดงรายชื่อผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมดในพรรครัฐบาล ปี 1959 ประกอบด้วยผู้แทนหญิงที่เป็นสมาชิกในพรรคกิจประชาทั้งสิ้น 4 คน.....	188
ภาพประกอบ 6	บรรยากาศมวชนที่ร่วมฟังการปราศรัยก่อนการเลือกตั้งของพรรคกิจประชา ในปี 1959.....	188
ภาพประกอบ 7	ภาพสมาชิกของ PAP Women's Wing 15 คน	195

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เราจะเปลี่ยนนโยบายต่างๆ ของเรากันอย่างไรที่เราสามารถให้การศึกษาพวกเธอได้และพวกเธอเองจะได้มีโอกาสในการทำงานอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งคุณค่าจากการได้รับการศึกษาที่ดีจะสร้างคุณูปการที่สำคัญได้ด้วย ... ขณะเดียวกันจะแน่ใจได้ไหมว่าพวกเธอจะมีคุณูปการต่อคนรุ่นต่อไปซึ่งสำคัญยิ่งกว่าการสร้างคุณูปการให้กับคนยุคนี้เสียอีก สำหรับคนรุ่นนี้คุณูปการของพวกเธอโดยแท้อย่างหนึ่งก็คือด้านเศรษฐกิจแต่หากปราศจากตัวแทนของพวกเธอในสภาภาคนานา พวกเรากำลังจะประสบปัญหาใหญ่

ลี กวน ยู, 14 สิงหาคม 1983¹

ข้อความส่วนหนึ่งจากคำปราศรัยของนายลี กวน ยู (Lee Kuan Yew) นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ในวาระการประชุมใหญ่ประจำปีเนื่องในวันชาติสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม ปี 1983 ที่สะท้อนความกังวลของรัฐบาลต่ออัตราการลดต่ำลงของการแต่งงานและมีบุตรในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีการศึกษา ไม่เพียงทำให้เห็นว่านโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานของพรรคกิจประชา (People's Action Party - PAP) ที่ริเริ่มมาตั้งแต่ปี 1959 ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมสิงคโปร์อย่างสำคัญเมื่อพลเมืองหญิงที่เป็นผลผลิตจากระบบการศึกษาสมัยใหม่เติบโตขึ้นและเข้ามามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในสมัยสร้างชาติหลังปี 1965 ตามเป้าหมายของรัฐบาล ทว่ายังทำให้เห็นว่าอัตราการรู้หนังสือที่มากขึ้นของผู้หญิงสิงคโปร์สวนทางกับอัตราการแต่งงานและมีบุตรที่น้อยลงเรื่อยๆ โดยลีชี้ให้เห็นว่าจากการสำรวจของรัฐบาลในต้นทศวรรษ 1980 อัตราการมีบุตรของผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.27 คน คือไม่ถึง 2 คน ต่อมารดา 1 คน ในขณะที่อัตราการมีบุตรของผู้หญิงที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.77 กล่าวคือคือมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 3 คนต่อมารดา 1 คน ซึ่งสำหรับลีและรัฐบาลพรรคกิจประชาแล้วปรากฏการณ์นี้ “นับเป็นหายนะเพราะอัตราการเกิดของเราลดลงแต่ลดลงอย่างไม่เท่ากัน” ในแง่หนึ่งแม้ลีจะกล่าวว่า “ผมคิดว่าทุกคนในสิงคโปร์มีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวแทนในการสร้างคนรุ่นถัดไป” แต่ลียังคงยืนยันว่าความไม่สมดุล

¹ Lee Kuan Yew, “National Day Rally 1983,” (14 August 1983), Audiovisual and Recordings. Online Archives, National Archives of Singapore. Accession No. : 2010002983.

ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่รัฐบาลไม่อาจยอมรับและปล่อยให้ผ่านไปได้ “ผมพูดเลยว่า ไม่ได้ มันต้องไม่เป็นความจริง ... คุณดูพวกเขา ผู้หญิงที่ไม่น่าจะมีลูกมากไปกว่านี้”²

ทัศนะของลี้ต่ออัตราการมีบุตรที่ลดลงในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีการศึกษาทำให้เข้าใจได้ว่า รัฐบาลมีความกังวลอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณภาพของประชากรรุ่นต่อไปในอนาคตของสิงคโปร์ ยิ่งเมื่อพิจารณาถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสิงคโปร์เพื่อศักยภาพในการแข่งขันแล้ว การถ่ายทอดความฉลาดทางพันธุกรรม³ เพื่อผลิตคนเก่งให้สิงคโปร์สำหรับรัฐบาลจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สิงคโปร์รักษามาตรฐานความสำเร็จด้านต่างๆ มาได้⁴ ซึ่งการแต่งงานและมีบุตรของผู้หญิงที่มีการศึกษาคือทางออกที่จะช่วยเติมเต็มสัดส่วนประชากรที่จะเป็นคนเก่งของสิงคโปร์แต่กำเนิด (Singapore-born talent) ได้ต่อไป⁵ ความกังวลของลี้ที่เผยแพร่ออกไปพร้อมกับการรณรงค์ให้ผู้หญิงที่มีการศึกษาออกมาแต่งงานและมีบุตรเพื่อสร้างคุณภาพการต่อประเทศในฐานะตัวแทนของคนรุ่นถัดไปของสิงคโปร์จึงยังผลให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมในหลากหลายแง่มุมเป็นที่มาของสิ่งที่เรียกกันว่า ‘การถกเถียงเรื่องการแต่งงานครั้งยิ่งใหญ่ (The Great Marriage Debate)’⁶ เพราะการยืนยันของรัฐบาลที่ว่า

² ดูบทสุนทรพจน์ฉบับเต็มของลี้ กวน ยู ที่ “Talent for the Future,” *The Straits Times*, (15 August 1983): 10 – 11.

³ J. John Palen, “Fertility and eugenics: Singapore’s population policies,” *Population Research and Policy Review* 5 (1986): 3.

⁴ ลี้ กวน ยู แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างและการค้นหาคนเก่ง (The Search for Talent) ของสิงคโปร์ไว้ในปี 1982 ว่าสิ่งที่ทำให้สิงคโปร์ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 1959 ก็คือคุณภาพของประชากร(quality of people) ไม่เพียงหมายถึงกลุ่มคนที่ทำงานอย่างหนักแต่ยังรวมถึงคนที่เรียนรู้ได้ไวและมีทักษะในทางปฏิบัติ โดยลี้มองว่าคนเก่งคือปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของสิงคโปร์ทว่าคนที่มีความสามารถในสิงคโปร์ที่แวดล้อมเขาล้วนเป็นคนจากที่อื่นเมื่อเทียบจากในหมู่คณะรัฐมนตรีแนวหน้าในรัฐสภาทั้งหมดในปี 1959 มีเพียงสองคนที่เป็นคนสิงคโปร์แต่กำเนิดแม้อันจนปี 1982 ผู้ร่วมงานที่มีความสามารถเกือบทั้งหมดของเขาก็ยังไม่ใช่ชาวสิงคโปร์แต่กำเนิด (non-Singapore-born) ทัศนะของลี้จึงทำให้เห็นว่าลี้ต้องการสร้างคนเก่งที่เป็นคนเก่งของสิงคโปร์เองจริงๆ ไม่ใช่คนจากถิ่นอื่นและแนวคิดนี้สำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้ผู้หญิงที่มีการศึกษามีบุตรเพิ่มขึ้นในขณะที่ต้องการควบคุมอัตราการเกิดในหมู่ผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยในปี 1984 ดูบทสุนทรพจน์เรื่องการค้นหาคนเก่ง (The Search for Talent) เพิ่มเติมได้ใน Lee Kuan Yew, “The Search for Talent by Lee Kuan Yew, Prime Minister,” (12 August 1982), *Speeches, National Archives of Singapore*. No. lky1982081, p. 1 - 30.

⁵ Jon S.T. Quah, “Singapore in 1983 : The Continuing Search for Talent,” *Asian Survey*, A Survey of Asia in 1983 : Part II 24(2) (Feb, 1984): 178-186.

⁶ Ibid, p. 180.

การให้การศึกษากับทุกๆ คนนั้น ใช้ ภูเก็ตที่สุด การจ้างงานที่เท่าเทียม ใช้ แต่เราก็ไม่สามารถที่จะให้ผู้หญิงของเราเข้าทำงานในที่ซึ่งพวกเธอไม่อาจจะเป็นแม่ด้วยในเวลาเดียวกันได้...คุณแค่ไม่สามารถที่จะทำงานหนักแบบเต็มเวลาอย่างที่คุณหรือวิศวกรทำกันจากนั้นก็วิ่งกลับบ้านไปอุ้มลูกๆ...สินทรัพย์ที่มีค่าที่สุดของเราคือความสามารถของประชากร แต่เรากำลังทำลายสินทรัพย์นั้นด้วยผลพวงที่ไม่ได้เจตนาให้เกิดจากการปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาและการจ้างงานที่เท่าเทียมสำหรับผู้หญิง สิ่งนี้ได้กระทบกับบทบาทหน้าที่ตามจารีตของพวกเธอ...อย่างการเป็นแม่ เป็นผู้สร้างและเป็นผู้คุ้มครองรักษาคนรุ่นถัดไป⁷

เหตุการณ์สำคัญข้างต้นนี้ยกขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นว่าสำหรับช่วงเวลาของการสร้างชาติสิงคโปร์แล้ว ทศวรรษ 1980 คือช่วงเวลาที่การเมืองเรื่องเพศสภาพ (gender politics) ได้ถูกนำมาใช้รับมือกับบริบททางสังคมและการเมืองอย่างเด่นชัดที่สุดช่วงเวลาหนึ่ง การจัดการบทบาทหน้าที่ของพลเมืองหญิงและชายให้อยู่ใน ‘ตำแหน่งแห่งที่ๆ ถูกที่ควร’ คือส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ภายใต้การนำของรัฐบาลพรรคกิจประชา ฐานคติแบบขงจื้อที่รัฐบาลพรรคกิจประชาต้องการขับเน้นให้เป็นอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์ในฐานะค่านิยมแห่งเอเชีย (Asian Values) เป็นเงื่อนไขสำคัญเบื้องหลังที่ทำให้ระบบครอบครัวและบทบาทหน้าที่ซึ่งแตกต่างกันของหญิงและชายถูกเน้นย้ำ

การเมืองเรื่องเพศสภาพและนโยบายเรื่องผู้หญิงในกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์บ่อยครั้งจึงได้นำไปสู่ข้อถกเถียงใหญ่ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานให้กับผู้หญิงสิงคโปร์ รัฐบาลพรรคกิจประชาแสดงเจตนารมณ์ที่จะมอบความเสมอภาคแก่ผู้หญิงผ่านการขยายพื้นที่ทางการศึกษาและการจ้างงานให้กับผู้หญิงเพื่อการผลิตสร้างผู้หญิงที่มีบทบาทและความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันรัฐก็ต้องการให้ผู้หญิงที่มีการศึกษาดีเหล่านั้นออกมาทำหน้าที่ของการเป็นผู้ผลิตประชากรด้วย การศึกษารูปแบบการใช้นโยบายความเสมอภาคทางเพศและนโยบายเรื่องผู้หญิงของพรรคกิจประชาตลอดช่วงสร้างชาติจึงช่วยเติมเต็มความเข้าใจนิยามของผู้หญิงในแบบที่รัฐบาลสิงคโปร์ต้องการว่าควรมีลักษณะอย่างไร การเมืองเรื่องเพศสภาพและนโยบายเรื่องผู้หญิงของพรรคกิจประชาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพยายามสร้างอัตลักษณ์แบบเอเชียในมิติของการดำรงโครงสร้างความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของสิงคโปร์ไปพร้อมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ของรัฐบาลอย่างสำคัญ

อย่างไรก็ตามความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการใช้นโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงทั้งหลายของรัฐบาลพรรคกิจประชาไม่ใช่ประเด็นที่วิทยานพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษา หากแต่ต้องการศึกษาว่านโยบายเรื่องผู้หญิงในการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากอุดมคติเรื่องผู้หญิง

⁷ “Talent for the Future,” *The Straits Times* (15 August 1983), p.10.

ตามมุมมองของรัฐเองในมิติใดบ้าง บนข้อเสนอที่ว่ามโนทัศน์ด้านเพศสภาพของรัฐบาลมีผลอย่างสำคัญต่อกระบวนการสร้างชาติเพราะเป็นพื้นฐานของการออกแบบนโยบายเรื่องผู้หญิงซึ่งท้ายที่สุดแล้วได้ทำให้เห็นว่าผู้หญิงในอุดมคติสำหรับการสร้างชาติสิงคโปร์จำเป็นต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างน้อย 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาดี 2) การเป็นผู้หญิงที่มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และ 3) การเป็นมารดาคุณภาพของเยาวชนที่มีคุณภาพ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการแสดงให้เห็นว่าอุดมคติผู้หญิงที่ถูกสร้างขึ้นในยุคสร้างชาติเป็นผลจากการนำอุดมคติผู้หญิงจากยุคจารีตมาประกอบสร้างใหม่ (reconstruct) บนชุดความคาดหวังของบริบทการสร้างชาติ จากความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่ในบ้านอย่างการเป็นแม่และภรรยาที่ดีเป็นหลักในสมัยจารีตสู่การคาดหวังให้ผู้หญิงออกมามีบทบาททางเศรษฐกิจในพื้นที่สาธารณะ ในขณะที่ต้องดำรงบทบาทความเป็นแม่ไว้ด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับรูปแบบการประคับประคองบทบาทหน้าที่และสถานภาพของตนเองท่ามกลางสังคมที่บุรุษมีอิทธิพลในการกำกับดูแลและบริหารจัดการอยู่ในทุกๆ มิติ อันจะนำไปสู่การเข้าใจแนวปฏิบัติและวิถีคิดของรัฐบาลพรรคกิจประชาซึ่งได้รับเอาแนวคิดตามหลักปรัชญาขงจื๊อมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์ของสิงคโปร์ตลอดจนมองเห็นพัฒนาการทางความคิดเรื่องสิทธิสตรีในทางสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนไปของผู้หญิงสิงคโปร์ในช่วงหลังการขยายตัวของการศึกษาในทศวรรษ 1960 อีกด้วย

นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแสดงให้เห็นว่าแนวคิดแบบขงจื๊อจากระบบจารีตที่รัฐบาลพรรคกิจประชาเลือกใช้ใช้ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของสิงคโปร์ตลอดสมัยของการสร้างชาติมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่ทางเพศสภาพของพลเมืองหญิงในช่วงสร้างชาติเมื่อประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดสำหรับสิงคโปร์ที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาแก่พลเมืองหญิงคือส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการสร้างชาติสิงคโปร์เพื่อการพัฒนาแรงงานฝีมือคุณภาพสูงให้พร้อมรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการผลิต ผลจากกระบวนการขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานที่กล่าวมาได้หล่อหลอมให้ผู้หญิงสิงคโปร์ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา มีโอกาสในการพัฒนาสถานภาพทางสังคมและการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของอำนาจต่อรองกับรัฐในสังคมที่ระบอบปิตาธิปไตยมีอิทธิพลอยู่ทั่วไปในสิงคโปร์ สถานภาพทางสังคมของผู้หญิงสิงคโปร์พัฒนาขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปในวงกว้างจากที่เคยมีบทบาทในบ้านเพียงอย่างเดียวตลอดจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพน้อย การได้รับการศึกษาและโอกาสในการประกอบอาชีพที่หลากหลายขึ้นนำมาสู่สถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้น เริ่มเกิดการ

รวมกลุ่มทางสังคมและจัดตั้งองค์กรสตรีต่างๆ ที่มีบทบาทในการต่อรองและการเรียกร้องสิทธิสตรี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงกฎหมายคุ้มครองต่างๆ มากขึ้นด้วยตลอดช่วงทศวรรษ 1950-1980

การศึกษานี้จะอธิบายให้เห็นว่าอุดมคติเรื่องผู้หญิงที่ปรากฏผ่านการดำเนินนโยบายของพรรคกิจประชาในสมัยสร้างชาติอันถูกประกอบสร้างขึ้นได้อิทธิพลของคติแบบขงจื้อซึ่งไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับระบบสังคมจีนในสิงคโปร์แต่เป็นชุดความคิดที่มีรากฐานมาตั้งแต่ก่อนสมัยสร้างชาติ การเลือกใช้วิธีคิดแบบขงจื้อเป็นแนวปฏิบัติในกระบวนการสร้างชาติของรัฐบาลพรรคกิจประชาโดยเฉพาะในมิติของเพศสภาพได้ขบขันให้อุดมคติเรื่องผู้หญิงสมัยจารีตเด่นชัดขึ้นมาอีกครั้งภายใต้บริบทใหม่ อย่างไรก็ตาม กระบวนการสร้างชาติในมิติเพศสภาพของรัฐบาลก็ได้ขบขันให้ความเป็นสังคมปิตาธิปไตยในสิงคโปร์ที่มีรากฐานมั่นคงอยู่แล้วเข้มแข็งยิ่งขึ้นอีกอย่างมีนัยสำคัญ พบว่าการเลือกเอาวิถีทางแบบขงจื้อมาใช้ในการบริหารไม่เพียงสัมพันธ์อยู่กับความต้องการต่อต้านอิทธิพลตะวันตกทว่ายังสอดคล้องกันกับมโนทัศน์ด้านเพศสภาพของรัฐบาลโดยเฉพาะลี กวน ยูผู้นำพรรคที่ให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวในฐานะหน่วยย่อยทางสังคมที่สำคัญที่สุดสำหรับการสร้างชาติอีกด้วย

มโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของพรรคกิจประชาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการบทบาททางสังคมของผู้หญิงสิงคโปร์สมัยสร้างชาติโดยเฉพาะผู้หญิงจีน ทำให้ผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติแตกต่างกันอย่างสำคัญกับผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม ที่แม้จะมีประสบการณ์อยู่ในช่วงเวลาที่ยกแบบขงจื้อหรืออิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดคุณค่าและบทบาททางสังคมของผู้หญิง ทว่ารูปแบบการบริหารและมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของรัฐบาลอาณานิคมที่มีความแตกต่างกับรูปแบบการบริหารจัดการของพรรคกิจประชาทำให้ในแง่หนึ่งอาจกล่าวได้ว่าอิทธิพลของขงจื้อมีผลต่อผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติมากกว่า เพราะอย่างน้อยที่สุดแล้วในช่วงสมัยอาณานิคมมโนทัศน์ด้านเพศสภาพตามคติขงจื้อไม่ได้ถูกนำมาผสมผสานเข้ากับนโยบายและกฎหมายที่สามารถแทรกแซงบทบาทและความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของพลเมืองได้โดยตรงแบบที่เกิดขึ้นในสมัยสร้างชาติ ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้เข้าใจได้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาไม่เพียงสร้างชาติด้วยยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจแต่ยังใช้วิธีการจัดการความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของชายหญิงให้อยู่ภายใต้บทบาทหน้าที่ทางเพศซึ่งรัฐมองว่าถูกต้องเหมาะสม การประกอบสร้างผู้หญิงที่มีคุณสมบัติตั้งแต่ระดับพันธุกรรมเข้ามาอยู่ภายใต้โครงสร้างของระบบครอบครัวในฐานะหน่วยย่อยทางสังคมที่สำคัญไปพร้อมกับการรักษาประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากศักยภาพของผู้หญิงไว้จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ให้มั่นคง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจภาพกว้างของความสืบเนื่องและจุดเปลี่ยนที่สำคัญของของฐานคติแบบขงจื้ออันมีอิทธิพลกับประสบการณ์ของผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ตั้งแต่สมัยก่อนและหลังการสร้างชาติ ซึ่งได้มีส่วนในการสร้างภาพจำตลอดจนวาทกรรมเกี่ยวกับระบบชายเป็นใหญ่หรือสังคมปิตาธิปไตยของสิงคโปร์ในประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามงานศึกษานี้มิได้มีจุดหมายในการตีความวิถีทางปิตาธิปไตยแบบขงจื้อของสิงคโปร์ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำหรับการกดทับ

ผู้หญิงสิงคโปร์มากไปกว่าความต้องการจะศึกษาแนวคิดเรื่องหลักจริยศาสตร์แบบขงจื๊อในฐานะองค์ความคิดเบื้องหลังการประกอบสร้างมโนทัศน์ด้านเพศสภาพและนโยบายเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาเป็นสำคัญ และต้องการจะอธิบายให้เห็นว่าการเมืองเพศสภาพตลอดจนนโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลได้ถูกนำไปใช้ในฐานะเครื่องมือในการต่อรองผลประโยชน์กับผู้หญิงมากกว่าจะถูกใช้ในฐานะเครื่องมือเพื่อการกดทับ เนื่องจากในท้ายที่สุดแล้วการศึกษานี้จะทำให้เห็นว่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์เองก็ตอบสนองนโยบายต่างๆ เหล่านั้นของรัฐบาลในรูปแบบที่หลากหลายและเหนือสิ่งอื่นใดอำนาจต่อรองของพวกเธอก็ได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเวลาต่อมา อีกตลอดหลายทศวรรษของการสร้างชาติ

งานศึกษานี้มุ่งความสนใจไปที่การปะทะสังสรรค์กันระหว่างผู้หญิงจีนสิงคโปร์กับมโนทัศน์ด้านเพศสภาพแบบขงจื๊อ เพื่ออธิบายว่าฐานคติแบบขงจื๊อในสิงคโปร์ดำรงอิทธิพลต่อโครงสร้างเรื่องเพศสภาพในสิงคโปร์อย่างไร มีความสืบเนื่องหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง จึงพบว่าอิทธิพลของฐานคติแบบขงจื๊อในสิงคโปร์มีความสืบเนื่องทว่าปรากฏอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างไปตามแต่บริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเลือกเอาการปะทะสังสรรค์ที่โดดเด่นที่สุดจากสองบริบทที่แตกต่างกันมาใช้ในการศึกษา ในเบื้องต้นใช้การพิจารณาผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคมที่ได้รับอิทธิพลจากภาวะสมัยใหม่แบบตะวันตกในฐานะคู่ปะทะกับบรรทัดฐานและค่านิยมแบบขงจื๊อผ่านอุดมคติเรื่องแม่และเมียที่ดีของผู้ชายสิงคโปร์สมัยอาณานิคม โดยพิจารณาการปะทะนั้นในฐานะการปะทะกันระหว่างปัจเจกกับปัจเจก ในขณะที่ใช้การพิจารณาผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในบริบทสร้างชาติภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคกิจประชาในฐานะคู่ปะทะกับโครงสร้างปิตาธิปไตยแบบขงจื๊อที่อยู่ในรูปของนโยบายรัฐ โดยพิจารณาการปะทะสังสรรค์ของคู่ปะทะคู่หลังนี้ในฐานะที่เป็นการปะทะกันระหว่างปัจเจกกับรัฐ

อย่างไรก็ดีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแสดงให้เห็นว่าฐานคติแบบขงจื๊อจากยุคจารีตที่นำมากล่าวถึงอยู่ในการศึกษานี้เป็นฐานคติที่ผ่านการปรับเปลี่ยนและตีความใหม่อยู่ตลอดเวลาตามพลวัตของปัจจัยแวดล้อมในทุกๆ ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน หลักจริยศาสตร์แบบขงจื๊อที่นำมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองเรื่องผู้หญิงในกรณีของสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1950–1980 จึงเป็นหลักจริยศาสตร์แบบขงจื๊อที่ผ่านการปรับแปรและเลือกรับมาใช้โดยสังคมสิงคโปร์ในช่วงเวลาหนึ่งๆ มากกว่าจะหมายถึงหลักการขงจื๊อแบบที่ปรากฏในคัมภีร์ปรัชญาขงจื๊อโบราณหรือที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่อื่นๆ ซึ่งมีบริบทแตกต่างกับสิงคโปร์ มโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาจึงย่อมประกอบขึ้นจากทั้งอิทธิพลของฐานคติดั้งเดิมตามหลักจริยศาสตร์แบบขงจื๊อและปัจจัยภายนอกสำคัญอื่นๆ ร่วมกัน อาทิ อิทธิพลจากค่านิยมเรื่องเพศสภาพตามมโนทัศน์แบบตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาไปถึงภูมิหลังของลี กวน ยูและคณะที่สำเร็จการศึกษาจากอังกฤษ ก่อนการร่วมกันก่อตั้งพรรคกิจประชาขึ้นในปี 1954 อันเป็นมิติที่ไม่ควรมองข้าม เนื่องจากเงื่อนไขทั้งหมดที่

กล่าวมานี้ล้วนทำให้การเลือกเอาหลักการแบบขงจื๊อกลับมาใช้ในการบริหารจัดการสิงคโปร์ในช่วงเวลาสร้างชาติของลีมีแ่งมู่ที่ซับซ้อนกว่าแค่การตีความว่าเป็นลักษณะที่มีรากฐานมาจากปัจจัยเพียงอย่างหนึ่งอย่างใด

ดังนั้นการจะเข้าใจวิถีทางของการดำเนินนโยบายเทศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาได้มากยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องย้อนกลับไปพิจารณาพัฒนาการของมโนทัศน์เรื่องเทศสภาพของรัฐบาลตั้งแต่ทศวรรษ 1950 หลังจากทีพรรคได้รับชัยชนะอย่างล้นหลามในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 1959 โดยเออร์เนส ซี.ที. ชิว (Ernes C.T. Chew) อธิบายความสำเร็จของพรรคกิจประชาในการได้รับเลือกเป็นรัฐบาลในครั้งนั้นไว้ว่าเป็นเพราะการผสมผสานยุทธวิธีที่ถูกต้อง ประกอบกับจุดอ่อนหลายประการของพรรคคู่แข่งที่ไม่มีความสามารถในการรวมความนิยมของมวลชนไว้ได้โดยเฉพาะชาวจีนที่มีการศึกษาและชาวจีนที่มีรายได้ต่ำ เพราะพรรคเหล่านั้นเคยมีภาพลักษณ์ของการเป็นผู้สนับสนุนอาณานิคมและกวาดล้างชาวจีนตามโรงเรียนที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งซ่องสุมคอมมิวนิสต์ ประกอบกับที่อาณานิคมได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยสิทธิพลเมือง ปี 1957 (the 1957 Citizenship Ordinance) ที่อนุญาตให้พลเมืองในเครือจักรภพ (the Commonwealth) และในอาณานิคมได้รับสิทธิการเป็นพลเมืองหลังการพำนักอาศัยเกิน 2 ปี⁸ เมื่อรวมกับที่ได้มีการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขและกติกาการเลือกตั้งในสิงคโปร์ในสมัยนั้นด้วย โดยเปลี่ยนจากที่เคยจำกัดกลุ่มผู้มีสิทธิออกเสียงไว้แค่นี้ในหมู่ชนชั้นนำทางการเมืองมาเป็นการเปิดให้ประชาชนภายนอกเข้ามาลงทะเบียนเลือกตั้งได้⁹ ยิ่งทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณและเอื้อประโยชน์กับพรรคการเมืองมวลชนอย่างพรรคกิจประชาอย่างมีนัยสำคัญ

จากคำอธิบายของชิวทำให้วิเคราะห์ต่อมาได้ว่าการเมืองเรื่องเทศสภาพที่รัฐบาลพรรคกิจประชาเลือกใช้สามารถเรียกความสนใจจากฐานเสียงที่เป็นผู้หญิงเอาไว้ได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากส่วนหนึ่งในยุทธวิธีระดมความนิยมจากมวลชนของพรรค คือการประกาศจะมอบสิทธิและความเสมอภาคให้กับประชาชนโดยไม่แบ่งเพศและชาติพันธุ์ อีกทั้งยังแสดงจุดยืนในการต่อต้านระบบผัวเดียวหลายเมีย (polygamy) ในมาลายาซึ่งกำลังเป็นประเด็นที่กลุ่มนักเคลื่อนไหวสตรีสิงคโปร์ในทศวรรษ 1950 เดินหน้าต่อต้านอยู่ก่อนแล้วยิ่งทำให้การเลือกตั้งทั่วไปในปี 1959 มีผู้หญิงออกมาใช้เสียงเป็นจำนวนมาก จากการเป็นพรรคการเมืองมวลชนที่มีฐานเสียงเข้มแข็งอยู่แล้วเป็นทุนเดิมจึงสามารถดึงความสนใจจากสมาคมสตรีต่างๆ ที่เริ่มต้นตัวเรื่องสิทธิสตรีและการต่อต้านระบบผัวเดียวหลายเมีย

⁸ เออร์เนส ซี.ที. ชิว, “จากลัทธิอาณานิคมถึงเอกราช (ค.ศ.1945-1965),” ใน ประวัติศาสตร์สิงคโปร์, ลี เอ็ดวิน (บก.) เพ็ชรี สุมิตร (แปล) มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2557 หน้า 194 - 195.

⁹ Report of the Commission of Inquiry into Corrupt, Illegal or Undersiderable Practises at Election, Singapore, Government Printing Office, 1958.

(polygamy) มาตั้งแต่ช่วงเวลาก่อนหน้านั้นแล้ว¹⁰ เข้ามาให้การสนับสนุนพรคกิจประชาด้วยในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองเดียวในขณะนั้นที่ยืนหยัดเพื่อปกป้องสิทธิของผู้หญิง¹¹ ซึ่งคำมั่นสัญญาที่กล่าวข้างต้นนั้นเท่ากับเป็นพันธสัญญาต่อพลเมืองหญิงซึ่งมีผลอย่างสำคัญต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงของรัฐบาลตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมาและทำให้รัฐไม่อาจดำเนินนโยบายที่จะนำไปสู่การหักล้างพันธสัญญานี้ได้อย่างตรงไปตรงมาได้แต่ต้องหันมาใช้ในการต่อรองด้วยข้อเสนอต่างๆ แทน เพราะไม่อาจปฏิเสธได้ว่าอำนาจต่อรองที่มากขึ้นของผู้หญิงสิงคโปร์ในทศวรรษ 1980 ได้มีผลต่อปรากฏปฏิบัติการตอบกลับของพลเมืองหญิงต่อนโยบายทางการเมืองเหล่านั้นด้วย

ในการศึกษานี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าชุดความคาดหวังต่อผู้หญิงในสมัยรัฐชาติของพรรคกิจประชาที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญในทศวรรษ 1980 นั้นมีรากฐานมาจากอุดมคติเรื่องผู้หญิงที่พัฒนามาตั้งแต่สมัยอาณานิคม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเลือกใช้ปรากฏการณ์สาวจีนสมัยใหม่ (the modern Chinese Girl) ในสิงคโปร์ที่เป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ทั่วโลก¹² ในทศวรรษ 1930 มาเป็นกรณีศึกษาเพื่อเปรียบเทียบบรรทัดฐานทางสังคมที่มีส่วนในการตีกรอบความคาดหวังต่อผู้หญิงในมิติเพศสภาพ มโนทัศน์เรื่องครอบครัวและอุดมคติเรื่องการเป็นแม่ที่เคลื่อนไหวอยู่ในสังคมสิงคโปร์ช่วงอาณานิคมซึ่งปะทะกันกับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมโดยมีผู้หญิงเป็นตัวแปรของการปะทะนั้น เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ยุคอาณานิคมสังคมนั้นกับผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ในยุครัฐชาติมีความเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร ภายใต้การคงอยู่ของระบอบปิตาธิปไตยขงจื๊อแบบสิงคโปร์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้นิยามคำว่า ปิตาธิปไตยขงจื๊อแบบสิงคโปร์ ขึ้นเพื่ออธิบายถึงระบอบชายเป็นใหญ่ที่ทรงอิทธิพลอยู่ในระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในสิงคโปร์ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางด้านเพศสภาพของหญิงและชายในสิงคโปร์ในบริบทต่างๆ โดยวิเคราะห์ร่วมกับการที่สิงคโปร์มีฐานะเป็นพื้นที่ในเขตวัฒนธรรมขงจื๊อ (Confucian cultural zone) เพื่อชี้ให้เห็นว่าฐานคติแบบขงจื๊อจาริตที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายและระบบครอบครัวคือเงื่อนไขสำคัญที่ขบขันอิทธิพลของระบอบชายเป็นใหญ่ในสิงคโปร์ให้เด่นชัดมากขึ้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังต้องการเสนอว่าปิตาธิปไตยขงจื๊อแบบสิงคโปร์มีความแตกต่างกันกับปิตาธิปไตยในเขตอิทธิพลขงจื๊อในอื่นๆ ด้วยอย่างสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษ 1950–1980 ที่ฐานคติแบบขงจื๊อไม่เพียงเป็นรากเดิมของชนบททาง

¹⁰ *Singapore Free Press*, (7 June 1957).

¹¹ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 134.

¹² Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In *The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization*, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London: Duke University Press, 2008), p. 2.

วัฒนธรรมแต่ยังเป็นสิ่งที่ได้รับการขบขันขึ้นมาในฐานะอัตลักษณ์ของสิงคโปร์ภายใต้บริบทรัฐชาติสมัยใหม่ ปีตาริปีโตยขงจื้อแบบสิงคโปร์จึงมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในมิติเพศสภาพตลอดระยะเวลาของการสร้างชาติสิงคโปร์ด้วย

การกลับไปพิจารณาตั้งแต่บริบทอาณานิคมก่อนการประกาศเอกราชนี้ไม่เพียงทำให้มองเห็นพัฒนาการทางความคิดและบทบาททางสังคมของผู้หญิงที่เติบโตขึ้นมาจากสมัยอาณานิคมก่อนเปลี่ยนผ่านมาสู่สมัยหลังการประกาศเอกราชเท่านั้น แต่ยังจะทำให้เห็นพัฒนาการทางความคิดและมโนทัศน์เรื่องความเสมอภาคในมิติเพศสภาพของลีและพรรคกิจประชาที่เปลี่ยนไปในช่วงหลังปี 1965 อีกด้วย

สำหรับแนวคิดเรื่องการสร้างชาติสิงคโปร์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เดินตามกรอบวิเคราะห์ของฉั่ว เบ็ง ฮวต (Chua Beng Huat) ที่อธิบายว่า “พลเมือง (people)” คือองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการสร้างชาติ¹³ มาเป็นฐานในการทำความเข้าใจแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลสิงคโปร์ โดยวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีของซี.เอ็ม. เทิร์นบูล (C.M. Turnbull) ที่ว่านโยบายการศึกษาและนโยบายที่เกี่ยวกับการหลายความเป็นปัจเจกและสร้างความเป็นเอกภาพวางอยู่บนเป้าประสงค์ทางเศรษฐกิจของประเทศ¹⁴ ซึ่งประเด็นนี้จะช่วยให้เห็นการผสมผสานหลักคิดตามคติแบบขงจื้อในนโยบายต่างๆ ของพรรคกิจประชาที่ต้องการสร้างสำนึกเรื่องส่วนรวมมาก่อนส่วนตนให้กับสังคมเพื่อความเป็นเอกภาพโดยเฉพาะในช่วงเวลาของการสร้างชาติ นอกจากนี้ยังเดินตามทฤษฎีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติตามคำอธิบายของ ไมเคิล ฮิลล์ (Michael Hill) และเลียน เกวิน ฟี (Lian Kwen Fee) ใน The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore¹⁵ ที่อธิบายว่าการเข้าไปจัดการกับสถาบันครอบครัวคือหนึ่งในยุทธศาสตร์การสร้างชาติของรัฐ

ขณะที่ประเด็นเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ผู้หญิงกับภาวะสมัยใหม่ได้ใช้แนวทางการศึกษาเรื่องผู้หญิงสิงคโปร์ตามทฤษฎีของคาเรน เอ็ม. เตียวฮ์ (Karen M. Teoh) ใน “A Girl Without Talent Is Therefore Virtuous’: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s”¹⁶ ที่ให้แง่มุมมองเกี่ยวกับมิติทางการเมืองไว้ด้วยการศึกษาเป็นเงื่อนไขที่

¹³ Chua Beng Huat, Communitarian Ideology and Democracy in Singapore. (Singapore : Routlet, 1995), p. 103-104

¹⁴ Turnbull, C.M., “The New Nation 1965 – 1990,” In A History of Modern Singapore 1819 – 2005. (Singapore : NUS Press 2009), p. 319.

¹⁵ Michael Hill & Lian Kwen Fee, The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore (London: Routledge, 1995) p. 140.

¹⁶ Karen M. Teoh, “A Girl without Talent is Therefore Virtuous’: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s” (Ph.D. Dissertation, Department of History, Harvard University, 2008).

ทำให้ผู้หญิงสามารถเข้ารับภาวะสมัยใหม่ได้อย่างสำคัญ อีกทั้งยังมีอิทธิพลอย่างยิ่งกับความคิดทางสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนไปซึ่งช่วยประกอบสร้างอำนาจต่อรองให้กับผู้หญิง นอกจากนี้งานศึกษาของเดียร์ยังช่วยขยายความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลทางความคิดจากจีนแผ่นดินใหญ่ที่ถูกนำเข้ามาผ่านระบบการศึกษาในโรงเรียนจีนสมัยอาณานิคมด้วย

บทความมุ่งหมายที่จะปิดช่องว่างของการศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างชาติสิงคโปร์ที่ละเลยการอธิบายประสบการณ์ของผู้หญิงในขณะเดียวกันก็ไม่ต้องการให้การเมืองเป็นเพียงบริบทหนึ่งในการเล่าประวัติศาสตร์ผู้หญิงสิงคโปร์เท่านั้น ผู้ศึกษาจึงได้เลือกเอาวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ในมุมมองแบบเพศสภาพเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเล่าประวัติศาสตร์การเมืองเรื่องผู้หญิงของสิงคโปร์เพื่อเติมเต็มความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐและพลเมืองหญิงให้มากขึ้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงไม่ใช่งานศึกษาแรกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองเรื่องผู้หญิงในสิงคโปร์ทว่ามิงานศึกษาในประเด็นที่คล้ายกันก่อนแล้ว อาทิ บทความของคริสทีน ดอแรน (Christine Doran) และ จิม โจส์ (Jim Jose) เรื่อง “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore”¹⁷ ที่อธิบายว่านโยบายทางการเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติของสิงคโปร์ได้ควบคุมชีวิตและร่างกายของผู้หญิงไว้และความเป็นสังคมปิตาธิปไตย (patriarchal society) ของสิงคโปร์ได้ถูกขับเคลื่อนให้รุนแรงขึ้นด้วยเหตุผลจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์ซึ่งทำให้นโยบายต่างๆ ถูกประกาศใช้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายทางชนชั้นและชาติพันธุ์ของผู้หญิงในสิงคโปร์ ยังมีงานศึกษาของมิเชลล์ เอ็ม. ลาซาร์ (Michelle M. Lazar) ในบทความเรื่อง “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context” ที่ศึกษาว่าปรัชญาขงจื้อมีผลต่อมโนทัศน์เรื่องครอบครัวของรัฐบาลพรรคกิจประชาซึ่งเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการจัดวางหน้าที่ของผู้หญิงไว้กับบทบาทของการเป็นแม่และการใช้ยุทธศาสตร์ว่าด้วยความเสมอภาค (strategic egalitarianism)¹⁸

อย่างไรก็ดีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษานโยบายเรื่องผู้หญิง การเมืองเรื่องเพศสภาพและฐานคติแบบขงจื้อในกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ด้วยคำอธิบายที่แตกต่างไปจากงานศึกษาก่อนหน้านี้ บทความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการตีความการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาในฐานะเครื่องมือในการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงเพียงอย่างเดียว โดยต้องการเสนอว่าโลกาภิวัตน์ไม่ใช่เงื่อนไขเดียวที่กำหนดทิศทางของสังคมปิตาธิปไตยในสิงคโปร์ ทว่ายังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่อยู่

¹⁷ Christine Doran and Jim Jose, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore.” *Gender, Technology and Development* 6 (2), 2002 :215.

¹⁸ Michelle M. Lazar, “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context,” *Nation and Nationalism* 7 (1), 2001: 59.

เบื้องหลัง การพิจารณาอิทธิพลจากฐานคิดแบบปรัชญาขงจื้อที่อยู่เบื้องหลังมโนทัศน์ด้านเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาจะทำให้เห็นว่านโยบายต่างๆ ไม่ได้ถูกออกแบบขึ้นโดยปราศจากความตระหนักในความแตกต่างหลากหลายทางชนชั้นและชาติพันธุ์ของผู้หญิงในสิงคโปร์แต่เป็นสิ่งที่รัฐบาลระลึกถึงอยู่เสมอจึงเลือกใช้นโยบายที่จะประสานประโยชน์ให้ได้มากที่สุดบนความแตกต่างหลากหลายเหล่านั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงไม่ได้อธิบายยุทธศาสตร์ความเสมอภาคทางเพศและชาติพันธุ์ของพรรคกิจประชาว่าเป็นเครื่องมือในการกดทับผู้หญิงเพราะต้องการอธิบายว่าท้ายที่สุดแล้ว รัฐบาลพรรคกิจประชาไม่อาจชี้นำหรือตีกรอบผู้หญิงสิงคโปร์ได้อย่างเบ็ดเสร็จเพราะผู้หญิงสิงคโปร์สมัยสร้างชาติเองได้เพิ่มพูนอำนาจต่อรองของตนเองได้มากขึ้นจากระบบการศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติที่รัฐบาลได้วางรากฐานไว้ ไม่ว่ารัฐบาลจะต้องการแทรกแซงหรือจัดการกับชีวิตและร่างกายของพลเมืองในรูปแบบใดหรือไม่ก็ตามจึงไม่อาจดำเนินการได้อย่างตรงไปตรงมา ทว่าต้องอาศัยการประคับประคองและต่อรองผลประโยชน์กับพลเมืองหญิงแทน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ยุคจินอาณานิคมกับผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ในยุครัฐชาติ
2. เพื่อศึกษานโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงและความคาดหวังต่อผู้หญิงของรัฐบาลสิงคโปร์ยุครัฐชาติ
3. เพื่อศึกษาการปะทะสังสรรค์ระหว่างผู้หญิงสิงคโปร์กับนโยบายของรัฐบาลสิงคโปร์ในช่วงการนำของพรรคกิจประชา

1.3 สมมติฐานในการศึกษา

1. ผู้หญิงสิงคโปร์สมัยใหม่ในอุดมคติแบบยุคจินอาณานิคมได้รับการศึกษาสมัยใหม่เพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพนอกบ้านและมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจ แต่ไม่ถูกบังคับให้ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบของบริบทครอบครัวจีนแบบจารีต แต่ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ในยุครัฐชาติถูกคาดหวังให้ทำงานนอกบ้านและมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจ พร้อมทั้งเป็นมารดาที่มีคุณภาพสำหรับเลี้ยงดูเยาวชนของชาติไปด้วยในเวลาเดียวกัน

2. รัฐบาลสิงคโปร์ยุครัฐชาติ ตั้งแต่ทศวรรษ 1950–1980 ใช้นโยบายที่เกี่ยวกับเพศสภาพและยุทธศาสตร์ว่าด้วยความเสมอภาคเป็นเครื่องมือในการรักษาฐานอำนาจและสร้างคะแนนนิยมในหมู่

ผู้หญิง ผ่านการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิและให้โอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนใช้นโยบายสนับสนุนให้ผู้หญิงจีนที่มีการศึกษามีบุตรเพิ่มขึ้นเพื่อแก้ปัญหาอัตราการลดลงของประชากร

3. ตลอดระยะเวลาที่พรรคกิจประชาชนปกครองประเทศ ผู้หญิงสิงคโปร์ยุครัฐชาติปะทะสังสน์กับนโยบายของรัฐผ่านการรวมกลุ่มทางสังคมและการเมือง เพื่อแสดงจุดยืนในการเรียกร้องสิทธิพื้นฐานที่เท่าเทียมกับชาย และเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับนโยบายที่ไม่ได้ให้ความเท่าเทียมตลอดจนสิทธิประโยชน์กับผู้หญิงอย่างแท้จริง

1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาโดยใช้การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นหลัก ขอบเขตการวิจัยในแง่เวลาคือช่วงการสร้างชาติระหว่างทศวรรษ 1950 ถึงทศวรรษ 1980 ช่วงเวลาดังกล่าวนี้อิงสิงคโปร์อยู่ภายใต้การบริหารโดยรัฐบาลพรรคกิจประชาชนที่ชนะการเลือกตั้งมาตั้งแต่ปี 1959 และมีนโยบายสร้างรูปแบบสังคมและการเมืองแบบอำนาจนิยมปีตาธิปไตย ด้วยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในฐานะชาติเกิดใหม่ขณะเดียวกัน แนวคิดขงจื้อได้ถูกเลือกใช้ในช่วงการสร้างชาติด้วย

เพื่อบ่งชี้การศึกษาวิธีคิดและวิสัยทัศน์ของพรรครัฐบาลที่ส่งผลกับการดำเนินนโยบายและความพยายามประกอบสร้างบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงให้เป็นไปในลักษณะที่รัฐต้องการ อันเป็นการนิยามผู้หญิงในอุดมคติของรัฐขึ้นมา วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงใช้มุมมองแบบเพศสภาพ (gender) ศึกษาวิธีคิดที่กำหนดการออกนโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาชนกับวิธีคิดของผู้หญิงสิงคโปร์ในฐานะพลเมืองซึ่งอุดมคติที่ถูกนิยามขึ้นโดยรัฐและผู้หญิงเองนั้นมีความไม่สอดคล้องกัน นำไปสู่ปฏิกิริยาตอบกลับของผู้หญิงสิงคโปร์ในรูปแบบต่างๆ โดยต้องการชี้ให้เห็นว่าประวัติศาสตร์การเมืองเรื่องผู้หญิงในสิงคโปร์ไม่เพียงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างชาติแต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์เพศสภาพ (gender history) ด้วย ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 แล้วที่ความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของชายหญิงถูกนำมาใช้ในการศึกษานัยสำคัญของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และอัตลักษณ์ของความเป็นชาติโดยเฉพาะช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการทำความเข้าใจนิยามของบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างของชายหญิงที่ไม่เพียงมีผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนของความเป็นหญิงความเป็นชาย แต่ยังประกอบสร้างความสัมพันธ์เชิง

อำนาจและการรักษาอำนาจทางเพศสภาพขึ้นมาด้วย¹⁹ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นงานศึกษาที่มุ่งทำความเข้าใจผู้หญิงในฐานะตัวกระทำทางประวัติศาสตร์ที่มีส่วนในการต่อรองกับรัฐที่นิยามอุดมคติผู้หญิงที่ขึ้นมาไปพร้อมกันกับการศึกษารัฐในฐานะตัวกระทำสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีส่วนสำคัญในการนิยามอุดมคติผู้หญิงขึ้นมาด้วยเช่นกัน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจนโยบายของรัฐบาลสิงคโปร์ยุครัฐชาติที่พยายามสร้างลักษณะผู้หญิงในอุดมคติของรัฐบาลสิงคโปร์ในช่วง ทศวรรษ 1950-1980
2. เข้าใจบทบาทของผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ยุครัฐชาติในการปะทะสังสรรค์กับนโยบายของรัฐบาล ผ่านการรวมกลุ่มทางสังคมและการเมือง เพื่อเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาค ตลอดระยะเวลาในช่วงการปกครองของรัฐบาลพรรคกิจประชา

1.6 ทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาจำนวนไม่น้อยได้อธิบายไว้ถึงนโยบายผู้หญิงในการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาว่ามีลักษณะของการกดทับและแสวงประโยชน์กับผู้หญิง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการเสนอว่านโยบายเพศสภาพไม่ได้ถูกใช้บนเป้าประสงค์เพื่อการกดทับหรือกดขี่เพื่อแสวงประโยชน์ต่อผู้หญิง สิงคโปร์หากแต่ถูกนำมาใช้ในฐานะเครื่องมือในการต่อรองผลประโยชน์ เพื่ออธิบายว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาไม่สามารถใช้อำนาจในการบีบบังคับหรือชี้นำพลเมืองหญิงหรือชายอย่างโดยสมบูรณ์เบ็ดเสร็จ นโยบายเพศสภาพและการเสนอข้อต่อรองต่างๆ กับพลเมืองหญิงโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงจีนในสิงคโปร์จึงเป็นวิธีการที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการระบบโครงสร้างหน้าที่พลเมืองในฐานะทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศอันจะมีผลต่อความอยู่รอดและความสามารถในการเติบโตของสิงคโปร์ โดยเฉพาะในช่วงสร้างชาติบนเงื่อนไขที่พลเมืองหญิงสิงคโปร์โดยเฉพาะผู้หญิงจีนสมัยสร้างชาติเองก็ได้พัฒนาสถานภาพทางสังคมและประกอบสร้างอำนาจต่อรองของตนเองขึ้นมาจากโอกาสทางการศึกษาและการทำงานที่สูงขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่สมัยอาณานิคม นโยบายเพศสภาพและข้อต่อรองต่างๆ

¹⁹ Glenda Sluga, “Masculinities, nation, and the new world order: peacemaking and nationality in Britain, France, and the United States after the First World War,” in Stefan Dudink, Karen Hagemann and John Tosh (eds.) *Masculinities in Politics and War: Gendering Modern History* (United Kingdom: Manchester University Press, 2004) p. 244-245.

จึงหาใช้เครื่องมือในการกดขี่หากแต่เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการประสานประโยชน์ระหว่างรัฐและผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติอย่างมีนัยสำคัญ

การทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้องนี้จะแบ่งงานที่ทบทวนออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติสิงคโปร์ 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติสิงคโปร์ในบริบทสงครามเย็น 3) งานศึกษาเรื่องการขยายตัวของสิ่งพิมพ์และการศึกษาที่มีผลต่อแนวคิดทางการเมืองในสิงคโปร์ 4) งานที่ศึกษาเรื่องนโยบายของรัฐและการเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีช่วงสร้างชาติสิงคโปร์ 5) งานที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพและสถานภาพของผู้หญิงในสังคมแบบชายเป็นใหญ่

1.6.1 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติสิงคโปร์

ความเป็นชาติของสิงคโปร์เป็นสิ่งที่ได้รับการอธิบายไว้มากแล้วโดยนักวิชาการ หนึ่งในนั้นคือคริส ฮัดสัน (Chris Hudson)²⁰ ที่อธิบายเอาไว้ว่าวาทกรรมเรื่องชาติของสิงคโปร์แสดงออกมาผ่านภาพของเพศสภาพ²¹ งานของฉั่วก็ได้แสดงความเห็นในประเด็นนี้ด้วยว่าลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของสิงคโปร์ก็คือบุคลิกที่ไม่คงที่ต่อเนื่องแต่จะปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่ “ชาติ (nation)” และ “พลเมือง (people)” คือองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการสร้างชาติ²² งานอีกหนึ่งชิ้นที่ขยายภาพของการสร้างชาติสิงคโปร์ในมิติประวัติศาสตร์เอาไว้เช่นกันก็คือ *A History of Modern Singapore 1819 – 2005* ของเทิร์นบูล งานชิ้นนี้อธิบายประวัติศาสตร์การสร้างชาติสิงคโปร์ด้วยโครงเรื่องที่ว่าด้วยการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดหลังจากที่แยกตัวจากสหพันธรัฐมาเลเซียอย่างสมบูรณ์เมื่อ ปี 1965 เทิร์นบูลเสนอภาพของการพัฒนาตัวเองของชาติเกิดใหม่ผ่านการทำงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาต้องเผชิญทั้งเสียงที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยที่ประกาศแยกตัวจากมาเลเซียอย่างกะทันหัน²³ ยังไม่รวมวิกฤติการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งซึ่งมีผลมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจจนกระทั่งสามารถแก้ไขปัญหาขึ้นได้ด้วยยุทธศาสตร์ต่างๆ ประเด็นหนึ่งที่เทิร์นบูลนำเสนอว่าเป็นวิธีการอันสำคัญสำหรับการสร้างชาติสิงคโปร์ก็คือการศึกษา ซึ่งจะมีผลในระยะยาว ทำให้ตลอดระยะเวลา 9 ปีแรกที่พรรครัฐบาลขึ้นมาบริหารงานงบประมาณสำหรับการศึกษาถูกทุ่มไปกว่า 1 ใน 3 ของงบทั้งหมดและถูกพัฒนาขึ้นตามนโยบายระยะ

²⁰ Chris Hudson, *Beyond the Singapore Girl : Discourses of Gender and Nation in Singapore* (Denmark : NLAS Press, 2013), p. 1.

²¹ Ibid., p. 4.

²² Chua, Beng Huat, *Communitarian Ideology and Democracy in Singapore*. (Singapore : Routlet, 1995), p. 103-104

²³ Turnbull, C.M., *A History of Modern Singapore 1819 – 2005*, (Singapore : NUS Press 2009), p. 301.

สั้นของพรรคด้วย²⁴ นอกจากนโยบายด้านการศึกษายังมีอีกประเด็นหนึ่งซึ่งน่าสนใจสำหรับการสร้างชาติคือเรื่องของการใช้ภาษาจีนแมนดาริน (Mandarin) แทนภาษาจีนท้องถิ่นตามชาติพันธุ์เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระดับที่กว้างขึ้น²⁵

งานชิ้นสำคัญชิ้นที่มีคุณูปการต่อการทำความเข้าใจเรื่องการสร้างชาติอย่างสำคัญก็คืองานของเบเนดิกท์ แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson)²⁶ ที่อธิบายความหมายของชาติว่าเป็นชุมชนที่ถูกจินตกรรมขึ้นบนสำนึกร่วมกันเกี่ยวกับความเป็นชาติ อันเป็นอิทธิพลของแรงผลักดันจากระบบทุนนิยม โดยเบนให้ความสำคัญกับอำนาจของการใช้ภาษาและการปฏิรูปศาสนาซึ่งวิวัฒนาการด้านการพิมพ์และการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ภาษาไม่เพียงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้คนเชื่อมโยง ติดต่อกันสัมพันธ์กันและสัมผัสถึงกันได้ แต่ยังให้ความหมายของความเป็นชาติในเชิงอัตวิสัยได้ด้วย อาทิ ในแง่ของการสร้างภาพลักษณ์ของความโบราณเก่าแก่ให้กับชาติเมื่อเวลาผ่านไป²⁷ ในมิติเดียวกันนี้ ไมเคิล ดี. บาร์ (Michael D. Barr) เป็นคนหนึ่งที่เห็นด้วยกับคำอธิบายของเบนที่ว่าท้ายที่สุดแล้วชาติก็คือชุมชนที่ถูกจินตกรรมขึ้นจากนิยามเรื่องภารดรภาพแนวระนาบ (horizontal comradeship) ที่ได้รับการให้ความหมายไว้อย่างลึกซึ้งมากพอที่จะสร้างความรู้สึกร่วมให้ผู้คนรู้สึกเชื่อมโยงกัน เรียกตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชาติและพร้อมสละความเป็นปัจเจกเพื่อชุมชนที่เป็นส่วนหนึ่งจากการจินตกรรมนั้น แม้ว่าในชุมชนที่จินตกรรมขึ้นนั้นจะเต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมกันก็ตาม²⁸

บาร์ยังเสนอว่าสิงคโปร์คือหนึ่งในที่สุดของตัวอย่างในการสร้างชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือมีรัฐบาลเป็นเจ้าของโครงการสร้างชาติ การสร้างอนุสาวรีย์ โรงงาน สนามบินต่างๆ หรือกองทัพ ไม่ใช่แค่สิ่งที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อความสวยงาม การใช้งานด้านการขนส่งหรือป้องกันประเทศเท่านั้น หากแต่ได้ถูกใช้ในฐานะวาทกรรมที่จะช่วยขับเคลื่อนความรู้สึกของการได้เป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชาติอันเป็นพื้นฐานของจินตกรรมเรื่องชาติอย่างสำคัญด้วย²⁹ ซึ่งเชื่อมโยงได้กับการเข้าไปจัดการกับรายละเอียดต่างๆ ในชีวิตประจำวันของพลเมืองของชนชั้นนำทางการเมืองในสิงคโปร์มีส่วนสำคัญในการสร้างชาติด้วย³⁰ งานของบาร์ให้ความสำคัญกับภาวะการเป็นผู้นำ (leadership) ของชนชั้นนำซึ่ง

²⁴ Turnbull, C.M., "The New Nation 1965 – 1990," p. 313.

²⁵ Ibid, p. 319.

²⁶ เบน แอนเดอร์สัน (เขียน) กษิร ชีฟเป็นสุข และคนอื่นๆ (แปล), ชุมชนจินตกรรม: บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2552).

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 77-78.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

²⁹ Barr, Michael D. and Skrbis, Zlatko, Constructing Singapore : Elitism, Ethnicity, and the Nation-Building Project. (Denmark : NLAS Press 2008), p. 2.

³⁰ Ibid, p. 9.

เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชาติจึงมุ่งศึกษาสองประเด็นหลักคือการเกิดขึ้นของชนชั้นนำในสิงคโปร์และการคัดเลือกชนชั้นนำตลอดจนให้ความสำคัญกับบทบาทของการอ้างสิทธิ์เรื่องชาติพันธุ์ในการสร้างชาติ³¹ บาร์เป็นคนหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการอธิบายว่า ในแง่ของการจัดการประชากร ชาวสิงคโปร์จะถูกรัฐบาลจำแนกและจัดสรรเชื้อชาติอย่างเป็นทางการให้ โดยแบ่งเป็นหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ จีน (3 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด) ตามมาด้วยชาวมาเลย์ อินเดีย และกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยอื่นๆ อาทิ ชาวยูเรเชียหรืออาหรับ³² การจัดสรรชาติพันธุ์ข้างต้นมีผลอย่างสำคัญกับการเลือกสถานที่เรียนให้พลเมืองที่เป็นเยาวชน เพราะการเลือกโรงเรียนต้องขึ้นอยู่กับภาษาและเนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกันกับชาติพันธุ์ งานของบาร์ทำให้เห็นว่าการจำแนกชาติพันธุ์ที่หลากหลายนี้เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของการแสดงอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์แต่ละคนซึ่งส่วนมากแล้วนอกจากชาวจีนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ชาวยูเรเชียหรือชาติพันธุ์อื่นๆ ในสิงคโปร์ไม่ได้มองตนเองเป็น “สิงคโปร์แท้ๆ” จึงมักมีวิธีการนำเสนอตนเองด้วยการระบุชาติพันธุ์หลักคู่กันไว้ อาทิ การนิยามตนเองว่าเป็นชาวสิงคโปร์เชื้อสายคนอินเดีย (Indian-Singaporean) เป็นต้น ซึ่งกรณีนี้บาร์อธิบายไว้ว่าเป็นมรดกของพหุสังคมที่ตกทอดมาจากยุคอาณานิคม³³

1.6.2 กลุ่มงานที่เกี่ยวกับการสร้างชาติสิงคโปร์ในบริบทสงครามเย็น

ตลอดระยะเวลาของการสร้างชาติ สิงคโปร์พัฒนาตนเองขึ้นผ่านบริบทของสงครามเย็นตลอดมาซึ่งสัมพันธ์กับนโยบายและยุทธศาสตร์ของการบริหารประเทศของรัฐบาลพรรคกิจประชาอย่างมีนัยยะสำคัญ งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกันแต่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มประวัติศาสตร์นิพนธ์ส่วนมากคืองานศึกษาจากสาขารัฐศาสตร์ สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ งานชิ้นสำคัญที่ต้องทบทวนก็คือวิทยานิพนธ์ของกมลชนก ขุนเพชร เรื่อง “มโนทัศน์ว่าด้วยภัยคุกคามของสิงคโปร์และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสิงคโปร์กับสหรัฐอเมริกาในยุคหลังสงครามเย็น”³⁴ อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิงคโปร์กับสหรัฐอเมริกาภายใต้บริบททั้งก่อนและหลังสงครามเย็น โดยมุ่งพิจารณาโมทัศน์เรื่องภัยคุกคามในยุคหลังสงครามเย็นตามทัศนะของรัฐบาลสิงคโปร์ภายใต้การนำของรัฐบาลพรรคกิจประชา โดยอธิบายให้เห็นความร่วมมือด้านความมั่นคงกับสหรัฐฯ ตลอดจนการรับมือเรื่องภัยคุกคามจากภายนอก (External threats) ที่สิงคโปร์ต้องเผชิญ ตลอดช่วงหลังสงครามเย็น ภายใต้ความจำเป็นที่

³¹ Ibid, p. 12.

³² Ibid, p. 10.

³³ Ibid, p. 10.

³⁴ กมลชนก ขุนเพชร, “มโนทัศน์ว่าด้วยภัยคุกคามของสิงคโปร์และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสิงคโปร์กับสหรัฐอเมริกาในยุคหลังสงครามเย็น”, (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

จะต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทำให้สิงคโปร์ต้องยอมรับเงื่อนไขหลายประการจากอังกฤษ เจ้าอาณานิคมที่เป็นแหล่งเงินทุนสำคัญในประเทศในช่วงเวลานั้นแม้สิงคโปร์จะไม่เห็นด้วยกับระบบอาณานิคมก็ตาม งานของกมลชนกพยายามหาความสอดคล้องกันระหว่างการปรับตัว ตั้งรับ และความพยายามประคับประคองสถานการณ์ต่างๆ ทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐบาลภายใต้การถูกคุกคามจากภายนอก และปัญหาต่างๆ ภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ การจัดการปัญหาพหุสังคมให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย ยังไม่รวมการขยายตัวของประชากรทั้งที่ทรัพยากรและพื้นที่ของประเทศมีจำกัด ทั้งหมดนี้มีผลต่อความพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่หลากหลายกับต่างประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะเครือจักรภพอังกฤษและการดำเนินนโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกับกลุ่มประเทศเอเชีย-แอฟริกา และกัมพูชาเป็นการเฉพาะ³⁵ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมืองของสิงคโปร์ในบริบทที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์มีอิทธิพลขึ้นทุกขณะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 กองทัพเรือของสหรัฐฯ ได้รับการช่วยเหลือจากสิงคโปร์มาจนถึงต้นทศวรรษที่ 1970 และมีการประสานความร่วมมือต่อกันด้านความมั่นคงระดับทวิภาคีขึ้นอีกในช่วงปี 1980³⁶ งานศึกษาชิ้นนี้เสนอว่าสิงคโปร์มีทัศนะว่าสหรัฐฯ เป็นมหาอำนาจที่เป็นประโยชน์ต่อสิงคโปร์ทั้งในแง่ของความมั่นคงระดับภูมิภาคและนานาชาติ อีกทั้งยังมองว่าสันติภาพตลอดจนความมั่นคงของยุโรปและเอเชียขึ้นอยู่กับการรักษาดุลอำนาจของสหรัฐอเมริกา ซึ่งสหรัฐฯ เองก็ได้ประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือสิงคโปร์ในแง่ของการป้องกันไม่ให้เกิดการผนวกดินแดนที่จะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้แก่พรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากจีนและโซเวียตที่อยู่ในอินโดนีเซียร่วมด้วยได้ กมลชนกสรุปให้เห็นว่าการต้องเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในของสิงคโปร์ส่งผลต่อนโยบายสร้างความสัมพันธ์อย่างหลากหลายกับต่างประเทศ ทั้งนี้ก็เพราะจุดอ่อนไหวของสิงคโปร์นอกไปจากเรื่องข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ และอัตลักษณ์ความเป็นจีนก็คือการต้องเป็นจีนที่อยู่ท่ามกลางเพื่อนบ้านชาวมาเลย์ซึ่งไม่เป็นมิตร

แดเนียล เหว่ย บุน ชิว (Daniel Wei Boon Chua) เป็นอีกคนที่ศึกษาความสัมพันธ์ด้านต่างประเทศของสิงคโปร์ในช่วงสงครามเย็น อธิบายไว้อย่างน่าสนใจใน US – Singapore Relation, 1965-1975 : Strategic non-alignment in Cold War ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสิงคโปร์นั้นทำให้เห็นการประสานประโยชน์ระหว่างกันและวิเคราะห์ว่าการเข้าไปพัวพันในสงครามเวียดนามของอเมริกาไม่ใช่แค่การสกัดกั้นการแพร่กระจายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ยังเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาให้เกิดยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกา

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

และสิงคโปร์ด้วย โดยเสนออีกว่าสิงคโปร์อาจจะไม่สามารถประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วอย่างที่
เป็นอยู่หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐฯ และมองว่ายุทธศาสตร์ด้านการพาณิชย์ที่ได้รับการ
สนับสนุนโดยสหรัฐฯ มีส่วนอย่างมากในการนำพาให้สิงคโปร์รอดพ้นภาวะวิกฤติหลังการแยกตัวจาก
มาเลเซียหรือบริบทอื่นๆ ในช่วงเวลานั้น อาทิ การถอนทัพออกไปจากสิงคโปร์ของอังกฤษ³⁷

กล่าวได้ว่าชีวพยายามที่จะให้ความสำคัญกับบทบาทของสหรัฐอเมริกาในสิงคโปร์ช่วงสร้าง
ชาติเพื่อโต้แย้งกับคำอธิบายที่มักกล่าวกันว่าสิงคโปร์ประสบความสำเร็จจากการบริหารงานที่ดีและ
พยายามขยายให้เห็นภาพว่าสหรัฐอเมริกาและสิงคโปร์ต่างมีวัตถุประสงค์ร่วมกันหรือคล้ายกันในแง่
ของการสกัดอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ งานของชวียังมุ่งพิจารณา
สิงคโปร์ผ่านมิติของประวัติศาสตร์สงครามเย็นในฐานะที่สิงคโปร์เป็นตัวแทนการส่งอิทธิพลของการ
เกิดสงครามเย็นขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย³⁸ และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมระหว่างนโยบาย
การกักกันในเอเชียของอเมริกาและนโยบายต่างประเทศที่ไม่สอดคล้องกันของสิงคโปร์ โดยเสนอว่า
สองรัฐบาลมีความสนใจหลักที่แตกต่างกันและความเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องเรื่องความกังวล
เกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนในสงครามเวียดนามของทหารอเมริกันแต่กระนั้นก็ยังประสานประโยชน์กัน
ได้ในบางแง่มุมอย่างที่กำลังกล่าวมา งานชิ้นนี้ใช้ชุดหลักฐานที่เป็นเอกสารจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติและ
การจัดการระเบียบที่แมรีแลนด์ (The National Archives and Record Administration)
สหรัฐอเมริกา โดยศึกษาความสัมพันธ์สิงคโปร์-สหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 1965-1975 นอกจากนี้ยังมีหลักฐาน
จากบันทึกที่ได้จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติที่คิว การ์เดน (Kew Garden) ในกรุงลอนดอน และหอ
จดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรเลียที่เมืองแคนเบอร์รา (Canberra) ในการวิพากษ์ร่วมกับเอกสาร
อเมริกัน³⁹ ในส่วนของมุมมองเกี่ยวกับรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงสงครามเย็นใช้
วิธีการศึกษาผ่านบทการสัมภาษณ์ การศึกษาจากบทสุนทรพจน์ บันทึกความทรงจำ และชีวประวัติ
(biographies) ของผู้นำทางการเมืองสิงคโปร์เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติการใช้เอกสารรัฐบาลซึ่งไม่ได้รับ
อนุญาตให้ใช้เพื่อการศึกษาวิจัย⁴⁰ ซึ่งโดยรวมเป็นชุดเอกสารและหลักฐานที่น่าสนใจทำให้งานชิ้นนี้มี
การวิเคราะห์ในมิติที่หลากหลาย

มาร์ค ที. เบอร์กเกอร์ (Mark T. Berger) อธิบายเรื่องสงครามเย็นกับอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา
ไว้เช่นกันในบทความเรื่อง “Decolonizing Southeast Asia: Nationalism, Revolution and the

³⁷ Chua, Daniel Wei Boon. “Avoiding Proximity : From Conflict to Common Interests,”
US – Singapore Relation, 1965-1975 : Strategic non-alignment in Cold War, (Singapore : NUS
Press, 2017), p. 14.

³⁸ Ibid, p. 4.

³⁹ Ibid, p. 15.

⁴⁰ Ibid, p. 16.

Cold War”⁴¹ แต่เป็นการศึกษาการแปรเปลี่ยนตัวเองของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ท่ามกลางบริบทของการเกิดลัทธิชาตินิยม การล่มสลายของอาณานิคมมากกว่างานของชาวที่อธิบายสหรัฐในฐานะปัจจัยจากภายนอก งานของเบอร์เกอร์จึงมองสงครามเย็นเป็นอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการเกิดรัฐชาติสมัยใหม่และบรรยากาศทางสังคมการเมืองภายในของแต่ละประเทศ ในที่นี้สิงคโปร์ถูกอธิบายในฐานะส่วนหนึ่งของมาลายาในบริบทอาณานิคมและในฐานะส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐมาเลเซียหลังการได้รับเอกราชของมาเลเซีย⁴² แนววิเคราะห์การสร้างชาติมาเลเซียของเบอร์เกอร์จึงมุ่งอธิบายการปะทะกันของสองชั่วอำนาจระหว่างอังกฤษและมาลายา⁴³ งานของเบอร์เกอร์เปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ได้อาณานิคมตะวันตกและการสร้างชาติของประเทศต่างๆ หลังตะวันตกการทยอยมอบเอกราชใต้บริบทสงครามเย็นว่ามีลักษณะเหมือนเกมโดมิโน และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าอาณานิคมและรัฐได้อาณานิคมว่าอาณานิคมเหล่านี้ต่างอยู่ใต้อิทธิพลโดยตรงของอังกฤษ ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ในแง่ของการอยู่ใต้การคุ้มครองด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ⁴⁴

1.6.3 กลุ่มที่งานศึกษาเรื่องการขยายตัวของสิ่งพิมพ์และการศึกษาที่มีผลต่อแนวคิดทางการเมืองในสิงคโปร์

เดวิด แอล. เค็นลีย์ (Devid L. Kenley) คือหนึ่งในนักวิชาการที่ให้ความสนใจประเด็นพัฒนาการของแนวคิดทางการเมืองของจีนโพ้นทะเลในสิงคโปร์ไว้อย่างน่าสนใจ งานของเค็นลีย์เรื่อง New Culture in a New World: The May Fourth Movement and the Chinese Diaspora in Singapore, 1919–1932⁴⁵ ได้นำเอาข้อมูลและเอกสารประเภทหนังสือพิมพ์และเอกสารรัฐบาลเพื่ออธิบายว่าหนังสือพิมพ์และโรงเรียนต่างมีผลต่อช่องว่างที่สร้างความแตกต่างของชาวจีนโพ้นทะเลแต่ละกลุ่มตั้งแต่ในปี 1919

เค็นลีย์ตั้งต้นด้วยการอธิบายพัฒนาการและการเคลื่อนไหวของขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในสิงคโปร์ (Singapore’s New Culture Movement) โดยมีข้อเสนอว่าสังคมจีนในสิงคโปร์เกี่ยวข้องกับ

⁴¹ Mark T. Berger, “Decolonizing Southeast Asia: Nationalism, Revolution and the Cold War,” In Mark Beeson (ed.) Contemporary Southeast Asia: Regional Dynamics, National Differences. (New York : Palgrave Mcmillan, 2004), p. 30 - 49.

⁴² Ibid, p. 31.

⁴³ Ibid, p. 35.

⁴⁴ Ibid, p. 40.

⁴⁵ Devid L. Kenley, “The Singapore Chinese on the Eve of the New Culture Movement,” New Culture in a new world : The May Fourth Movement and the Chinese Diaspora in Singapore, 1919 – 1932. (Routledge : New York, 2003), p. 23.

อย่างสำคัญต่อการเกิดขบวนการวัฒนธรรมใหม่ด้วยการสนับสนุนของนักเคลื่อนไหวทางการเมืองจากจีนแผ่นดินใหญ่ สถานการณ์เช่นนี้ล้วนส่งผลให้เกิดโรงเรียนหนังสือพิมพ์และสังคมที่มีโครงสร้างทางการเมืองที่กว้างขึ้น เค็นลืออธิบายว่าหนังสือพิมพ์ The Straits Times คือหนังสือพิมพ์ที่คุมตลาดนักอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษในช่วงขบวนการวัฒนธรรมใหม่ และไม่ใช่แต่เพียงภาษาอังกฤษแต่สื่อสิ่งพิมพ์ภาษาอื่นๆ อาทิ มาเลย์ ทมิฬ และจีนต่างเป็นที่นิยม อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์จีนยังคงเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญที่สุด โดยสิ่งพิมพ์ที่เติบโตและเป็นที่รู้จักคู่กันมากับหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอย่าง เดอะ สเตรทส์ ไทม์ก็คือ เล่อ เป้า (The Le Bao/ Straits News) ที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 1881 มีแนวทางการนำเสนอแบบอนุรักษนิยม (conservative) เน้นประเด็นเรื่องสำนึกทางสังคมและการรับผิดชอบต่อส่วนรวม⁴⁶ กระทั่งในปี 1914 เกิดสิ่งพิมพ์ภาษาจีนที่เกี่ยวกับการเมืองขึ้นมาอย่างกว๋อหมิน ญื่อเป้า (Guomin Ribao/ Citizen's Daily)⁴⁷ เค็นลืออธิบายว่านับตั้งแต่การเข้ามาแพร่กระจายแนวคิดของพรรคก๊กมินตั๋งโดยหนังสือพิมพ์สำนักกว๋อหมิน ญื่อเป้ามีแนวทางการนำเสนอที่ชัดเจนคือการสนับสนุนซุนยัตเซ็น (Sun Yat-Sen) โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งจะครอบคลุมการเมืองในจีนตลอดจนสถานการณ์สงครามในยุโรป นอกจากนี้ยังมีสิ่งพิมพ์ที่เป็นที่นิยมในเวลาต่อมาอีกชื่อ ชิน กว๋อหมิน ญื่อเป้า (the Xin Goumin Ribao / New People's Daily) โดยสิ่งพิมพ์ยุคเริ่มแรกเหล่านี้ล้วนมีส่วนในการประกอบสร้างพื้นที่สาธารณะสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดใหม่ๆ ทางสังคมของผู้คน และมีส่วนที่ทำให้คนอ่านหันมาสนใจเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาจากแผ่นดินบรรพบุรุษ⁴⁸

ข้อเสนอสำคัญของเค็นลือก็คือบริบทของเหตุการณ์การปฏิวัติโค่นล้มราชวงศ์ชิงใน ค.ศ. 1911 เป็นต้นมา คือภูมิหลังสำคัญของการอธิบายความเชื่อมโยงการเข้ามาของพรรคก๊กมินตั๋งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวจีนโพ้นทะเลมักถูกผลักดันให้เข้าไปมีส่วนในการเมืองที่ประเทศจีนอยู่เสมอซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดขบวนการวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งการเคลื่อนไหวทางการเมืองนี้เป็นการปฏิบัติการสองทางเนื่องด้วยชาวจีนโพ้นทะเลก็มองเห็นผลประโยชน์มหาศาลจากการที่จะได้รับการดูแลปกป้องจากเมืองแม่ ในขณะที่รัฐบาลที่กรุงปักกิ่งก็มองว่าชาวจีนโพ้นทะเลเหล่านี้จะเป็นแหล่งเงินและกำลังคนที่สำคัญ⁴⁹ ทั้งองค์กรต่างๆ ทางการเมือง โรงเรียน และหนังสือพิมพ์ต่างๆ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้คนจีนในสิงคโปร์เกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้นตั้งแต่ปี 1919 โดยเค็นลือเสนอว่าหากไม่มีการรวมกลุ่มกันจนเกิดเป็นสำนึกเรื่อง “ความเป็นคนจีน (Chineseness)” ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในสิงคโปร์ก็คงไม่อาจเกิดขึ้นเลย⁵⁰ เพราะการเกิดขึ้นของสมาคมแซ่ (clan association) กลุ่ม

⁴⁶ Ibid, p. 36.

⁴⁷ Ibid, p. 37.

⁴⁸ Ibid, p. 38.

⁴⁹ Ibid, p. 33.

⁵⁰ Ibid, p. 38.

ภาษา (dialect group) และอื่นๆ ล้วนเป็นส่วนสำคัญของการสร้างสำนึกชาตินิยมจีน (Chinese nationalism) ขึ้นมา⁵¹ มากไปกว่านั้นสิ่งที่เกิดควบคู่กันขึ้นมาก็คือการเคลื่อนไหวของกลุ่มปัญญาชน (intellectual movement) ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในสิงคโปร์ประสบความสำเร็จ⁵² เค็นลืออธิบายว่าในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โรงเรียนต่างๆ ในสิงคโปร์เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ส่วนหนึ่งเพราะอิทธิพลที่ส่งมาจากพระราชกฤษฎีกาของราชวงศ์ชิงที่มีนโยบายให้ก่อตั้งโรงเรียนสมัยใหม่ มีการระดมทุนเพื่อการศึกษาของนักเรียนจีนในท้องถิ่น เกิดโรงเรียนใหม่ๆ มากขึ้นและคุณภาพของระบบโรงเรียนก็ถูกเข้าไปยกระดับให้ดีขึ้นตามมา การรวมกลุ่มกันของชาวจีนโพ้นทะเลจึงเป็นฐานที่สำคัญสำหรับการเกิดขึ้นของขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในสิงคโปร์

งานชิ้นต่อมาคือประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องสาวสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องการศึกษาและนำเสนอสาวสมัยใหม่ในสังคมสิงคโปร์โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบริบททางการเมืองที่น่าสนใจก็คือวิทยานิพนธ์เรื่อง “A Girl Without Talent Is Therefore Virtuous”: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s” งานชิ้นนี้ศึกษานโยบายการศึกษาและโรงเรียนสตรีระบบภาษาจีนและระบบภาษาอังกฤษในสิงคโปร์และมาลายา คาเร็น เอ็ม. เตียวฮ์ใช้ระบบการศึกษาในการมองประวัติศาสตร์สาวสมัยใหม่โดยอธิบายว่า อธิบายว่าสาวสมัยใหม่คือผลผลิตของโรงเรียนโดยเฉพาะการศึกษาระบบอังกฤษในสิงคโปร์ โรงเรียนสตรีในช่วงทศวรรษ 1930 ที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนสตรีที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน และโรงเรียนระบบอังกฤษที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน ในโรงเรียนระบบภาษาจีนนั้นหลักสูตรและเนื้อหาทั้งหมดจะเน้นเกี่ยวกับเรื่องของประเทศจีนเป็นหลัก ในขณะที่โรงเรียนสตรีระบบอังกฤษจะเน้นเรื่องวัฒนธรรมแบบตะวันตก แม้ในสถาบันการศึกษาทั้งสองแบบจะมีนักเรียนส่วนมากเป็นเด็กสาวชาวจีนเหมือนกัน⁵³ ความต่างของระบบการเรียนการสอนได้ผลิตเด็กผู้หญิงสมัยใหม่ขึ้นมา 2 กลุ่ม ที่แตกต่างกันตั้งแต่บุคลิก ภาพลักษณ์ ตลอดจนอุดมการณ์ทางการเมือง เด็กสาวจีนในโรงเรียนจีนที่ถูกควบคุมพฤติกรรมอย่างเคร่งครัดอย่างการถูกห้ามให้แต่งหน้า ทาปาก พร้อมกับได้รับการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองโดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติและอุดมการณ์ชาตินิยมจีนจึงเป็นคู่ปะทะที่สำคัญของเด็กสาวจีนในโรงเรียนแบบอังกฤษที่มีบุคลิกและความคิดอ่านอย่างตะวันตกที่ถูกโจมตีว่าเป็นสาวสมัยใหม่จอมปลอมเพราะไม่มีอุดมการณ์ทาง

⁵¹ Ibid, p. 40.

⁵² Ibid, p. 38.

⁵³ Karen M. Teoh, “A Girl Without Talent Is Therefore Virtuous”: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s” (Ph.D. Dissertation, Department of History, Harvard University, 2008).

การเมือง⁵⁴ ประเด็นทางการเมืองและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่ปรากฏในงานชิ้นนี้ทำให้เห็นว่าการโต้เถียงสำคัญในสังคมทศวรรษที่ 1930 คือเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองที่กลายมาเป็นเครื่องกำหนดความเป็นสมัยใหม่สำหรับสาวจีนยุคใหม่ ท่ามกลางกระแสเรื่อง “สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)” ที่กำลังแพร่สะพัดอยู่ทั่วไปตามสื่อต่างๆ ในโลก และสิ่งคโปรเองทำให้วาทกรรมเรื่องสาวสมัยใหม่นำมาสู่การแย่งชิงพื้นที่ของความเป็น “สาวสมัยใหม่ที่แท้จริง” ปรากฏการณ์เช่นนี้เท่ากับว่าสถาบันการศึกษาทั้ง 2 ระบบในสมัยนั้นได้ก่อร่างสร้างความบาดหมางในหมู่ชาติพันธุ์จีนด้วยกันเองในมาลายาและสิงคโปร์ และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการโจมตีกันระหว่างเด็กสาวที่ถูกผลิตขึ้นจากระบบการศึกษาที่แตกต่าง

งานของเดียวส์ทำให้เห็นการพยายามผลิตสร้างเด็กผู้หญิงในโพ้นทะเลให้เป็น “พลเมืองที่ดีของจีน” ผ่านการส่งครูมาจากจีนเพื่อสอนเรื่องการปฏิบัติและอุดมการณ์รักชาติจีนในโรงเรียนสตรีจีนที่สิงคโปร์ สะท้อนให้เห็นว่าภายใต้บริบทของการปฏิบัติจีนเด็กผู้หญิงในโรงเรียนสตรีจีนในโพ้นทะเลก็ถูกคาดหวังให้มีบทบาทของการเป็นนักปฏิบัติด้วย ความเป็นหญิงที่ถูกหล่อหลอมขึ้นในโรงเรียนสตรีจีนในสิงคโปร์จึงมีสารัตถะที่มากกว่าการมุ่งผลิตเด็กสาวเพื่อทำงานบ้านแต่ต้องเป็นพลเมืองที่ดีของเมืองแม่อย่างประเทศจีนด้วย ในขณะที่ผู้หญิงถูกส่งเสริมให้ได้รับการศึกษานั้นไม่ได้หมายถึงว่าความคาดหวังเรื่องการเป็นแม่และเมียในกรอบคิดแบบเก่าจะหมดไป ในขณะเดียวกันผู้หญิงสมัยใหม่กลุ่มนี้ยังต้องแบกรับความต้องการของสังคมจากโลกเก่าและโลกใหม่ไปพร้อมกัน ระบบดั้งเดิมเรียกร้องให้ผู้หญิงเป็นทั้งผู้หญิงที่ดีของชาติ และเป็นเมียที่ดีของสามีด้วย งานชิ้นนี้ใช้เอกสารจากทางโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นหลัก ประกอบด้วยบันทึกเกี่ยวกับการสมัครเรียนและวารสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของโรงเรียน ตลอดจนนโยบายของรัฐที่ลงมาสู่สถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการใช้หนังสือพิมพ์ร่วมสมัยโดยการดูพาดหัวข่าวและบทความทางหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนประเด็นทางสังคมในช่วงเวลานั้นๆ มาประกอบด้วย งานของเดียวส์ที่ให้ภาพพัฒนาการของผู้หญิงสิงคโปร์อันมีผลมาจากการศึกษา เมื่อพิจารณาร่วมกับงานของคาร์ล เกิร์ธ (Karl Gerth) ทำให้เห็นว่าระบบการศึกษาและความเป็นสมัยใหม่ในผู้หญิงคือจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของประวัติศาสตร์เรื่องผู้หญิงโดยเฉพาะในมิติทางสังคมและเพศสภาพ เกิร์ธมองว่าการปฏิรูปบทบาททางสังคมของผู้หญิงในแง่หนึ่งก็เป็นเสมือนดาบสองคม ช่วงเวลาที่ประเพณีมัดเท้าในเด็กผู้หญิงเริ่มหายไปโรงเรียนสตรีได้ขยายตัวเพิ่มจำนวนขึ้น เป็นหน่ออ่อนของการผลิตสร้างกลุ่มปัญญาชนจีนที่ลุกขึ้นมาตั้งคำถามกับระบอบปิตาธิปไตย (patriarchal system) ในสังคมจีนในเวลาต่อมา สิ่งที่เกิดขึ้นชัดเจนเช่นกรณีของ ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ (New

⁵⁴ Karen M. Teoh, “Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s – 1950s,” *Twentieth-Century China* 35, 2 (April 2010): 35.

Culture Movement) ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1910 และขบวนการ 4 พฤษภาคม (May Fourth Movement) ในช่วงต้นทศวรรษ 1920⁵⁵ ที่ผู้หญิงก้าวออกมามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสังคมมากขึ้นในการตั้งคำถามกับระบบเดิมๆ ของสังคม การต่อสู้กันระหว่างขั้วการเมืองชาตินิยม (Nationalist-KMT) กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ (Communist-CCP) ก่อให้เกิดการปราบปรามรุนแรงและเด็ดขาด ในจีนช่วงทศวรรษ 1920 หลายครั้งที่ผู้หญิงอยู่ในฐานะเหยื่อความรุนแรงอันมีเหตุปัจจัยมาจากสถานการณ์ทางการเมืองนั้น เหตุการณ์หนึ่งที่เชื่อมโยงได้กับบริบทของการต่อต้านสาวสมัยใหม่คือเหตุการณ์ที่จัตุรัสม้าฉางซา (Changsha Horse Square Incident) ในปี 1927 หญิงสาวที่ตัดผมสั้นถูกสังหารทั้งหมดโดยฝ่ายชาตินิยมด้วยข้อกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ในขณะที่ผู้หญิงที่แต่งตัวและทำทรงผมตามสมัยนิยมทั้งหมดถูกทำโทษอย่างรุนแรงโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์⁵⁶ ที่ต่อต้านวัฒนธรรมแบบตะวันตก ซึ่งประเด็นเรื่องการตัดผมสั้นตามสมัยนิยมของผู้หญิงในช่วงระหว่างทศวรรษ 1920–1930 นั้นไม่เพียงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์เท่านั้นสิ่งที่สร้างความขัดแย้งอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก⁵⁷ ด้วยเช่นกัน

1.6.4 กลุ่มงานที่ศึกษาเรื่องนโยบายของรัฐและการเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีช่วงสร้างชาติสิงคโปร์

งานหลายชิ้นในกลุ่มนี้นิยมศึกษาความเป็นสังคมปิตาธิปไตย (patriarchal society) ในสิงคโปร์ บทความของคริสทีน ดอแรน (Christine Doran) และ จิม โจส์ (Jim Joes) วิเคราะห์ว่าการพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์คือตัวแปรปัญหาด้านเพศสภาพที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ที่ซับซ้อน ความเป็นปิตาธิปไตยให้ชัดเจน⁵⁸ ดอแรนอธิบายว่าแผนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์คือสิ่งที่รัฐบาลมุ่งมั่นผลักดันตั้งแต่ประกาศเอกราชเป็นต้นมา มีผลทำให้มาตรฐานการครองชีพของสิงคโปร์สูงขึ้น การเปิดโอกาสในการจ้างงานให้ผู้หญิงขึ้นอยู่กับเหตุและผลการพัฒนาเศรษฐกิจ การเข้ามาของเงินทุนจากต่างชาติทำให้ผู้หญิงถูกผลักดันให้เข้าสู่วงจรของระบบแรงงาน แต่เมื่อใดก็ตามที่เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจผู้หญิงเองที่จะเป็นตัวเลือกแรกๆ ของการเลิกจ้าง⁵⁹ นโยบายการเมืองแบบ

⁵⁵ Karl Gerth, “Nationalizing Female Consumers” In China Made: Consumer Culture and The Creation of The Nation (USA: Harvard University Asia Center, 2003), p. 291.

⁵⁶ Christina Kelly Gilmartin (eds.), Engendering China: Women, Culture, and the State (Cambridge: Harvard University Press, 1994).

⁵⁷ Karl Gerth, “Nationalizing Female Consumers”, p. 292.

⁵⁸ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 215.

⁵⁹ Ibid, p. 220.

เพศสภาพของรัฐบาลถูกออกแบบมาเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เติบโตก้าวกระโดดจากกระแสโลกาภิวัตน์เป็นหลัก เพราะการที่รัฐต้องการดึงผู้หญิงสิงคโปร์เข้าสู่ภาคแรงงานจึงกล่าวได้ว่าโลกาภิวัตน์จึงเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ขับเคลื่อนผลกระทบเรื่องเพศสภาพให้รุนแรงขึ้น ดอแรนและโจส์มองว่านโยบายจากรัฐบาลที่ประกาศใช้ปราศจากการคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายทางชนชั้นและชาติพันธุ์ของผู้หญิงในสิงคโปร์ และเสนอว่าโลกาภิวัตน์นี้เองที่เปิดโอกาสในการเคลื่อนไหวทางสังคมให้กับผู้หญิงเช่นกันซึ่งเป็นการรับเอาวิธีการเคลื่อนไหวมาจากตะวันตก⁶⁰ นโยบายด้านเพศสภาพว่าด้วยหลักการเสมอภาคทางเพศที่รัฐบาลแถลงไว้เมื่อปี 1959 ยังคงมีความยั่งยืนแม้ในความเป็นจริงแล้วสังคมสิงคโปร์ตลอดหลายทศวรรษหลังจากนั้นยังเต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำทางเพศ ก่อให้เกิดองค์กรสตรีที่สำคัญๆ หลายกลุ่มลุกขึ้นมาตั้งคำถาม โดยกลุ่มที่ดอแรนและโจส์ให้ความสนใจก็คือ สมาคมสตรีที่รู้จักกันในนามของ AWARE (Association of Women for Action and Research) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี 1985 โดยมีจุดมุ่งหมายในการนำพาผู้หญิงสิงคโปร์ให้หลุดพ้นจากการครอบงำของระบอบปิตาธิปไตยในสิงคโปร์ในทุกๆ มิติ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิสตรีในพื้นที่ของครอบครัวและสังคมการเมือง อีกข้อเสนอที่น่าสนใจของงานชิ้นนี้คือ จากการวิเคราะห์แถลงการณ์ของพรรคในทุกครั้งที่กล่าวถึงนโยบายเรื่องเพศสภาพหรือแม้แต่นโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับระบบครอบครัว รัฐมองหน่วยครอบครัวเป็นหนึ่งในศูนย์กลางของจักรวาล (center of the universe) โดยเฉพาะบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวอย่างการเป็นแม่ที่ถือเป็นผู้ที่จะต้องอบรมสมาชิกในครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดของคุณค่าทางศีลธรรมและรากฐานที่เข้มแข็งในการต้านทานไม่ให้กระแสตะวันตกเข้ามาได้⁶¹

งานของ มิเชลล์ เอ็ม. ลาซาร์ (Michelle M. Lazar) มีข้อเสนอที่อธิบายไปในทางเดียวกันกับดอแรนและโจส์ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวสูง โดยวิเคราะห์ต่อไปอีกว่าเพราะการรับเอาหลักการแบบขงจื้อ (Confucian ideology) มาใช้ควบคู่ไปกับลัทธิปฏิบัตินิยม (pragmatism) นอกจากการให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับระบบครอบครัวที่เป็นหัวใจสำคัญของการคิดแบบขงจื้อ เห็นได้ชัดเจนจากการวางบทบาทผู้หญิงไว้ในพื้นที่บ้านและคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นแม่ที่ดีสำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยตั้งข้อสังเกตว่ารัฐต้องการผู้หญิงในแบบที่ถูกที่ควร (the 'right' kind of women) เพื่อการเลี้ยงดูเด็กในแบบที่ถูกที่ควร (the 'right' kind of babies) ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป⁶² งานของลาซาร์อธิบายว่าการกลับมาใช้ลัทธิขงจื้อของรัฐบาลพรรคกิจ

⁶⁰ Ibid, p. 217.

⁶¹ Ibid, p. 223.

⁶² Michelle M. Lazar, "For the Good of the Nation: 'Strategic Egalitarianism' in the Singapore Context," p. 59.

ประชาคมมีความหมายต่อการต่อต้านจักรวรรดินิยม รัฐจึงมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนรับเอาขงจื๊อไปใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ประเด็นนี้ยังขับเน้นให้ความเป็นสังคมปิตาธิปไตยของสิงคโปร์ยิ่งชัดเจนเพราะสำหรับลัทธิขงจื๊อระบบครอบครัวกับและผู้ชายมีความสำคัญสูงสุด การเลือกรับวิธีการแบบขงจื๊อมาใช้เป็นเบื้องหลังในการกำหนดนโยบายต่างๆ จึงนำไปสู่ความเข้าใจความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในทางสังคมได้อย่างเด่นชัด⁶³ ฐานคติข้างต้นล้วนปรากฏออกมาผ่านยุทธศาสตร์ว่าด้วยความเสมอภาค (egalitarianism) ที่ประกาศใช้ในช่วงทศวรรษ 1960–1970 ที่ดูเหมือนว่ารัฐจะส่งมอบของขวัญที่ดีที่สุดในให้กับผู้หญิงในสิงคโปร์แต่ทว่าในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้นเมื่อสิทธิและความเสมอภาคที่รัฐหมายถึงยังเต็มไปด้วยเงื่อนไขที่รัฐใช้หลักการให้เหตุผลแบบที่ว่าด้วยหลักธรรมชาติ (the natural) ความจำเป็น (the necessary) และความเป็นจริง (the realistic) ในการตอบกลับการตั้งคำถามของกลุ่มที่ลุกขึ้นมาคัดค้านนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล อาทิ กรณีที่ผู้หญิงไม่ควรเรียนหรือประกอบอาชีพแพทย์หรือวิศวกรก็เพราะเหตุผลที่ว่าผู้หญิงมีความอ่อนแอกว่าชายตามหลักธรรมชาติ ผู้หญิงมีความจำเป็นต้องทำงานที่เอื้อเวลาให้กลับไปดูแลบุตรได้และตามความเป็นจริงของชีวิตก็คือผู้หญิงมีภาระหน้าที่มากมายซึ่งจะรบกวนการเรียนแพทย์ให้เต็มที่ได้ ทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน⁶⁴

จัสมิน เอส. ชาน (Jasmine S. Chan) เป็นอีกคนที่อธิบายสถานภาพของผู้หญิงในบริบทสังคมแบบชายเป็นใหญ่ ivaว่าบริบททางสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดมีส่วนในการกำหนดสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงในสิงคโปร์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาหลังการประกาศเอกราชในปี 1965 ที่สิงคโปร์อยู่ในสถานะของรัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม (authoritarian state)⁶⁵ นโยบายต่างๆ ที่ลงไปถึงผู้หญิงทั้งในทางตรงและทางอ้อมล้วนบังคับใช้ผ่านการพิจารณาในกรอบคิดแบบผู้ชาย ชานเสนอว่าการเป็นรัฐเผด็จการอำนาจนิยมของสิงคโปร์ไม่ใช่ทั้งหมดที่มีส่วนในการกำหนดสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงแต่ยังมีความเป็นรัฐปิตาธิปไตยที่เป็นรากฐานอยู่เป็นเงื่อนไขสำคัญด้วย งานชิ้นนี้เสนอว่าในช่วงเวลาหนึ่งๆ รัฐบาลอาจเดินหน้านับสนุนแนวคิดแบบปิตาธิปไตยมากจนทำให้พื้นที่ของผู้หญิงถูกลดทอนลง ความแตกต่างจากงานชิ้นอื่นๆ คือการที่ชานไม่ได้กล่าวโทษว่ารัฐบาลเป็นต้นตอของความผิดทั้งหมดเพียงแต่มองประเด็นนี้ในฐานะของการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันและการออกนโยบายเพื่อผู้หญิงที่ยังไม่หลุดพ้นกรอบคิดแบบชายเป็นใหญ่ ความกังวลหลักของพรรคกิจประชาสำหรับชานจึงอยู่ที่ความพยายามจะสร้างความมั่นใจว่านโยบายปิตาธิปไตยจะสร้างประโยชน์สูงสุดกับรัฐให้เป็นจริง คริส ฮัดสัน (Chris Hudson) อธิบายในบทความเรื่อง “Dangerous Sexuality in

⁶³ Ibid, p. 61.

⁶⁴ Ibid, p. 65.

⁶⁵ Garry Rodan, “Preserving the One Party State in Contemporary Singapore,” In Kevin Hewison, Richard Robinson and Garry Rodan (eds.), *Southeast Asia in the 1990s: Authoritarianism, Democracy and Capitalism* (St Leonard, NSW: Allen & Unwin, 1993).

Singapore: The Sarong Party Girl” เช่นกันว่าสำหรับสิงคโปร์นั้นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาติถูกครอบงำไว้บนฐานคิดของการพัฒนาวัฒนธรรมแบบปิตาธิปไตย ที่ซึ่งมีความเฉพาะตัวและเกลียดกลัวชาวต่างชาติอย่างมาก กฎหมายเกี่ยวกับเชื้อชาติและเพศเป็นจุดเด่นที่สังคมสิงคโปร์มีนับตั้งแต่ประกาศเอกราชในปี 1965 ร่างกายของผู้หญิงก็ได้ออกควบคุมโดยรัฐและนโยบายทางการเมืองตามกระบวนการสร้างชาติ⁶⁶ ดังที่เห็นได้จากนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการชี้นำให้ผู้หญิงมีบุตรในปริมาณที่รัฐมองว่าเหมาะสม อาทิ นโยบายหยุดที่สองคน (Stop at Two) ที่รัฐณรงค์ให้คนมีบุตรไม่เกินสองคนหรือแต่งงานให้ช้าลงในช่วงทศวรรษ 1970⁶⁷ ซึ่งเมื่อบริบทเปลี่ยนไปถึงในทศวรรษ 1980 ที่นโยบายควบคุมปริมาณประชากรสำเร็จสิงคโปร์ก็ประสบกับภาวะประชากรลดต่ำจนต้องมีนโยบายรณรงค์ให้ผู้หญิงสิงคโปร์ โดยเฉพาะผู้หญิงที่จบการศึกษา ระดับอุดมศึกษามีบุตรมากกว่า 3 คน โดยแลกกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ

กลุ่มงานทั้งหมดที่กล่าวมาเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับงานที่ศึกษากระบวนการทำงานของนักเคลื่อนไหวด้านสตรีนิยมในสิงคโปร์ที่ตอบกลับนโยบายที่ไม่เสมอภาคจากรัฐบาล หนึ่งในชิ้นที่น่าสนใจก็คือฟลิลิส กิม เลียน ชิว (Phyllis Ghim Lian Chew) เป็นคนหนึ่งที่ศึกษากระบวนการเคลื่อนไหวของนักเรียกร้องสิทธิสตรีในสิงคโปร์ โดยตีความว่าสภาสตรีสิงคโปร์ (The Singapore Council of women – SCW) และกลุ่มนักเคลื่อนไหวในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1950 เกิดจากแรงกระตุ้น 2 ประการ ได้แก่ บริบททางการเมืองช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองหลังการถูกยึดครองโดยญี่ปุ่นและแรงผลักดันจากความไม่พอใจในสถานภาพทางสังคมที่ไม่มีความเท่าเทียมด้านสิทธิของผู้หญิง⁶⁸ การเรียกร้องสิทธิสตรีเดิมที่ไม่ได้เป็นเป้าหมายหลัก องค์กรสตรีและการรวมกลุ่มทางสังคมส่วนมากในช่วงเวลานี้เป็นการรวมกลุ่มเพื่อสาธารณประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นเป็นสำคัญ

⁶⁶ Chris Hudson, “Dangerous Sexuality in Singapore: The Sarong Party Girl,” In Adeline Koh and Yu-Mei Balasingamchow (eds.), Women and the Politics of Representation in Southeast Asia: Engendering discourse in Singapore and Malaysia (New York: Routledge, 2015).

⁶⁷ Ministry of Culture. (1972, July 20). Speech by Mr Chua Sian Chin, Minister for Health, at the opening ceremony of the Family Planning Campaign 1972 at the Singapore Conference Hall on Thursday, 20th July 1972 at 2000 hours (pp. 1–3). Retrieved from National Archives of Singapore website: <http://www.nas.gov.sg/archivesonline/>; Singapore Family Planning and Population Board. (1973). Seventh annual report of the Singapore Family Planning and Population Board 1972. Singapore: Singapore Family Planning & Population Board, p. 1. (Call no.: RCLOS 301.426 SFPPBA)

⁶⁸ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 112.

แรงผลักดันและบริบททางสังคมในช่วงเวลานั้นกระตุ้นให้ผู้หญิงสิงคโปร์เข้าสมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองในสภาเทศบาล (Municipal Council)⁶⁹ ในปี 1952 ที่มีการก่อตั้งสภาสตรีสิงคโปร์เกิดการรวมตัวของผู้หญิงกว่าร้อยละ ๑๐ ชีวิตด้วยอุดมการณ์ที่จะสร้างสรรค์สิงคโปร์ที่ดีกว่าขึ้นมาใหม่หลังความบอบช้ำที่สงครามทิ้งไว้จุดประกายให้ผู้หญิงรวมตัวกันก่อตั้งชมรมและองค์กรสาธารณประโยชน์ต่างๆ ขึ้นมา ผู้หญิงเริ่มมีเป้าหมายในการปลดแอกสิงคโปร์จากการเป็นอาณานิคมและแสวงหาพื้นที่ทางการเมือง⁷⁰ ในปีเดียวกันนี้ยังมีองค์กรสตรีอีกกว่า 30 กลุ่มเกิดขึ้นในสิงคโปร์ทั้งในรูปของสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนต่างๆ สมาคมชมรมกีฬาสตรี ชมรมบริการสังคม และอื่นๆ สภาสตรีสิงคโปร์ยังคงเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้หญิงให้ดีขึ้นกว่าแค่การมีบทบาทตามเพศสภาพการสร้างสังคมที่ดีกว่าและเปิดพื้นที่ใหม่ๆ ให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมคือวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเรื่องสิทธิสตรีจะไม่ใช่เป้าหมายสำคัญสำหรับองค์กรที่จะแสวงหาในช่วงแรก อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมาเป้าหมายสำคัญอีกอย่างของสภาคือการหยุดยั้งระบบครอบครัวที่มีภรรยาหลายคน และมีบทบาทอย่างสำคัญในการผลักดันให้เกิดกฎบัตรสตรีขึ้นสำเร็จในปี 1961⁷¹

จากงานวิชาการที่ได้ยกมาปริทรรศน์ทำให้พบว่าคำอธิบายเรื่องการสร้างชาติสิงคโปร์ในประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่ผ่านมาเต็มไปด้วยการศึกษาการสร้างอัตลักษณ์เรื่องชาติผ่านมิติทางภาษา การจัดการสมดุลงานเชื้อชาติ การจัดการระบบการปกครองภายใน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อโอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ทว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติของสิงคโปร์เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการจัดการโครงสร้างหน้าที่พลเมืองในมิติเพศสภาพด้วย ยังมีงานศึกษาจำนวนน้อยที่อธิบายให้เห็นประสบการณ์ของผู้หญิงในบริบทของการสร้างชาติ และแทบจะไม่ปรากฏงานศึกษาทางประวัติศาสตร์ที่มองนโยบายของรัฐต่อผู้หญิงสิงคโปร์ในฐานะเครื่องมือในการต่อรองอำนาจกันระหว่างชุดความคาดหวังของรัฐและผู้หญิงสิงคโปร์ในฐานะพลเมือง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจะเป็นหนึ่งในงานศึกษาที่จะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ทางเพศสภาพระหว่างผู้หญิงกับรัฐผ่านบริบทที่ทำให้มองเห็นความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (continuity and change) ของฐานคิดสำคัญเบื้องหลังมโนทัศน์ด้านเพศสภาพที่ต่างกันระหว่างรัฐและพลเมืองหญิงครอบคลุมตั้งแต่ช่วงอาณานิคมถึงช่วงเวลาของการประกาศเอกราช ประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงสิงคโปร์และการเมืองที่ได้สำรวจมาทั้งหมดในแต่ละกลุ่มข้างต้นจึงเป็นความพยายามที่จะรวบรวมคำอธิบายเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมจีนแบบสิงคโปร์ช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นสมัยใหม่ในแง่มุมต่างๆ

⁶⁹ Ibid, p. 113.

⁷⁰ Ibid, p. 112.

⁷¹ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 225.

ทั้งที่อยู่ในบริบทของสิงคโปร์โดยตรงและในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยเฉพาะจีนที่ส่งอิทธิพลมาถึงสิงคโปร์ผ่านนโยบายทางการเมืองและระบบการศึกษาต่างๆ โดยตั้งใจให้ครอบคลุมในเรื่องของภาวะความเป็นสมัยใหม่ที่ประกอบสร้างผู้หญิงกลุ่มที่เรียกว่าสาวสมัยใหม่ของสังคมจีน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงจีนสิงคโปร์กับนโยบายของรัฐที่เข้ามามีส่วนกำหนดชีวิตส่วนตัวและโลกทัศน์ต่อสังคมของพวกเธอซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับการแบกรับทัศนคติและความคาดหวังทุกรูปแบบจากสังคมแวดล้อมท่ามกลางบริบทสังคมแบบรัฐปิตาธิปไตย

1.6.5 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพและสถานภาพของผู้หญิงในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ (genders and patriarchy)

ประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงสมัยใหม่คือส่วนต่อขยายมาจากร่มเงาของประวัติศาสตร์ผู้หญิงงานทางประวัติศาสตร์เรื่องผู้หญิงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่ช่วงหลังทศวรรษที่ 1990 มักนำเสนอผู้หญิงพร้อมกับมิติแบบเพศสภาพ (Gender) ด้วยอิทธิพลทางความคิดจากแนวสตรีนิยม (feminism) ที่เริ่มก่อตัวมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 จึงอาจกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์เรื่องผู้หญิงและการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับผู้ชายผ่านมุมมองแบบเพศสภาพได้กลายมาเป็นคู่คำอธิบายที่ถูกผลิตสร้างขึ้นมามีได้ร่มเงาของแนวคิดสตรีนิยมอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ อิทธิพลจากสตรีนิยมประกอบกับการนำมุมมองแบบเพศสภาพมาใช้เป็นเลนส์ในการอ่านและเขียนประวัติศาสตร์ของผู้หญิงได้นำไปสู่การสร้างการอธิบายเรื่องของผู้หญิงออกไปในทิศทางต่างๆ อย่างหลากหลาย เพราะวิธีการแบบเพศสภาพจะช่วยให้เรามองเห็นความซับซ้อน การแลกรับปรับเปลี่ยนตลอดจนความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างชายหญิง⁷² ประเด็นเรื่องสาวสมัยใหม่จึงเป็นประเด็นหนึ่งในสายหนึ่งของคำอธิบายแบบที่ใช้ผู้หญิงเป็นศูนย์กลางในการเล่าประวัติศาสตร์

สถานะและพัฒนาการของประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงในสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีลักษณะไม่ต่างไปจากในพื้นที่อื่นๆ คือเริ่มต้นช้ากว่าวงวิชาการฝั่งตะวันตกที่ออกเดินตั้งแต่ราวทศวรรษที่ 1980⁷³ งานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ช่วงก่อนการเข้ามาของแนวคิด

⁷² Barmé, Scot. "Gender and Gender Relations in Siamese Historiography," In Woman, Man, Bangkok: Love, Sex, and popular Culture in Thailand, (United State of America: Roman & Littlefield Publisher, Inc. 2002), pp.4.

⁷³ ดูตัวอย่างงานประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงและเพศสภาพในโลกตะวันตกที่น่าสนใจในทศวรรษที่ 1980 เช่น E.G., Laurie Bell, ed., Good Girls/ Bad Girls: Sex Trade Worker and Feminists Face to Face, (Toronto, 1987); Delacoste, Frederique and Alexander, Priscilla, ed., Sex Work: Writing by Women in the Sex Industry (London, 1988); Walkowitz, Judith, Prostitution and Victorian Society: Women, Class, and the State (Cambridge, 1980).

สตรีนิยมและเพศสภาพนั้นผู้หญิงถูกอธิบายตามกรอบของความเป็นหญิงตามเพศสรีระ ให้ภาพของความเป็น “ผู้หญิงในบ้าน” สถานภาพการเป็นแม่และเมียในรูปของโครงสร้างหน้าที่แบบพื้นฐานมากกว่าจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในแง่อื่น⁷⁴ ก่อนมาเปลี่ยนไปในช่วงทศวรรษที่ 1990 ประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงสิงคโปร์ที่วิเคราะห์ตามกรอบของเพศสภาพชิ้นแรกๆ ชิ้นหนึ่งที่ชัดเจนที่สุดและเก่าที่สุดก็คือ “Colonial Desires: Sexuality, Race, and Gender in British Malaya”⁷⁵ ซึ่งตีพิมพ์ออกมาในปี 1992 โดยนำเสนอเรื่องผู้หญิงผ่านเรื่องการเป็นโสเภณีในมาลายาช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึง ต้นศตวรรษที่ 20 งานชิ้นนี้จึงถือเป็นงานทางประวัติศาสตร์ชิ้นแรกๆ ที่อธิบายประสบการณ์ชีวิต และโลกของผู้หญิงผ่านมุมมองจากผู้หญิงอย่างสำคัญชิ้นหนึ่งสำหรับประวัติศาสตร์นิพนธ์สิงคโปร์ ประวัติศาสตร์นิพนธ์ของสิงคโปร์เรื่องผู้หญิงและมุมมองแบบเพศสภาพเริ่มเติบโตมากขึ้นอีกครั้งในช่วงทศวรรษที่ 2000–2010 เป็นต้นมา พบว่าประเด็นใหม่ๆ ถูกหยิบมานำเสนอมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็น “ตัวตนของผู้หญิงและผู้หญิงในฐานะพลวัตของสังคม” มากขึ้น

เรื่องความเป็นสมัยใหม่ในประวัติศาสตร์นิพนธ์สิงคโปร์นั้นคล้ายจะแบ่งได้เป็น 2 ช่วงอย่างกว้าง ได้แก่ *ภาวะสมัยใหม่ในบริบทอาณานิคม* และ *ภาวะสมัยใหม่ในยุคของการสร้างชาติหลังประกาศเอกราช* ซึ่งประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงสมัยใหม่หรือการให้ภาพประสบการณ์ในอดีตของผู้หญิงในประวัติศาสตร์สังคมสิงคโปร์สมัยใหม่ในช่วงหลังมานี้มักเป็นงานที่อธิบายบริบทสมัยใหม่แบบที่สอง คือภาวะสมัยใหม่ของสิงคโปร์ในยุคของการสร้างชาติหลังประกาศเอกราช แต่ในที่นี้จะขอทบทวนวรรณกรรมเฉพาะงานที่อธิบายถึงช่วงเวลาเดียวกับที่รายงานชิ้นนี้ต้องการศึกษานั้นก็คือช่วงภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคม (colonial modernity)⁷⁶ จำนวน 2-3 ชิ้นเพื่อแสดงให้เห็นกระแสของงานทางประวัติศาสตร์ในประเด็นที่ใกล้เคียงกันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷⁴ งานประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องผู้หญิงในช่วงก่อนทศวรรษ 1970 หรือก่อนการเข้ามาของอิทธิพลสตรีนิยมและเพศสภาพ งานที่ออกมาจึงมีลักษณะของการอธิบายผู้หญิงตามบทบาทของเพศหญิง ดูได้ใน Freedman Maurice, “Kinship and Marriage in Singapore Journal of Southeast Asian History,” 3, 2(Sep., 1962): 65-73, Wee, Ann, “Chinese Women in Singapore: Their Present Status in the Family and in Marriage,” In Barbara E. Ward, eds. *Women in the New Asia*, (Paris: UNESCO, 1963). pp.376.

⁷⁵ Manderson, Lenore, “Colonial Desires: Sexuality, Race, and Gender in British Malaya,” *Journal of History of Sexuality* 7, 3 (Jan., 1997): 372–388.

⁷⁶ Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” in Alys Eve Weinbaum, eds. *The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization*, (Durham and London: Duke University Press, 2008), pp.7.

งานชิ้นหนึ่งที่อธิบายประเด็นเรื่องผู้หญิงสมัยใหม่ในสังคมสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1920–1930 ไว้อย่างน่าสนใจคือวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทเรื่อง “Phoenix without Wings: The Negotiation of Modernity among Straits Chinese Women in early twentieth century Singapore”⁷⁷ ของ เซียะ บี เหล็ง (Seah Bee Leng) ตีพิมพ์เมื่อปี 2005 งานชิ้นนี้สะท้อนให้เห็นชีวิตของหญิงสาวชาวเปอรานากันที่มีชีวิตส่วนใหญ่อยู่แต่ในบ้านและถูกคาดหวังให้มีบทบาทหลักอยู่แค่การเป็นแม่ ลูกสาว และลูกสะใภ้ การลุกขึ้นมาขานรับความเป็นสมัยใหม่ของผู้หญิงเปอรานากันหรือโนนยา (nyonya)⁷⁸ ในศตวรรษที่ 20 จึงเปลี่ยนตัวตนของพวกเธอให้มีลักษณะตรงกันข้ามกับชีวิตของโนนยาในช่วงศตวรรษก่อนหน้านี้ วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เสนอว่า “ภาวะสมัยใหม่ (modernity)” ที่เข้ามาผ่านบริบทของการเป็นอาณานิคมในบังคับอังกฤษ คือเงื่อนไขสำคัญของการปลดปล่อยผู้หญิงกลุ่มนี้ไปสู่อิสรภาพ ทั้งในแง่ของความคิด รสนิยม และการออกไปทำงานข้างนอกมากขึ้นในทศวรรษที่ 1930 ภาวะสมัยใหม่จึงเป็นตัวแปรของการนำผู้หญิงในสังคมแบบที่ยังผูกติดกับจารีตประเพณีออกมาสู่พื้นที่สาธารณะ (public sphere) และสะท้อนให้เห็นว่าสตรีเปอรานากันสมัยใหม่ต้องเผชิญหน้ากับการปะทะกันของความคิดแบบอนุรักษนิยมและภาวะสมัยใหม่อยู่เสมอ เซียะ บี เหล็งใช้หลักฐานส่วนมากจากจดหมายที่ถูกส่งไปแสดงความคิดเห็นด้านต่างๆ ของสตรีเปอรานากัน โดยจดหมายเหล่านั้นได้รับการตีพิมพ์คอลัมน์หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ตลอดจนใช้หลักฐานจากบันทึกความทรงจำและประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (oral history) ของสตรีเปอรานากันที่ยังมีชีวิตอยู่แล้วให้ข้อมูลได้ อย่างไรก็ตามแม้งานชิ้นนี้อาจยังไม่ได้ฉายภาพประวัติศาสตร์ผู้หญิงกับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมในทุกแง่มุมแต่ถือเป็นงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่ขยายภาพชีวิตและประสบการณ์ของ

⁷⁷ Seah, Bee Leng, “Phoenix without Wings: The Negotiation of Modernity among Straits Chinese Women in early twentieth century Singapore,” (A Master’s Thesis Department of History National University of Singapore, 2005).

⁷⁸ เปอรานากัน (peranakan) คือ วัฒนธรรมและสังคมของกลุ่มคนสายเลือดลูกผสมระหว่างชาวจีนและมาเลย์ในบริเวณอาณานิคมช่องแคบ (Straits settlements)⁷⁸ ของอังกฤษแห่งคาบสมุทรมาลายูที่ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มคนผู้สร้างวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นทางด้านอัตลักษณ์ที่ผสมผสานไว้ซึ่งความเป็นจีนและมาเลย์เข้าด้วยกันในวิถีชีวิต ผู้หญิงเรียกตามเสียงแบบมาเลย์ว่า โนนยา (nyonya) ในขณะที่ใช้คำว่า บาบ่า (baba) ในการเรียกผู้ชาย ดูรายละเอียดเรื่องวัฒนธรรมและอัตลักษณ์เปอรานากันเพิ่มเติมได้จาก Lee, Su Kim, “The Peranakan Baba Nyonya Culture: Resurgence or Disappearance?,” *SARI* 26(2008): 161., Clammer, J, *Straits Chinese Society* (Singapore: Singapore University Press, 1980). และ Patricia Ann Hardwick, ““Neither Fish nor Fowl”: Constructing Peranakan Identity in Colonial and Post-Colonial Singapore,” *Folklore Forum* 38, 1(2008). pp. 36.

ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งในสังคมสิงคโปร์เพื่อสะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นได้อย่างน่าสนใจ

ในปีเดียวกันนี้มีงานบางชิ้นที่ใกล้เคียงกับข้อเสนอของเขี้ยะแต่ต่างกันที่กรณีศึกษาอยู่ในอินโดนีเซีย นั่นคือ “The Agony of Love: A Study of Peranakan Chinese Courtship and Marriage”⁷⁹ ของ คริสติน พิตท์ (Christine Pitt) งานชิ้นนี้กล่าวถึงประเด็นเรื่องชายหญิง ความรัก และความสัมพันธ์ของจีนเปอรานากันอินโดนีเซีย ทศวรรษ 1930–1940 โดยได้อธิบายเรื่องปัญหาชีวิตคู่ในกรณีที่ฝ่ายชายไม่ได้ต้องการผู้หญิงที่หัวก้าวหน้ามากนักในขณะที่ผู้หญิงเริ่มรับเอาความคิดความอ่านแบบสมัยใหม่เข้ามามากขึ้นซึ่งสะท้อนปัญหาของสาวสมัยใหม่ในสังคมอีกแง่หนึ่งซึ่งใกล้เคียงกับกรณีที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ด้วย

เราอาจเข้าใจแง่มุมที่กว้างขวางขึ้นได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ผู้หญิงสมัยใหม่จากการศึกษาของ คาเร็น. เอ็ม เทียวฮ์ (Karen M. Teoh) งานสองชิ้นของเธียนำเสนอประเด็นเรื่องสาวสมัยใหม่กับการศึกษาในทศวรรษที่ 1930 ชิ้นแรกคือวิทยานิพนธ์ตีพิมพ์ปี 2008 ชื่อเรื่อง “A Girl without Talent Is Therefore Virtuous”: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s.”⁸⁰ ที่เสนอว่าการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ระบบโรงเรียนในสิงคโปร์ที่ชาวจีนโพ้นทะเลเข้าศึกษาในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ต้นศตวรรษที่ 20 ในมาลายาและสิงคโปร์ โรงเรียนระบบที่ใช้ภาษาจีนและระบบที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนนั้นสะท้อนให้เห็นความไม่ลงรอยกันระหว่างสิ่งที่เรียกว่า “การทำให้เป็นสมัยใหม่ (modernization)” กับอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์จีน (Chinese ethnic identities) ในสิงคโปร์ วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ใช้หลักฐานจากจดหมายเหตุดังกับประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (oral history) เพื่อพิจารณาแรงกระตุ้นและยุทธศาสตร์ต่างๆ ของทั้งกลุ่มมิชชันนารี รัฐบาลอาณานิคม และขบวนการชาตินิยมจีนที่พยายามผลิตสร้างอุดมการณ์และองค์ความรู้ตามแนวทางของตนให้กับเด็กผู้หญิงในโรงเรียนสตรี ซึ่งอิทธิพลจากความรู้ผ่านการศึกษาได้ประกอบสร้างอัตลักษณ์เรื่องชาติพันธุ์ให้กับเด็กสาวชาวจีนโพ้นทะเล งานชิ้นนี้จึงเสมือนใช้โรงเรียนสตรีเป็นแว่นในการมองปฏิกิริยาของสังคมที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะความกังวลที่ค่านิยมแบบจารีตจะถูกสลายลงด้วยบรรยากาศของโลกยุคโลกาภิวัตน์ งานชิ้นนี้พยายามอธิบายว่าระบบการศึกษาสตรีที่เป็นเครื่องมือในการผลิตผู้หญิงสมัยใหม่ขึ้นมาในภาวะของความเป็นสมัยใหม่ตลอด

⁷⁹ Pitt, Christine, “The Agony of Love: A Study of Peranakan Chinese Courtship and Marriage,” In Tim Lindsey, Helen Pausacker, eds, *Chinese Indonesians: Remembering, Distorting, Forgetting.* (Singapore : ISEAS-Yusof Ishak Institute, 2005), pp.165 – 184.

⁸⁰ Teoh, Karen M., “A Girl without Talent is therefore Virtuous: Educating Chinese Women in British Malay and Singapore, 1850s – 1960s,” A Thesis Submitted for the degree of Doctor of Philosophy Department of History Harvard University, 2008.

ระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1850 ไม่ได้มีพัฒนาการที่ราบเรียบเป็นเส้นตรง หลายครั้งความแตกต่างหลากหลายของระบบทำให้เกิดความทับซ้อนและขัดแย้งกัน⁸¹ ท่ามกลางสภาพสังคมที่สังคมและการเมืองเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วแต่ระบบการศึกษาของผู้หญิงในโรงเรียนสตรีระบบจีนกลับยังถูกผูกติดกับภาพลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงจีนแบบจารีต ผู้หญิงยังมีตำแหน่งแห่งที่ตามฐานความเชื่อเดิมเรื่องชนชั้นทางสังคมแบบจีน ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างแนวคิดแบบอาณานิคมตะวันตกอย่างอังกฤษที่มุ่งเน้นผลิตสตรีให้มีความรู้ความสามารถสำหรับการประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์ของอาณานิคม โดยเฉพาะช่วงทศวรรษ 1950 ที่ลัทธิคอมมิวนิสต์กำลังเติบโตความกังวลของรัฐบาลอาณานิคมที่มีต่อโรงเรียนสตรีจีนยิ่งมีมากขึ้นแม้ในช่วงหลังการประกาศเอกราชในปลายทศวรรษ 1950 ที่ทำให้เกิดความกังวลว่านโยบายด้านการศึกษาจะเป็นอย่างไรต่อไปภายใต้ปัญหาเรื่องเชื้อชาติและความคิดที่ต่างกันของมาเลเซียและสิงคโปร์⁸²

งานศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงในจีนโดยมากช่วยให้การทำความเข้าใจผู้หญิงบริบทในสังคมจีนสิงคโปร์ชัดเจนขึ้นเพราะมีความคล้ายคลึงและเชื่อมโยงกันได้อย่างมีนัยสำคัญ หนึ่งในนั้นคืองานของอลิซาเบธ โครลล์ (Elisabeth Croll) ที่นำเสนอวาทกรรมเรื่องประสบการณ์ของผู้หญิงในจีนใน 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวกับเรื่อง “การศึกษาของลูกสาว (the upbringing of daughter)”⁸³ ในสามช่วงเวลา ตั้งแต่ช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 ก่อนการปฏิวัติในจีน หรือครึ่งแรกของการเป็นสาธารณรัฐ ปี 1911–1949 ต่อมาคือช่วงระหว่างการปฏิวัติ ปี 1949–1978 มาจนถึงช่วงหลังจากนั้นคือจากช่วงที่มีการปฏิรูปปี 1978 เป็นต้นมา จากความสนใจเรื่องการก่อกบฏ (rebellion) การปฏิวัติ (revolution) และการปฏิรูป (reform) ต่างๆ ในจีน นำไปสู่การมองเห็นการปฏิวัติเรื่องเพศสภาพ (the gendered revolution) ที่เกิดขึ้นได้การปฏิวัติภายนอกแต่มีผลต่อการปฏิวัติภายในตัวของเหล่าหญิงสาวชาวจีน (the revolution within woman themselves)⁸⁴ ขึ้นมาในที่สุด โดยเน้นพิจารณาช่องว่างระหว่างความเท่าเทียมทางเพศที่เกิดจากการใช้สิ่งที่เรียกว่า “โวหาร (rhetoric)” ผ่านคำขวัญ (slogan) หรือสถิติข้อมูล (statistics) ต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการสร้างภาพหรือสำนึกบางอย่างที่ไม่ได้เป็นจริงตามประสบการณ์ของผู้หญิงโดยตรงไปตรงมาเท่าใดนัก อย่างที่โครลล์ได้หยิบยกเอา

⁸¹ Ibid, 235.

⁸² Ibid, 228.

⁸³ Croll, Elisabeth, Changing Identities of Chinese Women : Rhetoric, Experience and Self-perception in Twentieth-century China. (Hongkong : Hongkong University Press 1995), p. 4.

⁸⁴ Ibid, p. 1.

คำพูดของนักสังคมวิทยาหญิงชาวจีนที่กล่าวไว้ว่า ‘ผู้หญิงจีนมากมายรู้สึกถูกทำให้แปลกแยกผ่านนโยบายที่ไม่มีความเท่าเทียมทางเพศของรัฐบาลและการใช้ชีวิตในแต่ละวัน’⁸⁵

โครลล์เสนอว่างานศึกษาเรื่องผู้หญิงจีนที่ผ่านๆ มาจำนวนไม่น้อยเน้นพิจารณาบนฐานของความสัมพันธ์และสภาพของการเป็นลูกสาวและภรรยาของผู้หญิง⁸⁶ งานของโครลล์คือตัวอย่างของการพยายามจะเข้าถึงการรับรู้และประสบการณ์ของผู้หญิงที่แวดล้อมด้วยวาทกรรมและการใช้คำพูดบางอย่างที่มีผลต่อการนิยามคุณค่าและตัวตนของสตรีซึ่งหลายครั้งลดทอนประสบการณ์จริงที่ผู้หญิงต้องเผชิญออกไปจากประวัติศาสตร์กระแสหลัก⁸⁷ ทั้งเรื่องเพศสภาพ (gender) และชนชั้น (class) ต่างถูกนำออกไป ในขณะที่เรื่องการนิยามความแตกต่างทางเพศสำคัญต่อความสัมพันธ์และเครือข่ายของผู้หญิง ในกรณีของจีนนั้นการนำเสนอตัวตนผู้หญิงในด้านคุณค่าและพฤติกรรมมักถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยวาทกรรมทางภาษา ไม่ว่าจะจากทางฝั่งแนวคิดแบบขงจื้อหรือฝั่งคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตามทุกแนวการเล่าเรื่องต่างเพื่ออธิบายว่าผู้หญิงตอบสนองรับรู้และใช้ชีวิตอย่างไรในบริบทดังกล่าว โดยโครลล์มีข้อเสนอว่าในกรณีของจีนนั้นแนวคิดเรื่องความคาดหวังและประสบการณ์ของเหล่า “ลูกสาว” ที่จะต้องกลายเป็นแม่ผ่านการแต่งงานซึ่งเป็นสภาพที่ไม่ง่ายเลยสำหรับผู้หญิงซึ่งยังมีเรื่องความแตกต่างด้านทัศนคติเกี่ยวกับการก่อกบฏ การปฏิวัติ และการปฏิรูปในจีนระหว่างหญิงชายด้วยกัน⁸⁸ ในแต่ละบท งานของโครลล์จะนำเสนอผ่านมุมมองแบบเพศสภาพเริ่มตั้งแต่ประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง การได้รับการปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคในทุกๆ ด้านตั้งแต่วัยเยาว์ของเด็กผู้หญิง (female childhoods) ซึ่งนอกจากจะมีการแบ่งแยกกันอย่างมีนัยสำคัญ ยังมีการดึงเอาเด็กผู้หญิงเข้ามาเข้าสู่พื้นที่ของการเป็นเด็กผู้ชายทั้งที่เป็นเด็กผู้หญิง ผ่านการแต่งกายหรือการถูกควบคุมพฤติกรรมให้เป็นชายตามค่านิยมทางสังคม กระทั่งมาถึงช่วงบริบทได้การนำโดยรัฐบาลพรรคปฏิวัติที่พยายามจะสลายความแตกต่างทางเพศโดยพยายามสร้างวาทกรรมที่ว่าด้วยความเท่าเทียมของสตรี แต่ก็ยังมีเงื่อนไขให้ผู้หญิงต้องเป็นเหมือนผู้ชายโดยมีเพศชายเป็นบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมและเข้าไปใช้ชีวิตในพื้นที่ของผู้ชาย (male spaces) ผู้หญิงถูกกำหนดให้มีตัวตนแบบชายในขณะที่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ ที่น้อยกว่า คนที่จะเป็น “บุตรสาวแห่งการปฏิวัติ” (Revolutionary daughters) จะต้องมีภาพลักษณ์ที่ข้ามเพศ ในขณะที่หน้าที่ทางสังคมและ

⁸⁵ Chen Chiyun, Newsweek, 16 July 1990. Sited in Croll, Elisabeth, Changing Identities of Chinese Women : Rhetoric, Experience and Self-perception in Twentieth-century China. (Hongkong : Hongkong University Press 1995), p. 4.

⁸⁶ Croll, Elisabeth, Changing Identities of Chinese Women : Rhetoric, Experience and Self-perception in Twentieth-century China, p. 5.

⁸⁷ Ibid, p. 3.

⁸⁸ Ibid, p. 6.

วัฒนธรรมก็ยังคงเหมือนเดิม⁸⁹ ซึ่งโครลล์โต้แย้งว่าการใช้วาทศิลป์ในการสื่อสารเรื่องความเท่าเทียมนี้ ไม่ได้คำนึงถึงความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริง อีกทั้งยังทำให้ผู้หญิงยังคงเป็นสิ่งแปลกปลอมสำหรับการปฏิบัติ ยังไม่รวมถึงแง่มุมของความไม่เสมอภาคทางการศึกษา การจ้างงานและพื้นที่ทางการเมือง งานศึกษาของโครลล์ส่วนมากใช้การเก็บหลักฐานจากการสัมภาษณ์ กรณีศึกษาบางกรณีทำให้เห็นว่าบรรยากาศทางสังคมที่ถูกตีกรอบด้วยความคิดแบบขงจื๊อ อันมีส่วนอย่างสำคัญในการจำกัดตัวตนของผู้หญิง หลายครั้งที่ประเด็นเรื่องการเป็นผู้หญิงยุคใหม่ (new women)⁹⁰ ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสตะวันตกถูกตั้งคำถามว่ามักเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในเด็กสาวผู้ที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกเท่านั้น และพบว่ากลุ่มหญิงสาวที่ได้รับความเสมอภาค มีสิทธิ์และศักดิ์ศรีพอกันกับชาย ไม่ถูกมัดเท้า มีบุคลิกแบบหญิงสาวตะวันตก ค่อนข้างมีอิสรภาพในการใช้ชีวิต ผู้หญิงในกรณีข้างต้นซึ่งไม่ได้มีจำนวนมากนักคือคนที่นับถือศาสนาคริสต์และพวกเธอเหล่านั้นอาศัยอยู่ในฮ่องกง

งานที่อธิบายด้วยมุมมองแบบเพศสภาพไว้อย่างน่าสนใจชิ้นต่อมาคือ “Beyond the Singapore Girl : Discourses of Gender and Nation in Singapore”⁹¹ ของคริส ฮัดสัน (Chris Hudson) งานชิ้นนี้นำเสนอภาพ “สาวสิงคโปร์ (Singapore Girl)” เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงของชาติ (feminized symbol of the nation) อันเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงเอเชียที่ถูกนำเสนอมายาวนานไม่ใช่แค่ในฐานะของสื่อโฆษณาสายการบิน แต่ยังมีนัยสำคัญในระดับชาติและระดับโลก ฮัดสันมองว่าภาพลักษณ์ของ “สาวสิงคโปร์ (Singapore Girl)” คือเครื่องหมายของความ เป็นสิงคโปร์ ขณะเดียวกันก็เป็นภาพเชิงลบของผู้หญิงเอเชียที่เกี่ยวข้องกับการค้าทางเพศ ด้วยบุคลิก และภาพลักษณ์ที่ได้รับการออกแบบมาให้แต่งกายด้วยโสร่งและเกอบายา (sarong-kebaya) ที่รัดรูป จึงนำไปสู่การถูกตีความว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่เป็นชาย อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ที่โด่งดังอันนี้ซึ่งถูกจัดวางให้เป็นสัญลักษณ์ของสายการบินและเป็นตัวแทนของความทันสมัยใหม่ของโลกผ่านผู้หญิงเอเชีย ทั้งนี้ งานชิ้นนี้พุ่งความสนใจไปที่ภาพแทนเรื่องเพศสภาพ (gender representations) ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการสร้างชาติ และพลาณาภาพของสัญญาณนี้ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาและขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่างกัน โดยมุ่งเน้นทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางสังคมและการเมืองด้วย ใช้การนำเสนอวาทกรรมเรื่อง

⁸⁹ Ibid, p. 7.

⁹⁰ Croll, Elisabeth, “Past and Future,” Changing Identities of Chinese Women : Rhetoric, Experience and Self-perception in Twentieth-century China. (Hongkong : Hongkong University Press 1995), p. 61 - 62.

⁹¹ Hudson, Chris, Beyond the Singapore Girl : Discourses of Gender and Nation in Singapore (Denmark : NIAS Press), p.1.

เพศสภาพ (gendered discourses) ที่สัมพันธ์กับบริบทในการสร้างชาติสิงคโปร์⁹² โดยอธิบายผ่านวาทกรรมทางสังคมในสิงคโปร์ที่ว่าด้วยการสร้างชาติ ในมิติด้านเพศสภาพ อัตสันเปิดประเด็นที่เรื่องวาทกรรมเรื่องเพศสภาพของสิงคโปร์ว่าเริ่มต้นที่เรื่องของความเป็นชาย (masculine) นำโดย ลี กวน ยู ผู้นำประเทศที่ต้องการสร้างชาติให้เป็นสังคมที่แข็งแกร่ง (hard society) ด้วยมือของคนจีน⁹³ อัตสันมองว่าผู้นำสิงคโปร์มักนำเอาเรื่องความเป็นชายเข้ามารวมเป็นเรื่องเดียวกันกับประวัติศาสตร์ชาติการเมือง ด้วยหลักเหตุผลต่างๆ

นักวิชาการที่ความคิดไปในแนวทางเดียวกันกับอัตสันก็คือฉั่ว⁹⁴ ที่อธิบายว่าสิงคโปร์มีแนวคิดทางปรัชญาแบบปฏิบัตินิยม (pragmatism) เป็นตัวนำทางระบบทางการเมืองซึ่งเป็นการนำมาคู่กันกับพลวัตนิยมแบบบุรุษ (masculine dynamism)⁹⁵ ซึ่งให้ความสำคัญยิ่งยวดกับการศึกษา ความสำเร็จในการทำงานและความแข็งแกร่ง โฮลเด็นเป็นอีกคนหนึ่งที่ได้รับการอ้างถึงในงานของอัตสันด้วยข้อเสนอที่เป็นไปในทางเดียวกันว่าลี กวน ยูมีตรรกะเรื่องชาติและความเป็นพลเมืองที่เกี่ยวข้องอยู่กับการให้ความสำคัญกับความเป็นชาย เขามักบริหารประเทศไปพร้อมกับการวาดภาพการเป็นผู้ชายที่มีลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับชาติ โดยอธิบายว่าสิงคโปร์จะถูกผลักดันให้เติบโตขึ้นมาบนระเบียบของเพศสภาพสมัยใหม่ สิ่งที่น่าสนใจอยู่ที่ผู้หญิงเองต่างถูกรัฐคาดหวังให้ได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนของชาติและคนของครอบครัว⁹⁶ อัตสันเสนอว่าลี กวน ยู ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเงื่อนไขทางสังคมของผู้หญิงแต่เขายังคงความเชื่ออย่างหนักแน่นที่ว่าชาติสิงคโปร์ที่กำลังเติบโตอยู่ในพื้นที่สาธารณะขึ้นอยู่กับ การวางตัวอยู่อย่างเหมาะสมในพื้นที่บ้าน (domestic sphere) ซึ่งเชื่อมโยงกันกับความเชื่ออย่างสำคัญที่ว่า การรักษาหลักขงจื้อเอาไว้เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงอยู่ของสถาบันครอบครัวและชาติสิงคโปร์⁹⁷ ยังมีงานบางส่วนที่ช่วยขยายความในส่วนนี้โดยอธิบายผู้หญิงสิงคโปร์ผ่านนิยามของคำว่า คุณแม่แห่งชาติ (mother of the nation) อย่างที่ โฮ อธิบายไว้ว่าบางนโยบายของรัฐบาลก็ประกอบสร้างภาพลักษณ์ของความเป็นแม่ให้กับผู้หญิงสิงคโปร์ แต่ในบางสถานการณ์ผู้หญิงก็ถูกบังคับให้

⁹² Hudson, Chris, "Narrating the Nation," Beyond the Singapore Girl : Discourses of Gender and Nation in Singapore (Denmark : NLAS Press), p. 16.

⁹³ Hudson, Chris, "Narrating the Nation," p. 19.

⁹⁴ Chua, Beng Huat, Communitarian Ideology and Democracy in Singapore. (Singapore : Routlet, 1995).

⁹⁵ Hudson, Chris, "Narrating the Nation," p. 20.

⁹⁶ Holden P., "A Man and an Island : Gender and Nation in Lee Kuan Yew's: "The Singapore Story", " Biography, 24, 2 : 402- 424.

⁹⁷ Hudson, Chris, Beyond the Singapore Girl : Discourses of Gender and Nation in Singapore p.23.

ควบคุมการมีบุตรเพื่อหันหน้าเข้าสู่ระบบแรงงานในยามที่ประเทศต้องเร่งกระบวนการผลิตให้สอดคล้อง การเติบโตทางเศรษฐกิจ⁹⁸ ทำให้เห็นถึงการอยู่ได้บังคับบัญชาแห่งรัฐที่เรียกร้องบทบาทหน้าที่ บางอย่างจากผู้หญิงในรูปแบบต่างๆ ตามแต่บริบทและสถานการณ์ ยังไม่รวมการต้องเผชิญหน้ากับ นโยบายต่างๆ ของรัฐที่ไม่เท่าเทียมด้วย

งานจำนวนไม่น้อยใช้วิธีการศึกษาแบบเพศสภาพในการวิเคราะห์และตีความ ประสบการณ์ ในอดีตของผู้หญิงจึงได้รับการนำเสนอในแง่มุมและประเด็นที่สร้างสรรค์ขึ้นกว่าช่วงก่อนที่มุมมองแบบ สตรีนิยมและเพศสภาพจะเข้ามาถึงซึ่งมักให้ภาพผู้หญิงกับบทบาทของการเป็นเพศหญิงแบบไม่มีการ วิเคราะห์ในประเด็นอื่นที่กว้างไปกว่านั้น แต่การมองแบบเพศสภาพจะช่วยขยายภาพของผู้หญิงว่ามี ปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างไร มีอำนาจต่อรองอย่างไรกับบุรุษ มีบทบาทอะไรที่นอกเหนือกว่าการเป็น ผู้หญิงในบ้านตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของพลวัตทางสังคมอย่างไรบ้าง ประวัติศาสตร์นิพนธ์ลิงคโปรว่า ด้วยเรื่องผู้หญิงสมัยใหม่ที่ถูกผลิตออกมามากขึ้นโดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 2000-2010 มักใช้วิธีการ การศึกษา (approach) แบบเพศสภาพซึ่งเริ่มได้รับความสนใจจากนักประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาตั้งแต่ในราวปี 1950 ผสมผสานกับอิทธิพลจากแนวคิดสตรีนิยม (feminism) ที่เกิดขึ้นมา ในช่วงทศวรรษที่ 1970 ทว่าประวัติศาสตร์นิพนธ์นั้นถูกผลิตขึ้นอย่างจริงจัง จังๆ ก็เมื่อช่วง 1990 เป็นต้นมา⁹⁹ แต่พัฒนาการและข้อถกเถียงที่ถูกผลิตออกมาในรุ่นหลังมานี้ไม่ได้หยุดอยู่แค่วิธีการแบบ เพศสภาพความก้าวหน้าและกระแสความเปลี่ยนแปลงบางประการที่เกิดขึ้นในเรื่องสาวสมัยใหม่ใน ลิงคโปรยังถูกอธิบายด้วยมุมมองน่าสนใจอื่น งานชิ้นสุดท้ายที่จะยกมาคือตัวอย่างของการใช้วิธีการ การศึกษาที่แตกต่างไปจากงานส่วนใหญ่ บทความเรื่อง“Age as a Category of Gender Analysis: Servant Girls, Modern Girls, and Gender ของราเชล เลียว (Rachel Leow) ที่ตีพิมพ์ลงใน วารสาร Southeast Asia 2012”¹⁰⁰ เป็นงานอีกชิ้นที่ทำให้เห็นพัฒนาการและความก้าวหน้าของ ประวัติศาสตร์นิพนธ์เรื่องสาวสมัยใหม่ที่มากกว่าการใช้เพศสภาพ (gender) อย่างเดียวเป็นเลนส์การ อ่านและตีความประวัติศาสตร์ เลียววิเคราะห์เรื่องเพศสภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านการแบ่ง หมวดของผู้หญิงจากอายุ (Age) ก่อนขั้นหนึ่ง พร้อมกับข้อเสนอหลักที่ว่าอายุเป็นระบบหนึ่งของ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relationships) ไม่ต่างจากการมองจากกรอบของเพศสภาพที่หลาย

⁹⁸ Ho, K.L., The Politics of Policy-Making in Singapore, (Singapore : Oxford University Press 2000) , p. 53.

⁹⁹ Barbara, Andaya, "Studying Women and Gender in Southeast Asia." International Journal of Asian Studies 4(2007): 113.

¹⁰⁰ Leow, Rachel, “Age as a Category of Gender Analysis: Servant Girls, Modern Girls, and Gender in Southeast Asia,” The Journal of Asian Studies 71, 4 (November 2012): 975-976.

คนชอบใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายอดีตเรื่องเพศหรือผู้หญิง¹⁰¹ โดยเธอเสนอว่าการใช้อายุเป็นเลนส์แทนเพศสภาพจะช่วยให้มาายภาพบางอย่างที่เคยเกิดขึ้นหายไปได้

บาร์บารา วัตสัน อันดายา (Barbara Watson Andaya) ได้อธิบายประเด็นคล้ายๆ กันนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปของอายุที่ผูกติดอยู่กับตัวตนของผู้หญิงในแต่ละช่วงวัยจะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับโครงสร้างทางสังคมที่เธออยู่ว่าสัมพันธ์กับบุรุษรอบตัวไปในทางใดบ้างในช่วงอายุที่มากขึ้น¹⁰² สำหรับการตีความของเลียวที่อธิบายกระบวนการในการต่อรองเชิงอำนาจในสังคมของผู้หญิงสองกลุ่มอย่าง สาวใช้เด็ก (*'mui tsai'* - young female bond servant) กับสาวสมัยใหม่ (Modern Girl)¹⁰³ ในฐานะที่สตรีสองกลุ่มนี้มีจุดร่วมเดียวกันคือการเป็นคนในบังคับ (subjects) อังกฤษในอาณานิคมเรียกได้ว่าเป็นการจับคู่กรณีศึกษาที่น่าสนใจไม่น้อย การเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์ด้วยวิธีการใช้อายุเป็นเครื่องมือนี้ได้นำไปสู่คำอธิบายที่ใกล้เคียงกับการมองในกรอบเพศสภาพแบบล้วนๆ แต่ทว่าให้ภาพความเข้าใจที่ขยายขอบเขตออกไปอีก เพราะช่วงอายุจะเชื่อมโยงได้กับบุคลิกภาวะและเพศสรีระที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้หญิงทำให้เห็นวิถีคิด พฤติกรรมและการแก้ปัญหาบางอย่างในผู้หญิงแต่ละกลุ่ม กรณีสาวใช้เด็กอย่าง *Mui tsai* ที่มีการปรับตัวและพยายามที่จะสร้างอำนาจต่อรองเพื่อยกระดับสถานะของตัวเองขึ้นมาเพื่อหาตำแหน่งแห่งที่ที่ดีกว่าให้กับตัวเอง วิถีคิดลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับช่วงวัยของเธอและประสบการณ์ชีวิตบางอย่างของเด็กสาวการยั่ววนเจ้าของบ้าน (seducing the master of the house) คือหนึ่งในหนทางในการหาพื้นที่เพื่อการต่อรองเชิงอำนาจ¹⁰⁴

จากการปริทัศน์ประวัติศาสตร์นิพนธ์ทั้ง 5 กลุ่มงานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่างานประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่เกี่ยวกับการสร้างชาติสิงคโปร์จำนวนมากมุ่งอธิบายเส้นทางการต่อสู้ของสิงคโปร์ท่ามกลางวิกฤติการณ์ทางการเมืองและการขาดแคลนทรัพยากรหลังการแยกตัวจากสหพันธ์มาเลเซียเมื่อปี 1965 งานจำนวนไม่น้อยศึกษากระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ผ่านนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประเด็นเรื่องการจัดการโครงสร้างความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของรัฐซึ่งเป็นมิติสำคัญยิ่งสำหรับการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์การสร้างชาติสิงคโปร์นั้นแม้จะมีงานที่ศึกษามาแล้ว ทว่ายังมุ่งอธิบายการประกอบสร้างความเป็นชายและความเป็นปิตาธิปไตยมากกว่าที่จะใช้

¹⁰¹ Ibid, p. 976.

¹⁰² Andaya, Barbara Watson, *The Flaming Womb: Repositioning Women in Early Modern Southeast Asia* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 2006)

¹⁰³ ตามบทความคำว่า "Modern Girl" ถูกใช้เพื่อเน้นย้ำถึงความหมายของ "ผู้หญิงทันสมัย" โดยเฉพาะดูเพิ่มเติมได้ใน Leow, Rachel, "Age as a Category of Gender Analysis: Servant Girls, Modern Girls, and Gender in Southeast Asia," *The Journal of Asian Studies* 71, 4 (November 2012): 977.

¹⁰⁴ Ibid, p. 979.

ประสบการณ์ของผู้หญิงเข้ามาเป็นตัวแปรในการศึกษา ทำให้ประวัติศาสตร์การสร้างชาติสิงคโปร์ขาดแคลนงานที่สะท้อนภาพการต่อรองอำนาจระหว่างชายหญิงทั้งระดับปัจเจกกับปัจเจก และปัจเจกกับรัฐซึ่งมีผลอย่างสำคัญต่อวาทกรรมเรื่องการกดขี่ทางเพศที่ถูกขับเคลื่อนมากขึ้น ในขณะที่ผู้หญิงสิงคโปร์มักปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์การเมืองสิงคโปร์ผ่านการกล่าวถึงแบบองค์รวมหรือถูกกล่าวถึงในฐานะส่วนหนึ่งของประชากรทั้งหมดเท่านั้น หากไม่ถูกนำเสนอในฐานะผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมระบอบปิตาธิปไตยมากกว่าจะถูกหยิบขึ้นมาพิจารณาในฐานะตัวกระทำทางประวัติศาสตร์การเมืองที่มีอำนาจต่อรองอย่างสำคัญในกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการเติมเต็มช่องว่างของคำอธิบายเกี่ยวกับประเด็นเพศสภาพในสิงคโปร์ว่าวาทกรรมเรื่องระบบปิตาธิปไตยในสิงคโปร์ไม่อาจอธิบายได้ในมิติเดียวคือการกดขี่ทางเพศ หากแต่จำเป็นต้องอธิบายให้เห็นการปะทะต่อรองกันบนเงื่อนไขทางสังคมและอุดมคติด้านเพศสภาพที่แตกต่างกันระหว่างรัฐและพลเมืองหญิงจีนในสิงคโปร์ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับกระบวนการสร้างชาติในสายตาของรัฐบาลพรรคกิจประชา

1.7 หลักฐานและข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้คำประกาศสุนทรพจน์ คำแถลงการณ์ วารสารรัฐสภา คำสัมภาษณ์ เอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ (press release) ข่าวหนังสือพิมพ์ คำประกาศนโยบายของพรรครัฐบาล ตลอดจนเอกสารประเภทเดียวกันจากด้านขององค์กรสตรีต่างๆ ที่มีบทบาทในการต่อรองและเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิสตรีในทศวรรษ 1950–1980 ซึ่งเป็นชุดเอกสารสำคัญสำหรับการวิจัย นอกจากนี้ยังมีตัวบทกฎหมายและคำสัมภาษณ์ทั้งที่ถูกนำมารวมเล่มตีพิมพ์ใหม่และที่ปรากฏอยู่ในเทปบันทึกภาพจากสถานีโทรทัศน์ ยังมีหลักฐานประเภทอื่นๆ ที่จะช่วยเติมเต็มข้อมูลที่น่าสนใจอื่นๆ และเอื้อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์บริบทแวดล้อม อาทิ วรรณกรรมร่วมสมัย โปสเตอร์ภาพยนตร์ร่วมสมัย โปสเตอร์โฆษณาร่วมสมัยและคอลัมน์ต่างๆ ในนิตยสารผู้หญิง

ชุดเอกสารหลักที่สำคัญคือหนังสือพิมพ์ร่วมสมัยที่ตีพิมพ์ในสิงคโปร์โดยเฉพาะข่าวและบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงทศวรรษ 1950–1980 เอกสารประเภทหนังสือพิมพ์ไม่เพียงให้ข้อมูลที่เป็ข่าวสารแต่ยังมีบทความต่างๆ โฆษณา ประกาศรับสมัครงาน คอลัมน์สตรี คอลัมน์ถามตอบแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ในการเข้าใจบริบทและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่เป็นประเด็นสำคัญของแต่ละช่วงเวลาได้อย่างดียิ่ง หนังสือพิมพ์สำคัญที่ใช้ศึกษา ได้แก่ The Straits Times, The Malaya Tribune, The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser และ New Nation เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ฉบับตีพิมพ์ช่วงทศวรรษ 1920–1930 รวมด้วยสำหรับการอธิบายบรรยากาศทางสังคมช่วงที่มีการโต้เถียงกันในประเทศจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ (the modern Chinese girl) สมัยอาณานิคมที่ตั้งใจใช้เป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบบทบาท อำนาจต่อรอง และผลกระทบจากนโยบายของรัฐกับผู้หญิงในสมัยสร้างชาติ โดยการศึกษาบริบทอาณานิคมนี้จะใช้เอกสารรายงานที่จากรัฐบาลอาณานิคมร่วมด้วย อาทิ Straits Settlement Chinese Marriage Committee Report. No.51 เอกสารออนไลน์ของหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ที่ผลิตโดยรัฐบาลอาณานิคมของนิคมช่องแคบ (Straits Settlements) ที่เผยแพร่ในปี 1926 ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับประชากรเชื้อชาติจีนในในปีนัง มะละกา และสิงคโปร์โดยมีการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์จีนออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามกลุ่มภาษา เนื้อหาหลักคือการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตและความสัมพันธ์ของผู้คนกับกฎหมายครอบครัวว่าด้วยการแต่งงาน การหย่า การมีบุตรและอื่นๆ รายงานนี้เป็นชุดเอกสารที่มีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจกฎหมายของรัฐบาลอาณานิคมที่มีผลต่อประสบการณ์ชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะผู้หญิง

ข้อจำกัดของชุดหลักฐานหลักที่ใช้ในการศึกษาอย่างหนังสือพิมพ์ก็คือการเป็นหลักฐานที่เผยแพร่อยู่ใต้การดูแลของรัฐบาลสิงคโปร์ เอกสารที่เผยแพร่อยู่ในฐานข้อมูลออนไลน์นั้นจะปรากฏเฉพาะข่าวที่ถูกเลือกให้เผยแพร่ได้ตามดุลพินิจของรัฐบาลพรรคกิจประชาของสิงคโปร์ในปัจจุบัน เอกสารข่าวที่มีเนื้อหาที่เป็นความอ่อนไหวต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลจำนวนมากที่ถูกจำกัดการเข้าถึงจากนอกประเทศสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามข่าวที่ถูกปิดกั้นไว้สามารถเข้าดูเอกสารได้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ (the National Library of Singapore)

การศึกษาและวิเคราะห์หลักฐานประเภทหนังสือพิมพ์อาจนำไปสู่ความเข้าใจประเด็นทางสังคมที่อยู่ในความสนใจของผู้คนในฐานะผู้บริโภคสื่อรวมถึงบริบทแวดล้อมในช่วงเวลาที่ข่าวสารต่างๆ ได้รับการตีพิมพ์ การปะทะกันทางสังคมในมิติต่างๆ ของผู้คนในสังคมส่วนหนึ่งเห็นได้ชัดจากปฏิสัมพันธ์ต่อกันของผู้คนที่เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ในขณะที่การลงโฆษณาสินค้าและบริการจะช่วยให้เข้าใจบริบทสังคมในอีกแง่มุมหนึ่ง อาทิ วัฒนธรรมการบริโภคและการเข้ามาของกระแสสมัยใหม่ที่สนับสนุนการวิเคราะห์การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรสนิยมของชนชั้นต่างๆ ในสังคมได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่ศึกษาต้องตระหนักว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้น้ำหนักกับแต่ละประเด็นในสังคมที่แตกต่างกันสะท้อนนัยยะการให้ความสนใจของหนังสือพิมพ์แต่ละสำนักซึ่งอาจมีผลต่อการให้พื้นที่ข่าวและลักษณะการนำเสนอข่าว ยังไม่รวมถึงการถูกควบคุมหรือแทรกแซงโดยอำนาจรัฐซึ่งเสรีภาพในการนำเสนอเนื้อหาของข่าวย่อมได้รับผลอย่างมีนัยสำคัญ

ผู้วิจัยมีความตระหนักอย่างยิ่งถึงธรรมชาติและอคติที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการคัดสรรสารัตถะของชุดข้อมูลโดยเจ้าของแหล่งข้อมูล มีข้อจำกัดที่ไม่อาจเลี่ยงได้ในหลักฐานทุกประเภท การใช้หลักฐานประเภทอื่นเปรียบเทียบและอ่านประกอบกับข่าวหนังสือพิมพ์คือส่วนหนึ่งของ

กระบวนการวิพากษ์และตรวจสอบหลักฐาน เอกสารอื่นๆ ที่ใช้ อาทิ เอกสารส่วนตัว (Ego-document) ประเพณีบันทึกความทรงจำ (memoir) ยังมีประวัติศาสตร์บอกเล่า (oral history) และภาพถ่ายร่วมสมัย โดยทั้งหมดข้างต้นจะช่วยเชื่อมโยงความเข้าใจบริบทสังคม ธรรมเนียม และความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ประสบการณ์อยู่ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้ดีกว่าเอกสารรัฐบาลหรือข่าวหนังสือพิมพ์ กระนั้นหลักฐานกลุ่มที่นำมาตรวจสอบเองก็มีข้อจำกัดและธรรมชาติบางอย่างของตัวเองที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงและต้องการการตระหนักถึงอยู่เสมอในการตีความรายการเอกสารชั้นต้น

ในการศึกษาเรื่องรัฐย่อมต้องเผชิญกับข้อจำกัดของเอกสารรัฐบาลเช่นกัน ซึ่งในแง่หนึ่งมีข้อจำกัดที่มากกว่าหรือคล้ายกันกับหนังสือพิมพ์เพราะเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ในฐานะข้อมูลใต้การดูแลของรัฐ การเรียกดูข้อมูลนี้อาจมีเนื้อหาบางอย่างส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลผ่านหอจดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากเจ้าหน้าที่หอจดหมายเหตุและรัฐบาลสิงคโปร์ก่อนทุกชิ้นโดยมีระยะเวลาการอนุมัติไม่ต่ำกว่า 3 สัปดาห์ซึ่งทำให้การเข้าถึงข้อมูลใช้ระยะเวลานานและอาจไม่สามารถเข้าถึงชุดข้อมูลสำคัญได้ครอบคลุมเท่าที่ควรจะเป็น แม้การศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นรองจะเป็นทางเลือกที่มีประโยชน์ทว่ายังต้องการการตรวจสอบกับเอกสารอื่นๆ อย่างระมัดระวังเช่นกัน อาทิ การใช้หนังสือรวมบทสุนทรพจน์และสัมภาษณ์ของลี กวน ยูในกรณีที่บางชิ้นไม่ปรากฏต้นฉบับจริงจากฐานข้อมูลออนไลน์ของรัฐบาล เอกสารประเภทนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอ่านคู่กับเอกสารอื่นๆ หรือหลักฐานอื่นๆ อย่างเทปบันทึกภาพหรือคลิปเสียงเหตุการณ์ ซึ่งสำคัญและจำเป็นเนื่องจากเนื้อหาบางส่วนที่สำคัญอาจถูกตัดออกโดยไม่มีหมายเหตุให้ผู้อ่านทราบก่อน

ยังมีหลักฐานกลุ่มอื่นๆ อีกที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาคือประวัติศาสตร์บอกเล่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้คำบอกเล่าจากผู้หญิงจีนสิงคโปร์จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์ร่วมด้วย ทั้งนี้การใช้ประวัติศาสตร์บอกเล่าก็เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองและการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิสตรีและต้องการปลดแอกผู้หญิงจากระบบผัวเดียวหลายเมีย (polygamy) ซึ่งมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจความรู้สึกนึกคิดร่วมสมัยของผู้หญิงในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านจากช่วงอาณานิคมสู่ช่วงหลังการประกาศเอกราชและช่วงหลังการแยกตัวจากสหพันธรัฐมาเลเซีย ช่วยให้เห็นภาพการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมืองของผู้หญิงตลอดจนการใช้อำนาจต่อรองกับรัฐด้วยการแสดงความเห็นหรือเคลื่อนไหวตอบโต้นโยบายต่างๆ ของรัฐตั้งแต่ทศวรรษ 1950–1980

หลักฐานอีกประเภทที่ให้ข้อมูลทำนองเดียวกับประวัติศาสตร์บอกเล่าคือบันทึกความทรงจำและอัตชีวประวัติ บางเล่มให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงในวิกฤติการณ์ทางการเมืองและช่วงสงคราม เช่น *Diary of a Girl in Changi (1941–1945)* โดย เชลล่า อัลลัน (Shela Allan) เป็นบันทึกของนักโทษหญิงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกเล่มที่เล่าเรื่องราวชีวิตผ่านสายตาของผู้หญิงตลอด 50 ปีแรกของการ

สร้างชาติสิงคโปร์ได้ก็คือ เรื่อง Our Lives to Live : Putting a Woman's Face to Change in Singapore (World Scientific Series on Singapore's 50 Years of Nation Building) โดยมี กัน วาลจิต โซน (Kanwaljit Soin) และ Margaret Thomas เป็นบรรณาธิการ รวบรวมเรื่องราวของผู้หญิงยุคสร้างชาติ บอกเล่าเรื่องราวเรื่องสิทธิ์และเสียงทางการเมือง ตลอดจนบทบาทสนับสนุนการสร้างชาติสิงคโปร์ในสถานการณ์ต่างๆ จากความทรงจำของผู้หญิง 3 รุ่น จากหลากหลายสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นอดีตประธานสภาผู้แทนราษฎร อย่าง ฮาลิมา ยาคอบ (Halimah Yacob) นักการเมือง และนักการทูตอย่างชาน เฮง ชี (Chan Heng Chee) นักเคลื่อนไหวนักศึกษาอย่างคามี่ ลิม (Carmee Lim) นักลงทุนและผู้บริหารอย่างแมดเดไลน์ ลี (Madeleine Lee) นักกีฬาอย่างแพท ชาน (Pat Chan) อาจารย์คณะนิติศาสตร์อย่างอีลีนอร์ หว่อง (Eleanor Wong) เป็นต้น

ในส่วนต่อไปนี้จะนำไปสู่การฉายภาพให้เห็นว่าภายใต้บรรยากาศของการเปลี่ยนผ่านทางสังคมการเมืองของสิงคโปร์นับตั้งแต่ทศวรรษ 1950 อัตลักษณ์ของความเป็นเอเชียอย่างคุณค่าแบบขงจื้อถูกนำมาใช้เพื่อการต่อต้านจักรวรรดินิยมเพื่อการเป็นเอกราช และได้กลายมาเป็นระบบคุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการประเทศของรัฐบาลปกครองตนเองอย่างพรรคกิจประชาในหลายๆ มิติ โดยเฉพาะในช่วงหลังปี 1965 ที่สิงคโปร์เข้าสู่บริบทของการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญอีกครั้ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงสิงคโปร์คือหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญต่อกระบวนการสร้างชาติสิงคโปร์เหนือสิ่งอื่นใดแนวทางแบบขงจื้อของพรรคกิจประชาได้ถูกนำมาใช้กับการจัดการในมิติเรื่องเพศสภาพด้วยอย่างสำคัญ ผู้หญิงคือส่วนหนึ่งของการพยายามประกอบสร้างอัตลักษณ์ของสิงคโปร์ขึ้นบนมโนทัศน์ด้านเพศสภาพรัฐบาลพรรคกิจประชาที่ได้รับอิทธิพลจากหลักคิดแบบคติแบบขงจื้อ การประกอบสร้างนิยามของการเป็นผู้หญิงในอุดมคติของชาติสิงคโปร์ตลอด 4 ทศวรรษผ่านการเมืองเพศสภาพและนโยบายเรื่องผู้หญิงของพรรคกิจประชาที่นำไปสู่การปะทะตอรองกันระหว่างรัฐและพลเมืองหญิงจึงเป็นคำตอบของคำถามสำคัญที่ว่า ‘ผู้หญิงของชาติสิงคโปร์ควรเป็นอย่างไร?’

บทที่ 2

อุดมคติเรื่องเพศสภาพและสถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในสมัยอาณานิคม

วิทยานิพนธ์บทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ให้เห็นว่าภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมในสิงคโปร์คือตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์สมัยอาณานิคมมีพัฒนาการและมีบทบาททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาสมัยใหม่ที่วางรากฐานโดยเจ้าอาณานิคมคือเงื่อนไขที่ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์ออกมามีบทบาทหน้าที่ในพื้นที่สาธารณะ (public spheres) ผ่านการประกอบอาชีพ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์สามารถประกอบสร้างอำนาจต่อรองให้แก่ตนเองได้ในสังคมที่มีโครงสร้างมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพที่มีอิทธิพลขงจื้อเป็นรากฐานอยู่ กระนั้นการศึกษาในบทนี้จะชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลของระบบสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าอาณานิคมมีส่วนทำให้ผู้หญิงจีนสมัยอาณานิคมพัฒนาตัวเองขึ้นมาบนความเป็นสมัยใหม่และเคลื่อนไหวตัวเองอยู่ในสังคมได้อย่างอิสระมากกว่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยหลังการประกาศเอกราชใต้การนำของพรรคกิจประชาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา และเพื่อเป็นการปูพื้นบริบทในช่วงก่อนการพัฒนาบทบาท ภาพลักษณ์ และสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติที่คติแบบขงจื้อจะถูกรื้อฟื้นกลับมาอีกครั้งในรูปของนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับเพศสภาพ โดยในบทนี้จะเน้นการวิเคราะห์ว่าปรัชญาขงจื้อถูกท้าทายโดยภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมอย่างไรในช่วง 1920–1940

สารัตถะในบทนี้จึงเป็นความพยายามที่จะสืบสาวกลับไปพิจารณาบรรยากาศของสิงคโปร์ในช่วงอาณานิคมที่ระบบจารีตและอิทธิพลตะวันตกกละเคล้าอยู่ร่วมกันจนสร้างสังคมที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นมา ทำให้สิงคโปร์แตกต่างจากบรรดาอาณานิคมของจักรวรรดิอังกฤษอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน อย่าง พม่า หรือแม้แต่พื้นที่อื่นๆ ในบริติชมาลายาด้วยตัวเอง แต่กลับคล้ายกับอาณานิคมอังกฤษในพื้นที่ๆ ไกลออกไปอย่างฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ที่มีความเป็นสังคมจีนเหมือนกันแทน

2.1 ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมในสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1920–1930 : กำเนิดสาวจีนสมัยใหม่ได้เงาวัฒนธรรมขงจื้อ

ในสมัยอาณานิคมแม้ว่าสิงคโปร์จะอยู่ภายใต้กฎหมายและกติกาแบบตะวันตกตามระบบสังคมและวัฒนธรรมที่เจ้าอาณานิคมนำเข้ามา ทว่าเจ้าอาณานิคมไม่ได้สร้างระบบสังคมวัฒนธรรมแบบตะวันตกลงบนสิงคโปร์ที่ว่างเปล่าแต่เหมือนกับได้สวมระบบสังคมและวัฒนธรรมแบบตะวันตกลงบนพื้นที่ซึ่งมีระบบทางสังคมวัฒนธรรมเป็นรากฐานอยู่ก่อนแล้ว ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนนานาชาติพันธุ์ในสิงคโปร์ ระบบสังคมและวัฒนธรรมจีนคือหนึ่งในอัตลักษณ์หลักของสิงคโปร์ที่ทั้งปะทะและผสานตัวเองเข้ากับกระแสตะวันตกมาโดยตลอด

ชุดความคิดเรื่อง “ภาวะสมัยใหม่ (modernity)” เป็นคำอธิบายบริบทการเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ของยุโรปศตวรรษที่ 17–18 อันเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์และองค์ความรู้สมัยใหม่ทางสังคมได้เกิดขึ้น การกล่าวถึงคำว่าภาวะสมัยใหม่ในพื้นที่อื่นๆ อย่างเอเชียหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความแตกต่างอย่างสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อทำความเข้าใจได้ว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือพื้นที่ของเขตวัฒนธรรมขงจื้อ (Confucian cultural zone) ระบบความคิดความเชื่อและวิถีปฏิบัติมีความแตกต่างกัน¹ ภาวะความเป็นสมัยใหม่จึงถือเป็นของนำเข้าสู่สำหรับภูมิภาคอื่นๆ เมื่อมีการเข้าครอบครองดินแดนต่างๆ ของยุโรปนอกภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือส่วนหนึ่งของพื้นที่ซึ่งภาวะสมัยใหม่แบบตะวันตกได้พัดเข้ามา โดยมีกระแสวัฒนธรรมนำเข้าอื่นๆ ปะปนเข้ามาด้วย สิงคโปร์แม้จะมีสัดส่วนของชาวจีนมากที่สุดเมื่อเทียบกับชาติพันธุ์อื่นๆ และมีวัฒนธรรมขงจื้อเป็นฐานคิดที่ทรงอิทธิพลอยู่แต่ในฐานะส่วนหนึ่งของนิคมช่องแคบ (Straits Settlements)² ของอังกฤษทำให้สิงคโปร์รับรองความรู้และกระแสตะวันตกไว้ได้อย่างสำคัญ สถานภาพการเป็นเมืองท่าการค้านานาชาติทำให้สิงคโปร์เป็นแหล่งรวมความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและองค์ความรู้จากภายนอกผ่าน

¹ Chua Beng Huat, “Singapore’s Routes of Modernity,” *Theory, Culture & Society* 23(2-3), Problematizing Global Knowledge – Modernity. ; 469.

² นิคมช่องแคบคืออาณานิคมของจักรวรรดิอังกฤษในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยปีนัง มะละกา และสิงคโปร์ อาณานิคมแห่งนี้ก่อตั้งขึ้นในปี 1826 ในตอนแรกเป็นเพียงส่วนหนึ่งของดินแดนที่อยู่ในความควบคุมของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ ต่อมาในวันที่ 1 เมษายน ปี 1867 ได้กลายเป็นอาณานิคมอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษอย่างเต็มตัว และได้รับเอกราชภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ผู้คนที่เข้ามาติดต่อการค้าและตั้งถิ่นฐาน พัฒนาการทางสังคมในด้านต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นในระหว่างช่วงเวลาของการเป็นอาณานิคมข้างต้นได้ทำให้ภาวะสมัยใหม่ในสิงคโปร์มีรูปแบบที่เรียกว่า ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคม (Colonial Modernity)³ ซึ่งองค์ความคิดจากภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมที่สิงคโปร์มีจะส่งผลมาสู่พัฒนาการทางความคิดเรื่องความต้องการปลดแอกจากเจ้าอาณานิคมและแนวคิดเรื่องชาติในภายหลังด้วย

ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมของสิงคโปร์นั้นกล่าวได้ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะเมื่อพิจารณาประกอบกับการเป็นสังคมจีนขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมของสิงคโปร์จึงมีลักษณะของการเป็น ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคม (Chinese Colonial Modernity) ซึ่งทำให้สิงคโปร์มีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกับบางพื้นที่ในเอเชียตะวันออกเฉียง คือ ฮองกงและเซี่ยงไฮ้ซึ่งเป็นอาณานิคมอังกฤษเหมือนกันและได้ชื่อว่าเป็นมหานครแห่งความทันสมัยและมีความเป็นสังคมนานาชาติ (cosmopolitan) การแพร่หลายข้ามภูมิภาคขององค์ความรู้ ความคิด ตลอดจนแฟชั่นสมัยใหม่ๆ จากฮองกงและเซี่ยงไฮ้มาสู่สิงคโปร์จึงขึ้นตลอดเวลาผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณา และสินค้าอุปโภคบริโภคทั้งหลาย การหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมการบริโภคสินค้าโภคภัณฑ์ (commodity culture) และบริการสมัยใหม่ในชีวิตประจำวันของผู้คนเป็นจุดเริ่มต้นของภาวะสมัยใหม่ของสิงคโปร์เช่นเดียวกันกับในเอเชียตะวันออกเฉียงโดยเฉพาะในจีน⁴

ก่อนจะอธิบายให้เห็นว่าผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่และภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมปะทะต่อรองกับมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพแบบจารีตในสังคมอย่างไร จำเป็นต้องเริ่มจากการชี้ให้เห็น

³ เรื่องภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคม (colonial modernity) ตามคำอธิบายของทานิ อี. บาร์โลว์ (Tani E. Barlow) มุ่งพิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างภาวะสมัยใหม่ได้บริบทอาณานิคมและการเติบโตขึ้นของอุตสาหกรรมทุนนิยม (industrial capitalism) ที่มีพัฒนาการร่วมกันกับบริบททางสังคมในช่วงเวลาต่อมาอย่างบริบทสงครามเย็นหรือการเป็นสังคมโลกาภิวัตน์ของเอเชียตะวันออกเฉียง โดยตีความเปรียบเทียบกับภาวะสมัยใหม่ของตะวันตก สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ใน Tani E. Barlow in Formations of Colonial Modernity in East Asia (1997) ในอีกแง่หนึ่งงานของ Hyungjung Lee และ Younghan Cho ก็ได้อธิบายไว้ว่าการศึกษาศาสตร์ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมนั้นจำเป็นต้องพิจารณาเอาจากความสืบเนื่องของระบบวิถีชีวิตของผู้คนที่ดำเนินต่อมาในช่วงเวลาหลังสมัยอาณานิคมด้วย ดูเพิ่มเติมใน Hyungjung Lee and Younghan Cho, "Introduction: Colonial Modernity and Beyond in East Asian contexts," *Cultural Studies* 26, 5 : 603-604.

⁴ Hyungjung Lee and Younghan Cho, "Introduction: Colonial Modernity and Beyond in East Asian contexts," *Cultural Studies* 26, 5 : 610.

กลไกของหลักจริยศาสตร์ขงจื๊อที่มีอิทธิพลอยู่ในสังคมสิงคโปร์ก่อน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจว่าอิทธิพลขงจื๊อมีส่วนในการกำหนดภาพลักษณ์ บทบาท และสถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ตั้งแต่ช่วงสมัยอาณานิคมอย่างไร ก่อนที่กระแสวัฒนธรรมตะวันตกจะได้เปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงสิงคโปร์ผานตัวเองเข้ากับวัฒนธรรมใหม่และต่อตรงกับโน้ตศน์เรื่องเพศสภาพแบบจารีตได้มากขึ้น

2.1.1 หลักจริยศาสตร์แบบขงจื๊อและอิทธิพลต่อสถานภาพผู้หญิงจีนสิงคโปร์

ปรัชญาขงจื๊อ (Confucianism) ตามความรับรู้โดยทั่วไปก็คือปรัชญาที่ได้รับการเผยแพร่ออกไปโดยขงจื๊อ (Kong Zi) นักปราชญ์ชาวจีนผู้มีชีวิตอยู่ในช่วง 551–479 ปี ก่อนคริสต์ศักราช หลักการต่างๆ ตามคำสอนของขงจื๊อส่งอิทธิพลอย่างสำคัญต่อระบบคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและระบบศีลธรรมจรรยาในจีนแผ่นดินใหญ่อีกอย่างกว้างขวาง⁵และครอบคลุมระยะเวลายาวนาน ด้วยสาระสำคัญของคำสอนที่มีหลักการสำคัญว่าด้วยการจัดระเบียบแบบแผนสังคมให้สงบสุข⁶ ขงจื๊อดำรงอยู่ในฐานะรากฐานอารยธรรมจีนที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นโครงสร้างหลักทางจริยศาสตร์ที่ชนชั้นนักรับไปใช้เป็นแนวทางในการปกครองและบริหารราชการ ปรัชญาขงจื๊อกลายเป็นสาระสำคัญสำหรับศึกษาเรียนรู้เพื่อการทำงานในระบบราชการของจีนสมัยจารีตอันเป็นที่มาของระบบการสอบแข่งขันเข้ารับราชการของชายหนุ่มที่รู้จักกันในนามของการสอบจอหงวน (狀元 - zhuàngyuán) ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาครอบคลุมระยะเวลาหลายราชวงศ์ก่อนจะมายกเลิกไปในปี 1905⁷

คติขงจื๊อที่ให้ความสำคัญยิ่งับโครงสร้างสังคมที่มีสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญที่สุดโดยมีการจัดลำดับชั้นในครอบครัวและการจำแนกบทบาทของชายและหญิงที่ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับหน่วยครอบครัว งานศึกษาของลู่เหวิน เจิง (Ruiwen Zheng) อธิบายว่าขงจื๊อจัดชุด

⁵ Ronnie L. Littlejohn, Confucianism: An introduction. Gordonsville (London : I. B. Tauris, 2010), p. 16.

⁶ Rana Mitter, A Bitter Revolution: China's Struggle with the Modern World, แปลโดย สุทธิมาน ลิ้มปุนสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562)

⁷ วาสนา วงศ์สุวรรณ, พิพาตา ยังเจริญ, สาวิตรี เจริญพงศ์ และดินาร์ บุญธรรม. อารยธรรมตะวันออก. (กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558) หน้า 29–30.

ความสัมพันธ์ของคนในสังคมตามบทบาทและสถานภาพทางสังคมออกเป็น 5 แบบ⁸ ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับนักบวช (ruler-minister) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตรชาย (father-son) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา (husband-wife) 4) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายกับน้องชาย (elder-younger) และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน (friend-friend)⁹ ลักษณะการจัดความสัมพันธ์ของคนในสังคมตามหลักการขงจื้อสะท้อนให้เห็นกรอบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่นำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับโนทัศน์เรื่องโครงสร้างหน้าที่ของสมาชิกในสังคมด้วยในความหมายที่แต่ละบุคคลย่อมมีหน้าที่ตามแต่บทบาท ตั้งแต่บทบาทในหน่วยครอบครัว จนถึงบทบาทในมิติของการเป็นพลเมือง ปรัชญาขงจื้อเชื่อและให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และครอบครัวของตนเองก่อนเป้าหมายอื่น โดยจัดลำดับความสำคัญจากตนเอง ครอบครัว รัฐ และอาณาจักร ตามลำดับ เพราะเชื่อว่าการพัฒนาที่เริ่มจากตนเองก่อนจะนำไปสู่สังคมใหญ่ที่สงบสุขในที่สุด¹⁰ ครอบครัวที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีความสามัคคีปรองดอง สมาชิกในครอบครัวพึงต้องละทิ้งประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของครอบครัวเป็นสำคัญ¹¹

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาหลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อไม่เพียงในมิติของการเป็นรากฐานของระบบการเมืองแต่ยังต้องการวิเคราะห์ให้เห็นว่าปรัชญาที่เป็นรากฐานอารยธรรมจีนตั้งแต่สมัยจารีตส่งอิทธิพลต่อโนทัศน์เรื่องเพศสภาพในสังคมด้วยอย่างสำคัญ และต้องการชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างความสัมพันธ์แบบมีลำดับชั้นตามคติขงจื้อมีส่วนกำหนดบทบาทหน้าที่และสถานภาพที่แตกต่างกันของชายหญิงในสังคมที่อิทธิพลขงจื้อมีรากฐานมั่นคงอยู่ สารัตถะสำคัญในส่วนต้นของบทนี้จึงจะนำไปสู่ความเข้าใจว่าอิทธิพลจากโครงสร้างความสัมพันธ์ตามคติขงจื้อไม่เพียงมีผลต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่และสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงสิ่งโคปร่วมสมัยสร้างชาติเท่านั้น ทว่ามีอิทธิพลและเป็น

⁸ Dainian Zhang and Edmund Ryden, Key concepts in Chinese philosophy. (London : Yale University Press, 2002)

⁹ Ruiwen Zheng, “The Relationships between Confucian Family Values and Attitudes toward Divorce in Mainland China: An Exploratory Study,” p.4.

¹⁰ James Legge, The Analects of Confucius (Auckland : The Floating Press, 2010), p. 12.

¹¹ Ruiwen Zheng, “The Relationships between Confucian Family Values and Attitudes toward Divorce in Mainland China: An Exploratory Study,” p.4.

คู่ปะทะที่สำคัญกับภาวะสมัยใหม่แบบตะวันตกมาตั้งแต่สมัยอาณานิคม ชัดเจนที่สุดคือในทศวรรษ 1920–1930 โดยมีผู้หญิงจีนเป็นตัวแปรสำคัญในการปะทะสังสรรค์นั้น

ไดเนียน จาง (Dainian Zhang) และ เอ็ดมันด์ รีเดน (Edmund Ryden) อธิบายว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคมตามโครงสร้างขงจี๋มีผลต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศสภาพในสังคมจีนอย่างฝักรากลึกลงมารุ่นต่อรุ่นกระทั่งปัจจุบัน เนื่องจากปรัชญาขงจี๋คือคำสอนที่ชี้นำมาถึงรายละเอียดในการดำเนินชีวิต วิถีทางแบบขงจี๋ถูกส่งต่อจากพ่อแม่สู่บุตร ค่านิยมเรื่องครอบครัวแบบขงจี๋เชื่อมโยงอยู่กับความคิดเรื่องความกตัญญูและความปรองดองในหมู่พี่น้องและทรงอิทธิพลอย่างยิ่งต่อครอบครัวจีนในสมัยจารีตหรือแม้กระทั่งครอบครัวสมัยใหม่¹² จางและรีเดนชี้ให้เห็นว่าในเหล่าชุดความสัมพันธ์ทั้ง 5 คู่ความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาถูกนิยามถึงความแตกต่างของบทบาทและหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนว่าสตรีมีหน้าที่ดูแลส่งเสริมฐานะต่างๆ ในบ้าน ดูแลลูกและสามี ปฏิบัติตามสามีอย่างไม่มีข้อยกเว้น ในขณะที่สามีมีหน้าที่ในการออกไปทำงาน นอกบ้านนำทรัพย์สินจากภายนอกมาหล่อเลี้ยงครอบครัว

ในครอบครัว : ที่ทางที่ถูกต้องของสตรีคืออยู่ภายในบ้าน [และ] ที่ทางที่ถูกต้องของบุรุษคืออยู่ข้างนอก ครอบครัวมีผู้ปกครองที่ชัดเจน นั่นหมายถึงบิดามารดา บิดาจะต้องเป็นบิดา ลูกชายคือลูกชาย น้องชายคือน้องชาย สามีคือสามี ภรรยาคือภรรยา ครอบครัวจึงจะเป็นครอบครัวที่ถูกต้อง¹³

ภายใต้บริบทที่มโนทัศน์เรื่องเพศสภาพแบบตะวันตกถูกนำเข้ามาพร้อมกับวิธีคิดเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ ดังที่สุรเชษฐ์ สุขลาภกิจได้อธิบายไว้ว่าตั้งแต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 18 ถึงปลายศตวรรษที่ 19 แล้วที่ผู้หญิงถูกคำนึงถึงในฐานะตัวแทนของความคิดวิไลซ์ สถานภาพของผู้หญิงถูกใช้เป็นเครื่องวัดความก้าวหน้าของแต่ละสังคมตามมโนทัศน์เรื่องอารยธรรม (Civilization) ของ

¹² Ruiwen Zheng, “The Relationships between Confucian Family Values and Attitudes toward Divorce in Mainland China: An Exploratory Study,” (M.Sc. Thesis (Child and Family Studies), East China Normal University, 2014), p. 1.

¹³ Dainian Zhang and Edmund Ryden, Key concepts in Chinese philosophy. (London: Yale University Press, 2002) p.323.

ตะวันตก¹⁴ สำหรับสิงคโปร์ สถานภาพทางสังคมของผู้หญิงได้ถูกให้ความสำคัญมากขึ้นด้วยภายใต้บริบทนั้นในความดูแลของรัฐบาลอาณานิคม โดยเฉพาะในช่วงปี 1859–1860 รัฐบาลอังกฤษก่อตั้งแต่ขยายโรงเรียนขึ้นในอาณานิคมจำนวนมากรวมถึงโรงเรียนสำหรับเด็กผู้หญิงทั้งที่เป็นโรงเรียนสอนศาสนาคริสต์ (Christian school) พร้อมทั้งให้การสนับสนุนโรงเรียนที่ก่อตั้งโดยผู้คนในท้องถิ่นตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างเต็มที่ด้วยการตั้งเงินทุนสำหรับการศึกษาเล่าเรียน¹⁵ ช่วงเวลาเดียวกันนั้นเริ่มปรากฏร่างกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่อาณานิคมสร้างขึ้นมามาเพื่อใช้สำหรับบริหารจัดการอาณานิคม อย่างร่างกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนการเกิด การสมรสและการตายของประชากรเริ่มเกิดขึ้นด้วยแล้วในช่วงเวลานั้น¹⁶ การให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงและการยกระดับสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงในอาณานิคมจึงเกิดขึ้นภายใต้บริบทของการพัฒนาอาณานิคมสู่ความศิวิไลซ์ในเวลานั้นด้วย

เอกสารรายงานจากคณะกรรมการที่ดูแลเรื่องการสมรสในหมู่ประชากรจีนของนิคมช่องแคบ (the Straits Settlements Chinese Marriage Committee) ปี 1926¹⁷ ชี้ให้เห็นว่าความพยายามจะใช้กฎหมายจัดระเบียบความสัมพันธ์กับระบบครอบครัวของคนจีนในอาณานิคมไม่ใช่เรื่องที่จะจัดการได้โดยง่าย ในรายงานกล่าวถึงการที่ร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานและจดทะเบียนสมรส ไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนักในหมู่ชาวจีนในสิงคโปร์ที่เป็นกลุ่มจีนที่มีภูมิลำเนาเดิมจากแผ่นดินใหญ่ (China-born) และอธิบายให้เห็นภาพว่าการแต่งงานที่ใช้กฎหมายรับรองผ่านใบทะเบียนสมรสเป็นสิ่งที่อยู่ตรงข้ามกันกับการแต่งงานแบบดั้งเดิมที่ใช้การตกลงกันและทำพิธีทางศาสนาหรือกึ่งศาสนา¹⁸

ภายใต้ความพยายามของรัฐบาลอังกฤษที่จะสร้างมาตรฐานเกี่ยวกับการสมรสของชาวจีนในนิคมช่องแคบให้เป็นไปตามทำนองคลองธรรมซึ่งนอกจากจะเพื่อประโยชน์ในการการจัดระบบ

¹⁴ สุรเชษฐ์ สุขลาภกิจ, ““ผัวเดียวเมียเดียว” ในสังคมไทยสมัยใหม่จากทศวรรษ 2410 ถึงทศวรรษ 2480,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 23.

¹⁵ Straits Settlements, Report on the Progress of the Straits Settlements from 1859-60 to 1866-67, (Singapore: Straits Settlements Press, 1867), p. 7.

¹⁶ Ibid, p. 5.

¹⁷ Straits Settlements, Straits Settlements Chinese Marriage Committee Report, No. 51 of 1926. p. 1–34.

¹⁸ Ibid, p. 5.

ประชากรและกฎหมายเรื่องการสมรสของพลเมืองแล้วยังเป็นวิธีที่อาณานิคมใกล้เคียงปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไปด้วย¹⁹ ทว่าในขณะที่ผลตอบรับระบบการจดทะเบียนหย่าได้รับการคัดค้านในหมู่ผู้ชายจีนได้บังคับอังกฤษจำนวนมากกลับได้รับมติสนับสนุนเป็นเอกฉันท์ในหมู่ผู้หญิงจีนโดยเฉพาะในปีนั้น โดยในรายงานอธิบายว่าเพราะทะเบียนหย่าคือเครื่องมือต่อรองกับปัญหาการมีเมียน้อยและจะช่วยรักษาสีทรีในทรัพย์สินของสามีหลังการหย่าร้าง²⁰

กล่าวได้ว่าสถานภาพของผู้หญิงจีนสังคโปร์ในระบบสังคมจีนสมัยอาณานิคมมีอำนาจต่อรองที่ต่ำกว่าผู้ชายโดยไม่มีกฎหมายคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมจนกระทั่งต้นศตวรรษที่ 19 ผู้หญิงจีนโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษายังมีสถานภาพที่ต้องพึ่งพาผู้ชายในระบบครอบครัว งานศึกษาของกวง โกว หวาง (Kwang-Kuo Hwang) ที่วิเคราะห์สถานภาพของผู้หญิงจีนสมัยจาริตจากคัมภีร์ลี้จี *The Book of Rites (Liji)* เอาไว้ว่า “ผู้หญิงต้องเดินตามผู้ชาย ในวัยเด็กเธอเดินตามบิดาและพี่ชาย พอแต่งงานออกไปก็เดินตามสามี แล้วเมื่อสามีตายก็เดินตามลูกชายของเธอ” สตรีที่มีชีวิตอยู่ในกรอบขงจื้อโดยเฉพาะในสมัยจาริตคือการเป็นผู้ตามที่ต้องเชื่อฟังและถูกผูกไว้กับบุรุษรอบตัวในชีวิตตั้งแต่พ่อ พี่ชายน้องชาย มาจนลูกชาย²¹ เมื่อพิจารณากรณีของสังคโปร์ช่วงปลายต้นศตวรรษ 1920 ก็ทำให้เห็นว่าระบบสังคมที่ไม่ได้เอื้อต่อการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีหรือการมีอำนาจต่อรองของผู้หญิง ดังที่เอกสารรายงานอธิบายว่าสามีที่ถูกภรรยาหย่าร้างเป็นกรณีที่ทำให้ยากซึ่งขณะเดียวกันเงื่อนไขที่จะเอื้อให้ภรรยาขอหย่าได้ก็ช่างเต็มไปด้วยข้อจำกัด โดยเฉพาะผู้หญิงที่หย่าร้างหรือเป็นหม้ายนั้นยังมีอยู่ “ถ้าภรรยาที่ไม่มีพ่อแม่หรือญาติมิตรให้กลับไปหาหรือกรณีที่เธอได้อยู่ไว้ทุกขให้พ่อแม่และแม่สามีจนครบสมบูรณ์แล้ว เธอจะไม่สามารถออกจากบ้าน (ของสามี) ได้” ซึ่งคณะกรรมการการสมรสในหมู่ประชากรจีนของนิคมช่องแคบได้วิเคราะห์สาเหตุของการคัดค้านในหมู่ผู้ชายจีนในนิคมออกเป็น 2 สาเหตุใหญ่ๆ ประกอบด้วย 1) ความไม่พอใจที่รัฐบาลเข้าไปก้าวก่ายเรื่องการแต่งงานที่เคยเป็นเรื่อง

¹⁹ จากเอกสารรายงานทำให้เห็นว่ารัฐบาลอาณานิคมทำการสำรวจวิธีการจัดการการสมรสของชาวจีนในอาณานิคมข้างเคียงเพื่อนำมาปรับใช้กับชาวจีนในนิคมช่องแคบของตนเอง โดยบันทึกรายงานการประชุมนี้แสดงให้เห็นว่ามีการเปรียบเทียบการจัดการของฮ่องกงผ่านพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแต่งงาน ปี 1875 (The Marriage Ordinance, 1875) และมีการศึกษารูปแบบการจัดการของเนเธอร์แลนด์ อิส อินดีส์ร่วมด้วย

²⁰ Ibid, p. 4.

²¹ Kwang-Kuo Hwang, “Dual belief in Heaven and spirits: the metaphysical foundation of Confucian morality,” in *Routledge Handbook of Religions in Asia* Bryan S. Turner and Oscar Salemink (eds.), (New York: Routledge, 2015) p. 47.

ของพลเมืองเองมานับร้อยๆ ปี และ 2) ความกลัวว่าการจดทะเบียนสมรส (และทะเบียนหย่า) จะนำมาสู่ระบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) หรือความกลัวว่าสิ่งนี้จะถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อบังคับใช้ระบบผัวเดียวเมียเดียวที่เข้มข้นขึ้นในอนาคต²²

ผู้หญิงสิงคโปร์สมัยอาณานิคมไม่เพียงมักถูกหย่าร้างโดยไม่ได้รับการคุ้มครองใดๆ ในขณะที่สามีสามารถสร้างครอบครัวใหม่ได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ระบบผัวเดียวหลายเมียเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป วิถีปฏิบัติลักษณะนี้เป็นลักษณะเดียวกันกับสังคมสมัยจารีตที่บุรุษมีสิทธิในการมีภรรยาใหม่ได้เรื่อยๆ เมื่อใดที่ต้องการ ในขณะที่ภรรยาไม่มีสิทธิกระทำเช่นเดียวกันนั้นได้ การถูกสามีทอดทิ้งได้กลายเป็นความอับอายแก่ตนเองของครอบครัว เนื่องจากการแต่งงานออกไปหมายถึงตัวตนและตำแหน่งแห่งที่ในชีวิตของผู้หญิงได้วางอยู่บนบทบาทหน้าที่ของการเป็นภรรยาหรือลูกสะใภ้ในครอบครัวสามี การถูกทอดทิ้งจึงไม่ใช่เพียงการสูญเสียสามี ทว่าได้สูญเสียตัวตนบางอย่างไปด้วย ในขณะที่ผู้ชายนั้นมีสิทธิและโอกาสในชีวิตมากกว่าโดยสิ้นเชิง ไม่ใช่เพียงสิทธิอันชอบธรรมที่จะแต่งงานใหม่แต่ยังหมายถึงโอกาสอื่นๆ อาทิ การได้รับการศึกษาและใช้อำนาจกับคนในครอบครัวที่เป็นคนในปกครอง²³ กระทั่งหลังจากกฎหมายเรื่องการสมรสและการหย่าร้างชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ ในทศวรรษ 1900 แม้ปัญหาเรื่องการมีภรรยาหลายคนจะไม่หมดไปแต่กฎหมายก็ทำให้ภรรยาที่แต่งงานถูกต้องตามกฎหมายมีสิทธิในการเรียกร้องความคุ้มครองและการได้รับค่าชดเชย²⁴

โรเซนลี (Rosen Lee) และลีเซียง ลิซา (Li-Hsiang Lisa) ก็ทำให้เห็นว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมที่คติขงจื้อมีอิทธิพลอยู่มีส่วนทำให้สถานภาพของสตรีถูกจัดวางไว้ต่ำกว่าบุรุษ สตรีมีหน้าที่เชื่อฟังบุรุษ ให้อำนาจที่เหนือกว่าในทุกๆ พื้นที่กับผู้ชายไม่ว่าจะในทางการเมืองหรือพื้นที่ทางสังคมและคติขงจื้อสอนให้แต่ละคนพึงต้องยอมรับต่อตำแหน่งแห่งที่²⁵ ข้อเสนอนี้สอดคล้องกับที่เฉิน (Chen) อธิบายว่าคุณค่าเรื่องระบบครอบครัวแบบขงจื้อนั้นคือพื้นฐานของระบอบ

²² Straits Settlements, Straits Settlements Chinese Marriage Committee Report, No. 51 of 1926. p. 4

²³ Ruiwen Zheng, “The Relationships between Confucian Family Values and Attitudes toward Divorce in Mainland China: An Exploratory Study,” (The degree of Master of Science in Child and Family Studies, East China Normal University, 2014), p.4.

²⁴ “Singapore Assizes,” The Straits Times (1 June 1915): 7.

²⁵ Rosen Lee and Li-Hsiang Lisa, Confucianism and Women (US : SUNY Press, 2006), p. 133.

ปีตาธิปไตยในพื้นที่บ้านมาตั้งแต่สมัยจีนโบราณ²⁶ อย่างไรก็ตามก็มีความรู้ทำให้ผู้หญิงในสมัยอาณานิคมมีอำนาจต่อรองมากขึ้นเมื่อเทียบกับผู้หญิงสมัยจารีตที่ไม่รู้หนังสือ ผู้หญิงจีนที่รู้หนังสือในนิคมช่องแคบ โดยเฉพาะในปิ่นังและสิงคโปร์ทศวรรษ 1920 จึงเป็นชนกลุ่มแรกๆ ที่ยืนยันสนับสนุนกฎหมายคุ้มครองพวกเธอในเรื่องของการสมรสและหย่าร้าง²⁷ ในขณะเดียวกันก็เป็นแนวหน้าในการต่อสู้กับระบบผัวเดียวหลายเมีย (polygamy) ในมาลายา ในเวลาต่อมา

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงของอิทธิพลขงจื้อในสิงคโปร์หลังการเข้ามาของอิทธิพลตะวันตกและการเคลื่อนไหวของขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 ในจีน

ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เป็นต้นมา อิทธิพลตะวันตกและกระบวนการทำให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) มีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและแนวปฏิบัติในวิถีชีวิตของผู้คนโดยตรงในหลายๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทางการเมือง วิธีการบริโภค ตลอดจนมุมมองเรื่องเพศสภาพที่การคลุมถุงชนเริ่มถูกปฏิเสธอย่างชัดเจนโดยคนรุ่นใหม่ วิทยานิพนธ์บทนี้จะศึกษาพัฒนาการของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่สะท้อนช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นสมัยใหม่ของสิงคโปร์ ที่พัฒนาขึ้นจากองค์ความรู้และวิธีคิดแบบใหม่ผ่านการหล่อหลอมของระบบการศึกษาและอิทธิพลทางความคิดจากภายนอกที่มีผลต่อการเสื่อมลงของอิทธิพลขงจื้อในสิงคโปร์ โดยจะอธิบายร่วมกับ 2 ทิศทางสำคัญที่เป็นเงื่อนไขในการนำเข้าชุดความคิดสมัยใหม่มาสู่สิงคโปร์ ได้แก่ 1) อิทธิพลตะวันตกที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจีนสู่การเป็นจีนสมัยใหม่ และ 2) การเผยแพร่ชุดความคิดตะวันตกผ่านระบบการศึกษาของเจ้าอาณานิคม ซึ่งเป็น 2 เงื่อนไขที่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในสังคมจีนแบบสิงคโปร์อย่างสำคัญ โดยจะมุ่งพิจารณาการผสมผสานชุดความคิดและแนวปฏิบัติภายใต้ความคิดเรื่องความเป็นสมัยใหม่ของผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ช่วงอาณานิคมที่จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ในช่วงเวลาของการสร้างชาติหลังการประกาศเอกราช อันจะนำไปสู่การอภิปรายต่อไปในบทหน้า

²⁶ Chen, "Filial Piety in Confucian Family Values," Journal of Changchun Education Institute 29, 3 (2013): 69-70.

²⁷ Straits Settlements, Straits Settlements Chinese Marriage Committee Report, No. 51 of 1926. p. 5.

2.1.2.1 อิทธิพลตะวันตกที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจีนสู่การเป็นจีนสมัยใหม่

ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1910 คติจารีตอย่างปรัชญาขงจื๊อถูกท้าทายและส่งแรงกระเพื่อมครั้งสำคัญจากจีนแผ่นดินใหญ่มาสู่ดินแดนที่มีชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยอยู่ กรณีของสิงคโปร์อิทธิพลจากภายนอกที่พัดมาสู่สิงคโปร์นั้นไม่ได้มีแค่กระแสเดียว การเป็นอาณานิคมอังกฤษที่มีความเป็นสังคมจีนอยู่ด้วยทำให้สิงคโปร์อยู่ในฐานะหน้าต่างของการนำเข้าอิทธิพลทางวัฒนธรรมหรือกระแสสมัยใหม่เข้ามาได้จากทั้ง 2 ฝั่ง คือทั้งตะวันตกและจีนแผ่นดินใหญ่ ในส่วนแรกนี้จะเริ่มจากการวิเคราะห์อิทธิพลทางความคิดแบบใหม่ที่น่าเข้าจากฝั่งจีนแผ่นดินใหญ่ก่อนในฐานะจุดเปลี่ยนสำคัญที่จะมีผลต่อการรื้อถอนรากฐานความคิดเดิมอย่างคติขงจื๊อในสิงคโปร์ โดยประเด็นนี้จะมีผลอย่างยิ่งต่อปรากฏการณ์การผสมผสานความเป็นสมัยใหม่จากเจ้าอาณานิคมที่ทรงอิทธิพลอยู่ในช่วงเวลานั้นด้วยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำเสนอผ่านกรณีศึกษาปรากฏการณ์สาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ทศวรรษ 1920–1930 ต่อไปนี้ในประเด็นข้างหน้า

เหตุการณ์ทางการเมืองในจีนตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1910 กระทั่งปลายทศวรรษคือช่วงเวลาที่ยากลำบากวัฒนธรรมเดิมซึ่งเป็นรากฐานอารยธรรมมากกว่า 2,500 ปีอย่างปรัชญาขงจื๊อถูกคัดค้านโดยคนรุ่นใหม่ในจีนอย่างรุนแรงที่ถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของจีนช่วงรอยต่อไปสู่ความเป็นจีนสมัยใหม่ ระบบจารีตเดิมถูกรื้อถอนเพราะการเข้ามาของอิทธิพลของตะวันตกส่วนปรัชญาขงจื๊อถูกตั้งคำถามโดยนักปฏิวัติรุ่นใหม่ที่มีมองว่าเป็นสิ่งฉุดรั้งความเจริญของจีนเอาไว้และเป็นต้นตอของความพ่ายแพ้สงครามและการสูญเสียผลประโยชน์ของจีนหลายต่อหลายครั้งและเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้จีนต้องเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ต่างๆ รานา มิตเตอร์ (Rana Mitter) อธิบายไว้ว่าเงื่อนไขเร่งเร้าให้เกิดความต้องการการเปลี่ยนแปลงก็คือการเข้ามาของจักรวรรดินิยมและแนวความคิดตะวันตกอนารยชนตะวันตกเข้ารุกรานจีนได้โดยที่จีนไม่สามารถต้านทาน²⁸ ระบบคุณค่าของลัทธิขงจื๊อถูกท้าทายอย่างรุนแรงที่สุดเมื่อครั้งที่แนวคิดตะวันตกอย่างทุนนิยมสมัยใหม่ และศาสนาคริสต์ได้เผยแพร่เข้ามาในจีนในศตวรรษที่ 19 และคงอยู่มาถึงศตวรรษที่ 20²⁹ มิตเตอร์อธิบายถึงเหตุการณ์ลูกฮือของ

²⁸ Rana Mitter, *A Bitter Revolution: China's Struggle with the Modern World*, แปลโดย สุทธิมาน ลิ้มปณฺสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562) หน้า 55.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 54 - 55.

นักคิดนักเคลื่อนไหวหนุ่มสาวในขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 (May 4th Movement 1919)³⁰ อันเป็นหมุดหมายอย่างสำคัญของการเคลื่อนไหวบนฐานคิดชาตินิยมโดยคนรุ่นใหม่เห็นว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงจีนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ นักวิชาการจำนวนหนึ่งก็ได้ให้ความหมายขบวนการนี้ในฐานะส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอุดมการณ์ที่กว้างไปกว่านั้นด้วย คือ “ขบวนการวัฒนธรรมใหม่” (New Culture Movement)³¹ ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกิดขึ้นก่อนหน้าแล้วในช่วงปี 1915–1916 มิเตอร์อธิบายว่าขบวนการทั้งสองข้างต้นถือแนวคิดสำคัญร่วมกันอยู่ก็คือเจตนาที่จะสร้างจีนใหม่ที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นประชาธิปไตย³²

ภายหลังการล่มสลายของราชวงศ์ชิงของจีนในปี 1911 จีนเปลี่ยนจากการปกครองแบบระบอบราชวงศ์เป็นสาธารณรัฐจีน (The Republic of China Era - 1912–1949) ในปี 1912 หลังจากนั้นในปี 1915 เกิดขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรมใหม่ (The New Culture Movement) ขบวนการนี้ทำให้แนวคิดแบบจารีตที่มีขงจื้อเป็นรากฐานถูกหักล้าง ปรัชญาและคำสอนนับพันปีก่อนถูกตั้งคำถามและท้าทายโดยคนหนุ่มสาว ต่อมาในปี 1919 เกิดขบวนการ 4 พฤษภาคม ขึ้นมาเป็นอีกหนึ่งหมุดหมายทางประวัติศาสตร์ของจีนในฐานะการปฏิวัติทางการเมืองและวัฒนธรรมอันนับเป็นเหตุการณ์การลุกฮือของเหล่าปัญญาชนจีนที่เรียกขานกันว่าเป็นปัญญาชนแห่งยุค 4 พฤษภาคม (The

³⁰ ขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 คือการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญในหมู่ปัญญาชนจีนผู้ซึ่งได้รับการศึกษาและชุดความคิดสมัยใหม่แบบตะวันตกที่ต้องการโค่นล้มอิทธิพลของลัทธิขงจื้อ ปัญญาชนเหล่านี้มองว่าวัฒนธรรมจารีตของจีนที่วางอยู่บนหลักการแบบขงจื้อคือต้นตอของความอ่อนแอของจีนจนนำมาสู่ความพ่ายแพ้และเสียเปรียบต่อการรุกรานของตะวันตกหลายต่อหลายครั้ง จนนำมาสู่การเคลื่อนไหวเพื่อขจัดอิทธิพลขงจื้อที่ครอบงำระบบการศึกษาและสังคมการเมืองจีนมานานนับพันปีให้หมดไป รูปแบบการเคลื่อนไหวของเหล่าปัญญาชนด้วยการใช้วรรณกรรมและสื่อสิ่งพิมพ์เพิ่มเติมได้ใน สิทธิพล เครือรัฐติกา, ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ (กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน, 2555) หน้า 112.

³¹ ขบวนการวัฒนธรรมใหม่ คือคำที่ใช้นิยามปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวต่อสู้ของกลุ่มคนที่ต้องการรื้อถอนเปลี่ยนแปลงระบบสังคมการเมืองจีนจารีตที่รากวัฒนธรรมแบบขงจื้อมีอิทธิพลอยู่แล้วแทนที่ด้วย วัฒนธรรมใหม่ เพื่อการสร้างชาติจีนใหม่ที่มีความเป็นสมัยใหม่ ขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 จึงเป็นสัญลักษณ์ของขบวนการวัฒนธรรมใหม่นี้ด้วยอย่างสำคัญและอาจเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ในความหมายของอุดมการณ์เคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงจีนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ ดูเพิ่มเติมที่ Rana Mitter, A Bitter Revolution: China's Struggle with the Modern World, แปลโดย สุทธิมาน ลิ้มปุนสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562) หน้า 54-56.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

May Fourth generation)³³ คนรุ่นใหม่เหล่านี้เคลื่อนไหวบนความต้องการที่จะรื้อถอนระบบคิดแบบเก่าอย่างปรัชญาขงจื๊อ การเคลื่อนไหวของหนุ่มสาวในเหตุการณ์ปี 1919 กลายเป็นสัญลักษณ์ของการก้าวสู่ยุคสมัยแห่งการตื่นรู้ของจีน

ความคิดความเชื่อที่เกี่ยวกับระบบศีลธรรมจรรยา ระบบครอบครัว และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดทอนคุณค่าของสตรีแบบคดขงจื๊อถูกโยนทิ้งไปและแทนที่ด้วยหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีคิดแบบสมัยใหม่ที่ถูกผลิตขึ้นโดยปัญญาชนยุค 4 พฤษภาคม องค์ความรู้แบบขงจื๊อถูกตั้งคำถามถึงการแบ่งแยกชนชั้น บทบาททางเพศและความเท่าเทียมทางเพศ ตลอดจนการเป็นตัวการสำคัญของการทำให้จีนขาดเสถียรภาพและต้องพ่ายแพ้ให้กับมหาอำนาจตะวันตกในสงคราม³⁴ วัฒนธรรมใหม่ที่ปัญญาชนยุค 4 พฤษภาคมสร้างขึ้นจึงมีความหมายมากกว่าการขุดรากถอนโคนวัฒนธรรมเดิมของจีน แต่เป็นกระบวนการของการรื้อสร้างวัฒนธรรมจีนขึ้นใหม่ภายใต้การหลอมรวมแนวคิดและวิถีชีวิตแบบตะวันตกที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจีนช่วงเวลานั้นเอาไว้ รานา มิเตเตอร์อธิบายเอาไว้ว่านิยามของคำว่า “วัฒนธรรมจีน” ในสมัยที่ขบวนการเคลื่อนไหว 4 พฤษภาคมแตกต่างจากสมัยก่อนหน้าอย่างมาก เป็นวัฒนธรรมจีนที่ผสมผสานเอาแนวคิดและรสนิยมจากต่างชาติเข้ามาไว้ด้วยกันตลอดจนชุดความเชื่อเดิมๆ ที่เคยตีกรอบให้ผู้คนต้องสูญเสียคุณค่าของความ เป็นปัจเจกให้กับอัตลักษณ์ส่วนรวมก็เปลี่ยนไปเช่นกัน เป็นช่วงเวลาที่หนุ่มสาวเดินออกจากชุดความเชื่อเดิมๆ และปฏิเสธการถูกลดทอนคุณค่าด้วยระบบอาวุโสหรือการเลือกปฏิบัติทางเพศ และอธิบายว่า “การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้...กลายเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นจีนที่ประกอบสร้างขึ้นเป็น ‘วัฒนธรรมใหม่’ การเดินขบวนวันที่ 4 พฤษภาคมและการเรียกร้องทางการเมืองที่มาควบคู่กันคือ สัญลักษณ์ของวัฒนธรรมใหม่...”³⁵

นักวิชาการสมัยแรกๆ ที่อธิบายถึงขบวนการ 4 พฤษภาคมอย่าง โจว เซอจิง (Chow Tse-tung) อธิบายถึงความรู้จากอารยธรรมตะวันตกสมัยใหม่ว่าเป็นสิ่งที่นักเคลื่อนไหวยุคใหม่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรนำมาแทนที่คตินิยมเชื่อและวิถีปฏิบัติต่างๆ ตามขนบแบบเก่า การล้มล้างจารีตเดิมให้หมดไปคือหนทางในการสร้างอารยธรรมใหม่ที่มีความทันสมัยเพื่อปกป้องชาติจีนให้หลุดพ้นจากการเป็น

³³ Lynn Pan, When True Love Came to China (Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015) p. 6.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 128.

สังคมที่ล้าหลังและเต็มไปด้วยความอยุติธรรมทั้งในระดับปัจเจกและระดับชาติ³⁶ ความคิดและอุดมการณ์ใหม่เกิดขึ้นและแพร่กระจายอยู่ในจีนเดินทางมาสู่สิงคโปร์ด้วย ระบบคิดแบบจารีตอย่างคติขงจื้อที่ทรงอิทธิพลอยู่ในสิงคโปร์ย่อมถูกท้าทายด้วยกระแสความคิดสมัยใหม่เหล่านั้นเช่นกัน ผ่านสื่อต่างๆ บรรดาหนุ่มสาวรุ่นใหม่ที่ตระหนักเรื่องความเป็นปัจเจกมากขึ้นอุดมการณ์ชาตินิยมได้รวมเอาอุดมการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อในความเท่าเทียมกันของมนุษย์เข้ามาด้วยโดยเฉพาะเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ³⁷

ในบรรดาชุดความคิดกระแสใหม่ทั้งหมดที่เข้ามานั้นแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ (gender equality) และความรักเสรี (free love) คือชุดความคิดสมัยใหม่สำคัญที่ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางเพศสภาพและนำไปสู่การเกิดคนกลุ่มใหม่ในสังคมจีนสิงคโปร์ที่รู้จักกันในนามของ สาวจีนสมัยใหม่ (Modern Chinese Girl)³⁸ ที่เป็นสัญลักษณ์ของการก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของ

³⁶ Chow Tse-tung, The May Fourth Movement: Intellectual Revolution in Modern China (Cambridge : Mass, 1960), pp. 358-359 cited in Rana Mitter, A Bitter Revolution: China's Struggle with the Modern World, แปลโดย สุทธิมาน ลิ้มปุนสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562) หน้า 57.

³⁷ Maurice, Freedman. Chinese Family and Marriage in Singapore (London : Her Majesty's Stationery Office, 1957), p. 175.

³⁸ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะคำว่า “ผู้หญิงแบบใหม่ (New Woman)” และ “สาวสมัยใหม่ (modern girl)” ในบริบทที่แตกต่างกันโดยการใช้ทั้งสองคำนี้จะวางอยู่บนงานศึกษาที่นำมาใช้อ้างอิง การใช้คำว่า “ผู้หญิงแบบใหม่” ใน วิทยานิพนธ์เกือบทั้งหมดจะปรากฏต่อเมื่อมีการอธิบายถึงกลุ่มหญิงสาวที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดแบบสมัยใหม่ในจีนโดยเฉพาะในแง่ของการได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องการเมืองและวัฒนธรรม โดยคำว่าผู้หญิงแบบใหม่มักถูกใช้อธิบายถึงผู้หญิงที่มีความคิดเรื่องการแสวงหาสถานภาพทางวิชาชีพ คิดเรื่องความก้าวหน้าทางสังคมและมีอุดมการณ์การเมืองบางอย่างหรือถูกใช้กล่าวถึงผู้หญิงในอุดมการณ์ฝ่ายซ้าย งานศึกษาที่ใช้คำนี้ครอบคลุมบริบทตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เรื่อยมาจนกระทั่งทศวรรษ 1980 ขณะที่คำว่า สาวสมัยใหม่ จะถูกใช้อย่างเฉพาะเจาะจงกว่าเพื่ออธิบายถึงกลุ่มผู้หญิงสมัยใหม่ที่เป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ (Modern Girl phenomenon) ที่เกิดขึ้นพร้อมกันตามพื้นที่ต่างๆทั่วโลก ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในช่วงสั้นๆ ระหว่างทศวรรษ 1920-1930 โดยสาวสมัยใหม่ถูกนำเสนอในแง่ของการเป็นกลุ่มหญิงสาวที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกในมิติของพฤติกรรมและสนิยมทางแฟชั่นและการบริโภค สำหรับสาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์ที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาในลำดับต่อไปนั้นจะใช้คำที่เจาะจงลงไปอีกคือคำว่า “สาวจีนสมัยใหม่ (Modern Chinese Girl)” ซึ่งเป็นคำที่กลุ่มสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ใช้อธิบายตนเองและเป็นคำที่ปรากฏในเอกสารชั้นต้น นักวิชาการที่ใช้มุมมองแบบเพศสภาพในการศึกษาประวัติศาสตร์หลายคนพยายามวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสองคำนี้ไว้อย่างน่าสนใจผ่านประเด็นเรื่อง “อายุ (age)” ในงานของบาร์บารา วัตสัน อันดาเยา (Barbara Watson Andaya) ราเชล เลียว (Rachel Leow) และกลุ่มวิจัยสาวสมัยใหม่ทั่วโลก (The Modern Girl Around the World Research Group) พยายามทำให้ชัดเจนถึง

การเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ของสิงคโปร์ภายใต้บริบทอาณานิคม ขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรมใหม่ รวมถึงขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 คือจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นของผู้หญิงแบบใหม่ (New Woman) ในจีนและกำเนิดผู้หญิงแบบใหม่ในจีนนั่นเองที่เป็นหมุดหมายของการก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของการเป็นจีนสมัยใหม่

กระแสความคิดสมัยใหม่ได้เข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการเลือกคู่จากการถูกคลุมถุงชนโดยพ่อแม่เป็นการเลือกคู่เองบนฐานคิดแบบความรักโรแมนติกในขณะที่ความคิดเรื่องผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) ที่ปฏิเสธการมีภรรยาหลายคนกำลังเติบโต³⁹ อธิบายได้ว่าก่อนหน้านี้ความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในสิงคโปร์ที่อยู่ภายใต้คติแบบขงจื้อแทบไม่มีพื้นที่ให้สำหรับโน้ตส์เรื่องความรักโรแมนติก (romantic love) ทว่าเศรษฐกิจที่พัฒนาขึ้นหรือระบบการศึกษาที่เติบโตขึ้นส่งผลต่อกิจกรรมทางสังคมหรือวิถีชีวิตเรื่องการมีความรักที่เปลี่ยนไปตลอดจนแนวปฏิบัติระหว่างกันของหญิงชายที่เริ่มเป็นไปตามวิถีแบบตะวันตกมากขึ้น คว้นหลังจากบริบทข้างต้นก็คือการเกิดขึ้นของ

เกี่ยวกับความกำกวมของความหมายระหว่างคำว่า “สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)” และ “ผู้หญิงแบบใหม่ (New Woman)” หายไปด้วยการใช้อายุเป็นตัวอธิบายและจำแนกความเหมือนและความต่างระหว่างคำสองคำนี้ที่เดิมที่มีการใช้สลับกันไปมาจนกลายเป็นข้อถกเถียงในหลายแนวทางทั้งกระแสที่บอกว่า *ผู้หญิงแบบใหม่* เป็นผู้ให้กำเนิด *สาวสมัยใหม่* หรือบางกระแสอธิบายว่า *ผู้หญิงแบบใหม่* คือพัฒนาการของ *สาวสมัยใหม่* หรือไม่ก็ ทั้ง *ผู้หญิงแบบใหม่* และ *สาวสมัยใหม่* ต่างก็มีตัวตนอยู่ร่วมสมัยกัน การวิเคราะห์อายุทำให้เห็นว่าการใช้คำว่า “เด็กสาว (girl)” มีนัยอย่างสำคัญเพราะคำว่า “Girl” คือการนิยามตัวตนของผู้หญิงสมัยใหม่ที่ต้องการดึงตัวเองออกมาจากสถานภาพความเป็น “ผู้หญิง (woman)” ผู้ซึ่งถือว่าหลุดออกไปจากความเป็นเด็กโดยสิ้นเชิงและขยับไปอยู่ในวงจรของการแต่งงานและการเป็นแม่คนแล้ว ประเด็นนี้เกี่ยวพันอย่างยิ่งกับลักษณะทั่วไปของสาวสมัยใหม่ (modern girl) ที่มักเป็นกลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาสูงและไม่มียุติธรรมเรื่องการแต่งงานและมีบุตร ยิ่งไปกว่านั้นยังถวิลหาการใช้ชีวิตอย่างเสรี ดูเพิ่มเติมใน Andaya, Barbara Watson, *The Flaming Womb: Repositioning Women in Early Modern Southeast Asia* (Honolulu: University of Hawai’i Press, 2006); Leow, Rachel, “Age as a Category of Gender Analysis: Servant Girls, Modern Girls, and Gender in Southeast Asia,” *The Journal of Asian Studies* 71, 4 (November 2012): 975-977.; Ito, Ruri, “The “Modern Girl” Question in the Periphery of Empire: Colonial Modernity and Mobility among Okinawan Women in the 1920s and 1930s.” London: Duke University Press, 2008. pp.249.

³⁹ Mirabelle Tinghui Yang, “Romance, Dating and Marriage in Singapore: Youth Attitudes Ideals and the “Checklist Syndrome”,” (M.Sc. Thesis, Graduate School of Cornell University, Cornell University, 2013), p. 11.

วัฒนธรรมการออกเดท (dating culture)⁴⁰ ส่วนนี้สัมพันธ์กับการขยายตัวของผู้มีความรู้และอัตรา การเพิ่มขึ้นของผู้มีรายได้สูงด้วยเพราะเกี่ยวข้องกับอย่างยิ่งกับการจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการสมัยใหม่ อาทิ การดูหนัง เข้าร้านอาหาร และการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ เมาริช ฟรีดแมน (Maurice Freedman)⁴¹ อธิบายไว้ในทศวรรษ 1950 ห้องเรียนคือหนึ่งในพื้นที่พบปะ โดยทั่วไปของหนุ่มสาวและเป็นต้นกำเนิดของความรักเสรี (free love) นอกพื้นที่ของการถูกจัดการ โดยพ่อแม่ซึ่งพวกเขาจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์และใช้ชีวิตทั่วไปด้วยกันได้โดยไม่มีใครมาจับผิด

การมีความรักอย่างเสรีหรือการแต่งงานโดยพ่อแม่ไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทางเลือกคู่ของหนุ่มสาวนั้นทำให้เห็นการปะทะกันระหว่างจารีตเดิมกับตะวันตก การแต่งงานของชาวจีนในช่วงเวลาก่อนหน้าคือภาระหน้าที่ของพ่อแม่มากกว่าจะเป็นเรื่องของบ่าวสาว ความรักไม่ใช่สาระสำคัญและการพบหน้ากันครั้งแรกในพิธีแต่งงานคือเรื่องปกติ⁴² ในช่วงเวลาที่หนุ่มสาวชาวจีนต้องเผชิญหน้ากับความสัมพันธ์ที่ปราศจากทั้งอิสรภาพและความเท่าเทียมทางเพศสภาพ ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความรักตามธรรมชาติในหมู่หนุ่มสาวเพียงแต่โอกาสที่จะเข้าถึงความสัมพันธ์ที่เกิดจากความรักแบบอิสระนั้นเกิดขึ้นได้ยาก อย่างที่ปัญญาชนคนหนึ่งในทศวรรษ 1920 อธิบายไว้ว่า “มันไม่ใช่คนจีนไม่รู้จักความรัก...มันเป็นแค่เราไม่ได้รับโอกาสที่จะได้เจอกับรักแท้ (true love) เลย และเราทำเช่นนั้นไม่ได้ด้วยเพราะสังคมจีนจะไม่ยอมรับมัน...และมันคือหนทางของโซกนาฏกรรม”⁴³

ข้อความที่ยกมาข้างต้นคือส่วนหนึ่งของบทสนทนาระหว่างปัญญาชนในเซี่ยงไฮ้ ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความรักไว้ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 ว่าความรักเป็นเสมือนสิ่งที่ชาวจีนอย่างพวกเขาไม่รู้จัก ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วความรักมีผลอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในฐานะแรงขับ

⁴⁰ Swee-Hock Saw, Aline K. Wong, and Family Planning Association of Singapore. Youths in Singapore : Sexuality, Courtship, and family Values (Singapore : Singapore University Press for Family Planning Association of Singapore, 1981) pp. 28-29.

⁴¹ Freedman Maurice, Chinese Family and Marriage in Singapore (Lndon: Her Majesty's Stationery Office, 1957), p. 155.

⁴² Swee-Hock Saw, Aline K. Wong, and Family Planning Association of Singapore. Youths in Singapore : Sexuality, Courtship, and family Values (Singapore : Singapore University Press for Family Planning Association of Singapore, 1981) p. 10.

⁴³ Shi Heng, “Zhongguo funü wenti taolun ji : Collected discussions of the question of Chinese women,” Xin wenhua shushe 4 (1923): 73-81. Cited in Lynn Pan, When True Love Came to China (Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015) p. 2.

สำคัญที่นำไปสู่การปฏิวัติ การที่สังคมจีนไม่ยอมรับการเลือกคู่ครองด้วยตนเองของชายหญิงเพราะขัดต่อกรอบจารีตที่เป็นประเพณีเก่าแก่เคร่งครัดกับธรรมเนียมปฏิบัติตามคติขงจื้อ ดังนั้นเสรีภาพในการมีความรักจึงเกิดขึ้นได้ยาก หนึ่งในผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าถ้าต้องการการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ การปฏิวัติความรัก (love revolution) จะต้องเกิดขึ้น เหว่ย ชู่ (Wei Xu) อธิบายว่าความคิดของขบวนการ 4 พฤษภาคมเพื่ออิทธิพลในมิติเรื่องความรักในแง่ของการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับการแต่งงานของจีนในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 การแต่งงานในช่วงเวลานั้นเป็นอิสระจากการจัดการของครอบครัว⁴⁴

หนุ่มสาวในสิงคโปร์ตั้งแต่ทศวรรษ 1930 เริ่มมีบทบาทเลือกจัดงานแต่งงานในแบบของตนเองและปฏิเสธงานแต่งงานตามขนบจีนโบราณซึ่งถูกมองว่าเป็นเรื่องล้าหลังเพราะเต็มไปด้วยพิธีกรรมที่เย็นเยือกและนำมาซึ่งค่าใช้จ่ายที่สูงลิ่วและบางงานจัดพิธีติดกันถึง 12 วันโดยแต่ละวันพิธีการไม่ซ้ำกัน⁴⁵ หรือบางครั้งก็ต้องการหยีบยืมเครื่องประดับกันเพื่อความอลังการ⁴⁶ รัฐบาลอาณานิคมเองก็เห็นด้วยดังปรากฏว่ามีการบันทึกเรื่องงานแต่งงานของชาวจีนในอาณานิคมในปี 1926 ว่าการแต่งงานของชาวจีนนั้น “ซับซ้อนอย่างยิ่ง”⁴⁷ และสนับสนุนการแต่งงานที่สิ้นเปลืองน้อยกว่าอย่างการแต่งงานหมู่ (Mass Marriage) ที่ประหยัดกว่าหลายสิบเท่าตัว⁴⁸ และการแต่งงานหมู่นี้เองที่น่าจะเป็นตัวอย่างของการปะทะกันที่ชัดเจนที่สุดระหว่างประเพณีดั้งเดิมที่กำลังถูกลดทอนคุณค่าให้ตายไปกับวัฒนธรรมการแต่งงานมิติใหม่ที่มีแนวคิดชัดเจนว่าจะไม่มีการรวมเอา “พิธีกรรมโบราณที่แสนแพง” มาไว้ในงานแต่งงานหมู่⁴⁹ ความฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลืองของประเพณีดั้งเดิมที่ใช้ค่าใช้จ่ายสูงมาก

⁴⁴ Wei Xu, “From Marriage Revolution to Revolutionary Marriage: Marriage Practice of the Chinese Communist Party in Modern Era, 1910s–1950s” (Doctor’s Thesis, Department of Philosophy, The School of Graduate and Postdoctoral Studies, The University of Western Ontario London, 2011), p. 54.

⁴⁵ “Traditional wedding to be staged,” *Singapore Monitor* (10 February 1984): 19.

⁴⁶ “Weddings were big days,” *The Straits Times* (1 April 1979): 13.

⁴⁷ “Straits Settlement Chinese Marriage Committee Report No.51,” (Singapore : National Library Board, 1926) , Microfilm on 21 Sep, 1975. fMR301.422 STR, p. 2–4.

⁴⁸ งานแต่งงานหมู่ (Mass Wedding) ถูกจัดขึ้นครั้งแรกในสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 1937 (พ.ศ. 2480) โดยสมาคมหนึ่งในหมู่ชาวจีนในสิงคโปร์โดยมีคู่บ่าวสาวเข้าร่วมงานแต่งงานครั้งนั้นทั้งสิ้น 10 คู่ อ้างจาก “Singapore’s First Mass Marriage” *The Straits Times* (31 January 1937): 5.

⁴⁹ “Singapore’s First Mass Marriage,” *The Straits Times* (31 January 1937): 5.

เกินจำเป็นถูกโจมตีอย่างต่อเนื่องมาจนทศวรรษ 1940 ในหนังสือพิมพ์ โดยประเด็นเรื่อง “ความไม่ทันสมัยใหม่” ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการโจมตีชนบ่เก่า คำที่ใช้วิจารณ์งานแต่งงานแบบดั้งเดิมจะเกี่ยวกับความล้าสมัย เช่นคำว่า “Out of Fashioned”⁵⁰ หรือ “Old-Fashioned” ในแง่ของความฟุ้งเฟ้อสิ้นเปลืองกลายเป็นวาทกรรมคู่ตรงข้ามกับความเป็นสมัยใหม่⁵¹

คนหนุ่มสาวที่เข้าร่วมงานแต่งงานหมู่ที่จัดโดยสมาคมต่างๆ ในอาณานิคมนั้นมาจากทุกสาขาอาชีพและหลากหลายฐานะทางเศรษฐกิจและดูเหมือนความนิยมในกิจกรรมลักษณะนี้จะมากขึ้นเรื่อยๆ จากแรงจูงใจที่ไม่ใช่เพียงค่าใช้จ่ายที่ถูกคือ 25-30 ดอลลาร์แต่ยังสะดวกสบายในแง่ของการจัดเตรียมแหวนแต่งงานสำหรับแลกกันของบ่าวสาว ขบวนรถแห่บ่าวสาวและการถ่ายภาพรวมที่ถูกเตรียมไว้ให้หมดแล้วด้วย⁵²

ในปี 1937 มีความพยายามรื้อฟื้นแนวคิดแบบขงจื้อให้กลับมาโดยขบวนการชีวิตใหม่ (New Life Movement)⁵³ ของรัฐบาลก๊กมินตั๋งนำโดยเจียง ไค เช็ก (Chiang Kai-shek) ที่ในขณะนั้นต้องการที่จะฟื้นฟูรากฐานวัฒนธรรมแบบขงจื้อให้กลับคืนมาในสังคมจีนบนความหวังว่าจะสามารถช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของชาวจีนดีขึ้นในสถานการณ์ที่จีนกำลังอ่อนแอจากการเผชิญหน้ากับจักรวรรดินิยมตะวันตกพร้อมกับจักรวรรดิญี่ปุ่นที่เริ่มเข้ามารุกรานที่เป็นปัจจัยภายนอก กรณีตัวอย่างของการปรับตัวของรัฐบาลจีนเพื่อรักษาวัฒนธรรมทั้งหมดไว้นี้วางอยู่บนความต้องการรณรงค์ให้คนมาอยู่ฝั่งก๊กมินตั๋งต่อสู้กับกลุ่มคอมมิวนิสต์จีนด้วย งานแต่งงานหมู่โดยการสนับสนุนของขบวนการวัฒนธรรมใหม่จึงเกิดขึ้นในเดือนธันวาคมปี 1937 เพื่อขอรับบริจาคค่าธรรมเนียมส่วนหนึ่งเข้ากองทุน

⁵⁰ “\$1,000 Weddings now “Out of Fashioned,” *The Straits Times* (14 May 1949): 7.

⁵¹ ดูเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะสมัยใหม่แบบประหยัด (frugal modernity) ในกรณีจีนที่ทำให้ความฟุ่มเฟือยมีค่าเท่ากับความล้าสมัยได้ที่ Margherita Zanasi, “Frugal Modernity: Livelihood and Consumption in Republican China,” *The Journal of Asian Studies* 74, 2 (May 2015): 391.

⁵² “Chinese Invited To Wed En Masse In Singapore,” *The Straits Times* (26 May 1947): 5.

⁵³ ขบวนการชีวิตใหม่ ของเจียง ไค เช็ก ถูกเสนอขึ้นภายหลังการตายของซุนยัตเซ็น แนวทางที่เจียงเสนอขึ้นมาสนับสนุนอยู่กับการซื้อที่ดินของลัทธิไตรราษฎร์ของซุน ยัต เซ็น ว่าด้วยความผาสุกของปวงชน โดยเจียงต้องการจัดระเบียบสังคมใหม่โดยการฟื้นฟูสังคมจีนให้กลับไปสู่ความกินดีอยู่ดีด้วยความเป็นสมัยใหม่แบบตะวันตก พร้อมกับต้องการรื้อฟื้นขนบแบบขงจื้อให้กลับมาอีกครั้งด้วยการขับเคลื่อนคุณค่าของระบบครอบครัวไปด้วย

สงครามประเทศจีน⁵⁴ แม้ว่าโดยหลักการแล้วจะขัดกับความเป็นขงจื้อซึ่งระบบครอบครัวและการแต่งงานแบบเก่าสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ทว่าต้องยอมมองข้ามในสถานการณ์ที่จีนเริ่มประกาศสงครามกับญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกหลักถูกบุกแมนจูเรียการหาเงินสมทบเงินเข้าช่วยเหลือจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนและถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองโพ้นทะเลที่พึงช่วยกันรับผิดชอบ

ในระหว่างทศวรรษ 1920 ถึง 1930 รักเสรีอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับหนุ่มสาวในจีนแต่แน่นอนว่าสิ่งนี้ได้เกิดขึ้นแล้วโดยเป็นชุดความคิดที่ถูกประยุกต์จากวัฒนธรรมตะวันตกในรูปแบบเดียวกันกับที่ทัศนคติเชิงวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ถูกรับเข้ามาด้วยผ่านวิธีคิดแบบปัจเจกนิยมซึ่งยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง⁵⁵ และแน่นอนว่าเมื่อการปฏิวัติทางความคิดและวิถีปฏิบัติได้เกิดขึ้นแล้วในจีนสิ่งคิโพรย่อมเป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งแรงกระเพื่อมจากการเปลี่ยนแปลงในเซี่ยงไฮ้จะส่งผ่านมาถึงได้เนื่องจากบริบททางสังคมที่คล้ายคลึงกันทั้งในแง่ของการเป็นสังคมจีนและการเป็นเมืองท่าการค้าที่สำคัญของมหาอำนาจตะวันตกและสถานะการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ของจีนอย่างเซี่ยงไฮ้ องค์ความรู้ที่อยู่ในหนังสือ นิตยสาร ซึ่งมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อชาวต่างชาติจึงถูกส่งผ่านเข้ามาในสิ่งคิโพรด้วย งานศึกษาของรูดอล์ฟ แวกเนอร์ (Rudolf Wagner) แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ทศวรรษ 1910 โดยเฉพาะในทศวรรษ 1920 เป็นต้นมา เซี่ยงไฮ้และปักกิ่งคือศูนย์ส่งออกสิ่งพิมพ์จำนวนมากซึ่งเป็นผลจากการเข้ามาของวัฒนธรรมการอ่านหนังสือพิมพ์แบบตะวันตกช่วงปลายราชวงศ์ชิง เมืองท่าต่างๆ ของตะวันตกโดยเฉพาะเซี่ยงไฮ้ได้เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการด้านสิ่งพิมพ์มาตั้งแต่ปี 1912 โดยบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์หัวแรกที่ตีพิมพ์ในเซี่ยงไฮ้คือชาวอังกฤษ⁵⁶

ชุดความคิดสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นมากมายในจีนช่วงเวลานั้นหลังไหลเข้ามายังสิ่งคิโพรผ่านชาวจีนในสิ่งคิโพรซึ่งจำนวนไม่น้อยในทศวรรษ 1910-1920 ยังมีการติดต่อสัมพันธ์กับแผ่นดินใหญ่ ตัวกลาง

⁵⁴ “Mass Marriage, Chinese Ceremony To Be Held This Month,” *The Straits Times* (4 December 1937): 12.

⁵⁵ Rana Mitter, *A Bitter Revolution: China’s Struggle with the Modern World*, แปลโดย สุทธิมาน ลิมนุสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562) หน้า 138.

⁵⁶ Rudolf Wagner, “The Role of the Foreign Community in the Chinese Public Sphere,” *The China Quarterly* 12 (1995); Chang-tai Hung, *War and Popular Culture: Resistance in Modern China, 1937-1945* (Los Angeles : Berkeley, 1994), 40.

ที่สำคัญในการส่งผ่านอุดมการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ จากจีนมาสู่สิงคโปร์อีกอย่างหนึ่งก็คือสื่อสิ่งพิมพ์

บาร์บารา มิตต์เลอร์ (Barbara Mittler) อธิบายไว้ว่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ (แนวตะวันตก) ในนิตยสารต่างๆ มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์และการเป็นผู้หญิง (Womanhood) ทั้งในมิติของอุดมคติ (an ideal) และการใช้ชีวิตจริง (a lived reality) เนื่องจากหลายครั้งสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารผู้หญิงเหล่านั้นแฝงนัยทางสังคมและการเมืองอื่นๆ ที่นอกเหนือขอบเขตของตัวนิตยสารออกไปและกลายเป็นพื้นที่ของการผลิตสร้างวาทกรรมทางประวัติศาสตร์และความทรงจำทางวัฒนธรรมบางอย่างขึ้นมาและเสนอว่าภาพลักษณ์และความคิดสมัยใหม่แบบตะวันตกเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างระบบความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของจีนสมัยใหม่โดยมีผู้หญิงแบบใหม่เป็นภาพแทน⁵⁷

สิ่งพิมพ์สำคัญที่เป็นสื่อกลางในการส่งต่อความคิดและกระแสต่างๆ จากจีนสู่สิงคโปร์แห่งทศวรรษ 1920 คือนิตยสาร The Ladies' Journal สิ่งพิมพ์เรื่องผู้หญิงจีนแห่งยุคสาธารณรัฐขึ้นสำคัญที่ตีพิมพ์ต้นศตวรรษที่ 20 (ตั้งแต่ปี 1915–1931) มุมมองเรื่องความรักหลากหลายแง่มุมถูกส่งเข้ามามีการแลกเปลี่ยนความเห็นเรื่องความรักระหว่างกันโดยเฉพาะในหมู่ผู้หญิงผ่านการสื่อสารทางจดหมายกับกองบรรณาธิการในฐานะที่ปรึกษาในเรื่องการเลือกคู่⁵⁸ หลายกรณีคือความรักหนุ่มสาวในแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนและนับเป็นการก้าวข้ามผ่านประเพณีหลายพันปีของวัฒนธรรมจีนในเรื่องความสัมพันธ์และเพศสภาพตลอดจนเรื่องพิธีแต่งงาน หลายคอลัมน์ในนิตยสารมีวิธีคิดใหม่ๆ

⁵⁷ บทความของมิตต์เลอร์ศึกษาภาพลักษณ์แบบตะวันตกของผู้หญิงแบบใหม่ที่เข้ามาในจีนเพื่อศึกษาอิทธิพลทางความคิดที่ถูกส่งต่อไปยังผู้หญิงจีนตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1900 กระทั่งทศวรรษ 1990 โดยเลือกศึกษานิตยสารที่มีเนื้อหาแตกต่างกัน 4 ฉบับ ได้แก่ Women's world (1904-1907) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนหญิง, Linglong-Linloon Magazine (1931-1937) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความบันเทิง, Woman of China (1949 - “ไม่ทราบ”) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความบันเทิง และ Rural Women Knowing All (1993 - “ไม่ทราบ”) ที่เป็นความรู้เฉพาะทาง ดูเพิ่มเติมที่ Barbara Mittler, “The New (Wo)man and Her/His Others: Foreigners on the Pages of China's Women's Magazines,” in Women and the Periodical Press in China's Long Twentieth Century : A Space of their Own? Michel Hockx, Joan Judge and Barbara Mittler (Eds.) (London: Cambridge University Press, 2018) p. 302-303.

⁵⁸ “‘Mate Selection’: ‘Divorce’,” Funü zazhi (The Ladies' Journal) 8, 4 (1922); 9, 11 (1923); ‘Love,’ 12, 7 (1926), cited in Lynn Pan, When True Love Came to China (Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015) p. 4.

เกี่ยวกับการเลือกคู่ สวัสดิ์นอกเหนือจากนั้นวางอยู่บน 2 เรื่องหลักๆ ได้แก่ การศึกษาจากในบ้าน (home education - *Jiāting jiàoyù*) และความคิดเรื่องบ้านที่สวยงาม (beautiful house/ home - *Měilì de zhùzhái*)⁵⁹

ประเด็นแรกที่ว่าด้วยการศึกษาจากในบ้านหมายถึงการเรียนรู้จากครอบครัวการอบรมและคำสอนจากพ่อแม่ แนวปฏิบัติสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อการเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีบุคลิกภาพตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม ในขณะที่ประเด็นที่สองคือเรื่องของการแนะนำการดูแลบ้านเรือนให้สวยงามน่าอยู่มีมาตรฐานของบ้านที่ดี เป็นที่น่าสนใจว่าอุดมคติเรื่องครอบครัวสุขสันต์ (happy family ideology) ที่เป็นองค์ความคิดแบบสมัยใหม่ก็ได้ถูกกล่าวถึงไว้ในสิ่งพิมพ์เล่มนี้ด้วย อย่างที่มาเรีย แอฟแซนเดเบิร์ก (Maria af Sandeberg) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า The Ladies' Journal คือการรวมเอาความรู้แบบสมัยใหม่ตามแนวคิดชาตินิยม แนวคิดทางจิตวิทยาว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ และลัทธิบริโภคนิยมของชนชั้นกระฎุมพีมาถ่ายทอดวิธีการเป็นผู้หญิงแบบใหม่ซึ่งขับเน้นบทบาทของชนชั้นกลางในจีนช่วงต้นศตวรรษที่ 20 อย่างสำคัญ⁶⁰ ในขณะที่เฮเลน เอ็ม. ชไน

⁵⁹ Maria af Sandeberg, "Room for Improvement: The Ideal of the Educational Home in The Ladies's Journal," in Women and the Periodical Press in China's Long Twentieth Century Michel Hockx, Joan Judge, and Barbara Mittler (Eds.) (United Kingdom : Cambridge University Press, 2018), p. 192.

⁶⁰ มาเรีย แอฟ แซนเดเบิร์ก อธิบายว่านิตยสารผู้หญิงอย่าง The Ladies' Journal ไม่ได้มีเพียงประเด็นผู้หญิง แต่ยังมีแง่มุมอื่นๆ ด้วยเช่นกันเพราะผู้อ่านไม่ได้ผูกติดอยู่กับเพศหญิงแต่เพียงอย่างเดียว นิยามของนิตยสารสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้จึงไม่ใช่แค่สิ่งพิมพ์เพื่อผู้หญิงแต่เป็นสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมองค์ความรู้เรื่องแบบแผนชีวิตสำหรับนักอ่านทั้งหญิงและชาย โดยพบว่าองค์ความรู้ต่างๆ ในนิตยสารทำให้เห็นโน้ตส์เรื่องการจัดการความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในชีวิตครอบครัวของชาวจีนยุคใหม่ต้นศตวรรษที่ 20 อย่างสำคัญ พบว่าผู้อ่านจำนวนไม่น้อยที่ส่งจดหมาย ความเรียง และข้อความรูปแบบต่างๆ มาถึงกองบรรณาธิการคือผู้ชายเพื่อระบายหรือแลกเปลี่ยนปัญหาชีวิตครอบครัวซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์และวิถีคิดที่ต่างกันของสมาชิกในครอบครัว ดูการวิเคราะห์ของแซนเดเบิร์กเพิ่มเติมได้ที่ Maria af Sandeberg, "Room for Improvement: The Ideal of the Educational Home in The Ladies's Journal," in Women and the Periodical Press in China's Long Twentieth Century Michel Hockx, Joan Judge, and Barbara Mittler (Eds.) (United Kingdom : Cambridge University Press, 2018)

เดอร์ (Helen M. Schneider) อธิบายว่าการให้ความสำคัญกับความรู้ในครอบครัวข้างต้นเป็นรากฐานด้านความมั่นคงของชาติ⁶¹

2.1.2.2 การเผยแพร่ชุดความคิดแบบตะวันตกผ่านระบบการศึกษาของเจ้าอาณานิคม

การเข้ามาของอุดมการณ์และชุดความคิดสมัยใหม่จากขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรมในจีนตั้งแต่ต้นจนถึงปลายทศวรรษ 1910 ได้กะเทาะวัฒนธรรมจารีตแบบคตขงจื้อให้คลายอิทธิพลลงพอที่จะให้สิงคโปร์มีพื้นที่สำหรับการแทรกตัวของอิทธิพลจากตะวันตก พื้นฐานทางความคิดแบบใหม่หลายอย่างสอดรับกันได้ดีกับวัฒนธรรมจากตะวันตกที่พัฒนามาถึงสิงคโปร์แล้วเช่นกันในทศวรรษ 1920 อุดมการณ์และความคิดสมัยใหม่แบบตะวันตกที่เข้ามาสู่สิงคโปร์ทั้งที่เป็นอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงในจีนแผ่นดินใหญ่และจากโลกตะวันตกผ่านการเป็นเมืองท่าอาณานิคมนั้น มีบางแนวคิดที่แตกต่างกัน ในขณะที่บางแนวคิดมีความคล้ายคลึงกันอยู่

ชุดความคิดจากทั้งสองกระแสต่างมีตัวกลางที่รับเข้ามาสู่สังคมสิงคโปร์ต่างกันตามเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นต้นทางของกระแสความคิดนั้น กล่าวคือความคิดสมัยใหม่จากตะวันตกเข้ามาสู่สิงคโปร์ผ่านโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน (English-medium-school) ซึ่งวางรากฐานไว้โดยเจ้าอาณานิคมโดยมีครูและนักเรียนหญิงในโรงเรียนเป็นตัวกลางในการรับชุดความคิดสมัยใหม่แบบตะวันตกเหล่านั้นเข้ามาสู่สิงคโปร์ ในทางกลับกันแนวคิดแบบชาตินิยมจีนที่มีต้นกำเนิดในกรุงปักกิ่งก็ได้ส่งผ่านมาถึงสิงคโปร์ผ่านโรงเรียนระบบภาษาจีน (Chinese-medium-school) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการอุปถัมภ์จากจีนแผ่นดินใหญ่ทั้งเงินทุนและบุคลากรที่เข้ามาสอน ทำให้หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนจีนที่สิงคโปร์เป็นหลักสูตรเดียวกันกับในจีน

โรงเรียนและการศึกษาระบบอังกฤษในสิงคโปร์ถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายอัตลักษณ์ของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์เพราะการศึกษาจากระบบโรงเรียนแบบตะวันตกได้ผลิตหญิงสาวกลุ่มหนึ่งให้เติบโตขึ้นมาในแบบที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่ต่างไปจากผู้หญิงแบบเก่าในสังคมแบบจารีต องค์ความรู้สมัยใหม่แบบตะวันตกในโรงเรียนหญิงมีส่วนอย่างยิ่งในการประกอบสร้างผู้หญิงแบบใหม่ให้กับสังคม

⁶¹ ดูเรื่องหน่วยครอบครัวที่มีผลต่อการสร้างชาติสมัยใหม่ในกรณีจีนเพิ่มเติมที่ Helen M. Schneider, *Keeping the Nation's House: Domestic Management and the Making of Modern China* (Vancouver : University of British Columbia Press, 2011), pp. 20-56.

คือการเป็นผู้หญิงที่มีความรู้และพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ มีความคิดอ่านในแบบของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเอง และสามารถขานรับความเป็นสมัยใหม่ในมิติต่างๆ ได้ดีทั้งในแง่ของการใช้ชีวิตในวิถีตะวันตก การแต่งกายทันสมัย การเข้าสังคมและการบริโภคสินค้าและบริการสมัยใหม่

รัฐบาลอาณานิคมมีบทบาทในการวางรากฐานการศึกษาไว้ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เป็นต้นมา โรงเรียนระบบที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางสำหรับการเรียนการสอนมีเป้าหมายเพื่อผลิตคนเข้ามาทำงานให้กับการบริหารส่วนท้องถิ่นตลอดจนความพยายามของคณะมิชชันนารีในการพร่ำสอนแนวคิดแบบคริสต์ศาสนาผ่านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษที่ 1930 ภาษาอังกฤษกลายมาเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในอาณานิคมสำหรับชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง⁶² กระนั้นรัฐบาลอาณานิคมก็ไม่ได้ต้องการแบกรับภาระในการจัดการระบบการศึกษาทั้งหมดเอาไว้คนเดียว จึงยกการดูแลบางส่วนให้ทั้งสมาคมมิชชันนารีและหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล ผลที่ออกมาจึงทำให้ระบบการศึกษาของอาณานิคมในมาลายาแตกออกเป็นหลายระบบคู่เคียงกันมา รัฐบาลอาณานิคมรับหน้าที่ดูแลโรงเรียนท้องถิ่นสำหรับชาวมาเลย์ในชนบทและโรงเรียนระบบที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนสำหรับประชาชนในเมือง ในส่วนโรงเรียนท้องถิ่นสำหรับชาวจีนและทมิฬได้รับการก่อตั้งและบริหารโดยเอกชนซึ่งเป็นกลุ่มชาวจีนอพยพและกลุ่มชาวอินเดีย⁶³

โรงเรียนสตรีที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนทั้งในมาลายาและสิงคโปร์นั้นถูกสถาปนาขึ้นมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1850 เด็กสาวชาวจีนมีสัดส่วนมากที่สุดในเหล่านักเรียนที่เข้าศึกษาเดี่ยวๆพบว่าจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสตรีในทศวรรษ 1930 ที่ลงทะเบียนทั้งหมด 238 คน มี 122 คนหรือมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นนักเรียนหญิงชาวจีนโดยดูได้จากชื่อที่เป็นภาษาจีนของพวกเธอ ที่มากเป็นอันดับรองลงมาคือชื่อแบบชาวยุโรป หรือยูเรเซียน ตามมาด้วยอินเดีย มาเลย์ และญี่ปุ่นตามลำดับ ซึ่งในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเลในสิงคโปร์และมาลายา โรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนได้รับความนิยมอย่างมาก ประกอบกับการขยายตัวมากขึ้นของโรงเรียนสตรีที่บริหารและก่อตั้งโดยมิชชันนารีซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ในประเทศจีนด้วยในช่วงทศวรรษ 1880 สิ่งดึงดูดใจให้ชาวจีนโพ้นทะเลในมาลายาและสิงคโปร์ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนที่ใช้

⁶² Ibid, p. 1393.

⁶³ Karen M. Teoh, "Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s – 1950s," *Twentieth-Century China* 35,2 (April 2010): 31.

ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนก็คือ หลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการนำไปใช้จริงในชีวิต⁶⁴ สาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนมีทั้งภาษาเพื่อการอ่าน-เขียน รวมถึงศาสตร์อื่นๆ อย่าง ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พืชคณิต เรขาคณิต วรรณคดี ศิลปะ ดนตรี ซึ่งเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากวิชาประเภทงานบ้านงานเรือนในช่วงทศวรรษ 1870⁶⁵

นอกจากโรงเรียนระบบที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน ยังมีโรงเรียนอีกประเภทหนึ่งคือโรงเรียนระบบภาษาจีนที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน (Chinese – medium girls' school) สถาบันการศึกษาสองกลุ่มนี้ไม่เพียงมีความต่างกันในภาษาที่ใช้ในการสอนและเนื้อหาวิชาแล้วยังผลิตเด็กผู้หญิงในลักษณะที่แตกต่างกันออกมาด้วย ในขณะที่โรงเรียนแบบอังกฤษผลิตเด็กสาวที่มีความรู้และรับวัฒนธรรมแบบตะวันตก โรงเรียนสตรีจีนใช้ตำราเรียนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการในสาธารณรัฐจีน เนื้อหาหลักสูตรมุ่งหมายกระตุ้นลัทธิชาตินิยมจีน ต่อต้านต่างชาติและจักรวรรดินิยม จนกระทั่งในทศวรรษ 1930 กระทรวงศึกษาของจีนได้ออกหลักสูตรเพื่อใช้สำหรับโรงเรียนทั้งในจีนและในประเทศโพ้นทะเลและเริ่มจัดอบรมครูเพื่อไปประจำในโรงเรียนโพ้นทะเล มีการส่งครูที่ผ่านการอบรมเรื่องลัทธิไตรราชภูรย์ ตลอดจนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจีนเข้ามาที่สิงคโปร์โดยครูเหล่านี้คือเครื่องนำพาแนวความคิดชาตินิยมจีนมาสู่เด็กสาวในโรงเรียนสตรีในสิงคโปร์และมาลายาเพื่อถ่ายทอดความรักชาติจีนไปสู่ชาวจีนโพ้นทะเล⁶⁶ ทำให้เด็กสาวที่เป็นผลผลิตจากโรงเรียนสตรีจีนเป็นสาวจีนสมัยใหม่ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับสาวสมัยใหม่จากโรงเรียนระบบอังกฤษ พวกเธอถูกควบคุมตั้งแต่เสื้อผ้าหน้าผม ถูกห้ามไม่ให้แต่งกายผิดระเบียบ ห้ามแต่งหน้า ห้ามดัดผม ตลอดจนควบคุมกริยาอาการต่างๆ ในที่สาธารณะ ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เด็กนักเรียนในโรงเรียนสตรีจีนต้องเจอกับข้อบังคับต่างๆ ที่เกิดจากความคาดหวังและมาตรฐานที่จะป้องกันให้เด็กผู้หญิงห่างไกลจากของต้องห้ามทั้งหลาย ส่วนหนึ่งน่าจะเกิดความกลัวว่าผู้หญิงจะก้าว

⁶⁴ Ibid, p. 33.

⁶⁵ Karen M. Teoh, *Schooling Diaspora : Women, Education, and the Overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s* (New York : Oxford University Press, 2018), p. 48.

⁶⁶ ช่วงปี 1937 ความรู้สึกรักชาติจีนในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเลเล็งเลียงเบาบางอยู่เนื่องจากชุมชนจีนยังขาดเอกภาพ ประกอบกับเกิดพลังต่อต้านพวกชาตินิยมเพิ่มขึ้นในมาลายาตลอดจนการปราบปรามกระแสชาตินิยมจีนของรัฐบาลอังกฤษและการเติบโตขึ้นของลัทธิชาตินิยมพื้นเมืองที่เข้มแข็งขึ้นมาจึงเป็นเหตุผลที่ความรู้สึกรักชาติจีนในสิงคโปร์มีความจำเป็นต้องถูกกระตุ้นในสายตาของรัฐบาลจีน ดูคำอธิบายเพิ่มเติมได้ใน เออร์ เนสท์ ซี. ที.ชีว, *ประวัติศาสตร์สิงคโปร์* แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร (กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2557), หน้า 104.

เข้าไปสู่กิจกรรมที่เป็นพื้นที่ของผู้ชายอย่างไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว หรือห้าวหาญ มากเกินไปตลอดจนการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่⁶⁷

หลักสูตรและสาขาการเรียนการสอนของโรงเรียนระบบอังกฤษนั้นเกิดขึ้นก่อนโรงเรียนระบบภาษาจีน บนเป้าหมายของรัฐบาลอาณานิคมที่ต้องการพัฒนาคนเพื่อทำงานให้กับอาณานิคม ดังนั้น การศึกษาแบบตะวันตกที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและวัฒนธรรมแบบตะวันตกจึงบรรลุ ความรู้ต่างๆ ที่ถือเป็นการเปิดประตูสู่โอกาสในการทำงานในโลกอาณานิคมเป็นสำคัญ ซึ่งเหมาะ สำหรับผู้ที่ต้องการยกระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองภายใต้บังคับของเจ้าอาณานิคมอังกฤษ⁶⁸ โดยเฉพาะในหมู่ชาวจีนที่อยู่อาศัยในมาลายาและสิงคโปร์มานานหลายชั่วอายุคน และ ไม่ได้ผูกติดอยู่กับอำนาจทางการเมืองของประเทศจีนและบรรพชนที่เมืองแม่อีกต่อไป โดยเฉพาะชาว จีนช่องแคบ (straits Chinese)⁶⁹ ที่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอังกฤษมากกว่าชาติพันธุ์ ใดๆ ในมาลายาและสิงคโปร์ คนกลุ่มนี้มักมีตำแหน่งและหน้าที่การงานที่ได้รับการสนับสนุนโดยคน ของอาณานิคม ถือเป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจในการควบคุมเศรษฐกิจและสังคมจีนของสิงคโปร์ช่วง คริสต์ศตวรรษที่ 19 เกือบทั้งหมดมอบความภักดีทางการเมืองต่ออังกฤษแทนที่จะเป็นประเทศจีน เพราะพวกเขาถือว่าตนเองใช้สัญชาติอังกฤษ อีกทั้งยังต่อต้านหลักการถือสัญชาติโดยสายโลหิตที่ รัฐบาลจีนยึดถือด้วย ชาวจีนช่องแคบจึงเป็นชนกลุ่มที่เลือกแล้วว่าจะตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อาณานิคมอังกฤษ และไม่มี ความตั้งใจจะกลับไปยังประเทศจีนอีกทำให้พวกเขามองตนเองเป็นคนพื้นเมืองของสิงคโปร์⁷⁰

ชาวจีนช่องแคบรวมถึงชาวจีนลูกผสมมาเลย์กลุ่มเล็กๆ ในสังคมที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่มาลายาและ สิงคโปร์มาตั้งแต่ชั้นบรรพบุรุษอย่างกลุ่มจีนเปอรานากัน (Peranakan Chinese) ที่มีความสวามิภักดิ์ ต่อทั้งอังกฤษและมีความเป็นคนพื้นเมืองสิงคโปร์ คนกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลตะวันตกและวัฒนธรรมมาเลย์

⁶⁷ Karen M. Teoh, "Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s–1950s," *Twentieth-Century China* 35,2 (April 2010): 42.

⁶⁸ Ibid, p. 32.

⁶⁹ ดูคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของชาวจีนช่องแคบได้ในงานของ Png Poh-seng, "The Straits Chinese in Singapore: A case of local Identity and Social-Cultural Accommodation," *Journal of Southeast Asian History*, 10, 1 (March 1969): 95 – 99.

⁷⁰ CO 273/585, *MRC* 29 (January 1933), p.11 อ้างถึงใน เออร์ เนสท์ ซี. ที.จิ๋ว, *ประวัติศาสตร์ สิงคโปร์* แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร, หน้า 108.

แต่ก็ยังรักษาพื้นฐานของวัฒนธรรมจีนเอาไว้ด้วยในแง่ของขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมบางอย่าง คนกลุ่มนี้นิยมการเมืองและวัฒนธรรมอังกฤษ⁷¹ พวกเขา มองตนเองว่าเป็นคนของอังกฤษที่มีวัฒนธรรมและภาษาเป็นของตนเอง (เป็นภาษาที่เกิดจากการผสมผสานภาษาจีนฮกเกี้ยนเข้ากับภาษามลายูท้องถิ่น) โดยไม่ได้สวามิภักดิ์หรือมีความรู้สึกผูกพันใดๆ ต่อจีนแผ่นดินใหญ่ เด็กสาวจากครอบครัวชาวจีนกลุ่มนี้ที่กล่าวมานี้ส่วนมากถูกส่งเข้าโรงเรียนระบบอังกฤษมากกว่าโรงเรียนระบบภาษาจีน โดยหลักการแล้วโรงเรียนระบบอังกฤษที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการเรียนการสอนเป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งและควบคุมดูแลโดยรัฐบาลอาณานิคมและกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางรากฐานความเป็นสมัยใหม่แบบอาณานิคม (colonial modernization) และพัฒนาคนให้เป็นแบบตะวันตก (westernization) สำหรับครอบครัวที่มีฐานะดีและมองเห็นช่องทางในการเติบโตในอาณานิคม การส่งบุตรหลานผู้หญิงเข้าเรียนในโรงเรียนของเจ้าอาณานิคมเป็นหนึ่งในไม่กี่หนทางที่จะพัฒนาผู้หญิงจีนในอาณานิคมให้ก้าวหน้าในเวลานั้น ก่อนที่โรงเรียนแบบระบบภาษาจีนจะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง⁷²

พบว่าโรงเรียนสตรีจีนในยุคแรกๆ ของสิงคโปร์ได้พัฒนาขึ้นโดยคุณูปการของชาวจีนช่องแคบด้วย บันทึกรของซง ออง เซียง (Song Ong Siang) ชาวจีนช่องแคบคนสำคัญผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาสังคมของสิงคโปร์ร่วมกับรัฐบาลอังกฤษซึ่งเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในอาณานิคม อยู่ในช่วงก่อนทศวรรษ 1900 ซึ่งให้เห็นว่าโรงเรียนสตรีจีนในสิงคโปร์ในยุคแรกเริ่มได้ผสมผสานองค์ความรู้แบบตะวันตกเข้ากับความรู้แบบจีนดั้งเดิมอย่างขงจื้อเอาไว้ด้วยกันโดยผู้ดูแลเรื่องเงินทุนในการก่อสร้างโรงเรียนกล่าวว่าโรงเรียนสตรีสำหรับเด็กผู้หญิงชาวจีนนี้ มีไว้สำหรับเด็กผู้หญิงซึ่งจะต้อง “เป็นแม่ในอนาคตของของคนรุ่นต่อไปข้างหน้า”⁷³

ในเดือนเมษายนปี 1899 คณะกรรมการชั่วคราวอันประกอบด้วยคนหนุ่มชาวจีนช่องแคบห้าคนก่อตั้งโรงเรียนเพื่อการศึกษาภาษามลายูแบบโรมัน (Romanised Malay) ภาษาจีน

⁷¹ เออร์ เนสท์ ซี. ที.ชีว, ประวัติศาสตร์สิงคโปร์ แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร, หน้า 155.

⁷² Teoh, Karen M., “Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s–1950s,” Twentieth-Century China 35, 2 (April 2010): 34.

⁷³ Song Ong Siand, One Hundred Years’ History of the Chinese in Singapore (Singapore : Oxford University Press), 1984. p. 305.

และภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ดนตรี และการเย็บปักถักร้อยให้กับเด็กผู้หญิงชาว
จีน...เป้าหมายของโรงเรียนคือการแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการปฏิรูปภาษาจีนที่ใช้กัน
อยู่ในการศึกษาของบุตรหลานของพวกเขา ในระบบที่ได้รับการปรับปรุงและทันสมัยขึ้น
แล้ว เห็นได้ชัดเจนว่ามีความสอดคล้องกับหลักการแบบจีนที่วางอยู่ภายใต้งานแบบดั้งเดิมของ
ขงจื้อ แต่ทั้งหมดนี้จะปรับเปลี่ยนไปตามวิธีการที่เรามีอยู่แล้ว⁷⁴

กล่าวได้ว่าเหล่าผู้ปกครองเด็กหญิงจากครอบครัวชาวจีนที่เป็นชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมี
ความนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนระบบอังกฤษ มากกว่าการส่งบุตรหลานผู้หญิงเข้าเรียนใน
โรงเรียนระบบภาษาจีน เพราะการศึกษาที่ใช้ภาษาจีนเป็นสื่อกลางเอื้อประโยชน์ต่ออาชีพไม่มากเท่า
โรงเรียนระบบอังกฤษ⁷⁵ ที่มุ่งเน้นผลิตเด็กผู้หญิงเพื่อการประกอบอาชีพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ
อาณานิคม อย่างไรก็ตาม ความนิยมในโรงเรียนระบบอังกฤษของเจ้าอาณานิคมที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นเป็น
ความนิยมที่อยู่เพียงในหมู่ชาวสิงคโปร์ที่มีฐานะดีเท่านั้น เนื่องจากค่าเล่าเรียนที่สูงกว่าโรงเรียนระบบ
จีนหลายเท่าตัว อาทิ ในปี 1934 โรงเรียนที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษากลางในการเรียนการสอนคิดค่าเข้า
เรียนเป็นเงิน 5-10 ดอลลาร์ ในขณะที่โรงเรียนระบบที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการ
สอนมีค่าเล่าเรียนสูงถึง 36 ดอลลาร์ ทำให้ในช่วงปลายทศวรรษ 1930 จำนวนเด็กนักเรียนในโรงเรียน
ระบบภาษาจีนมีมากกว่าเด็กนักเรียนในโรงเรียนระบบภาษาอังกฤษมาก สะท้อนให้เห็นว่าเด็กที่เข้า
เรียนในโรงเรียนระบบภาษาจีนนั้นมาจากสังคมที่หลากหลายทางชนชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจ
มากกว่าโรงเรียนระบบอังกฤษ⁷⁶

การศึกษาของสตรีในสิงคโปร์ช่วงทศวรรษที่ 1920–1930 ทำให้เห็นว่าการศึกษาศสมัยใหม่โดย
เจ้าอาณานิคมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นที่มีผลต่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่แตกต่าง
อันมีส่วนในการกำหนดบุคลิกภาพ ความคิดและอุดมการณ์ทางสังคมการเมืองของเด็กสาวรุ่นใหม่ๆ

⁷⁴ Ibid., p. 305.

⁷⁵ เออร์ เนสท์ ซี. ที.ชีว, ประวัติศาสตร์สิงคโปร์ แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร, (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2557) หน้า 376.

⁷⁶ Teoh, Karen M., “Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and
Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s – 1950s,” Twentieth-Century
China 35, 2 (April 2010): 35.

ยิ่งไปกว่านั้นคือโอกาสที่ไม่เท่ากันนำไปสู่ความก้าวหน้าในชีวิตที่แตกต่างกันของเด็กสาวในอาณานิคม
สังคมจีนแห่งนี้ด้วยและในท้ายที่สุดสถาบันการศึกษาทั้ง 2 ระบบก็นำไปสู่ความบาดหมางในหมู่ชาติ
พันธุ์จีนด้วยกันเองในมาลายาและสิงคโปร์

แนวคิดเรื่องชาตินิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองของเด็กสาวชาวจีนในโรงเรียนสตรีจีนทำให้
เด็กสาวในโรงเรียนสตรีแบบอังกฤษถูกมองว่าเป็นพวกบูชาตะวันตก (*chongyang* - Western-
Worshipping) และเป็น “พวกสมัยใหม่แบบจอมปลอม” เพราะไม่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบ
เด็กสาวในโรงเรียนจีนที่เป็นสาวจีนสมัยใหม่ที่แท้จริง⁷⁷ หรือร้ายกว่านั้นคือการถูกเปรียบเทียบให้เป็น
สุนัขรับใช้ของพวกคนผิวขาวจากตะวันตก (*'ang mo zao gao* - running dog of the white
people) ในขณะที่นักเรียนหญิงที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบฝรั่งก็ได้กลับพวกนักเรียนหญิงในโรงเรียน
ระบบภาษาจีนเช่นกันว่าเป็นพวกคับแคบ⁷⁸ ในแง่หนึ่งการศึกษาจึงกลายเป็นสิ่งที่แบ่งแยกสังคม
โดยแบ่งแยกผู้ที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษออกจากผู้ที่ได้รับการศึกษาแบบพื้นเมืองหรือแบบระบบ
ภาษาจีน ทำให้ช่องว่างระหว่างสังคมกว้างขึ้น และมีส่วนในขับเคลื่อนความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติ ภาษา
และ วัฒนธรรม ตลอดจนตอกย้ำรอยแยกระหว่างคนรวยและคนจนในสังคมให้ชัดเจนขึ้นไปอีก⁷⁹

อย่างไรก็ดีการศึกษาแบบตะวันตกข้างต้นได้ถือเป็นหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เด็กสาวรุ่น
ใหม่ในสิงคโปร์เข้ารับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมได้ราบรื่นและรวดเร็วในหลายๆ มิติเพราะมีการปู
พื้นความคิดและระบบวัฒนธรรมหลายอย่างไว้ให้แล้วในหลักสูตรการเรียนการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 สถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ภายใต้การปกครองของรัฐบาลอังกฤษสมัยอาณานิคม

สิงคโปร์เป็นอาณานิคมอังกฤษที่ยาวนานที่สุดในการบรรดาณคมช่องแคบหรือในพื้นที่อื่นๆ ใน
บริติชมาลายา (British Malaya) ด้วยกันเองทั้งหมด การเป็นเมืองท่าสำคัญของอาณานิคมทำให้
กระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายหล่อหลอมสิงคโปร์ให้มีความเป็นพหุสังคม ทั้งวัฒนธรรมตะวันตกของ
เจ้าอาณานิคมและวัฒนธรรมอื่นๆ จากผู้คนต่างถิ่นอย่างอินเดีย ทมิฬ มาเลย์ไว้ด้วยกัน ทว่าวัฒนธรรม
จีนคือส่วนหลักที่เป็นอัตลักษณ์สำคัญของสิงคโปร์เนื่องจากกลุ่มประชากรจีนที่มีปริมาณมากที่สุดเมื่อ

⁷⁷ Ibid, p. 47.

⁷⁸ Ibid, p. 47.

⁷⁹ C.M. Turnbull. *History of Modern Singapore, 1819-2005*. (Singapore : NUS Press, 2009),
p. 121.

เทียบกับชาติพันธุ์อื่นๆ จากการอพยพเข้ามาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในช่วงหลังที่จีนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างหนักทำให้ชาวจีนทางตอนใต้ต้องอพยพออกนอกประเทศเพื่อแสวงหาชีวิตใหม่และความอยู่รอดประกอบกับที่อังกฤษกำลังต้องการขยายอาณานิคมในมาลายา ยิ่งทำให้ความต้องการแรงงานชาวจีนมากขึ้นไปอีกจนนำมาสู่การจัดตั้งนิคมช่องแคบขึ้นมา บริบทดังกล่าวกระตุ้นให้ชาวจีนอพยพเข้ามามากขึ้นเป็นเท่าตัว จากการอพยพมาโดยลำพังเริ่มเปลี่ยนเป็นการนำญาติพี่น้องเข้ามาด้วยพร้อมกัน⁸⁰ เมื่อถึงปี 1921 พบว่าจำนวนชาวมลายูในสิงคโปร์ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 49.2 จาก ร้อยละ 53 ของประชากรทั้งหมดในปี 1911 ที่สุดแล้วในปี 1931 จำนวนชาวมลายูในสิงคโปร์เหลืออยู่น้อยกว่าร้อยละ 45 เพราะจำนวนผู้อพยพทั้งชาวจีนและอินเดียที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เข้ามาแทนที่⁸¹ ชาวจีนกลายเป็นกลุ่มประชากรที่ใหญ่ที่สุดในสิงคโปร์ภายในเวลาเพียงหนึ่งศตวรรษ หลังจากก่อตั้งอาณานิคมของอังกฤษ โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 74.3⁸²

วัฒนธรรมจีนที่สิงคโปร์มีทั้งที่นำเข้ามาจากชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งถิ่นฐาน ตลอดจนจากชาวจีนช่องแคบ ชาวจีนโดยกำเนิด (Straits born) หรือจีนเปอรานากันที่เป็นลูกหลานซึ่งเกิดจากบรรพบุรุษชาวจีนโพ้นทะเลแต่งงานกับชาวมาเลย์ท้องถิ่นก่อนจะพัฒนาวัฒนธรรมลูกผสม⁸³ แบบเฉพาะของตัวเองขึ้นมาอย่างที่เราจักกันในนามของวัฒนธรรมเปอรานากัน (Peranakan culture) หรือวัฒนธรรมบาบา (Baba culture) คนกลุ่มนี้ตั้งแต่รุ่นที่สองเป็นต้นมาตัดขาดตนเองจากการเป็นส่วนหนึ่งของจีนแผ่นดินใหญ่และยึดเอานิคมช่องแคบนี้เป็นแผ่นดินแม่โดยถือเอาวัฒนธรรมเปอรานากันเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ส่งต่อกันมาหลายชั่วอายุคนผ่านการแต่งงานกันเองในหมู่เปอรานากันจีนด้วยกัน ชาวจีนเปอรานากันจึงเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าอาณานิคม มีบทบาทสำคัญใน

⁸⁰ Kam Hing Lee and Chee-Beng Tan, *The Chinese in Malaysia* (Kuala Lumpur : Oxford University Press, 2000).

⁸¹ Rupert Emerson, *Malaysia: A Study in Direct and Indirect Rule* (Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 1937) p.20; K.G. Tregonning, *A History of Modern Malaya* (Singapore : Eastern Universities Press, 1964), p.8.

⁸² Ibid, p. 22.

⁸³ Su Kim Lee, "The Peranakan Baba Nyonya Culture: Resurgence or Disappearance?," *SARI* 26 (2008): 161.

การติดต่อการค้าและทำงานให้กับรัฐบาลอังกฤษถือเป็นกลุ่มคนที่ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าประชากรทุกกลุ่มในมาลายา

ในช่วงเวลาก่อนการประกาศเอกราชนั้นสิงคโปร์เป็นสังคมจีนแบบอาณานิคมสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ขึ้นอยู่กับชนชั้นและกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นกลุ่มผู้หญิงจีนที่เป็นลูกหลานจีนอพยพบรรพบุรุษยังติดต่อสัมพันธ์กับจีนแผ่นดินใหญ่และผู้หญิงจีนในวัฒนธรรมเปอรานากันหรือโนนยาที่ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมแบบตะวันตกมากกว่า

ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เป็นต้นมาแม้สิงคโปร์จะเป็นเมืองท่าการค้านานาชาติของบริติชมาลายาโดยมีอังกฤษเป็นผู้ปกครองแต่อิทธิพลทางวัฒนธรรมแบบจีนในสิงคโปร์และพื้นที่ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่อย่างป็นังก็ยังคงมีอิทธิพลต่อระบบสังคม สืบเนื่องตั้งแต่ทศวรรษ 1860 ที่รัฐบาลอาณานิคมเปิดรับชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่เพื่อนำเข้าแรงงานสำหรับพัฒนานิคมช่องแคบ มีการอพยพเข้ามาของแรงงานชายอย่างต่อเนื่องโดยแรงงานจีนมีมากถึงร้อยละ 83⁸⁴ ในขณะที่ชาวจีนโพ้นทะเลที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานแล้วก็ยังติดต่อกับญาติพี่น้องที่แผ่นดินใหญ่ จากเดิมที่ผู้อพยพเป็นกลุ่มแรงงานชายก็เริ่มมีการอพยพผู้หญิงจีนจากแผ่นดินใหญ่เข้ามาด้วยในเวลาต่อมา

2.2.1 สถานภาพในครอบครัวของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม

สถานภาพของผู้หญิงในสิงคโปร์ขึ้นอยู่กับชนชั้นและชาติพันธุ์ ผู้หญิงชาวจีนในสิงคโปร์สมัยอาณานิคมไม่ต่างจากในแผ่นดินใหญ่หรือที่อื่นๆ ที่ระบบครอบครัวและชนชั้นทางเพศสภาพมีอิทธิพลต่อสถานภาพทางสังคม ในวัฒนธรรมจีนแบบจารีตที่ระบบความสัมพันธ์มีลำดับชั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ของครอบครัวนั้นลูกสาวไม่ได้มีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับลูกชายซึ่งอยู่ในฐานะผู้สืบทอดวงศ์ตระกูล ดังนั้นลูกสาวในระบบครอบครัวจีนสมัยจารีตจึงมีสถานภาพเป็นรองและมีหน้าที่แต่งงานกับผู้ชายจากครอบครัวอื่นที่พ่อแม่เลือกให้ เหตุผลที่ยึดโยงอยู่กับคติข้างต้นทำให้ลูกชายได้รับอภิสิทธิ์เรื่องต่างๆ ก่อนเป็นอันดับแรกในขณะที่พยายามปิดความรับผิดชอบในการดูแลลูกสาวออกไปด้วยการหาคู่ให้แต่งงานด้วยวิธีการแบบคลุมถุงชน⁸⁵

⁸⁴ Lenore Manderson, "Colonial Desires: Sexuality, Race, and Gender in British Malaya," *Journal of History of Sexuality* 7, 3 (January 1997): 374.

⁸⁵ "League Inquiry into Traffic in women," *The Straits Times* (14 August 1933): 19.

สถานภาพทางสังคมของผู้หญิงในสิงคโปร์เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว สำหรับผู้หญิงจีนในครอบครัวของชนชั้นล่างมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการถูกผลักออกไปอยู่นอกความดูแลของครอบครัวสูงกว่าผู้หญิงในครอบครัวที่มีฐานะ บทความหนึ่งในหนังสือพิมพ์ *The Straits Times* ฉบับวันที่ 14 สิงหาคม 1933 รายงานข่าวว่า “เด็กผู้หญิงชาวจีนถูกส่งไปอยู่ใต้ความดูแลของผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อและแม่ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการส่งมอบให้ครอบครัวที่ไม่มีบุตรรับไปเลี้ยง การส่งลูกสาวไปทำงานเป็นเด็กรับใช้ในบ้าน (Mui tsai) ของคนที่เป็นเจ้านายแทนการใช้หนี้”⁸⁶ และยังมีการส่งบุตรสาวไปอยู่ในคณะละครเร่ร่อนเพื่อเป็นนักแสดง กรณีที่ร้ายแรงที่สุดคือการขายเด็กซึ่งนำไปสู่วงจรของการค้ามนุษย์และโสเภณี⁸⁷ โสเภณีบางกลุ่มต้องตกอยู่ในสภาพที่หลุดพ้นได้ยากเพราะนายหน้าค้าประเวณีใช้วิธีการตกลงกับพ่อแม่ของเด็กสาวไว้ก่อน ผู้หญิงที่มาจากครอบครัวจีนตามวิถีแบบขงจื๊อจะไม่อาจต่อต้านหรือปฏิเสธความต้องการของพ่อแม่เพราะถือเป็นความอกตัญญูและการทำเพื่อครอบครัวต้องมาก่อนการทำเพื่อตนเอง⁸⁸

เบ๊ง ฮุย ตัน (Beng Hui Tan) จำแนกผู้หญิงจีนในมาลายาที่เป็นโสเภณีในช่วงเวลานั้นเป็น 3 รูปแบบได้แก่ 1) การถูกขายไปเป็นโสเภณี⁸⁹ 2) การถูกส่งตัวไปจำนำกับนายหน้าค้าประเวณีระหว่างรอใช้หนี้ และ 3) การเป็นโสเภณีโดยความสมัครใจชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กสาวเหล่านั้นคือการได้ค่าจ้างครึ่งหนึ่งจากทั้งหมดสำหรับคนที่เป็โสเภณีโดยสมัครใจในขณะที่คนที่ถูกนำไปจำนำจะได้แค่อาหารและที่พักอาศัย กล่าวได้ว่าชนชั้นทางสังคมมีอิทธิพลต่อสถานภาพและความเป็นอยู่ของผู้หญิง

⁸⁶ Ibid, p. 19.

⁸⁷ ตามธรรมเนียมครอบครัวจีนจารีตนั้นลูกชายต้องอยู่ติดบ้านเพื่อบูชาบรรพชนต่อไปทำให้ลูกสาวเป็นตัวเลือกเดียวของการถูกขายออกไปเพื่อเหตุผลทางใดทางหนึ่งซึ่งอาจไม่ได้วางอยู่บนเงื่อนไขของการรักลูกไม่เท่ากันเพียงอย่างเดียวแต่วางอยู่บนเหตุผลทางเศรษฐกิจของครอบครัวด้วย งานของจูเลียน ลิม (Julian Lim) อธิบายว่าสำหรับพ่อแม่ที่ยากจนมากๆ ในจีนนั้นการขายบุตรสาวออกไปวางอยู่บนความคาดหวังที่ว่าบุตรสาวอาจจะมีอนาคตที่ดีกว่า ดูเพิ่มเติมใน Julian Lim, “Social Problems of Chinese Female Immigrants in Malaya 1925-1940,” *Malaysia in History* 23 (1980): 101.

⁸⁸ Ching Hwang Yen, *A Social History of the Chinese in Singapore and Malaya 1800-1911* (Singapore : Oxford University Press, 1986), p.255.

⁸⁹ นอกจากการถูกขายโดยพ่อแม่ยังมีผู้หญิงจีนที่ถูกขายโดยสามีเช่นกันโดยส่วนหนึ่งถูกหลอกให้แต่งงานก่อน เบ๊ง ฮุย ตันอธิบายถึงการที่ผู้หญิงที่เพิ่งแต่งงานถูกสามีพาไปที่ช่องจากนั้นก็ออกมาโดยทิ้งภรรยาไว้ ดูเพิ่มเติมใน Beng Hui Tan, “‘Protecting’ Women: Legislation and Regulation of Women’s Sexuality in Colonial Malaya,” *Gender, Technology and Development* 7, 1 (2003): 5.

จีนในสิงคโปร์อย่างยิ่งในช่วงอาณานิคม โสเภณีในมาลายาเกือบทั้งหมดคือเด็กสาวจากชนชั้นล่างทั้งผู้ที่มีฐานะยากจนและผู้อพยพจากถิ่นอื่นซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ภาษาอื่นเพื่อการทำงานในมาลายาได้โดยสิ่งเหล่านี้ได้ขยายออกไปเป็นปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์ซึ่งเจ้าหน้าที่อาณานิคมต้องหานโยบายมาเพื่อจัดการแก้ไข ธุรกิจโรงโสเภณีในมาลายาช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ขยายตัวขึ้นพร้อมกับการพัฒนาอาณานิคมซึ่งเต็มไปด้วยแรงงานชาย โสเภณีชาวญี่ปุ่น อินเดีย หรือแม้แต่จีนถูกส่งตัวมาค้าประเวณี โดยผู้หญิงจีนที่เป็นโสเภณีในอาณานิคมนั้นมากจนไม่อาจประมาณได้⁹⁰

2.2.2 การจัดการปัญหาโสเภณีหญิงจีน: กฎหมายและการคุ้มครองสตรีของรัฐบาลอาณานิคม

ในปี 1930 รัฐบาลอาณานิคมออกกฎหมายให้โรงค้าประเวณีและการค้ามนุษย์เป็นสิ่งผิดกฎหมายเพื่อคุ้มครองไม่ให้เด็กและสตรีถูกแสวงประโยชน์⁹¹ ปัญหาเรื่องโสเภณีในสิงคโปร์ไม่ต่างกับที่เกิดขึ้นในฮ่องกง มาเก๊า ฟิลิปปินส์ อินโดจีน และดัตช์อีสอินดีส์ซึ่งในหมู่ประเทศข้างต้นปัญหาเรื่องขบวนการค้ามนุษย์ยังไม่มีกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงก่อนทศวรรษ 1890 สำหรับพื้นที่ของนิคมช่องแคบปัญหาโสเภณีมีความซับซ้อนกว่าพื้นที่อื่นในแง่ของการมีผู้อพยพจากถิ่นอื่นซึ่งมีความแตกต่างทางสังคมเชื้อชาติและวัฒนธรรมเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ผู้หญิงที่เข้ามาเป็นโสเภณีในมาลายานั้นชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดก็คือผู้หญิงจีน โดยร้อยละ 90 เป็นโสเภณีที่ขึ้นทะเบียนแล้ว รัฐบาลอาณานิคมช่วงเวลานั้นถือว่า “หน้าที่ของรัฐก็คือการปกป้องสังคมจากความเลวร้ายที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมทางเพศ”⁹² จึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กและสตรีคือกฎหมายคุ้มครองผู้หญิง

⁹⁰ Lenore Manderson, “Colonial Desires: Sexuality, Race, and Gender in British Malaya,” *Journal of History of Sexuality* 7, 3 (January 1997): 374.

⁹¹ “League Inquiry into Traffic in women,” *The Straits Times* (14 August 1933): 19.

⁹² PLCSS. (1888) Proceedings of the Legislative Council of the Straits Settlements (PLCSS), Government Printing Office, Singapore: B111. Cited in Beng Hui Tan, “‘Protecting’ Women: Legislation and Regulation of Women’s Sexuality in Colonial Malaya,” *Gender, Technology and Development* 7, 1 (2003): 5.

และเด็ก (The Women and Girls' Protection Ordinance)⁹³ เพื่อคุ้มครองผู้หญิงและเด็กในอาณานิคม เหล่าโสเภณีจำนวนมากที่ขึ้นทะเบียนแล้วจะอยู่ภายใต้การดูแลของกฎหมายฉบับนี้ด้วย⁹⁴

ข้อกำหนดในมาตรา 6 ที่เป็นข้อปฏิบัติสำคัญสำหรับเจ้าของโรงโสเภณี (brothel) กำหนดว่าการห่มเหงเหยี่ยวผู้หญิงหรือเด็กสาวที่ป่วยไข้จากโรคติดต่อใดๆ ไว้เพื่อการค้าประเวณีจะต้องโทษจำคุก 1 ปี หรือเสียค่าปรับหนึ่งร้อยดอลลาร์หรือทั้งจำทั้งปรับ โรงโสเภณีที่มีผู้หญิงที่เจ็บป่วยอาศัยอยู่จะถือว่าผู้ดูแลโรงโสเภณีรับรู้⁹⁵ ก่อนหน้าที่จะมีกฎหมายคุ้มครองผู้หญิงและเด็กโดยเฉพาะนี้โสเภณีในอาณานิคมอยู่ภายใต้การคุ้มครองของกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ (the Contagious Diseases Ordinance - CDO) ที่บังคับใช้มาก่อนตั้งแต่ปี 1870 แม้ว่าจะมีการวิพากษ์ว่ากฎหมายข้างต้นมีสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าไม่ได้เห็นแก่ผู้หญิงอย่างแท้จริงมากไปกว่าความต้องการควบคุมร่างกายของพวกเธอผ่านตัวบทกฎหมาย อย่างไรก็ตามกฎหมายนี้คือเกราะกำบังให้ผู้หญิงที่เป็นโสเภณีไม่ต้องตกอยู่ในสภาพของทาสชนิดที่ “ให้ตายยังดีกว่า”⁹⁶ เพราะอาจถูกบังคับให้ค้าประเวณีทั้งที่ป่วยจากการติดโรคจนต้องตายไปในที่สุด

⁹³ กฎหมายคุ้มครองผู้หญิงและเด็ก (The Women and Girls' Protection Ordinance – WGPO) ประกาศใช้ในสิงคโปร์ตั้งแต่ปี 1887 ภายหลังจากที่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในอาณานิคมเพื่อจุดประสงค์ในการปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์และทำให้ธุรกิจค้าประเวณีในเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี และการซื้อขายผู้หญิงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย โดยกฎหมายนี้ผ่านร่างเมื่อปี 1870 ที่เป็นกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ (the Contagious Diseases Ordinance - CDO) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันโรคติดต่อที่บังคับใช้ก่อนแล้วในอังกฤษ ก่อนจะถูกคัดค้านในทศวรรษ 1860 เพราะเอื้อให้มีการขึ้นทะเบียนโสเภณีผ่านการจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลมาซึ่งการออกใบอนุญาตที่ผิดศีลธรรม โดยพื้นฐานเป็นกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้ชายในกองทัพจากการติดโรคผ่านโสเภณี มีการวิพากษ์กันว่ากฎหมาย CDO ที่ใช้ในสิงคโปร์มีเนื้อหาที่คล้ายกันแต่ยังมีผลบังคับใช้ในสิงคโปร์ได้ด้วยความเห็นชอบจากกลุ่มผู้ชายชาวจีนชั้นสูงที่มีอิทธิพลต่อการร่างกฎหมายในช่วงเวลานั้น ก่อนที่กฎหมายฉบับใหม่อย่าง WGPO จะเข้ามาแทนที่ ดูเพิ่มเติมในงานของ Beng Hui Tan, “‘Protecting’ Women: Legislation and Regulation of Women’s Sexuality in Colonial Malaya,” Gender, Technology and Development 7, 1 (2003): 3.

⁹⁴ “Malaya’s V.D. Problem,” Malaya Tribune (12 September 1932): 14.

⁹⁵ The Law of the Straits Settlements. Women and Girls’ Protection Ordinance (Ord. XXVI of 1914), No.143 6-(1). p.287.

⁹⁶ H.C. 347. (1887a) ‘Protector of Chinese to Colonial Secretary,’ Enclosure in No. 21, H.C. 347, 9 December 1886, in Copies of Correspondence or Extracts Therefrom Relating to the Repeal of Contagious Diseases Ordinances and Regulations in the Crown Colonies, Henry Hansard and

แม้ในสมัยอาณานิคมจะมีกฎหมายและองค์กรที่คุ้มครองผู้หญิงและเด็ก ทว่ากฎหมายและองค์กรที่เกิดขึ้นถูกออกแบบโดยผู้ชายชนชั้นสูงชาวอังกฤษและจีนในอาณานิคม สารัตถะของกฎหมายและการดำเนินงานขององค์กรเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้ามเพราะมันคือทัศนคติของพวกเขาต่อผู้หญิงในอาณานิคมที่สะท้อนออกมาผ่านวิธีการจัดการในข้อบังคับต่างๆ น่าสนใจว่าในสิงคโปร์ปี 1878 สำนักงานเพื่อการอนุรักษ์คุณธรรม (the Po Leung Kuk Homes - Office for the Preservation of Virtue) ก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มกลุ่มผู้ชายจีนชั้นสูง (the Chinese elite men) ที่ใกล้ชิดกับข้าราชการอังกฤษในอาณานิคม มีวัตถุประสงค์ให้เป็นที่พักพิงแก่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกบังคับให้เป็นโสเภณี⁹⁷ สถานสงเคราะห์นี้อยู่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองผู้หญิงและเด็ก (WGPO) ที่มีผลบังคับใช้ให้ช่องโสเภณีกลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แม้จะบอกว่าเป็นที่หลบภัยสำหรับความรุนแรงในผู้หญิงแต่ผู้หญิงที่ได้รับการดูแลที่นี้เองก็อยู่ในสภาพที่ไม่ต่างจากการติดคุกเพราะประทุทุกบานถูกใส่กุญแจไว้ตลอดเวลา การเข้าออกต้องมีการยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีผู้คุมติดตามไปด้วยรวมถึงคนที่เข้ามาเยี่ยมก็ต้องปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน⁹⁸ มีกฎข้อบังคับมากมายในสถานสงเคราะห์อย่างการห้ามส่งเสียงดังและต้องทำงานประเภทตัดเย็บตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่มีค่าจ้าง ผู้ที่ถูกมองว่าเป็นพวก “ดื้อดึง” จะถูกทำโทษด้วยการขังเดี่ยวและได้อาหารเป็นข้าวเปล่าและน้ำ⁹⁹ สิ่งเหล่านี้ทำให้มองเห็นว่าองค์กรช่วยเหลือผู้หญิงเหล่านี้มองให้ความสำคัญกับการ “ควบคุม” มากกว่าจะ “คุ้มครอง” ซึ่งหมายถึงว่าผู้หญิงยังคงเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการให้คุณค่าสำหรับสังคมแบบชายเป็นใหญ่ในช่วงเวลาที่อิทธิพลของปิตาธิปไตยขงจื๊อยังมีบทบาทในทุกพื้นที่

Son, London, p.35. cited in Beng Hui Tan, “‘Protecting’ Women: Legislation and Regulation of Women’s Sexuality in Colonial Malaya,” *Gender, Technology and Development* 7, 1 (2003): 3.

⁹⁷ Ching Hwang Yen, *A Social History of the Chinese in Singapore and Malaya 1800–1911* (Singapore: Oxford University Press, 1986), p.257.

⁹⁸ PLCSS. (1894). Proceedings of the Legislative Council of the Straits Settlements (PLCSS), Government Printing Office, Singapore.: C259 - 260. cited in Beng Hui Tan, “‘Protecting’ Women: Legislation and Regulation of Women’s Sexuality in Colonial Malaya,” *Gender, Technology and Development* 7, 1 (2003): 20.

⁹⁹ Ibid, p. 20.

2.2.3 การขยายตัวของการศึกษา กับ สถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคม

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงจีนส่วนใหญ่ในสมัยอาณานิคมไม่สามารถที่จะพาตนเองออกมาสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้นหรือมีอำนาจต่อรองที่จำกัดก็คือการเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ การเลือกที่จะยอมรับงานประเภทที่ไม่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะแต่ทำรายได้ดีแห่งหนึ่งคือการประคับประคองภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด กระทั่งช่วงทศวรรษ 1920 การขยายตัวของการศึกษาในมาลายาได้สร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสถานภาพผู้หญิงจีนสิงคโปร์ได้รับทอานานิคม สำหรับผู้หญิงจีนชนชั้นล่างที่ยังไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาก็เริ่มเข้าทำงานในสาขาอาชีพต่างๆ ที่หลากหลายขึ้นโดยเฉพาะในช่วงหลังจากที่อาชีพโสเภณีเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ค่านิยมเกี่ยวกับการค้าประเวณีเริ่มเปลี่ยนไป ปัญหาการจำยอมเป็นโสเภณีด้วยเหตุผลว่าไม่มีอาชีพอื่นใดสำหรับผู้หญิงจีนในสิงคโปร์เริ่มลดลง ในขณะที่อาณานิคมได้รับการพัฒนาจนเติบโตขึ้นในทางเศรษฐกิจทำให้แรงงานหญิงเป็นที่ต้องการ อาชีพที่นิยมทำในหมู่แรงงานผู้หญิง อาทิ กุสียหญิง (coolie) หญิงเต้นรำในร้านอาหาร (dance hostess) ในปี 1938 เริ่มมีผู้หญิงทำงานบริการร้านกาแฟ ซึ่งทำรายได้ประมาณ 80 เซ็นต์ ถึง 1.6 ดอลลาร์ต่อวัน แรงงานหญิงในงานก่อสร้างจะมีหน้าที่ช่วยผสมปูนซีเมนต์หรือขนทรายเพื่อรายได้ 40 ถึง 80 เซ็นต์ต่อวัน กลุ่มที่ทำงานในโรงงานน้ำดื่มหรือร้านทำขนมปัง จะมีรายได้อยู่ที่ 50 เซ็นต์ถึง 1 ดอลลาร์ งานบางงานอาทิตนชายตัวที่สวนสนุกนั้นใช้เวลาตลอดวันและเลิกงานดึกเพื่อแลกกับเงิน 15–20 ดอลลาร์ต่อเดือนแต่สำหรับผู้หญิงที่ไม่ได้เรียนหนังสือนั้นว่ากันว่า “ดีกว่าไม่มีอะไรทำ”¹⁰⁰ ในขณะที่ผู้ชายจีนในช่วงเวลานั้นคนที่มีความรู้จะทำงานเป็นพนักงานบริษัท (white collar) โดยทักษะเรื่องพิมพ์ดีดเป็นที่ต้องการ ซึ่งอัตราการเข้าทำงานในบริษัทในหมู่ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์จะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในทศวรรษ 1950 จนมีการจัดแข่งขันพิมพ์ดีดในพนักงานหญิงในปี 1951 ในการแข่งขันที่มีชื่อว่า “สาวทำงานในอุดมคติ (Ideal Working Girl)”¹⁰¹

ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เจ้าอาณานิคมเริ่มขยายสาขาของสถานศึกษาสำหรับผู้หญิงในมาลายา มากขึ้นซึ่งมีผลต่อสถานภาพของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในหลายแง่มุม อิทธิพลที่สำคัญที่สุดก็คือเพิ่มโอกาสในการทำงานอันเป็นเป้าประสงค์หลักของรัฐบาลอังกฤษที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของคนในอาณานิคม

¹⁰⁰ “Singapore Workinggirls are mostly Chinese, Salaries Range From \$10 to \$300 Montly,” *The Straits Times* (14 August 1938): 14.

¹⁰¹ “Working Girl Contest,” *The Straits Times* (9 March 1951): 4.

นิคมสำหรับการประกอบอาชีพ แม้ว่าในความเป็นจริงคนกลุ่มที่จะได้ประโยชน์จากการขยายตัวเพิ่มขึ้นของโรงเรียนสตรีในสิงคโปร์มากที่สุดจะกระจุกตัวอยู่ในหมู่ผู้หญิงจีนชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอจะส่งเข้าโรงเรียน คนกลุ่มนี้คือตัวละครสำคัญที่เข้ารับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมสังคมจีนในสิงคโปร์ไว้มากที่สุด ผู้หญิงจีนที่สามารถเข้าถึงภาวะสมัยใหม่ได้มากที่สุดคือกลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาแบบตะวันตกซึ่งจะเป็นด่านแรกของการซึมซับองค์ความรู้และความคิดสมัยใหม่เข้ามา ทั้งนี้การจะเข้ารับการศึกษาวางอยู่บนเงื่อนไขทางเศรษฐกิจอันสัมพันธ์อยู่กับการความสามารถในการบริโภคสินค้าและบริการสมัยใหม่ซึ่งทั้งหมดนี้ปรากฏอยู่ในเหล่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่เป็นชนชั้นกลางขึ้นไปจนกระทั่งชนชั้นสูงในสิงคโปร์

ระบบการศึกษาที่วางรากฐานโดยรัฐบาลอาณานิคมวางอยู่บนมโนทัศน์เรื่องความเป็นหญิงตามมาตรฐานแบบตะวันตก การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับเด็กผู้หญิงผ่านโรงเรียนสตรีระบบภาษาอังกฤษ (English-Medium School) ได้แบบอย่างมาจากโรงเรียนสตรีในตะวันตก หลักสูตรในหลายวิชาเรียนมีความคล้ายคลึงกับโรงเรียนของเด็กผู้ชายที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นอย่างวิชาเรียนที่เป็นศาสตร์และศิลป์อันนอกเหนือจากการเย็บปักถักร้อย อาทิ ประวัติศาสตร์ ภาษาตะวันตก ดนตรี การเต้นรำ การขับร้องและการแสดง อย่างไรก็ตามวิถีวิชาการเรียนและการสอนให้ผู้หญิงมีองค์ความรู้และพฤติกรรมในแบบที่ถูกที่ควรตามแบบตะวันตกยังคงสำคัญอยู่สำหรับโรงเรียนสตรีระบบภาษาอังกฤษในมาลายาและสิงคโปร์มโนทัศน์เรื่องความเป็นผู้หญิงจึงยังไม่อาจแยกขาดกับบทบาทหน้าที่ในบ้านตามทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งบนเงื่อนไขที่ว่าการศึกษาของผู้หญิงตั้งแต่สมัยอาณานิคมซึ่งเป็นฐานรากของการประกอบสร้างตัวตนทางสังคมของพวกเธอคือ “องค์กรที่อุปถัมภ์ไว้โดยบุรุษ”¹⁰²

หลักสูตรที่บรรจุเนื้อหาที่ใช้สอนทักษะความเป็นผู้หญิงที่กล่าวมาอย่างวิชาการเย็บปักถักร้อย (needlework) นั้นจะไม่มีอยู่ในโรงเรียนระบบภาษาจีน¹⁰³ที่ใช้หลักสูตรตามระบบของโรงเรียนจีนในแผ่นดินใหญ่ โรงเรียนสตรีจีนมาลายาก่อตั้งโดยการสนับสนุนของรัฐบาลจีน มุ่งเน้นแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองมากกว่าวิชาการทั่วไปซึ่งทำให้โรงเรียนสตรีจีนในมาลายาค่อนข้างแตกต่างจากโรงเรียนที่อยู่ใต้ความดูแลของรัฐบาลอาณานิคมอย่างเช่นโรงเรียนสตรีของเด็กชาวมาเลย์หรือ

¹⁰² Karen M. Teoh, *Schooling Diaspora: Women, Education, and the Overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s* (New York : Oxford University Press, 2018) p.5.

¹⁰³ Ibid, p. 49.

หมิ่นในอาณานิคมที่แม้ว่าจะควบคุมดูแลและบริหารโดยท้องถิ่นแต่ส่วนมากก็ยังอยู่ใต้การดูแลของรัฐบาลอังกฤษ ศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานบ้านงานเรือน (domestic science) จึงเป็นวิชายอดนิยมในหมู่โรงเรียนสตรีของชาวมาเลย์ด้วย¹⁰⁴

อย่างไรก็ดีแม้ว่าการศึกษาสำหรับเด็กผู้หญิงจะขยายตัวแล้วแต่ในระยะแรกเริ่มการส่งบุตรสาวไปโรงเรียนก็ยังไม่ได้รับการส่งเสริมเต็มที่จากพ่อแม่ส่วนใหญ่ เหตุผลหลักไม่ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงินเท่าเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องการเรียนหนังสือของผู้หญิงที่พ่อแม่ยังรู้สึกว่าเด็กผู้หญิงไม่มีความจำเป็นต้องเรียนหนังสือเหมือนเด็กผู้ชายรวมไปถึงกิจกรรมนอกบ้านอื่นๆ ที่ถูกมองว่าไม่ใช่พื้นที่สำหรับเด็กสาว บทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งจาก ตัน ซ็อก เกิน (Tan Sock Kern) ผู้หญิงจีนสิงคโปร์คนหนึ่งที่ได้บอกเล่าถึงชีวิตช่วงทศวรรษ 1920 ของเธอสมัยเป็นนักเรียนว่า โรงเรียนคือพื้นที่ของการประกอบสร้างอัตลักษณ์และบทบาทของผู้หญิงจีนในอีกด้านที่แตกต่างกับอัตลักษณ์และบทบาทที่ประกอบสร้างขึ้นจากพื้นที่ของบ้านโดยสิ้นเชิง กระนั้นแม้ว่าเธอจะรักการไปโรงเรียนแต่ดูเหมือนว่าพ่อของเธอก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนหรือกิจกรรมนอกบ้านของลูกสาวมากนัก ประสบการณ์ของตันที่เล่าถึงการที่พ่อ “... ถึงกับติดตั้งสนามเทนนิสให้พวกเราเค้าไม่เคยคิดมากกับการใช้เวลาและเงินของพวกเราเลยถ้าเป็นในบ้านแต่อะไรก็ตามนอกบ้านเขาจะมีความสุขอย่างมากโดยเฉพาะกับลูกสาวทุกคน” ซึ่งให้เห็นว่าการไม่ค่อยให้การสนับสนุนการศึกษาในเด็กผู้หญิงสมัยอาณานิคมนั้นไม่ได้วางอยู่บนเหตุผลทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่วางอยู่บนมโนทัศน์เรื่องการศึกษาสำหรับเด็กผู้หญิงที่เป็นสิ่งไม่จำเป็นมากกว่าเมื่อเทียบกับกับการสนับสนุนการเรียนในเด็กผู้ชาย

มันยากมากๆ สำหรับฉันที่จะขอเงินจากพ่อทุกครั้งเพื่อไปซื้อหนังสือ ... พ่อฉันไม่สนใจการไปเรียนหรือเรื่องโรงเรียนของฉันเท่าไร ที่จริงก็คือไม่เคยเลย ... แต่พ่อไม่เคยพูดอะไรเลย

¹⁰⁴ Annual Report on Education in the Federated Malay States for the Year 1931, “Supplement to the F.M.S. Government Gazette,” November 4, 1932, 7. Cited in Karen M. Teoh, Schooling Diaspora: Women, Education, and the Overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s (New York : Oxford University Press, 2018) p. 49.

เวลาพี่ชายต้องการซื้อตำราอะไร แต่ถ้าฉันอยากซื้อบ้างเขาจะพูดว่า ‘เธอจะซื้อตำราไปทำไม ไม่ต้องอ่าน เพื่ออะไร?’ เขาก็ยอมให้ในที่สุดแต่ก็จะทำให้ฉันรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นขอทาน¹⁰⁵

โรงเรียนในมาลายานั้นแต่เดิมแบ่งแยกเป็นโรงเรียนผู้หญิงและโรงเรียนผู้ชายซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว กระทั่งในปี 1948 โรงเรียนแนวใหม่ตามระบบสหศึกษาที่ให้เด็กชายและหญิงเรียนร่วมกันจึงถูกตั้งขึ้นในสิงคโปร์¹⁰⁶ ในขณะที่การศึกษาของเด็กผู้ชายเป็นเรื่องปกติการได้ไปโรงเรียนสำหรับเด็กผู้หญิงเป็นการเปิดโลกใบใหม่ที่พวกเธอหวนหาเพราะ “มันสนุกกว่าที่บ้านมากๆ”¹⁰⁷ ถึงแม้ว่าทัศนคติอย่างเก่าจะมีผลกระทบกับเด็กสาวจีนในสิงคโปร์ทศวรรษแรกเริ่มของการแบ่งบานทางการศึกษาอยู่บ้างแต่ในที่สุดการศึกษาในผู้หญิงก็เติบโตขึ้นและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในขณะที่ทัศนคติเรื่องผู้ชายควรฉลาดกว่าผู้หญิงเริ่มเปลี่ยนแปลงไป พบว่ามีการแข่งขันได้วาทะระหว่างโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงครั้งแรกเกิดขึ้นด้วยในปี 1960 ภายใต้การสนับสนุนของสมาคมชายหนุ่มจีน (the Chinese Young Men’s Association)¹⁰⁸ ก็ได้ผลิตบุคคลากรหญิงในสิงคโปร์มากมายและบางครั้งความสำเร็จของผู้หญิงในอาณานิคมก็ได้ถูกใช้เป็นภาพตัวแทนผู้หญิงที่มีความสามารถของอาณานิคมด้วย อาทิ พนักงานต้อนรับสาวชาวจีน 3 คนของสายการบิน Qantas Empire Airways ในสิงคโปร์ได้รับเลือกเป็นตัวแทนจากอาณานิคมที่งานเปิดตัวสำนักงานใหม่ของสายการบินที่ซิดนีย์¹⁰⁹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁰⁵ ถอดคลิบเสียงจากคำบอกเล่าของ ประวัติศาสตร์บอกเล่าจากต้น ซ็อก เกิน (Tan Sock Kern) ว่าด้วยชีวิตสมัยเป็นนักเรียนช่วงทศวรรษ 1920 ใช้ข้อมูลจากศูนย์ประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History Center) หอจดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์ (National Archives of Singapore)

¹⁰⁶ The Straits Times (15 January 1948): 6.

¹⁰⁷ ถอดคลิบเสียงจากคำบอกเล่าของ ประวัติศาสตร์บอกเล่าจากเด็กผู้หญิงวัย 10 ปี (ไม่ทราบชื่อ) ในทศวรรษ 1920 ว่าด้วยความชอบใจในชีวิตที่โรงเรียน และการได้รับบัตรรายงานจากครู ใช้ข้อมูลคลิบเสียงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสิงคโปร์ (National Museum of Singapore)

¹⁰⁸ “Girls eliminate boys in first debates of ‘inter school’ contest ,” The Singapore Free Press (3 June 1960): 3.

¹⁰⁹ “Girls will represent colony,” The Straits Times (22 October 1957): 5.

การขานรับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในโรงเรียนสตรีจีนและกำเนิดสำนักเรื่องสิทธิสตรีใน
มาลายา

ผู้หญิงในอุดมคติสำหรับรัฐบาลอาณานิคมนั้นนอกจากจะต้องมีความรู้ตามระบบแบบตะวันตกและมีความสามารถในการประกอบอาชีพแล้ว ยังต้องมีอุดมการณ์ทางสังคมและการเมืองบนเงื่อนไขการต่อต้านคอมมิวนิสต์ที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยซึ่งสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของอาณานิคม

อิทธิพลทางสังคมและการเมืองจากภายนอกมีผลอย่างสำคัญต่อนโยบายในอาณานิคมของรัฐบาลอังกฤษ อาทิ ในปี 1950 ในช่วงหลังเหตุการณ์ปฏิวัติในจีนเมื่อปี 1949 แนวคิดฝ่ายซ้ายของลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่สะพัดเข้ามาในมาลายาผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์จีนและแพร่ระบาดในหมู่เด็กนักเรียน¹¹⁰ โรงเรียนจีนเป็นแหล่งเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ขั้นต้นซึ่งถูกรัฐบาลอาณานิคมกวาดล้างเป็นส่วนแรกๆ อุดมการณ์คอมมิวนิสต์จากจีนได้รับการเผยแพร่ทั้งในรูปวรรณกรรมสิ่งพิมพ์ หรือบุคคลากรอย่างครูอาจารย์¹¹¹ ช่วงปี 1954 หลิม ยู ฮ็อก (Lim Yew Hock) ขึ้นเป็นหัวหน้าพรรครัฐบาลคนใหม่ต่อจาก นายกรัฐมนตรีคนแรกของสิงคโปร์ เดวิด มาร์แชล (David Saul Marshall) แห่งพรรคแรงงานสิงคโปร์ (Worker's Party of Singapore) ความสามารถในการป้องกันและปราบปรามอิทธิพลคอมมิวนิสต์ในอาณานิคมของอังกฤษคือสิ่งที่รัฐบาลสิงคโปร์ต้องพยายามแสดงให้อังกฤษวางใจที่จะให้เอกราช เหตุผลข้างต้นมีผลต่อการกวาดล้างคอมมิวนิสต์ด้วยวิธีรุนแรงของหลิม ยู ฮ็อก ในวันที่ 18 กันยายน 1956 ไม่เพียงแต่แกนนำขบวนการคอมมิวนิสต์ที่โดนจับ เหล่านักเรียนมัธยมจีนซึ่งเป็นฐานกำลังในการก่อความไม่สงบอีกกว่า 142 คนก็ถูกบังคับให้ออกจากโรงเรียนและใช้กำลังรุนแรงกับนักเรียนอีกกว่า 4,000 คนที่นั่งประท้วงในโรงเรียนซึ่งถูกรัฐบาลสั่งปิดไปก่อนหน้านี้แล้ว 2 โรงเรียน¹¹² น่าสนใจว่าโรงเรียนสตรีจีนหลายโรงเรียนคือส่วนหลักในการเผยแพร่ทฤษฎีฝ่ายซ้ายของขบวนการคอมมิวนิสต์ซึ่งถูกปราบปรามอย่างกว้างขวาง อาทิ โรงเรียนสตรีนานยาง (Nanyang Girl's School) โรงเรียน ยก เอ็ง (Yok Eng School) ซึ่งสนับสนุนการ

¹¹⁰ "Pro Chinese Communist Attitude of Singapore Nan Chiau Jit Pao," 13 Sep 1950. CIA-RDP82-00457R005700440007-1 (Approve for Release 2001/04/01).

¹¹¹ CIA-RDP08200457R005800160011-3 Approved for Release 1999/09/09. "Malaya - August 1950"

¹¹² Singapore Legislative Assembly, Proceedings, 22 July 1955, Col. 406.

เคลื่อนไหวของขบวนการคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังรวมไปถึงสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน ครั้งนั้น อาทิ สมาคมการดนตรีและการแสดงในสิงคโปร์¹¹³

การเคลื่อนไหวของชาวจีนในสิงคโปร์ช่วงเวลานั้นได้รับการบันทึกไว้ในเอกสารรายงานของสำนักข่าวกรองกลางของสหรัฐอเมริกา หรือ ซีไอเอ (Central Intelligence Agency – CIA)¹¹⁴ โดยละเอียดแม้แต่การกลับมาสิงคโปร์ ในปี 1950 ของ ลี กวน ยู หรือแฮรี ลี (Harry Lee) และ กวา ก๊อก ชู (Kwa Geok Choo) ผู้เป็นภรรยาเองก็เคยถูกจับตามอง¹¹⁵ ในฐานะนักเรียนอังกฤษชาวจีนผู้เป็นที่กล่าวถึงกันในนามของนักเรียนนอกที่ต่อต้านจักรวรรดินิยมอย่างเปิดเผย

รัฐบาลอังกฤษช่วงเวลานั้นใช้วิธีการส่งครูผู้หญิงจากโรงเรียนสตรีจีนในท้องถิ่นไปอบรมที่อังกฤษเพื่อกลับมาถ่ายทอดแนวคิดทางสังคมและการเมืองในทางตรงกันข้ามเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ที่อาจจะแพร่ระบาดในอาณานิคม ในมุมมองของรัฐบาลอังกฤษชาวจีนในอาณานิคมจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังเรื่องการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แพร่สะพัดเข้ามาในมลายาในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเล โรงเรียนสตรีจีนเป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งแนวคิดฝ่ายซ้าย (leftist) ของกลุ่มคอมมิวนิสต์ระบาดอย่างหนัก จนเจ้าหน้าที่อาณานิคมเองต้องระแวงระวังการเติบโตของแนวคิดคอมมิวนิสต์ในมลายาเป็นพิเศษซึ่งการเฝ้าระวังนี้เริ่มมาตั้งแต่ปี 1919 แล้ว¹¹⁶ รัฐบาลอาณานิคมวางแผนจัดโครงการฝึกอบรมครูผู้หญิงในโรงเรียนสตรีจีนโดยส่งครูผู้หญิงไปที่ประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่สงบสุขในโรงเรียนจีนในอาณานิคมและเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศของการเป็นเครื่องจักรภพที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น หรืออย่างน้อยที่สุดก็เพื่อพิสูจน์ว่าแนวคิดแบบลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นสิ่งเหลวไหลหลวง

¹¹³ CIA-RDP08200457R005800160011-3 Approved for Release 1999/09/09. “Malaya - August 1950”

¹¹⁴ สำนักข่าวกรองกลาง (Central Intelligence Agency) หรือ ซีไอเอ (CIA) คือหน่วยงานราชการด้านข่าวกรองต่างประเทศของรัฐบาลกลางสหรัฐ มีหน้าที่รวบรวม ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติจากทั่วโลก โดยผ่านการข่าวกรองทางมนุษย์ (Human Intelligence; HUMINT) เป็นส่วนใหญ่ ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกหลักของชุมชนข่าวกรองสหรัฐ (U.S. Intelligence Community; IC) สำนักข่าวกรองรายงานต่อผู้อำนวยการข่าวกรองแห่งชาติ (Director of National Intelligence; DNI) และจะเน้นไปที่การหาข่าวกรองให้ประธานาธิบดีสหรัฐ และคณะรัฐมนตรีสหรัฐ เป็นหลัก

¹¹⁵ CIA-RDP08200457R005800160011-3 Approved for Release 1999/09/09. “Malaya - August 1950”

¹¹⁶ “Wipe out Red: We face new threats,” *The Straits Times* (21 November 1954): 9.

ตา¹¹⁷ เนื้อหาสาระของการฝึกอบรมมุ่งเน้นไปที่นัยยะทางการเมืองซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือชาวจีนที่ไม่ได้มีสถานภาพชัดเจนว่าเป็นพลเมืองของอาณานิคม ตลอดจนสตรีจีนที่ได้รับการศึกษา อังกฤษในฐานะเจ้าอาณานิคมมองว่าสตรีจีนที่มีการศึกษาคือตัวแปรสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมในอาณานิคมซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ควรได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกไม่ให้ฝักใฝ่ในแนวคิดคอมมิวนิสต์เป็นอันดับต้นๆ การฝึกอบรมครูผู้หญิงข้างต้นครั้งนั้นจัดขึ้นในปี 1950 โดยครั้งหนึ่งเป็นครูผู้หญิงชาวมาเลย์¹¹⁸

ภายใต้กฎหมายของอาณานิคมช่วงเวลานั้นยังไม่ได้มีกฎหมายใดที่จะช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงในอาณานิคมโดยเฉพาะปัญหาสำคัญอย่างเรื่องระบบการมีภรรยาหลายคน (polygamy) สภาสตรีสิงคโปร์ที่เกิดขึ้นแล้วในช่วงเวลานั้นมีหน้าที่หลักในการต่อสู้เพื่อทำลายระบบนี้เพราะตระหนักแล้วว่าระบบการมีภรรยาหลายคนคือสัญญาณของความอยุติธรรมสำหรับผู้หญิง ด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิ การที่สตรีจีนและอินเดียจำนวนไม่มากนักซึ่งสมรสภายใต้พระราชกฤษฎีกาการสมรสแบบคริสเตียน (the Christian and Civil Marriage Ordinance)¹¹⁹ มีผลให้ประชากรหญิงที่ในช่วงเวลานั้นเป็นกลุ่มประชากรซึ่งได้รับการศึกษาน้อยต่างไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างสิ้นเชิงจากจารีตประเพณีที่ผู้ชายสามารถมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนได้ หรือกฎหมายว่าด้วยการหย่าร้างที่สตรีเป็นฝ่ายเสียเปรียบเสมอ อาทิ การที่สามีสามารถหย่ากับภรรยาได้แม้ไม่มีเหตุผลมากนัก ซึ่งระบบการมีภรรยา

¹¹⁷ Standing Committee on Finance, “Training Course in the United Kingdom for Chinese Women Teachers,” 1950, Federal Secretariat Files 13130/50, 1; “Supplementary Memorandum for Submission to the Conference of Rulers,” 1950, Federal Secretariat Files 13130/50/6; and Commissioner-General’s Office in Southeast Asia, Telegram to Secretary of State for the Colonies, September 12, 1950, Federal Secretariat Files 13130/50. cited in Karen M. Teoh, Schooling Diaspora: Women, Education, and the Overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s (New York: Oxford University Press, 2018) p. 18.

¹¹⁸ Karen M. Teoh. “A Little Education, a Little Emancipation: The Colonial Politics of Female Education, 1850s-1950s,” in Schooling Diaspora : women, education, and the overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s. (New York: Oxford University Press, 2018), p.18-19.

¹¹⁹ “Christian Marriage Bill,” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (Weekly) (24 February 1898): 121.

มากกว่าหนึ่งคนของสามีเป็นสาเหตุหลักๆ ของปัญหาเรื่องการหย่าร้างซึ่งผู้หญิงจะไม่ได้รับเงินชดเชยใดๆ ต่อมาคือการแต่งงานส่วนใหญ่เป็นการแต่งงานโดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส ผู้หญิงและบุตรหลายกรณีถูกสามีทอดทิ้งไปโดยที่เธอและบุตรไม่ได้ยินยอมหรือมีส่วนในการตัดสินใจเพราะขาดความรู้¹²⁰

สภาสตรีสิงคโปร์พยายามที่จะเข้าพบบุคลากรของรัฐบาลอาณานิคมเพื่อขอความสนับสนุนโดยนัยยะของการเรียกร้องให้รัฐบาลอาณานิคม “ทำเพื่อผู้หญิงสิงคโปร์เหมือนกันกับที่ลอร์ดเบนติงก์ (Lord Bentinck) คนชาติเดียวกันกับคุณทำเพื่อผู้หญิงในอินเดีย”¹²¹ ในงานศึกษาของฟิลลิส กิมเลียน ชิว (Phyllis Ghim Lian Chew) วิเคราะห์เอาไว้ว่าสถานการณ์นี้สร้างความลำบากใจให้กับอังกฤษเพราะนอกจากต้องกังวลเรื่องสิทธิและความชอบธรรมที่จะคุ้มครองพลเมืองหญิงในอาณานิคมแล้ว ตนเองยังต้องตระหนักถึงนโยบายที่จะไม่เข้าไปแทรกแซงจารีตท้องถิ่นของอาณานิคมด้วย¹²² แม้ว่ารัฐบาลอาณานิคมจะดูเหมือนว่าเห็นด้วย โดยมีท่าทีของความสนใจในปัญหาและทำที่ว่าจะสนับสนุนแต่ดูเหมือนว่าจะไม่เป็นเช่นนั้นและในที่สุดข้อเรียกร้องนี้ก็ได้กลายเป็นเรื่องไร้สาระไป¹²³

อย่างไรก็ดีถือได้ว่านโยบายด้านการศึกษาของอาณานิคมคือเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงจีนที่ได้รับการศึกษาในสิงคโปร์ให้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิงเมื่อเทียบกับสมัยจารีตก่อนการเข้ามาของเจ้าอาณานิคม โดยเฉพาะในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1950 เป็นต้นมาเกิดการรวมกลุ่มของผู้หญิงมากขึ้นเพื่อทำกิจกรรมทางสังคมก่อนจะพัฒนาขึ้นเป็นรวมกลุ่มเคลื่อนไหวในประเด็นทางการเมืองที่เข้มข้นที่สุดช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์ ผู้หญิงสิงคโปร์โดยเฉพาะผู้หญิงจีนหลายคนเข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองโดยมีจำนวนถึง 8 คนลงสมัครเลือกตั้งในปี 1959¹²⁴ คนเหล่านี้กลายมาเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้

¹²⁰ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 121.

¹²¹ SCW to the Governor in Council, 3 June 1957

¹²² Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 124.

¹²³ SCW to Sir George Rendel, 14 Dec. 1953; Secretary of Constitutional Commission to SCW, 29 Dec. 1953

¹²⁴ “Movement for rights of women ‘may be allowed’,” *The Straits Times* (23 June 1975): 9.

เกิดกฎหมายที่จะคุ้มครองผู้หญิงสิงคโปร์ตลอดจนอยู่เบื้องหลังการปลดแอกสิงคโปร์ในช่วงก่อนการประกาศอิสรภาพซึ่งบรรยากาศการตื่นตัวทางสังคมการเมืองที่คึกคักนี้จะหมดไปภายหลังการประกาศเอกราชสิงคโปร์อันจะกล่าวถึงต่อไปในบทหน้า

2.3 อุดมคติเรื่องผู้หญิงสิงคโปร์สมัยอาณานิคม กรณีศึกษา “สาวจีนสมัยใหม่”

ทศวรรษ 1920–1930

การศึกษาเรื่องผู้หญิงจีนในสังคมสิงคโปร์เป็นสิ่งที่น่าสนใจไม่ใช่แค่ช่วงเวลาของการสร้างชาติทว่ามีแง่มุมที่น่าสนใจวิเคราะห์ตั้งแต่ช่วงสมัยที่สิงคโปร์อยู่ภายใต้อาณานิคมอังกฤษ ผู้ศึกษาได้มีจุดตั้งต้นของความสนใจเรื่องผู้หญิงจีนสิงคโปร์จากการพบเอกสารที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์สาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1920–1930 ที่นับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันในที่ต่างๆ ทั่วโลก ประเด็นข้างต้นเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับพัฒนาการของผู้หญิงจีนที่เติบโตขึ้นในบรรยากาศที่กรอบคิดแบบจารีตปะทะกันกับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมในช่วงเวลานั้น ซึ่งนำมาสู่การขยายประเด็นความสนใจที่จะวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงจีนสิงคโปร์เหล่านี้ต่อไปในช่วงทศวรรษต่อๆ มาซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญทางสังคมของสิงคโปร์

ที่ผ่านมามีประสบการณ์ของผู้หญิงจีนสิงคโปร์กับเรื่องภาวะสมัยใหม่ (modernity) ถูกนำมาศึกษาในหลากหลายมิติ อาทิ ในแง่ของการศึกษาสมัยใหม่แบบตะวันตกหรือลัทธิบริโภคนิยม แต่ไม่พบการศึกษาในกรณีของสาวจีนสมัยใหม่ (Modern Chinese Girl) ในกรณีของสิงคโปร์อย่างเฉพาะเจาะจง แม้ในงานศึกษาเรื่องปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ทั่วโลกซึ่งรวมเล่มไว้ในหนังสือเรื่อง *The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization*¹²⁵ ก็ยังไม่ได้รวมกรณีของสิงคโปร์ไว้ สาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์ที่มีการศึกษาบางชั้นได้พูดถึงในกรณีของสิงคโปร์แต่ก็เป็นการอธิบายโดยสังเขปโดยเน้นอธิบายไปถึงสาวสมัยใหม่ในพื้นที่อื่นเป็นหลัก อาทิ ปีนัง¹²⁶ ในขณะที่นักวิชาการบางส่วนก็มุ่งศึกษาแต่สาวสมัยใหม่แบบเจาะจงชาติพันธุ์ อาทิ สาวสมัยใหม่ที่เป็นผู้หญิง

¹²⁵ Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In *The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization*, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London: Duke University Press, 2008), p. 2.

¹²⁶ Su Lin Lewis, “Cosmopolitanism and the Modern Girl: A Cross-Cultural Discourse in 1930s Penang,” *Modern Asian Studies* 43, 6 (2008): 1385-1419.

จีนเปอรานากันคนกลุ่มน้อยในสิงคโปร์ที่ในแง่หนึ่งอาจเกี่ยวกับการที่สาวจีนเปอรานากันเป็นคนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าและมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาแบบตะวันตกมากกว่าชาวจีนทั่วไป

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จึงใจเลื้อกกรณีของสาวจีนสมัยใหม่ (the Modern Chinese Girl) และการปะทะสังสรรค์กันระหว่างความเป็นสมัยใหม่แบบอาณานิคมสังคมจีน (Chinese colonial modernity)¹²⁷ กับบรรทัดฐานทางสังคมแบบจารีตที่ลัทธิขงจื๊อมาใช้เป็นกรณีศึกษา โดยเสนอว่า ภาพลักษณ์แบบสมัยใหม่ของผู้หญิงจีนในสังคมสิงคโปร์ได้ท้าทายกรอบคิดแบบจารีตอย่างสำคัญผ่านการปะทะกันระหว่างความคิดแบบอนุรักษนิยมในสิงคโปร์กับผู้หญิงจีนสมัยใหม่และต้องการชี้ให้เห็นว่าความเป็นสมัยใหม่กับจารีตในฐานะวาทกรรมคู่ตรงข้ามนี้ ยังคงเป็นลักษณะเดียวกันกับที่จะเกิดขึ้นอีกครั้งในสมัยหลังการประกาศเอกราช สมการของการต่อสู้และต่อรองระหว่างผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในฐานะภาพแทนของภาวะสมัยใหม่กับฐานคติแบบปิตาธิปไตยขงจื๊อที่เป็นภาพแทนของมรดกจากสมัยจารีตยังถูกสานต่อโดยรัฐบาลพรรคกิจประชาในยุคลสร้างชาติ ในขณะเดียวกันเงื่อนไขใหม่ๆ ในบริบทของการสร้างชาติก็ได้สร้างชนวนของปฏิกิริยาโต้กลับอีกรูปแบบหนึ่งขึ้นมาด้วยซึ่งนั่นก็คือการรวมกลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรีในทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา

¹²⁷ วิทยานิพนธ์พื่อนี้้นำแนวคิดเรื่อง ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคม (colonial modernity) มาวิเคราะห์เงื่อนไขของความเป็นสมัยใหม่ในกลุ่มผู้หญิงจีนสิงคโปร์ช่วงก่อนการประกาศเอกราช เพื่อนำไปสู่การอธิบายว่าสำหรับสังคมสิงคโปร์แล้ว ภาวะสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นมีลักษณะของการผสมผสานภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมเข้ากับความเป็นสังคมจีน จึงเกิดเป็นลักษณะภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมสังคมจีน (Chinese Colonial Modernity) ขึ้นมา โดยคำว่า ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคม (colonial modernity) ของผู้เขียนหมายถึงภาวะสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วในยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 และเป็นช่วงที่ความเจริญทางสังคมได้ขยายเข้าไปสู่ส่วนอื่นๆ ในโลก โดยเฉพาะช่วงแสวงหาดินแดนอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก เป็นภาวะสมัยใหม่ที่มักถูกมองว่ายุโรปเป็นศูนย์กลางความเป็นสมัยใหม่นั้น (Euro-centrism) ดูคำอธิบายเรื่องภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมได้ใน นิสาร์ตัน ชันธโรค, “ผู้หญิงกับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมในพม่า ค.ศ.1885-1945,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 30-33. การกล่าวถึงภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมสังคมจีน (Chinese colonial modernity) ในสิงคโปร์ก็เพื่ออธิบายความสืบเนื่องเชื่อมโยงบริบทความเป็นสมัยใหม่ที่เข้าสู่สังคมสิงคโปร์เพื่อสมัยอาณานิคม อธิบายได้ว่าสิงคโปร์เป็นสังคมที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ซึ่งอังกฤษมีอิทธิพลอยู่ทำให้ลักษณะทางสังคมมีบางส่วนที่คล้ายกับอาณานิคมสังคมจีนในพื้นที่อื่นๆ นอกภูมิภาค อย่างฮ่องกง หรือเซี่ยงไฮ้ มากกว่าจะคล้ายกับพม่าหรืออินเดียที่อยู่ใต้อิทธิพลอังกฤษเหมือนกัน ดูคำอธิบายเรื่องภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมจีนเพิ่มเติมใน Tanie Balow, *Formations of Colonial Modernity in East Asia* (United States of America : Duke University Press, 1997), p. 9.

2.3.1 จาก “ปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่” ทัวโลกสู่การปรากฏของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์

...‘พวกเรา (สาวจีนสมัยใหม่) ที่ต่างกำลังอยู่ในโลกของการปฏิบัติไปสู่ความทันสมัยแห่งศตวรรษที่ 20’ ซึ่งทำให้ไม่น่าเชื่อเท่าไรที่จะบอกว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่มากระทบต่อการแต่งตัวด้วยชุดอย่างทันสมัยของพี่น้องสาวสมัยใหม่ของพวกเรานั้นเป็นการลอกเลียนแบบเอามากกว่าจะเป็นของดั้งเดิม ...เพื่อตอบคำถามว่า ‘สาวจีนสมัยใหม่’ กำลังลอกเลียนการแต่งกายแบบคนตะวันตกอยู่หรือเปล่า ก็เลยต้องออกมายืนยัน เพราะหากเจียบก็จะเท่ากับยอมรับ เรื่องรูปแบบการแต่งกายของผู้ชายจีนสมัยใหม่เองก็เหมือนกัน เสื้อผ้าที่พวกเราสวมใส่ต่างก็เป็นอย่างเดียวกันกับที่คนสัญชาติอื่นๆ ในเมืองที่มีความเป็นสากลแห่งนี้ และอีกหลายๆ ที่ในโลกเขาใส่กัน เพราะฉะนั้น มันจึงเป็นเรื่องของวัฒนธรรมสากลมากกว่าการพยายามลอกเลียนแบบคนอื่นมา...

- ENGRAVED COIN.¹²⁸

ในช่วงทศวรรษ 1920–1930 หนังสือพิมพ์หลายสำนักข่าวที่ตีพิมพ์บทความหรือนำเสนอข่าวเรื่องสาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์ก็ขึ้นอย่างอย่างเป็นปรากฏการณ์ หลายคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์กลายเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับการพูดคุยและถกเถียงกันในเรื่องของ “สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)” โดยเฉพาะ หนังสือพิมพ์กลายเป็นพื้นที่สำหรับการเข้ามาแสดงความคิดเห็นของคนในสังคมต่อคนกลุ่มที่เรียกกันว่าผู้หญิงจีนสมัยใหม่และในขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ก็ยังเป็นพื้นที่สำหรับกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่าเป็น “สาวจีนสมัยใหม่” ได้โต้ตอบหรือสะท้อนความคิดของพวกเธอต่อสาธารณะด้วย นับแต่ภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่ได้ถือกำเนิดในสื่อต่างๆ กระทั่งปรากฏผ่านบุคลิกและพฤติกรรมของ

¹²⁸ ข้อความที่ยกมาคือหนึ่งในจดหมายที่ส่งถึงบรรณาธิการคอลัมน์สาวสมัยใหม่ (*The Modern Girl*) ในหนังสือพิมพ์ มาลายา ตรีบูน (Malaya Tribune) เมื่อปี 1932 ผู้เขียนใช้นามแฝงว่า ENGRAVED COIN เขียนจดหมายระบายความในใจเพื่อโต้กลับจดหมายที่ลงตีพิมพ์ในคอลัมน์เดียวกันนี้ในหนังสือพิมพ์ฉบับก่อนหน้า ที่แสดงความเห็นเชิงดูหมิ่นสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ช่วงเวลานั้นว่ามักแต่งกายเลียนแบบสาวฝรั่ง “The Modern Girl,” *Malaya Tribune*, (27 October 1932): 14.

เหล่าสาวจีนสมัยใหม่ (the modern Chinese girl) พวกเธอก็ถูกตีตราว่าเป็นพวกบูชาตะวันตกแบบหน้ามืดตามัวและแต่งตัวลอกเลียนฝรั่งตั้งแต่หัวจรดเท้า¹²⁹

การโต้กลับของกลุ่มสาวจีนสมัยใหม่ที่ยกมาทำให้มองเห็นทั้งทัศนะของสังคมต่อภาพลักษณ์แบบใหม่ของผู้หญิงในสิงคโปร์ช่วงเปลี่ยนผ่านขณะเดียวกันก็ได้มองเห็นทัศนะต่อตนเองของผู้หญิงจีนสิงคโปร์กลุ่มนี้ด้วยสื่อหนังสือพิมพ์ช่วงเวลาข้างต้นนั้นนอกจากจะเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ของคนในสังคมที่มีต่อสาวสมัยใหม่แล้วยังเป็นเวทีสำหรับให้สาวสมัยใหม่ออกมาโต้แย้งเช่นกัน กรณีข้างต้นเกิดจากชายหนุ่มผู้หนึ่งส่งจดหมายเข้ามาถึงบรรณาธิการเพื่อแสดงความเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายของสาวจีนสมัยใหม่ว่าดูเหมือนกับการลอกเลียนแบบตะวันตกมา การโต้กลับของกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่าสาวจีนสมัยใหม่ในคอลัมน์ *The Modern Girl* หนังสือพิมพ์ *Malaya Tribune* ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 1932 หน้า 14 คือการไม่ยอมรับต่อการวิพากษ์วิจารณ์อีกทั้งยังตั้งคำถามกลับไปในมุมมองของพวกเธอด้วยซึ่งเรียกได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการแสดงจุดยืนของผู้หญิงที่จะไม่ยอมเก็บเสียงในใจของพวกเธอไว้อีกต่อไป “...เพราะหากเงียบก็จะเท่ากับยอมรับ” ซึ่งในแง่ของการเป็นผู้หญิงจีนในสังคมจีนสิงคโปร์นี่คือการปลดปล่อยตัวเองจากกรอบของการอยู่ใต้อำนาจบุรุษตามแบบสตรีสมัยจารีตโดยสิ้นเชิง การแก้ต่างว่าพวกเธอไม่ได้ลอกเลียนแบบตะวันตกแต่สิ่งที่พวกเธอเป็นคือวัฒนธรรมสากลที่คนยุคใหม่แห่งศตวรรษที่ 20 นิยมกันซึ่งพวกเธอคือส่วนหนึ่งของบริบทนั้นและมองว่าเหล่าผู้ชายในช่วงเวลานั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของนักบริโภคนิยมสมัยใหม่เช่นกัน ถ้าหากสาวจีนสมัยใหม่ได้รับการวิจารณ์ว่าลอกเลียนแบบตะวันตกผู้ชายทั้งหลายก็ลอกเลียนตะวันตกไม่ต่างกัน การโต้กลับข้างต้นทำให้เห็นมโนทัศน์เรื่อง “ภาวะสมัยใหม่” และการเป็น “สาวสมัยใหม่” ใน “สิงคโปร์สมัยใหม่” ตามมุมมองของสาวจีนในสิงคโปร์ซึ่งมีความภาคภูมิใจกับการได้ชื่อว่าเป็นผู้ถือครองพื้นที่ของความเป็นสมัยใหม่

¹²⁹ “Woman’s Corner. The Modern Chinese Girl,” *Malaya Tribune* (2 May 1931): 20.

* ใช้คลิปเสียงจากคำสัมภาษณ์จากศูนย์ประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History Center) และภาพจาก Lee Brothers Studio (1900s – pre-WW2) หอจดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์ (National Archives of Singapore) ผู้ให้สัมภาษณ์ (ไม่ทราบชื่อ) เล่าถึงประสบการณ์การได้ตัดผมในทรงที่เธอโปรดปรานตามสไตล์ของ คอลลีน มัวร์ (Colleen Moore) ดาราหญิงยอดนิยมชาวอเมริกัน เนื่องจากมีคนกล่าวว่า “ถ้าเธอตัดผมเธอจะดูเหมือนกับคอลลีน มัวร์ทีเดียว” แม้ว่าการตัดครั้งนั้นจะสร้างความไม่พอใจให้กับพ่อของเธออย่างมาก

ภาพลักษณ์ของกลุ่มคนที่เรียกว่า สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)¹³⁰ นั้นเริ่มปรากฏขึ้นอย่างโดดเด่นพร้อมๆ กันในหลายประเทศทั่วโลกจนเป็นปรากฏการณ์¹³¹ ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1920–1930 สาวสมัยใหม่ปรากฏตัวเกิดขึ้นแทบจะพร้อมๆ กันในหลายประเทศทั่วโลก บุคลิกลักษณะของพวกเธอคลายคลึงกันไปหมดไม่ว่าจะเป็นรูปโฉมภายนอกหรือกิจกรรมบางอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในหมู่ผู้หญิง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงกลุ่มนี้คือการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัยแบบตะวันตก บางครั้งเสื้อผ้าอาภรณ์เหล่านั้นก็ออกแบบมาเพื่อเผยให้เห็นผิวพรรณมากขึ้นอย่างการเปิดหลังและไหล่ซึ่งแทบจะหาไม่ได้ในยุคก่อนหน้านี้ สาวสมัยไม่ได้แค่ลุกขึ้นมาแต่งหน้าทาปากหรือตัดผมสั้น แต่ยังทำกิจกรรมบางอย่างที่เคยเป็นพื้นที่ของผู้ชาย อย่างการขับรถ เล่นกีฬา สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า หรือเปิดเผยเรื่องการแสดงความรักแบบชายหญิงได้ในพื้นที่สาธารณะ¹³²

มีหลายข้อสันนิษฐานในการหาคำอธิบายการเกิดขึ้นของสาวสมัยใหม่หรือลักษณะของสาวสมัยใหม่ (Modern Girl style) ทั้งการพยายามเชื่อมโยงกับอำนาจของสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำมาซึ่งการโฆษณาสินค้าและผลิตภัณฑ์ความงามต่างๆ อย่างเครื่องสำอาง หรือเครื่องใช้ที่มักสร้างภาพของสาวสมัยใหม่ขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการขาย สื่อสมัยใหม่อย่างหนังสือพิมพ์ โฆษณา หรือดาราในภาพยนตร์ที่ตัวละครหญิงเริ่มมีความทันสมัยแบบตะวันตกถูกมองว่ามีส่วนในการสร้างตัวตนของ

¹³⁰ คำว่า “สาวสมัยใหม่ (modern girls)” มักถูกใช้ในลักษณะที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ว่า “Modern Girl” เพื่อเจาะจงความหมายถึงกลุ่มผู้หญิงที่มีภาพลักษณ์ที่ทันสมัยแบบตะวันตก วากรรมเรื่องสาวสมัยใหม่ (Modern Girl) ที่เป็นปรากฏการณ์อยู่ในโลกทศวรรษที่ 1920–1930 ก็ใช้คำในลักษณะตัวพิมพ์ใหญ่เช่นกัน

¹³¹ Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London: Duke University Press, 2008), p. 2.

¹³² ลักษณะของ Modern Girl ทศวรรษที่ 1920 – 1930 ได้ใน Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London : Duke University Press, 2008), p. 25. และ Su Lin Lewis. “Cosmopolitanism and the Modern Girl: A cross – Cultural Discourse in 1930s Penang,” In Modern Southeast Asian Studies 43, 6 (2009) p. 1385.

“สาวสมัยใหม่” ในช่วงเวลานั้นให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กันในโลก¹³³ ทีมศึกษาวิจัยเรื่องสาวสมัยใหม่ทั่วโลก อธิบายไว้ใน The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization ว่าจากกรณีศึกษาการเกิดขึ้นของผู้หญิงทันสมัยเกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ เช่น เยอรมนี ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น-ฝรั่งเศส อินเดีย สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อเมริกาใต้ และซิมบับเว คำที่ใช้เรียกผู้หญิงที่มีความทันสมัยในความหมายเดียวกันกับคำว่า “สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)” มีหลากหลายแปรผันไปตามภาษาพื้นเมืองของที่ต่างๆ อาทิ ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันคำใช้ว่า flapper ในความหมายเดียวกันกับ Modern Girl ยังมีคำว่า *garçonnnes* ในภาษาฝรั่งเศส, *moga* ในภาษาญี่ปุ่น, *modeng xiaojie* ในภาษาจีน, *kallege ladki* ในภาษาอินเดีย, *neue Frauen* ในภาษาเยอรมัน ในภาษาอังกฤษคำที่ใช้สื่อถึงสาวสมัยใหม่ในความหมายที่แตกออกไปอีกมักสื่อถึงเด็กสาวที่มีการศึกษา อาทิ คำว่า schoolgirl¹³⁴

หากภาพลักษณ์ของการเป็น “สาวสมัยใหม่ (the Modern Girl)” ที่เกิดขึ้นในที่ต่างๆ ในหลายประเทศคือภาพของผู้หญิงที่มีความทันสมัย มีรูปแบบการแต่งกายที่เก๋ไก๋ดูฉูดฉาดทั้งเสื้อผ้าหน้าผม มีความคิดอ่านและรูปแบบการใช้ชีวิตในแบบชั่วคราวข้ามกับสตรีตามแบบกรอบคดยุคเก่า การได้รับการศึกษาสมัยใหม่แบบตะวันตกยังผลให้สาวจีนสมัยใหม่เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีบทบาททางสังคมจากการทำงานนอกบ้าน (public sphere) ที่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองได้ เป็นกลุ่มคนที่มีกำลังทรัพย์สำหรับการบริโภคและมีส่วนอย่างสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอาณานิคม อีกแง่หนึ่งอาชีพการงานของผู้หญิงยังช่วยยกระดับสถานภาพทางสังคมของพวกเธอขึ้นพร้อมกับส่งอิทธิพลต่อความคิดเรื่องอิสรภาพในการใช้ชีวิตมากกว่าความคิดเรื่องการแต่งงานเพื่อเป็นแม่ ภรรยา หรือผู้หญิงในบ้าน (domestic sphere) สิ่งนี้ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ (Modern Girl Phenomenon) ได้อุบัติขึ้นด้วยเช่นกันกับในพื้นที่อื่นๆ ทั่วโลก

¹³³ ภาพของ สาวสมัยใหม่ (Modern Girl) ที่ปรากฏผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโฆษณาสินค้าและความงาม มักให้ภาพผู้หญิงที่มีลักษณะ (style) ของความทันสมัย (modern) แต่งหน้าด้วยเครื่องสำอาง ตัดผมสั้น (bobbed hair) มีความมั่นใจในการแต่งตัวเผยผิวกาย อาทิ ลำแขนและแผ่นหลัง สวมเสื้อผ้าอาภรณ์ที่เป็นแฟชั่นใหม่ล่าสุด เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของผู้หญิงที่ปรากฏขึ้นในประเทศต่างๆ ในช่วงเวลานั้น

¹³⁴ ดูเพิ่มเติมได้ใน Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London : Duke University Press, 2008), p. 1.

ป็นพื้นที่ที่ใกล้เคียงสิงคโปร์ที่ปรากฏภาพลักษณ์สาวจีนสมัยใหม่ชัดเจนที่สุดอีกแห่งหนึ่งในนิคมช่องแคบของอังกฤษนี้ด้วย ดังที่เลวิสอธิบายไว้ว่าภาวะสมัยใหม่ที่เข้ามาผ่านการเมืองท่าการค้านานาชาติของปีนังและสิงคโปร์ ช่วงทศวรรษที่ 1920–1930 กระตุ้นให้สาวสมัยใหม่เกิดขึ้นมาเพราะเมืองท่าเป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม¹³⁵ นอกจากนี้ยังเป็นช่วงเวลาที่วัฒนธรรมการพิมพ์ (print culture) เติบโตขึ้น หนังสือพิมพ์กลายมาเป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนความคิดและการถกเถียง เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมเป็นประเด็นสำคัญ สื่อโฆษณาที่เข้ามาทางหนังสือพิมพ์ผ่านการขายสินค้ารูปแบบใหม่ๆ ได้นำพาภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่จากทั่วทุกมุมโลกเข้ามาสู่ปีนังพร้อมกับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่ว่าด้วยความเป็นสมัยใหม่ ในบริบทนี้การศึกษาสมัยใหม่แบบตะวันตกได้ผลิตผู้หญิงที่มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษา ผู้หญิงจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะนักเขียนในหนังสือพิมพ์ เป็นผู้นำประเด็นสำหรับการถกเถียงทั้งเรื่องความรัก ภาษา หรือการเมือง¹³⁶

ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1920 สังคมสิงคโปร์เริ่มปรากฏกลุ่มหญิงสาวที่มีภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่ในแบบที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกในช่วงเวลานั้นเช่นกันและเมื่อเข้าสู่ทศวรรษที่ 1930 กระแสของความเป็นสมัยใหม่ในบริบทอาณานิคมที่หลังไหลเข้ามาปกคลุมสังคมสิงคโปร์อย่างเข้มข้นจนกลายเป็นสภาพกลางเฝ้ากลางใหม่ยิ่งขับเน้นให้เกิดสภาวะของการปะทะกันทางความคิดที่เรียกได้ว่าเป็นค่านิยมจากยุคเก่ากับภาวะความเป็นสมัยใหม่น่าสนใจยิ่ง โดยกลายเป็นประเด็นสำคัญอยู่ในสังคมสิงคโปร์อยู่ช่วงเวลาหนึ่ง บุคลิกลักษณะและวิถีชีวิตที่ดูเป็นตะวันตกของพวกเธอนำไปสู่การตั้งคำถามจากสังคมตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ไปในทิศทางต่างๆ กัน สิ่งที่น่าสนใจคือความเฉพาะของสิงคโปร์คือความเป็นอาณานิคมสังคมจีนการเกิดขึ้นของสาวสมัยใหม่ในช่วงที่สังคมกำลังเปลี่ยนผ่านจากความเก่าไปสู่ความใหม่จึงเป็นภาพของสาวสมัยใหม่ชาวจีน ลักษณะของสาวสมัยใหม่กับภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมในสิงคโปร์จึงไม่เหมือนกับพื้นที่อื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เสียทีเดียวแต่ยังมีลักษณะที่ทับซ้อนอยู่กับเมืองอาณานิคมที่เป็นสังคมจีนนอกภูมิภาคเดียวกันอย่างเช่น ฮองกงหรือเซี่ยงไฮ้

¹³⁵ Su Lin Lewis. "Cosmopolitanism and the Modern Girl: A cross – Cultural Discourse in 1930s Penang," In *Modern Southeast Asian Studies* 43, 6 (2009) p. 1389.

¹³⁶ Ibid, 1395.

ในกรณีของสิงคโปร์ปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่นำมาสู่อีกข้อเสนอสำคัญที่ว่าการศึกษาสมัยใหม่และลัทธิบริโภคนิยมจากตะวันตกคือเงื่อนไขหลักที่มีผลต่อการนำเข้าสู่องค์ความรู้ ความคิด แฟชั่นและรสนิยมสมัยใหม่มาสู่พื้นที่อาณานิคมสังคมจีนอย่างสิงคโปร์และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สร้างภาพลักษณ์สมัยใหม่แบบตะวันตกให้กับผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ ไม่ใช่แค่มีรูปแบบใหม่ แต่สาวจีนสมัยใหม่ยังมีความคิดความอ่านและวิถีชีวิตที่แปลกไปจากแบบจารีตซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่กระตุ้นความกังวลของสังคมแบบชายเป็นใหญ่แบบสิงคโปร์ให้สั่นสะเทือนอย่างเป็นปรากฏการณ์เช่นกัน

*ความคิด ค่านิยมและวิถีชีวิตแบบตะวันตกของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์กับอุดมคติ
เรื่องผู้หญิงแบบจารีตที่ถูกท้าทาย*

ความทันสมัยและภาวะความเป็นสมัยใหม่จากอิทธิพลจากตะวันตกเริ่มแพร่หลายอยู่ในสังคมสิงคโปร์มากขึ้นทุกขณะ ทั้งปัจจัยจากการเติบโตของระบบทุนนิยมและบริโภคนิยม ท่ามกลางบรรยากาศของการเป็นสังคมเมืองท่านานาชาติ (cosmopolitan port-city) ผู้คนจากหลากหลายชาติพันธุ์รวมตัวกันอยู่ที่นี่¹³⁷ ความเป็นสังคมเมืองนานาชาติของสิงคโปร์เติบโตขึ้นคู่กันมากับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมาลายาพร้อมกับวาทกรรมเรื่องความเป็นสากล (cosmopolitan) และการข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural)¹³⁸ อย่างที่บรูซ روبบินส์ (Bruce Robbins) และ เฟิง เชียะฮ์ (Pheng Cheah) อธิบายว่า แนวคิดเรื่องสากลนิยม (cosmopolitanism) ที่เกิดขึ้นในสังคมมีส่วนทำให้การศึกษาเติบโตและขยายตัว ตั้งแต่ศาสตร์ทางกฎหมาย สาขาวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ตลอดจนทฤษฎีทางสังคมการเมืองถูกใช้เป็นแนวคิดสำคัญในการผลิตสร้างความเป็นสากลและสังคมประชาคมโลก¹³⁹ ในสังคมนานาชาติผู้คนต่างมีสำนึกร่วมในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม (multicultural society) ภาวะความเป็นสมัยใหม่ (modernity) ที่เข้ามาผ่านความเคลื่อนไหวทางการค้าและการเดินทางเข้ามาของคนจากต่างถิ่นทำให้

¹³⁷ Lewis, Su Lin. "Cosmopolitanism and the Modern Girl: A cross – Cultural Discourse in 1930s Penang," Modern Southeast Asian Studies 43, 6(2009): 1389.

¹³⁸ Ibid, p. 1391.

¹³⁹ Bruce Robbins and Pheng Cheah, Cosmopolitics: Thinking and Feeling Beyond the Nation (Minneapolis : Univerity of Minnesota Press, 1998)

สิงคโปร์กลายเป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนปรับเปลี่ยนต่อสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา คนในสังคมต่างมีส่วนในการรับเอาอิทธิพลจากภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ผู้หญิงในสังคมสิงคโปร์คือหนึ่งในนั้น

ในกรณีของสังคมเมืองท่านานาชาติฮ่องกงมีลักษณะร่วมกันหลายประการกับสิงคโปร์และป็นอย่างไม่ว่าจากกล่าวข้ามไปได้เพราะนอกจากจะเป็นเมืองท่าอาณานิคมของอังกฤษเหมือนกันแล้วยังเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอาณานิคม เป็นจุดหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านของผู้คนจากภายนอก โดยเฉพาะอิทธิพลจากตะวันตก ลักษณะร่วมที่สำคัญที่สุดก็คือการเป็นอาณานิคมสังคมจีน จึงไม่น่าแปลกใจที่ภาพของสาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์จะไม่ได้ถอดแบบโดยสมบูรณ์มาจากภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่สไตล์อเมริกันหรือยุโรปแต่เป็นสาวสมัยใหม่ในสไตล์แบบฮ่องกงหรือเซี่ยงไฮ้ ทศวรรษที่ 1930 ที่รับเอาแฟชั่นแบบตะวันตกมาผสมผสานกับเสื้อผ้าแบบผู้หญิงจีนสมัยใหม่แทน ภาพลักษณ์แบบสาวจีนสมัยใหม่ในฮ่องกงนั้นแพร่หลายอยู่ตามหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

หยาง ชิวเกียง (Yang Xiuqiong) คือตัวอย่างของภาพลักษณ์แบบสาวจีนสมัยใหม่ที่โดดเด่น หยางคือสัญลักษณ์ของการก้าวข้ามขนบจารีตบางอย่างในสังคมจีนเพราะการเป็นนักกีฬาว่ายน้ำไม่เคยเป็นกิจกรรมของผู้หญิงมาก่อนในยุคก่อนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องสวมใส่ชุดว่ายน้ำที่รัดรูปออกสู่สาธารณะ อย่างไรก็ตามหยางได้รับความนิยมมากถึงขนาดได้รับเชิญถ่ายแบบลงนิตยสารพร้อมกับฉายา “เงือกน้อยแสนสวย (Beautiful Mermaid)” และ “หญิงสาวของประเทศจีน (Miss China)” ภาพของชิวเกียงกับการถ่ายแบบในนิตยสารแทบจะไม่ต่างอะไรกับสาวสมัยใหม่ทั่วโลกในช่วงเวลานั้น (Modern Girl Phenomenon)¹⁴⁰ รวมถึงในสิงคโปร์ด้วย หยางเป็นอีกตัวอย่างของผู้หญิงกับแฟชั่นสมัยใหม่แบบตะวันตกเมื่อพิจารณาจากการตัดผมสั้น (bobbed) หรือการตัดผมให้หยิกเป็นลอน อีกทั้งยังแต่งหน้าทาปากแบบนางแบบสมัยใหม่ที่กำลังเป็นที่นิยมและมักปรากฏอยู่ตามสื่อโฆษณาหรือภาพยนตร์ตามแนวคิด (concept) แบบสาวสมัยใหม่ (Modern Girl) ในทศวรรษ 1930

¹⁴⁰ ดูภาพลักษณ์และนิยามของสาวสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ ช่วงทศวรรษที่ 1920 – 1930 ได้ใน Lewis, Su Lin. “Cosmopolitanism and the Modern Girl: A cross – Cultural Discourse in 1930s Penang,” *Modern Southeast Asian Studies* 43, 6(2009): 1385-1419. และ Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In *The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization*, Alys Eve Weinbaum (ed). (Durham and London : Duke University Press, 2008), p. 1.

ชุดและแฟชั่นที่ปรากฏอยู่ในฮ่องกงกล่าวได้ว่าเป็นแบบเดียวกันกับที่สาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์สวมใส่ซึ่งนำมาสู่เป็นภาพลักษณ์ที่ถูกสังคมตั้งคำถามและตำหนิติเตียนอยู่เนืองๆ โฆษณาชิ้นหนึ่งในสิงคโปร์ทศวรรษที่ 1930 ใช้ภาพสาวสมัยใหม่ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รูปแบบของชุดที่ผู้หญิงในโฆษณาสะท้อนให้เห็นความนิยมในชุดกิ๊พ้า (qipao) ในสไตล์ของสาวเซี่ยงไฮ้ที่ ในขณะที่โฆษณาสินค้าที่กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิงสูงอายุแบบจะยังคงใส่ชุดแบบดั้งเดิม อาทิ โฆษณานมสำหรับผู้สูงอายุตรา Milkmaid Brand Condensed Milk ที่ใช้ภาพโนนยา สตรีจีนเปอรานากันที่ยังคงสวมใส่ชุดแบบเกอบายาและโสร่ง¹⁴¹ ภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่มักปรากฏในโฆษณาสินค้าและบริการที่ยึดโยงอยู่กับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากค่านิยมตะวันตก ทั้งในฮ่องกง เซี่ยงไฮ้และสิงคโปร์ มักจะพบสาวสมัยใหม่ในการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างวิสกี้ ในโปสเตอร์โฆษณาขายวิสกี้ชนิดหนึ่งที่ใช้ภาพผู้หญิงสมัยใหม่หน้าตาสวยงามในเครื่องแต่งกายแบบจีนประยุกต์ รัตรูปตัดเย็บด้วยผ้าอย่างบางและลูกไม้ สวมรองเท้าส้นสูงนั่งไขว่ห้างบนโซฟาหรู แขนข้างหนึ่งยกขึ้นมาทำศรีษะ สีนหน้าแวตามีความมาดมั่นแต่งหน้าและทำผมตามสมัยนิยมคือตัดสั้นและดัดลอน ข้างกันมีขวดและแก้ววิสกี้จากยุโรป¹⁴²

การศึกษาที่เจริญขึ้นส่งผลต่อการเติบโตของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในสิงคโปร์ด้วย และอิทธิพลจากทั้งการศึกษาของผู้หญิงและสื่อสิ่งพิมพ์ข้างต้น จึงนำมาสู่ความคิดความอ่านแบบใหม่ๆ ของผู้หญิงตลอดจนความนิยมความบันเทิงแบบตะวันตกที่เพิ่มขึ้น¹⁴³ ไม่ใช่แต่ในสิงคโปร์แต่ช่วงเวลาเดียวกันนี้ผู้หญิงที่มีภาพลักษณ์ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น “สาวสมัยใหม่ (Modern Girl)” เริ่มปรากฏขึ้นหน้าตาทางสื่อโฆษณา ในภาพยนตร์และกลายเป็นวาทกรรมสาธารณะ (public discourse) ไปทั่วโลก¹⁴⁴

¹⁴¹ Le Minh Khai's SEAsian History Blog, “Grandma in 1933 Singapore” March 7, 2014 [online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2014/03/07/grandma-in-1933-singapore/>

¹⁴² Sheung Wan, 1930s Scotch Whisky advertising for Haig Scotch Whisky, Hong Kong, 2009 [online], Available: www.flickr.com/photos/angelkwan32/3823186474

¹⁴³ เออร์ เนสท์ ซี. ที.ชีว, ประวัติศาสตร์สิงคโปร์ แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร, (กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2557), หน้า 376.

¹⁴⁴ Lewis, Su Lin. “Cosmopolitanism and the Modern Girl: A cross – Cultural Discourse in 1930s Penang,” Modern Southeast Asian Studies 43, 6(2009): 1385.

ในทศวรรษที่ 1930 สื่อโฆษณาในสิงคโปร์ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจไม่น้อย เพราะในศตวรรษก่อน หน้าการโฆษณาสินค้ามักให้ความสนใจไปที่ผู้บริโภคที่เป็นบุรุษ สินค้าต่างๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ของผู้ชายไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักร เครื่องมือหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่ทศวรรษนี้โฆษณากลับ พุ่งเป้าไปที่กลุ่มลูกค้าที่เป็นผู้หญิง โฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในสิงคโปร์มักสัมพันธ์ อยู่กับการจัดการภายในบ้านและการดูแลบุตร อาทิ โฆษณานมผงสำหรับเด็กตรา Lactogen¹⁴⁵ ความสนใจของโฆษณาผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กก็คือภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้เพื่อ สื่อถึงการเป็นแม่ยุคใหม่ที่เลี้ยงลูกด้วยผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ นางแบบแต่งกายด้วยชุดที่เรียกว่าซ่งซัม (cheongsam)¹⁴⁶ แต่งหน้าทำผมและใส่ต่างหูอย่างไรก็ดีภาพที่ใช้แทนสัญลักษณ์ของการเป็นแม่จะเป็น ผู้หญิงที่แต่งกายมิดชิดในขณะที่ภาพสาวสมัยใหม่กับแต่งกายเปิดเผยทรวดทรง แต่งหน้าจัดจะถูกใช้ ในโฆษณาสินค้าประเภทอื่น เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรณีวิสกี้ตรา Hennessy cognac เพื่อสื่อถึง สาวสมัยใหม่ที่มีความมั่นใจให้ความรู้สึกราวความเพื่อใช้เป็นจุดดึงดูดใจในหมู่ลูกค้าผู้ชาย พบว่าภาพ ผู้หญิงที่มีลักษณะแบบสาวสมัยใหม่ในลักษณะของการดื่มเหล้าสังสรรค์เป็นสิ่งที่พบได้ทั่วไปตาม โฆษณาในสิงคโปร์¹⁴⁷

ทุนจากบริษัทเครื่องสำอางทั้งจากภายในและต่างประเทศมีส่วนอย่างยิ่งในการสร้างและส่ง ต่อภาพของสาวสมัยใหม่ (Modern Girl) ไปตามสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหลาย ภาพวาดของหญิงสาวที่แต่งหน้า อย่างสวยงาม ผมสั้น (bobbed hair) เปลือยท่อนแขนหรือแผ่นหลัง สวมใส่เสื้อผ้าตามแบบสมัยนิยม ล่าสุด โฆษณาเครื่องสำอางมักจัดวางภาพของสาวสมัยใหม่ไว้ตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นภาพ

¹⁴⁵ ภาพและข้อมูลจาก Le Minh Khai's SEAsian History Blog, "[Milk, Cognac and a Man's Good Friend in 1930s Singapore](https://leminhkhai.wordpress.com/2013/09/30/milk-cognac-and-a-mans-good-friend-in-1930s-singapore/)" September 30, 2013 [online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/09/30/milk-cognac-and-a-mans-good-friend-in-1930s-singapore/>

¹⁴⁶ ซ่งซัม (cheongsam) แฟชั่นเสื้อผ้าผู้หญิงที่นิยมในฮ่องกง เซี่ยงไฮ้และสิงคโปร์ที่พัฒนามาจากเสื้อผ้า ผู้หญิงแบบจีนสมัยเก่าแต่ได้รับการออกแบบให้รัดรูปและทันสมัยขึ้นตามสไตล์แบบผสมผสานแฟชั่นตะวันตก นิยม อย่างยิ่งในหมู่ผู้หญิงจีนชนชั้นกลางหรือชนชั้นสูงที่มีฐานะพอที่จะสั่งตัดโดยเฉพาะผู้หญิงในครอบครัวเปอรานากันซึ่ง ส่วนใหญ่มีฐานะดี นิยมใส่เป็นชุดสำหรับออกงานในขณะที่ชุดอยู่บ้านจะเป็นชุดแบบโนนยาประกอบด้วยเสื้อและ เสื้อเกอบายา (Sarong kerbaya)

¹⁴⁷ Le Minh Khai's SEAsian History Blog, "[The "Lush Life" in 1930s Singapore](https://leminhkhai.wordpress.com/2013/05/29/the-lush-life-in-1930s-singapore/)", May 29, 2013 [online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/05/29/the-lush-life-in-1930s-singapore/>

ของใหม่ของสังคมอย่างภาพของการแสดงความรักต่อผู้ชายอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ¹⁴⁸ การเล่น กีฬา การโพสท่าถ่ายรูปแบบดาราในภาพยนตร์ตลอดจนภาพของการดูแลตัวเองของผู้หญิงในพื้นที่ ส่วนตัวอย่างห้องน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่มักใช้สาวสมัยใหม่เป็นสัญลักษณ์ในการขายที่เกี่ยวกับความงามนั้น นอกจากเครื่องสำอางค์ก็ยังมีครีมบำรุงผิวขาว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำให้ผิวเป็นสีแทน เป็นต้น ซึ่งชนิด ของผลิตภัณฑ์จะแปรผันไปตามกลุ่มผู้ซื้อตามที่ต่างๆ ในโลกซึ่งมีสีผิวที่ต่างกัน¹⁴⁹ โดยสินค้าที่นำเข้ามา ส่วนมากเป็นสินค้าจากสหรัฐอเมริกาเมื่อตีพิมพ์ในประเทศที่ผู้บริโภคเป็นคนจีนโฆษณาที่จะมีการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบบางอย่างไปให้เข้ากับบริบท

ในช่วงต้นทศวรรษ 1920 ที่ผลิตภัณฑ์สมัยใหม่เริ่มหลั่งไหลเข้ามาในสิงคโปร์ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนหรือทำภาพประกอบให้อยู่ในบริบทที่เอื้อต่อการนำเสนอกลุ่มลูกค้าใน สังคมจีน อาทิ ภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า พอนด์ส (Pond's) จากอเมริกาที่ตีพิมพ์ลงใน นิตยสารภาษาจีน Funu zazhi (Ladies' Journal) ในปี 1925 ของเซี่ยงไฮ้ โดยยังใช้ภาพหญิงสาว ชาวจีนในชุดแบบจีนไว้ผมเปียยาวอยู่¹⁵⁰ เวลาไม่นานหลังจากนั้นภาพสาวสมัยใหม่แบบตะวันตกผ่าน สื่อโฆษณาเริ่มปรากฏชัดมากขึ้นอย่างในกรณีของผลิตภัณฑ์ยาสีฟัน Pepsodent ที่ตีตลาดเซี่ยงไฮ้ที่ได้ ตีพิมพ์ลงใน Ladies' Journal ในปี 1926 โดยใช้ภาพประกอบเป็นคู่ชายหญิงที่ฝ่ายหญิงสาวตัดผมสั้น

¹⁴⁸ ภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่กับการกอดจูบหรือแสดงความรักกับชายหนุ่มคือสิ่งที่ปรากฏอยู่ทั่วไปตาม โฆษณาหรือภาพยนตร์ สินค้าบางประเภทใช้ภาพของสาวสมัยใหม่กับการแสดงความรักอย่างเปิดเผยกับผู้ชายบน โฆษณายาสำหรับป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หรือยาประเภทที่รักษาโรคอันเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ Little Lover” (小情人) และ Satoben Tablets ซึ่งเผยแพร่ออกมาในช่วงทศวรรษที่ 1930, อ้างอิงภาพโฆษณาหนังสือพิมพ์ภาษาจีนจาก Le Minh Khai's SEAsian History Blog, “Mixed Messages about Sex in Advertisements from 1930s Singapore” October 26, 2013 [online] Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/10/26/mixed-messages-about-sex-in-advertisements-from-1930s-singapore/>

¹⁴⁹ Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl Around the World Cosmetics Advertising and the Politics of Race and Style,” in Alys Eve Weinbaum, eds., The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization, (Durham and London : Duke University Press, 2008), pp. 25-26

¹⁵⁰ Ibid, 30.

นั่งอยู่กับชายหนุ่มที่อาวุโสกว่าหน้าตาละม้ายกับประธานาธิบดีแฟรงคลิน รูสเวลท์ (Franklin Roosevelt) ของสหรัฐฯ¹⁵¹

ภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์ที่ปรากฏผ่านภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับความงามนั้นนิยมใช้ภาพของสาวสมัยใหม่แบบตะวันตก ยกตัวอย่างเช่น โฆษณาเครื่องสำอาง Max Factor's นางแบบที่ใช้ประกอบการโฆษณาเป็นภาพสาวตะวันตกผมสั้นตัดลอนแต่งหน้าทาปากแบบดาราฮอลลีวูดกำลังทาแป้งและลิปสติก พร้อมคำโปรยโฆษณาที่ชี้แนะว่าผู้หญิงที่มีความเป็นสมัยใหม่จะต้องใช้ผลิตภัณฑ์นี้ ดังความตอนหนึ่งในคำโปรยที่ว่า “สินค้าตัวนี้เป็นที่นิยมในหมู่ดาราฮอลลีวูด...ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต มีเฉดสีที่เข้ากันได้กับทุกสภาพผิว ซึ่งผู้หญิงที่รู้จักเลือกมักนิยมใช้กัน”¹⁵²

ดาราฮอลลีวูดจากตะวันตกที่แพร่หลายเข้ามาพร้อมกับวัฒนธรรมการดูภาพยนตร์เป็นอีกหนึ่งช่องทางของการกระจายภาพของสาวสมัยใหม่มาสู่สังคมสิงคโปร์ บุคลิกและลักษณะของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ส่วนหนึ่งซึมซับมาจากการบริโภคสื่อบันเทิงในทศวรรษ 1930 ด้วย ภาพยนตร์เรื่อง “Now I’m a lady” ที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ The Alhambra Theatre เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ว่าตัวเอกคือผู้หญิงที่มีลักษณะเป็น “สาวสมัยใหม่ (modern girl)” ซึ่งเป็นภาพของหญิงสาวที่มีบุคลิกลักษณะแบบสาวสวยทันสมัยตามแบบฉบับสาวสมัยใหม่¹⁵³ เหมือนกับในฮ่องกงเมื่อปี 1938 ที่โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “A Night of Romance A Lifetime of Regret” ใช้ภาพของหญิงสาวในทรงผมตัดสั้นและตัดเป็นลอนตามสมัยนิยม มีการแต่งหน้าด้วยเครื่องสำอางและสวมชุดแบบนำสมัยสไตล์ตะวันตกและชุดที่เพ้าแบบที่ดัดแปลงให้รัดรูปตามแบบสมัยใหม่ซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับที่นิยมมากในหมู่สาวสมัยใหม่ที่ฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ พฤติกรรมและบุคลิกของสาวสมัยใหม่มักถูกนำเสนอให้มีลักษณะเปิดเผยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กรณีของภาพในโปสเตอร์โปรโมทภาพยนตร์เรื่องนี้ตัวแสดงก็อยู่ในลักษณะของการโอบกอดกับชายหนุ่มแบบเปิดเผย¹⁵⁴

¹⁵¹ Ibid, 28.

¹⁵² “Page 11 Advertisement Column 1,” *The Straits Times* (8 May 1939): 11.

¹⁵³ “Now I’m a lady,” *Malaya Tribune* (10 January 1936): 20.

* ภาพจาก Women of China, From China's Darling Mermaid to Warlord's Wife [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://wfpp.cdrs.columbia.edu/pioneer/esther-eng-2/>

¹⁵⁴ ภาพจาก S. Lousisa Wei., Women Film Pioneers Project: Columbia University Libraries/Information Services [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://wfpp.cdrs.columbia.edu/pioneer/esther-eng-2/>

ช่วงเวลานี้พบว่าหนังสือพิมพ์หลายฉบับมีหน้าเฉพาะสำหรับสตรีเพื่อการนำเสนอข่าวสาร และข้อมูลตามกระแสนิยมสมัยใหม่ต่างๆสำหรับผู้หญิงเกิดขึ้นมา หนังสือพิมพ์ The Straits Time เป็นหนึ่งในนั้นที่ให้พื้นที่หนึ่งหน้าเต็มสำหรับคอลัมน์ A Page For Women Readers โดยพบว่าเริ่มมีหน้านี้นับตั้งแต่ช่วงปี 1929–1932 เนื้อหาพูดถึงกระแสแฟชั่นใหม่ๆ ที่กำลังเป็นที่นิยมตลอดจนสาระความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้หญิง เป็นแหล่งรวมโฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตั้งแต่เครื่องประดับ เครื่องสำอาง สำหรับการดูแลตัวเองเกี่ยวกับความงาม ความรู้เรื่องงานประดิษฐ์ การกินอาหารให้ดีต่อสุขภาพ รวมถึงแบบเสื้อผ้าหรือชุดกระโปรงแบบใหม่ล่าสุดที่เข้ามาในช่วงนั้น¹⁵⁵ นอกจากนี้ภาพโฆษณาที่ทำให้ภาพสาวสมัยใหม่แพร่ออกไปในสังคม สาวสมัยใหม่ก็ยังเป็นประเด็นให้พูดถึงทั่วไปโดยสามารถพบได้ตามข่าวหรือภาพข่าวต่างๆ อาทิ ในหนังสือพิมพ์ The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser ที่ลงภาพข่าวหญิงสาวตะวันตกที่ทำกิจกรรมที่ดูแปลกใหม่อย่างการขี่ม้าว่าเป็น “A typical modern land girl”¹⁵⁶ บทความบางชิ้นในหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ที่เอ่ยถึงสาวสมัยใหม่มีส่วนในการกำหนดหรือสะท้อนค่านิยมบางอย่างในสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกันกับวัฒนธรรมการบริโภคของสาวสมัยใหม่ในช่วงเวลานั้นอย่างน่าสนใจ เช่น บทความเรื่อง Social Value of Women’s Smoking ในหนังสือพิมพ์ปี 1926 ที่โดยเนื้อหากล่าวถึงบุหรี่ (cigarettes) ว่า

เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสมัยใหม่ในสังคม การสูบบุหรี่ทำให้เพลิดเพลิน เคลิบเคลิ้มเหมือนอยู่ในความฝัน ไม่ได้อันตรายเหมือนกับการดื่ม (สุรา) หรือสุบยาสูบ และสาวสมัยใหม่ (modern girls) มากมายในยุคนี้ต่างก็ไม่ได้ถูกกีดกันให้สูบบุหรี่กันแล้ว มากไปกว่านั้น การสูบบุหรี่คือความบันเทิงที่หาได้ง่ายและราคาถูก (smoking in common is a cheap and easy amusement) พกพาไปที่ใดก็ได้¹⁵⁷

แง่หนึ่งสะท้อนให้เห็นค่านิยมของสังคมต่อบุหรี่ในช่วงเวลานั้นว่าไม่ใช่ของเสียหาย อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่คนสมัยใหม่ใช้ บทความชิ้นนี้ยิ่งทำให้ภาพของการโฆษณาบุหรี่ยุคโบราณมีความหมายชัด

¹⁵⁵ “A Page For Women Readers,” The Straits Times (22 March 1930): 15.

¹⁵⁶ “Untitled,” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (11 November 1939): 3.

¹⁵⁷ “Social Value of Women’s Smoking,” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (4 June 1926): 14.

ขึ้นมาด้วยโฆษณาบุหรี่ยี่ห้อ *Player's No.3* คือตัวอย่างที่ชัดเจนอย่างยิ่งสำหรับการใช้ภาพและคำอธิบายประกอบเน้นไปที่สาวสมัยใหม่¹⁵⁸ ภาพประกอบในโฆษณาคือภาพวาดหญิงสาวผมสีบลอนด์ ตัดสั้นตัดลอนแบบตะวันตก สวมเสื้อแขนยาวรัดรูปในท่ายืนตีกอล์ฟ พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมว่า “The ‘1935 model’ modern girl is a young lady of good taste – she prefers... *Player's No.3*” และ “The Players’ Cigarette!” พร้อมกับข้อความข้างบรรจุภัณฑ์ของบุหรี่ยี่ห้อที่เขียนว่า ‘Virginia Cigarette...50 pieces’ โฆษณาดังนี้ทำให้เห็นว่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ถูกดึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ผู้หญิงสาวที่อยากมีความเป็นสมัยใหม่ การใช้ข้อความที่สื่อถึงการมีรสนิยมที่ดีคือคุณสมบัติของสาวสมัยใหม่ในสิงคโปร์ทศวรรษที่ 1930 อีกทั้งยังให้ภาพของผู้หญิงที่มีกิจกรรมแบบสมัยใหม่อย่างการเล่นกีฬาด้วย ประเด็นของการเล่นกีฬาในผู้หญิงนั้นส่วนหนึ่งมาจากการได้รับการศึกษา ความคิดของผู้หญิงที่มีความเป็นเสรีมากขึ้นนำไปสู่กิจกรรมใหม่ๆ อย่างการท่องเที่ยวน การเล่นกีฬา ตลอดจนอยู่ในกระแสแฟชั่นสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในโลก การศึกษาในโรงเรียนระบบอังกฤษทำให้เด็กผู้หญิงเริ่มมีมโนทัศน์เกี่ยวกับการเล่นกีฬาแม้ว่าในช่วงต้นทศวรรษที่ 1930 เด็กสาวจะยังได้รับอิทธิพลจากความคิดแบบอนุรักษนิยมของพ่อแม่ที่ควบคุมพวกเธอไว้เสมอบนพื้นฐานทางความคิดแบบขงจื้อของพวกเขา¹⁵⁹

การผลิตซ้ำภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่ไว้กับวัฒนธรรมที่เป็นขั้วตรงข้ามกับจารีตของวัฒนธรรมจีนไม่ว่าจะเป็นบุคลิก พฤติกรรม ค่านิยมเรื่องการเสพวัฒนธรรมบันเทิงเริงรมย์ ตลอดจนการทำกิจกรรมต่างๆที่เคยเป็นพื้นที่ของผู้ชายเช่นนี้ กล่าวได้ว่าเป็นบ่อเกิดของภาพจำเชิงลบของสังคมต่อผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยใหม่อย่างสำคัญ เพราะสิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่การปะทะกันกับค่านิยมแบบจารีต โดยสังคมอนุรักษนิยมที่อิทธิพลสังคมปิตาธิปไตยขงจื้อยังทรงอิทธิพลอย่างกว้างขวางซึ่งจะอภิปรายต่อไปข้างหน้า

¹⁵⁸ “Page 15 Advertisement Column 1,” *The Straits Times* (3 June 1935): 15.

¹⁵⁹ N.G. Aplin and Quek Jin Jong, “Celestials in Touch: Sport and the Chinese in Colonial Singapore,” in J.A. Mangan and Fan Hong, *Sport in Asian Society: Past and Present*, (London : Frank Cass, 2003), pp.81.

2.3.2 สาวจีนสมัยใหม่ยุคอาณานิคมกับวาทกรรมเรื่อง แม่ เมียบนความคาดหวัง : หญิงดีแบบ ปิตาธิปไตยขงจื้อ

จากปรากฏการณ์สาวจีนสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 และหนาตาขึ้นเรื่อยๆ ในทศวรรษ 1930 ทำให้ประเด็นเรื่องสาวจีนสมัยใหม่กลายเป็นประเด็นถกเถียงที่สำคัญในสิงคโปร์ซึ่งขณะนั้นอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากสังคมแบบจารีตไปสู่การเป็นสังคมสมัยใหม่ เพราะการปรากฏตัวของผู้หญิงที่มีลักษณะผิดแผกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมที่วัฒนธรรมจีนยังเข้มข้นนับว่าเป็นช่วงเวลาที่ถูกคติเรื่องผู้หญิงของวัฒนธรรมจีนถูกท้าทายครั้งสำคัญ

ตั้งแต่ช่วงปี 1929 ถึงทศวรรษที่ 1930 เป็นต้นมา หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่รู้จักกันในนาม Malaya Tribune หนังสือพิมพ์ที่มีคอลัมน์ “Modern Girl” สำหรับนำเสนอข่าวสารต่างๆ เรื่องสาวสมัยใหม่โดยเฉพาะ คอลัมน์นี้ได้กลายเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงความคิดเห็นและถกเถียงกันในเรื่องสาวจีนสมัยใหม่ในสังคมสิงคโปร์ช่วงเวลานั้นด้วยในที่สุด ช่วงปี 1931 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ลงตีพิมพ์จดหมายจากผู้ชายจีนในสิงคโปร์คนหนึ่งแสดงทัศนะของเขาต่อกลุ่มคนที่มีลักษณะเป็นสาวจีนสมัยใหม่ที่ว่าพวกเธอเป็นบุคคลกลุ่มที่ไม่ควรแต่งงานด้วย (Unmarriageable) จนนำไปสู่การโต้เถียงกันไปมาโดยใช้พื้นที่ของคอลัมน์สาวสมัยใหม่ในการโต้เถียงกันต่อเนื่องมาอีกหลายสัปดาห์

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคมปี 1931 ชายคนหนึ่งลงชื่อว่า หยาน คี เหลียง (Yan Kee Leong) แสดงทัศนะของเขาต่อความเห็นของผู้หญิงคนหนึ่งที่แตกต่างกันให้สาวจีนสมัยใหม่ในฉบับก่อนหน้านี้ว่า

การโจมตีของผมไม่ได้มุ่งไปที่ผู้หญิงที่มีความสามารถโดยตรง ไม่ใช่เลย จริงๆ ผมชื่นชมพวกเธอด้วย ผมเขียนถึงพวกแฟลปเปอร์ (flappers)¹⁶⁰ หรือพวกผู้หญิงที่เป็นสมัยใหม่สุดโต่ง (ultra-modern girls) สาวๆ ที่มีการศึกษามีทัศนคติกว้างไกลและมีปรัชญาชีวิตคืออุดมคติสูงสุดสำหรับการได้มาเป็นภรรยาและมารดาของลูกพวกเธอจะสร้างชาติในวันพรุ่งนี้ได้แต่คุณต้องยอมรับว่าพวกสาวสมัยใหม่สุดโต่งนั้นไม่ใช่แน่ๆ...ผมรู้ว่าการแต่งงานที่ผิดพลาดของผู้ชายหลายคนที่ล้มเหลวเพราะพวกแฟลปเปอร์...เป็นเรื่องของคนรายนั้นแหละที่จะแต่งงานกับผู้หญิงที่เอาแต่เด่นรำ ดึ่มค็อกเทล สูบบุหรี่ ทาปากแดง ใส่กระโปรงสั้นที่เกินกว่าคำว่าบางจนแทบจะโปร่งแสง เล่นเทนนิสทุกเย็น และบิลเลียดทุกคืน...คุณคาน เนียว (Miss Kan Neoo)

¹⁶⁰ คำว่า flappers เป็นอีกคำหนึ่งที่ใช้ร่วมกันกับคำว่า modern girl ซึ่งให้ความหมายถึงสาวสมัยใหม่ที่มีบุคลิกพฤติกรรมแบบตะวันตกเหมือนกัน

ขอให้ผมไม่ตัดสินผู้หญิงจากรูปลักษณ์ภายนอกของพวกเธอ แต่สัญญาณจากภายนอกมักจะแสดงให้เห็นคุณค่าที่อยู่ข้างใน...บอกผมทีคุณคาน เนียว และบอกโลกนี้ที่ว่าถ้าคุณเป็นผู้ชายคุณจะแต่งงานกับผู้หญิงแบบที่ว๊านนี้มั้ย? ¹⁶¹

ทัศนะของหยาน คี เหลียงที่มองว่าการจะแต่งงานกับสาวจีนสิงคโปร์สมัยใหม่ได้ “เป็นเรื่องของคนรวย” คือสิ่งที่ทำให้เห็นว่าอคติต่อสาวจีนสมัยใหม่ของผู้ชายในสิงคโปร์ไม่ได้วางอยู่บนเหตุผลเรื่องการเป็นผู้รู้หนังสือหรือการแต่งกายของพวกเธอมากไปกว่าความรู้สึกว่าวิถีของการเป็นนักบริโภคนิยมของสาวสมัยใหม่จะนำไปสู่ปัญหาในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เหนือสิ่งอื่นใดทัศนะของชายหนุ่มทั้งหลายยังทำให้เห็นว่าทั้งการออกมาเรียนหนังสือ ทำงานนอกบ้าน ตลอดจนมีอำนาจในการจับจ่ายสินค้าและเสพความบันเทิงนอกบ้านตามใจชอบของสาวจีนสมัยใหม่ได้กลายเป็นสิ่งที่ท้าทายกรอบคิดแบบปิตาธิปไตยซึ่งถืออย่างสำคัญในแง่ที่ว่าพวกเธอได้หลุดออกจากตำแหน่งแห่งที่ที่ถูกที่ควรตามขนบจารีตอย่างการเป็นผู้หญิงในบ้านโดยสิ้นเชิง

บางความคิดเห็นจากผู้ชายจีนและผู้หญิงที่เรียกตนเองว่าสาวจีนสมัยใหม่ที่ยกมาอาจทำให้เรามองเห็นสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นความกังวลของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงในสังคมซึ่งอาจมาเกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรงในแง่ของความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในมิติของครอบครัว ในขณะเดียวกันก็ทำให้เห็นว่าสาวจีนสมัยใหม่มองตนเองอย่างไรในประเด็นเดียวกันนั้น ภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่ที่แพร่หลายอย่างเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมตั้งแต่ทศวรรษ 1920–1930 มีผลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของสังคมโดยเฉพาะในหมู่ผู้มีแนวคิดอนุรักษนิยมหรือแม้แต่ผู้ชายจีนที่เรียกได้ว่าเป็นผู้ชายสมัยใหม่เหมือนกัน แต่ภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่ก็ยังเป็นสิ่งที่ดูเหมือนว่าจะก่อให้เกิดความกลัวและความกังวลในหมู่ผู้ชายจีนในทศวรรษเดียวกันนั้นไม่น้อยว่าพฤติกรรมและบุคลิกเช่นนั้นเป็นภัยต่อระบบครอบครัวและย้อนแย้งกับบทบาทหน้าที่

นอกจากนี้ยังดูเหมือนจะมีความกำกวมและทับซ้อนบางอย่างระหว่างภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนที่มีการศึกษาและผู้หญิงที่เรียกว่าสาวจีนสมัยใหม่ ซึ่งในแง่หนึ่งคือคนกลุ่มเดียวกัน ทว่าพฤติกรรมตลอดจนวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์เมื่อรวมกับภาพลักษณ์แบบ ‘แฟลปเปอร์’ ที่ถูกขับเน้นอยู่ตามสื่อต่างๆ ทำให้ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่มีการศึกษาและมีวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ถูกมองแบบเหมารวมว่าพวกเธอเป็นพวกสาวสมัยใหม่แบบสุดโต่ง (ultra-modern) กระแส

¹⁶¹ “Unmarriageable Girls,” *Malaya Tribune* (16 December 1931): 14.

วิพากษ์วิจารณ์โดยรวมมุ่งไปที่การตัดสินเชิงคุณค่าในหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะในแง่ของ บุคลิกลักษณะ พฤติกรรม และวิถีชีวิตในมิติต่างๆ ทำให้สาวจีนสมัยใหม่มักถูกมองว่าทำตัวไม่เหมาะสม สุดโต่ง พุ่มเพื่อย โดยทั้งหมดที่กล่าวมาทำให้เห็นว่าทัศนคติเชิงลบนั้นยึดโยงอยู่ได้ร่วม ความคิดเดียวกันคืออุดมคติเรื่องการเป็นผู้หญิงที่ดีตามบรรทัดฐานแบบขงจื้อ การที่สาวจีนสมัยใหม่มีวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่อย่างตะวันตก มีโอกาสโลดแล่นอยู่ในพื้นที่ทางสังคมในมิติของการได้เรียนหนังสือ ได้ทำงานหาเงินเอง และมีอิสรภาพในการบริโภคสินค้า บริการและความบันเทิงต่างๆ มากกว่าจะถูกจำกัดไว้ในพื้นที่บ้านอย่างผู้หญิงจีนสังคโปร์สมัยจาริตจึงถือเป็นการหันหลังให้กับโครงสร้างเดิมทางสังคมแบบอนุรักษนิยมอย่างยิ่ง ประเด็นนี้จึงทำให้เห็นว่าความเป็นสมัยใหม่ในผู้หญิงสังคโปร์แห่งทศวรรษ 1930 สร้างแรงสั่นสะเทือนต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ทางเพศสภาพในสังคมจีนสังคโปร์อย่างน่าสนใจ

ประเด็นชวนถกเรื่อง “ผู้หญิงที่ไม่ควรแต่งงานด้วย (Unmarriageable Girls)” ในทศวรรษ 1930 เกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับประเด็นเรื่องตำแหน่งแห่งที่ของผู้หญิงตามมาตรฐานแบบขงจื้อ หนังสือพิมพ์ Malaya Tribune กลายเป็นพื้นที่สำหรับแสดงทัศนะของตนเองต่อผู้หญิงที่เป็นสาวสมัยใหม่ และชายหนุ่มที่ส่งมาเพื่อขอความเห็นจากบรรณาธิการเพื่อยืนยันชุดความเชื่อของตนเอง ความกังวลของผู้ชายในจดหมายถึงบรรณาธิการแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะ ในขณะที่บางคนจะบอกว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาคือภรรยาในอุดมคติแต่บางคนก็ตีความการมีการศึกษานั้นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเธอไม่น่าแต่งงานด้วย อย่างที่ในปี 1931 ชายคนหนึ่งลงนามว่า ฮู จง (Hu Chong) แสดงความเห็นที่ว่าสาวจีนสมัยใหม่เป็นผู้หญิงที่อันตรายหากจะต้องแต่งงานด้วยเพราะพวกเธอ “ไม่ได้รับการสั่งสอนอย่างที่ถูกต้อง” ซึ่งน่าจะหมายถึงการไม่ได้ถูกสั่งสอนให้มีความเป็นกุลสตรีตามธรรมเนียมจาริตและไม่แนะนำให้ผู้ชายแต่งงานกับผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงเพราะพวกเธอฟุ้งเฟ้อ (extravagant) และหลงใหลไปกับความบันเทิงสมัยใหม่ที่หรูหราซึ่งขัดต่อความคิดของเขา อีกทั้งยังเป็นภาระ¹⁶² ในขณะเดียวกัน ออง เว็น เจียง (Ong Oen Chiang) ชายอีกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่า “เด็กสาวในปัจจุบัน (ทศวรรษ 1930) มีลักษณะ “เกินขอบเขต (beyond the limit)” ใช้เงินพุ่มเพื่อยไปกับการแต่งตัวและ “หัวรุนแรง (extremist)”¹⁶³ ข้อคิดเห็นเหล่านี้นำไปสู่การตั้งคำถามได้

¹⁶² “Unmarriageable Girls,” Malaya Tribune (8 December 1931): 3.

¹⁶³ “Unmarriageable Girls,” Malaya Tribune (15 December 1931): 12.

กลับกันไปมามากมายในหมู่สาวจีนสมัยใหม่ช่วงเวลานั้นที่ได้ส่งจดหมายแสดงทัศนคติของตนเองต่อประเด็นนี้เพื่อแก้ต่างคำครหาเหล่านั้นว่าพวกเธอไม่ได้เป็นเช่นนั้น

มันไม่มีประโยชน์ที่จะต้องพูดถึง...ผู้ชายสมัยใหม่ให้ยืดยาวฉันเลยจะขอแค่แก้ต่างแทนให้กับพี่น้องสาวสมัยใหม่ของเราในมาลายาเท่านั้น ขอสันนิษฐานอย่างปลอดภัยไว้ก่อนว่าทุกคนที่มาเขียนถึงประเด็นเรื่องผู้หญิงที่ไม่ควรแต่งงานด้วย (Unmarriageable Girls) คงจะได้รับข้อมูลบางอย่างกันมา ฉันจะขอให้มุมมองเกี่ยวกับข้อดีของสาวสมัยใหม่ (modern girl) ที่ได้รับการศึกษาจากทั้งแบบอังกฤษหรือแบบจีน ประวัติศาสตร์บอกเราว่าความเจริญรุ่งเรืองของประเทศขึ้นอยู่กับความเจริญของคนในประเทศ และฉันจะเสริมให้อีกด้วยว่าความเจริญของคนทั้งหลายยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของผู้หญิงที่รู้ว่าจะทำหน้าที่การงานของตัวเองอย่างไรให้สำเร็จทั้งสำหรับในบ้านและประเทศชาติ...¹⁶⁴

จดหมายจากอิง เหลียงชวน (Ng Liang Chuan) ข้างต้นพยายามจะบอกว่าการหาเสื้อผ้าแบบตะวันตกมาใส่ที่ใครต่อใครบอกว่ามันฟุ่มเฟือยนั้นก็เป็นแค่การนิยมในแฟชั่นสมัยใหม่ซึ่งตราบที่พวกเธอมีเงินที่จะซื้อสิ่งนี้ก็ไม่ใช่ถือเป็นปัญหา การออกมาแก้ต่างของเหลียงชวนทำให้เห็นว่าผู้หญิงเองไม่ได้ปฏิเสธบทบาทหน้าที่ในบ้านในขณะเดียวกันพวกเธอก็ตระหนักถึงคุณภาพการของตนเองที่จะมีต่อประเทศชาติด้วย เธอมองว่าผู้หญิงสมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษาไม่ได้มีข้อเสียดังที่ถูกกล่าวหา และมองว่าคนที่วิจารณ์พวกเธอคือคนที่ได้รับข้อมูลอย่างผิดๆ มาเกี่ยวกับผู้หญิงที่ได้รับการศึกษา คำตัดสินต่างๆ เกิดจากเหล่าคนที่เอาภาพลักษณ์ที่ดูไม่เอางานเอาการของภาพลักษณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ในสื่อบางสื่อมาใช้ตัดสินผู้หญิงทั้งหมดที่เหลือซึ่งไม่เป็นธรรมกับผู้หญิงจีนสมัยใหม่ทุกๆ ไปอย่างพวกเธอ โดยพวกเธอมองว่ามีผู้หญิงหลายประเภทในสังคมพอๆ กับที่มีผู้ชายอีกหลายประเภทเช่นเดียวกัน¹⁶⁵

การออกมาแสดงความรู้สึคนึกคิดของสาวจีนสมัยใหม่ข้างต้นทำให้เห็นว่าสาวจีนสมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษาถูกเหมารวมเป็นภาพเดียวกันกับสาวสมัยใหม่ที่มีพฤติกรรมทันสมัยสุดโต่งแบบในสื่อต่างๆ และกระทบต่อพวกเธอในเรื่องเพศสภาพโดยเฉพาะในแง่ของการถูกตัดสินว่าเป็นคนที่ไม่เหมาะสมกับการเลือกมาเป็นภรรยาหรือแม่ของลูก ทัศนคติของอิงทำให้เห็นว่าสาวจีนสมัยใหม่ในทศวรรษ 1930 ไม่ได้ปฏิเสธการเป็นแม่แต่พวกเธอก็สิทธิที่จะมีเป้าหมายอื่นในชีวิตด้วย ซึ่งความเป็นสมัยใหม่และ

¹⁶⁴ “Unmarriageable Girls,” *Malaya Tribune* (15 December 1931): 12.

¹⁶⁵ “Unmarriageable Girls,” *Malaya Tribune* (15 December 1931): 12.

การศึกษาสมัยใหม่ในผู้หญิงถือเป็นจุดเปลี่ยนของสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงให้เกิดขึ้นและทราบว่าพวกเธอได้รับการศึกษาอย่างดึ้นนั้นแน่นอนว่าพวกเธอย่อมแยกแยะได้ว่าจะรับเอาความเป็นสมัยใหม่นั้นมาใช้อย่างไร การถูกเหมารวมว่าเป็นผู้หญิงฟุ่มเฟือยและเอาแต่แต่งตัวนั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับโดยเธอมองว่า “ผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาดีและถูกเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมย่อมไม่ทำอะไรเกินขอบเขต และพวกเธอก็ไม่ได้ทันสมัยมากจนเกินเลยหรือลอกเลียนเอาแต่ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ดูสวยแต่ไร้เวลาตามหน้าจอกมา เป้าหมายทั้งหมดในชีวิตของพวกเธอก็ไม่ได้เป็นอย่างไรในจดหมายโต้ตอบที่ใครต่อใครเขียนเข้ามาว่าเราต้องการเอาประโยชน์จากผู้ชายมากเท่าที่จะมากได้” และได้ทำให้เห็นว่าพวกเธอคิดเห็นอย่างไรกับปฏิกิริยาจากผู้ชายที่รังเกียจสาวสมัยใหม่ว่า

... การศึกษาถูกจำกัดพื้นที่ไว้ให้เฉพาะแต่กับผู้ชายมานานและผลที่ตามมาคือพวกเธอคิดว่าตัวเองอยู่เหนือกว่า พวกเธอกลายเป็นพวกเผด็จการและไม่ยอมที่จะให้ผู้หญิงมีเป้าหมายอะไรเป็นของตัวเอง พยายามกดพวกเธอเอาไว้เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ กับตัวเอง “การจะเปลี่ยนสิ่งเก่าแล้วแทนที่ด้วยสิ่งใหม่” เพื่อชีวิตที่ดีกว่าของผู้หญิงไม่มีวันเกิดขึ้นในผู้ชายประเภทนี้ ซึ่งตอนนี้พวกเธอกำลังกลัวว่าผู้หญิงที่มีความรู้จะไม่ยอมทนอยู่กับสิ่งที่พวกเธอปฏิบัติต่อพวกเธออีกแล้ว¹⁶⁶

อิงแสดงทัศนะของเธอว่าผู้ชายที่มีทัศนะเชิงลบและต่อต้านสาวสมัยใหม่โดยกล่าวหาพวกเธอเป็นคนหัวรุนแรงเพราะได้รับการศึกษาเกิดจากความกลัวความก้าวหน้าของผู้หญิงซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่เหล่าผู้หญิงที่มีการศึกษาเริ่มมีเป้าหมายในชีวิตของตนเองและตระหนักมากขึ้นในเรื่องของความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย เพราะผู้หญิงส่วนหนึ่งอย่างพวกเธอได้เดินมาถึงจุดที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมและความรู้พอๆ กับผู้ชายแล้ว และเพื่อรักษาพื้นที่ของตนเองไว้คนเหล่านั้นจึงใช้วิธีการใส่ร้ายป้ายสีเท่าที่พวกเขาจะทำได้ สถานการณ์ที่เกี่ยวกับความกลัวว่าผู้หญิงจะก้าวล้ำเข้ามาในพื้นที่ที่เคยเป็นของผู้ชายที่เกิดขึ้นคล้ายกันกับที่เกิดขึ้นในปีนัง ทศวรรษ 1920 ที่หนังสือพิมพ์ *Malayan Penang Sin Pao (Bincheng Xinbao)* ได้พูดถึงกรณีผู้หญิงไม่ควรที่จะ “มีอิสระ” มากเกินไป

¹⁶⁶ “Unmarriageable Girls.,” *Malaya Tribune* (15 December 1931): 12.

หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาวุ่นวายกับเรื่องการเมือง¹⁶⁷ ซึ่งในแง่หนึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงสมัยใหม่ที่เริ่มมีความคิดความอ่านและกล้าที่จะใช้พื้นที่สาธารณะผ่านสื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์และนิตยสารสำหรับแสดงความคิดเห็นทางสังคมการเมืองและได้สร้างความกลัวบางอย่างให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ชายในสังคมเพราะพัฒนาการทางความคิดและการขึ้นมามีบทบาททางสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างมากของผู้หญิงอาจทำให้ผู้ชายถูกลดทอนคุณค่าของความเป็นชายที่ผูกอยู่กับอำนาจหน้าที่เคยมีมา

เรื่องสาวสมัยใหม่ (The Modern Girl) ยังคงกลายเป็นประเด็นที่ถูกโจมตีโดยสมาคมวรรณคดีจีน (the Chinese Literary Association) ในสิงคโปร์ด้วย โดยสมาคมมีการจัดสัมมนาถกเถียงกันแบบเป็นเรื่องเป็นราว เนื้อหาในการเสวนาครั้งนั้นได้รับการบันทึกไว้โดยหนังสือพิมพ์ Malaya Tribune ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1931 สรุปได้ว่า ความหมายของคำว่าทันสมัย (modern) ถูกนำมาทบทวนใหม่เพื่อบริยายประเภทของผู้หญิงทันสมัยหรือกลุ่มที่เรียกกันว่าผู้หญิงสมัยใหม่ในสังคม โดยมีการวิเคราะห์กันอย่างจริงจังว่าบุคลิกหรือพฤติกรรมแบบไหนที่เรียกได้ว่าเป็นสาวสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัวแบบทันสมัย การได้รับการศึกษาในโรงเรียนระบบอังกฤษ การเป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ต่างๆหรือเรียกได้ว่าเป็นคนที่มีการศึกษา (educated) ตลอดจนมีฐานะดีพอที่จะบริโภคสินค้าและบริการสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามลักษณะของการเป็นสาวสมัยใหม่ในสายตาของสมาคมวรรณคดีจีนยังคงอยู่ใต้ทัศนคติของการถูกลดทอนคุณค่าให้เป็นเพียงกลุ่มผู้หญิงที่ฟุ่มเฟือยและไม่เอาการเอางาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

...คนกลุ่มนี้เรียนรู้เรื่องแฟชั่นสมัยใหม่จากการได้ไปดูหนัง ได้กินและดื่มอาหารแบบใหม่ๆ สาวๆ เหล่านี้ตื่นนอนตอน 9 โมง มาดื่มน้ำชาที่มีสาวใช้เตรียมไว้ให้โดยที่ยังไม่ทันล้างปาก (แปรงฟัน) ด้วยซ้ำ จากนั้นก็จะลุกขึ้นแต่งตัวโดยไม่ได้ช่วยแม่ของเธอทำอะไรทั้งสิ้น กว่าจะถึงตอนเย็นพวกเธอก็เปลี่ยนชุดไปแล้ว 3 ชุด...¹⁶⁸

¹⁶⁷ Lim Lee Chin, "A Study of the Early History of Chinese Women in Singapore and Malaya Through Penang Sin Pao," (BA Honours Thesis, Singapore: National University of Singapore, 2000-01), p.40.

¹⁶⁸ "The Modern Girl," Malaya Tribune (31 December 1931): 11.

ไม่น่าแปลกใจที่ภาพลักษณ์ของสาวสมัยใหม่จะยังคงวางอยู่ใต้อคติสำหรับกลุ่มคนที่ยึดมั่นในฐานคิดแบบจารีตซึ่งอิทธิพลของจักรอบงำอยู่อย่างแน่นหนา ทำให้ภาพลักษณ์ของสาวจีนสมัยใหม่ยังคงเป็นภาพของผู้หญิงที่สนใจแต่เรื่องการแต่งหน้าทาปากเพื่อออกไปพบกับชายหนุ่ม เสพติดวัฒนธรรมบันเทิงประเภทการดูหนัง เดินรำ และดื่มกินของมีนเมาอันเป็นการใช้เงินฟุ่มเฟือย โดยนอกจากนี้ทางสมาคมวรรณคดีจีนยังตั้งเอาประเด็นเรื่องคุณลักษณะของผู้หญิงดีตามบรรทัดฐานจารีตขึ้นมาขบขันให้สาวจีนสมัยใหม่ที่มีบุคลิกลักษณะอันตรงกันข้ามกับผู้หญิงจีนสมัยจารีตให้มีความเป็นอื่นมากขึ้นด้วยการกล่าวว่า สิ่งอันเป็นพื้นฐานของการแต่งงานก็คือการมีบ้านที่สะดวกสบายสำหรับกลับมาพักกายใจหลังจากการทำงาน โดยคนเหล่านี้มองว่าสาวจีนสมัยใหม่ไม่มีความสามารถในการจัดการบ้านเรือนให้เป็นเช่นนั้นได้ “ในขณะที่ผู้ชายต้องการอาหารเข้าบ้านสาวสมัยใหม่น่าจะยังนอนอยู่บนเตียง ผู้ชายอาจจะต้องออกไปทำงานด้วยความขุ่นเคืองใจ แล้วเช่นนี้คนเราจะแต่งงานกับผู้หญิงประเภทนี้ไปด้วยประโยชน์อะไร”

สิ่งที่น่าจะเป็นประเด็นให้คุณลักษณะของสาวจีนสมัยใหม่หลุดออกจากเกณฑ์อันพึงประสงค์ของกลุ่มอนุรักษนิยมที่ยึดมั่นในคติแบบขงจื้อก็คือความเข้าใจที่ว่าสาวจีนสมัยใหม่จะปฏิเสธการมีลูกซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่ เพราะการมีลูกคือ “ความหวังของผู้ชายทุกคนที่จะอยากมีลูกชาย และที่สุดก็ต้องไปหาภรรยาใหม่ตามธรรมเนียมแบบจีนที่ว่าหากภรรยาของใครไม่สามารถมีลูกชายให้ได้ก็จะได้รับอนุญาตให้ไปมีภรรยาเพิ่มได้ ... เพราะสาวสมัยใหม่จะยังคงรักสนุกกับการออกเที่ยวกลางคืนเพื่อเดินรำ ดูหนัง พวกเธอใช้วิธีการคุมกำเนิดซึ่งหากสามีของพวกเธอไปมีภรรยาใหม่พวกเธอก็จะไปมีสามีใหม่ด้วยเช่นกัน เพราะสาวสมัยใหม่สามารถมีสามีได้ถึง 3 คนในปีเดียวและอีก 3 คนในปีถัดไป ผู้หญิงเหล่านี้จึงไม่ควรค่าแก่การแต่งงาน (unmarriageable)”¹⁶⁹

ในแง่หนึ่งอาจเป็นความจริงที่ว่าสาวจีนสมัยใหม่ไม่อาจลงรอยกับระบบครอบครัวแบบจารีตทั้งในแง่ของความคิดที่เปลี่ยนไปสนใจเรื่องการแสวงหาความสำเร็จในทางการทำงานมากกว่า อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนต้องปฏิเสธการเป็นแม่ในขณะที่สันนิษฐานได้ว่าเรื่องหนึ่งที่พวกเธอต้องปฏิเสธอย่างแน่นอนก็คือระบบที่ผู้ชายสามารถมีภรรยาใหม่ได้โดยชอบธรรมเพราะระบบหลายภรรยาไม่ใช่สิ่งที่ยอมรับได้อีกต่อไปในหมู่ผู้ที่ได้รับการศึกษาแบบสมัยใหม่

¹⁶⁹ “The Modern Girl,” *Malaya Tribune* (31 December 1931): 11.

ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ สาวจีนสมัยใหม่ไม่ได้มุ่งใช้พื้นที่สาธารณะตามหน้าหนังสือพิมพ์ชวนทะเลาะหรือโต้แย้งอะไรกับคนที่ต่อต้านพวกเธอมากไปกว่าการแก้คำครหาเรื่องความสามารถและคุณค่าการเป็น “ผู้หญิงที่ดีสำหรับครอบครัว” ที่ถูกลดทอนไป จดหมายหลายฉบับพยายามจะบอกว่าผู้หญิงสมัยใหม่ที่มีการศึกษาอย่างพวกเธอไม่ได้บกพร่องเรื่องการดูแลระยะต่างๆ ในครอบครัวทว่ายังทำมันได้ดีเพราะพวกเธอได้ร่ำเรียนเรื่องเหล่านั้นมานั่นเอง ซึ่งในแง่หนึ่งทำให้เราเข้าใจได้ว่าพวกเธอไม่ได้ปฏิเสธการเป็นแม่และการเป็นภรรยาอย่างที่ถูกลกล่าวหา

ผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาทุกคนรู้หน้าที่ในการดูแลบ้านเรือนให้สดใสและชื่นมื่น การได้รับการศึกษาเท่านั้นที่จะให้ผลลัพธ์เช่นนี้ได้ ฉันรู้ว่าผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาและอบรมเรื่องวัฒนธรรมมาสามารถทำหน้าที่ในครอบครัวอย่างการเป็นภรรยาและแม่ได้อย่างเหมาะสม¹⁷⁰

ลิ้ม เซียว เอ็ง เป็นอีกคนที่ยืนยันหนักแน่นว่าความสำเร็จทั้งหลายของสาวสมัยใหม่ในมาลายา เป็นเพราะการศึกษาที่เข้ามาพร้อมภาวะสมัยใหม่และผู้หญิงเหล่านี้เองที่จะเป็นครูอาจารย์ ผู้นำ และผู้ช่วยที่สำคัญของทุกภาคส่วนในมาลายา เมื่อกล่าวมาถึงตรงนี้จะเห็นได้ว่าสาวจีนสมัยใหม่ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับผู้ชายในเรื่องของบุคลิก ลักษณะ คุณสมบัติหรือความสามารถของพวกเธอ แต่เป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับผู้ชายก็คือความคิดความอ่านที่ขยายตัวออกไปไกลแล้วของพวกเธอต่างหากที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างความสัมพันธ์ของหญิงชายซึ่งยากต่อการจัดการให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันอย่างสมัยจารีต

แม้ว่าสิงคโปร์จะเดินหน้าเข้าสู่การเป็นสังคมสมัยใหม่และผู้ชายจีนในสิงคโปร์เองก็เป็นหนึ่งในผู้ที่เติบโตขึ้นมาท่ามกลางความเป็นสมัยใหม่นั้น ทว่าการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของผู้หญิงยังผลโดยตรงต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย อย่างไรก็ตามไม่ใช่ผู้ชายทุกคนที่เห็นด้วยกับคนที่โจมตีสาวจีนสมัยใหม่ ใครบางคนก็เข้ามาช่วยแก้ต่างให้พวกเธอด้วยในแง่ที่ว่าผู้หญิงในแบบที่ผู้ชายบางคนนิยามว่าสามารถแต่งงานด้วยได้ (marriageable) ต้องมีลักษณะเป็นอย่างไร เพราะคนที่มีคุณสมบัติประเภทได้รับการศึกษาในระดับที่กำลังดี และระดับไหนจึงเรียกได้ว่าไม่มากเกินไป “...ไม่ดูหมิ่นสามี รู้ตำแหน่งแห่งที่ของสามีและคอยสนับสนุน ดูแลรายจ่ายในบ้าน และสำคัญที่สุดคือรู้ว่าต้องปอบโยน

¹⁷⁰ “Unmarriageable Girls,” *Malaya Tribune* (15 December 1931): 12.

เขาเมื่อใดที่มีเรื่องทุกข์ เป็นเพื่อนได้ยามต้องการกำลังใจ คนที่จะมีคุณสมบัติแบบนี้ได้ต้องจบการศึกษา ระดับใด เราจะหาผู้หญิงประเภทนี้ได้จากไหนในจักรวาลแห่งนี้?”¹⁷¹ ความเห็นของชายหนุ่มนิรนามที่ยกมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าอุดมคติเรื่องเมียและแม่ของลูกของผู้ชายจีนสิงคโปร์ทศวรรษ 1930 ไม่เพียงวางอยู่บนความต้องการให้ภรรยาอมรับในตำแหน่งแห่งที่ๆ เหนือกว่าของสามีแต่ยังต้องรู้ตำแหน่งแห่งที่ของตนเองด้วย ซึ่งนับเป็นสาระสำคัญสำหรับคติจารีตแบบขงจื้อซึ่งเขามองว่าการคาดหวังที่จะพบผู้หญิงที่ต้องยอมอยู่ภายใต้โครงสร้างแบบจารีตเช่นนั้นห่างไกลจากความเป็นไปได้จริงแล้วในทศวรรษ 1930 นี้

กล่าวมาถึงตรงนี้จะอาจทำความเข้าใจได้ว่าสาวจีนสมัยใหม่ไม่ได้เผชิญหน้ากับแค่ความซับซ้อนของช่วงเปลี่ยนผ่านจากสังคมจารีตสู่สังคมสมัยใหม่เท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญหน้ากับความพยายามรักษารฐานอำนาจทางเพศสภาพของผู้ชายที่คุ้นชินกับระบบปิตาธิปไตยด้วย บรรยากาศของความเป็นสมัยใหม่ที่ถาโถมเข้ามาเปลี่ยนแปลงผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ผ่านพื้นที่ของการศึกษาสร้างการเปลี่ยนแปลงในผู้หญิงลงไปถึงระดับความคิดว่ายังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และการยอมรับความเท่าเทียมทางเพศในผู้ชายทั่วไปในสังคมได้แบบทันทีทันใด ความคาดหวังเรื่องผู้หญิงดีตามมโนทัศน์ของผู้ชายในสังคมสิงคโปร์ทศวรรษก่อนการประกาศเอกราชไม่เพียงแต่ยึดโยงอยู่กับความเป็นแม่และเมียที่ดี เงื่อนไขสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความคาดหวังของผู้ชายในสังคมที่ผู้หญิงกำลังพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ นี้อาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับการคาดหวังให้ผู้หญิงทำหน้าที่ตามเพศสภาพอย่างเดียวเท่านั้นแต่อาจยึดโยงอยู่กับความคาดหวังที่สำคัญกว่าก็คือความสามารถข้ามผ่านช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงสู่โลกสมัยใหม่ไปได้ในขณะที่ไม่สูญเสียพื้นที่ทางอำนาจไปทั้งในพื้นที่ของบ้านและในสังคม

บทส่งท้าย

นับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 สิงคโปร์คือเมืองท่าการค้าสำคัญที่มีชาวจีนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หลักในนิคมช่องแคบ และเป็นพื้นที่ซึ่งได้รับเอาภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมจีนที่เป็นรากฐานอยู่แต่เดิม ภาวะสมัยใหม่แบบอาณานิคมที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์จึงเป็นภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมที่มีอัตลักษณ์และหล่อหลอมให้ผู้คนในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านขึ้นมา

¹⁷¹ “Unmarriageable Girls,” *Malaya Tribune* (8 December 1931): 3.

ด้วยกระบวนการแบบเฉพาะตัว โดยมีผู้หญิงจีนสิงคโปร์เป็นตัวแปรสำคัญของการขานรับภาวะสมัยใหม่นั้น อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ของการปะทะกันระหว่างคตินิยมในสังคมและความเป็นสมัยใหม่

กรณีศึกษาสาวจีนสมัยใหม่จึงเป็นบทสะท้อนนิยามของผู้หญิงที่เป็นผลผลิตของการศึกษาสมัยใหม่แบบตะวันตก และเป็นผลผลิตของภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมด้วยในเวลาเดียวกัน เพราะการขานรับอุดมการณ์และระบบความคิดความอ่านแบบใหม่ที่ไม่ใช่แค่กระแสวัฒนธรรมตะวันตกจากเจ้าอาณานิคมแต่ยังมีกระแสวัฒนธรรมที่เป็นส่วนผสมของตะวันตกกับอุดมการณ์แบบจีนสมัยใหม่อย่างขบวนการ 4 พฤษภาคมปี 1911 ซึ่งส่งแรงกระเพื่อมมาถึงสิงคโปร์ด้วยพลังอำนาจของสื่อสิ่งพิมพ์และไม่พ้นคุณูปการของระบบการศึกษาของผู้หญิง สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้บทบาทและสถานภาพของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไปอย่างสำคัญไม่เพียงในมิติของการทำงาน แต่ยังหมายถึงการการออกมาสู่พื้นที่สาธารณะและใช้ชีวิตตามวิถีของคนสมัยใหม่ ตั้งแต่การแต่งกายและวิถีคิดอื่นๆ ที่เสรีมากขึ้นโดยเฉพาะในแง่ของการเลือกคู่และการมีความรักได้อย่างเสรี

การศึกษาที่เจ้าอาณานิคมวางรากฐานไว้ในสิงคโปร์คืออีกเงื่อนไขที่ทำให้ผู้หญิงสามารถขานรับวัฒนธรรมจากภายนอกที่เข้ามาผ่านสื่อต่างๆ ได้ โดยเฉพาะจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตในสังคม และส่งผลให้ผู้หญิงออกมามีบทบาทนอกบ้าน ตลอดจนหลุดพ้นจากบรรทัดฐานทางสังคมสมัยจารีตได้อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน จากปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ทั่วโลกสู่การปรากฏตัวของผู้หญิงที่นิยามตนเองว่าเป็น “สาวจีนสมัยใหม่” ของสิงคโปร์จึงเป็นสัญญาณของการก้าวข้ามชนบทเดิมมาสู่โลกใหม่อย่างสำคัญ แม้การออกมามีบทบาทนอกบ้านผ่านการประกอบอาชีพจะเป็นไปตามกลไกของการพัฒนาอาณานิคมของรัฐบาลอังกฤษ แต่การได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนอาณานิคมก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างอำนาจต่อรองให้กับผู้หญิงได้

ภาพลักษณ์ของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์ทศวรรษ 1920–1930 ที่ค้ำจุนกับชุดความคิดความเชื่อจากรากฐานวัฒนธรรมเดิมอย่างคตินิยมที่ตีกรอบบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงไว้ในบ้านภายใต้บทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่และเมียที่ต้องพึ่งพาครอบครัว คือลักษณะของการปะทะกันระหว่างระบบเก่าและระบบใหม่ อย่างไรก็ตามช่วงเวลานี้ก็คือจุดเปลี่ยนอย่างสำคัญของมโนทัศน์ด้านเพศสภาพระหว่างชายและหญิงในสังคมสิงคโปร์ ในแง่หนึ่งอาจกล่าวได้ว่าแม้ผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยอาณานิคมจะต้องอยู่ภายใต้มโนทัศน์ด้านเพศสภาพที่กำลังเปลี่ยนผ่านและยังต้องปะทะต่อรองอยู่กับ

บรรทัดฐานของระบบปิตาธิปไตย (patriarchal norm) อันเป็นโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก¹⁷² ไปพร้อมกับที่ต้องขานรับมโนทัศน์เรื่องความเป็นผู้หญิงในอุดมคติแบบตะวันตกที่อยู่ในระบบการศึกษาของเจ้าอาณานิคม

อย่างไรก็ตามเนื้อหาในบทถัดไปจากนี้จะทำให้เห็นว่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์จะไม่เพียงต้องปะทะต่อรองกับโครงสร้างทางความคิดเรื่องเพศสภาพแต่กำลังจะพบกับชุดความคาดหวังใหม่ในโครงสร้างปิตาธิปไตยขงจี้อที่แข็งแกร่งขึ้นกว่าเดิม เพราะอุดมคติเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลสมัยหลังอาณานิคมนั้นประกอบสร้างขึ้นมาจากแรงขับเคลื่อนที่มีความสำเร็จของกระบวนการสร้างชาติเป็นเดิมพัน การต้องจัดการกับทรัพยากรมนุษย์เพื่อสิงคโปร์ที่อยู่รอดภายใต้การนำของ ลีควนยู ผู้นำรัฐบาลพรรคกิจประชา ท่ามกลางพลเมืองหญิงที่มีความรู้และความคิดทางสังคมการเมืองแบบใหม่ มีอำนาจต่อรองที่มากขึ้นและมีบทบาททางสังคมผ่านการรวมกลุ่มทางสังคมและการเมืองตลอดจนตื่นตัวเรื่องสิทธิสตรีและมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นที่มาของการเมืองเพศสภาพที่จะนำไปสู่การปะทะต่อรองครั้งใหญ่ของสมัยสร้างชาติสิงคโปร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁷² Karen M. Teoh, “Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s – 1950s,” *Twentieth-Century China* 35,2 (April 2010): 43.

บทที่ 3

การเมืองเทศสภาพกับการประกอบสร้างผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์ ช่วงหลังการประกาศเอกราช ทศวรรษ 1950–1980

3.1 ภูมิหลังทางการเมืองและแนวคิดเรื่องเทศสภาพของพรรคกิจประชา ก่อนการประกาศเอกราช และการกลับมาของลัทธิขงจื๊อในสิงคโปร์ยุคโลกาภิวัตน์

แนวคิดแบบขงจื๊อถูกรื้อฟื้นขึ้นมาหลังจากที่เสื่อมลงในช่วงอาณานิคมโดยพรรคกิจประชานิยมเทศสภาพโดยเฉพาะนโยบายผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชามีแนวคิดแบบขงจื๊อเป็นพื้นฐาน และได้ประกอบสร้างผู้หญิงในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับช่วงเวลาของการสร้างชาติใหม่ในทศวรรษ 1950 ขึ้นมา ส่วนต่อไปนี้จะวิเคราะห์การใช้แนวคิดแบบปรัชญาขงจื๊อของพรรคกิจประชา ในการเมืองโดยจะ ออกเป็น 3 แง่มุม ได้แก่ 1) การใช้คติแบบขงจื๊อต่อด้านแนวคิดทางสังคมและการเมืองของตะวันตก 2) การใช้คติแบบขงจื๊อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ¹ 3) การใช้คติขงจื๊อในการประกอบสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ด้านเทศสภาพในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์

3.1.1 การใช้คติแบบขงจื๊อต่อด้านแนวคิดทางสังคมและการเมืองของตะวันตก

งานศึกษาวิจัยจำนวนหนึ่งพยายามอธิบายว่า “ขงจื๊อ (Confucianism)” แตกต่างอย่างไรกับสิ่งที่เรียกว่า “ขงจื๊อสมัยใหม่ (Modern Confucianism)” ซึ่งได้ช่วยคลายข้อสงสัยว่าคำสอนของยุคจารีตที่วางอยู่บนเงื่อนไขทางภาษาและความหมายที่มีบริบทเฉพาะตัวนั้นสามารถดำรงอยู่สืบมาในโลกสมัยใหม่ได้อย่างไร ญาน่า รอสเกอร์ (Jana Rošker) ชี้ให้เห็นว่าปรัชญาขงจื๊อคือปรัชญาจีน

¹ ดูคำอธิบายเรื่องการพยายามจัดวางแนวคิดแบบ “ขงจื๊อสมัยใหม่ (Confucianist modernity)” ในฐานะเบื้องหลังของความสำเร็จทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนอัตลักษณ์ความเป็นจีนของสิงคโปร์สมัยรัชชาติได้ที่ Lisa Hong, “Conscripting Chinese Diasporic Culture into National Identity: Taming of the Tiger Balm Gardens,” in *The Scripting of a National History: Singapore and its Pasts* (Hongkong: Hongkong University Press, 2008), p. 207.

โบราณที่นิยามถึงระบบคิดที่เป็นรากฐานวัฒนธรรมจีนรุ่นบุกเบิกซึ่งเป็นคนละสิ่งกับขงจื๊อใหม่ที่ถูกรื้อฟื้นขึ้นในช่วงราชวงศ์ช่งและราชวงศ์หมิงได้ค่านิยามว่าขงจื๊อใหม่ (Neo-Confucianism) หรือขงจื๊อสมัยใหม่ (Modern Confucianism) และแม้จะเรียกว่าขงจื๊อเหมือนกันและมักทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นคำสอนเดียวกันกับที่ขงจื๊อ (Kong Fuzi 孔夫子) ถ่ายทอดแต่โดยหลักการแล้วขงจื๊อสมัยใหม่คือสิ่งที่เป็นการรวมคำสอนของนักปราชญ์หลายสำนัก ซึ่งหมายถึงว่าสาระสำคัญของขงจื๊อใหม่จึงไม่ได้รวมไว้แค่ทฤษฎีทางความคิดของประวัติศาสตร์จีนเท่านั้นแต่ได้รวมเอาแนวคิดของปรัชญาเต๋า (Daoist philosophy) และพุทธศาสนา (Buddhism) ที่ต่างใช้แนวคิดแบบปรัชญาที่มีรากวัฒนธรรมจีนเป็นพื้นฐานร่วมกันอยู่ไว้ด้วยกันและเรียกชุดคำสอนนั้นว่า คำสอนของนักปราชญ์ (the teachings of the scholars) ที่มีการพยายามให้ความหมายกับชุดความคิดนี้ในฐานะเป็น “ค่านิยมแห่งเอเชีย (Asian Values)”²

สิงคโปร์เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ขบขันให้แนวคิดเรื่องค่านิยมแห่งเอเชีย (Asian Values) เป็นที่ถกเถียงกันมาอย่างต่อเนื่อง ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับอย่างสำคัญกับแนวคิดเรื่องอุดมการณ์อำนาจนิยม (authoritarian ideology) ที่ทั้งสิงคโปร์และค่านิยมแห่งเอเชียยึดถือไว้ มิงานศึกษาบางชิ้นเสนอว่าไม่ใช่เหตุบังเอิญที่ค่านิยมแห่งเอเชียจะถูกชูขึ้นมาในสิงคโปร์ช่วงต้นในทศวรรษ 1980³ โดยโก๊ะ จ๊ก ตง (Goh Chok Tong) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งใช้แนวคิดนี้เสนอสิ่งที่เรียกว่า “ค่านิยมร่วมของเรา (Our Shared Values)” ขึ้นมาซึ่งมีนัยของการประกาศต่อสาธารณะว่าต่อแต่นี้ไปชาวสิงคโปร์จะมีค่านิยมที่ใช้ร่วมกันโดยไม่มีการคำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ตลอดจนความแตกต่างอื่นๆ ระหว่างกันอีกต่อไป

ใจความหลักๆ ของแนวคิดเรื่อง “ค่านิยมร่วมของเรา” ทำให้เห็นว่าอิทธิพลของขงจื๊อดั้งเดิมไม่เคยหายไปไหนและดำรงอยู่ด้วยการปรับเปลี่ยนรูปร่างหน้าตาให้มีความสอดคล้องกับบริบท

² งานศึกษาของรอสเกอร์เสนอว่าแม้ในช่วงเวลาที่จีนเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ของขงจื๊อใหม่ถูกนำเสนอให้มีภาพลักษณ์ของการเป็นรากฐานความคิดแบบสมัยใหม่ในแง่ของการส่งเสริมความสมานฉันท์ในสังคมโดยเฉพาะในสื่อต่างๆ ของรัฐ ทว่ารายละเอียดหลายอย่างในเนื้อหาสาระของขงจื๊อใหม่นั้นยังเห็นได้ชัดว่าไม่อาจมีอิทธิพลเหนือแก่นสารของปรัชญาขงจื๊อดั้งเดิมได้อย่างแท้จริงนั่นหมายถึงว่า “ทฤษฎีเรื่องค่านิยมแบบเอเชีย (Asian Values)” ยังคงได้รับอิทธิพลจากแนวคิดขงจื๊อดั้งเดิมอยู่อย่างสำคัญ ดูเพิ่มเติมใน Jana S. Rošker, “Modern Confucianism and the Concept of ‘Asian Values’,” *Asian Studies* IV, XX (2016), p. 154 - 156.

³ Jana S. Rošker, “Modern Confucianism and the Concept of ‘Asian Values’,” *Asian Studies* IV, XX (2016), p. 157.

สมัยใหม่มากขึ้น ค่านิยมที่ประกอบสร้างขึ้นใหม่นี้ประกอบด้วย 1) ประเทศชาติมาก่อนชุมชน และสังคมมาก่อนตนเอง (Nation before community and society before self) 2) ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม (Family as the basic unit of society) 3) สนับสนุนชุมชนและเคารพปัจเจกชน (Community support and respect for the individual) 4) เป็นหนึ่งเดียวไม่แตกแยก (Consensus, not conflict) และ 5) สามานฉันท์ทางเชื้อชาติ และศาสนา (Racial and religious harmony) ทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นความคิดของคดียังจื้อแบบดั้งเดิมชัดเจนที่สุดอย่างน้อย 2 ประเด็นได้แก่ ค่านิยมระบบครอบครัว และค่านิยมการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมซึ่งในที่นี่หมายถึงรัฐ⁴ อุดมการณ์เหล่านี้ถูกมองว่าสร้างขึ้นเพื่อใช้ค้ำจ้ำกับแนวคิดทางสังคมการเมืองแบบตะวันตก โดยเฉพาะอุดมการณ์ประชาธิปไตยและลัทธิปัจเจกนิยม⁵ รวมไปถึงหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนด้วย⁶

การวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ในช่วงเวลาหลังการบริหารสิงคโปร์ของลี กวน ยู ณ บริบทที่พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปแล้วในแง่หนึ่งทำให้เห็นมุมมองของเขาเกี่ยวกับทัศนคติในทางการเมืองเกี่ยวกับแนวคิดทางสังคมจากโลกตะวันตก เมื่อถูกถามเกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจริงหรือไม่ที่ระบอบอำนาจนิยมกำลังยอมก้มหัวให้กับวัฒนธรรมขงจื้อและปัจเจกนิยมสุดโต่งของลัทธิเสรีนิยมตะวันตก คำตอบที่ได้ทำให้เห็นชัดเจนว่าสิงคโปร์เจตนาที่จะไม่รับเอาค่านิยมแบบใดแบบหนึ่งที่ถูกนิยามโดยใครคนใดคนหนึ่งมาใช้บนความเชื่อว่ามีระบอบใดที่จะสามารถนำมาสวมทับกับทุกบริบทในโลกได้ โดยเฉพาะแนวคิดแบบตะวันตกในโลกเอเชียตะวันออกและสิงคโปร์มีแนวทางที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง⁷

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ Charlene Tan, "'Our Shared Values' in Singapore: A Confucian perspective," *Educational Theory* 62, 4 (2012): 451 – 452

⁵ Mark R. Tompson, "Whatever Happened to 'Asian Values'?", *Journal of Democracy* 12, 4 (2001): 157.

⁶ Marc F. Plattner and Larry Jay Diamond, "Hong Kong, Singapore, and 'Asian Values'," *Journal of Democracy* 8, 2 (1997) [ออนไลน์] เข้าถึงโดย <https://muse.jhu.edu/article/16817>

⁷ ภูมิหลังของลี กวน ยู ผู้นำสิงคโปร์เกี่ยวข้องกับการรื้อฟื้นคดียังจื้อดั้งเดิมกลับมาใช้ในการปกครองสิงคโปร์ในช่วงที่เรียกได้ว่าเป็นสิงคโปร์สมัยใหม่ ลี กวน ยู คือทายาทรุ่นที่ 4 ของจีนกลุ่มเปอรานากัน (Peranakan ภาษามลายูแปลว่า เกิดที่นี่) ในสิงคโปร์ซึ่งเป็นชาวจีนกลุ่มน้อยที่เกิดและเติบโตในสิงคโปร์ (ในนิคมช่องแคบยังมีจีนเปอรานากัน (Peranakan Chinese) ในที่อื่นๆอีก อาทิ ปีนังและมะละกา เรียกอีกอย่างว่า จีนช่องแคบ ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Straits Chinese/ Straits Born) ชาวจีนเปอรานากันเป็นจีนกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษอย่างชำนาญ ไม่ใช้ภาษาจีนแบบในแผ่นดินใหญ่แต่เป็นภาษาของตัวเองที่ผสมผสานภาษามลายูเข้ากับภาษาจีนฮกเกี้ยน

ไมเคิล ดี. บาร์ อธิบายว่าวิธีคิดของลี กวน ยูในทางสังคมการเมืองช่วงทศวรรษ 1960 และย้อนไปได้ไกลถึงช่วงก่อนการประกาศเอกราชนั้นสามารถศึกษาได้ผ่านประเด็นเรื่องคุณค่าแห่งเอเชียที่มีการตั้งโต้เถียงกันเมื่อปี 1993⁸ โดยเฉพาะในแง่ที่ว่าสิงคโปร์มีความเฉพาะตัวเกินกว่าจะต้องยอมรับเอาขนบแบบตะวันตกมาใช้เป็นบรรทัดฐานทางสังคมในสิงคโปร์ ในขณะที่อัตลักษณ์แบบขงจื๊อนั้นได้เป็นคุณค่าแห่งเอเชียที่สอดคล้องกับบริบทของสิงคโปร์มากกว่า ข้อถกเถียงข้างต้นนำไปสู่การเข้าใจที่มาของความไม่เชื่อใจลัทธิเสรีนิยมประชาธิปไตยของลีได้ด้วยว่ามีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 โดยบาร์เสนอว่าแนวคิดสังคมนิยมที่อยู่ในค่านิยมแห่งเอเชียเริ่มมีอิทธิพลต่อความคิดของลี กวน ยูนับตั้งแต่ผ่านพ้นช่วงเวลาของการเข้าร่วมกับมาเลเซียก่อนจะต้องแยกออกมาในปี 1965 ลี กวน ยูกับทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดขงจื๊อปรากฏให้เห็นแล้วก่อนหน้านี้ตั้งแต่ก่อนการประกาศเอกราช แม้ว่าจะเป็นนักเรียนทุนอังกฤษในทศวรรษ 1950 แต่ลี กวน ยูคือผู้หนึ่งที่มองว่าปรัชญาขงจื๊อจะช่วยสิงคโปร์รับมือกับมหาอำนาจตะวันตกได้บนความเชื่อที่ว่าจักรวรรดินิยมตะวันตกคือความชั่วร้ายและเสรีนิยมประชาธิปไตยคือความหน้าไหว้หลังหลอก (hypocrisy)⁹

(ชาวจีนรุ่นที่ 1 ที่เข้ามาแต่งงานกับชาวท้องถิ่นและสร้างวัฒนธรรม) ซึ่งเป็นชาวจีนกลุ่มที่ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าอาณานิคมและถือว่าตนเป็นคนในบังคับอังกฤษ ไม่ใช่จีนแผ่นดินใหญ่ ส่วนมากนับว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่สุดในหมู่ชาวจีนกลุ่มอื่นๆ ในอาณานิคมจากภูมิหลังเช่นนี้ ลี กวน ยูจึงไม่รู้จักภาษาจีนเลยในช่วงก่อนทศวรรษ 1940 งานศึกษาของเฮก ปาทาปาน (Haig Patapan) อธิบายการหันกลับไปให้ความสนใจกับรากวัฒนธรรมจีน ซึ่งหมายถึงขงจื๊อของลี กวน ยูว่าเพิ่งเกิดขึ้นหลังจากที่เขาเริ่มศึกษาภาษาจีนแมนดารินในช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองสิงคโปร์ การเรียนภาษา และภาษิตต่างๆแบบจีนมีส่วนทำให้ลีเข้าถึงปรัชญาที่เชื่อมโยงกับอารยธรรมจีน วัฒนธรรม และค่านิยมแบบดั้งเดิม แม้ว่าการศึกษาภาษาในช่วงเวลานั้นจะเป็นการศึกษาเพื่อการสื่อสารกับชาวจีนอื่นๆ ในสิงคโปร์ที่จะมีผลต่อการเลือกตั้งของเขาด้วย ปาทาปานเสนอว่ามีความเป็นไปได้ว่าวรรณกรรมจีนและค่านิยมจากวัฒนธรรมจีนที่ลีศึกษาจะทำให้เขาตระหนักถึงแง่มุมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางการเมืองได้ ดูเพิ่มเติมได้ที่ Haig Patapan, “Modern Philosopher Kings: Lee Kuan Yew and the Limited of Confucian ‘Idealistic’ Leadership,” *European Journal of East Asian Studies* 12, 2 (January 2013): 239. ทั้งนี้ข้อวิเคราะห์ข้างต้นจะสัมพันธ์กับการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสิงคโปร์ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สองในช่วงที่รัฐบาลกำลังส่งเสริมอุดมการณ์ “ค่านิยมร่วมของเรา” ดังที่จะกล่าวต่อไปข้างหน้าด้วย

⁸ Michael D. Barr, “Lee Kuan Yew and the “Asian Values” Debate,” *Asian Studies Review* 24, 3 (2000): 315.

⁹ Michael D. Barr, “Lee Kuan Yew and the “Asian Values” Debate,” *Asian Studies Review* 24, 3 (2000): 309.

การไม่ยอมรับแนวคิดทางสังคมและการเมืองแบบตะวันตกของลี กวน ยูและรัฐบาลพรรคกิจประชาอาจนำมาซึ่งการถูกตั้งคำถามถึงความย้อนแย้งเมื่อแนวคิดสมัยจารีตถูกนำมาใช้ในการประกอบสร้างรัฐชาติสมัยใหม่ แต่อย่างไรก็ดีประสบการณ์การถูกรบงำโดยจักรวรรดินิยมมายาวนานล้วนเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการปลดแอกตนเองจากการอยู่ใต้บังคับของอาณานิคมและการปฏิเสธวิถีประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และความเสมอภาคหลังการประกาศเอกราชเป็นต้นมาในฐานะที่สิ่งเหล่านี้เป็นความสืบเนื่องมาจากมหาอำนาจตะวันตกอดีตมหาอำนาจนักล่าอาณานิคม

3.1.2 การใช้คติแบบขงจื้อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ

ในฐานะนายกรัฐมนตรีของสิงคโปร์ งานที่มาอันดับหนึ่งตอนนั้นคือยกประเทศของผมให้พ้นจากความเสื่อมโทรมยากจน การขาดความรู้และโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา นับแต่ที่ความยากจนทำให้ชีวิตของคนตกต่ำลง เรื่องอื่นที่เหลือทั้งหมดก็กลายเป็นเรื่องรองไปหมด¹⁰

การเผชิญหน้ากับปัญหาเศรษฐกิจที่ขาดเสถียรภาพมีผลอย่างสำคัญต่อการเลือกแนวปฏิบัติหลายอย่างที่มีไปสู่การประคับประคองสิงคโปร์เพื่อความอยู่รอด หลังการประกาศเอกราช เศรษฐกิจคือเงื่อนไขสำคัญของทุกนโยบายที่เกิดขึ้นนับแต่ปี 1965 นโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลายฉบับเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น การเมืองเรื่องเพศสภาพจึงถูกนำมาใช้ในสถานการณ์นี้ กล่าวให้ชัดเจนขึ้นก็คือ ยุทธศาสตร์ความเสมอภาคในนโยบายเรื่องผู้หญิงถูกนำมาใช้ส่งเสริมภาพลักษณ์การสนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศซึ่งเป็นหลักสากลในช่วงเวลานั้น หลักการนี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มปริมาณแรงงานในสิงคโปร์ที่เพิ่มมากขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัวซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของภาคการผลิตทว่ายังลดแรงเสียดทานจากการมีภาพลักษณ์แบบอำนาจนิยมแบบขงจื้อในสิงคโปร์ด้วย การให้ความสำคัญกับเรื่องหลักความเท่าเทียมหรือสิทธิทางสากลของรัฐบาลพรรคกิจประชาจึงไม่เท่ากับการให้ความสำคัญกับความสามารถในการจัดการปัญหาใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อความอยู่รอดของประเทศเป็นสำคัญ

¹⁰ บทสัมภาษณ์ของลี กวน ยู สัมภาษณ์โดย นาธาน การ์เดล (Nathan Gardels) เมื่อ 29 เมษายน 2008 ดูเพิ่มเติมใน THE BLOG, “The Sage of Singapore: Remembering Lee Kuan Yew Through His Own World [online] Available: https://www.huffpost.com/entry/lee-kuan-yewremembered_b_6920292?guccounter=1

หลักการแบบขงจื้อถูกนำมาใช้ในมิติเพศสภาพสองแง่มุมหลักๆ ประการแรกคือการใช้ขงจื้อเพื่อนิยามความเป็นชายไว้กับภาพลักษณ์ของความเข้มแข็ง ในมิติของรื้อฟื้นรัฐบาลคาดหวังให้สิงคโปร์มีกองทัพที่มีเสถียรภาพ บนแนวคิดที่ว่าผู้ชายคือสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งที่จะสามารถดูแลปกครองประเทศได้ รัฐบาลมุ่งเน้นการเป็นเสาหลักของผู้ชายในพื้นที่ทางเศรษฐกิจและการเมืองเพราะเชื่อในหลักอำนาจนิยมที่ชายเป็นใหญ่ มีผลอย่างสำคัญต่อการนิยามความเป็นหญิงด้วยเพราะมันทศน์เรื่องความเป็นหญิงแต่เดิมที่ว่าด้วยผู้หญิงมีหน้าที่หลักอยู่ในพื้นที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเติบโตในพื้นที่ทางสังคมของผู้ชายถูกปรับให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในการสนับสนุนภาคการผลิต ผู้หญิงถูกคาดหวังให้มีบทบาทในสังคมการทำงานด้วยแต่ไม่ละเลยบทบาทหน้าที่ในครอบครัว บนเหตุผลที่ว่ารัฐยังคงต้องการให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของผู้ชายและต้องการให้ผู้หญิงมุ่งเน้นการดูแลลูกมากกว่าการมีอิทธิพลทางสังคมซึ่งผู้ชายถือครองพื้นที่นั้นอยู่แล้ว

เกียร์ท ฮอฟสเตดต์ (Geert Hofstede) และไมเคิล แฮร์ริส บอนด์ (Michael Harris Bond) ศึกษามิติของขงจื้อ (Confucian Dimension) ในโลกสมัยใหม่ที่อยู่เบื้องหลังการเติบโตทางเศรษฐกิจของหลายๆ ประเทศพบว่าวัฒนธรรมเชื่อมโยงอยู่กับปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ¹¹ ดังนั้นปรัชญาขงจื้อน่าจะมีส่วนในการส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสิงคโปร์ให้อยู่ในอันดับการเติบโตสูงที่สุดในกว่า 18 ประเทศที่มีการสำรวจ โดยมีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อปีสูงถึงร้อยละ 7.6 ในช่วงปี 1965–1985¹² ฮอฟสเตดต์และบอนด์อธิบายว่าวัฒนธรรมในรูปแบบของค่านิยมที่มีอิทธิพลแบบขงจื้ออยู่เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการเติบโตทางยังต้องการอีก 2 เงื่อนไขสำคัญก็คือการมีอยู่ของระบบตลาดและบริบททางการเมืองที่เอื้อให้เศรษฐกิจเติบโตได้¹³ กล่าวได้ว่าสิงคโปร์มีองค์ประกอบตามที่กล่าวมาและลี กวน ยูเองก็ถือว่าค่านิยมแบบจีนทั้งหลาย (Chinese Values) คือแก่นสำคัญของการเติบโต

¹¹ Geert Hofstede and Michael Harris Bond, “The Confucius Connection: From Cultural Roots To Economic Growth,” *Organizational Dynamics* 16, 4 (Spring 1988) : 17.

¹² Economic Growth for Selected Countries and Gross National Product (GNP) per capita, World Development Report, 1987.

¹³ Geert Hofstede and Michael Harris Bond, “The Confucius Connection: From Cultural Roots To Economic Growth,” *Organizational Dynamics* 16, 4 : 18.

ทางเศรษฐกิจของเอเชียตะวันออก¹⁴ ทักษะของลียังช่วยให้มองเห็นว่าระบบคุณค่าแบบขงจื้อทำงานอย่างไรในมิติของการบริการจัดการเศรษฐกิจด้วยว่า

คุณค่าแบบสังคมนิยม (communitarian) และวิถีปฏิบัติแบบเอเชียตะวันออกอย่างที่มีอยู่ในคนญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน ฮองกงและสิงคโปร์ได้พิสูจน์แล้วว่ามันเป็นปัจจัยที่เด่นชัดที่ถูกใช้ในการติดตามให้ทัน (วิวัฒนาการของวงการอุตสาหกรรม) ค่านิยมที่เอเชียตะวันออกยึดถืออย่างเช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ส่งเสริมกลุ่มที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่เร่งด่วนก่อน¹⁵

แม้จะเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่าสิงคโปร์ขับเคลื่อนไปด้วยค่านิยมแบบดั้งเดิมตามหลักปรัชญาขงจื้อแม้ว่ามันจะเป็นสัญญาณของระบบจารีตที่ขบขันปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศสภาพให้รุนแรงขึ้น¹⁶ แนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพในมิติของสิทธิพลเมือง (civil right) อื่นๆ อย่างสิทธิเสรีภาพในการพูดในการเลือกตั้งผู้นำในระบอบประชาธิปไตยหรือรูปแบบใดๆ อันจะพบได้ในประเทศตะวันตกที่เป็นเสรีนิยมประชาธิปไตย¹⁷ จึงไม่ได้ปรากฏขึ้นด้วยในสิงคโปร์ ซึ่งในภายหลังพบว่าลียเองก็ยอมรับว่าขงจื้อเป็น

¹⁴ Greg Sheridan, (1970). Tigers: Leaders of the new Asia-Pacific. (Sydney : Allen & Unwin), p. 68.

¹⁵ บทสัมภาษณ์ของลี กวน ยู สัมภาษณ์โดย นาธาน การ์เดล (Nathan Gardels) เมื่อ 29 เมษายน 2008 ดูเพิ่มเติมใน THE BLOG, “The Sage of Singapore: Remembering Lee Kuan Yew Through His Own World [ออนไลน์] เข้าถึงจากhttps://www.huffpost.com/entry/lee-kuan-yewremembered_b_6920292?guccounter=1

¹⁶ Craig K. Ihara, “Are Individual Rights Necessary? A Confucian Perspective,” in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community, Kwong-loi Sun and David B. Wong (eds) (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), p. 15.

¹⁷ Charlene Tan, “‘Our shared values’ in Singapore: A Confucian perspective,” Educational Theory, 62, 4 : 7. ดูเพิ่มเติมใน Henry Rosemont, “Whose Democracy? Whose Rights? A Confucian Critique of Modern Western Liberalism,” in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community, Kwong-loi Sun and David B. Wong (eds.) (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), p. 59; David B. Wong, “Rights and Community in Confucianism,” in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community, Kwong-loi Shun and David B. Wong (eds.) (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), p. 34.

เบื้องหลังของความชั่วร้ายในโครงสร้างทางสังคมแบบดั้งเดิม “ระบอบชุมชนนิยมดั้งเดิม (the original communitarianism) ของสังคมจีนแบบขงจื๊อได้เสื่อมถอยไปสู่ระบบอุปถัมภ์ ระบบสายสัมพันธ์ในครอบครัว และคอร์รัปชันในแผ่นดินใหญ่ และเศษซากของความชั่วร้ายของระบบดั้งเดิมก็ยังคงพบได้โน้ดไต่หัวน ฮองกงหรือแม้แต่สิงคโปร์เอง”¹⁸ เราอาจจะพบว่าแม้เรื่องสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศสภาพจะเป็นประเด็นสากลที่ถูกบีบคั้นจากประชาคมโลกแต่สิงคโปร์ก็ใช้วิธีการจัดการโดยการให้สิทธิที่วางอยู่บนขอบเขตที่รัฐกำหนดเท่านั้น ทำให้สิงคโปร์ยังมีภาพลักษณ์ที่จะนำไปสู่การปะทะกับกระแสสตรีนิยมที่กำลังเกิดขึ้นในทศวรรษ 1920¹⁹

3.1.3 การใช้ขงจื๊อในการประกอบสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพในอุดมคติของรัฐบาลสิงคโปร์

ซินหยาน เจียง (Xinyan Jiang) อธิบายว่าความเข้าใจหลักการของปรัชญาขงจื๊อโบราณเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เห็นความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างแนวคิดแบบขงจื๊อกับความไม่เท่าเทียมเรื่องเพศสภาพหรือสถานภาพของผู้หญิงจริงๆ ได้ ถ้าหากไม่พิจารณาบริบททางสังคมของผู้หญิงที่ศึกษาด้วย ปรัชญาขงจื๊อที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย (democratic society) อาจให้ความหมายและส่งอิทธิพลแตกต่างกันมากปรัชญาขงจื๊อที่อยู่ในสังคมแบบเผด็จการ (totalitarian society) ปรัชญาขงจื๊ออาจมีลักษณะยึดผู้ชายเป็นศูนย์กลาง (androcentric) และเป็นเงื่อนไขที่สนับสนุนความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมปิตาธิปไตย (patriarchal society) ที่ความไม่เท่าเทียมทางเพศเป็นสิ่งที่รับรู้กันอยู่แล้วโดยทั่วไป²⁰ สืบเนื่องจากแนววิเคราะห์ของเจียงที่ศึกษาอิทธิพลของขงจื๊อต่อสถานภาพผู้หญิงในจีนที่ชี้ให้เห็นว่าขงจื๊อในบริบทร่วมสมัยทำงานอย่างไรในสังคมที่แตกต่างกัน ในสังคมประชาธิปไตย

¹⁸ บทสัมภาษณ์ของลี กวน ยู สัมภาษณ์โดย นาธาน การ์เดล (Nathan Gardels) เมื่อ 29 เมษายน 2008 ดูเพิ่มเติมใน THE BLOG, “The Sage of Singapore: Remembering Lee Kuan Yew Through His Own World [ออนไลน์] เข้าถึงจากhttps://www.huffpost.com/entry/lee-kuan-yewremembered_b_6920292?guccounter=1

¹⁹ อุดมการณ์สตรีนิยม (feminism) ระลอกแรกเข้ามาถึงสิงคโปร์ตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 1920

²⁰ Xinyan Jiang, “Confucianism, “women, and Social Contexts”,” *Journal of Chinese Philosophy* 36, 2 (2019): 228.

ขงจื้อคือตัวเร่งปฏิกิริยาให้แนวคิดสตรีนิยมปลดปล่อยผู้หญิงจนประเด็นเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ กลายเป็นค่านิยมที่ยอมรับร่วมกัน

เมื่อกลับมาพิจารณาในบริบทของสิงคโปร์จึงพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่อย่างสำคัญในเรื่อง อิทธิพลขงจื้อต่อผู้หญิงจีนสิงคโปร์ช่วงสมัยอาณานิคมและสมัยสร้างชาติหลังการประกาศเอกราช ความซับซ้อนของสังคมที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรมสองชั่วคือตะวันตกและตะวันออกทำให้ขงจื้อใน สิงคโปร์สมัยอาณานิคมส่งอิทธิพลต่อผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ในลักษณะที่ไม่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์เท่ากับใน พื้นที่อื่นๆ ที่วัฒนธรรมจีนเข้มแข็งกว่าอย่างในแผ่นดินใหญ่ การเข้ามาของค่านิยมแบบตะวันตกปะทะ กันกับระบบคุณค่าแบบจีนทว่าผู้หญิงจีนโดยเฉพาะกลุ่มสาวจีนสมัยใหม่ที่เป็นตัวแปรในการรับค่านิยม จากภายนอกเหล่านั้นยังพอมิพื้นที่ของการเลือกรับค่านิยมที่เหมาะสมกับตนเอง แม้ค่านิยมร่วมกัน บางอย่างอาทิ ความคาดหวังเรื่องการเป็นแม่ในมุมมองแบบตะวันตกจะเป็นเรื่องเดียวกันกับความ คาดหวังตามคติขงจื้อแต่ก็ไม่ได้วางอยู่บนฐานของโครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมที่แตกต่างเท่ากับขงจื้อ ผู้หญิงที่พอมิที่ทางในการพัฒนาตนเองขึ้นมาจากระบบการศึกษาจะสามารถประคับประคองตนเองให้ พ้นจากระบบที่เลื่อมล้ำในพื้นที่บ้านโดยมีกฎหมายของอาณานิคมภายใต้การปกครองแบบอังกฤษ คุ่มครองผู้หญิงจีนได้ในระดับหนึ่งจากระบบคุณค่าโบราณที่จะกดทับพวกเธออยู่อีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้ ความหลากหลายของชาติพันธุ์จีนในช่วงอาณานิคมทำให้ความมียึดมั่นต่อระบบวัฒนธรรมจีนจาก แผ่นดินใหญ่ที่ไม่เป็นเอกภาพยังเปิดช่องว่างให้ผู้หญิงจีนกลุ่มเปอรานากันที่สวามิภักดิ์ต่ออังกฤษอยู่ แล้วเป็นอิสระจากกรอบแบบขงจื้อได้ระดับหนึ่งเลยทีเดียว

ในสมัยอาณานิคมที่ระบบคุณค่าแบบจารีตอาจมีอิทธิพลต่อสถานภาพของผู้หญิงจีนแต่ บริบทภายนอกทั้งการเคลื่อนไหวต่อต้านขงจื้อในจีนและค่านิยมแบบตะวันตกที่สะพัดเข้ามาทำให้ ขงจื้อไม่สามารถตีกรอบผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ได้ในทุกมิติโดยเฉพาะผู้หญิงที่มีการศึกษาหรืออยู่ใน ครอบครัวที่ไม่ได้ถูกรอบงำโดยชนบจีนแบบสมบูรณ์ แต่เราจะพบว่าปรัชญาขงจื้อกลับมามีอิทธิพล ต่อผู้หญิงจีนสิงคโปร์จริงๆ อีกครั้งในช่วงเวลาของการสร้างชาติใหม่ที่ระบบการเมืองเป็นเอกภาพมาก ขึ้นแล้วภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคกิจประชาชนนำโดยลี กวน ยู

แนวคิดแบบปิตาธิปไตยขงจื้อจึงมีส่วนกำหนดนโยบายเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชา บนเจตจำนงที่จะจัดความสัมพันธ์ด้านเพศสภาพของสิงคโปร์ให้เป็นไปตามที่รัฐบาลมองว่าถูกต้อง เหมาะสม การพยายามสร้างอุดมคติเรื่องผู้หญิงให้อยู่ในขอบเขตของบทบาทหน้าที่ตามเพศสรีระของ รัฐบาลพรรคกิจประชาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเติมเต็มอุดมคติเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและ

ชายที่เป็นอุดมคติของรัฐ เพราะประเด็นเรื่องครอบครัวสำคัญต่อรัฐในฐานะเป็นรากฐานอันมั่นคงของประเทศและหลักการของจื๊อสามารถส่งเสริมเป้าประสงค์นี้ได้เป็นอย่างดีเพราะระบบครอบครัวก็เป็นแก่นสาระสำคัญของปรัชญาแบบขงจื๊อ

สาระสำคัญในปรัชญาขงจื๊อที่ปรากฏในนโยบายของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ หลักการทำหน้าที่ของคนตามเพศสภาพ สำหรับพลเมืองหญิงคือการเป็นแม่ในขณะที่สำหรับพลเมืองชายมุ่งเน้นมิติทางเศรษฐกิจและการเมือง และหลักการที่สองก็คือหลักการแบบชายเป็นใหญ่ สเตฟานี ลอร์สัน (Stephanie Lawson) อธิบายว่าความมุ่งมั่นที่จะรักษาสังคมปิตาธิปไตยของรัฐบาลสิงคโปร์แม้ว่ากำลังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแค่ไหนก็ตามคือสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์ต้องประสบอุปสรรคนานาประการโดยเฉพาะในแง่ของความพยายามที่จะท้าทายนโยบายใดๆของรัฐบาล²¹

อย่างไรก็ดีหลักการแบบขงจื๊อที่รัฐบาลพรรคกิจประชานำมาใช้ไม่ใช่หลักการดั้งเดิมทั้งหมดของขงจื๊อแต่เป็นการประยุกต์บางแนวคิดมาผสมเข้ากับบริบทของความเป็นสิงคโปร์สมัยใหม่อันเป็นช่วงเวลาที่ยังคงได้รับการหล่อหลอมและวิวัฒนาการมาผ่านองค์ความรู้และวัฒนธรรมที่หลากหลายตลอดจนเงื่อนไขของการอยู่ภายใต้ระเบียบโลกสากลที่แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมทางเพศกลายเป็นมาตรฐานของโลกสมัยใหม่ไปแล้ว จึงอาจมองได้ว่านโยบายเพศสภาพต่างๆ ที่มีส่วนในการแทรกแซงชีวิต ร่างกายและบทบาทของผู้หญิงสิงคโปร์ทศวรรษ 1950–1980 อาจไม่ได้ดำเนินไปบนเจตนารมณ์ที่จะกดทับหรือลดคุณค่าของผู้หญิงมากไปกว่าความต้องการที่จัดการระบบความสัมพันธ์ของหญิงและชายผ่านการนิยามหน้าที่พลเมืองโดยเฉพาะพลเมืองหญิงที่ถือครองบทบาทสำคัญสำหรับโมเดลเศรษฐกิจของรัฐบาลเอาไว้

3.2 การเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชา ทศวรรษ 1950–1980

กุญแจสำคัญก็คือการศึกษา...เป็นทักษะที่ล้ำลึกที่จะสอนให้ผู้หญิงให้มีความรู้แต่พอจะเป็นภรรยาที่มีประโยชน์ มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกิดขึ้นมากมายใน 20 กว่าปีให้หลัง

²¹ Stephanie Lawson, “Patriarchy and Resistance in Singapore,” in *Women, Activism and Social Change*, Maja Mikula (ed.) (New York : Routledge, 2015), p. 8.

มานี้สังคมทั้งหลายที่ไม่ได้ให้ความรู้และใช้ศักยภาพของพวกเธอแค่เพียงครั้งเดียว เพราะว่าพวกเธอคือผู้หญิงนั้นจะนำไปสู่สิ่งที่แย่ลงกว่าเดิม²²

ข้อความข้างต้นคือส่วนหนึ่งของบทสุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยู เมื่อปี 1975 ในบริบทที่ผู้หญิงในสิงคโปร์กำลังได้รับการส่งเสริมให้ออกมาทำงานนอกบ้าน เทปบันทึกภาพการกล่าวสุนทรพจน์ข้างต้นได้ถูกนำมาตัดต่อเพื่อนำเสนออีกครั้งในปี 2015 ในวาระฉลองครบรอบ 50 ปี ของการสร้างชาติสิงคโปร์ โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบของสารคดีสั้นความยาวประมาณ 7 นาที ผลิตโดยสำนักงานเพื่อการพัฒนาสตรีกระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวของสิงคโปร์²³ (The Office for Women's Development at the Ministry of Social and Family Development) เรื่อง “ผู้หญิง ไม่ถูกจำกัด? (Women. Unlimited?)” เพื่อสะท้อนบทบาทที่เปลี่ยนไปของผู้หญิงสิงคโปร์ผ่านข้อสื่อเชิงสารคดีประวัติศาสตร์ที่ว่า “ผู้หญิง ไม่ถูกจำกัด? (Women. Unlimited?)”²⁴

²² Alex Josey, *Lee Kuan Yew : The Critical years (1971 - 1978)* (Singapore : Marshall Cavendish Edition, 2013) p. 261.

²³ สำนักงานเพื่อการพัฒนาสตรีกระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวของสิงคโปร์ (The Office for Women's Development at the Ministry of Social and Family Development) คือหน่วยงานที่พัฒนาขึ้นจากหน่วยสวัสดิการสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการขาดสารอาหารของประชากรในสิงคโปร์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สืบเนื่องมาจากช่วงสิงคโปร์ถูกยึดครองโดยญี่ปุ่นในทศวรรษ 1940 ภายใต้การจัดการของรัฐบาลอาณานิคมในปี 1946 หน่วยงานสวัสดิการสังคมปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์มาที่การดูแลคุ้มครองผู้หญิงและเด็ก ก่อนจะมีร่วมมือกันกับขององค์กรอาสาสมัครอื่นๆกระทั่งหน่วยงานนี้อยู่ภายใต้การจัดการของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งสิงคโปร์ในช่วงปลายทศวรรษ 1950 (the Singapore Council of Social Service - SCSS) ภายหลังการประกาศเอกราชสิงคโปร์ได้การนำของรัฐบาลพรรคกิจประชาทิศทางการดำเนินงานขององค์กรมุ่งหน้าไปที่การส่งเสริมความสามัคคีทางเชื้อชาติก่อนจะมีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคมอย่างเต็มรูปแบบคือกระทรวงกิจการสังคม (The Ministry of Social Affairs) ขึ้นในช่วงการประกาศเอกราช ปี 1963 หลังจากนั้นได้ถูกรวมเข้ากับกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อจัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมและกิจการสังคม (the Ministry of Culture and Social Affairs) ในปี 1965 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานได้มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนตามโครงสร้างใหม่มาตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษโดยมุ่งไปทางด้านการจัดการสังคม วัฒนธรรม กีฬาและสิ่งแวดล้อมจนไม่เหลือเค้าของการเป็นหน่วยงานพัฒนาสตรีเมื่อครั้งก่อตั้งในช่วงอาณานิคม มาจนกระทั่งตั้งแต่ปี 2012 เป็นต้นมาที่องค์กรพัฒนามาถึงการเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวโดยมีหน้าที่หลักตามภารกิจของรัฐบาลในการพัฒนาครอบครัวบริการสังคมและความปลอดภัยทางสังคมว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาสตรีในนามสำนักงานเพื่อการพัฒนาสตรี (The Office for Women's Development) ได้ถูกรวมไว้ภายใต้กระทรวงนี้

²⁴ MSF Singapore, *Women Unlimited?* [Online], 7 October 2015. Available: <https://www.youtube.com/watch?v=t8clWv-QqU4>

ภาพประกอบ 1 ประมวลภาพจากสารคดี ผู้หญิง ไม่ถูกจำกัด? (Women. Unlimited?) ว่าด้วยบทบาทของผู้หญิงสิงคโปร์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยทำให้เห็นถึงความแตกต่างและสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ที่มา : MSF Singapore, Women Unlimited? [Online]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารคดีดังกล่าวนำเสนอสถานภาพทางสังคมในประวัติศาสตร์ของผู้หญิงสิงคโปร์โดยใช้วิธีการเล่าถึงอดีตย้อนไปยังช่วงที่สิงคโปร์ยังเป็นสังคมแบบเก่าเพื่อนำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เมื่อ 50 กว่าปีที่แล้วนำไปสู่สถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นแก่ผู้หญิงสิงคโปร์อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยใช้การเล่าย้อนให้เห็นถึงความคาดหวังแบบสังคมจารีตต่อเด็กผู้หญิงว่า “ต่างถูกกำหนดให้ต้องทำงานบ้านสารพัดอย่างและเรียนรู้การที่จะเป็นภรรยาที่ดี”²⁵ ถูกจำกัดพื้นที่ทางความคิดและการใช้ชีวิตในทุกๆ

²⁵ ถอดความจากเนื้อหาของสารคดีใน นาทีที่ 00:30 : back there girls were expected to do all และในนาทีที่ 00:32 – 00:34 : the housework and learn how to be a good wife เนื้อความทั้งหมดจากสารคดีดูเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก 1

ด้าน ตั้งแต่โอกาสในการศึกษาตลอดจนวิถีชีวิตที่ถูกเลือกปฏิบัติในพื้นที่ของครอบครัวด้วยทัศนคติ
 เรื่องเพศที่ไม่เท่าเทียมกัน สารคดีนำเสนอให้เห็นว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของสถานภาพผู้หญิงในสิงคโปร์
 เกิดขึ้นเมื่อแนวคิดทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีในสิงคโปร์นำโดย ชาน ชอย
 เซียง (Chan Choy Siong) สตรีนักเคลื่อนไหวทางการเมืองรุ่นบุกเบิกสร้างแรงกระตุ้นให้สังคมผู้หญิง
 เริ่มตระหนักในสิทธิของตนเอง พลังของขบวนการสตรีนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง อาทิ กฎ
 บัตรสตรี (Women's Charter) ด้วยความสนับสนุนของรัฐบาลจึงทำให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึง
 การศึกษาและมีตำแหน่งที่ดีในการทำงานมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็สามารถเป็นแม่ที่ดีได้ด้วย ในบท
 สารคดีตอนหนึ่ง ตัวละครเล่าว่า

...จากนั้นก็ผู้หญิงมากขึ้นในพื้นที่ของการทำงาน เชื่อเถอะว่ามันยากมากสำหรับ
 ผู้หญิงที่จะประกอบตัวเองในโลกทางธุรกิจที่มีแต่ผู้ชาย แต่ที่สุดแล้วมันเป็นไปได้ เธอเป็นคุณแม่
 ยังสาวของลูกสาวที่น่ารักและเธอก็รักสามีที่คอยช่วยเหลืออยู่ตลอด ในตัวเขา เธอมองเห็น
 ทัศนคติของประเทศเธอที่ก้าวหน้าขึ้นในการมองผู้หญิง...และเพราะสามีของเธอที่ช่วย
 รับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง เธอจึงสามารถจัดการกับความยากลำบากทั้งที่ทำงานและที่บ้าน
 ได้²⁶

สารคดีเล่าเรื่องตัวละครว่าเติบโตขึ้นมาในช่วงที่ผู้หญิงเริ่มได้รับการผลักดันให้เข้าสู่ระบบการ
 ทำงานนอกบ้านเพื่อเสนอให้ผู้ชมเห็นว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาคือผู้สร้างโอกาสทางการศึกษาและการ
 ทำงานที่เคยเป็นของผู้ชายมาสู่ผู้หญิง เป็นก้าวแรกของการสร้างพื้นที่ที่เท่าเทียมระหว่างชายหญิงใน
 สิงคโปร์ท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมที่ครอบครองพื้นที่ไว้โดยผู้ชาย การเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมี
 ส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรและช่วยงานบ้านของสามีทำให้เห็นความพยายามในการเสนอภาพครอบครัว
 สุขสันต์ในอุดมคติที่สามีและภรรยาสนับสนุนเกื้อกูลกันเพื่อขับเคลื่อนวาทกรรมเรื่องบทบาทหน้าที่ของ
 ตนเองของหญิงชายทั้งในบ้านและประเทศชาติ สารัตถะในสารคดีบอกเล่าความสำเร็จของการ
 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้หญิงสิงคโปร์ด้วยความตั้งใจของรัฐบาลมาจนถึงช่วงทศวรรษ 1990 ก่อนจะ
 ปิดท้ายด้วยใจความสำคัญว่า

²⁶ ถอดความจากเนื้อหาของสารคดีใน นาทีที่ 03:34 – 03:41 : husband for always helping out. In him, she saw her country's new progressive attitude towards women.

ผู้หญิงในสิงคโปร์เดินทางมาไกล เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ ของพวกเราที่ต้องดิ้นรนเพื่อเรียนรู้วิธีการอ่านและเขียน ได้แบ่งปันอยู่ในฐานะคุณย่าที่ประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตที่สมบูรณ์ ...ทุกวันนี้เด็กผู้หญิงทั้งหลายต่างถูกบอกว่า ‘จงไปตามความฝันของเธอ เธอสามารถเป็นอะไรก็ได้ที่เธออยากจะเป็น!’²⁷

ความน่าสนใจของสื่อสารคดีที่เผยแพร่ในปี 2015 ก็คือภาพสะท้อนวาทกรรมเรื่องความเท่าเทียมทางเพศที่เกิดจากนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาและการทำงานกับผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาโดยเน้นว่าเป็นเพราะรัฐบาลเชื่อในศักยภาพที่เท่าเทียมกันของชายและหญิงจึงใช้การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการปลดปล่อยผู้หญิงสิงคโปร์ไปสู่โลกใบใหม่²⁸ ชุดคำอธิบายข้างต้นนี้คือคำอธิบายเดียวกันกับที่ถูกนำเสนอมาตลอดตั้งแต่ปี 1959 ทว่ายังคงได้รับการผลิตซ้ำมาเวลาผ่านไปแล้วกว่า 5 ทศวรรษเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับสารัตถะในสารคดีที่ถือเป็นวาทกรรมชุดล่าสุดที่ได้รับการเผยแพร่ สารคดีชุดนี้ชี้ให้เห็นความพยายามสร้างความเชื่อมั่นว่าทัศนคติต่อผู้หญิงของสิงคโปร์นั้นเปลี่ยนไปแล้ว ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกันกับสถานการณ์เรื่องเพศสภาพของสิงคโปร์ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังเห็นถึงความพยายามปลูกฝังทัศนคติเรื่องความสำเร็จของผู้หญิงสิงคโปร์สมัยใหม่ที่วางอยู่บนนิยามของความสำเร็จในการบริหารจัดการบทบาทหน้าที่ของความเป็นแม่ให้ไปด้วยกันได้กับบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้หญิงทำงาน กล่าวคือผู้หญิงที่จะถูกนิยามว่าประสบความสำเร็จคือผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จทั้งในพื้นที่บ้านและในพื้นที่การทำงานซึ่งจะนำมาสู่ความภาคภูมิใจแก่ตนเองและลูกหลาน สิ่งที่ถูกนำเสนอในสารคดีประวัติศาสตร์ข้างต้นคือภาพของผู้หญิงในอุดมคติของรัฐทั้งในอดีตและในปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่เน้นย้ำให้เห็นว่าความสำเร็จของผู้หญิงเมื่อ 50 ปีที่แล้วมีลักษณะเป็นอย่างไรแต่ยังต้องการนำเสนอว่ารัฐบาลคือผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จเหล่านั้น ด้วยและอาจกล่าวต่อไปได้ว่าอุดมคติเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาในปัจจุบันยังคงเป็นอุดมคติเดียวกันสำหรับรัฐบาลพรรคกิจประชาในอดีต ทั้งนี้อุดมคติผู้หญิงของรัฐเป็นส่วนหนึ่งของอุดมคติครอบครั้ว เห็นได้จากการนำเสนอภาพความสัมพันธ์ของผู้หญิงและผู้ชายที่ดำรงบทบาทหน้าที่ร่วมกันได้ลงตัวทั้งในพื้นที่ของครอบครัวและสังคมบนสถานภาพของการเป็นพ่อแม่ สามีภรรยา และทรัพยากรของรัฐ

²⁷ ถอดความจากเนื้อหาของสารคดีใน นาทีที่ 05:33 – 05:44 : you know what today girls are told ‘go follow your dream you can be anything you want!’.

²⁸ Sing., Legislative Assembly Debates, vol. 12, no. 1 col.454 (6 April 1960)

อย่างไรก็ดีการประกอบสร้างผู้หญิงในอุดมคติคือหนึ่งในขั้นตอนสำคัญในการจัดการระบบความสัมพันธ์ในแบบที่รัฐมองว่าเหมาะสม เนื้อหาต่อไปนี้จะอภิปรายให้เห็นว่านโยบายเรื่องผู้หญิงและความเท่าเทียมทางเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 – 1980 นั้นสอดคล้องกับการผลิตซ้ำวาทกรรมเรื่องความเท่าเทียมทางเพศของสิงคโปร์ช่วงหลังการสร้างชาติอย่างไร

3.2.1 วาทกรรมความเสมอภาคของพรรคกิจประชา: การสร้างชาติบนคำสัญญาแบบปีตาธิปไตย

ในช่วงต้นทศวรรษ 1950 ก่อนการขึ้นสู่อำนาจในฐานะพรรครัฐบาลนั้นพรรคกิจประชาแสดงภาพลักษณ์การเป็นพรรคการเมืองมวลชน มีความตั้งใจที่จะขยายฐานสนับสนุนด้วยการให้ความสนใจเรื่องพลเมืองผู้หญิงแต่เพียงพรรคเดียว²⁹ การเมืองแบบเพศสภาพของพรรคเริ่มจากการประกาศแผนพัฒนา 5 ปี (The Tasks Ahead) ที่บรรจุเรื่องการปลดปล่อยสตรีไว้เป็นหนึ่งในแผนพัฒนา 7

²⁹ หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเรนเดล (the Rendel Constitution) การเลือกตั้งสมานิติบัญญัติ (the Legislative Council election) ในปี 1955 เป็นครั้งแรกที่ที่นั่งส่วนใหญ่จะมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่เป็นการจัดสรรที่นั่งโดยเจ้าหน้าที่อาณานิคมแบบที่ผ่านมา อีกทั้งยังเป็นครั้งแรกที่มีการอนุญาตให้การเลือกตั้งมีระบบการลงทะเบียนผู้มีสิทธิออกเสียงแบบอัตโนมัติ (the automatic registration of voters) ซึ่งรับรองผู้มีสิทธิออกเสียงได้ถึง 300,000 คน ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถออกมาลงคะแนนเสียงได้อย่างเต็มที่ ในการเลือกตั้งครั้งนั้นลีกวนยูในฐานะผู้สมัครอยู่ในสถานภาพที่โดดเด่นและปราศรัยได้อย่างน่าดึงดูดใจเคียงคู่มากับพรรคแนวหน้าแรงงาน (Labour Front) ของเดวิด มาร์แชล (David Marshall) ซึ่งในขณะนั้นทั้งพรรคกิจประชาและพรรคแนวหน้าแรงงานตั้งใจเรียกคะแนนเสียงจากมวลชนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นชนชั้นแรงงานโดยมีการใช้การปราศรัยด้วยภาษามนดารินให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยให้คำสัญญาว่าจะนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สิงคโปร์ ในขณะที่อีก 2 พรรคคือ (The Progressives) และพรรค (the Democrats) เลือกหาเสียงด้วยการสัญญาว่าจะรื้อฟื้นนโยบายอนุรักษนิยมแบบสมัยอาณานิคมกลับมา วิธีการลงคะแนนเสียงแบบใหม่และการออกมาใช้สิทธิของผู้หญิงจำนวนมากในการเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นหนึ่งในเหตุผลที่สนับสนุนให้พรรคกิจประชาประเมินสถานการณ์ได้ดีขึ้นเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการหาเสียงกับพลเมืองหญิงในสิงคโปร์อย่างจริงจังในการเลือกตั้งอีก 4 ปีถัดมา ซึ่งก็คือการได้รับชัยชนะอย่างถล่มทลายในการเลือกตั้งทั่วไปปี 1959 ดูเพิ่มเติมเรื่องบรรยากาศในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1955 ได้ที่ C. M. Turnbull, *A history of modern Singapore, 1819–2005*. (Singapore: NUS Press, 2009), p. 260.; Singapore. Constitutional Commission Singapore. (1954). *Report of the Constitutional Commission of Singapore*. Singapore: Govt. Print. Off., p. 29; K. Y. Lee, *The Singapore story: Memoirs of Lee Kuan Yew* (Singapore : Singapore Press Holdings, 1998), p. 185.

ข้อ³⁰ ก่อนจะทยอยออกนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิสตรีต่างๆออกมา รวมไปถึงนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญมากที่สุดและนำมาใช้เป็นแกนสำคัญในการเมืองเพศเรื่องสภาพของรัฐบาล

รัฐบาลนำเสนอในทศวรรษ 1950 ว่าการการประกอบสร้างผู้หญิงที่มีความรู้คือนโยบายสำคัญที่รัฐตั้งใจมอบให้เป็นของขวัญกับผู้หญิงสิงคโปร์ยุคใหม่ ซึ่งจะเป็นยุคสมัยที่ผู้หญิงจะได้มีความรู้และโอกาสในการทำงานเท่าเทียมกันกับผู้ชาย อย่างไรก็ตามการขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานผู้หญิงที่รัฐบาลประกาศใช้อาจไม่ได้เกิดขึ้นบนเจตนาที่จะมอบของขวัญสำหรับพลเมืองหญิงของสิงคโปร์มากไปกว่าการหามาตรการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของรัฐในช่วงเวลานั้น

หลังการประกาศเอกราชพรรคกิจประชาต้องการผลักดันเศรษฐกิจสิงคโปร์ให้อยู่รอดท่ามกลางการแข่งขันในตลาดโลกและมีเป้าหมายพาสิงคโปร์เดินทางเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นจะต้องเร่งพัฒนาศักยภาพในด้านการผลิตท่ามกลางการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดทำให้ความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการผลิตเพิ่มสูงตามมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลพรรคกิจประชาในเกือบจะทุกแง่มุม

ในขณะที่ประเทศเรากำลังอยู่ในจุดเริ่มต้นของการไปสู่ยุคใหม่ ย่อมจะต้องใช้พลังงานและความช่วยเหลือจากทุกเพศทุกวัยทั้งชายและหญิงในภารกิจใหญ่อย่างการสร้างชาติ อาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความรู้สึกระบือระเปร่า และต้องการวิตามีนมาเสริมสร้างระบบของพวกเขาเพื่อที่จะเติมพลังที่สมบูรณ์ในการมีส่วนร่วมทางสังคมอื่นๆ ... ตลอดจนการประกอบอาชีพที่ให้ประสิทธิผลตามต้องการ³¹

³⁰ Wai Kum Leong, “Fifty Years and more of the Women’s Charter of Singapore,” *Singapore Journal of Legal Studies* (2008): 4.

³¹ Sing., Legislative Assembly Debates, vol. 12, no. 1 col.454 (6 April 1960)

คำกล่าวของลีซังตันทำให้เห็นว่าในช่วงเวลาของการสร้างชาติ ประชากรทั้งหญิงและชายกลายมาเป็นทรัพยากรแรงงานที่มีค่าที่สุดในช่วงเวลานั้น ในมุมมองของรัฐบาลผู้หญิงสิงคโปร์เป็นครึ่งหนึ่งของทรัพยากรแรงงานของประเทศมีความสำคัญอย่างมากสำหรับสิงคโปร์ในช่วงเวลาของการสร้างชาติ

มิเชลล์ เอ็ม. ลาซาร์ เสนอไว้ว่านโยบายความเสมอภาคของรัฐบาลพรรคกิจประชาคือสิ่งที่เรียกว่า “ยุทธศาสตร์ความเสมอภาค (strategic egalitarianism)”³² หมายถึงยุทธศาสตร์ทางการเมืองแบบเพศสภาพ (gender politics) ที่รัฐบาลพรรคกิจประชาเลือกใช้เป็นเครื่องมือในการดึงผู้หญิงเข้ามาทำงานในภาคเศรษฐกิจของประเทศซึ่งมีเป้าประสงค์หลักเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจและการเมืองเป็นหลักไม่ใช่เพื่อผู้หญิงสิงคโปร์ จัสมีน ชานได้ศึกษาการเมืองแบบเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาในทิศทางที่ใกล้เคียงกันกับลาซาร์โดยอธิบายร่วมกับการเชื่อมโยงฐานคิดเรื่องปิตาธิปไตยขงจื้อเข้ามาวิเคราะห์ร่วมกัน³³

นับตั้งแต่การชนะเลือกตั้งในปี 1959 พรรคกิจประชาได้เข้ามาดำรงตำแหน่งพรรครัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีลี กวน ยู ความสำเร็จครั้งนั้นเป็นผลจากนโยบายว่าด้วยความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางโอกาสแบบไม่แยกเพศและชาติพันธุ์ ที่พรรคกิจประชาตั้งใจเสนอขึ้นมาเป็นอันดับต้นๆ เพื่อเรียกคะแนนเสียง ตลอดจนการแถลงนโยบายที่เน้นการให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเพศสภาพที่สามารถดึงความสนใจจากผู้หญิงในสังคมได้อย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มสตรีที่เริ่มรวมตัวกันเป็นสมาคมสตรีต่างๆ แล้วในช่วงเวลานั้น เหล่าสมาคมสตรีตั้งแต่ทศวรรษ 1950 ติดตามและเฝ้าจับตามองพรรคกิจประชาอย่างให้ความสนใจเพราะเป็นพรรคเดียวในช่วงเวลานั้นที่ให้สัญญาว่าจะสร้างสังคมสิงคโปร์ให้เป็นสังคมที่ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง³⁴ รวมไปถึงประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่พรรคเลือกใช้เพื่อดึงความสนใจและสร้างปรากฏการณ์ใหม่ๆ ทางสังคม รัฐบาลพรรคกิจประชาพยายามนำเสนอเรื่องการแก้ปัญหาโดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำทางเพศ

³² Michelle M. Lazar, “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context,” p. 59.

³³ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 75.

³⁴ “P.A.P. will fight for women,” *The Straits Times* (4 March 1957): 7.

ด้วยการเปิดพื้นที่ทางสังคมใหม่ๆ หรือโอกาสต่างๆ ให้กับผู้หญิงสิงคโปร์และนำเสนอว่าสิ่งที่รัฐบาลมอบให้เป็น "ของขวัญ"³⁵ จากรัฐบาล

พรรคกิจประชาเลือกใช้ปัญหาด้านเพศสภาพอย่างสถานการณ์ทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมของชายหญิงในสังคมสิงคโปร์ตลอดจนความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนามาใช้เป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความคาดหวังให้กับผู้หญิงว่าสิงคโปร์กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป โดยแถลงนโยบายว่าพรรคจะสร้างความเสมอภาคทางเพศและชาติพันธุ์ให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า พรรคแถลงในปี 1959 ว่า “คนทุกคนจะต้องมีความเสมอภาคในสิทธิและโอกาสโดยไม่ต้องคำนึงถึงเพศ ชาติพันธุ์และศาสนา” โดยประกาศแถลงการณ์ของพรรคข้างต้นยังระบุไปถึงขั้นตอนต่างๆ ในการปรับปรุงสถานภาพของสตรีสิงคโปร์ด้วย³⁶

แถลงการณ์ข้างต้นเป็นที่สนใจของสตรีสิงคโปร์ที่ในขณะนั้นเริ่มเกิดการรวมกลุ่มทางสังคมขึ้นแล้ว กล่าวคือช่วงทศวรรษ 1950 คือช่วงเวลาซึ่งเด็กสาวรุ่นใหม่ ๆ เริ่มมีความคิดอ่านมากขึ้น อันเป็นผลจากการเติบโตขึ้นมาในช่วงที่ระบบการศึกษาแบบตะวันตกถูกวางรากฐานไว้โดยเจ้าอาณานิคม ผู้หญิงรุ่นใหม่เริ่มมีส่วนร่วมในพื้นที่ทางสังคมในมิติที่หลากหลายมากขึ้นแม้จะยังไม่เท่าผู้ชายก็ตาม ในขณะเดียวกันความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองก็เพิ่มขึ้นด้วย แม้ว่าการรวมกลุ่มในช่วงแรกจะเป็นเพียงการรวมกลุ่มเพื่อทำประโยชน์ให้สังคมประเภทองค์กรสาธารณประโยชน์หรือการกุศล ยังไม่ได้เป็นการรวมกลุ่มเพื่อปลุกกระดมทางการเมือง หรือปลุกแนวคิดเรื่องแนวคิดเรื่องสตรีนิยมขึ้นมาในช่วงเวลานั้น แต่ความคาดหวังที่จะมีพื้นที่ทางสังคมที่เท่าเทียมเป็นสิ่งที่สตรีสิงคโปร์โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ต้องการจะเห็น ดังนั้นการประกาศนโยบายที่จะเดินหน้านำความเสมอภาคทางสังคมมาสู่สิงคโปร์และสัญญาว่าจะให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งเป็นปมทางสังคมมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานจึงมีผลให้การทำงานของพรรคกิจประชาเป็นที่จับตามองตั้งแต่ขึ้นสู่ตำแหน่งรัฐพรรครัฐบาล

บริบททางเศรษฐกิจและการเมืองตั้งแต่การประกาศเอกราชในปี 1963 ที่สิงคโปร์ประกาศเดินหน้าประเทศด้วยยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจอย่างเต็มกำลังคือเงื่อนไขที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจ

³⁵ N. PuarShotam, “Women and knowledge/ power : notes on the Singapore dilemma,” in *Imagining Singapore*, K.C. Ban (ed.) (Singapore : Times Academic Press,1992), pp. 320-61.

³⁶ Vivien Wee, “The ups and downs of women’s status in Singapore: A chronology of some landmark events, 1950 – 1987,” *Commentary* 7, 2-3 (1987): 5 - 12.

สิงคโปร์คือการกิจหลักที่แท้จริง ลี กวน ยูกล่าวว่า การที่เศรษฐกิจเติบโตและรัฐต้องนำผู้หญิงเข้ามาเป็นแรงงานถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์เข้าถึงความเท่าเทียมทางโอกาสในด้านต่างๆ³⁷

บทบาทของผู้หญิงในบริบททางสังคมอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานหญิง สิ่งนี้นำไปสู่การให้การศึกษาแก่สตรี ซึ่งนำไปสู่ความต้องการความเสมอภาคทางการเมือง สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิอันเท่าเทียม กรรมสิทธิ์ในการถือครองทรัพย์สินทั้งก่อนและหลังการแต่งงาน ปัจจุบันแนวโน้มที่เกิดขึ้นคือการจำกัดทุกอคติ ความอยุติธรรมและการเลือกปฏิบัติในการให้โอกาสในด้านการศึกษาร้างงานและการให้สิทธิพิเศษ”³⁸

การเมืองเรื่องเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาชนในแง่หนึ่งวิเคราะห์ได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำพาผู้หญิงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตของประเทศโดยใช้วิธีการขยายโอกาสทางการศึกษาและทำงานในสาขาอาชีพให้กว้างขวางขึ้น นโยบายความเสมอภาคทางการศึกษาและการจ้างงานอย่างเท่าเทียมทุกเพศทุกชาติพันธุ์ในสายตาของรัฐคือสิ่งที่จะนำผู้หญิงสิงคโปร์ไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แม้ว่าในความเป็นจริงผู้หญิงยังคงมักไม่ได้รับสิทธิเท่ากับผู้ชาย จนทำให้นักวิชาการส่วนหนึ่งตีความว่าเป้าประสงค์ที่แท้จริงของรัฐในการขยายโอกาสในการทำงานให้ผู้หญิงนั้นเพื่อดึงผู้หญิงเข้าเป็นแรงงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่ในช่วงการขยายจากโลกาภิวัตน์³⁹

การส่งเสริมให้ผู้หญิงได้มีโอกาสทางการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น คือกระบวนการผลิตแรงงานที่มีความรู้ เห็นได้ชัดโดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1980 ที่รัฐบาลมีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศจากการมุ่งเน้นอุตสาหกรรมแรงงานต้นทุนต่ำ สู่อุตสาหกรรมต้นทุนสูง เนื่องจากใช้

³⁷ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 216.

³⁸ Kuan Yew Lee, Speech by the prime minister, Mr. Lee Kuan Yew, at The International Women’s Year Seminar Cum Exhibition at the DBS Auditorium on Monday, 1 September, 1975. P.1

³⁹ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 216.

เทคโนโลยีขั้นสูงและมูลค่าทางการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งหมายความว่าต้องจ้างแรงงานที่มีทักษะและความรู้
ขั้นสูงในอัตราค่าจ้างที่สูงขึ้นด้วย⁴⁰

แม้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาชนจะประกาศนโยบายต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการ
สร้างบรรยากาศของความเสมอภาคให้เกิดขึ้นในสิงคโปร์ทั้งในมิติของชาติพันธุ์ ศาสนาหรือโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งคือด้านเพศสภาพ ทว่ากลับปรากฏช่องโหว่ให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคในทางปฏิบัติซึ่งส่ง
กระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้หญิงในระดับชีวิตประจำวันในหลายกรณี การทำความเข้าใจ
รูปแบบการปกครองของรัฐบาลอาจทำให้เห็นชัดขึ้นว่าอะไรคือที่มาของการไม่อาจจะสร้างความเสมอ
ภาคให้เกิดขึ้นจริงได้มากนักในนโยบายว่าด้วยความเสมอภาค สิงคโปร์คือหนึ่งในประเทศที่ถูกนิยาม
ว่าเป็นรัฐอำนาจนิยม (authoritarian state) นับตั้งแต่ประกาศเอกราชมาตั้งแต่ปี 1965 จาก
สมาพันธ์รัฐมลายา (Federation of Malaya)⁴¹ ด้วยระบบการเมืองแบบพรรคเดียวในสภา
บริหารงานโดยพรรคกิจประชาชน รูปแบบการปกครองแบบอำนาจนิยมของพรรคกิจประชาชนมีส่วนใน
การกำหนดนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสตรี การปกครองแบบอำนาจนิยมนี้เป็นผลจากความ
จำเป็นที่พรรคกิจประชาชนต้องบริหารประเทศให้อยู่รอดในสภาวะกดดันนับตั้งแต่แยกตัวเป็นอิสระเมื่อปี
1965 การยืนหยัดและนำพาประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางทรัพยากรที่จำกัด ทำให้ความอยู่รอดของ
สิงคโปร์กลายเป็นภารกิจหลักของรัฐบาล การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจเป็นสิ่ง
สำคัญเหนืออื่นใด วิธีการที่รัฐบาลพรรคกิจประชาชนนำโดยลี กวน ยู นายกรัฐมนตรีช่วงเวลานั้นเลือกมา
ใช้เป็นแนวทางในการสร้างชาติเป็นรากฐานของการดำเนินนโยบายแก้ปัญหาเพศสภาพในสิงคโปร์

สิ่งที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการปกครองแบบอำนาจนิยมก็คือความเป็นรัฐปิตาธิปไตยของ
สิงคโปร์⁴² วาทกรรมแห่งชาติที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการสร้างชาติสิงคโปร์ก็คือเพศสภาพแบบ
ผู้ชาย (gendered as masculine) คริส ฮัดสัน (Chris Hudson) เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งอธิบายว่า
หลังจากที่สิงคโปร์แยกตัวจากมาเลเซียได้ไม่นานรัฐบาลพรรคกิจประชาชนนำโดย ลี กวน ยู ก็ได้แสดงให้เห็น
ถึงความตั้งใจที่จะสร้างสิงคโปร์ที่มีภาพแทนของความเป็นชายมาโดยตลอดด้วยความเชื่อที่ว่า

⁴⁰ Ibid, p. 219.

⁴¹ ดูเพิ่มเติมใน Pang Cheng Lian, *Singapore's People Action Party : its History, Organisation and Leadership* (Singapore : Oxford University Press, 1971)

⁴² Jasmine S. Chan, "The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore," In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 71.

หนทางที่จะทำให้สิงคโปร์อยู่รอดได้ดีที่สุดก็คือการเป็นชาติเอกราชบนฐานของการผลิตสร้างสังคมที่แน่นแฟ้นขึ้นมาให้ได้ก่อน⁴³

แนวปฏิบัติพื้นฐานที่พรรคกิจประชาเลือกใช้ในการขับเคลื่อนสิงคโปร์เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับฐานคิดอย่างน้อย 3 ประการที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การปกครองแบบอำนาจนิยม (authoritarianism) ลัทธิปฏิบัตินิยม (pragmatism) และแนวคิดปิตาธิปไตยแบบขงจื๊อ (Confucian patriarchal) ซึ่งทั้งหมดมีส่วนอย่างสำคัญในการส่งเสริมบรรยากาศแบบชายเป็นใหญ่ให้กับสังคมและการเมืองให้หยั่งรากลึกมั่นคงในสิงคโปร์ ลีกวนยูกล่าวในปี 1966 ว่า

สังคมเล็กๆ ในที่อื่นๆ ที่เหมือนกันกับเราต่างอยู่รอดเพราะพวกเขามีการจัดการที่ดีกว่า ... โอกาสที่ดีที่สุดสำหรับพวกเราที่จะอยู่รอด ขึ้นอยู่กับการจัดการทางสังคมที่รัดกุม มันไม่มีทางอื่นอีกแล้ว ถ้าคุณไม่มีกองทัพคุณจะต้องคอยเผชิญกับอันตรายทางหนึ่งทางใดอยู่ตลอด เมื่อรากฐานเริ่มอ่อนแอลงปัญหาต่างๆ ก็จะมีปรากฏออกมามากขึ้น

... เรื่องเหล่านี้เป็นสถานการณ์ที่เราต่างเจอ มาตรฐานชีวิตที่สูงขึ้นในสังคมที่ได้รับการจัดการที่ดีทางเศรษฐกิจ อย่างสิงคโปร์เองที่ไม่ได้อยู่ในจุดที่จะมีความสามารถในการหยุดยั้งขึ้นมาด้วยตัวเองอย่างรวดเร็ว ... ถ้าเราไม่พัฒนา หรือถ้าเราพัฒนา “สังคมที่อ่อนโยน” ขึ้นมา แต่จากนั้นเราก็ไปไม่รอด ... สิ่งที่เราต้องการจริงๆ ก็คือ ความขยันหมั่นเพียร ความเชี่ยวชาญชั้นสูง การฝึกอบรมระดับสูง และสังคมที่มีวินัยสูง เหล่านี้คือบทเรียนที่ชาติอื่นๆ ได้เรียนรู้กันมาตลอดซึ่งเป็นสิ่งที่ผมหวังว่าเราจะเรียนรู้ได้ทันเวลา ⁴⁴

งานของเบนอน เจ. และคูเปอร์ชี้ให้เห็นว่า ลีมักใช้คำว่า “สังคมแบบที่เราเป็น (societies like ours)” ในการนิยามความหมายให้กับสิงคโปร์ โดยวิเคราะห์ว่าสิงคโปร์ในทัศนะของผู้นำอย่าง ลี กวน ยู-สังคมที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากดินแดนอาณานิคมที่เต็มไปด้วยผู้คนจากโพ้นทะเลมารวมกัน สำหรับรัฐบาลความอยู่รอดของสิงคโปร์จำเป็นต้องสร้างชาติให้มีบุคลิกที่แสดงถึงความห้าวหาญ (ruggedness) ความมีวินัย (discipline) บุคลิกของการสามารถในการยืนหยัดขึ้นมาได้ด้วย

⁴³ Chris Hudson, Beyond the Singapore Girl: Discourses of Gender and Nation in Singapore (Denmark : NLAS Press, 2013), p. 17-18.

⁴⁴ ลีกวนยู กล่าวสุนทรพจน์นี้ไว้ ณ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์สิงคโปร์เมื่อปี 1966 ก่อนได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในวารสารรายสัปดาห์ชื่อ The Mirror.

ตัวเอง (ability to stand up for oneself) โดยปฏิเสธที่จะนำสิงคโปร์ด้วยวิธีการที่อ่อนเกินไป และมุ่งมั่นจะสร้างสังคมที่ใช้ความเป็นชายแบบที่สร้างความเกรียงไกรให้กับสหราชอาณาจักรมาแล้วตลอดศตวรรษที่ 19⁴⁵

การส่งเสริมการใช้อำนาจนำแบบผู้ชายของรัฐบาลส่งผลให้เห็นการดำเนินนโยบายต่างๆ บนฐานคิดแบบปิตาธิปไตยที่ความชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ และสัมพันธ์กับการที่ ลี กวน ยู มีความมั่นใจว่าสิงคโปร์เป็นสังคมที่แข็งแกร่งพอเพราะมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวจีนซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่แข็งแกร่ง รัฐบาลพยายามที่จะผนวกวาทกรรมเรื่องความเป็นชาย (masculinity) รวมเข้ากับประวัติศาสตร์การเมืองเพื่ออธิบายเหตุผลของพัฒนาการของประเทศไว้ในประวัติศาสตร์ชาติอยู่เสมอ⁴⁶ ไม่ใช่แค่ ลี กวน ยู ที่มีอุดมการณ์นี้ทว่าคนอื่นๆ ในรัฐบาลต่างได้รับอิทธิพลจากแนวคิดนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โก๊ะ เค็ง ซวี (Goh Keng Swee) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือที่รู้จักกันในฐานะสถาปนิกผู้สร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจให้กับสิงคโปร์เป็นอีกคนหนึ่งที่น่าสนับสนุนระบอบปิตาธิปไตย⁴⁷ โก๊ะ เค็ง ซวี แสดงทัศนะในเรื่องนี้ไว้ในที่ประชุมว่าด้วยคุณลักษณะที่สำคัญของพลเมืองสิงคโปร์สำหรับทศวรรษ 1970 ว่า

ชาวสิงคโปร์ ... คือคนที่มีบุคลิกยุ่งและกระตือรือร้น เขา (He) จะมีความสุขที่สุดเมื่อได้พัวพันอยู่กับการทำงานบางอย่าง ... เขาแทบจะไม่หยุดพักแม้เวลาเล็กน้อยเพื่อคิดหรือทำสิ่งอื่นที่ไม่มีเหตุอันควรจะทำ โดยประยุกต์ตัวเองให้เข้ากับความสุขสนานและพลังงานได้เอง ปรับปรุงและพัฒนาทักษะ ความรู้ หรือหารายได้ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่เป็นเป้าประสงค์ได้แบบก้าวกระโดด

⁴⁵ J. Beynon, *Masculinities and culture* (Buckingham : open University Press); F. Cooper and A.L. Stoler, "Tensions of Empire," in *Colonial cultures in a Bourgeois World* (Berkeley : University of California Press, 2002) pp. 373 - 406.

⁴⁶ Chris Hudson, *Beyond the Singapore Girl: Discourses of Gender and Nation in Singapore* (Denmark : NLAS Press, 2013), p. 20.

⁴⁷ Jasmine S. Chan, "The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore," In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 71.

นี่คือบุคลิกของคนที่ทำให้ชาวสิงคโปร์มีความเป็นปัจเจกและพบกับการแข่งขันที่สูง นี่คือสิ่งที่สร้างจุดแข็งและจุดอ่อนได้ในเวลาเดียวกัน ในแง่หนึ่งเขาคือคนที่เข้มแข็ง ดูทรงภูมิและน่าเชื่อถือ เป็นทรัพยากรที่ดีเยี่ยมที่จะช่วยผลักดันการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มันแค่เป็นความจำเป็นที่จะมอบโอกาสในการทำงานหรือทำธุรกิจ และเขาก็จะดูแลตัวเองได้ต่อไป ... ในแง่ของการปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์หรือสร้างสำนึกหมู่ เราจะต้องหลีกเลี่ยงความพยายามที่จะลดความเป็นปัจเจกอย่างเข้มข้นซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกของชาวสิงคโปร์ไปแล้ว..

ข้อความที่ยกมาข้างต้นแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษที่ทำให้เห็นได้ชัดว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของการทำงานที่แข่งขันของคนสิงคโปร์ ตลอดจนพัฒนาการของประเทศถูกยึดโยงไว้กับภาพแทนของความเป็นชาย รวบรวมว่าสิงคโปร์คือประเทศที่มีแต่ผู้ชาย ความคิดเช่นนี้สามารถสะท้อนวิธีคิดเรื่องเพศสภาพของรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาททางเพศของผู้ชายในฐานะของพนักงานและเป็นกำลังหลักของสิงคโปร์อย่างไม่อาจปฏิเสธ

ฉั่ว เบ่ง ฮวต (Chua Beng Huat) นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องปิตาธิปไตยในสิงคโปร์เป็นอีกหนึ่งคนที่พยายามจะวิเคราะห์ว่าการบริหารจัดการในแต่ละด้านของสิงคโปร์ถูกดำเนินการโดยใช้แนวทางแบบปรัชญาการเมืองที่เรียกว่าลัทธิปฏิบัตินิยม (pragmatism) ซึ่งมาพร้อมกับพลวัตที่ให้ความรู้สึกถึงคุณค่าของความเป็นชาย (a sense of masculine dynamism)⁴⁸ ในขณะทำงานของ มิเชลล์ เอ็ม. ลาซาร์มีข้อเสนอในทางเดียวกันว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวสูง โดยวิเคราะห์ว่าหลักการแบบขงจื้อ (Confucian ideology) กับลัทธิปฏิบัตินิยมให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับระบบครอบครัวที่เป็นหัวใจสำคัญของการคิดแบบขงจื้อ เห็นได้ชัดจากการวางบทบาทผู้หญิงไว้ในพื้นที่บ้านและคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นแม่ที่ดีสำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตร ชั่วตั้งข้อสังเกตว่ารัฐต้องการผู้หญิงในแบบที่ถูกที่ควร (the 'right' kind of women) เพื่อการเลี้ยงดูเด็กในแบบที่ถูกที่ควร (the 'right' kind of babies) ซึ่งสำคัญมากเพราะเด็กจะเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป⁴⁹ ดังนั้นการรื้อฟื้นลัทธิขงจื้อของรัฐบาลพรรคกิจประชามีความหมายต่อการขับเคลื่อนให้ความเป็นสังคมปิตาธิปไตยของ

⁴⁸ Beng Huat Chua, *Communitarian Ideology and Democracy in Singapore* (Singapore : Routledge, 1995).

⁴⁹ Michelle M. Lazar, "For the Good of the Nation: 'Strategic Egalitarianism' in the Singapore Context," p. 59.

สิงคโปร์ยังชัดเจนเพราะสำหรับคติแบบขงจื้อแล้วระบบครอบครัวและความเป็นชายมีความสำคัญสูงสุด⁵⁰

สังคมปิตาธิปไตยของสิงคโปร์นี้มีผลต่อการจำกัดพื้นที่ของผู้หญิงโดยเฉพาะในทางการเมืองและสังคม แม้โดยหลักการนโยบายทั้งหลายอาจเริ่มต้นจากการขยายพื้นที่ทางสังคมที่เสมอภาคให้แก่ผู้หญิงมากขึ้นในบางด้าน มีกฎหมายและนโยบายด้านเพศสภาพที่น่าจะเอื้อประโยชน์ต่อผู้หญิง แต่ในความเป็นจริงนั้นความเสมอภาคที่แท้จริงดูจะเป็นสิ่งที่ยากจะเกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมที่แนวคิดแบบอนุรักษนิยมฝังรากลึก ประกอบกับการบริหารของรัฐบาลที่เป็นคณะบุรุษโดยเฉพาะในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ถึงต้นทศวรรษ 1980 ที่ผู้หญิงเริ่มหายไปจากพื้นที่ทางการเมืองจนแทบจะเป็นศูนย์ ผู้หญิงจึงมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการถูกมองข้ามและเลือกปฏิบัติ ทั้งในแง่ของการดูแลคุ้มครองสิทธิในทางกฎหมายตลอดจนสวัสดิภาพทางสังคมอื่นๆ อยู่ตลอดมา ดังจะเห็นได้ว่าเห็นได้ถึงความกดดันและความต้องการพิสูจน์ตัวเองของผู้นำมีผลอย่างสำคัญต่อบุคลิกของการบริหารจัดการภายในประเทศที่จริงจังและการให้ความสำคัญกับการมีรัฐบาลที่เข้มแข็งเพื่อศักยภาพด้านการแข่งขันกับโลกภายนอกของสิงคโปร์ ประเด็นนี้สัมพันธ์อย่างยิ่งกับแนวทางการบริหารประเทศด้วยระบอบอำนาจนิยมซึ่งสืบทอดมาให้คำจำกัดความระบอบนี้ว่า สังคมนิยมประชาธิปไตย (Democratic Socialism)

วิถีทางแบบอำนาจนิยมโดยเน้นการใช้มาตรการที่ได้เด็ดขาดเพื่อสร้างสังคมที่เป็นระเบียบเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการแข่งขัน การเมืองเรื่องเพศสภาพของพรรคกิจประชาถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งตลอดระยะเวลาของการสร้างชาติ เหตุผลว่าด้วยความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดเหล่านี้นี้จะมีส่วนอย่างสำคัญในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงสิงคโปร์ตลอด 4 ทศวรรษของการสร้างชาติใหม่ให้สอดคล้องกับศักยภาพในการแข่งขันของสิงคโปร์ เพราะพลเมืองหญิงในสิงคโปร์ได้รับการพัฒนาขึ้นมาในฐานะทรัพยากรสำคัญของกระบวนการสร้างชาติ ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและการเพิ่มจำนวนประชากรที่มีคุณภาพ

3.2.2 กฎบัตรสตรี 1961: กฎหมายคุ้มครองสตรีที่มีผลต่อการถูกกีดกันสิทธิ

⁵⁰ Ibid, p. 61.

ในสังคมอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จที่ซึ่งพรรคกิจประชาจะต้องปฏิบัติงานต่อไปนั้น ประชากรทุกคนจะต้องมีสิทธิและโอกาสอันเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงเพศ ชาติพันธุ์ และศาสนา จะไม่มีทีใดในสังคมอำนาจนิยมแห่งนี้ที่แสวงประโยชน์กับสตรี⁵¹

กฎบัตรสตรี (the Women's Charter) ประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปี 1961 โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิงคโปร์ (the Legislative Assembly of the State of Singapore) ซึ่งมีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของผู้หญิงในสิงคโปร์ในหลายทาง อีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นของการถกเถียงเรื่องสิทธิสตรีและความเท่าเทียมของผู้หญิงสิงคโปร์อย่างจริงจังในเวลาต่อมา บรรยากาตตั้งแต่ช่วงที่สหภาพมาลายา (Malayan Union)⁵² ประกาศเอกราชจากสหราชอาณาจักรในปี 1957 ส่งอิทธิพลอย่างสำคัญต่อสิงคโปร์ซึ่งขณะนั้นยังมีสถานะเป็นอาณานิคมของอังกฤษ กระแสความตื่นตัวทางการเมืองเรื่องการประกาศอิสรภาพของประเทศข้างเคียง ทำให้พรรคการเมืองหลายต่อหลายพรรคโดยเฉพาะหัวหน้าพรรคทั้งหลายมีบทบาทอย่างสำคัญในการคิดหาทางประกาศอิสรภาพให้สิงคโปร์ พรรคกิจประชาเป็นหนึ่งในพรรคที่มีเป้าหมายเดียวกัน พรรคการเมืองหลายพรรคในช่วงเวลานั้นได้เข้าเจรจาดูฝ่ายบริหารอาณานิคม ณ กรุงลอนดอนว่าด้วยเรื่องการขอสิทธิปกครองตนเองมีเพียงหน่วยงานที่ดูแลด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ยังคงเป็นสิทธิได้บังคับของอังกฤษ ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 1957 การเลือกตั้งทั่วไปจึงเกิดขึ้นเพื่อหารัฐบาลที่จะเข้ามาบริหารงานอย่างเต็มรูปแบบ โดยหลังจากนั้นพรรคกิจประชาได้ทำการร่างแถลงการณ์พรรคและเผยแพร่นโยบายที่เป็นแผนพัฒนาสำหรับ 5 ปี ระหว่างปี 1959 - 1964 (a Five-Year-Plan for 1959-1964)⁵³ ภายใต้ชื่อแผนอย่างเป็นทางการว่า "The Tasks Ahead" ที่

⁵¹ The Task Ahead cited in Vivien Wee, "The ups and downs of women's status in Singapore: A chronology of some landmark events, 1950 – 1987," Commentary 7, 2-3 (1987): 6

⁵² นับตั้งแต่निคมช่องแคบถูกยุบไปเมื่อปี 1946 ปีนั้นและมะละกาถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพมาลายา (Malayan Union) ในขณะที่สิงคโปร์คืออาณานิคมที่แยกออกมา ทั้งหมดอยู่ภายใต้สถานการณ์การเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักรจนกระทั่งสหภาพมาลายาได้รับเอกราชแล้วเปลี่ยนชื่อมาเป็นสหพันธรัฐมาลายา (Federation of Malaya) แต่สิงคโปร์ยังคงเป็นอาณานิคมใต้บังคับอังกฤษอยู่ ก่อนปรับฐานะเป็นรัฐปกครองตนเองได้บังคับอังกฤษในปี 1959 และประกาศเอกราชในปี 1963 ตามลำดับซึ่งจะนำไปสู่การรวมชาติกับสหพันธรัฐมาลายาจนกลายเป็น สหพันธรัฐมาเลเซีย (The Federation of Malaysia) เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 1963 ในที่สุด

⁵³ "Five-year PAP plan for S'pore," The Straits Times (26 April 1959): 1.

หมายถึงภารกิจของวันข้างหน้าขึ้นมาเป็นนโยบายที่จะใช้ในการหาเสียง ปัญหาของผู้หญิงสิงคโปร์คือหนึ่งในสิ่งที่พรรคยืนยงจะให้การดูแลและปรับปรุงให้ดีขึ้นภายใต้นโยบายนี้

ผู้หญิงคือประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของสิงคโปร์ เป็นส่วนสำคัญอย่างมากในระดับโครงสร้างของประเทศ กรณีแรกนั้นในการจะปลดปล่อยผู้หญิงจากพันธนาการจากระบบศักดินา (feudalism) และอนุรักษนิยม (conservatism) กฎหมายเกี่ยวกับการสมรส (a monogamous marriage law) จะได้รับการอนุมัติ ... มากไปกว่านั้นเพื่อเป็นการให้อิสระกับแรงงานสตรีที่ต้องเจอแต่กับงานน่าเบื่อหน่ายในบ้าน ... พวกเราจึงควรดำเนินการรณรงค์เรื่องการศึกษาให้ครอบคลุมไปถึงระดับครอบครัวที่ยังปิดกั้นตลอดจนเรื่องสิทธิสตรี ... พวกเราจะส่งเสริมเรื่องที่ทำเป็นยี่นัตามกฎหมายอันจะนำมาซึ่งความเท่าเทียมระหว่างหญิงชายในทุกๆ ด้าน และเราจะตั้งมั่นส่งเสริมพวกเขาให้มีบทบาทอันก้าวหน้าในพื้นที่ทางการเมือง ด้านการบริหารจัดการด้านการประกอบการ และอุตสาหกรรม ตลอดจนด้านการศึกษาและอื่นๆ⁵⁴

การแสดงจุดยืนของพรรคที่จะส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและการแสดงเจตนารมณ์ที่จะปลดปล่อยผู้หญิงสิงคโปร์จากพื้นที่ของจารีตเดิมทางสังคมนี้ วิเคราะห์ได้ว่าเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ทำให้พรรคกิจประชาได้รับความนิยมในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์มากกว่าพรรคอื่นๆ ในบริบทที่ยังไม่มีพรรคการเมืองใดสนใจประเด็นเรื่องสิทธิสตรีมาก่อน การประกาศว่าพรรคกิจประชาจะต่อสู้เพื่อผู้หญิงมาตั้งแต่ช่วงก่อนการเลือกตั้งโดยเน้นย้ำเจตนารมณ์ที่ “ต้องการให้ผู้หญิงมีสิทธิอันเท่าเทียมกับผู้ชาย”⁵⁵ ซึ่งเป็นหนึ่งในเหตุผลที่ทำให้พรรคสามารถดึงความสนใจจากผู้หญิงสิงคโปร์ที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้นเป็นสมัยแรกจากที่ผ่านมาซึ่งผู้หญิงไม่ค่อยออกมามีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะมองว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง⁵⁶ ประกอบกับการเลือกทั่วไปปี 1959 นับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกนับตั้งแต่ที่รัฐบาลอังกฤษอนุมัติให้สิงคโปร์เป็นเขตปกครองตนเองจึงเป็นปีแรกที่มีการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขการเลือกตั้ง เกิดข้อบังคับให้ประชาชนทั่วไปต้องออกมาลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยทั่วกันนับแต่นั้นมา พรรคกิจประชาจึงเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ดำรงฐานะเป็นรัฐบาลปกครองตนเองของ

⁵⁴ “The Tasks Ahead Part 1,” (Singapore: Petir, 1959) : 7 – 8, 11.

⁵⁵ “P.A.P. will fight for women,” *The Straits Times* (4 March 1957): 7.

⁵⁶ “Call to women to register,” *The Straits Times* (14 July 1950): 5.

สิงคโปร์ที่ได้รับชัยชนะอย่างถล่มทลายด้วยคะแนนเสียง 34 ต่อ 51 ที่นั่งภายใต้บรรยากาศที่ชาวสิงคโปร์ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าที่เคยซึ่งส่วนหนึ่งจากทั้งหมดคือพลเมืองหญิงสิงคโปร์

ประเด็นเรื่องการปลดปล่อยสตรีที่พรรคกิจประชาเสนอถูกใส่ไว้เป็นหนึ่งในแผนพัฒนา 7 ประการที่พรรคเน้นย้ำว่าจะเร่งดำเนินการ ประกอบด้วย 1. การพัฒนาอุตสาหกรรม การเกษตร และประมง 2. การพัฒนาการบริหารภาครัฐให้มั่นคง 3. การฝึกฝนทักษะขั้นสูงให้กับแรงงาน 4. การยกระดับมาตรฐานการศึกษา 5. การพัฒนาสุขภาวะของประชากร 6. การปรับปรุงสวัสดิการแรงงาน และ 7. การปลดปล่อยสตรี โดยนายโตะ ชิน เซย์ เน้นย้ำในร่างแผนพัฒนาเมื่อปี 1959 ว่าสิ่งที่พรรคกิจประชาจะทำต่อไปก็คือการเปลี่ยนแปลงหน้าตาของสังคมที่เป็นระบบศักดินาและอนุรักษนิยมไปเป็นการมีภาพลักษณ์แบบสังคมที่ก้าวหน้าเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นสังคมนิยมในอนาคต⁵⁷

ในบริบทดังกล่าว กฎบัตรสตรีถูกเสนอขึ้นมาในฐานะหนึ่งในแผนการพัฒนา⁵⁸ โดยมีการเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิงคโปร์ครั้งที่ 1 เป็นคราวแรก เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 1960 และเสนออีกครั้งในวันที่ 6 เมษายน 1960⁵⁹ ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้นจากหลายๆ ภาคส่วน แม้กระทั่งพรรคฝ่ายค้านซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนักที่พรรคฝ่ายค้านจะเห็นชอบกับการริเริ่มนโยบายใดๆ ของพรรครัฐบาล แม้จะมีบางส่วนที่แสดงออกถึงความกังวลในบางประเด็นแต่ถือว่าเป็นส่วนเล็กน้อยในเรื่องกฎบัตรสตรีนี้ ลี เซียว โช (Lee Siew Choh) รัฐมนตรี เสนอความเห็นไว้ว่า

...ในทุกประเทศที่มีความก้าวหน้าระบบครอบครัวแบบสามีเดียวภรรยาเดียวเป็นที่ยอมรับทางสังคม...ผมพูดไปไกลขนาดนี้เพื่อที่จะบอกว่ากฎบัตรสตรีนี้จะทำให้เราพบกฎบัตรอื่นๆ อีกหลายต่อหลายฉบับในแบบที่ในโลกนี้เคยมีกัน...นี่ถือเป็นอนุสาวรีย์และเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางสังคมเพื่อโลกใบใหม่ที่ดีกว่าเดิม⁶⁰

⁵⁷ “Five-year PAP plan for S’pore,” *The Straits Times* (26 April 1959): 1.

⁵⁸ Leong, Wai Kum, *Fifty Years and more of the Women’s Charter of Singapore*, Singapore Journal of Legal Studies (2008) p. 2

⁵⁹ Ibid, p. 4.

⁶⁰ Sing., *Legislative Assembly Debates*, vol. 12, no. 1 col.454 (6 April 1960)

กล่าวมาถึงตรงนี้ กฎบัตรสตรีอาจจะดูเหมือนเป็นความหวังใหม่ของสตรีสิงคโปร์เพราะเริ่มต้นขึ้นด้วยหลักการและเหตุผลเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงในแบบที่ไม่เคยมีข้อเรียกร้องใดถูกทำให้เป็นรูปธรรมเท่านี้มาก่อน คำแถลงการณ์ตามแผนพัฒนาทำให้เชื่อว่ากฎบัตรนี้จะเป็นใบเบิกทางสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของสตรีสิงคโปร์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชาติพันธุ์ แต่ดูเหมือนว่าในทางปฏิบัติอาจจะไม่ได้เป็นเช่นนั้น

เนื้อหาหลักของกฎบัตรนี้มีสาระสำคัญอยู่ที่การคุ้มครองสตรีที่เกี่ยวกับการแต่งงาน ประกอบด้วยการออกบัพญญัติเรื่องการแต่งงาน (the registration of marriages mandatory) บัพญญัติเกี่ยวกับสามีหรือภรรยานอกกฎหมาย (outlawed polygamy) สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน การคุ้มครองสิทธิให้แก่สตรีที่สมรสแล้วแต่แยกกันอยู่กับสามี ตลอดจนรับประกันสิทธิตามกฎหมายให้กับผู้หญิงในด้านอื่นๆ อาทิ อนุญาตให้ผู้หญิงมีสิทธิในการเข้าประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจได้ตามที่ต้องการ⁶¹ อย่างไรก็ตามกฎบัตรยังคงกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและหน้าที่ในการดูแลบุตรยังคงเป็นหน้าที่ของผู้หญิงแต่เพียงผู้เดียว ในทางกลับกันดูเหมือนว่ารัฐบาลจะกระตือรือร้นในการใช้กฎบัตรแก้ไขสถานการณ์ความสับสนวุ่นวายที่เกิดขึ้นจากกรณีการสมรสและการหย่าร้างของคู่สมรสตลอดจนบุตรหลานของกลุ่มผู้อพยพในสิงคโปร์มากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องสิทธิสตรีจริงๆ⁶² จนมีการวิพากษ์วิจารณ์กันว่ากฎบัตรไม่ได้ถูกเสนอขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ของผู้หญิงสิงคโปร์ แต่ถูกเสนอขึ้นมาเพื่อเรียกความสนใจจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวสตรีที่จับตาदनโยบายของพรรคในช่วงการเลือกตั้งปี 1959 และใช้กฎบัตรเป็นเครื่องมือในการจำกัดสิทธิกับกลุ่มคนที่อยู่นอกการคุ้มครองของกฎบัตร อาทิ ผู้อพยพที่ไม่ได้ถือสัญชาติสิงคโปร์

นอกจากกฎบัตรสตรีจะเป็นกฎหมายที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้หญิงสิงคโปร์บางกลุ่มในช่วงปลายทศวรรษ 1950 ที่เริ่มอยากจะรู้ถึงระบบการมีภรรยาหลายคนในครอบครัวจีน⁶³ซึ่งเป็นปัจจัยภายในได้ในระดับหนึ่งแล้ว ยังเป็นไปได้ว่านโยบายเรื่องความเสมอภาคและการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงในช่วงก่อนการเลือกตั้งถูกขับเคลื่อนขึ้นมาบนฐานของการพยายามตอบสนองแนวคิดแบบสมัยใหม่ที่เป็นอิทธิพลจากภายนอก อาทิ ประเด็นเรื่องครอบครัวเดียวในสังคมสมัยใหม่

⁶¹ Michelle M. Lazar, "For the Good of the Nation: 'Strategic Egalitarianism' in the Singapore Context," p. 62.

⁶² Ibid, p. 63.

⁶³ "End of a Custom," The Straits Times (4 July 1959): 8.

การมีสามีหรือภรรยาคนเดียว หรือแนวปฏิบัติใดๆ ก็ตามเพื่อให้เป็นแบบสากลนิยมซึ่งบริบทภายนอกมีส่วนในการให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเพศสภาพของพรรคกิจประชาไม่มากนักน้อยอย่างไรก็ดีเราพบว่าแนวคิดและยุทธศาสตร์เช่นนี้จะเปลี่ยนไปนับตั้งแต่เริ่มยุคสร้างชาติ

กรณีปีสตรีสากลปี 1975 เป็นอีกหนึ่งกรณีที่เกี่ยวข้องกันได้ในประเด็นนี้ เนื่องจากการรณรงค์เรื่องปีสตรีสากลที่ได้รับการจัดขึ้นในสิงคโปร์เมื่อปี 1975 น่าจะได้รับอิทธิพลจากความตื่นตัวเรื่องสิทธิสตรีและความเท่าเทียมทางเพศจากโลกตะวันตกนำโดยสหรัฐอเมริกาและการสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติ (the United Nations)⁶⁴ อาจไม่ได้เกิดจากแรงขับภายในทำให้ตลอด 1 ทศวรรษกลับได้แต่บรรยากาศของความเยียบเหงามั่งที่จจะอภิปรายต่อไป

3.2.3 ความคาดหวังใหม่ในนโยบายผู้หญิงยุคสร้างชาติ: ความเท่าเทียมที่ต้องทบทวน

ตลอดทศวรรษของปีสตรีสากลสำหรับผู้หญิงสิงคโปร์เป็นอย่างไรบ้าง?

... ถามผู้หญิงคนไหนในสิงคโปร์ก็เหมือนกับว่าพวกเธอไม่เคยได้ยินมันมาก่อน แม้ว่าองค์กรสตรีบางแห่งจะเฉลิมฉลองกับการรณรงค์นี้อยู่บ้างแบบเจี๊ยบๆ ในปี 1975 ซึ่งเป็นปีที่โครงการเริ่มขึ้นมา ...⁶⁵

แม้ว่านโยบายเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันจะเริ่มถูกประกาศใช้มาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960–1970 และในปี 1975 บริบทนานาชาติมีการรณรงค์เรื่องสิทธิสตรีเริ่มเกิดการเคลื่อนไหว แต่ดูเหมือนว่าจะไม่ค่อยมีผลมากนักกับสิงคโปร์ ปัญหาความไม่เสมอภาคและการเลือกปฏิบัติทางเพศยังคงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

⁶⁴ “International Women’s Year World Conference Opening in Mexico,” *The New York Times* (19 June 1975): 56.

⁶⁵ บทสัมภาษณ์ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ Straits Times ฉบับวันที่ 23 มิถุนายน 1985 โดยผู้ให้สัมภาษณ์คือ ไหล อา เอ็ง (Lai Ah Eng) และ เอ็ง ชุย เม้ง (NG Shui Meng) นักสังคมศาสตร์ เครือข่ายการวิจัยและการดำเนินงานของสตรีอาเซียน (the Asean Women's Research and Action Network)

ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงด้วยหลายเงื่อนไข อาทิ การถอนทัพของอังกฤษในปี 1971 ส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์อย่างสำคัญในฐานะประเทศเกิดใหม่ ส่งผลต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product – GNP) ที่ลดลงถึงร้อยละ 20 อันนำมาสู่การทวีปัญหาการว่างงานและเพิ่มความเสี่ยงจากภัยคุกคามจากภายนอกให้มากยิ่งขึ้น⁶⁶ ยิ่งทวีการเพิ่มขึ้นของแรงงานหญิงในภาคอุตสาหกรรมรัฐบาลระดมกำลังผู้หญิงเข้าเป็นแรงงานเพื่อส่งเสริมความต้องการแรงงานเพื่อการผลิต นั่นคือสิ่งที่ทำให้ดูเหมือนว่าผู้หญิงจะมีโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชายในแง่ของการประกอบอาชีพ ทั้งที่ในความเป็นจริงการที่ผู้หญิงจะเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจได้อย่างที่เกิดขึ้นก็ด้วยแรงผลักดันจากรัฐบาลที่ต้องการแก้ปัญหาความจำเป็นทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคมที่เพิ่มขึ้นของพลเมืองหญิงสัมพันธ์อยู่กับเหตุผลและความจำเป็นบางสิ่งบางอย่างของรัฐบาลอาจเรียกได้ว่าเป็นโอกาสที่รัฐจะมอบให้ต่อเมื่อถึงยามที่จำเป็น ในแง่ของการขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นลักษณะเดียวกันคือแม้จะดูเหมือนว่ารัฐบาลเปิดกว้างมากขึ้น ผู้หญิงได้รับการส่งเสริมให้เรียนต่อมากขึ้นทว่ายังเต็มไปด้วยเงื่อนไข พบว่ามีการจำกัดจำนวนรับเข้า (quota) ในบางสาขาวิชาเรียนอย่างคณะแพทยศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ที่มีการจำกัดที่ให้นักเรียนหญิงไว้แค่ 1 ใน 3 ของทั้งหมดซึ่งเป็นนักเรียนชาย โดยรัฐให้เหตุผลว่า เพราะผู้หญิงนั้นมีภาระหน้าที่ในบ้านที่ต้องรับผิดชอบอีกมาก ซึ่งจะเป็นอุปสรรครบกวนการเรียนแพทย์ที่ต้องจริงจังซึ่งจะนำไปสู่การไม่คุ้มค่ากับการลงทุน⁶⁷

การศึกษาอย่างสากล โอกาสในการจ้างงานที่เท่าเทียม, ค่าจ้างที่เหมือนกัน งานประจำ การมีสิทธิการรียาเพียงหนึ่งเดียว เมื่อเรารับเอานโยบายต่างๆ เหล่านั้นมา ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ว่าจะเป็นทางสว่างแห่งอนาคต...การให้การศึกษาให้กับทุกๆ คนนั้น ใช่ ถูกต้องที่สุด การจ้างงานที่เท่าเทียม ใช่ แต่เราก็ไม่สามารถที่จะให้ผู้หญิงของเราเข้าทำงานในที่ซึ่งพวกเธอไม่อาจจะเป็นแม่ด้วยในเวลาเดียวกันได้...คุณแค่ไม่สามารถที่จะทำงานหนักแบบเต็มเวลาอย่าง

⁶⁶ Goh Jok Tong, “The Challenge and reward of Managing Success,” Singapore Government Press Release (29 July 1989), p. 2.

⁶⁷ Michelle M. Lazar, “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context,” p. 65.

แพทย์หรือวิศวกรทำกันจากนั้นก็วิ่งกลับบ้านไปอุ้มลูกๆ เรื่องผัวเดียวเมียเดียวก็ใช่ แต่เราจะต้องทำอะไรบางอย่างเกี่ยวกับการให้ความรู้ในหมู่ผู้ชายของพวกเรา⁶⁸

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยู เมื่อปี 1983 คือหนึ่งในตัวอย่างการให้เหตุผลว่าเหตุใดจึงเกิดกรณีการเลือกปฏิบัติระหว่างหญิงชายในเรื่องการเข้าศึกษาในบางคณะวิชา หรือการทำงานในบางสาขาอาชีพ หรือบางตำแหน่งซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ชายมากกว่าผู้หญิงขึ้นได้ หนึ่งในกรณีที่ชัดเจนที่สุดเริ่มที่นโยบายการจำกัดสัดส่วนสำหรับการเข้าเรียนแพทย์ของนักเรียนหญิง ที่ประกาศใช้ในปี 1973 ที่นำไปสู่กระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่านโยบายความเท่าเทียมที่รัฐบาลสัญญาว่าจะส่งเสริมความเสมอภาคในหญิงชายนั้นไม่มีจริง เนื่องจากในทางปฏิบัติแล้วไม่ว่าจะเป็นโอกาสทางการศึกษา การจ้างงานหรือโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลับเต็มไปด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ไม่มิวันทำให้ความเสมอภาคเกิดขึ้นจริงได้

ในปี 1979 ที่พบว่ารัฐบาลประกาศจำกัดจำนวนการรับผู้หญิงเข้าศึกษาคณะแพทยศาสตร์ให้มีสัดส่วนเพียง 1 ใน 3 จากทั้งหมดอยู่ มากไปกว่านั้นการจำกัดจำนวนหรือที่เรียกกันว่า โควต้า (quota) ดังกล่าวเกิดขึ้นแม้แต่ในสถานการณ์ที่สิงคโปร์เผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแพทย์ รัฐบาลเลือกใช้วิธีการรับเข้าแพทย์ที่ฝึกอบรมจากต่างประเทศเข้ามาแก้ปัญหานี้แทนการเพิ่มโควต้าให้กับนักเรียนผู้หญิง⁶⁹ แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญกับบทบาทในบ้านของพลเมืองหญิงเป็นสำคัญ โต๊ะชิน เซ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาเมื่อปี 1959 กล่าวถึงเหตุผลในเรื่องนี้ไว้ว่า “เพราะว่าความรับผิดชอบต่อครอบครัวของแพทย์หญิงทั้งหลายทำให้พวกเธอต้องการปฏิบัติงานแค่ในเวลางานแบบคนทำงานสำนักงาน และเอาแต่มองนาฬิกา”

คำตอบและคำอธิบายจากรัฐบาลเช่นนี้ส่งผลให้เกิดวาทกรรมเรื่อง ‘ผู้หญิงสิงคโปร์ในสังคมปิตาธิปไตย’ ตลอดทศวรรษ 1980⁷⁰ งานศึกษาของสเตฟานี ลอว์สัน (Stephanie Lawson)

⁶⁸ “Talent for the Future,” *Straits Times*, (August 15, 1983) p.10.

⁶⁹ Wai Kum Leong, “Fifty Years and more of the Women’s Charter of Singapore,” *Singapore Journal of Legal Studies* (2008): 5.

⁷⁰ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 82.

วิเคราะห์ว่าการให้เหตุผลส่วนใหญ่โดยรัฐมักมีหลักการให้เหตุผลที่อ้างอิงอยู่กับหลักธรรมชาติ (naturalistic) หลักความจำเป็น (the necessary) และหลักความเป็นจริง (realistic) ในแบบของรัฐบาลเพื่อการตอบกลับการตั้งคำถามของกลุ่มที่ลุกขึ้นมาคัดค้านนโยบายต่างๆของรัฐ อาทิ การให้เหตุผลถึงกรณีที่ผู้หญิงไม่ควรเรียนหรือประกอบอาชีพแพทย์หรือวิศวกรก็เพราะว่าผู้หญิงอ่อนแอกว่าผู้ชายตามหลักธรรมชาติ ผู้หญิงมีความจำเป็นต้องทำงานที่เอื้อเวลาให้กลับไปดูแลบุตรได้ตามความเป็นจริงของชีวิตและผู้หญิงก็มีภาระหน้าที่มากมายซึ่งจะรบกวนการเรียนแพทย์ให้เต็มที่ได้ ทั้งหมดนี้ทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน⁷¹ หลักการให้เหตุผลของรัฐบาลลักษณะข้างต้นทำให้ภาพลักษณ์การเป็นสังคมปิตาธิปไตยของสิงคโปร์ยิ่งถูกขบขันและเป็นที่ประจักษ์ร่วมกันผ่านมาตรฐานทางการเมืองและสังคมอนุรักษ์นิยมมานานจนเกือบจะกลายเป็นความชอบธรรมไปในที่สุด⁷²

กรณีนี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลอาจไม่ได้ตั้งใจที่จะจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศตั้งแต่แรก แต่เป็นการออกแบบนโยบายผู้หญิงมาเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ด้านอื่นที่สำคัญกว่าในมุมมองของรัฐ อาทิ ผลสัมฤทธิ์ทางเศรษฐกิจหรือเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ในการเพิ่มปริมาณประชากรคุณภาพ (ที่เป็นคนจีนสิงคโปร์) ซึ่งกำลังลดต่ำลง การที่รัฐบาลตอบสนองปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศด้วยการจัดวางบทบาททางเพศของผู้หญิงให้ผูกติดกับหน้าที่ให้บ้าน (domestic spheres) ตามวิธีคิดแบบจารีตจึงเท่ากับยังเป็นการขบขันให้เกิดช่องว่างของความไม่เสมอภาคให้เพิ่มมากขึ้นไปและส่งผลกระทบต่อผู้หญิงโดยตรงทั้งในแง่ของชีวิตประจำวันและความรู้สึกในการตั้งคำถามต่อการกระทำของรัฐบาล คล้ายกันกับในแง่ของการจ้างงานได้มีกฎหมายระบุเรื่องค่าจ้างที่เท่าเทียมกันแต่ก็ไม่เป็นไปตามนั้นในทางปฏิบัติ ตั้งแต่ปี 1962 มีการกำหนดให้อัตราค่าจ้างข้าราชการพลเรือนหญิงเท่ากันกับชาย แต่การจ่ายค่าจ้างก็ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นสิทธิในการได้รับสวัสดิการทางการแพทย์ยังครอบคลุมเฉพาะผู้ที่สมรสแล้วและบุตรของลูกจ้างผู้ชายเท่านั้น ในส่วนนี้รัฐบาลให้เหตุผลว่า การให้สวัสดิการกับแรงงานหญิงที่เท่าเทียมกับแรงงานชายอาจจะทำให้แรงงานชายไม่พอใจแล้วลาออกจากระบบแรงงานไปเป็น “พ่อบ้าน (house husbands)”⁷³ กันหมด

⁷¹ Ibid, p. 65.

⁷² Stephanie Lawson, “Patriarchy and Resistance in Singapore,” in Women, Activism and Social Change Maja Mikula (ed.), (New York : Routledge, 2015). p. 8.

⁷³ ดูเพิ่มเติมในวาระอภิปรายของรัฐสภา (parliamentary debate) อ้างถึงใน S. Goldberg, “Mixed message: Public policy and women in Singapore,” Commentary 7, 2-3 (1987): 25-37.

ทัศนคติเรื่องบทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงในสายตาของรัฐชัดเจนว่าผู้หญิงมีบทบาทอย่างสำคัญอยู่ที่การเป็นแม่ การประกาศนโยบายความเท่าเทียมในด้านการงานหรือแม้แต่ด้านการศึกษาที่ดูเหมือนจะเป็นส่วนที่รัฐบาลให้ความสำคัญมากที่สุด เป็นเพียงแผนผลิตสร้างผู้หญิงที่มีความรู้ให้มีศักยภาพในการทำงานมากกว่าจะมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้หญิงจริงๆ เนื่องจากคำปฏิญาณที่รัฐเคยสัญญาไว้เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติจริงกลับเต็มไปด้วยเงื่อนไขที่ทำให้ความหมายของคำว่า เท่าเทียม ที่ควรจะเป็น โอกาสของผู้หญิง กลายเป็นเพียง โอกาสของรัฐ ที่จะแสวงประโยชน์จากผู้หญิงได้เต็มที่ขึ้นมากกว่าหากพิจารณาถึงว่ารัฐขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานในผู้หญิงเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้และทักษะในการทำงานได้มากขึ้น แม้แต่เนื้อหาสาระในกฎบัตรสตรีที่เป็นกฎหมายคุ้มครองผู้หญิงเองในแง่หนึ่งก็กลายเป็นเงื่อนไขที่การจำกัดสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่างๆ เสียเอง

นโยบายของรัฐคาดหวังให้ผู้หญิงมีการศึกษา มีศักยภาพในการทำงานเพื่อผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนเป็นมารดาคุณภาพ (มีการศึกษา) ซึ่งมีหน้าที่ผลิตประชากรรุ่นใหม่ๆ ที่มีคุณภาพให้แก่สังคมต่อไป ซึ่งไม่ใช่ผู้หญิงสังคมโปรทุกคนจะเต็มใจเป็นตัวแทนในการดำรงบทบาทนั้น

การศึกษาเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมากและยังคงสัมพันธ์กับการทำสังคมโปรให้เป็นสมัยใหม่ เนื่องจากการให้การศึกษาแก่สตรีส่งเสริมความเป็นสมัยใหม่ของสังคมโปรในทุกๆด้านโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การยกระดับการศึกษาพลเมืองหญิงจึงนับเป็นแนวคิดพื้นฐานที่น่าจะนำไปสู่การเริ่มต้นที่ดีสำหรับแผนยกระดับศักยภาพของประชากร โดยเฉพาะแผนการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้ผู้หญิงซึ่งถูกปิดกั้นทางการศึกษามาโดยตลอดตามวิถีคิดแบบจารีต อย่างไรก็ตามการศึกษาสำคัญต่อรัฐในแง่ของการเป็นเบ้าหลอมประชากรคุณภาพที่จะขึ้นมาพัฒนาประเทศต่อไปเหนือสิ่งอื่นใด รัฐมนตรีด้านการศึกษาอย่าง ยง จ๊อก ลิน (Yong Nyuk Lin) อธิบายเรื่องการศึกษาแบบสากลสำหรับเด็กๆ ทุกเพศทุกชาติพันธุ์ว่า

ทั้งปัญหาในแง่ของความเท่าเทียมและคุณภาพ [ของการศึกษาในสังคมโปร] จะต้องได้รับการใส่ใจอย่างเสมอภาคกัน เพียงแค่ทำสิ่งนี้เราก็จะสามารถปรับตัวเองไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ๆ ได้ ... จากอาณานิคมสู่การเป็นรัฐ

ปกครองตัวเอง และ ... จากระบบเศรษฐกิจการค้าที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่มี
ประสิทธิผล... เราคิดว่าเด็ก ๆ คือตาน้ำของประเทศชาติ ดูแลมันให้ดี ๆ และตาน้ำผุดเหล่านั้นจะ
พัฒนาขึ้นเป็นธารน้ำที่จะหล่อเลี้ยงบำรุงโอเอซิสต่อไป...⁷⁴

การให้ความสำคัญกับการศึกษานี้สอดคล้องกับนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับ
ผู้หญิง นโยบายว่าด้วยการให้โอกาสในการจ้างงานและการเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียมเริ่มมีผลต่อสตรี
สิงคโปร์ตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 1960 และชัดเจนมากขึ้นตลอดทศวรรษ 1970 เป็นต้นมาเมื่อ
สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเติบโตอย่างก้าวกระโดดโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม ผลที่ตามมาคือการ
ที่ผู้หญิงสิงคโปร์เข้าร่วมในการเป็นแรงงานหญิงในปริมาณที่มากเป็นประวัติการณ์ จากร้อยละ 18 ใน
ปี 1957 มาเป็น 25.7 ในปี 1970 ร้อยละ 32.2 ในปี 1974⁷⁵ และกระโดดขึ้นสู่ร้อยละ 45.6 ในปี
1986⁷⁶ ศูนย์ศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยหนานหยางในสิงคโปร์ (Institute of
Humanities and Social Science College of Graduate Studies, Nanyang University)
วิเคราะห์ไว้เมื่อปี 1976 ว่าเป็นผลมาจากบรรทัดฐานทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การเพิ่มสูงขึ้นของ
อัตราการรู้หนังสือในผู้หญิง ตลอดจนการแต่งงานที่ช้าลงและภาวะเจริญพันธุ์ที่ลดลงของสตรีใน
ช่วงเวลานั้นล้วนเป็นผลที่ส่งเสริมกัน นอกจากนี้ยังเป็นผลจากการสนับสนุนจากภาครัฐด้วย เหล่า
ผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมโดยรัฐให้เปิดพื้นที่รับแรงงานหญิงมากขึ้นเพื่อชานรับภาวะขาดแคลน
แรงงานในช่วงที่ธุรกิจภาคอุตสาหกรรมของประเทศกำลังเติบโต โดยมีเงื่อนไขว่าให้มอบหมาย “งาน
เบาๆ” ที่ไม่ต้องใช้แรงกายให้กับผู้หญิง ทั้งนี้ ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสตรีในช่วงอายุ 20 –
29 ปี ถือเป็นช่วงอายุที่กระตือรือร้นทางเศรษฐกิจมากที่สุดนับเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.9 เมื่อเทียบกับ

⁷⁴ ดูบทสุนทรพจน์ของนาย ยง นย็อก หลิน (Yong Nyok Lin) ณ การปราศรัยใหญ่ที่ถนนทอมสัน (Thomson Road) เมื่อวันที่ 12 เมษายน 1959 ได้ใน The Tasks Ahead Part 2 (Singapore: Petir, 1959) at 1-2.

⁷⁵ Siok Hwa Cheng, “Women in Singapore – Legal, Educational and Economic aspects,” Institute of Humanities and Social Science College of Graduate Studies Nanyang University 22 (March 1976): 22.

⁷⁶ Michelle M. Lazar, “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context,” p. 64.

ผู้หญิงทั้งหมดในปี 1974 และในหมู่สตรีสิงคโปร์ที่มี 3 ชาติพันธุ์หลักจากประชากรทั้งหมด สตรีจีนเป็นกลุ่มที่กระตือรือร้นทางเศรษฐกิจมากที่สุดเมื่อเทียบกับสตรีมาเลย์หรือสตรีอินเดีย⁷⁷

โครงการแม่ที่มีการศึกษา (Graduate Mother Scheme) ปี 1984

อีกหนึ่งนโยบายรัฐที่สำคัญในทศวรรษ 1980 คือโครงการแม่ที่มีการศึกษาดีซึ่งมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาการลดต่ำลงของประชากรซึ่งเกิดจากการแต่งงานช้าลงของผู้หญิงสิงคโปร์ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา สืบเนื่องมาจากการแสดงความกังวลเรื่องการลดต่ำลงของประชากรที่เกิดจากผู้หญิงที่มีการศึกษา ข้อสังเกตของลีที่ว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาส่วนใหญ่พอใจที่จะอยู่เป็นโสดมากขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะแต่งงานช้าลง หรือกรณีที่แต่งงานก็มีบุตรน้อยลงหรือร้ายที่สุดก็คือไม่มีบุตรเลย สันนิษฐานว่าผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีการศึกษาควรแต่งงานและมีบุตรให้มากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่าความฉลาดหรือสติปัญญาที่ดีของแม่จะส่งต่อแก่เยาวชนรุ่นใหม่ได้ผ่านพันธุกรรม ซึ่งถ้าหากผู้หญิงที่มีการศึกษาดียังคงผัดผ่อนการแต่งงานและการมีบุตรอาจจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสิงคโปร์ในอนาคตประสบปัญหาได้⁷⁸

โครงการนี้คือกรณีตัวอย่างที่ชัดเจนของการจัดวางบทบาทความเป็นแม่ให้ผู้หญิงอย่างจริงจังโดยรัฐ อย่างไรก็ตาม โครงการนี้มุ่งเน้นเฉพาะที่ผู้หญิงชาติพันธุ์จีนที่มีการศึกษาเท่านั้น โครงการแม่ที่มีการศึกษาให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ กับแม่ที่เป็นสตรีชาติพันธุ์จีนในสิงคโปร์ที่มีการศึกษาดีและมีบุตร ขณะเดียวกันกลับปฏิบัติต่อแม่ที่การศึกษาต่ำกว่าและไม่ใช่ชาวจีนอีกแบบหนึ่ง อาทิ การประกาศให้สิทธิ์เด็กที่มีแม่จบการศึกษาปริญญาตรีในการสมัครเข้าเรียนก่อน ในขณะที่แม่กลุ่มที่มีการศึกษาน้อยจะได้รับเงิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้พวกเธอทำหมันหลังจากมีลูกแล้ว 2 คน⁷⁹

⁷⁷ Siok Hwa Cheng, "Women in Singapore – Legal, Educational and Economic aspects," Institute of Humanities and Social Science College of Graduate Studies Nanyang University 22 (March 1976): 23 - 24.

⁷⁸ Jasmine S. Chan, "The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore," In Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 82.

⁷⁹ Ibid, p. 82.

แม้ว่าโครงการจะดำเนินอยู่เพียงปีเดียวแต่ก็สร้างกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมได้อย่างมากชายทั้งหญิงชายที่มีการศึกษาดีและการศึกษาน้อยในทิศทางต่างๆ กัน

ความพยายามอื่นๆ ของรัฐที่จะส่งเสริมให้ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงแต่งงานมีครอบครัว ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยพัฒนาสังคม (the Social Development Unit) ที่จะทำหน้าที่เป็นแม่สื่อจับคู่ให้หญิงสาวที่มีการศึกษาสูงเหล่านั้นได้รักกับชายหนุ่ม นอกจากนั้นนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับประชากรเองยังถูกกำหนดขึ้นเป็นวาระแห่งชาติโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิงเท่านั้นและมีผลโดยตรงกับชีวิตของผู้หญิงอย่างสำคัญ⁸⁰ กรณีสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ได้ใส่ใจกับกระแสวิพากษ์วิจารณ์ หลังจากที่เกิดกระแสความไม่พอใจโครงการขึ้น ลีกล่าวว่าบางทีการมีภรรยาหลายคน (polygamy) อาจจะเป็นทางออกสำหรับปัญหาการลดต่ำของประชากรสิงคโปร์ “เราควรต้องมีความสดใสทั้งทางกายภาพและจิตใจ การมีบุตรเป็นเรื่องสำคัญ แต่เรากำลังทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม คือการที่เราเสนอเรื่องการมีสามี-ภรรยาแค่คนเดียวออกไป มันดูเหมือนถูกต้อง แต่มันผิด มันคือเรื่องโง่เขลา...”⁸¹

ในปี 1986 ลี กวน ยู แสดงทัศนะว่ากฎหมายการมีสามีเดียวภรรยาเดียวคือสิ่งที่เปื้อนอุปสรรคต่อการเพิ่มจำนวนประชากรในสิงคโปร์และแนวคิดนี้ถูกทำให้ชัดเจนขึ้นเมื่อพิจารณา ร่วมกับบทสัมภาษณ์ภายหลังให้กับทางหนังสือพิมพ์ เดอะ สเตรตส์ ไทมส์ (the Straits Times) ฉบับตีพิมพ์วันที่ 26 เมษายน 1994 ถึงการตัดสินใจประกาศนโยบายเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ ของพรรครัฐบาลสมัยชนะการเลือกตั้งปี 1959 ว่า “คณะรัฐบาลยัง อ่อนหัด โง่เขลาและอยู่ในอุดมคติมากเกินไปเมื่อตอนที่คิดจะให้สิทธิที่เท่าเทียมแก่ผู้หญิง”⁸² การแสดงความรู้สึกของลีในปลายทศวรรษ 1980 ว่าตนเองและพรรคกิจประชาในทศวรรษ 1950 ยังอ่อนหัดและ “อยู่ในอุดมคติมากเกินไป” ทำให้เห็นว่ามโนทัศน์เรื่องเพศสภาพและแนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางเพศของลีและพรรคเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน เหนือสิ่งอื่นใดคือลีรู้สึกว่าการตัดสินใจให้สิทธิและความเท่าเทียมกับผู้หญิงคือต้นตอของความยากลำบากในการต่อรองกับผู้หญิงสิงคโปร์ในทศวรรษ 1980 ที่มีอำนาจต่อรองมากขึ้นซึ่งในแง่หนึ่งพรรคกิจประชาเองที่ประกอบสร้างพวกเธอขึ้นมา

⁸⁰ Saw swee Hock, “Changes in the fertility policy of Singapore,” *IPS Occasional Paper*, no.2 (Singapore : Institute of Policy Studies, 1990).

⁸¹ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 83.

⁸² Ibid, p. 83.

เมื่อทัศนคติของผู้นำรัฐบาลต่อผู้หญิงซึ่งเป็นพลเมืองของรัฐออกมาในลักษณะนี้จึงไม่น่าแปลกใจที่การกำหนดนโยบายเรื่องนี้จะเล็งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของสิงคโปร์ในลักษณะที่สิทธิและศักดิ์ศรีของผู้หญิงไม่ใช่เรื่องจำเป็นอีกต่อไป เจอรัลดีน เฮง (Geraldine Heng) และ จานาดัส ดีแวน (Janadas Devan) ศึกษานโยบายแม่ที่มีการศึกษาของรัฐบาลพรรคกิจประชาเอาไว่ว่าลึ้มมีความกังวลอย่างยิ่งกับสถานการณ์ที่เหล่าผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับสูง (highly-educated) มีแนวโน้มที่จะแต่งงานช้า หรือไม่แต่งงานหรือ แต่งงานแล้วแต่ไม่มีบุตรมากขึ้นอย่างน่าวิตกตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ซึ่งในที่นี้ผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับสูง หมายถึงกลุ่มผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป⁸³ ซึ่งจากการสำรวจของรัฐบาลพบว่าอัตราส่วนการแต่งงานและมีบุตรเพียงเฉลี่ยแค่ 1.65 ⁸⁴ต่อคู่สมรสทั้งนี้รัฐไม่ได้ต้องการเพียงแค่ปริมาณประชากร แต่ต้องการคุณภาพจากประชากรด้วย ความวิตกกังวลที่แท้จริงจึงไม่ได้อยู่ที่ระดับการเพิ่มขึ้นของปริมาณประชากรทั้งหมดลดต่ำ แต่เป็นความกังวลที่ประชากรที่ให้กำเนิดจากมารดาคุณภาพสูงลดต่ำ ประชากรที่เกิดจากการดาที่มีการศึกษาต่ำไม่ได้เป็นที่ต้องการของรัฐ เห็นได้ชัดจากการแบ่งแยกการดูแลสิทธิประโยชน์ระหว่างเด็กที่มีมารดาจบการศึกษากับเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษา

ความกังวลข้างต้นสืบเนื่องมาจากผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยหรือไม่มีเลยมีแนวโน้มที่จะแต่งงานและมีบุตรมากกว่าในอัตรา 2.7 คนต่อคู่สมรสที่มารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และในอัตรา 3.5 คนต่อคู่สมรสที่มารดาไม่ได้รับการศึกษา⁸⁵ ในขณะที่ผู้หญิงมีการศึกษาก็มีแนวโน้มว่าจะโสดและกระตือรือร้นในเรื่องการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการหาเงินมากกว่า ศูนย์ศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยหนานหยางในสิงคโปร์ (Institute of Humanities and Social Science College of Graduate Studies, Nanyang University) ศึกษาอัตราการเข้าทำงานของผู้หญิงในสิงคโปร์เมื่อปี 1976 ไว้ว่า ในช่วงปี 1957 ร้อยละ 63.3 ของแรงงานหญิงคือผู้หญิงโสด ในขณะที่ ร้อยละ 31.7 คือผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว หลังจากนั้นจึงขยับขึ้นมายู่ในสัดส่วนที่มากขึ้นอีกในปี 1974 ในอัตราร้อยละ 41.7 สำหรับสาวโสดและร้อยละ 22.4 สำหรับสตรีที่แต่งงาน

⁸³ Geraldine Heng and Janadas Devan, "State Fatherhood: The politics of nationalism, sexuality, and race in Singapore" In Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization, Louise Edwards and Mina Roces (eds), (New York : Routledge, 2009), p. 90.

⁸⁴ Lee Kuan Yew, "National Day Rally 1983," (14 August 1983), Audiovisual and Recordings. Online Archives, National Archives of Singapore. Accession No. : 2010002983.

⁸⁵ Ibid, p. 90.

แล้ว ตัวเลขที่น่าสนใจก็คืออัตราการมีส่วนร่วมในการเป็นแรงงานหญิงของกลุ่มแม่หม้ายและคนที่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่กับสามีเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.7 และ 60.0 ตามลำดับ⁸⁶ ซึ่งทำให้รัฐบาลเกรงว่าจะส่งผลกระทบในระยะยาวต่อศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

การเพิ่มจำนวนประชากรที่มีคุณภาพจึงเป็นไปเพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เป็นพันธกิจหลักของรัฐบาล ลีกวนยูเคยแสดงทัศนะถึงการส่งต่อความฉลาดทางสติปัญญาจากแม่สู่ลูกไว้ว่ามารดาที่ดีจะให้งานอดิเรกที่มีกรรมพันธุ์ดี ความสามารถในการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจะถูกถ่ายทอดจากแม่สู่ลูกได้⁸⁷ ดังนั้นรัฐจึงมองผู้หญิงเป็นเพียงทางออกในการลดปัญหาการลดต่ำลงของประชากรทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ประชากรรุ่นหลังๆ มีอัตราส่วนน้อยที่จะฉลาด มีศักยภาพ ในขณะที่ส่วนมากอัตราความฉลาดลดน้อยลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมไปในช่วงเวลาข้างหน้าในแง่ของการสูญเสียศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับโลกภายนอกเท่านั้น⁸⁸

ผลจากการให้ความสำคัญกับปัญหาข้างต้นนำมาสู่การรณรงค์ให้ผู้หญิงที่มีการศึกษาออกมาแต่งงานและมีบุตรมากขึ้นอย่างจริงจังของรัฐบาลกระทั่งในที่สุด เมื่อปี 1989 พบว่าเป็นปีที่ปริมาณประชากรเกิดใหม่ในหมู่ผู้หญิงที่มีการศึกษาดีขยับตัวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คำสัมภาษณ์ของ ดร.พอล ชึง (Paul Cheung) ผู้อำนวยการหน่วยการวางแผนประชากรกระทรวงสาธารณสุข (the Ministry of Health's Population Planning Unit) ต่อหนังสือพิมพ์ The Straits Times ฉบับวันที่ 25 พฤศจิกายน 1989 ชี้ให้เห็นความเอาใจจริงเอาใจกับการพยายามชักชวนให้คนหนุ่มสาวที่มีกำลังเลี้ยงดูบุตรได้เป็นอย่างดีมีบุตรเพิ่มขึ้นอีก แม้ว่าปริมาณการมีลูกคนที่สามจะสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 41 คือจาก 6,966 คน ในปี 1987 ขึ้นมาเป็น 9,806 คนในปี 1988 แต่หน่วยการวางแผนประชากรก็ยังคงเดินทางสำรวจความเห็นของหนุ่มสาวต่อไปอีกเพื่อหาคำตอบให้ได้ว่า “ทำไมคู่รักเหล่านั้นยังต้องการจะหยุดแค่ลูกคนที่สองและอะไรคือแรงจูงใจให้พวกเขามีลูกคนที่สาม...ผู้หญิงประมาณ 1,200 คน ที่

⁸⁶ Siok Hwa Cheng, “Women in Singapore – Legal, Educational and Economic aspects,” Institute of Humanities and Social Science College of Graduate Studies Nanyang University 22 (March 1976): 24.

⁸⁷ Geraldine Heng and Janadas Devan, “State Fatherhood: The politics of nationalism, sexuality, and race in Singapore” In Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization, Louise Edwards and Mina Roces (eds), (New York : Routledge, 2009), pp. 90-91

⁸⁸ Ibid, p. 91.

อายุต่ำกว่า 35 ปีมีลูกน้อยกว่า 4 คนจะถูกสัมภาษณ์ และผลจากการสัมภาษณ์เป็นแรมเดือนนี้จะช่วยกำหนดนโยบายประชากรได้”⁸⁹

ความกังวลเรื่องอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงของรัฐบาลสิงคโปร์นั้นแท้จริงแล้วไม่เพียงเกี่ยวข้องอยู่แค่เรื่องระดับการศึกษาของผู้หญิง ทว่ายึดโยงอยู่กับชาติพันธุ์ของพวกเธอด้วยอย่างสำคัญ เห็นได้ชัดเมื่ออัตราการเกิดในหมู่มารดาชาวมาเลย์และอินเดียในปี 1986 มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น ทว่าปัญหาประชากรก็ยังคงเป็นเรื่องใหญ่เพราะรัฐบาลกังวลกับสัดส่วนการลดลงของประชากรที่เกิดจากมารดาชาวจีนซึ่งลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 66.7 จากร้อยละ 74 ในปี 1980⁹⁰

อย่างไรก็ดีในปี 1987 พบว่าอัตราการเกิดเพิ่มขึ้นสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.88 จาก 1.48 ในขณะที่สัดส่วนอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรชาวมาเลย์และอินเดียเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.31 จาก 2.16 และ 2.11 จาก 1.95 ตามลำดับ ในขณะที่ปริมาณการแต่งงานในหมู่ประชากรชาติพันธุ์จีนมีอัตราสูงสุดด้วยในปี 1988 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จากปี 1987 สอดคล้องกันกับนโยบายประชากรที่ชาวจีนได้รับสิทธิประโยชน์ที่มากกว่าชาติพันธุ์อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพบว่าชาวจีนสิงคโปร์คือกลุ่มประชากรที่มีอัตราการเป็นโสดสูงที่สุดทั้งหญิงและชายเมื่อเทียบกับชาติพันธุ์อื่นๆ ในสิงคโปร์โดยคนที่พอใจในการครองตนเป็นโสดส่วนใหญ่คือกลุ่มคนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มคนโสดผู้หญิงคือคนที่ประกอบอาชีพอยู่ในสาขาต่างๆ อาทิ ครู อาจารย์ พยาบาลและอื่นๆ ในขณะที่ผู้ชายส่วนใหญ่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต⁹¹ อย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐมองว่าปรากฏการณ์การแต่งงานและมีบุตรเพิ่มขึ้นในหมู่ผู้หญิงที่มีการศึกษาหรือที่เรียกว่าสภาวะ “เบบี้บูม (baby boom)” ในปี 1988 นับเป็นความสำเร็จจากการที่หนุ่มสาวขนานรับนโยบายที่รัฐณรงค์ให้พวกเขา “มีลูกสามคนหรือมากกว่านั้น ถ้าคุณสามารถเลี้ยงดูได้” ซึ่งนับได้ว่าเป็นอัตราการเกิดในสัดส่วนที่สูงที่สุดนับแต่ปี 1976⁹²

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจของหน่วยการวางแผนประชากรกระทรวงสาธารณสุขทำให้เห็นว่าการณรงค์เรื่องการมีบุตรเพิ่มของรัฐบาลมุ่งการดำเนินการมาที่กลุ่มประชากรหญิงที่มีการศึกษาดี

⁸⁹ “Survey on why some don’t want three, or more,” *The Straits Times* (25 November 1989): 25.

⁹⁰ “Marriage patterns of graduates,” *Business Times* (14 September 1987): 18.

⁹¹ “Survey on why some don’t want three, or more,” *The Straits Times* (25 November 1989): 25.

⁹² “1988 baby boom hits 22-year high,” *The Straits Times* (25 November 1989): 1.

มากกว่าจะมุ่งไปที่ประชากรชาย กระนั้นข้อมูลจากชายและหญิงก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ ค่านิยมเรื่องระดับการศึกษาในหมู่ชายและหญิงที่เปลี่ยนไปได้ถูกตั้งข้อสังเกตไว้เช่นกัน โดยซูซาน ชาน (Susan Chan) รองผู้อำนวยการหน่วยพัฒนาสังคม (the Social Development Unit) ผู้แทนภาครัฐในการจัดหาคู่ (a government match-making agency) ตั้งข้อสังเกตว่า ค่านิยมของผู้ชายที่เปลี่ยนไปทำให้พวกเขาละทิ้งอคติที่จะแต่งงานกับผู้หญิงที่มีการศึกษาดีกว่าหรือเท่ากับตนเองได้มากขึ้น โดยตั้งแต่ปี 1988 ผู้ชายที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแต่งงานกับผู้หญิงที่มีการศึกษาดีกว่าหรือเท่ากันเพิ่มเป็นร้อยละ 51 จากร้อยละ 45.2 ในปี 1985⁹³ คำกล่าวของลี เซียน ลุง (Lee Hsien Loong) ที่ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายพลจัตวา (Brigadier-General - RES) กล่าวถึงประเด็นเรื่องการศึกษาในหมู่ชายและหญิงในสิงคโปร์ทำให้เห็นวาระระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีผลต่อแนวโน้มการแต่งงานที่แตกต่างกันระหว่างหญิงและชายอย่างมีนัยสำคัญ “แม้ว่าจะมีปริมาณชายและหญิงเท่าๆ กันในมหาวิทยาลัยแต่มันเป็นแนวโน้มว่าผู้ชายทั้งหมดอาจจะแต่งงาน แต่ไม่ได้เป็นเช่นนั้นในหมู่ผู้หญิง”⁹⁴

3.3 การรื้อสร้างอุดมคติเรื่องผู้หญิงในสมัยสร้างชาติของรัฐบาลพรรคกิจประชา

ความแตกต่างเดียวระหว่างแรงงานชายและหญิงก็คือความแตกต่างทางกายภาพและชีวภาพภายใน ผู้หญิงมีความเท่าเทียมกันกับผู้ชายในแง่ของความสามารถด้านสติปัญญา ขณะนี้อาชีพต่างๆ เปิดกว้างให้ผู้หญิงมากขึ้น ... สถานภาพของผู้หญิงในสังคมของพวกเราได้เปลี่ยนไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ด้วยอิสรภาพทางการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจสถานภาพที่ผูกติดอยู่กับการเป็นภรรยาก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ... ได้มีนโยบายรัฐที่ส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้หญิงเพื่อเติมเต็มความสามารถของพวกเธอซึ่งนำไปสู่การจ้างงานที่สมควรกับความสามารถนั้น⁹⁵

⁹³ “Survey on why some don’t want three, or more,” *The Straits Times* (25 November 1989): 25.

⁹⁴ “Marriage patterns of graduates,” *Business Times* (14 September 1987): 18.

⁹⁵ Vivien Wee, “The ups and downs of women’s status in Singapore: A chronology of some landmark events, 1950 – 1987,” *Commentary* 7, 2-3 (1987): 8.

จากการมุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเต็มกำลังเพื่อรองรับความต้องการของระบบเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์และนำพาประเทศที่เพิ่งสร้างให้อยู่รอด ทำให้รัฐบาลถือว่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นวาระแห่งชาติ การออกนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลให้ความสำคัญที่เศรษฐกิจและมีฐานคิดแบบอำนาจนิยมปิดตาปิดใจ มีผลอย่างสำคัญต่อชีวิตของผู้หญิงสิงคโปร์ทั้งในแง่ของการถูกจัดวางบทบาทด้านเพศสภาพและการถูกคาดหวังให้มีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ แม้ว่ารัฐจะพยายามชี้ให้เห็นว่าสถานภาพของผู้หญิงสิงคโปร์ได้เปลี่ยนไปแล้วตั้งแต่รัฐประกาศความตั้งใจจะมอบโอกาสที่เท่าเทียมทางการศึกษาและการจ้างงานกับผู้หญิงแต่ในทางปฏิบัตินโยบายเรื่องผู้หญิงและกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้หญิงยังมีช่องว่างที่ไม่เอื้อประโยชน์แก่ผู้หญิงและนำไปสู่การเสียโอกาสในด้านอื่นๆ

แม้ว่าผู้หญิงจะถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากในการประกาศอิสรภาพของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1950 และ ทศวรรษ 1960 แต่ตลอดระยะเวลาหลังจากการประกาศอิสรภาพมาเสียงของผู้หญิงไม่เคยถูกนำไปพูดถึงในสภาแต่อย่างใด จัสมีน ชานอธิบายว่าสถานภาพของสตรีในสิงคโปร์มีความซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่วาทกรรมต่างๆ ในสังคมว่าด้วยเรื่องผู้หญิงก็เกิดขึ้นตามมามากมาย นับตั้งแต่รัฐประกาศกฎหมายและนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันขึ้นพื้นฐานของผู้หญิงที่มีความหลากหลายมากอยู่แล้วทั้งทางชาติพันธุ์ ชนชั้น อายุ ตลอดจนสถานภาพทางสังคมอื่นๆ สิ่งสำคัญที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดก็คือการเป็นรัฐอำนาจนิยมที่สามารถหล่อหลอมความเป็นปิตาธิปไตยขึ้นมาเป็นหลักในการออกนโยบายต่างๆ ของรัฐ⁹⁶ ฐานคิดแบบรัฐปิตาธิปไตยบนหลักการแบบขงจื้อมีส่วนอย่างยิ่งในการกำหนดความเป็นไปของสถานภาพและการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงสิงคโปร์ตลอดหลายทศวรรษของการสร้างชาติ⁹⁷

ข้อกฎหมายและนโยบายที่รัฐประกาศใช้กับผู้หญิงสิงคโปร์ตลอดทศวรรษ 1960–1980 นั้นต้องการให้พลเมืองหญิงมี “คุณลักษณะอันพึงประสงค์” ที่รัฐต้องการไม่ว่าจะเป็นการมีการศึกษาที่ดี การมีศักยภาพในการช่วยขับเคลื่อนประเทศ ตลอดจนการเป็นตัวแทนในการสร้างเยาวชนคุณภาพที่จะเป็นอนาคตของสิงคโปร์ต่อไป ความคาดหวังเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาคมมีโน

⁹⁶ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 75.

⁹⁷ Garry Rodan, “Preserving the one-party state in contemporary Singapore,” in *Southeast Asia in the 1990*, Kevin Hewson, Richard Robinson and Garry Rodan (eds.) (Sydney, 1993).

ทัศน์เรื่องบทบาทหน้าที่ของพลเมืองหญิงชัดเจน ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา รัฐบาลประกาศว่า ต้องการให้ผู้หญิงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชาติโดยเฉพาะในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจ ก่อนที่วิกฤตการณ์เรื่องประชากรจากมารดาที่มีคุณภาพได้มีส่วนลดลง ความคาดหวังให้ผู้หญิงเป็น มารดาแห่งชาติจึงถูกขยับเน้นเพิ่มเติมเข้ามาในทศวรรษ 1980 การเสนอนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงจึงเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับผู้หญิงในหลายระดับ ตั้งแต่ด้านสังคมไปจนถึง ชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการศึกษา การจ้างงาน ตลอดจนการแต่งงานและมีบุตร และ อื่นๆ เท่าที่รัฐจะเข้ามาจัดการได้ นโยบายเหล่านั้นในแง่หนึ่งจึงกลายเป็นข้อเรียกร้องให้ผู้หญิงใช้ชีวิต ตามแบบแผนที่รัฐกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการสร้างชาติ

กรณีนโยบายแม่ที่มีการศึกษาหรือการจำกัดโควตานักเรียนหญิงด้วยเหตุผลเรื่องการทำหน้าที่ ในครอบครัวยึดโยงอยู่กับชุดความคาดหวังของรัฐต่อผู้หญิงคือการที่ผู้หญิงต้องทำหน้าที่เป็นแม่ที่ผลิต ประชากรให้กับรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ใช่แค่การเป็นแม่ แต่ต้องเป็นแม่ที่ฉลาดด้วย การแบ่งแยกชน ชั้นทางการศึกษาหรือการคัดเลือกเฉพาะผู้หญิงที่มีคุณลักษณะตามความประสงค์มาดูแลให้สิทธิพิเศษ โดยแลกกับการมีบุตรในสัดส่วนที่รัฐต้องการ ในขณะที่กลุ่มผู้หญิงซึ่งไม่มีคุณสมบัติตรงความต้องการ ถูกคัดออกไป เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าการมอบภาระหน้าที่ของความเป็นแม่ให้กับผู้หญิง (prioritise motherhood)⁹⁸ กระทำผ่านการปลูกฝังความคิดว่าผู้หญิงควรต้องแต่งงานและมีบุตร ซึ่งถือเป็น ความรับผิดชอบต่อครอบครัวอย่างหนึ่ง การใช้รัฐบาลมโนทัศน์แบบดั้งเดิมว่าด้วยบทบาททางเพศของ ผู้หญิงยุคเก่ามาเป็นฐานคิดสำคัญในการกำหนดบทบาทหน้าที่พลเมืองยุคสร้างชาติจึงเป็นหนึ่งใน การสร้างอุดมคติผู้หญิงตามมโนทัศน์แบบจารีตด้วยการเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้หญิงในอุดมคติของสมัย รัชชาติไม่ว่าจะเป็นเรื่องการมีความรู้จากการศึกษาและความสามารถในการทำงานนอกบ้านเข้าไป รวมไว้ด้วย นโยบายต่างๆของรัฐบาลพรรคกิจประชาจึงมีส่วนในการสร้างโครงสร้างหน้าที่ให้กับผู้หญิง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นผ่านการรณรงค์ต่อตัวผู้หญิงเองหรือตกลงกับองค์กรต่างๆ ที่ แวดล้อมผู้หญิงให้มโนนโยบายเรื่องเพศสภาพให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน แม้แต่ในข้อกฎหมายด้าน ครอบครัวหน้าที่กำหนดให้การเลี้ยงดูบุตรเป็นของผู้หญิงแต่เพียงผู้เดียว ในขณะเดียวกันก็คาดหวังให้ ผู้หญิงเป็นแม่ที่มีคุณภาพด้วย รัฐใช้วิธีการส่งเสริมและผลักดันผ่านข้อบังคับและสรรหาแรงจูงใจ

⁹⁸ Michelle M. Lazar, "For the Good of the Nation: 'Strategic Egalitarianism' in the Singapore Context," p. 68.

เพื่อให้ผู้หญิงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างที่รัฐต้องการ กล่าวได้ว่าอุดมคติผู้หญิงที่ถูกก่อสร้างในสมัยสร้างชาติจะกลับไปส่งเสริมพันธกิจทางเศรษฐกิจในกระบวนการสร้างชาติของรัฐบาลในท้ายที่สุด

ผู้หญิงในแบบที่ถูกที่ควร (the ‘right’ kind of women)⁹⁹ สำหรับสิงคโปร์ยุคสร้างชาตินั้น ได้ถูกออกแบบไว้แล้วว่าต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้างโดยมีรัฐบาลเป็นผู้นิยาม การกำหนดให้ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่อยู่ในพื้นที่ๆ รัฐจัดให้อยู่ สะท้อนให้เห็นโน้ตชนเรื่องผู้หญิงในสายตาของรัฐที่สัมพันธ์กับฐานคิดแบบปิตาธิปไตยขงจื๊ออย่างสำคัญ เพราะการที่รัฐพยายามสร้างแม่แบบของการเป็นผู้หญิงที่ดียุคสร้างชาติขึ้นมาให้สตรีสิงคโปร์ปฏิบัติตาม ผ่านการรณรงค์ว่าผู้หญิงควรทำหรือไม่ควรทำอะไรผูกโยงกลับไปกับบทบาททางเพศตามแนวคิดแบบอนุรักษ์อย่างชัดเจน เพียงแต่เพิ่มบทบาทหน้าที่แบบใหม่ๆ เข้ามาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันมากขึ้น ก่อนจะเชื่อมโยงไปสู่เหตุผลหลักๆ ของการกำหนดนโยบายว่าเพื่อผลประโยชน์ของชาติสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้นำไปสู่การวิเคราะห์ว่านโยบายของรัฐบาลพรรคกิจประชาคือรูปแบบหนึ่งของการพยายามผลิตสร้างผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ในยุคสร้างชาติขึ้นมาอย่างมีนัยยะสำคัญ เมื่อพิจารณาลงไปทีนนโยบายต่างๆ ที่รัฐประกาศใช้สามารถวิเคราะห์และจำแนกคุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้หญิงในอุดมคติ¹⁰⁰ ในแบบที่รัฐต้องการได้อย่างกว้างๆ อย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ เป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้หญิงที่มีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (ทำงานนอกบ้าน) และเป็นแม่และภรรยาที่ดีของครอบครัว

แนวคิดเรื่อง ‘ความเป็นแม่’ ที่ถูกนิยามใหม่ในการเมืองเพศสภาพสมัยสร้างชาติสิงคโปร์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

อาจกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์เอกสารหลักฐานต่างๆ ด้วยมุมมองแบบเพศสภาพเป็นสิ่งที่นักประวัติศาสตร์จำนวนไม่น้อยนำมาใช้ในการอธิบายประวัติศาสตร์การเมือง สังคม และเศรษฐกิจของสิงคโปร์เนื่องจากเป็นมิติทางสังคมที่ไม่อาจแยกขาดจากกันได้ ประวัติศาสตร์นิพนธ์ส่วนใหญ่ศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจสิงคโปร์โดยมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์จากนโยบายรัฐและผลกระทบ

⁹⁹ Ibid, p. 59.

¹⁰⁰ ผู้หญิงสิงคโปร์ที่รัฐหมายมั่นจะประกอบสร้างขึ้นมาให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ที่กล่าวมาในที่นี้หมายถึงผู้หญิงจีนเท่านั้นเพราะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รัฐนับว่าเป็นชาวสิงคโปร์ และผู้หญิงในความหมายที่รัฐต้องการจริงๆ เท่านั้น

ต่อผู้หญิงสิงคโปร์ ทว่านอกจากการพิจารณาวิสัยทัศน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของผู้นำสิงคโปร์แล้ว การกลับมาตรวจสอบสิ่งที่เรียกว่า มโนทัศน์ของรัฐต่อปัญหาเพศสภาพ หรือมโนทัศน์ของรัฐต่อผู้หญิง อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ อาจจะสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้หญิงต่อรัฐอย่างสำคัญด้วย ตลอดจนขยายภาพประวัติศาสตร์การต่อสู้ในการแย่งชิงพื้นที่ระหว่างชายหญิงในสิงคโปร์ที่ยังผลสืบเนื่องมาจนปัจจุบันได้ในมิติที่น่าสนใจขึ้น การเข้าใจความหมายของ “ผู้หญิง” ที่ถูกนิยามโดยรัฐ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างสำคัญต่อการเข้าใจที่มาของการกำหนดนโยบายและกระบวนการแก้ไข ปัญหาทางสังคมรวมไปตลอดจนวิธีการปฏิบัติต่อพลเมืองหญิงของรัฐ

ในช่วงทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมาจึงจะพบว่ารัฐบาลประกาศใช้นโยบายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงสิงคโปร์ทั้งทางตรงและทางอ้อมออกมาอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางบรรยากาศที่ผู้หญิงถูกทำให้เชื่อว่ากำลังจะได้รับโอกาสและสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ชาย แต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับการผลักดันให้ตระหนักในเรื่องของสำนึกความเป็นแม่ไปด้วย¹⁰¹ ดังนั้นเราจึงจะได้เห็นนโยบายที่แสดงถึงความย้อนแย้งว่าโอกาสที่เท่าเทียมนั้นแท้จริงกลับเต็มไปด้วยเงื่อนไขที่ทำให้ท้ายที่สุดแล้วผู้หญิงแทบไม่เหลือทางเลือกเช่นเคยเมื่อโอกาสทางการศึกษาและการเข้าทำงานในตำแหน่งที่เท่าเทียมกับผู้ชาย ไม่ได้มีพื้นที่สำหรับพวกเธอที่รัฐมอบภารกิจอันสำคัญอย่างการเป็นมารดาแห่งชาติไว้ให้

เมื่อนโยบายต่างๆ ที่ออกมาไม่ได้ตั้งใจจะมอบการเปลี่ยนแปลงที่ดีกับผู้หญิงเป็นหลักแต่วางอยู่ใต้เหตุผลทางเศรษฐกิจและฐานคิดแบบปิตาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายและจัดวางผู้หญิงไว้ในพื้นที่บ้าน น่าสนใจว่าการดำเนินนโยบายต่างๆ ของพรรคที่นำโดยลี กวน ยู สะท้อนให้เห็นแนวคิดแบบขงจื้อที่เป็นหลักการแบบดั้งเดิมที่ผสมผสานอยู่ในฐานคิดปิตาธิปไตย แ่งนี้สะท้อนให้เห็นความถดถอยและความย้อนแย้งกับคำว่าเสมอภาคอย่างสิ้นเชิง ในเมื่อหลักการขงจื้อคือ ความต่างเรื่องชนชั้นและสถานภาพทางสังคมที่แบ่งแยกผู้หญิงออกจากพื้นที่ของสังคมและการเมืองอย่างเด่นชัดที่สุด ทว่าหนึ่งในเหตุผลที่รัฐบาลลงใจที่จะใช้ลัทธิขงจื้อเข้ามาเป็นแนวคิดสำคัญในการประกาศนโยบายหรือชี้นำประชาชนสืบเนื่องมาจากความพยายามที่จะรับมือกับอิทธิพลของจักรวรรดินิยมตะวันตกในสิงคโปร์

ตั้งแต่ที่มีการแยกตัวจากมาเลเซียเมื่อปี 1965 จนถึงช่วงการประกาศเอกราชของอังกฤษเมื่อปี 1968 รัฐบาลของ ลี กวน ยู มองว่าเป็นช่วงเวลาที่เขาตินิยมมีชัยชนะเหนือจักรวรรดินิยมตะวันตก

¹⁰¹ Michelle M. Lazar, “For the Good of the Nation: ‘Strategic Egalitarianism’ in the Singapore Context,” p. 59.

และเป็นวิธีที่จะช่วยต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อผู้คนได้ด้วย¹⁰² ซึ่งจากทั้งหมดที่กล่าวมาทำให้ท้ายที่สุดแล้วเราจึงได้เห็นความย้อนแย้งในนโยบายเรื่องเพศสภาพที่รัฐบาลประกาศใช้อยู่เนืองๆ ที่สุดแล้ว ณ ช่วงเวลาของการสร้างชาติผู้หญิงคือผลประโยชน์ของชาติในสายตาของรัฐ จึงถูกคาดหวังให้พร้อมรับนโยบายต่างๆ ของรัฐทุกสถานการณ์ที่สิ่งใดก็ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขาดแคลนแรงงาน จนกระทั่งการลดต่ำของประชากร และความต้องการเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพจากมารดาคุณภาพซึ่งรัฐกำหนดให้เป็นภารกิจในความดูแลของสตรี ในทางเศรษฐกิจผู้หญิงจะถูกผลักดันให้เข้าสู่อุตสาหกรรมแรงงานภายใต้เงื่อนไขของการเป็นแรงงานต้นทุนต่ำ ในขณะที่ตัวรัฐก็ต้องการผู้หญิงที่มีความรู้และศักยภาพมากพอที่จะทำงาน “บางอย่าง” ที่เหมาะกับการใช้เวลากลับไปทำงานบ้านด้วย ซึ่งรวมไปถึงการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับกรณีการจำกัดโควตารับหรือการให้ทุนการศึกษาต่อในบางคณะวิชาในหมู่นักเรียนหญิงและให้สิทธิ์นักเรียนให้ผู้ชายมากกว่า ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้หญิงได้ทำงานที่รัฐมองว่า “เหมาะสมกับผู้หญิง” จริงๆ¹⁰³

ในแง่หนึ่งการกำหนดเงื่อนไขเรื่องโควตาในการเข้าศึกษาในบางคณะวิชาอย่างแพทยศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ในนักเรียนหญิงตลอดจนการไม่ส่งเสริมให้ผู้หญิงทำงานที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเวลาในพื้นที่บ้าน ทำให้เห็นว่ารัฐมีมุมมองเรื่องระบบโครงสร้างหน้าที่ซึ่งวางอยู่บนทัศนคติเรื่องเพศสภาพซึ่งผู้หญิงคือภาพตัวแทนของการเป็นแม่หรือไม่ก็ภรรยา ซึ่งการปล่อยให้ผู้หญิงได้เข้าศึกษาในบางคณะวิชาอาทิ แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือคณะวิชาที่เคยเป็นพื้นที่ของผู้ชายมาก่อนอย่างที่กล่าวมา อาจทำให้ผู้หญิงไม่สามารถทำหน้าที่แม่บ้านและแม่ของลูกซึ่งเป็นอีกบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้หญิงในสายตาของรัฐ

บทส่งท้าย

รากฐานความคิดแบบจารีตเรื่องการให้คุณค่ากับระบบครอบครัวส่งผลต่อการให้ความสำคัญกับบทบาทของการเป็นแม่ในนโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาตลอดระยะเวลาของการ

¹⁰² Lee, Kuan Yew, Speech by the prime minister, Mr. Lee Kuan Yew, at the PAP 25th Anniversary Rally held at the National Theatre on 20 Jan 1980. p.2 .

¹⁰³ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 81.

สร้างชาติสิงคโปร์ อาจกล่าวได้ว่าอุดมคติเรื่องผู้หญิงของพรรคกิจประชาเป็นอุดมคติที่ได้รับการประกอบสร้างขึ้นใหม่ (reconstruct) จากอุดมคติเรื่องผู้หญิงสมัยจารีต กล่าวคือจากที่ผู้หญิงเคยถูกคาดหวังให้มีบทบาทหน้าที่อยู่ในพื้นที่บ้านโดยเฉพาะในมิติของการเป็นแม่และภรรยาเป็นหลักก็ได้เปลี่ยนไปเป็นความคาดหวังชุดใหม่ที่นิยามการเป็นผู้หญิงแห่งไว้กับบทบาทหน้าที่ใหม่ที่เพิ่มเข้ามาอย่างการเป็นผู้หญิงทำงานที่มีการศึกษาให้สอดคล้องกันกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่กำลังเติบโตที่จะเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงทศวรรษ 1950–1980 ที่สิงคโปร์ดำเนินอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจและการเมืองครั้งสำคัญ

การเพิ่มเติมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นผู้หญิงยุคสร้างชาติอย่างการเป็นผู้หญิงที่ฉลาดและทำงานเก่งเข้าไปรวมกับมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพสมัยจารีตที่ให้ความสำคัญยิ่งกับหน่วยครอบครัวและการมีบุตรมีผลอย่างสำคัญต่อทัศนคติและท่าทีที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐบาลในเรื่องการสลายระบบผัวเดียวหลายเมียในสิงคโปร์ จุดยืนเรื่องการมุ่งส่งเสริมค่านิยมผัวเดียวเมียเดียวในสิงคโปร์ตามแถลงนโยบายเมื่อทศวรรษ 1950 ของพรรคกิจประชานั้นพบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทศวรรษ 1980 ปัญหาการลดต่ำลงของอัตราประชากรที่มีคุณภาพซึ่งรัฐจัดให้เป็นวิกฤตการณ์ที่น่าเป็นห่วงทำให้ระบบผัวเดียวหลายเมียในทัศนะของรัฐบาลพรรคกิจประชาไม่ได้ถูกมองในฐานะปัญหาทางสังคมของสิงคโปร์ว่าถูกมองในฐานะเครื่องมือทางเลือกที่อาจจะเป็นทางออกสำหรับการเพิ่มจำนวนประชากร

มโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของรัฐบาลที่นิยามบทบาทหน้าที่ของผู้ชายไว้กับการทำงานนอกบ้าน ในขณะที่นิยามบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงไว้ในบ้าน เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับรูปแบบของผู้หญิงในอุดมคติยุคสร้างชาติที่พึงจะเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ ทำงานนอกบ้านได้ และมีเวลามากพอสำหรับการเลี้ยงดูบุตร สิ่งเหล่านี้ นำมาสู่การจัดสรรโควต้าในคณะวิชาเรียนตำแหน่งต่างๆ ในด้านอาชีพของผู้หญิง เพื่อให้ผู้หญิงได้ศึกษาเล่าเรียนและทำงานนอกบ้านได้โดยสามารถดำรงคุณสมบัติความเป็นแม่ไว้ได้พร้อมกัน เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเขามาจัดการกับโครงสร้างหน้าที่ในมิติเพศสภาพของรัฐมุ่งเน้นไปที่จัดการบทบาทผู้หญิงเป็นหลัก รัฐบาลเลือกใช้นโยบายเรื่องผู้หญิงตลอดจนกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้หญิงในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหญิงและชายอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ การส่งเสริมให้ผู้หญิงประกอบอาชีพที่เอื้อต่อการกลับบ้านไปเลี้ยงดูบุตร และให้สวัสดิการในการทำงานกับผู้ชายมากกว่าเพื่อป้องกันการออกจากงานไปเป็น “พ่อบ้าน” อันเป็นสิ่งที่รัฐไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น

อย่างไรก็ดีการจัดการของรัฐเหล่านี้ได้มีส่วนในการขับเคลื่อนภาพลักษณ์ของสังคมสิงคโปร์ที่มีพื้นฐานความเป็นสังคมปิตาธิปไตยอยู่แล้วให้เด่นชัดขึ้นไปอีกไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามในสายตาของพลเมืองหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ผู้หญิงจีนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของนโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชา ภาพตัวแทนของความเป็นผู้หญิงสิงคโปร์จึงเกี่ยวข้องอยู่กับการมีชาติพันธุ์เป็นจีนอย่างมีนัยสำคัญ ผู้หญิงในอุดมคติของรัฐชาติสิงคโปร์จึงหมายถึงผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่ได้รับมอบพันธกิจสำคัญว่าด้วยการเป็นมารดาแห่งชาติและเป็นผู้หญิงที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอย่างไม่มีอาจแยกขาดจากกันได้ ทศวรรษ 1980 จึงเป็นช่วงเวลาที่นิยามเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงสิงคโปร์ไม่ได้ถูกผูกโยงไว้กับการเป็นผู้หญิงที่มีความรู้เพื่อเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของชาติเป็นหลักอย่างที่ปรากฏในนโยบายเรื่องผู้หญิงทศวรรษแรกๆ ของการสร้างชาติ ทว่าได้เพิ่มบทบาทด้านการเป็น “มารดาแห่งชาติ” เข้ามาในฐานะหนึ่งในหน้าที่พลเมืองและได้กลายเป็นนิยามข้อสำคัญที่นำไปสู่ปฏิกิริยาตอบกลับของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ต่อรัฐบาลที่โดดเด่นที่สุดช่วงหนึ่งนับตั้งแต่สร้างชาติสิงคโปร์มาเช่นกัน

บทที่ 4

ผู้หญิงสิงคโปร์ยุคสร้างชาติ : ปฏิริยาโต้กลับและภาพลักษณ์ใหม่ทางสังคม

ในการแถลงนโยบายเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างชายหญิงของพรรคกิจประชาในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 1959 พรรคประกาศคำมั่นสัญญาต่อพลเมืองสิงคโปร์ว่าจะ “ยืนหยัดเพื่อความเสมอภาค... ความเสมอภาคทางโอกาสในการศึกษาและการจ้างงานสำหรับพลเมืองสิงคโปร์ทุกคน”¹ และพรรคจะเดินหน้าสร้างสังคมที่ปราศจากแสงเงาประโยชน์จากผู้หญิงและจะนำสิทธิอันเท่าเทียมทางโอกาสต่างๆ มาสู่ผู้หญิงสิงคโปร์ให้ได้ คำปฏิญานนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของชัยชนะอย่างล้นหลามของพรรคกิจประชาอันนำมาสู่การขึ้นเป็นพรรครัฐบาลแห่งสิงคโปร์ในฐานะรัฐปกครองตนเอง และถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างชุดความคาดหวังอย่างสำคัญไว้กับผู้หญิงสิงคโปร์ในฐานะพลเมืองที่นำไปสู่การจับตามองของพลเมืองหญิงมาตั้งแต่นั้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงที่มีการศึกษาดี อาทิ กลุ่มนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคม โดยความสนใจมุ่งมาที่การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสตรี (women policy) และการเมืองเรื่องเพศสภาพ (gender politic) ของรัฐบาลพรรคกิจประชาตั้งแต่สมัยที่ได้ขึ้นเป็นรัฐบาลปกครองตนเองในช่วงก่อนประกาศเอกราช และตลอดหลายทศวรรษของการสร้างชาติสิงคโปร์

คำแถลงข้างต้นที่เกิดขึ้นในปลายทศวรรษ 1950 ไม่เพียงขับเคลื่อนความคิดสมัยใหม่อย่างเรื่องสิทธิสตรีและความเสมอภาคที่กำลังแพร่สะพัดในตะวันตกให้ปะทุขึ้น แต่ยังทำให้ความคิดเกี่ยวกับการปลดแอกผู้หญิงจากปิตาธิปไตยขงจี้อที่ฝังอยู่ในโครงสร้างระบบครอบครัวจีนในสิงคโปร์มีความเป็นไปได้มากขึ้น ในแง่หนึ่งกล่าวได้ว่าผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีบทบาททางสังคมอยู่ในสมัยหลังการประกาศเอกราชและการสร้างชาติสิงคโปร์ ก็คือผู้หญิงที่เติบโตขึ้นมาจากการศึกษาสมัยใหม่ที่วางรากฐานไว้โดยเจ้าอาณานิคมและยังเป็นคนกลุ่มเดียวกันกับที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากการเคลื่อนไหวของขบวนการ 4 พฤษภาคมในทศวรรษ 1910 มา ชุดความคาดหวังของพลเมืองหญิงในสิงคโปร์ในทศวรรษ 1950 จึงวางอยู่บนฐานของความคาดหวังของผู้หญิงที่ต่อต้านโครงสร้างปิตาธิปไตยและหลักการแบบขงจี้อที่มีอิทธิพลอยู่ระบบครอบครัวผ่านปัญหาการมีภรรยาหลายคน ปัญหาความไม่เท่า

¹ The Tasks Ahead Part 1 (Singapore: Petir, 1959) at 1 and 4.

เทียมทางเพศซึ่งเป็นปัญหาที่มีอยู่ในสิงคโปร์ตั้งแต่สมัยจารีตจนกระทั่งช่วงเวลาของการสร้างชาติใหม่ ซึ่งภายหลังการเคลื่อนไหวเรียกร้องของผู้หญิงก็ได้ขยายขอบเขตมาสู่การเรียกร้องเพื่อสิทธิสตรีในเวลาต่อมาหลังจากนั้น

เนื้อหาบทนี้ต้องการเสนอให้เห็นว่านอกจากบทบาทของรัฐดังที่อธิบายไปในบทก่อนหน้านี้แล้ว ผู้หญิงสิงคโปร์ที่เติบโตขึ้นมา มีประสบการณ์ และได้รับการศึกษาในสมัยสร้างชาติต่างก็มีบทบาทในการสร้างอุดมคติผู้หญิงขึ้นมาเองด้วย

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1950 หลายพื้นที่ในเอเชียพัฒนาขึ้นมาอยู่ในฐานะ “พื้นที่แห่งความเป็นสมัยใหม่ (sites of modernity)” มากขึ้นอย่างเป็นปรากฏการณ์อันเป็นผลพวงจากการเข้ามาของระบอบอาณานิคมโดยมหาอำนาจตะวันตกที่เข้ามาพัฒนาพื้นที่ต่างๆ ในอาณานิคมให้ทันสมัยมากขึ้น² ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมที่ประกอบไว้ซึ่งอิทธิพลสมัยใหม่แบบตะวันตกและความคิดสมัยใหม่จากการเคลื่อนไหวของขบวนการปฏิวัติของหนุ่มสาวในจีนในปี 1919 มีส่วนทำให้สิงคโปร์ เคลื่อนตัวเข้าสู่ช่วงเวลาของการเป็นสมัยใหม่อย่างสำคัญ ระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่วางรากฐานไว้โดยเจ้าอาณานิคมและได้รับการพัฒนาขึ้นอีกโดยรัฐบาลพรรคกิจประชาหลังปี 1959 ยิ่งทำให้ชุดความรู้และความเป็นสมัยใหม่เข้ามาถึงหนุ่มสาวจีนในสิงคโปร์ผ่านระบบโรงเรียน

การขยายตัวขึ้นของผู้หญิงที่มีการศึกษาและอิทธิพลจากแนวคิดสตรีนิยมงอกงามขึ้นในทศวรรษ 1970 ภายใต้บริบทนี้องค์การสหประชาชาติ (the United Nation - UN) ได้ประกาศให้ปี 1975 เป็นปีสตรีสากล (The International Women's Year) ที่นับเป็นช่วงเวลาที่ขั้วเน้นให้เกิดความตื่นตัวเรื่องสิทธิสตรีในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์โดยจะมุ่งศึกษาความตื่นตัวและปฏิกิริยาทางสังคมของผู้หญิงจีนในสิงคโปร์เป็นหลัก ในฐานะที่เป็นพลเมืองหญิงกลุ่มใหญ่ที่สุดในบรรดาชาติพันธุ์อื่นๆ อย่างมาเลย์ อินเดียน หรือทมิฬ อีกทั้งยังเป็นกลุ่มพลเมืองหญิงกลุ่มเป้าหมายของรัฐ ทั้งในแง่ของการเป็นผู้ที่ได้สิทธิประโยชน์และการคุ้มครองที่ครอบคลุมมากกว่าชาติพันธุ์อื่นๆ และในแง่ของการถูกให้ความสำคัญในฐานะพลเมืองชาติพันธุ์จีนซึ่งจะมีความหมายต่อการประกอบสร้างความเป็นชาตินิยมบางอย่างซึ่งจะได้กล่าวต่อไปข้างหน้า

² Lysa Hong, “A City-State as Migrant Nation: Singapore from the Colonial to the Asian Modern,” In *Sites of Modernity: Asian Cities in the Transitory Moments of Trade, Colonialism, and Nationalism*, ed. Wasana Wongsurawat (Berlin : Springer) p. 66.

หนึ่งในเหตุที่ทำให้นโยบายว่าด้วยเรื่องความเสมอภาคระหว่างผู้หญิงและผู้ชายที่รัฐบาลพรรคกิจประชาประกาศใช้ถูกตั้งคำถามจากพลเมืองหญิงและกลุ่มนักเคลื่อนไหวสตรีในสิงคโปร์อยู่เนืองๆ ตลอดทศวรรษที่ 1970–1980 ก็คือการให้ความหมายของคำว่าเสมอภาคที่ต่างกันระหว่างพลเมืองและรัฐ กล่าวคือในขณะที่พลเมืองหญิงในสิงคโปร์มองหาความเสมอภาคทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆ ในแบบที่ผู้ชายสามารถทำได้ แต่สำหรับรัฐบาลความหมายของคำว่าเสมอภาคนั้นมุ่งไปที่ความเสมอภาคในแง่ของโอกาสที่เพิ่มขึ้นในการเข้าศึกษาเล่าเรียน และโอกาสที่เพิ่มขึ้นในการเข้าทำงานเป็นสำคัญกล่าวคือรัฐบาลนำเสนออยู่เสมอว่านโยบายว่าด้วยความเสมอภาคของรัฐคือ นโยบายที่ “ขยายความเท่าเทียมทางโอกาส” ในการเข้าถึงการศึกษาและการจ้างงานที่มากขึ้น ในแง่นี้ นโยบายเรื่องความเสมอภาคของผู้หญิงสำหรับรัฐ จึงหมายถึงการที่ผู้หญิงจะมีโอกาสได้เรียนในสิ่งที่ผู้ชายเรียน ได้ทำงานในสาขาอาชีพที่ผู้ชายทำได้ แต่ไม่ได้หมายถึงความเท่าเทียมในระดับที่ลึกลงไปกว่านั้น อย่างการได้ตำแหน่งงาน ระดับค่าจ้าง หรือสาขาการศึกษาในอัตราส่วนที่เท่าเทียมกัน ซึ่งความเสมอภาคในทางปฏิบัติที่หายไปในส่วนนี้น่าจะเป็นความเท่าเทียมในระดับที่ผู้หญิงสิงคโปร์ต้องการและรอคอยที่สุด ยังไม่นับรวมถึงพื้นที่ทางการเมืองที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมลดลงอย่างเห็นได้ชัด ตลอดสองทศวรรษที่กล่าวมา

เนื้อหาของบทนี้จะตอบคำถามว่าปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการผลักดันให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวของสตรีในสิงคโปร์ในช่วงทศวรรษ 1970–1980 ผู้หญิงสิงคโปร์และกลุ่มนักเคลื่อนไหวขบวนการสตรีในสิงคโปร์ตอบโต้หรือเรียกร้องต่อรัฐในเรื่องใดบ้าง และข้อเรียกร้องเหล่านั้นทำให้เห็นอุดมคติของผู้หญิงสิงคโปร์ยุคสร้างชาติในแง่ใดบ้าง

4.1 ความเปลี่ยนแปลงด้านสถานภาพและความเป็นสมัยใหม่ในผู้หญิงจีนสิงคโปร์ยุคสร้างชาติ

ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมาผู้หญิงจีนในสิงคโปร์มีบทบาทในสังคมมากขึ้นอันเป็นผลจากการขยายตัวของการศึกษาตั้งแต่ทศวรรษ 1920 ผู้หญิงเริ่มปรากฏตัวอยู่ในสาขาอาชีพต่างๆ ที่หลากหลายขึ้นแม้ว่าในตำแหน่งการงานระดับสูงจะยังกระจุกตัวอยู่ในหมู่ผู้หญิงจีนชนชั้นกลางถึงชนชั้นสูงที่มีโอกาสได้รับการศึกษาดีกว่า ในปี 1983 นับตั้งแต่ปี 1975 ที่สัดส่วนประชากรหญิงที่มีความกระตือรือร้นในทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18 ในปี 1957 เป็นร้อยละ 30.2 ซึ่งช่วงวัยที่

กระตือรือร้นทางเศรษฐกิจมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 20–29 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.7 จากทั้งหมด ในปี 1975 การรู้หนังสือมีผลต่อความตื่นตัวทางเศรษฐกิจอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มคนช่วงอายุเดียวกันที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษามาก่อน กล่าวคือผู้หญิงที่ไม่ได้เรียนหนังสือมาก่อนมี สัดส่วนของการไม่กระตือรือร้นหรือสนใจเรื่องเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 82.5 ในขณะที่มีคน กระตือรือร้นแค่เพียงร้อยละ 17.5 เท่านั้น ในปี 1975 ประชากรในสิงคโปร์ที่มีจำนวนกว่า 2.2 ล้าน คน ประกอบด้วยพลเมืองชาติพันธุ์จีนถึงร้อยละ 76.1 ตามมาด้วยผู้หญิงมาเลย์ที่มีสัดส่วนประชากร อยู่ร้อยละ 15.1 นอกเหนือจากนี้คือประชากรชาวอินเดีย (รวมถึงชาวปากีสถานและศรีลังกา) ที่มี สัดส่วนร้อยละ 6.9 ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์จึงเป็นกลุ่มพลเมืองหญิงที่มีความกระตือรือร้นในทาง เศรษฐกิจสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.5 ในขณะที่สัดส่วนของความกระตือรือร้นในผู้หญิงมาเลย์และ อินเดียคือร้อยละ 22.4 และ 25.6 ตามลำดับ ในปี 1975³

4.1.1 การขยายตัวของสตรีจีนสิงคโปร์ที่รู้หนังสือดีและประกอบอาชีพ

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าระบบการศึกษาสมัยใหม่คือเงื่อนไขสำคัญที่ผลักดันและพัฒนาผู้หญิง สิงคโปร์ให้มีพื้นที่อยู่ในกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ที่เคยเป็นพื้นที่สำหรับผู้ชายไม่ว่าจะเป็นการเข้าเรียน ในคณะวิชาต่างๆ การประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นตลอดจนการทำกิจกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิต สมัยใหม่อย่างการดูหนัง ฟังเพลงหรือเล่นกีฬาเป็นต้น คุณูปการของการศึกษาสมัยใหม่ที่อกงามขึ้น ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 นำมาสู่การเกิดขึ้นของแพทย์หญิงคนแรก นักกฎหมายหญิงคนแรก หรือ นักวิชาการหญิงอาวุโสในทศวรรษ 1950–60 ยังไม่รวมสาขาอาชีพอื่นๆ อย่างผู้พิพากษา เลขาธิการ ปลัดกระทรวง นักการทูตหญิง นักการเมืองหญิง หรือ รัฐมนตรีหญิง ที่เกิดขึ้นตามมาในทศวรรษ 1980⁴

³ Siok Hwa Cheng, “The Economic Characteristic of Women in Singapore, from Aian Regional workshop on the ‘Role of Women in Contribution to Family Income’” (Source : Clearling House for Social Development in Asia, July 1976). p. 2

⁴ Aline K. Wong, “Fifty Years of Change and Struggle for Equality,” in Our Lives to Live : Putting a Woman’s face to change in Singapore, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 2.

การให้ความสำคัญกับการศึกษาของผู้หญิงเป็นหนึ่งในแผนพัฒนา 5 ปี ของพรรคกิจประชา
ฉบับเดียวกับที่ประกาศจะให้ความเสมอภาคทางเพศกับทุกชาติพันธุ์ ทุกชนชั้นที่เป็นพลเมืองสิงคโปร์
ในแถลงการณ์พรรคเมื่อปี 1959 ยังผลให้ระบบโรงเรียนในสิงคโปร์จะเติบโตขึ้นอย่างมากตั้งแต่
ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา เป็นการขยายฐานของระบบโรงเรียนในสิงคโปร์ให้เพิ่มขึ้นจากที่รัฐบาล
อาณานิคมวางรากฐานไว้ให้ตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดยการเพิ่มขึ้นของโรงเรียนสตรีเหล่านี้คือ
ส่วนหนึ่งของการบ่มเพาะเหล่าผู้หญิงที่มีการศึกษาดีในสิงคโปร์ให้ขึ้นมามีบทบาทอย่างสำคัญใน
ทศวรรษที่ 1970–1980

อุดมการณ์ทางการเมืองก่อตัวขึ้นในโรงเรียนอย่างรวดเร็ว⁵ โดยเฉพาะอุดมการณ์คอมมิวนิสต์
ในโรงเรียนจีน สำนักทางการเมืองต่างๆ ที่เริ่มก่อตัวขึ้นจากความสามารถในการอ่านหนังสือหรือสื่อ
สิ่งพิมพ์ที่เข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอิทธิพลมาจากบริบททางการเมืองที่เข้มข้นโดยการ
เคลื่อนไหวของปัญญาชนในประเทศจีนหลังขบวนการวัฒนธรรมใหม่ช่วงต้นทศวรรษ 1920 แนวคิด
เรื่องภาวะสมัยใหม่ (modernity) และผู้หญิงแบบใหม่ (New Woman)⁶ จากจีนที่แพร่สะพัดออกมา

⁵ CIA-RDP08200457R005800160011-3 Approved for Release 1999/09/09. “Malaya - August 1950”

⁶ ผู้หญิงแบบใหม่ (New Woman) ในจีนทศวรรษ 1920 ตามคำอธิบายของ นิตยสารสตรี ฮู ซี
เวินคัน(Hu Shi Wencun) Vol.1 (Taipei : Yuandong tushu gongsi yinxing, 1953) ให้ความหมายโดยมีการ
ปรับเปลี่ยนสำนวนเล็กน้อย ทั้งนี้ Hu Ying, Tales of Translation: Composing the New Woman in China, 1899-1918 (Standford, CA: Standford University Press, 2000), p. 208. ได้ให้คำนิยามว่า ผู้หญิงแบบใหม่
(xin funu) หมายถึงสาว ๆ ที่ “สวมใส่เสื้อผ้าที่ไม่เหมือนคนทั่วไป ปล่อยผมสวย..เป็นคนที่มีมุมมองแบบหัวรุนแรง
มีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางสุดโต่ง เธอไม่เชื่อในศาสนาและไม่ปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีใดๆ หัวสูงและยึดมั่นอยู่กับ
การรักษามาตรฐานด้านศีลธรรมทั้งหลาย” ผู้หญิงแบบใหม่ตามการนิยามของฮูทำให้เห็นภาพลักษณ์ของ “ความเป็น
หญิงที่มีความเป็นสมัยใหม่ (modern femininity)” ซึ่งเทียบเคียงได้กับคำอธิบายเรื่องสาวสมัยใหม่ (Modern Girl)
ที่เกิดขึ้นทั่วไปในหลายประเทศทั่วโลกช่วง ทศวรรษ 1920 – 1930 ดูคำอธิบายเรื่องผู้หญิงแบบใหม่ของนิตยสารฮู
และการนำเสนอภาพผู้หญิงแบบใหม่ในฐานะสัญลักษณ์ของขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรมใหม่ ตลอดจนการแพร่กระจาย
ของสิ่งพิมพ์ผู้หญิงในจีนสู่สิงคโปร์เพิ่มเติมได้ในวิทยานิพนธ์ของ Joshua Adam Hubbard, “Troubling the
“New Woman” : Femininity and Feminism in *The Ladies' Journal* (Funü zazhi), 1915-1931,” (M.A.
Thesis, the Graduate School of The Ohio State University, 2012). และดูเพิ่มเติมเรื่องปรากฏการณ์สาว
สมัยใหม่ในทศวรรษ 1920 – 1930 ได้ใน Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern
Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In The
Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization ed. Alys Eve
Weinbaum, pp. 2.

ตามวารสารสิ่งพิมพ์และครูผู้สอนจากจีนที่ถูกอบรมและส่งมายังประเทศต่างๆ ในโพ้นทะเล โดยมีอิทธิพลทางความคิดต่อเด็กนักเรียนในโรงเรียนจีนที่สิงคโปร์สืบเนื่องเรื่อยมาจนถึงทศวรรษ 1950 นักเคลื่อนไหวองค์กรสตรีหลายกลุ่มเติบโตขึ้นมาจากระบบการศึกษาที่ขยายตัวต่อเนื่องขึ้นมาในช่วงอาณานิคมและมีอิทธิพลทางความคิดต่อผู้หญิงและการแสดงออกทางการเมืองในช่วงสร้างชาติ หลายคนสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสตรีที่เคยเป็นแหล่งเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ อาทิ ชอย ชง เชียง ที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสตรีนายนาง (Nanyang Girls' High School)⁷ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับแนวคิดสตรีนิยม (feminism) ในสิงคโปร์นั้นถูกตีความว่าเป็นแนวคิดที่นำเข้ามาจากประเทศทางตะวันตก โดยรัฐบาลพรรคกิจประชาเองก็เชื่อเช่นนั้น⁸ อย่างไรก็ตามไม่ใช่แค่การศึกษาสำหรับผู้หญิงที่พัฒนาขึ้น การศึกษาที่เป็นของผู้ชายเองก็ก้าวหน้าขึ้นเช่นกัน

ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 สังคมสิงคโปร์เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในหลายมิติไม่เพียงแค่ในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจแต่สัมพันธ์ไปถึงระบบคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปซึ่งมีผลต่อระบบครอบครัวสมัยใหม่ การเลือกคู่ และการแต่งงาน บทบาทของการเป็นสามีและภรรยาถูกจัดการโดยรัฐผ่านการผลิตซ้ำสำนึกเรื่องครอบครัวสุขสันต์ (Happy Family) ความก้าวหน้าแห่งยุคโลกาภิวัตน์ยังผลโดยตรงต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของหญิงและชายในทุกพื้นที่ซึ่งไม่ใช่แค่ในบ้านทว่ารวมไว้ทั้งที่ทำงานและสังคมภายนอกทั้งหมดที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกัน

4.1.2 พัฒนาการทางความคิดเรื่องการรวมกลุ่มทางสังคมและการเมืองของผู้หญิงสิงคโปร์ ทศวรรษ 1950–1980

ความตื่นตัวเรื่องสิทธิของผู้หญิงในสิงคโปร์เกิดขึ้นจากเหตุผลสำคัญอย่างน้อย 2 ประการคือ พัฒนาการทางความคิดอันเป็นผลจากการได้รับการศึกษาที่มากขึ้นและอิทธิพลจากบริบทภายนอกที่เข้ามาสู่สิงคโปร์ หนึ่งในนั้นก็คือการเคลื่อนไหวของปัญญาชนในจีนในขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 ที่เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการวัฒนธรรมใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจีนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นประชาธิปไตยโดยมีจุดหมายสำคัญก็คือความต้องการที่จะรื้อถอนระบบคิด

⁷ Michael Mukunthan, “Chan Choy Siong,” Singapore infopedia. [online] Available: http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_791_2005-01-22.html

⁸ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 227.

แบบเก่าอย่างปรัชญาขงจื้อ⁹ ซึ่งอยู่เบื้องหลังระบบสังคมที่แบ่งแยกชนชั้น บทบาททางเพศ และความเท่าเทียมทางเพศซึ่งมีผลต่อการลดทอนคุณค่าของสตรี¹⁰ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในจีนที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดแบบตะวันตกและเข้ามาสู่สิงคโปร์ผ่านภาวะสมัยใหม่แบบจินอาณานิคมที่สิ่งพิมพ์จากฮ่องกง ปักกิ่งและเซี่ยงไฮ้ที่เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมสิ่งพิมพ์ก็ได้มาแพร่หลายอยู่ในสิงคโปร์ด้วย¹¹ ผู้หญิงสิงคโปร์กลุ่มที่อ่านออกเขียนได้จึงเป็นคนกลุ่มแรกๆ ที่เข้าถึงสารคดีและองค์ความรู้เหล่านั้นก่อนใคร โดยอุดมการณ์สตรีนิยม (feminism) ที่เข้ามาตั้งแต่ในทศวรรษ 1920 ก็มีส่วนในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงสิงคโปร์¹²เช่นกัน

⁹ Rana Mitter, *A Bitter Revolution: China's Struggle with the Modern World*, แปลโดย สุทธิมาน ลิ้มปณฺสรณ์ (กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562) หน้า 55.

¹⁰ Lynn Pan, *When True Love Came to China* (Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015) p. 6.

¹¹ Rudolf Wagner, "The Role of the Foreign Community in the Chinese Public Sphere", *The China Quarterly* 12 (1995); Chang-tai Hung, *War and Popular Culture: Resistance in Modern China, 1937-1945* (Los Angeles : Berkeley, 1994), 40.

¹² ไม่ใช่เพียงสิงคโปร์ที่สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในทางสังคมเริ่มถูกตั้งคำถามถึงความไม่เท่าเทียม ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ประเด็นเดียวกันนี้นำไปสู่การเคลื่อนไหวเรียกร้องทางการเมืองก่อนแล้วในตะวันตกด้วยแรงขับเคลื่อนของอุดมการณ์สตรีนิยม กระแสอุดมการณ์สตรีนิยมแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง คือ คลื่นลูกที่ 1 เกิดขึ้นช่วงศตวรรษที่ 18 ถึงทศวรรษ 1920 โดยมีจุดตั้งต้นที่อเมริกา เนื้อหาสาระของการเคลื่อนไหวอยู่ที่เรื่องสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง สิทธิในการหย่าและประเด็นเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ต่อมาคือคลื่นลูกที่ 2 ซึ่งเกิดขึ้นช่วงทศวรรษ 1920 – 1970 สาระสำคัญของการเคลื่อนไหวมุ่งไปที่ค่าจ้างที่ไม่เท่าเทียม (wage equality) ระหว่างชายหญิง ความไม่เท่าเทียมทางเพศ (sexualization) สิทธิมนุษยชน (civil rights) ตลอดจนการถูกเลือกปฏิบัติในที่ทำงาน (threatened way in the workplace) ปรากฏการณ์สาวสมัยใหม่ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของการตอบโต้วัฒนธรรมจารีตที่ตีกรอบพฤติกรรมของผู้หญิงในขณะที่ผู้ชายสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเสรี และคลื่นลูกที่ 3 คือ อุดมการณ์สตรีนิยมที่เกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 – 2000 เป็นต้นมา มุ่งเน้นที่ประเด็นเรื่องความหลากหลายทางเพศ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ประเด็นเรื่องร่างกายและเพศวิถี ตลอดจนแนวคิดเกี่ยวกับความงามและความฉลาดของผู้หญิง สิงคโปร์ได้รับอิทธิพลจากอุดมการณ์สตรีนิยมอย่างชัดเจนครอบคลุมตั้งแต่ในช่วงคลื่นลูกที่ 2 และช่วงเวลา ก่อนการเปลี่ยนผ่านไปสู่แนวคิดแบบคลื่นลูกที่ 3 สารคดีสำคัญของการเรียกร้องที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์จึงยังอยู่ที่ประเด็นเรื่องสิทธิพลเมือง ความเสมอภาคทางเพศ สิทธิในการทำแท้งและการคุมกำเนิด

ดังนั้นเมื่อประกอบกับการศึกษาสมัยใหม่ในอาณานิคม ทั้งหมดนี้จึงกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงออกมามีบทบาทในทางเศรษฐกิจผ่านการประกอบอาชีพต่างๆ ในอาณานิคมความสามารถในการหารายได้ด้วยตนเองทำให้ผู้หญิงมีความชอบธรรมที่จะอยู่ในพื้นที่สาธารณะไปพร้อมกับอำนาจต่อรองที่มากขึ้นตามมา จนนำไปสู่การรวมกลุ่มกันเพื่อเรียกร้องการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำต่างๆ โดยเฉพาะในมิติของเพศสภาพ หนึ่งในปัญหาสำคัญที่ได้รับการเรียกร้องก็คือการได้รับค่าจ้างที่ไม่เท่าเทียมกับแรงงานชาย อำนาจในการต่อรองของผู้หญิงที่มีความรู้และศักยภาพในการทำงานอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศนี้เอง ที่ทำให้รัฐบาลพรรคกิจประชาที่แม้จะมีแนวทางในการบริหารที่รับเอาจากหลักการจัดการโครงสร้างความสัมพันธ์ของพลเมืองในสังคมตามแนวทางของปรัชญาขงจื๊อมาเป็นฐานคิดสำคัญมีความจำเป็นต้อง เลือกใช้นโยบายด้านเพศสภาพในการต่อรองกับพลเมืองหญิงอยู่เสมอตลอดหลายทศวรรษของการสร้างชาติสิงคโปร์

การรวมกลุ่มทางสังคมของผู้หญิงในสิงคโปร์เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1950 ได้บริบทของการเป็นอาณานิคมและอิทธิพลจากอุดมการณ์สตรีนิยม (feminism) ระลอกที่เข้ามาตั้งแต่ทศวรรษ 1920¹³ กระแสความตื่นตัวทางสังคมและการเมืองหลังจากการรุกรานของญี่ปุ่นและสงครามโลกครั้งที่สองเป็นอีกเหตุผลที่ปลุกสำนึกเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมและการเมืองในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์ สำนึกเหล่านั้นประกอบสร้างขึ้นจากความมั่นใจในความสามารถของตัวเองในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมใหม่ให้เกิดขึ้นได้¹⁴ งานศึกษาของ พิลลิส กิมเลียน ชิว (Phyllis Ghim Lian Chew) อธิบายว่าผู้หญิงหลายร้อยคนในปี 1952 มีบทบาทอย่างสำคัญในการออกมาช่วยสร้างสังคมสิงคโปร์ขึ้นมาใหม่¹⁵ อาสาสมัครหญิงทั้งหลายคือผู้หญิงที่สังกัดสมาคมสตรี

¹³ Aline K. Wong, "Fifty Years of Change and Struggle for Equality," in Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 5.

¹⁴ Phyllis Ghim Lian Chew, "The Singapore Council of Women and the Women's Movement," Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 112.

¹⁵ Ibid, p. 113.

ต่างๆ ที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น อาทิ สมาคมสาวจีน (Chinese Ladies' Association) และสมาคมหญิงสาวคริสเตียน (Young Women's Christian Association) เป็นต้น¹⁶

จำนวนประชากรล้นที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในต้นทศวรรษ 1940 ที่รู้จักกันในนามปรากฏการณ์เบบี้ บูม (baby boom) เป็นช่วงเวลาที่มีอัตราการเกิดใหม่พุ่งสูงสุดในหลายประเทศทั่วโลกด้วยหลายเงื่อนไข ทั้งบริบทของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังสงครามและมาตรฐานการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ๆที่กำลังเกิดขึ้น¹⁷ ในสิงคโปร์อัตราการเกิดมากที่สุดคิดเฉลี่ยเป็นบุตร 6 คนต่อมารดา 1 คน โดยเฉพาะในปี 1957 ก่อนลดลงในช่วงปลายทศวรรษ 1960¹⁸ สถานการณ์ข้างต้นได้ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของอาสาสมัครหญิงในสิงคโปร์ที่ร่วมกันขับเคลื่อนระบบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและนโยบายเกี่ยวกับประชากร คอนสแตนซ์ โก๊ะ ค็อก คี (Constance Goh Kok Kee)¹⁹ นักเคลื่อนไหวเรื่องการวางแผนครอบครัวที่ได้ก่อตั้งสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งสิงคโปร์ (the Singapore Family Planning Association – SFPA) ขึ้นในปี 1949 อธิบายถึงหลักการของการเคลื่อนไหวในประเด็นข้างต้นว่าวางอยู่บนเหตุผลว่าครอบครัวหนึ่งๆ ไม่ควรมีบุตรมากเกินไปกว่าความสามารถที่จะเลี้ยงดูด้านอาหาร เสื้อผ้า และการให้การศึกษา²⁰ ซึ่งเกี่ยวกับงานด้าน

¹⁶ Social Welfare Dept. to Mrs. S.K. Wong of the Chinese Ladies' Association, 15 October 1948 cited in Phyllis Ghim Lian Chew, "The Singapore Council of Women and the Women's Movement," *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 113.

¹⁷ Reher DS, "Baby booms, busts, and population ageing in the developed world," *Popul Stud (Camb)*. 69, 1 (2015): 57–68.

¹⁸ Mui Teng Yap, "Fertility and Population Policy: the Singapore Experience," *Journal of Population and Social Security (Population)* 1 (2003): 64.

¹⁹ คอนสแตนซ์ โก๊ะ ค็อก คี (Constance Goh Kok Kee) คือหนึ่งในนักเคลื่อนไหวสตรีชาวจีนกำเนิดในจีนเมื่อปี 1906 ก่อนย้ายมาที่สิงคโปร์ในปี 1930 มีคุณูปการในแง่ของการรณรงค์ปลดปล่อยผู้หญิงจากระบบการมีภรรยาหลายคน (polygamy) คอนสแตนซ์ โก๊ะ มีผู้ร่วมอุดมการณ์หลายคนที่ทำเนิงานเคียงบ่าเคียงไหล่กัน เช่น เซเลสต์ แอมสตัดท์ (Celeste Amstutz), แม็กกี้ ลิม (Maggie Lim), มาร์เจอร์รี บุษเชอร์ (Margery Butcher), ล็อก ยู (Loke Yew) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสตรีชนชั้นกลางในสิงคโปร์ที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกในโรงเรียนระบบภาษาอังกฤษที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการปลดปล่อยผู้หญิงและการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิง

²⁰ บทสัมภาษณ์จากคอนสแตนซ์ โก๊ะ ค็อก คี ในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้ง สมาคมวางแผนครอบครัว (the Family Planning Association) เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1993 cited in Phyllis Ghim Lian Chew, "The Singapore Council of Women and the Women's Movement," *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 113.

การบริการสังคมและดูแลเด็กยากไร้ที่มีผู้หญิงหลายร้อยคนออกมาเป็นอาสาสมัครดูแลเรื่องอาหาร การกินสำหรับเด็กๆ ยากไร้ข้างถนนโดยทำงานร่วมกับศูนย์บริการอาหารที่รัฐบาลอาณานิคม จัดเตรียมไว้ให้ไปด้วยพร้อมกัน การดำเนินงานของคอนสแตนซ์ โก๊ะและสมาชิกในช่วงเวลานั้นมีการ เชื่อมโยงเครือข่ายร่วมกับสตรีในนานาชาติด้วยจนเกิดการก่อตั้งองค์กรร่วมกันนามว่า สหพันธ์ วางแผนครอบครัวระหว่างประเทศ (the International Planned Parenthood Federation – IPPF) ขึ้นในปี 1952²¹

ในเวลาต่อมาพบว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาเองก็ได้ออกนโยบายเกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัวและเรื่องการมีบุตร (the family planning and fertility)²² ของพลเมืองออกมาอย่างเป็นทางการในภายหลังเมื่อปี 1966 โดยมีคอนสแตนซ์ โก๊ะเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดำเนินงานในช่วงเวลา นั้นให้กับรัฐบาลด้วย ส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรลดต่ำลงจาก 45 ต่อหนึ่งพันคนเมื่อครั้งแรก ที่เริ่มดำเนินงานก่อนจะลดต่ำเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 ในเวลาต่อมา แม้ว่าประเด็นเรื่องการคุมกำเนิด จะถูกหักห้ามอยู่บ้างจากกลุ่มที่เคร่งครัดเรื่องศีลธรรมทางศาสนาว่ากฎหมายการคุมกำเนิดและการ ทำแท้งอย่างถูกกฎหมายก็มีผลบังคับใช้ต่อไปในช่วงเวลานั้น²³ โดยนโยบายนี้ถูกกล่าวถึงและ ประชาสัมพันธ์ออกไปตามช่องทางต่างๆ อย่างกว้างขวางถึงขนาดที่ผู้หญิงคนหนึ่งเขียนจดหมาย ปราบปรามกับบรรณาธิการนิตยสาร *Her World* ฉบับเดือนตุลาคม ปี 1971 ว่าลูกชายวัยสี่ขวบของเธอ ได้ยินประกาศเรื่องนี้ “เขาเชื่อว่าคู่รักที่แต่งงานกันเพื่อมีลูกแค่หนึ่งคนเท่านั้น และเขาเกิดมาเพื่อ เป็นลูกเพียงคนเดียวของเรา หนึ่งสัปดาห์ต่อมาเขาบอกกับฉันว่า ‘แม่ต้องแต่งงานอีกครั้งเพราะผม อยากจะมีน้องสาว’”²⁴

²¹ Mei Zhou, *Mission made possible, The life of family planning pioneer, Constance Goh : a point of light* (Singapore : Graham Brash, 1996), p. 141.

²² Mui Teng Yap, “Singapore : Population Policies and Programs,” in *The Global Family Planning Revolution: Three Decades of Population Policies and Programs*. eds. Warren C. Robinson and John A. Ross (Washington, DC : The World Bank), p. 221.

²³ Signam Constance, “The Coming out of the Political Singaporean,” in *Our Lives to Live : Putting a Woman’s face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 50.

²⁴ “Family Planning,” *Her World* (October 1971): 6.

สมาคมสตรีที่ก่อตั้งในช่วงต้นทศวรรษ 1950 มีความหลากหลายตามแต่วัตถุประสงค์ของสมาคมที่ต่างกันไป และบางสมาคมก่อตั้งนานแล้วตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2²⁵ การรวมกลุ่มสมาชิกจากความสัมพันธ์ที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยเป็นลักษณะของสมาคมที่พบได้มากเป็นพิเศษ อาทิ สมาคมศิษย์เก่า (school alumni associations) อย่าง สมาคมศิษย์เก่าแรฟเฟิลส์ (the Raffles Old Girl's Association) สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสตรีนายนาง (The Nanyang Girls' school Alumni Association) สมาคมนักเรียนเก่า สตรี ชุง ฮวา แห่งสิงคโปร์ (the Singapore Chung Hwa Girls' Old Students' Association) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสมาคมสตรีอีกราว 30 กว่า แห่งที่ก่อตั้งขึ้นในปี 1952 ซึ่งครอบคลุมทั้งกลุ่มที่รวมตัวจากหน่วยงานด้านสวัสดิการสังคม (welfare) และงานบริการสันทนาการ (recreation) ตัวอย่างองค์กรและสมาคมจากหน่วยงานบริการสังคม อาทิ สมาคมสาวจีน (Chinese Ladies Association) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับศาสนา อาทิ สมาคมสาวคริสเตียน (Young Women's Christian Association) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ อาทิ กลุ่มสวัสดิการผู้หญิงมาเลย์ (Malay Women's Welfare) การรวมกลุ่มของเหล่าภรรยา อาทิ กลุ่มล้อวงในของสโมสรโรตารี (the Inner Wheel of Rotary Club) และกลุ่มของเหล่าผู้เชี่ยวชาญ อาทิ สมาคมพยาบาลสิงคโปร์ (Singapore Nurses' Association) กลุ่มการช่วยเหลือร่วมกัน อาทิ สมาคมสตรีกวางตุ้งช่วยเหลือร่วมกันแห่งชาตสิงคโปร์ (Singapore Cantonese Women Mutual Help Association) เป็นต้น

ในมิติทางการเมืองผู้หญิงในสิงคโปร์เริ่มเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองต่างๆ ตั้งแต่ต้นช่วงทศวรรษ 1950 เช่นเดียวกันกับในประเทศใกล้เคียงอย่างอินโดนีเซียที่มีผู้แทนหญิงในสภาแล้ว ตั้งแต่ปี 1955²⁶ กรณีของสิงคโปร์มีบันทึกการเข้าลงสมัครเลือกตั้งในระดับเทศบาลเมืองในการเลือกตั้งเทศบาลครั้งแรกในสิงคโปร์เมื่อปี 1949 นักการเมืองหญิงที่ได้รับเลือกตั้งในสภาเทศบาลคือ

²⁵ สมาคมสตรี 4 แห่งที่ก่อตั้งมาก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้แก่ สมาคมสตรีจีน (the Chinese Ladies Association - CLA), สมาคมสาวคริสเตียน (Young Women's Christian Association - YWCA), สโมสรกามาลา (the Kamala Club) และ สโมสรกีฬาสตรี (the Girls' Sport Club) ดูเพิ่มเติมใน Phyllis Ghim Lian Chew, "The Singapore Council of Women and the Women's Movement," *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 113.

²⁶ Hurustiati Subandrio, "The respective roles of men and women in Indonesia," in *Women in the New Asia: The changing social roles of men and women in South and South-East Asia*, ed. Barbara E. Ward (Amsterdam : United Nation, 1963).

โรเบิร์ต ยู (Robert Eu) และคนต่อมาในปี 1950 ได้แก่ เอมี เลย์ค็อก (Amy Laycock) ถัดมาในปี 1951 นักการเมืองหญิง 2 คน ได้เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติ (Legislative council) ได้แก่ อลิซาเบธ ชอย (Elizabeth Choy) และวิลาสินี เมนอน (Vilasini Menon)²⁷ ซึ่งภายหลังต่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกรัฐสภาสตรีที่สำคัญซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 1952 คือ สภาสตรีสิงคโปร์ (the Singapore council of Women – SCW)

องค์กรสตรีหลายแห่งที่ก่อตัวขึ้นในทศวรรษ 1950 ต่างได้รับอิทธิพลเรื่องสำนักทางการเมืองอย่างสำคัญจากการได้รับการศึกษาและการรับเอาองค์ความรู้จากภายนอกเข้ามา หลายองค์กรยังดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องและพัฒนาขึ้นในเวลาต่อมา โดยเฉพาะสภาสตรีสิงคโปร์ (the Singapore Council of Women - SCW) ที่ก่อตั้งในปี 1952 และได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้พรรคกิจประชาคมมีความสนใจในประเด็นเรื่องผู้หญิงมากขึ้นในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง

4.2 นโยบายเพศสภาพบนฐานคิดแบบปิตาธิปไตยขงจี๊ : ขบวนการแห่งการโต้กลับของพลเมืองหญิง

ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 ท่ามกลางบรรยากาศที่ผู้หญิงสิงคโปร์ลุกขึ้นมาตีตัวเรื่องการรวมกลุ่มเพื่อสังคมมากขึ้น สภาสตรีสิงคโปร์ เป็นหนึ่งในองค์กรที่เกิดขึ้นมาด้วยความต้องการสร้างองค์กรที่ผู้หญิงไม่ใช่เพียงผู้ช่วยหรือผู้สนับสนุน²⁸ แต่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือสังคมได้อย่างแท้จริง ต่างจากเหล่าชมรม สมาคมและองค์กรอื่นๆ ในเวลาเดียวกันนั้นที่มีเป้าหมายหลักคือการนำพาผู้หญิงสิงคโปร์ออกมาจากพื้นที่ของการเป็นผู้หญิงในบ้านแล้วมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่าภารกิจขององค์กรเหล่านั้นคืองานประเภทการกุศลมุ่งเน้นระดมทุนเพื่อผู้ยากไร้ในสังคมและสนับสนุนองค์ความรู้ต่างๆ ของผู้หญิง เช่น หลักสูตรอบรมการทำอาหาร งานศิลปะ หรืองานฝีมือ ในขณะที่ความมุ่งหมายของสภาสตรีสิงคโปร์คือการเรียกร้องเรื่องสิทธิสตรีในอาณานิคม²⁹

²⁷ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 113.

²⁸ Ibid, p. 113.

²⁹ Ibid, p. 113.

สภาสตรีสิงคโปร์ ก่อตั้งเมื่อปี 1952 ก่อนจะพัฒนาขึ้นเป็นสภาแห่งชาติของสตรี (the National Council of Women - NCW) และกลายมาเป็นองค์กรสตรีแห่งสภาสิงคโปร์ (the Singapore Council of Women's Organizations - SCWO) ในปี 1975 และ 1980 ตามลำดับ³⁰ โดยสภาสตรีสิงคโปร์นี้เกิดขึ้นจากมติของกลุ่มและสมาคมสตรีในสิงคโปร์ ที่มองเห็นตรงกันว่าแม้สมาคมสตรีทั้งหลายจะดำเนินงานที่น่าชื่นชมมาโดยตลอดแต่ยังไม่มีองค์กรสตรีใดที่มีพันธกิจหลักเพื่อการดูแลสิทธิสตรีและสามารถ “แก้ไขความพิกลพิการของกฎหมายเรื่องผู้หญิงซึ่งสร้างความทุกข์ทรมานให้กับสตรีอื่นเป็นต้นตอของความชั่วร้ายทั้งปวงในสังคม”³¹ วัตถุประสงค์หลักของสภาสตรีคือการเป็นองค์กรกลางที่รับเอาองค์กรสตรีอื่นๆ เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกได้โดยมีเป้าหมายหลักในการดำเนินงาน 4 ประการประกอบด้วย 1) ติดต่อประสานงานกับองค์กรสตรีอื่นๆ ในสิงคโปร์ และประสานงานกิจกรรมในการดำเนินงานตามนโยบายของสภา 2) เพื่อส่งเสริมสถานภาพสตรีสิงคโปร์ในด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และศิลปกรรม 3) เพื่อทำให้แน่ใจได้ว่ากฎหมายที่ใช้กับสตรีในเรื่องสวัสดิการนั้นยุติธรรมมากพอตามที่ปรากฏในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (the Declaration of Human Rights Charter)³² และ 4) เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมมิตรภาพ ความเข้าใจและความร่วมมือกันในหมู่สตรีทุกชาติพันธุ์ ศาสนา และสัญชาติในสิงคโปร์ โดยพิธีก่อตั้งสภาสตรีสิงคโปร์ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน ปี 1952 โดยมีกลุ่มและสโมสรสตรีต่างๆ เข้าร่วม พร้อมกันนี้ยังมีตัวแทนจากรัฐบาลอาณานิคมเข้าร่วมด้วยเช่นกัน³³

สำหรับสิงคโปร์ประเด็นเรื่องสิทธิสตรี (women's rights) แทบไม่เคยเป็นสิ่งที่ถูกให้ความสำคัญหรือยกขึ้นมากถกเถียงเท่าใดนักโดยเฉพาะช่วงก่อนทศวรรษ 1950 สภาสตรีสิงคโปร์นำโดย Shirin Fozdar (Shirin Fozdar)³⁴ เป็นผู้นำการต่อสู้เพื่อความก้าวหน้าเรื่องสิทธิสำหรับผู้หญิงและ

³⁰ Ibid, p. 113.

³¹ รายงานการประชุมของสภาสตรีสิงคโปร์ปี 1951 ดูเพิ่มเติมที่ “The Singapore Council of Women and the Women's Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 114.

³² Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women's Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 115.

³³ *Straits Times*, (4 April, 1952); *Singapore Free Press*, (4 April, 1952).

³⁴ ก่อนย้ายมาอาศัยอยู่ในสิงคโปร์เมื่อปี 1950 Shirin Fozdar (Shirin Fozdar) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่เมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดีย และมีประสบการณ์ในการเรียกร้องความเสมอภาคของผู้หญิงในอินเดียมาก่อนในช่วงวัยรุ่น Fozdar เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวของผู้หญิงในอินเดีย จนเคยได้รับการเสนอชื่อเข้าเป็นตัวแทนคณะ

แสวงหาความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญบางอย่างอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกในสิงคโปร์³⁵ โดยมีผู้นำองค์กรร่วมอุดมการณ์เป็นผู้หญิงจีนสิงคโปร์ช่วยกันเคลื่อนไหวเพื่อการล้มล้างระบบการมีภรรยาหลายคน (polygamy) ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมชายเป็นใหญ่ในสิงคโปร์ รวมไปถึงการมองหาทางแก้กฎหมายการสมรส (marriage law) ที่ล้าสมัยและห่างไกลจากการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงในสิงคโปร์³⁶ ถือเป็นพันธกิจหลักของสภาสตรี แม้ว่าประเด็นนี้จะเคยมีการตั้งคำถามและถกเถียงกันมาบ้างแล้วในช่วงก่อนปี 1948 และมีการสตรีที่ตระหนักถึงผลเสียจากระบบนี้อย่างกลุ่มสมาคมสตรีจีน (the Chinese Ladies Association – CLA) แต่ก็ไม่ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงใดให้เกิดขึ้นได้ในช่วงเวลาก่อนหน้านี้³⁷

แม้ว่าสภาสตรีสิงคโปร์จะไม่ได้เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองของพลเมืองหญิงมากไปกว่าการต้องการให้ผู้หญิงออกมาพูดหรือเรียกร้องสิ่งที่ควรได้³⁸

กรรมการบริหารสตรีเอเชียเพื่อดูแลเรื่องสิทธิสตรี ณ สันนิบาตชาติกรุงเจนีวา (the League of Nation) เมื่อปี 1934 และได้ก่อตั้งองค์กรสตรีอื่นๆ ในอินเดียอีกด้วยในทศวรรษต่อมา การมีบทบาทอย่างสำคัญในเรื่องของการต่อสู้เพื่อสังคมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการที่ฟอซคาร์เป็นที่รู้จักและแม่แต่มหาตมะ คานธี ก็นับว่าเธอเป็นบุตรสาว

³⁵ ประเด็นเรื่องการรณรงค์ต่อต้านระบบการมีภรรยาหลายคน (anti-polygamy) ของแกนนำสภาสตรีสิงคโปร์นั้นเป็นไปได้ว่าได้รับอิทธิพลมาจากการปฏิรูปเรื่องเดียวๆ กันนี้ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วในสาธารณรัฐประชาชนจีน (the People's Republic of China) ในปี 1950 ที่ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการสมรสออกข้อห้ามเรื่องการมีนางบำเรอ (concubinage) และการคลุมถุงชน (arranged marriage) โดยครอบคลุมข้อกฎหมายเกี่ยวกับการมีสามีหรือภรรยาเพียงแคหนึ่งคน (monogamy) อิสระในการเลือกคู่ครอง และ ความเท่าเทียมกันทางสถานภาพของชายหญิงก็เป็นสิ่งที่ได้รับการบัญญัติไว้ ซึ่งการตื่นตัวในลักษณะเดียวกันนี้ก็เกิดขึ้นในอินเดียด้วยในช่วงเวลาเดียวกันโดยพบว่าข้อบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิสตรีอื่นๆ เป็นเรื่องเดียวกันกับที่ได้รับการบังคับใช้ในจีน ดูเพิ่มเติมใน Phyllis Ghim Lian Chew,

“The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 122.

³⁶ รายงานการประชุมของสภาสตรีสิงคโปร์ปี 1951 cited in Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 114.

³⁷ “Minutes of the CLA,” 1948-49, cited in Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 114.

³⁸ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 133.

เหมือนที่สหพันธ์สตรีวางเป้าหมายไว้ แต่ที่สุดแล้วถือว่าความสนับสนุนจากสหพันธ์สตรีที่ให้กับสภาสตรีสิงคโปร์ก็มีส่วนอย่างสำคัญในการเรียกร้องเรื่องสิทธิพื้นฐานของผู้หญิงและที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน การเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายเกี่ยวกับการสมรส ตลอดจนความต้องการล้มล้างระบบการมีภรรยาหลายคน การเคลื่อนไหวนี้มีผลต่อท่าทีและการกำหนดนโยบายของพรรคกิจประชา ในช่วงทศวรรษ 1950 แม้ว่าจะไม่ได้ราบรื่นไปทั้งหมดตลอดเส้นทางของความพยายามแต่เรื่องสิทธิสตรีและข้อเรียกร้องพื้นฐานของผู้หญิงก็เริ่มมีช่องทางของการเปล่งเสียงออกมาได้ในที่สุด จนกระทั่งกฎหมายคุ้มครองผู้หญิงสิงคโปร์อย่าง กฎบัตรสตรี (Women's Charter) ผ่านร่างออกมาเมื่อปี 1961 ทว่าก็ยังไมอาจถือว่าเป็นกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้หญิงสิงคโปร์ได้เท่าที่ควรจะเป็น

วิทยานิพนธ์บทนี้เสนอว่านโยบายเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่มีแนวคิดแบบปีตาทิปไตยขงจี้อเป็นรากฐานคือชนวนเหตุของปฏิกิริยาตอบโต้รัฐบาลของผู้หญิงสิงคโปร์ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา พลเมืองหญิงจีนคือประชากรกลุ่มใหญ่ในสิงคโปร์ที่นโยบายเพศสภาพของรัฐบาลยังผลไปถึงมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษ 1970 ถึงปลายทศวรรษ 1980 เนื่องจากบรรยากาศที่อุดมการณ์เรื่องค่านิยมร่วมของเรา (Our Shared Values) กำลังได้รับการส่งเสริมพร้อมกับการเดินหน้าแผนพัฒนาเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์เต็มขั้น ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ซึ่งช่วงเวลานั้นก้าวขึ้นมามีบทบาททางสังคมในพื้นที่ของการทำงานมากขึ้นและถือครองบทบาทของการเป็นแม่และภรรยาในครอบครัวด้วยต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำหลายประการจากนโยบายของรัฐบาล

พลเมืองหญิงในสิงคโปร์เริ่มตั้งคำถามกับผลได้ผลเสียที่ผู้หญิงได้รับจากนโยบายหนึ่งๆ ของรัฐบาล และงานศึกษาจำนวนหนึ่งก็ได้มีข้อสังเกตว่านโยบายเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่ชูประเด็นความเสมอภาคขึ้นมาอีกครั้ง ในทศวรรษที่ 1970-1980 ว่ามีแนวโน้มว่าไม่ได้เกิดขึ้นบนความตั้งใจที่จะมอบความเสมอภาคที่แท้จริงให้กับผู้หญิงเนื่องจากที่สุดแล้วผู้หญิงไม่ได้เป็นผู้รับประโยชน์จากนโยบายเหล่านั้นเท่ากับที่รัฐได้ อย่างที่คริสติน ดอแรน (Christine Doran) และ จิม โจเซ่ (Jim Jose)³⁹ ได้วิเคราะห์นโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลผ่านบริบทของโลกาภิวัตน์ (globalization) เอาไว้โดยมองว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงพลวัตของโลกาภิวัตน์ (dynamics of globalization) นโยบายที่เกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ของรัฐบาลที่สัมพันธ์กับการจงใจใช้ประโยชน์จากการเมืองเรื่องเพศสภาพก็ได้สร้างโอกาสในการศึกษาและจ้างงานที่มากขึ้นให้ผู้หญิง

³⁹ Christine Doran and Jose Jim, "Globalization, the Patriarchal State and Women's Resistance in Singapore," p. 216.

เพื่อให้รับกับมาตรฐานการครองชีพใหม่ที่สูงขึ้นอย่างที่รัฐพยายามสร้างขึ้น และสิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่การลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐบาลของผู้หญิง ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการอภิปรายให้เห็นประสบการณ์ของผู้หญิงสิงคโปร์บนเส้นทางของการเคลื่อนไหวเพื่อต่อรองอำนาจทางสังคมในพื้นที่ทางการเมือง ที่ทำงาน และครอบครัวตลอดสมัยสร้างชาติภายใต้การนำของรัฐบาลพรรคกิจประชา

4.2.1 จาก “สหพันธ์สตรีแห่งพรรคกิจประชา” สู่ “ปีกของสตรีแห่งพรรคกิจประชา” : ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในพื้นที่ทางการเมืองใต้เงาพรรคกิจประชา ทศวรรษ 1950 – 1980

บรรยากาศทางสังคมช่วงก่อนการประกาศอิสรภาพจากการเป็นอาณานิคมอังกฤษของผู้หญิงสิงคโปร์ในสมาคมต่างๆ ตื่นตัวอย่างมากในทางการเมืองและมีบทบาทอย่างสำคัญในการรณรงค์ปลดแอกสิงคโปร์ ถือเป็นยุคที่นักการเมืองหญิงมีบทบาทในประวัติศาสตร์การเมืองสิงคโปร์อย่างโดดเด่นมากที่สุดช่วงหนึ่ง รวมไปถึงสัดส่วนการออกมาใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้หญิงในสิงคโปร์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเป็นปรากฏการณ์ด้วยโดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8 เป็นร้อยละ 50 ของจำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมดในการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติ (the Legislative Council election) ในปี 1955⁴⁰ ด้วยเหตุผลที่ว่ารูปแบบการลงคะแนนเลือกตั้งมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เอื้อให้พลเมืองออกมาใช้สิทธิ์ได้มากขึ้น

2 ปีหลังการก่อตั้งพรรคกิจประชาในปี 1954 สหพันธ์สตรี (Women's League) ก่อตั้งขึ้นภายใต้พรรคกิจประชา บนเป้าประสงค์ที่จะเน้นความสำคัญของวันที่ 8 มีนาคม ปี 1956 ซึ่งเป็นวันสตรีสากล (International Women's Day) นำโดย ชาน ชอย เซียง (Chan Choy Siong) และ โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo) 2 ใน 4⁴¹ ผู้สมัครหญิงที่ได้รับเลือกเป็นผู้แทนในสภากับพรรครัฐบาล ก่อนจะได้รับเลือกเข้าไปเป็นผู้แทนในสภาเทศบาลเมืองทั้งสองคนในปี 1957⁴²

⁴⁰ C. M. Turnbull, *A history of modern Singapore, 1819–2005*. (Singapore : NUS Press, 2009), p. 260.

⁴¹ ในปี 1959 พรรคกิจประชาชนะการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลปกครองตนเองโดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิง 4 คนประกอบด้วย ชาน ชอย เซียง (Chan Choy Siong) และ โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo) ซาฮอราห์ บีห์ อาหมัด (Sahorah bte Ahmat) และ ฟัง หยิ่น ชิง (Fung Yin Ching)

⁴² “Women's Action,” AWARE [ออนไลน์] <http://www.womensaction.sg/article/politics>

การมีสหพันธ์สตรี (Women's League) อยู่ในพรรคทำให้ภาพลักษณ์ของพรรคกิจประชาโดดเด่นในแง่ของการเป็นพรรคการเมืองแนวหน้าสำหรับขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสตรีอย่างสำคัญ เพราะการเคลื่อนไหวในประเด็นเรื่องสิทธิสตรีโดยพลังสตรีภายในพรรคทำให้สังคมเห็นว่าพรรคกิจประชาไม่ได้เพิกเฉยต่อประเด็นปัญหาของพลเมืองหญิง การชุมนุมของสตรี (women's rally) ครั้งสำคัญที่จัดโดยกลุ่มสหพันธ์สตรีภายใต้หน้าตาของพรรคกิจประชาจึงประสบความสำเร็จอย่างยิ่งยวด และมีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1959

ภาพประกอบ 2 (ซ้าย) ชาน ชอย เซียง (Chan Choy Siong)

ภาพประกอบ 3 (ขวา) โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo)

ที่มา: Ministry of Information and the Arts. [online]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เมื่อระบบการออกเสียงเลือกตั้งในปีดังกล่าวมีการกำหนดว่าทุกคนต้องมาใช้สิทธิเสียงของผู้หญิงจึงเป็นพลังสำคัญอย่างที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนั้นจนทำให้เหล่าพรรคการเมืองอื่นๆ ที่ก่อนหน้านี้ยังรื้อเรื่องการออกมาปกป้องผู้หญิงต่างออกมาทำคะแนนเสียงด้วยการกล่าวว่าพรรคให้ความสำคัญกับเรื่องผู้หญิงเช่นกันทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยพูดถึง อาทิ หัวหน้าพรรคแนวหน้าแรงงาน (Labour Front) พยายามจะบอกว่าพรรค “พิจารณาเรื่องการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งงานมาตลอด..” หรืออย่างที อี.เค. ตัน (E.K. Tan) เลขานุการพรรคสังคมนิยมเสรี (Liberal Socialist) ได้ประกาศว่า “เราเชื่อมั่นแค่เรื่องสิทธิเท่านั้นที่จะทำให้ผู้หญิงได้รับความเสมอภาคทางสังคม พรรคของเราจะพิจารณาเรื่องการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อหยุดระบบการมีภรรยาหลายคนให้ได้..” หลังจาก

ที่พยายามจะนัดแนะกับรองประธานพรรคด้วยการเขียนจดหมายไปแนะนำว่า “คุณสามารถทำให้คุณพอลดารู้สึกว่าพรรคนี้จะยืนหยัดเพื่อสิทธิที่เสมอภาคของผู้หญิงในทุกๆ เรื่องเลย ไม่ว่าพรรคอื่นๆ จะสนับสนุนมันหรือไม่ก็ตาม...”⁴³

ภาพประกอบ 4 บรรยายภาพการเข้าร่วมออกเสียงเลือกตั้งของผู้หญิงสิงคโปร์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 1959 ที่มา: Ministry of Information and the Arts Collection, courtesy of National Archives of Singapore [ออนไลน์]

พรรคกิจประชาเป็นพรรคการเมืองเดียวที่สร้างฐานความเชื่อมั่นว่าจะสามารถในการดำเนินนโยบายเรื่องผู้หญิงได้มากที่สุด แม้ว่าในช่วงปี 1955 ที่สภาสตรีได้เข้าไปเสนอข้อเรียกร้องนี้พรรคจะยังสับสนท่าทีและไม่ได้แสดงออกผ่านนโยบายของพรรค⁴⁴ แต่ภายหลังจากที่มีแรงขับเคลื่อนจากภายในโดยกลุ่มสหพันธ์สตรีภายในพรรคกิจประชาเป็นแรงหนุนประกอบกับเหตุผลที่ว่า การลงเลือกตั้งครั้งนี้

⁴³ ดูเพิ่มเติมใน Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 134.

⁴⁴ *Singapore Free Press*, (7 June 1957).

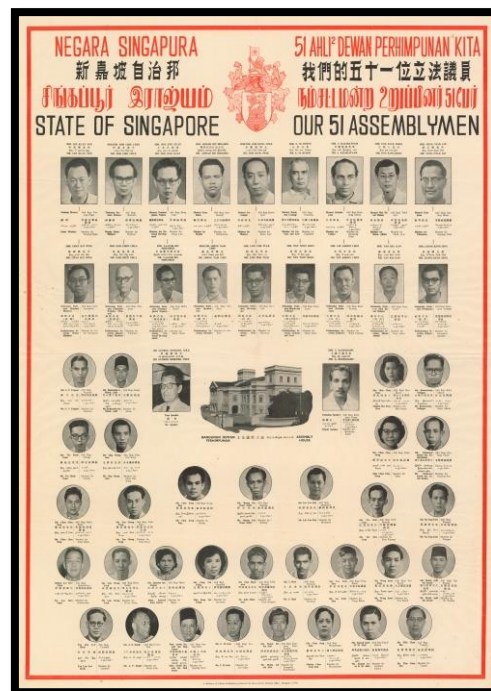
พรรคกิจประชาไม่ได้มีเป้าหมายเพียงการเป็นพรรคฝ่ายค้านแบบที่เคยผ่านมาแต่ต้องการเป็นพรรค
 รัฐบาล ชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งสำคัญปี 1959 มีอนาคตของสิงคโปร์ที่จะเป็นเอกราชและรอดพ้น
 จากภัยคอมมิวนิสต์เป็นเดิมพัน⁴⁵ ความต้องการที่จะชิงตำแหน่งพรรครัฐบาลมาให้ได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ
 ที่สุดสำหรับลี กวน ยู ผู้นำพรรคกิจประชา ดังนั้นการประเมนสถานการณ์อย่างละเอียดย่อมมีผลต่อ
 การตัดสินใจที่ถูกต้องวิเคราะห์ได้ว่าพรรคกิจประชาใช้การประเมนฐานเสียงจากภาพลักษณ์ของการ
 เป็นพรรคการเมืองมวลชน⁴⁶อยู่แล้วเป็นทุนเดิมซึ่งส่วนมากเป็นกลุ่มชาวจีนที่มีรายได้น้อยแต่
 ครอบคลุมกลุ่มคนจำนวนมาก หากได้คะแนนเสียงจากผู้หญิงในสิงคโปร์ด้วยจะยิ่งเพิ่มโอกาสในการ
 ชนะการเลือกตั้ง ประกอบกับในช่วงเวลานั้นพรรคการเมืองอื่นๆ ยังมีความลังเลเรื่องการให้ความเท่า
 เทียมและการคุ้มครองผู้หญิงสิงคโปร์ เนื่องจากอาจนำไปสู่การเสียคะแนนนิยม พรรคกิจประชา
 (PAP) จึงเป็นพรรคการเมืองเดียวในช่วงเวลานั้นที่พูดถึงประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิสตรีโดยรวมไว้
 กับแนวคิดเรื่องความไม่แบ่งแยกศาสนาและชาติพันธุ์ อย่างที่พรรคเองก็มองว่า “ไม่มีพรรคไหนจะ
 อาจหาญแสดงออกถึงการประทุ้งและด้านทานศาสนา แต่เราก็ควรจริงจังกับการพยายามทำแนว
 ปฏิบัติทางศาสนาให้เข้ากันได้กับความต้องการของโลกสมัยใหม่ด้วย”⁴⁷

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

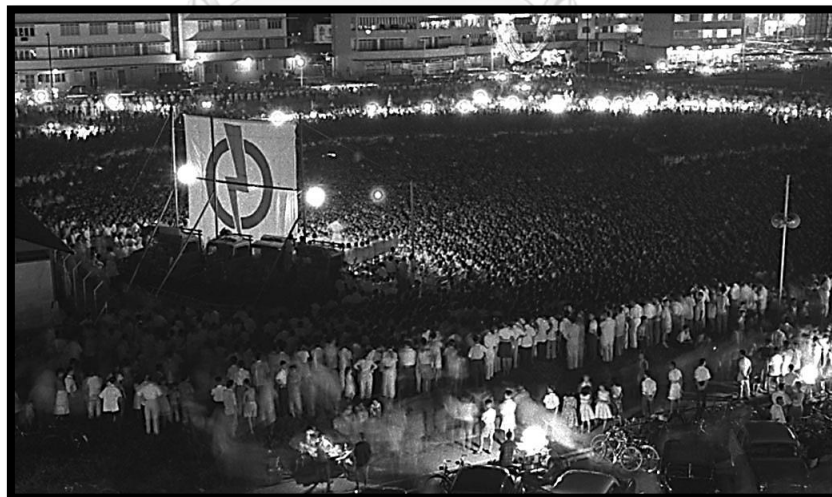
⁴⁵ “People’s Action Party,” Petir: 25th Anniversary Issue, p.34.; Lee Kuan Yew, “The Battle for Merger,” Towards Socialism 5, Ministry of Culture Series of Twelve Talks Delivered between 13 September and 9 October 1961, Singapore Government Printing Office (1962) p. 23.

⁴⁶ เออร์เนสต์ ชิว, “จากลัทธิอาณานิคมถึงเอกราช (ค.ศ.1945-1965),” ใน ประวัติศาสตร์สิงคโปร์, ลี เอ็ดวิน (บก.) เพ็ชรี สุมิตร, นววรรณ พันธุมธา (แปล) มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2557 หน้า 183.

⁴⁷ Singapore Legislative Assembly Debates, 7 Mar. 1956, p. 1719 cited in Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 131.

ภาพประกอบ 5 โปสเตอร์แสดงรายชื่อผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมดในพรรครัฐบาล
ในปี 1959 ประกอบด้วยผู้แทนหญิงที่เป็นสมาชิกในพรรคกิจประชาทั้งสิ้น 4 คน
ที่มา: Ministry of Culture [ออนไลน์]

ภาพประกอบ 6 บรรยายากาสมวลชนที่ร่วมฟังการปราศรัยก่อนการเลือกตั้งของพรรคกิจประชา
ในปี 1959 ที่มา: AWARE [ออนไลน์]

ดังนั้นจึงเรียกได้ว่าในช่วงเวลานั้นพรรคกิจประชาเป็นพรรคเดียวที่มีนโยบายที่ชัดเจนและแข่งขันที่สุดในช่วงทศวรรษ 1950 ในแง่ของการลุกขึ้นมาประกาศตัวว่าจะยืนอยู่ข้างเดียวกับสตรี เมื่อประเมินแล้วว่าเสียงของผู้หญิงจะมีผลต่อชัยชนะของพรรค คำขวัญ “หนึ่งชาย หนึ่งภรรยา (one man one wife)” จึงได้รับการจารึกไว้ในคำแถลงนโยบายของพรรคกิจประชา (PAP election manifesto) เมื่อเดือนพฤษภาคมปี 1959 ซึ่งครอบคลุมการปกป้องสิทธิพื้นฐานของผู้หญิงหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิ์หลังแต่งงาน สิทธิในที่ทำงาน การสนับสนุนเรื่องบุตร ตลอดจนการคุ้มครองแม่หม้ายหรือเด็กกำพร้า และกล่าวได้ว่าคำสัญญาทั้งหลายในคำแถลงนั้นเป็นส่วนสำคัญที่นำชัยชนะอย่างถล่มทลายมาสู่พรรคในที่สุด

อันที่จริงแล้วส่วนสำคัญที่ผลักดันให้แนวคิดเรื่อง “หนึ่งสามี หนึ่งภรรยา (one man one wife)” กลายเป็นวลีสำคัญที่สร้างความดึงดูดใจให้พรรคกิจประชาก็คืออิทธิพลจากการแนะนำของสภาสตรีสิงคโปร์ (the Singapore council of Women – SCW) ผสานกับแรงขับเคลื่อนเรื่องสิทธิสตรีจากสหพันธ์สตรี (Women’s League) กลุ่มเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิในพรรครัฐบาล นำโดยชานชอย เซียง (Chan Choy Siong) และ โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo) ผู้ก่อตั้งสหพันธ์สตรี (Women’s League) เป็น 2 ใน 4 คนที่เป็นสมาชิกพรรคกิจประชาและได้รับคะแนนเสียงมากพอให้เข้าสภาในฐานะสมาชิกพรรครัฐบาล แนวทางของพรรคกิจประชาในช่วงเวลานั้นที่มีแนวโน้มต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ทำในตำแหน่งแห่งที่ของสมาชิกหญิงอีก 2 คน อาทิ ลินดา เฉิน ม็อค ฮ็อก (Linda Chen Mock Hock) ที่มีแนวโน้มนิยมคอมมิวนิสต์จึงไม่ค่อยราบรื่นเท่าที่ควรและแปรพรรคไปอยู่พรรคอื่น⁴⁸ สำหรับพรรคฝ่ายค้านคือพรรคพันธมิตรประชาชนสิงคโปร์ (the Singapore People’s Alliance) ก็มิได้มีผู้สมัครหญิงในพรรคเช่นกันได้แก่ เซียว เป็ก เหล็ง (Seow Peck Leng) ที่ถือได้ว่าเป็นสมาชิกหญิงคนแรกของพรรคฝ่ายค้าน

อันที่จริงแล้วการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงสิงคโปร์มีมาตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1950 ในช่วงการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติได้บรรยากาศของการเป็นรัฐไต่บังคับอังกฤษ ผู้หญิงที่เป็นผลผลิตจากโรงเรียนระบบตะวันตกของอาณานิคมที่สนใจการเมืองเริ่มเข้ามาก่อนในขณะที่ผู้หญิงกลุ่มที่จบการศึกษาจากระบบโรงเรียนจีนจะเพิ่มสัดส่วนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นถึงร้อยละ 50

⁴⁸ สมาชิกผู้ชายบางส่วนที่สนับสนุนแนวคิดคอมมิวนิสต์ก็มีอันต้องออกจากพรรคเช่นกันก่อนจะไปตั้งพรรคใหม่ชื่อ Barisan Socialist

ในการเลือกตั้งปี 1955 แต่องค์กรสตรีที่มีบทบาทและส่งผลอย่างสำคัญต่อกฎหมายคุ้มครองผู้หญิงอย่างชัดเจนก็คือสหพันธ์สตรีแห่งพรรคกิจประชา (PAP's Women League) ที่เป็นตัวแทนเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศในสิงคโปร์⁴⁹ โดยเฉพาะเรื่องกฎหมายการสมรสเพื่อคุ้มครองสถานภาพของผู้หญิงในพื้นที่ของครอบครัวและด้านการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการจ่ายค่าแรงของผู้หญิงชายให้เป็นธรรมเท่าเทียมกัน⁵⁰ ชาน ชอย เซียง ⁵¹ คือแกนนำผู้หญิงสิงคโปร์รุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาแบบจีนและมีสำนึกทางการเมืองไปทางสังคมนิยม (socialist) สูง โดยเป้าหมายของสหพันธ์สตรีในช่วงอาณานิคมคือการปลุกพลังของผู้หญิงในสิงคโปร์ให้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อต้านลัทธิอาณานิคมซึ่งในแง่ของการต่อต้านอาณานิคมนี้เป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์หลักของพรรคกิจประชาที่ต้องการจะปลดแอกสิงคโปร์จากอังกฤษ

นับแต่หลังจากการลาออกของชาน ชอย เซียง ในปี 1970 บทบาทของผู้หญิงในทางการเมืองก็ลดลงจนแทบจะเป็นศูนย์ ไปพร้อมๆ กับความตื่นตัวทางความคิดเรื่องสิทธิที่ลดลงเรื่อยๆ อย่างที่ชาน เฮง ซี (Chan Heng Chee) อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ (the University of Singapore) ได้ประเมินจากแนวโน้มที่ลดต่ำลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในผู้หญิงและมีข้อสังเกตบางประการที่วางอยู่บนการวิเคราะห์ที่ว่า

⁴⁹ ในทศวรรษ 1950 ยังมีกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางการเมืองของสตรีอื่นๆอีก ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากสภาสตรีสิงคโปร์ อาทิ สมาคมสตรีซิกแลป (Siglap Girls' Club) 1954 ซึ่งภายหลังกลายมาเป็นสมาคมสตรีสิงคโปร์ (Singapore Women's Association) หรือ สมาพันธ์สตรีสิงคโปร์ (the Singapore Women's Federation - SWF) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1955 โดยกลุ่มสตรีนิยมคอมมิวนิสต์ โดยกลุ่มนักเคลื่อนไหวสตรีเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ส่วนหลักไปในทางเดียวกับสภาสตรีสิงคโปร์

⁵⁰ Michael Mukunthan, "Chan Choy Siong," Singapore infopedia. [ฐานข้อมูลออนไลน์] เข้าถึงโดย http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_791_2005-01-22.html

⁵¹ ชอย ชง เซียง (Choy Chong Siong) เป็นหนึ่งในนักการเมืองหญิงยุคแรกๆ ของสิงคโปร์ ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพรรคกิจประชาหลังจากพรรคก่อตั้งได้ 5 เดือนในปี 1954 ในวัย 20 ปี เชี่ยวชาญทั้งภาษาอังกฤษ จีนกลาง และภาษาจีนท้องถิ่น เคยได้รับเลือกเป็นผู้แทนในการเลือกตั้งสภาเทศบาลเมือง เมื่อปี 1957 และได้ที่นั่งในสภานิติบัญญัติจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 1959 เป็นที่รู้จักในฐานะนักเคลื่อนไหวสตรีที่ต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีและมีบทบาทต่อการผลักดันกฎบัตรสตรี (Women's Charter) ปี 1961 พร้อมกับสมาชิกในสภานิติบัญญัติอีก 4 คน ได้แก่ โฮ ปวย ชู (Ho Puay Choo) ฟาง ยก ชิง (Fang Yoke Ching) ซาโฮราน ไบท์ อาหมัด (Sahoran Bte Amat) และ เซียว เป็ก เหล็ง (Seow Peck Leng)

ระยะเวลา 20 ปีหลังมานี้ผู้หญิงในสิงคโปร์ก้าวขึ้นมามีบทบาทในสังคมอย่างมากด้วยการเพิ่มสูงขึ้นของการเข้ามามีส่วนร่วมในภาคแรงงาน แม้ว่าการมีส่วนร่วมในภาพรวมมันจะไม่ได้สูงเท่ากับในไชเวียต เยอรมนีตะวันออก โปแลนด์ หรือฟินแลนด์ที่มีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 45 แต่ก็ยังสูงพอๆ กันกับในประเทศฝั่งตะวันตกคือร้อยละ 34... อย่างไรก็ตามการระดมกำลังของผู้หญิงเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจก็ไม่ได้คู่ควรกับระดับที่ได้รับการส่งเสริมให้เข้าไปอยู่ในทางการเมืองเลย...⁵²

ภายใต้บรรยากาศที่ผู้หญิงสิงคโปร์ค่อยๆ เลื่อนหายไปจากการเมืองนั้นอิทธิพลของอุดมการณ์สตรีนิยมแห่งทศวรรษ 1980 ที่ต่อเนื่องมาจากทศวรรษก่อนๆ เริ่มปรากฏชัดเจนขึ้น ช่วงเวลานั้นยังมีกลุ่มแกนนำสตรีสิงคโปร์ที่พยายามเรียกร้องสิทธิสตรีอย่างแข็งขันประกอบกับกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่นักเคลื่อนไหวสตรีสิงคโปร์ที่ตระหนักมากขึ้นว่ารัฐบาลไม่ได้ตั้งใจจะมอบสิทธิให้ผู้หญิงอย่างแท้จริง โดยเราจะพบว่าในช่วงเวลาเดียวกันนั้นพรรคกิจประชาเองได้จัดการกับสถานการณ์นี้ด้วยการกลับมาให้ผู้แทนหญิงในพรรคอีกครั้งปี 1984 โดยพรรคส่งผู้สมัครหญิงลงเลือกตั้งทั้งหมด 3 คน ประกอบด้วย ดร.ดิซี ตัน (Dixie Tan) ดร.อลีน หว่อง (Dr. Aline Wong) ยูฟู ยี ชุน (Yu-Foo Yee Shoon) ทั้งสามคนได้รับเลือกเข้ามาอยู่ในสภา

สิ่งที่น่าสนใจในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ก็คือการเกิดขึ้นขององค์กรสตรีที่มีแนวทางแบบสตรีนิยมหน้าใหม่ภายใต้ชื่อว่า AWARE (Association of Women for Action and Research) ในปี 1987 และได้กลายเป็นภาพลักษณ์ที่โดดเด่นขององค์กรสตรีที่แข็งขันในการเรียกร้องที่สวดกลุ่มหนึ่งของสิงคโปร์ บนความมุ่งหมายที่จะนำพาผู้หญิงให้หลุดพ้นจากการถูกทำให้ด้อยกว่าในพื้นที่ต่างๆ ในสังคมตลอดจนก้าวข้ามนโยบายสองมาตรฐานทั้งหลายที่กักขังสิทธิของผู้หญิงโดยเฉพาะในมิติของครอบครัว และหลังจากนั้นเพียง 2 ปีรัฐบาลพรรคกิจประชาก็ได้ก่อตั้งองค์กรสตรีของตัวเองขึ้นเช่นกัน ภายใต้ชื่อปีกของสตรีแห่งพรรคกิจประชา (PAP Women's Wing) ในปี 1989⁵³ โดยประกาศเจตนารมณ์ขององค์กรไว้ว่าจะรับผิดชอบดูแลประเด็นเรื่องผู้หญิงโดยเฉพาะ องค์กรสตรีเพื่อผู้หญิง

⁵² “Movement for rights of women ‘may be allowed’,” *The Straits Times* (23 June 1975): 9.

⁵³ ก่อนหน้านั้นหนึ่งปี คือในปี 1988 พรรคกิจประชาได้ผู้แทนหญิงในพรรคเพิ่มขึ้นมาอีก 1 คนคือ ดร.ซีท อ้าย หมี่ (Dr. Seet Ai Mee) เธอและสมาชิกพรรคหญิงอีก 2 คนเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบแนวทางในการเคลื่อนไหวและดำเนินงานของ PAP Women's Wing ซึ่งมีประธานคือ ดร.อลีน หว่อง

ของพรรคกิจประชาชนนี้ถูกมุ่งหมายให้มีภาพลักษณ์ของการเป็นผู้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของผู้หญิง และเสริมความแข็งแกร่งให้ผู้หญิงในพื้นที่ทางการเมืองโดยเฉพาะในหมู่สตรีรากหญ้า⁵⁴ นำโดย ดร.อลีน หว่อง (Aline Wong) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในพรรคกิจประชาชนเป็นประธานองค์กร

ในเดือนพฤศจิกายนปี 1988 คือช่วงที่ปีกของสตรีแห่งพรรคกิจประชาชนได้รับการอนุมัติให้ก่อตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการบริหารกลาง (the Party's Central Executive Committee) ของพรรคกิจประชาชนในรายงานฉบับล่าสุดของวารสารรัฐสภาที่มีชื่อว่า *Petir* ช่วงเดือนธันวาคม 1988 ว่าพรรค

... หวังว่าปีกของสตรีจะนำผู้หญิงเข้ามาสู่กิจกรรมทางการเมืองได้ สิ่งนี้จะช่วยพัฒนาศักยภาพและทักษะต่างๆ ด้านผู้นำให้กับพวกเธอได้” โดย ดร.หว่อง เองก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ผู้หญิงมีทัศนคติที่ชัดเจนในบางประเด็น ปัญหาคือพวกเธอไม่ค่อยแสดงออกถึงทัศนะเหล่านั้นออกไปสู่หมู่ผู้ฟังที่มีความหลากหลาย....ดิฉันมั่นใจว่าปีกของสตรีจะเป็นเวทีที่เหมาะสมสำหรับการรับฟังเสียงของผู้หญิง⁵⁵

สรุปพันธกิจที่องค์กรจะทำต่อไปไว้ในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้⁵⁶ 1) ช่วยบ่งชี้ปัญหาต่างๆ และจัดลำดับความสำคัญของข้อกังวลทั้งหลาย 2) ให้ความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ และเป็นผู้นำประเด็นสู่การอภิปราย และ 3) นำส่งเสียงตอบรับเรื่องผลจากนโยบายของรัฐที่กระทบต่อผู้หญิงและครอบครัว

องค์กรสตรีนามปีกของสตรีภายใต้พรรคกิจประชาชนเปิดตัวอย่างเป็นทางการโดยนายโก๊ะ จ๊กตง (Goh Chok Tong) ผู้ช่วยเลขาธิการพรรคกิจประชาชน (PAP Assistant Secretary-General) ในเดือนกรกฎาคม 1989⁵⁷ การจัดตั้งองค์กรสตรีครั้งนี้เกิดขึ้นในบริบทที่กระแสคลื่นลูกที่สองของอุดมการณ์สตรีนิยมกำลังสูกอมและคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการกีดกันผู้หญิงออกจากการเมืองของพรรคกิจประชาชน ซึ่งอันที่จริงแล้วกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเรื่องการไม่สนับสนุนผู้หญิงให้มี

⁵⁴ Aline K. Wong, “Fifty Years of Change and Struggle for Equality,” in *Our Lives to Live: Putting a Woman's face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 5.

⁵⁵ “Dr Aline Wong heads PAP's new Women's Wing,” *Business Times* (12 December 1988): 22.

⁵⁶ Ibid, p. 22.

⁵⁷ “PAP Women's Wing to hold forum next week,” *The Straits Times* (21 April 1989): 23.

บทบาททางการเมืองของพรรคกิจประชาเริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่ทศวรรษ 1970 ก่อนจะหนักขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงครึ่งทศวรรษหลังโดยผู้หญิงสิงคโปร์ส่วนหนึ่งโดยเฉพาะในหมู่นักวิชาการและนักเคลื่อนไหวสตรี ในช่วงก่อนหน้าต่างตั้งข้อสังเกตว่ารัฐบาลพยายามเบียดขับผู้หญิงออกไปจากพื้นที่ทางการเมืองด้วยการไม่ให้การสนับสนุนพวกเธอ⁵⁸ ทว่าในแง่หนึ่งเราอาจมองเห็นได้ว่ากระแสวิจารณ์ทั่วไปที่อยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ช่วงทศวรรษ 1970 เหล่านั้นไม่ได้มีพลังมากพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนักทั้งในช่วงปี 1975 เป็นช่วงเวลาของปีสตรีสากล

ดังนั้น เป็นไปได้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาจัดตั้งองค์กรสตรีของตัวเองขึ้นเพื่อคานอิทธิพลขององค์กรเคลื่อนไหวสตรีนิยมจากภาคประชาชนที่เริ่มแข็งแกร่งมากขึ้น ชัดเจนที่สุดก็คือการเกิดขึ้นของ AWARE องค์กรสตรีนิยมที่มีภาพลักษณ์ของการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีอย่างแข็งขันซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่ปีกของสตรีแห่งพรรคกิจประชาจะถูกออกแบบขึ้นเพียงปีเดียว การเกิดขึ้นของปีกของสตรีแห่งพรรคกิจประชานี้เองได้สะท้อนให้เห็นกลับมาของยุทธศาสตร์ว่าด้วยความเสมอภาคในการเมืองเพศสภาพที่มีลักษณะคล้ายกันกับที่สหพันธ์สตรีแห่งพรรคกิจประชา (PAP Women's League) เคยทำหน้าที่เป็นหน้าตาของพรรคเรื่องการสนับสนุนผู้หญิงในช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1959 ทว่าในครั้งนั้น Women's Wing ถูกออกแบบให้มุ่งเน้นในประเด็นเรื่องพื้นที่ทางการเมืองสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะ

The People's Action Party's new Women's Wing
can do more for women –
and help women do more for their country.⁵⁹

ประโยคที่ฟังดูคล่องจองคล้ายสโลแกนข้างต้นของนายโก๊ะ จ๊ก ตงในวันเปิดตัว PAP Women's Wing อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 1989 ณ หอประชุมแห่งสิงคโปร์ (the Singapore Conference Hall) ทำให้เราพอเข้าใจได้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาต้องให้องค์กรสตรีหน้าใหม่ของพรรคมีภาพลักษณ์ต่อสังคมและผู้หญิงในทิศทางใด ด้วยนัยยะสำคัญก็คือการประกาศเจตนารมณ์ที่จะทำเพื่อผู้หญิงโดยเฉพาะในมิติทางการเมือง “ไม่เพียงแต่เราจะสามารถดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์กับผู้หญิงโดยตรงแต่ผู้หญิงจะได้โอกาสเข้ามามีส่วนในนโยบายต่างๆ ของเรา

⁵⁸ “Movement for rights of women ‘may be allowed’,” *The Straits Times* (23 June 1975): 9.

⁵⁹ “PAP Women's Wing launched,” *New Paper* (3 July 1989): 2.

ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม” ในแง่หนึ่งคล้ายกับว่าองค์กร Women’s Wing จะมีหน้าที่ “...หาผู้หญิงที่ให้สัญญาได้ว่าจะเป็นนักการเมืองที่ดี” ให้กับสิงคโปร์ด้วย โดยหน้าที่หลักอื่นๆขององค์กรครอบคลุมอยู่กับการนำพาผู้หญิงไปอยู่ในพื้นที่ๆจะสามารถถกเถียงกันในเรื่องปัญหาบ้านเมืองได้ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมส่งต่อค่านิยมที่ดีงามสู่เยาวชนและกิจกรรมช่วยเหลือผู้ยากไร้

ภาพประกอบ 7 ภาพสมาชิกของ PAP Women’s Wing 15 คน ในแจ็กเก็ตสีแดงที่เป็นสีเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร ทับบนชุดเครื่องแบบของพรรคที่มีสีขาว ที่มา: “PAP Women’s Wing launched,” New Paper (3 July 1989):

2.

แม้ว่าในหนังสือพิมพ์ Business Times ฉบับวันที่ 12 ธันวาคม ปี 1988⁶⁰ จะบอกว่าแนวคิดเบื้องหลังการก่อตั้ง PAP Women’s Wing มีที่มาจากการประชุมที่มีชื่อว่า The Youth Wing ที่จัด

⁶⁰ “Dr Aline Wong heads PAP’s new Women’s Wing,” Business Times (12 December 1988):

22.

ขึ้นครั้งแรกในปี 1987 โดยคำเสนอของผู้แทน 2 คนจาก PAP Youth Wing⁶¹ ที่ว่าสิงคโปร์จำเป็นต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทางการเมืองเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจใดๆ ของรัฐ แต่เมื่อวิเคราะห์บริบทแวดล้อมร่วมกับประสบการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาของสิงคโปร์แล้วเราอาจเข้าใจเหตุผลเบื้องหลังการเกิดขึ้นของ Women's Wing ในมิติอื่นๆ ได้อีก

กล่าวคือสังเกตได้นับตั้งแต่ที่สหพันธ์สตรีได้หมดบทบาทลงไปเมื่อต้นทศวรรษ 1970 พรรคกิจประชาประคับประคองบรรยากาศทางสังคมและการเมืองในมิติที่สัมพันธ์กับผู้หญิงอย่างน่าสนใจ ช่วงเวลาที่รัฐบาลมุ่งส่งเสริมอุดมการณ์ค่านิยมร่วมของเรา (Our Shared Values) ไม่อาจปฏิเสธว่าอุดมการณ์นี้เอื้อพื้นที่ให้กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมและการปราบปรามทางการเมืองสามารถทรงอิทธิพลอยู่ในสิงคโปร์ ในขณะที่กฎหมายเหล่านั้นก็มีส่วนช่วยสำคัญในการช่วยรักษาพื้นที่ทางสังคมของผู้ชายในทางการเมืองและเศรษฐกิจเอาไว้ด้วยซึ่งส่งผลโดยตรงต่อบทบาทของผู้หญิง

ยิ่งรัฐขยับเน้นบทบาทของผู้ชายในพื้นที่ทางเศรษฐกิจและการเมืองมากเท่าไรจึงเท่ากับว่าบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงพื้นที่ของครอบครัวยิ่งถูกขยับเน้นมากขึ้น มโนทัศน์เรื่องครอบครัวเหล่านี้ของรัฐบาลพรรคกิจประชาได้ประกอบสร้างกรอบโครงสร้างที่ครอบทับสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้หญิงมากขึ้นเรื่อยๆ ตลอดทศวรรษ 1970 ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนชนวนที่สร้างความรู้สึกต่อต้านนโยบายที่มีแนวโน้มจะกดทับผู้หญิงก่อนจะนำมาสู่การเรียกร้องที่หนักขึ้นในทศวรรษ 1980

งานศึกษาของ มาร์ค ทอมป์สัน (Mark Tompson) ได้ช่วยยืนยันว่าระหว่างปี 1980 เรื่อยมาจนถึงทศวรรษหลังจากนั้นเป็นช่วงที่พรรคกิจประชาแสดงออกอย่างชัดเจนว่าปฏิเสธอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยและลัทธิปัจเจกนิยมแบบตะวันตกและพยายามสร้างอุดมการณ์ใหม่ขึ้นมาทดแทนสอดคล้องกันกับช่วงที่คะแนนนิยมในการเลือกตั้งของพรรคกิจประชาลดต่ำลงถึงร้อยละ 20 และถือ

⁶¹ ปีกเยาวชน (Youth Wing) หรือเยาวชนฟิเอพี (The Yong PAP) หรือวายพี (YP) คือการเป็นอีกหนึ่งองค์กรใต้สังกัดของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่เกิดขึ้นในทศวรรษ 1980 จัดตั้งขึ้นมาในช่วงเวลาใกล้เคียงกับ PAP Women's Wing ทว่าเกิดขึ้นก่อนเล็กน้อยคือในปี 1986 เป็นองค์กรสำหรับเยาวชนที่และนักเรียนในสิงคโปร์ที่สนับสนุนพรรคกิจประชาและมีความสนใจในเรื่องการเมือง โดยมีนายลี เซียน ลุง (Lee Hsien Loong) ประธานกรรมการรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Acting Minister for trade and industry Brigadier-General (Res))

เป็นช่วงเวลาที่ม็อดตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากแม้ว่าเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้นจะพัฒนาขึ้นอย่างสวนทางกัน⁶² เช่นเดียวกับที่บาร์วี่เคราะห์เอาไว้ว่าปัจจัยที่นำมาสู่การเสื่อมความนิยมของลิกวนยูก็คือโลกทัศน์เรื่องบทบาทของครอบครัวของเขา⁶³

เหตุผลที่วิเคราะห้มาข้างต้นน่าจะม้ผลให้พรรคกิจประชาตระหนักถึงประเด็นร้ยกัร้งต่างๆ ที่มีแนวโน้มที่จะนำมาสู่การต่อต้านโจมตีรัฐบาล เป็นที่น่าสังเกตว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาเลืกใช้ยุทธศาสตร์ความเสมอภาคในการเมืองเพศสภาพอีกครั้งในรูปแบบที่คล้ายกันกับในช่วงก่อนการเลืกตั้งปี 1959 ภายใต้บริบทที่เปลี่ยนไป การกลับมาของการเมืองแบบเพศสภาพในทศวรรษ 1980 อาจไม่ใช่เพื่อขานรับข้อร้ยกัร้งเรื่องเรื่องสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคแบบที่สหพันธ์สตรีได้เคยทำหน้าที่ไว้ และในแง่หนึ่งก็ไม้อาจทำได้เนื่องจากเป็นชุดความคิดที่ไปด้วยกันได้อย่างกับอุดมการณ์ค่านิยมร่วมของเรา (Our Shared Values) ที่รัฐบาลมุ่งผลักดันอยู่เช่นกันในช่วงเวลานั้น ดังนั้นยุทธศาสตร์ความเสมอภาคในปลายทศวรรษ 1980 ของรัฐบาลพรรคกิจประชาจึงน่าจะถูกออกแบบมาเพื่อรับมือกับการขยายตัวทางความคิดด้านสตรีนิยมและกระแสต่อต้านนโยบายรัฐที่เข้มข้นขึ้นในช่วงเวลานั้นอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าการเบนประเด็นไปที่การให้พื้นที่ทางการเมืองกับผู้หญิงจะไม่ได้สอดคล้องกับข้อร้ยกัร้งเรื่องความเหลือมล้ำทางเพศโดยเฉพาะในมิติของกฎหมายคุ้มครองผู้หญิงของกลุ่มนักเคลื่อนไหวสตรีนิยมในช่วงเวลานั้นเท่าที่ควร ทว่าอย่างน้อยที่สุดก็เป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ว่าพรรคไม่ได้เพิกเฉยต่อปัญหาในสังคม และในแง่หนึ่งวิธีการนี้คือหนทางที่รัฐจะสามารถควบคุมทิศทางของกระแสความคิดเหล่านั้นให้อยู่ในทิศทางที่สามารถควบคุมได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในส่วนต่อจากนี้ไปจะเป็นการขยายความให้เห็นว่าตลอดเส้นทางของการสร้างชาติสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1950–1980 รัฐบาลพรรคกิจประชาและพลเมืองหญิงของสิงคโปร์ปะทะต่อรองกันอย่างไรบนอุดมคติเรื่องผู้หญิงและมโนทัศน์เรื่องระบบครอบครัวที่แตกต่างกัน

4.2.2 การเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิสตรี-ความเสมอภาคทางเพศในพื้นที่ครอบครัวและที่ทำงาน

⁶² Mark R. Tompson, “Whatever Happened to ‘Asian Values’?” *Journal of Democracy* 12, 4 (2001): 157.

⁶³ Michael D. Barr, “Lee Kuan Yew and the “Asian Values” Debate,” *Asian Studies Review* 24,3 (2000): 310.

ผู้ชายทั้งหลายทำเหมือนผู้หญิงเป็นชิ้นส่วนของสิ่งของ ระบบศักดินาที่ไร่มนุษยธรรม ได้กีดกันผู้หญิงออกจากสิทธิของพวกเธอ ในสังคมกึ่งอาณานิคมและกึ่งสังคมศักดินา โศกนาฏกรรมของผู้หญิงกลายเป็นของสูตรธรรมดา ผู้ชายอาจมีภรรยาได้ถึงสามหรือสี่คน ผู้ชายคิดว่ามันเป็นหน้าเป็นตา แต่ผู้หญิงถือว่ามันหมายถึงว่า...มันเคยเป็นเรื่องธรรมดาในอดีตที่จะต้องยอมรับการมีผู้หญิงมากกว่าหนึ่งคนในครอบครัวเงินทั้งที่น่ารังเกียจอย่างมาก ผู้หญิงในสังคมของเราต่างก็เหมือนกับจีนเนื้อที่ถูกวางไว้บนโต๊ะเพื่อรอให้ผู้ชายมาเฉือนกิน พรรคกิจประชาได้ให้สัญญาเอาไว้แล้ว เราไม่สามารถปล่อยให้ความไม่เท่าเทียมในครอบครัวเช่นนี้อยู่ในประเทศของเราต่อไปได้อีกแล้ว⁶⁴

ทศวรรษ 1960 ถือเป็นช่วงเวลาที่มีความพยายามในการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิสตรีในพื้นที่ของครอบครัวขององค์กรสตรีเป็นผลสัมฤทธิ์ กฎบัตรสตรีคือสิ่งที่องค์กรสตรีในสิงคโปร์ร่วมกันผลักดันมาตลอดเพื่อให้ผู้หญิงได้รับการคุ้มครองครอบคลุมทั้งในพื้นที่บ้านและที่ทำงาน

แม้รัฐบาลพรรคกิจประชาในขณะนั้นจะยังคงยืนยันมาตลอดว่าสิงคโปร์ได้ก้าวข้ามการปฏิรูปที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการแล้วตามแผนพัฒนา 5 ปีที่รัฐเคยแถลงไว้แล้ว ได้แก่ กฎบัตรสตรี (Women's Charter) ที่ผ่านร่างกฎหมายออกมาตั้งแต่ปี 1961 ซึ่งคุ้มครองเรื่องเกี่ยวกับการสมรส การหย่าร้าง และทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา ส่วนในด้านของการจ้างงานรัฐก็ได้ออกกฎหมายการจ่ายค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม (equal-pay-for-equal-work Bill) ที่ผ่านร่างตามมาในปี 1962 ซึ่งจะทำให้หน้าที่คุ้มครองเรื่องการจ่ายเงินค่าจ้างในอัตราที่เท่าเทียมและเป็นธรรมระหว่างหญิงชายตลอดจนสวัสดิการลูกจ้างแล้วโดยตามหลักการกฎหมายฉบับนี้จะนำไปสู่การยกเลิกระบบแบ่งแยกอัตราเงินเดือนระหว่างชายและหญิง และจะต้องยกเลิกการลดระดับสถานภาพลูกจ้างหญิงลงเป็นลูกจ้างชั่วคราวหลังการแต่งงานด้วย โดยรัฐมองว่าผู้หญิงสิงคโปร์ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงได้จากการ

⁶⁴ Chan Choy Siong, "Pieces of Meat Put on the Table for Men to Slice" Speech on the First Reading of the Bill for the Women's Charter, 6 April 1960. Debates: Official Report : col. 442-444. Vol. 12.6. [Online] 6 April 1960 Available: <http://www.postcolonialweb.org/singapore/gender/scw/chanmeat.html> ดูบทสุนทรพจน์ฉบับเต็มที่ภาคผนวก ข.

ปฏิรูปและการทำตามคำสัญญาเรื่องความเท่าเทียมเสมอภาคกันของรัฐบาลแล้วซึ่งสารพัดจะทั้งหมดครอบคลุมอยู่ในเรื่องของการศึกษาและการจ้างงาน⁶⁵

ในสิงคโปร์ ได้เกิดการปฏิวัติอย่างเงียบๆ ขึ้นแล้ว ผู้หญิงที่เข้าถึงการจ้างงานได้ร้อยละ 18 ในปี 1957 และทะยานขึ้นถึงจุดสูงสุดคือร้อยละ 32 มันมีเพียงเรื่องของเวลาเท่านั้นก่อนที่ผู้หญิงจะเข้าใกล้ความเสมอภาคทางการจ้างงานกับผู้ชายได้จริงๆ...รัฐบาลได้ออกนโยบายที่ส่งเสริมการศึกษาของผู้หญิงเพื่อตักต้อนคนรุ่นใหม่แบบออกมาใช้และเพื่อการได้เข้าทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของพวกเธอ พ่อแม่เองได้เปลี่ยนทัศนคติหลายอย่างไปแล้ว และทุกวันนี้ต่างส่งบุตรหลานผู้หญิงเข้าโรงเรียนประถมและมัธยมเหมือนกับที่ส่งบุตรชายให้ได้รับการศึกษา ...⁶⁶

ทัศนะจากฝั่งรัฐบาลพรรคกิจประชาคมมองว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการศึกษานี้คือสิ่งที่ผู้หญิงสิงคโปร์ควรภาคภูมิใจ เพราะสิ่งเหล่านี้คือสัญญาที่บอกว่าผู้หญิงสิงคโปร์เข้าใกล้ความเท่าเทียมกับผู้ชายแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็คือเรื่องของการจ้างงาน เช่นกันกับระดับการรู้หนังสือในผู้หญิงที่สูงถึงร้อยละ 80 ในหลากหลายสาขาวิชาซึ่งผู้หญิงไม่เคยได้เข้าเรียนมาก่อนในช่วงเวลาที่ผ่านมา อาทิ สาขาวิชาด้านสถาปัตยกรรม เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ เป็นต้น ระดับการศึกษาที่สูงเหล่านี้นำไปสู่อัตราการจ้างงานที่สูงขึ้นในผู้หญิงจากร้อยละ 29.6 ในปี 1975 ไปถึงร้อยละ 35.5

แม้รัฐบาลจะพยายามนำเสนอให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องน่าภูมิใจแต่ในมุมมองของแรงงานหญิง (women worker) อาจไม่ได้คิดเช่นนั้น พวกเธอได้รับการปฏิบัติในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจมากกว่าฐานะของการเป็นพลเมืองที่พึงได้สิทธิอันเท่าเทียมกัน เหล่าผู้ว่าจ้างเองต่างก็ถูกกระตุ้นให้เปิดรับแรงงานหญิงเข้าทำงานเป็นลูกจ้างชั่วคราวเพื่อขนรับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมที่เติบโตมากในทศวรรษ 1970 เช่นกัน โดยทุกหน่วยงานมีมาตรฐานการจัดวางรูปแบบภาระงานให้กับแรงงานหญิงให้เป็นไปในทางเดียวกันคือเน้นการมอบ “งานเบาๆ” ให้กับลูกจ้างหญิง ซึ่งหมายถึงงานที่ไม่ต้องใช้พละกำลังมาก⁶⁷

⁶⁵ “Women’s Decade of uneven gains,” *The Straits Times* (23 June 1985): 19.

⁶⁶ Ibid, p. 19.

⁶⁷ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 216.

ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้หญิงไม่ต้องถือครองบทบาทสำคัญในที่ทำงานและขณะเดียวกันก็ยังดำรงบทบาทหน้าที่หลักอย่างการเป็นแม่ไว้ได้ด้วย

กฎบัตรสตรีมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องของการจ้างงานด้วย สืบเนื่องมาจากการมีแรงงานเพิ่มเพื่อเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจนั้นถือเป็นผลลัพธ์หลักสูงสุดที่รัฐบาลต้องการและการขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นการขยายเพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น การเปิดรับแรงงานหญิงเป็นการอำนวยความสะดวกการผลิต ตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่ออกมาให้ดูเหมือนจะคุ้มครองสิทธิเรื่องค่าจ้าง ทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดึงประชากรออกมาทำงานให้ประเทศมากกว่าจะคิดถึงความหมายของการสร้างชีวิตที่เสมอภาคกันให้กับผู้หญิงสิงคโปร์จริงๆ พิจารณาได้จาก ปัญหาสำคัญที่มีส่วนในการปลุกแรงเคลื่อนไหวในขบวนการสตรีก็คือในเรื่องของค่าจ้าง (wage) ที่ในทางปฏิบัติยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้มีการจ่ายเงินเท่ากันในการทำงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติทางเพศมาก่อน จนกระทั่งในปี 1962 ผู้หญิงที่ทำงานในหน่วยงานราชการพลเรือน เริ่มได้รับค่าจ้างเท่ากันกับผู้ชายที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน กฎหมายคุ้มครองเรื่องค่าจ้างคือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงแต่ไม่ทั้งหมด ปฏิบัติกันอยู่ในหน่วยงานด้านกฎหมาย สถาบันการศึกษาและบริษัทใหญ่ๆ เท่านั้น ในขณะที่ภาพใหญ่ของการปฏิบัติระดับกันเองภายในนั้นผู้หญิงไม่ได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันกับผู้ชายแต่อย่างใด⁶⁸ พิจารณาได้จากตารางแสดงรายได้รายเดือนขั้นต้นของหญิงและชายในปี 1975 จากการศึกษารวบรวมของ เซ็ง เซียก ฮวา (Cheng Siok Hwa)

รายได้ขั้นต้นต่อเดือน (ดอลลาร์)	จำนวนทั้งหมด	ชาย	หญิง	ร้อยละของแรงงานหญิงจากทั้งหมด
ต่ำกว่า 200	263,392 (31.6 %)	138,109 (23.5 %)	125,283 (50.7 %)	47.6
200 – 399	355,988 (42.7 %)	270,915 (46.2 %)	85,073 (34.4 %)	23.9
400 – 599	109,914 (13.2 %)	90,215 (15.4 %)	19,699 (8.0 %)	17.9

⁶⁸ Cheng Siok Hwa, “The Economic Characteristic of Women in Singapore, from Aian Regional workshop on the ‘Role of Women in Contribution to Family Income’” (Source : Clearling House for Social Development in Asia, July 1976). p. 6

600 – 799	38,370 (4.6 %)	29,711 (5.1 %)	8,659 (3.5 %)	22.6
800 – 999	18,617 (2.2 %)	15,099 (2.6 %)	3,518 (1.4 %)	18.9
1,000 – 1,499	25,381 (3.0 %)	22,242 (3.8 %)	3,139 (1.3 %)	12.4
1,500 และมากกว่า	21,864 (2.6 %)	20,240 (3.5 %)	1,624 (0.7 %)	7.4
รวม	833,525	586,531	246,995	29.6

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรายได้รายเดือนขั้นต้นของหญิงและชายในปี 1975⁶⁹

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าลูกจ้างหญิงได้รับค่าจ้างต่ำกว่าลูกจ้างชายมาก ร้อยละ 47.6 ของแรงงานที่ได้รับค่าจ้างในสัดส่วนต่ำสุดคือแรงงานหญิงคือต่ำกว่า 200 ดอลลาร์ต่อเดือน ส่วนลูกจ้างหญิงที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือนสูงในระดับ 1500 ดอลลาร์ขึ้นไปมีอัตราส่วนอยู่ที่ร้อยละ 7.4 เท่านั้น ในทางกลับกันแรงงานชายที่ได้รับค่าจ้าง 1500 ดอลลาร์ขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 92.6 ช่วงเงินเดือนที่แรงงานชายได้รับมากที่สุดคือค่าจ้างที่อยู่ในช่วง 200 – 399 ดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 46.2 จุดแตกต่างที่ชัดเจนที่สุดคือสัดส่วนของแรงงานชายที่ได้ค่าจ้างสูงกว่า 200 ดอลลาร์ขึ้นไปมีสัดส่วนเป็น 76.5 ซึ่งในส่วนของแรงงานหญิงที่ได้ค่าจ้างเท่ากันนี้มีเพียงร้อยละ 49.3 เท่านั้น โดยเชิงเชียว ฮวา สรุปเหตุผล 5 ประการที่ทำให้ผู้หญิงได้ค่าจ้างต่ำกว่าผู้ชายเอาไว้ดังต่อไปนี้ 1) ระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า 2) ประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า 3) สัดส่วนการจ่ายที่น้อยกว่าอยู่แล้วเมื่อเทียบกับแรงงานชายที่ทำงานอย่างเดียวกัน 4) ชั่วโมงทำงานที่น้อยกว่า และ 5) อุปสรรคต่างๆที่ผู้หญิงต้องเผชิญจากการทำงานประจำ การเลื่อนขั้นในการทำงาน ตลอดจนโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรม การได้รับคุณสมบัติและประสบการณ์อื่นๆ เพิ่มเติม

มันเป็นการคาดการณ์ของฉันทเองที่ว่า การเคลื่อนไหวทางสังคมเรื่องสิทธิสตรีและความต้องการต่างๆ อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต... แต่ถ้าการเคลื่อนไหวสร้างแรงสั่นสะเทือนได้จริงก็ไม่แน่ว่า แปลกใจถ้ามันจะถูกดูดกลืนเข้าไปใต้ปีกของรัฐบาล⁷⁰

⁶⁹ Ibid, p. 7.

การเคลื่อนไหวของขบวนการสตรีเพื่อเรียกร้องสิทธิเป็นสิ่งที่ประเมินไว้แล้วว่าจะต้องเกิดขึ้นอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงอย่างที่ ชาน เฮง ชี (Chan Heng Chee) อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ (the University of Singapore) ได้ประเมินสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นไว้ว่าการเคลื่อนไหวทั้งหลายที่ผู้หญิงกำลังทำอาจจะถูกกลืนหายเข้าไปใต้ปีกของรัฐบาล ถ้ากลุ่มที่เคลื่อนไหวไม่ใช้การรวมกันขึ้นโดยผู้หญิง (ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน) เองจริงๆ เพราะชานมองว่า “มันอาจจะเกิดการแพร่กระจายของสำนึกเรื่องสิทธิสตรีและความต้องการความเสมอภาคในทางปฏิบัติในแบบที่ผู้ชายได้รับซึ่งในทุกวันนี้การเรียกร้องเกิดขึ้นโดยพลังจากผู้หญิงเพียง 1 หรือ 2 คน..”⁷¹

ข้อคาดการณ์ข้างต้นมีความใกล้เคียงกับที่เกิดขึ้นจริงในทศวรรษ 1980 เพราะขณะที่โอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานในผู้หญิงมีอัตราเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก แต่โอกาสที่จะมีพื้นที่ทางการเมืองกลับลดต่ำจนแทบเป็นศูนย์⁷² นโยบายและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้หญิงเน้นหนักไปที่เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อเทียบกับพื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิงนับว่าสวนทางกันอย่างชัดเจน โดยนับได้ว่าอัตราการมีผู้หญิงในพื้นที่ทางการเมืองสิงคโปร์ในช่วงทศวรรษ 1980 ทิ้งห่างกันไกลกับทศวรรษก่อนหน้า ที่ผู้หญิงยังพอจะมีพื้นที่ในด้านการเมือง กล่าวได้ว่าอยู่ในสัดส่วนที่น้อยกว่าทั้งในช่วงสมัยอาณานิคมและในช่วงที่พรรครัฐบาลขึ้นเป็นรัฐบาลปกครองตนเองใหม่ๆ ในทศวรรษ 1950 ซึ่งในขณะนั้นผู้หญิงสิงคโปร์ยังมีที่นั่งในสภาและเป็นส่วนสำคัญในพรรครัฐบาล⁷³

ไม่เพียงแต่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ลดต่ำลง ทว่าเรื่องสิทธิสตรีก็สามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่าไม่ได้รับการให้ความสำคัญเท่าใดนักตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา อย่างที่คอนสแตนซ์ ซินแกม นักเขียน สื่อมวลชนและนักเคลื่อนไหวหญิงที่อยู่เบื้องหลังองค์กรสตรีต่างๆ ได้แสดงทัศนะของเธอเกี่ยวกับประสบการณ์ในทศวรรษข้างต้นเอาไว้ในภายหลังคือเมื่อปี 2015 ว่าช่วง 10 ปีแรกของการประกาศเอกราชคือช่วงที่จะเห็นถึงความเข้มแข็งและพลวัตของภาคประชาสังคมได้ชัดเจนมากสตรีมีบทบาทอย่างยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลงและการปฏิบัติชีวิตใหม่ให้กับผู้หญิงในสิงคโปร์

⁷⁰ “Women’s Decade of uneven gains,” *The Straits Times* (23 June 1985): 19.

⁷¹ Ibid, p. 19.

⁷² Ibid, p. 19.

⁷³ Ibid, p. 19.

แต่ตลอดระยะเวลาหลังจากนั้นมาอีก 20 ปี อำนาจนำทางการเมืองและระบบอำนาจนิยมของรัฐบาลพรรคกิจประชา ก็ได้ลดบทบาทของภาคประชาสังคมลงอย่างสิ้นเชิง⁷⁴

ในปี 1985 ล่าย อาห์ เอ็ง (Lai Ah Eng) และ อิง ชุ่ย เหมง (Ng Shui Meng) นักสังคมวิทยาที่เป็นสมาชิกในเครือข่ายการวิจัยและการดำเนินงานของสตรีเอเชีย (The Asian Women's Research and Action Network) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือพิมพ์ เดอะ สเตรทส์ ไทมส์ (The Straits Time) ว่าด้วยบางประเด็นที่พบหลังเข้ามาสำรวจความคิดเห็นในผู้หญิงสิงคโปร์ว่าสถานการณ์ที่สิงคโปร์เป็นเช่นไรบ้างตลอดทศวรรษของปีสตรีสากลนับตั้งแต่ปี 1975 (International Women's Year⁷⁵) ซึ่งคำตอบโดยทั่วไปเห็นได้ชัดว่ามีทิศทางที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าใดนัก ผลจากการสำรวจคือไม่ว่าจะถามใคร คำตอบส่วนใหญ่คือสตรีสิงคโปร์ไม่เคยแม้แต่จะยินเรื่องปีสตรีสากลมาก่อน แม้ว่าจะมีองค์กรสตรีบางแห่งที่จัดงานฉลองแต่ก็จัดแบบส่วนตัวในช่วงปี 1975 ซึ่งเป็นช่วงแรกของการรณรงค์จากการวิเคราะหของนักสังคมวิทยาทั้งสองคนสรุปได้ว่า รัฐบาลไม่เคยจัดตั้งหน่วยงานใดๆ ที่จะเข้ามารับผิดชอบดูแลองค์การที่เกี่ยวกับสตรี แม้ว่าสหประชาชาติจะเน้นย้ำคณะรัฐบาลให้รวมเอาผู้หญิงเข้าไปในแผนพัฒนาต่างๆ แล้วก็ตาม⁷⁶

เมื่อมองย้อนกลับไปเรื่องสิทธิและความเท่าเทียมกันของสตรีของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนา 5 ปี (Five-Year Plan) ของรัฐบาล ซึ่งประกาศไว้เมื่อ ปี 1959 ว่าจะสร้างสังคมซึ่งผู้หญิงจะเป็นอิสระจากการถูกแสวงประโยชน์ และได้รับสิทธิอันเท่าเทียมตลอดจนโอกาสทางสังคมในด้านต่างๆ ที่มากขึ้น โดยคำปฏิญาณระบุชัดเจนว่ารัฐจะทำให้การเคลื่อนไหวของผู้หญิงมั่นคงเป็นปีกแผ่นมากขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรีและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในพื้นที่อื่นๆ ของชีวิต

⁷⁴ Signam Constance, "The Coming out of the Political Singaporean," in *Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 50.

⁷⁵ องค์การสหประชาชาติ (United Nation) กำหนดให้ปี 1975 เป็นปีสตรีสากลเพื่อสร้างความตระหนักถึงภารกิจของคณะกรรมการสิทธิของสหประชาชาติในด้านสถานภาพสตรี ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 1946 การประชุมเรื่องการรักษาสิทธิและสถานภาพสตรีถูกจัดขึ้นเป็นระยะตลอดทศวรรษแห่งปีสตรีสากล คือช่วง ปี 1976 – 1985 ซึ่งได้รับการประกาศว่าเป็นทศวรรษสำหรับผู้หญิงในสหประชาชาติ (The UN Decade for Women) ประเด็นสำคัญในการจัดประชุมที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้หญิง อาทิ ความเท่าเทียมและความเสมอภาคสำหรับผู้หญิงในเรื่องการเมือง สังคม เศรษฐกิจ เป็นหลัก

⁷⁶ "Women's Decade of uneven gains," *The Straits Times* (23 June 1985): 19.

ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมืองหรือการบริหาร แต่ที่สุดแล้วเมื่อเวลาล่วงมาถึงทศวรรษ 1980 ผู้หญิงกลับได้หายออกไปจากพื้นที่ทางการเมืองจนแทบจะเป็นศูนย์อย่างน่าแปลกใจ

ซาน ซอย เชียง ผู้ก่อตั้งสหพันธ์สตรีแห่งพรรคกิจประชา (PAP's Women League) ผู้ซึ่งเรียกร้องให้ผู้หญิงเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ทางการเมืองมาโดยตลอดได้ตั้งข้อสังเกตว่าการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งการเมืองกระจุกตัวอยู่แต่ในหมู่ชนชั้นนำ (elite) ที่มีอำนาจในการสั่งการและการมีส่วนร่วมในการลงสมัครเลือกตั้งที่ลดลงใน 4 ครั้งหลังสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาตั้งใจที่จะดึงผู้หญิงออกจากการเมือง โดยวิเคราะห์ว่าประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายที่ต้องการจะลดแรงเสียดทานภายในพรรค ทำให้ “ผู้สมัครหญิงในการเลือกตั้งทั่วไปรวมผู้สมัครในพรรคต่างๆ มีทั้งหมดรวม 8 คนในปี 1959, 10 คน ในปี 1963 และลดลงอย่างมากจนเหลือเพียง 1 คนในปี 1968 และ 2 คนในปี 1972 ...ปัจจุบันผู้หญิงในพรรคกิจประชา มีร้อยละ 17 ของสมาชิกทั้งหมดและไม่มีองค์กรสตรีที่ยังแข่งขันแบบองค์กรสตรีในทศวรรษ 1950 เหลืออยู่อีกต่อไป”⁷⁷ การลดลงของผู้หญิงในพื้นที่ทางการเมืองถูกตั้งข้อสังเกตว่าเกิดขึ้นหลังจากที่กฎบัตรสตรีปี 1961 และกฎหมายว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างอย่างเป็นธรรมผ่านร่างแล้ว องค์กรสตรีของพรรคเองซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนในการผลักดันให้กฎหมายเหล่านั้นผ่านออกมาได้กลับหมดบทบาทลงและไม่กระตือรือร้นอีกต่อไปนับแต่ทศวรรษ 1970⁷⁸ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับการที่แกนนำคอมมิวนิสต์หญิงหลายคนลาออกไปจากสหพันธ์สตรีของพรรคกิจประชาของในช่วงปี 1957-1958 ซึ่งงานศึกษาของชีวธิดาบายไว้ว่าผู้นำสตรีระดับกลางต่างเริ่มเบนความสนใจไปที่การแข่งขันชิงเก้าอี้ในสภาเทศบาลเมืองมากกว่าจะทุ่มเทเวลาทำกิจกรรมเพื่อสหพันธ์ฯ ซึ่งหลายครั้งก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากพรรค⁷⁹

จากสถานการณ์ข้างต้นที่พื้นที่ของผู้หญิงในทางการเมืองลดลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 เมื่อรวมเข้ากับปัญหาจากนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงของรัฐที่ยังมีช่องโหว่อันไม่ได้เอื้อประโยชน์ต่อผู้หญิงเท่าที่ควรจึงนำไปสู่การตั้งคำถามและเคลื่อนไหวเรียกร้องในเวลาต่อมา ด้วยเหตุที่ว่านโยบายและกฎหมายต่างๆ เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้คนโดยเฉพาะพลเมืองหญิงในสิงคโปร์

⁷⁷ “Movement for rights of women ‘may be allowed’,” *The Straits Times* (23 June 1975): 9.

⁷⁸ “Women’s Decade of uneven gains,” *The Straits Times* (23 June 1985): 19.

⁷⁹ Phyllis Ghim Lian Chew, “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement,” *Journal of Southeast Asia Studies* 25, 1 (March 1994): 134.

เพราะนโยบายเหล่านั้นยังผลต่อชีวิตของพวกเขาโดยตรง ส่วนได้เสียที่ผู้หญิงสิงคโปร์จะได้รับจากนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลจึงมีผลอย่างสำคัญต่อปฏิริยาต่างๆทางสังคมที่จะเกิดขึ้น งานศึกษาจำนวนหนึ่งตั้งข้อสังเกตกับนโยบายว่าด้วยความเสมอภาคที่รัฐบาลพรรคกิจประชาชนนำโดยลีควนยู นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้ในช่วงทศวรรษ 1970-1980 ไปในทิศทางที่ว่าแท้จริงแล้วพรรคไม่ได้ตั้งใจจะมอบความเสมอภาคที่แท้จริงให้กับผู้หญิงเนื่องจากที่สุดท้ายแล้วผู้หญิงไม่ได้เป็นผู้รับประโยชน์จากนโยบายเหล่านั้นเท่ากับที่รัฐบาลได้

คอแรนและโจเซ่ ศึกษาผ่านกรณีของการจ้างงานแรงงานหญิงและบริบทการเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่รู้จักกันในนาม 1 ใน 4 ของเสือทางเศรษฐกิจ⁸⁰ แห่งทศวรรษที่ 1980 ด้วยระดับการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product - GDP) เติบโตอยู่ที่ร้อยละ 9 ยาวนานถึง 2 ทศวรรษนับตั้งแต่ทศวรรษ 1960-1980 การประสบความสำเร็จอย่างมากในต้นทศวรรษ 1970 ทำให้สิงคโปร์มีระดับรายได้ต่อหัว (per capita income) สูงที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยอดคนว่างงานเป็นศูนย์⁸¹

ในปี 1960 นับเป็นช่วงแรกที่เศรษฐกิจสิงคโปร์เติบโตถึงขีดสุดและมีฐานะเป็นศูนย์กลางการค้านานาชาติและเป็นส่วนหนึ่งอันสำคัญของเศรษฐกิจโลกซึ่งในช่วงเวลานั้นไม่ว่าจะในโลกตะวันตกหรือประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์ก็นับเป็นปีที่เศรษฐกิจขยายตัวมากที่สุดช่วงเวลาหนึ่ง⁸² สำหรับสิงคโปร์ก็เป็นช่วงเวลาของรัฐเดินทางพัฒนาอุตสาหกรรมและการผลิตทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์จำนวนมากถูกผลักดันให้เข้าเป็นแรงงานในภาคการผลิต ในระยะแรกสัดส่วนของผู้หญิงเกิน 2 ใน 3 ถูกจ้างในฐานะแรงงานต้นทุนต่ำ ต่อมาในปลายทศวรรษ 1980 รัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายจากการให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมแรงงานต้นทุนต่ำมาให้ความสำคัญกับแรงงานต้นทุนสูงที่มีทักษะมากกว่าและใช้เทคโนโลยีขั้นสูงกว่าเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงขึ้นผลกระทบจึงเกิดโดยตรงต่อแรงงานหญิงต้นทุนต่ำที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยแรงงานหญิงที่มีทักษะสูงมีอยู่เพียงแค่ร้อยละ 12

⁸⁰ นับตั้งแต่ประกาศเอกราชสิงคโปร์เติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นอย่างรวดเร็วจนได้ฉายาว่าเป็นหนึ่งใน 4 เสือทางเศรษฐกิจของระบบเศรษฐกิจเอเชียตะวันออก โดยมีอีก 3 ประเทศที่มีสถานะเดียวกันได้แก่ ฮองกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้

⁸¹ Economic Development Board. Economic Development of Singapore, 1960 - 1990. (Singapore: Singapore Government Printer, 1991) cited in Christine Doran and Jose Jim, "Globalization, the Patriarchal State and Women's Resistance in Singapore," p. 218 - 219.

⁸² "A good year for Singapore," The Straits Times (30 November 1960): 6.

ก่อนลดลงเหลือที่ร้อยละ 10 ในเวลาต่อมา แรงงานหญิงกลุ่มที่เหลืออยู่คือกลุ่มที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าแรงงานชายโดยดุษฎี ดอแรนและโจเซอธบายในส่วนนี้ว่าผู้หญิงต้องประคับประคองตัวเองอยู่บนความแปรผันทางเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาที่เงินทุนต่างประเทศกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตพวกเธอคือทรัพยากรมนุษย์ที่ถูกผลักเข้าไปอยู่ในตลาดแรงงาน แต่ทันทีที่เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจแรงงานหญิงคือตัวเล็กราก ๆ ที่จะถูกให้ออกจากงานเช่นกัน ดังนั้นในทางปฏิบัติจริงผู้หญิงอาจไม่ใช่ผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดท้ายยังต้องเผชิญหน้ากับความไม่มั่นคงในชีวิตการทำงานด้วย

ในทศวรรษ 1980 เป็นช่วงเวลาที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งของการแสดงออกเรื่องการต่อต้านนโยบายของรัฐโดยองค์กรสตรี เพราะเป็นช่วงสืบเนื่องของขบวนการสตรีที่พัฒนาขึ้นประกอบกับบริบททางเศรษฐกิจและการเมืองที่ผันผวนทำให้รัฐบาลพรรคกิจประชาดำเนินนโยบายหลายอย่างที่ส่งผลกระทบต่อสตรีทั้งในแง่ของการเลิกจ้างแรงงานหญิงต้นทุนต่ำในช่วงเศรษฐกิจถดถอยแบบไม่มีค่าเยียวยา ตลอดจนการจ่ายค่าจ้างที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงซึ่งเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาหลายทศวรรษ ในขณะเดียวกันก็เป็นช่วงเวลาที่เรียกได้ว่า “ยึดครองพื้นที่ของความสำเร็จในหลายเวทีทางเศรษฐกิจและสังคม”⁸³ ในสิงคโปร์ขึ้นมาได้ในอัตราส่วนที่สูงเกือบจะเทียบเท่ากับผู้ชายอันเป็นผลจากการขยายตัวของการศึกษาในทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา

สมาคมสตรีเพื่อการดำเนินงานและการวิจัย (the Association of Women for Action and Research - AWARE) ในปี 1987 เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมดูแลคุ้มครองแรงงานในสิงคโปร์ตลอดจนแรงงานต่างด้าวทั้งชายและหญิงที่ได้รับค่าจ้างต่ำให้อยู่ในมาตรฐานและข้อกำหนดที่ดีขึ้น⁸⁴ ความสำคัญของสมาคม AWARE อีกแง่หนึ่งคือการมีสถานะเป็นองค์กรสตรีที่ทรงอิทธิพลที่สุดในฐานะกลุ่มของนักเคลื่อนไหวสตรีนิยม (feminism) ที่รวมไว้ซึ่งสมาชิกจากทุกชาติพันธุ์หลักในสิงคโปร์ไม่ว่าจะเป็นจีน มาเลย์ อินเดียน ยูเรเซียน และอื่นๆ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ของสมาคมฯ คือกลุ่มชนชั้นกลางและผู้เชี่ยวชาญจากสาขาอาชีพต่างๆ ที่มีตำแหน่งสูง⁸⁵ ในแง่หนึ่งการศึกษาสำหรับ

⁸³ Kho Ee Moi, “Economic Pragmatism and the ‘Schooling’ of Girls in Singapore,” HSSE Online 4, 2 (October 2015): 62.

⁸⁴ Kenneth Paul Tan, “Who Afraid of Catherine Lim? The State in Patriarchal Singapore,” Asian Studied Review 33 (March 2009): 47.

⁸⁵ Lyons – Lee, “The ‘Graduate Woman’ Phenomenon: Changing Constructions of the Family in Singapore,” Sojourn 13, 2 (1998): 317.

ผู้หญิงที่ขยายตัวมากขึ้นคือเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สัดส่วนของการแต่งงานที่ช้าลงและการลดต่ำลงของภาวะเจริญพันธุ์เพิ่มขึ้นด้วย ยังไม่รวมค่านิยมทางสังคมต่างๆ ที่เปลี่ยนไปตลอดจนการสนับสนุนจากภาครัฐ⁸⁶ ทำให้ผู้หญิงตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของภาคเศรษฐกิจมากกว่าการมีครอบครัวหรือแม้แต่การทำกิจกรรมทางการเมือง

4.3 อุดมคติของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ยุคสร้างชาติ : มุมมองเรื่องเพศสภาพและวาทกรรมแห่งชาติ ทศวรรษ 1980

ตลอดระยะเวลาของการสร้างชาติผู้หญิงสิงคโปร์เดินทางอยู่บนทิศทางที่ถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคมที่เมื่อพิจารณาแล้วทำให้พบว่าวาทกรรมแห่งชาติสองชุดสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการควบคุมชีวิตและบทบาทของผู้หญิงตั้งแต่ทศวรรษ 1950-1980 ก็คือวาทกรรมเรื่องความเป็นแม่ (motherhood) ตามอุดมคติเรื่องครอบครัวแบบปิตาธิปไตยอันมีคติแบบขงจื๊อในยุคจารีตเป็นรากฐาน และวาทกรรมเรื่องความสำเร็จแบบผู้หญิงแห่งชาติที่รัฐได้ใช้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ของการทำงานและการเป็นแม่นำเสนอในฐานะ “ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์” ในแง่หนึ่งอธิบายได้ว่าอุดมการณ์ทางสังคมและการเมืองของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่เอื้อให้คติแบบจารีตสามารถดำรงอยู่มาได้ถึงช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่เป็นสมัยใหม่คือเงื่อนไขที่ขบขันให้ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ต้องปะทะและต่อรองกับวาทกรรมแห่งชาติเหล่านั้นมากขึ้น ในส่วนต่อไปนี้จะชี้ให้เห็นอุดมคติเรื่องเพศสภาพในมุมมองของผู้หญิงสิงคโปร์ยุคสร้างชาติต่อวาทกรรมกระแสหลักที่ถูกผลิตขึ้นโดยรัฐและผู้หญิงในอุดมคติของรัฐที่ถูกนำเสนอในฐานะต้นแบบของพวกเธอ

⁸⁶ Economic Development Board. Economic Development of Singapore, 1960 – 1990. (Singapore: Singapore Government Printer, 1991) cited in Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 1.

4.3.1 มโนทัศน์เรื่องครอบครัวและความเป็นแม่ของผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติใต้ โครงสร้างปิตาธิปไตยขงจื้อ

ในปี 1970 นิตยสาร Her World ตีพิมพ์บทวิเคราะห์เรื่อง “คุณอาจจะเป็นอัจฉริยะที่ถูกซ่อนไว้ (You Could be a hidden Genius)”⁸⁷ โดย ดร. อิสเบล เบลน (Isabel Blain) ผู้เขียนวิเคราะห์ความเห็นของเธอเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงจำนวนน้อยมากจะสามารถประสบความสำเร็จอยู่ในวงการต่างๆ ในระดับโลกได้ แม้ว่าพวกเธอจะเฉลียวฉลาดหรือเป็นอัจฉริยะก็ตาม ความน่าสนใจของบทวิเคราะห์ข้างต้นเกี่ยวข้องกับการที่ ดร.เบลน รู้สึกว่าสาเหตุที่ผู้หญิงไม่สามารถไปถึงความสำเร็จสูงสุดได้อย่างกว้างขวางเท่ากับที่เกิดในผู้ชายได้เป็นเพราะพื้นที่เหล่านั้น “ไม่ได้มีไว้สำหรับซินเดอเรลลาหรือเจ้าหญิงนิทรา” ซึ่งแฝงนัยยะเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงที่ต้องอยู่กับบ้านมากกว่าพื้นที่ข้างนอก บทวิเคราะห์ตอนหนึ่งอธิบายว่า

...มีเด็กผู้หญิงจำนวนมากพอๆ กับเด็กผู้ชายที่มีสติปัญญาในระดับสูงมาก ดังนั้นทำไมเด็กผู้หญิงที่ฉลาดๆ เหล่านั้นแทบจะไม่ได้อยู่ในจุดสูงสุดบ้าง? [เพราะ] ผู้หญิงที่เป็นอัจฉริยะมากมายได้ไปอยู่ในคนรุ่นถัดไปหมดแล้ว ... ผู้หญิงทำงานซ้ำซากจำเจที่บ้านอย่างการสอนลูกๆ และอุ้มพวกเขาอยู่ที่บ้านเพื่อดื่งศักยภาพของพวกเขาออกมา...การสอนและการเป็นแม่ จริงๆ แล้วมันก็อาจจะดีสำหรับคนที่ฉลาดถ้าไม่ใช่ว่าคนเก่งเหล่านี้ไม่เคยได้รับการสนใจจากสังคมข้างนอกบ้างเลย ผู้ชายที่ยิ่งใหญ่อยู่ข้างนอกแทบทุกคนติดหนี้แม่ของเขาอยู่...

ข้อคิดเห็นจากบทวิเคราะห์นี้ในแง่หนึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีชุดความคิดที่ทำให้เห็นการปะทะกันอยู่ระหว่างบทบาทของการเป็นแม่ที่ดีและมีศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูลูกซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติให้เป็นคนเก่งในขณะที่บทบาทหน้าที่นั้นปิดกั้นโอกาสในการเดินไปสู่ความสำเร็จของแม่ที่มีศักยภาพสูงเช่นกัน โดยดร.เบลน มองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพราะผู้หญิงทั้งหลายยังต้องอาศัยอยู่ในโลกที่วิชาชีพและการบริหารธุรกิจอยู่ในมือของผู้ชายซึ่งไม่ได้มีไว้สำหรับ ‘ซินเดอเรลลา’

การตีพิมพ์บทวิเคราะห์เช่นนี้ในนิตยสารผู้หญิงซึ่งเป็นที่นิยมทำให้เห็นว่าชุดความคิดเรื่องการเป็นแม่ในโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตยในสิงคโปร์เป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงอยู่ทั่วไป และความเห็นของ

⁸⁷ “You Could be a hidden Genius,” Her World (March 1970): 57.

ดร.เบลนข้างตันอาจกล่าวได้น่าจะเป็นหนึ่งในรูปแบบของปฏิกิริยาจากผู้หญิงในสิงคโปร์ต่อประเด็นนี้

สมาคมสตรีเพื่อการดำเนินงานและการวิจัย (AWARE) เป็นอีกกรณีตัวอย่างขององค์กรเคลื่อนไหวเพื่อสตรีที่ดำเนินงานโดยกลุ่มสตรีที่มีการศึกษาสูง รวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อต่อต้านนโยบายเพศสภาพต่างๆ ของรัฐบาลพรรคกิจประชาซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่กับประเด็นเรื่องการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงในอุดมคติเรื่องการเป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาไปพร้อมกับหน้าที่ของความเป็นแม่ไปด้วย โดยมองว่ารัฐ “จงใจยึดเยียดพวกเธอเข้าไปสู่วงจรของการแต่งงานและการมีบุตร (maternity)”⁸⁸ งานศึกษาของดอแรนและโจเซอธิบายว่าจากการวิเคราะห์ทัศนะของสมาชิกสมาคมสตรีฯ AWARE พบว่าโดยทั่วไปแล้วพวกเธอไม่ได้ปฏิเสธการแต่งงานหรือการเป็นแม่คน (motherhood) หรืออะไรทำนองนี้ที่รัฐชอบแนะนำให้ แต่พวกเธอไม่พอใจอย่างมากกับบทบาททางเพศสภาพ (gender) ในโครงสร้างของระบบจารีตที่ฝังอยู่กับระบบครอบครัว⁸⁹ รวมไปถึงความไม่พอใจอย่างมากขึ้นไปอีกในการสร้างภาพแทนเกี่ยวกับผู้หญิงที่มีการศึกษา (educated women) ซึ่งไม่แต่งงานมีครอบครัวว่าเป็น “ปัญหา” ของสังคมสิงคโปร์หรือไม่ก็เป็นภาวะเบี่ยงเบนในผู้หญิงโสดซึ่งมักเป็นวาทกรรมของรัฐและสื่อต่างๆ

ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 มาแล้วที่นโยบายเรื่องผู้หญิงเข้ามามีอิทธิพลเหนือชีวิตและร่างกายของสตรีมากขึ้น ชัดเจนที่สุดอย่างน้อย 2 นโยบาย ได้แก่ นโยบายลูกสองคน (Two Child Policy) และนโยบายแม่ที่มีการศึกษาดี (Graduated Mother Scheme) สองนโยบายนี้เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับโอกาสในการเข้าศึกษาและเข้าทำงานของผู้หญิงที่รัฐจงใจเปิดกว้างขึ้นเพื่อรองรับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ ที่เป็นเป้าหมายที่สำคัญกว่าผลประโยชน์ของพลเมืองหญิง ยังไม่รวมถึงการรณรงค์ที่มีลักษณะสองมาตรฐานอย่างการสนับสนุนให้ผู้หญิงแต่งงานและมีบุตรเฉพาะในกลุ่มผู้หญิงที่มีการศึกษาดี และทำงานดีเท่านั้นอีกด้วย นโยบายเพศสภาพของรัฐบาลจึงเป็นต้นตอสำคัญของความไม่พอใจของพลเมืองหญิงต่อรัฐ จากความรู้สึกเป็นเหยื่อของการบังคับใช้นโยบายเรื่องเพศกับผู้หญิง

⁸⁸ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 224.

⁸⁹ Lyons – Lee, “The “Graduate Woman” Phenomenon: Changing Constructions of the Family in Singapore,” *Sojourn* 13, 2 (1998): 317, cited in Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 224.

เพื่อประโยชน์ในทางบริหารอื่นๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อผู้หญิงซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศเช่นเดียวกับชายแต่ต้องเป็นผู้แบกรับทั้งแรงกดดันและความคาดหวังจากทั้งรัฐและครอบครัวไปพร้อมกัน⁹⁰

สองนโยบายข้างต้นเป็นการใช้นโยบายเพศสภาพที่มีผลต่อผู้หญิงโดยตรงและเป็นการรณรงค์ที่ชี้นำผู้หญิงว่าควรจะมีลูกกี่คนหรือหยุดมีลูกเมื่อใดก็ตามที่รัฐต้องการ กรณีนโยบายลูกสองคน (Two Child Policy) หรือที่รู้จักกันในนามโครงการ หยุดที่สองคน (Stop at Two) เป็นส่วนหนึ่งของโครงการรณรงค์เพื่อการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ ในปี 1972 (The 1972 National Family Planning Campaign) ภายใต้แนวคิดที่ว่าด้วย “การวางแผนอย่างชาญฉลาดสำหรับครอบครัวขนาดเล็ก เพื่อการเป็นครอบครัวมีสุข และสุขภาพดี (Plan Wisely for a Small, Healthy and Happy Family)”⁹¹ ซึ่งประกาศขึ้นโดย ฉั่ว เซียน ชิน (Chua Sian Chin) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 1972 โครงการนี้มีสาระสำคัญคือการกำหนดมาตรการควบคุมประชากรโดยรณรงค์ให้คู่รักมีบุตรไม่เกินสองคน⁹² ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ต้องการให้ผู้หญิงออกมาทำงานนอกบ้านได้มากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคการผลิตของสิงคโปร์ในช่วงเวลานั้น ในขณะที่นโยบายแม่ที่มีการศึกษา (Graduated Mother Scheme) ก็เข้ามาชี้นำว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาดีควรมีลูกอย่างน้อย 2-3 คนในขณะที่ผู้หญิงที่การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีนั้นการมีลูกสองคนก็นับว่าเพียงพอโดยรัฐใช้กระบวนการเพิ่มข้อต่อรองผ่านเงินรางวัลหรือสวัสดิการอื่นๆ แก่ผู้หญิงที่ทำตามนโยบายเหล่านั้นได้

ภายใต้นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานของรัฐ ยังทำให้เห็นความพยายามประกอบสร้างอุดมคติผู้หญิงในมิติของการเป็นแม่ผ่านนิยามบทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่อยู่เสมออย่างที่พบแม้รัฐบาลจะเน้นย้ำความเสมอภาคเรื่องโอกาสในการศึกษาหรือการจ้างงานที่มากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติผู้หญิงยังต้องเผชิญกับระบบการจำกัดโควตาโดยพื้นที่ส่วนใหญ่ยังถูกกันไว้สำหรับผู้ชาย

⁹⁰ Christine Doran and Jose Jim, “Globalization, the Patriarchal State and Women’s Resistance in Singapore,” p. 225.

⁹¹ หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องการวางแผนครอบครัวมีชื่อว่า คณะกรรมการวางแผนครอบครัวและประชากรแห่งชาติสิงคโปร์ (The Singapore Family Planning and Population Board ใช้ชื่อย่อว่า SFPPB)

⁹² S.H. Saw, *Population policies and programmes in Singapore* (Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 2005), p. 81.

ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้หญิงยังมีบทบาทหน้าที่ของความเป็นแม่ที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานหนักเต็มเวลาได้⁹³

การให้เหตุผลของ ลี กวน ยู นายกรัฐมนตรีทำให้เห็นว่ารัฐมองว่าหน้าที่ของการเลี้ยงดูลูกคือหน้าที่ของผู้หญิงแต่เพียงผู้เดียว แม้ว่าจะมีการรณรงค์ว่าผู้ชายต้องช่วยผู้หญิงแบ่งเบาภาระหน้าที่ในครอบครัวและชี้ให้เห็นว่านโยบายเรื่องเพศสภาพว่าด้วยความเสมอภาคของรัฐบาลนั้นในแง่หนึ่งก็วางอยู่บนฐานของแนวความคิดแบบปิตาธิปไตยซึ่งถือว่าผู้ถูกตีบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงไว้กับความเป็นแม่อย่างชัดเจน โดยพยายามนิยามบทบาทของผู้หญิงขึ้นมาใหม่ด้วยการขับเน้นเรื่องสำนึกและความรับผิดชอบขึ้นมาครอบไว้อีกชั้นหนึ่งด้วย สอดคล้องกับที่ โคเอะ โมอิ (Kho Ee Moi) อธิบายเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนสตรีหลายแห่งในสิงคโปร์ไว้ว่ารัฐต้องการให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมกับการพัฒนาประเทศในฐานะหน้าที่ของพลเมืองตามแผนการพัฒนากิจการของประเทศไทย⁹⁴ ในขณะที่วิชาการเรือนก็ยังต้องเรียนเป็นวิชาบังคับ⁹⁵

อย่างไรก็ดีไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามโนทัศน์เรื่องครอบครัวและอุดมคติความเป็นแม่ตามลักษณะอันพึงประสงค์ของรัฐบาลนั้นเองที่เป็นต้นตอของการปะทะสังสรรค์กันระหว่างรัฐและผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่เป็นพลเมือง เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วอุดมคติเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาอาจไม่ใช่อุดมคติชุดเดียวกันกับที่ผู้หญิงสิงคโปร์จินตนาการไว้ วิทยานิพนธ์ของรัญวรัชญ์ พูลศรี ทำให้เห็นว่่านักเขียนหญิงชาวสิงคโปร์จำนวนหนึ่งในช่วงทศวรรษ 1970-1980 ปะทะสังสรรค์กับอุดมคติของรัฐด้วยการใช้วรรณกรรมวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลและความเป็นปิตาธิปไตยในสิงคโปร์ โดยพยายามนำเสนอภาพผู้คนในสิงคโปร์ยุคสร้างชาติที่ถูกละเลยโดยนโยบายรัฐที่ครอบงำวิถีชีวิตในทุกๆ มิติ เพื่อสะท้อนมุมมองกลับที่ของสิ่งเรียกว่าเป็นอุดมคติของรัฐ⁹⁶ งานเขียนหลายชิ้นใช้ตัวละครสตรีในการดำเนินเรื่องใน

⁹³ “PM’s National Day Rally Speech,” *Straits Times* (15 August 1983).

⁹⁴ Kho Ee Moi, “Economic Pragmatism and the ‘Schooling’ of Girls in Singapore,” *HSSE Online* 4, 2 (October 2015): 66.

⁹⁵ *Ibid.*, p. 68.

⁹⁶ รัญวรัชญ์ พูลศรี, “สตรีกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์สิงคโปร์ในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์เชื้อสายจีน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557). หน้า 80.

ฐานะผู้ได้รับผลกระทบจากอำนาจปีศาจไต้ของรัฐบาลและบุรุษ⁹⁷ เป็นตัวแทนของการต่อต้านแนวคิดรัฐนิยมและส่วนรวมนิยม (collectivism) ของรัฐเพื่อทวงถามเสรีภาพของปัจเจกชน⁹⁸ แคทเธอริน ลิม (Catherine Lim)⁹⁹ คือหนึ่งในนักเขียนหญิงชาวสิงคโปร์ที่มีชื่อเสียงและผลิตงานเขียนมากมายเกี่ยวกับการวิพากษ์รัฐบาลพรรคกิจประชาที่โด่งดังคนหนึ่งในทศวรรษ 1970-80 ที่ใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการสะท้อนปัญหาของผู้หญิงสิงคโปร์ที่ต้องต่อสู้และประคับประคองตนเองอยู่ภายใต้ค่านิยมและระบอบสังคมที่ปีศาจไต้มีอิทธิพลอยู่ในแทบทุกๆ พื้นที่ อาทิ รวมเรื่องสั้นชุด *The Shadow of a Shadow of a Dream*, *Third Gradaunt's Story*, *The English Language Teacher's Secret*, *Properly Married* และ *Love* เป็นต้น¹⁰⁰ วรรณกรรมของลิม คือหนึ่งในเสียงสะท้อนว่าอุดมคติเรื่องแม่ที่มีการศึกษาดีของรัฐชี้ให้เห็นว่ารัฐมองผู้หญิงสิงคโปร์ที่จบปริญญาตรีว่ามีหน้าที่สำคัญคือการเป็นผู้ผลิตมันสมองของชาติเพื่อขับเคลื่อนประเทศสู่อนาคตมากกว่าจะให้ความสำคัญกับความสามารถและความพึงพอใจในเชิงปัจเจกของผู้หญิง¹⁰¹

⁹⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 111.

⁹⁸ วิทยานิพนธ์ของ รัญวรัญญ์ พูลศรี อธิบายว่านวนิยายเรื่อง *Rice Bowl* ของชูเดิน คริสทีน ลิม ใช้เหตุการณ์เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของสหภาพนักศึกษามาใช้เป็นโครงเรื่อง โดยใช้ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษเป็นตัวละครหลักในการเรียกร้องให้สิงคโปร์มีความเป็นปัจเจกนิยม ดูเพิ่มเติมใน รัญวรัญญ์ พูลศรี, “สตรีกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์สิงคโปร์ในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์เชื้อสายจีน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557). หน้า 111.

⁹⁹ แคทเธอริน ลิม (Catherine Lim) คือหนึ่งในนักเขียนอาชีพที่เป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษ มีวิถีคิดและอุดมการณ์ที่เป็นสมัยใหม่ มีชื่อเสียงในฐานะนักเขียนที่มีอุดมการณ์สตรีนิยมตั้งแต่สมัยสร้างชาติก่อนที่งานของลิมจะถูกกระงับตีพิมพ์ในสิงคโปร์จนต้องออกไปผลิตงานให้กับสำนักพิมพ์ต่างประเทศ ในช่วงทศวรรษ 1990 ดุบหบาทและประวัติของลิมเพิ่มเติมได้ที่ รัญวรัญญ์ พูลศรี, “สตรีกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์สิงคโปร์ในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์เชื้อสายจีน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557). และ Lim Yi-En, *Women in Bondage: The Stories of Catherine Lim*, (Singapore: Times Books International, 1999).

¹⁰⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 146.

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 150. ดูงานเขียนที่เกี่ยวกับการวิพากษ์นโยบายของรัฐบาลพรรคกิจประชาในทศวรรษ 1970-80 โดยเฉพาะในมิติของการต่อต้านปีศาจไต้ของจื้อ เพิ่มเติมได้ Catherine Lim, *Little Ironies: Stories of Singapore* (Singapore: Heinemann Asia, 1978); Catherine Lim, *The Shadow of a Shadow*

ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมาแล้วที่เห็นได้ชัดว่าการปะทะกันระหว่างค่านิยมเรื่อง ‘ผู้หญิงเก่งผู้หญิงดี’ สัมพันธ์อยู่กับการออกมาทำงานนอกบ้านของผู้หญิงมากขึ้น มีกรณีที่ผู้หญิงกลุ่มที่ไม่ได้ออกไปทำงานเพราะค่านิยมเรื่องการออกไปทำงานนอกบ้านของผู้หญิงยุคใหม่ทำให้ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านแต่เพียงอย่างเดียวอาจต้องเผชิญกับการถูกกดดันจากสังคมรอบตัวเธอ ในปี 1972 ผู้หญิงคนหนึ่งเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เดอะ สเตรทส์ ไทมส์ ว่าเธอนั้นตกอยู่ในสภาพที่ถูกสังคมมองว่าเป็นคนขี้เกียจเพราะไม่ยอมออกมาทำงานนอกบ้านทั้งที่การเป็นแม่บ้านนั้นก็มีความที่ต้องรับผิดชอบมากมาย เหนือไปกว่าการระบายความอัดอั้นนั้นเราจะพบว่าผู้หญิงสิงคโปร์มีมุมมองต่อบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ของตัวเองอย่างไร ดังความตอนหนึ่งที่จะยกมาต่อไปนี้ชี้ให้เห็นว่าเธอมีทัศนะว่าการเป็นแม่ที่ดีนั้นต้องวัดกันที่คุณภาพ (ความสามารถในการเลี้ยงบุตรอย่างมีประสิทธิภาพ) ไม่ใช่ปริมาณ

...การเป็นแม่อยู่ที่บ้านมีประโยชน์กว่าการเป็นแม่ที่ออกไปทำงานข้างนอกแน่นอน ...นี่คือเรื่องจริง เราได้เห็นทุกการเติบโตของลูกๆ เราปลูกปั้นบุคลิกลักษณะของลูกเราได้เพราะว่าเราได้สอนพวกเขาให้พัฒนาและปลูกฝังมารยาทและพฤติกรรมที่ดี เราแนะนำเขาได้ในช่วงเวลาที่เขาสนใจเรื่องยากๆ และสิ่งพิเศษที่สุดก็คือเราได้ทำมันในแบบที่เราอยากทำ... อย่าทำให้เราดูเหมือนกับว่าเป็นแม่ที่อยู่บ้านไปวันๆ เล่นไพ่จนกระทั่งจอกทุกวัน หรือนั่งจิบกาแฟอยู่ในบ้านแล้วก็ไม่ทำอะไรเลย ...มีบ้างที่ทำอย่างที่ว่ามา แต่ไม่ใช่ทั้งหมด.. แม่ที่อยู่บ้านมีอะไรต้องทำมากมายทำไมถึงยังมีคนที่คิดว่าพวกเราเป็นคนขี้เกียจ น่าเบื่อ แล้วก็โรคประสาท?¹⁰²

กรณีนี้ทำให้เข้าใจได้ว่านโยบายการดึงผู้หญิงออกไปทำงานไม่เพียงแต่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับโครงสร้างหน้าที่ของพลเมืองหญิง แต่ระบบสังคมแบบใหม่ยังก่อให้เกิดความแตกต่างและการประเมินคุณค่าเรื่องการเป็นแม่ที่ดีด้วย กรณีข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงสิงคโปร์

of a Dream (Singapore: Heinemann Asia, 1987) และ Catherine Lim, *O Singapore!* (Singapore: Times Book International, 1989) เป็นต้น

¹⁰² “Mothering – it’s the quality, not quantity that counts,” *The Straits Times* (27 May 1972): 18.

ไม่ได้ปฏิเสธการเป็นแม่อีกทั้งยังมีสำนึกเรื่องความเป็นแม่ที่แตกต่างกันในกรณีข้างต้นนี้คือกลุ่มที่ไม่ได้ยินยอมพร้อมใจจะออกไปทำงานนอกบ้านที่ต้องทำให้ต้องทอดทิ้งลูกไว้กับคนอื่น

ฉันอยากจะรู้จริงๆ ว่าใครจะมาดูแลลูกๆ ให้ – คนใช้หรือ?...พวกเขาจะดูแลลูกคุณได้เหมือนที่คุณต้องการหรือเปล่า...บางคนเลี้ยงด้วยวิธีการที่ล้าสมัย คุณจะทนให้มันเกิดขึ้นเพียงเพราะว่าบรรยากาศรอบตัวบังคับคุณอยู่หรือ? ...คุณภาพของการเป็นแม่ต่างหากที่ต้องใส่ใจอย่างแท้จริง ...¹⁰³

อันที่จริงแล้วนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการเตรียมผลักดันผู้หญิงสิงคโปร์เข้าสู่ตลาดแรงงานและวงจรของการประกอบอาชีพนั้นมีการเตรียมความพร้อมตั้งในระดับเยาวชน เด็กผู้หญิงเองก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ด้วยการถูกฝึกให้มีความรู้และทักษะมากพอที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ในปี 1968 ช่วงที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์กำลังเติบโตและผู้หญิงเริ่มเข้าสู่ระบบการทำงานนอกบ้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกฎหมายและการพัฒนาแห่งชาติกล่าวกับนักเรียนหญิงของโรงเรียนแห่งหนึ่งเรื่องที่พวกเธอต้องตระหนักว่าพวกเธอต้องเติบโตขึ้นมาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศด้วย ดังความตอนหนึ่งว่า

ถ้าพวกหนูต้องการความเท่าเทียมในการปฏิบัติอย่างเช่นที่เด็กผู้ชายได้รับ พวกหนูเองก็ต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมเช่นกันสำหรับการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่จะเปลี่ยนไป เหตุผลแบบตรงไปตรงมาเลยก็คือพวกเราไม่สามารถปล่อยให้เด็กผู้ชายทุกคนไปเรียนในสถาบันอาชีวะและให้เด็กผู้หญิงทั้งหมดเรียนเรื่องด้านวิชาการอยู่แต่ในโรงเรียนได้ อีกแง่หนึ่งก็คือเด็กผู้หญิงอย่างพวกหนูต้องทำงานหนักเท่าๆ กันกับเด็กผู้ชาย และไม่ได้โตขึ้นมาเพื่อเป็นแม่บ้านที่ต้อยตางแต่ยังต้องทำคุณประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจด้วย¹⁰⁴

คำกล่าวข้างต้นช่วยชี้ชัดว่าทัศนคติของรัฐต่อเยาวชนหญิงที่จะเติบโตไปเป็นพลเมืองหญิงในอนาคตวางอยู่บนความคาดหวัง 2 เรื่อง ได้แก่ การเป็นแม่บ้านในพื้นที่ของบ้านและการเป็นฟันเฟืองทางเศรษฐกิจในพื้นที่ทางสังคมในฐานะพลเมือง อย่างไรก็ตามข้อความที่ยกมานี้อาจทำให้มองเห็น

¹⁰³ Ibid., p. 18.

¹⁰⁴ “Girls urged to work as hard as boys,” *The Straits Times* (27 July 1968)

ความพยายามของรัฐที่จะปลูกฝังให้เด็กผู้หญิงเข้าใจว่าตัวเองต้องพร้อมที่จะทำงานหนักให้ได้เหมือนเด็กผู้ชายก่อนพวกเธอจึงจะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันกับเด็กผู้ชายเหล่านั้น นำมาสู่ข้อวิเคราะห์ที่น่าสนใจต่อไปว่านิยามเรื่องความเท่าเทียมทางเพศของรัฐบาลพรรคกิจประชาชนนั้นแท้จริงแล้ววางอยู่บนภาระหน้าที่ต่อประเทศที่เท่าเทียมกันของพลเมืองหญิงและชายหรือหมายถึงสิทธิและความคุ้มครองที่เท่าเทียมกันที่พลเมืองพึงจะได้รับจากรัฐโดยเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ดีอุดมคติเรื่องการเป็นแม่และภรรยาที่ดีสำหรับสิงคโปร์ตลอดหลายทศวรรษของการสร้างชาตินั้นน่าจะเกี่ยวข้องกับการที่รัฐบาลโดยเฉพาะ ลี กวน ยู นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนเป็นพิเศษในฐานะกำลังของชาติในอนาคต ในแง่หนึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้หญิงในอุดมคติของรัฐชาติสิงคโปร์อย่างการได้รับการศึกษาก็เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการอบรมสั่งสอนเด็กๆให้เป็นประชากรคุณภาพเพื่อโอกาสในการแข่งขันของสิงคโปร์กับประเทศอื่นๆ ในอนาคต¹⁰⁵ ผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาจะสามารถขึ้นนำลูกๆ ให้พัฒนาได้ดีในโลกของการศึกษาเช่นกัน ในทศวรรษ 1970 เด็กและเยาวชนสิงคโปร์โดยเฉพาะเด็กๆ ชาวจีนจะยังได้รับการส่งเสริมให้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักและภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง โดยเมื่อเดือนธันวาคม ปี 1976 ลี กวน ยูให้เหตุผลว่าภาษาอังกฤษนั้นสำคัญแต่การรู้ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวจะนำไปสู่การเสียโอกาสเพราะ “ถ้าคุณอ่านและเข้าใจแต่ภาษาอังกฤษ...คุณจะไม่รู้เลยจริงๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในด้านอื่นๆ ของสิงคโปร์”¹⁰⁶

นอกจากนี้เห็นได้ชัดว่าการรณรงค์ให้เด็กๆ จริงจังกับการเรียนภาษานั้นสัมพันธ์กับค่านิยมแบบปรัชญาขงจื้อที่รัฐบาลใช้ในการขับเคลื่อนระบบบริหารในสิงคโปร์อย่างสำคัญด้วย ในแง่ของความต้องการใช้ภาษาเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนระบบคุณค่าแบบดั้งเดิมและอัตลักษณ์ความเป็นสิงคโปร์ให้โดดเด่นโดยไม่จำเป็นต้องเดินตามปรัชญาทางสังคมแบบตะวันตก

เพราะผมเชื่อว่าภาษาถ่ายทอดค่านิยมได้ การเรียนรู้ภาษาจีนหมายถึงการฝังเอาแก่นของประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมจีนลงไปด้วย คุณค่าแบบขงจื้อ (the Confucianist values) เรื่องความจงรักภักดี (loyalty) เกียรติยศ (honour) ระเบียบวินัย (disipline) ความ

¹⁰⁵ Jasmine S. Chan, “The Status of Women in a patriarchal state : the case of Singapore,” In *Women in Asia : Tradition, Modernity and globalization*, Louise Edwards and Mina Roces (eds) (New York : Routledge, 2009), p. 82.

¹⁰⁶ Janice Tay, *L K Y on Life* (Singapore : Straits Times Press Pte Ltd, 2016) p.44

กตัญญู (final piety) การให้ความสำคัญกับครอบครัว (emphasis on family) การเคารพต่ออำนาจ (respect for authority) ทั้งหมดที่ล้วนจำเป็นต่อการสร้างชาติและการปลูกฝังพลเมืองที่มีเกียรติด้วยค่านิยมเหล่านั้นจะช่วยสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมให้กับคนของเราในฐานะที่เราได้ปรับตัวเข้าหาโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว¹⁰⁷

การที่รัฐบาลพรรคกิจประชากรจริงจังกับการประกอบสร้างค่านิยมแบบตะวันตกเพื่อการป้องกันอิทธิพลตะวันตกนั้นยึดโยงอยู่กับการให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว บทบาทหน้าที่ของแม่และเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ รัฐบาลเชื่อว่าค่านิยมแบบเอเชียที่มีรากฐานความคิดแบบขงจื๊อจะคุ้มกันสิงคโปร์จากการครอบงำของตะวันตกได้ ในแง่ของการคุ้มกันเยาวชนสิงคโปร์จากค่านิยมแบบผิดๆ ในสายตาของลี กวน ยูนั้นเริ่มมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 แล้วที่อิทธิพลจากการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของเด็กนักเรียนในตะวันตกเพื่อเรียกร้องสันติภาพและการมีความรักแบบอิสระ (free love) กระตุ้นความกังวลของลี กวน ยูจนนำมาสู่แนวความคิดที่ว่าคุณค่าแบบดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวจะป้องกันค่านิยมแบบตะวันตกที่เลวร้ายในสายตาของลีได้¹⁰⁸ น่าสนใจว่าเมื่อค่านิยมแบบขงจื๊อกลับมาเป็นบรรทัดฐานทางสังคมในสิงคโปร์ ภาพลักษณ์ของความเป็นสมัยใหม่แบบอเมริกันที่เคยถูกวิพากษ์อย่างหนักในสมัยอาณานิคมอย่างกรณีของสาวจีนสมัยใหม่ในทศวรรษ 1930 ได้หวนกลับมาอีกครั้งในช่วงทศวรรษ 1970 ถึง 1980 คำกล่าวของลีที่จะยกมาต่อไปนี้แสดงให้เห็นความเกลียดกลัวระบบค่านิยมจากวัฒนธรรมตะวันตกที่อาจมาสู่เยาวชนสิงคโปร์เพราะลืมนึกว่าค่านิยมตะวันตกเหล่านั้นเป็นภัยต่อการพัฒนาของประเทศในช่วงเวลาของการสร้างชาติ “คนในประเทศเกิดใหม่ไม่สามารถไปเลียนแบบแฟชั่นและความคิดแบบตะวันตกร่วมสมัยอย่างนั้นได้ พฤติกรรมแปลกๆ อย่างการใช้ความรุนแรงในหมู่สาวในอเมริกาที่มั่งคั่งอย่างที่เราเห็นกันตามโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ไปด้วยกันไม่ได้เลยกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ด้อยพัฒนา ความสำคัญของการศึกษา ความมั่นคงและระเบียบวินัยในการทำงานเหล่านี้ต่างหากที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนา”¹⁰⁹ ซึ่งลืมนึกว่าประชาธิปไตยแบบอเมริกันอยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ข้างต้น

¹⁰⁷ Janice Tay, *L K Y on Life* (Singapore : Straits Times Press Pte Ltd, 2016) p.46-47.

¹⁰⁸ Devan Nair, *Socialism that works...The Singapore way*. (Singapore, Kuala Lumpur and Hong Kong : Federal Publications, 1976), p. 174.

¹⁰⁹ Ibid, p. 175.

และการรับเอาค่านิยมเช่นนั้นมาคือเรื่องอันตรายสำหรับสิงคโปร์¹¹⁰ ในปี 1979 ลี กวน ยูได้ส่งจดหมายถึงนายโก๊ะ เค็ง สวี (Goh Keng Swee) รองนายกรัฐมนตรีถึงความกังวลเกี่ยวกับเรื่องแพชชั่นและพฤติกรรมแบบวัยรุ่นตะวันตกว่า “เราจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวแบบดั้งเดิมทั้งหมดที่พบได้ในสังคมแบบเอเชีย”¹¹¹ โดยเน้นย้ำเรื่องการศึกษาด้านศีลธรรม ความรู้ทางศาสนาและหลักสูตรของจีอีในโรงเรียนซึ่งถือเป็นต้นตอของการรณรงค์เรื่อง “ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian Values)” ที่พัฒนาขึ้นเป็น อุดมการณ์ “ค่านิยมร่วมของเรา (Our Shared Values)” ในเวลาต่อมา

ที่สุดแล้วเราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาใช้การเมืองเทศสภาพกับยุทธศาสตร์ว่าด้วยความเสมอภาคจัดการกับโครงสร้างหน้าที่ของพลเมืองไปพร้อมกับการขยายอุดมการณ์ “ค่านิยมร่วมของเรา” ไปพร้อมกัน ดังนั้นโดยภาพกว้างๆ อาจอธิบายได้ว่าคติแบบขงจื๊อไม่ได้ครอบคลุมแค่เพียงเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงที่มีความพร้อมจะเป็นแม่แต่ยังเจาะลงมาถึงกลุ่มเยาวชน ผ่านกระบวนการปลูกฝังตั้งแต่ระดับทัศนคติไปจนถึงเรื่องความประพฤติ เด็กผู้หญิงที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ยุครัฐชาติจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าจะต้องพร้อมสำหรับการเป็นผู้หญิงที่จัดการเรื่องในบ้านได้ มีความสามารถในที่ทำงานเหมือนกับผู้ชายและต้องไม่มีพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมอย่างเช่นการเป็นพวกลัทธิฮิปปี้ (hippieism) ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบหัวรุนแรงตีความบนพื้นฐานของการเป็นประเทศที่อยู่ในช่วงสร้างชาติได้ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาเองอาจไม่ได้ตั้งใจที่จะใช้ระบบจารีตกดทับผู้หญิงด้วยอคติทางเพศมากไปกว่าการพยายามใช้ระบบจารีตจัดการกับรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศสภาพของชายหญิงในสิงคโปร์ให้เป็นไปในทิศทางที่รัฐมองว่าถูกต้องเหมาะสม ในกรณีที่เราเชื่อว่ารัฐให้ความสำคัญกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจและโอกาสในการแข่งขันของสิงคโปร์ในอนาคตเป็นหมุดหมาย เพราะความสามารถเข้ามาจัดการหน่วยเล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุดอย่างสถาบันครอบครัวให้อยู่ในลู่ทางที่จะอำนวยต่อเป้าประสงค์เหล่านั้นได้ย่อมนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ แต่อย่างไรก็ตามนโยบายเรื่องผู้หญิงในการเมืองเทศสภาพเหล่านั้นของพรรคกิจ

¹¹⁰ Lee Kuan Yew, 1959–90, Prime Minister’s speeches, press conferences, interviews, statements, etc. Singapore: Prime Minister’s Office cited in Michael D. Barr, “Lee Kuan Yew and the “Asian Values” Debate,” *Asian Studies Review* 24, 3 (2000): 310.

¹¹¹ Goh Keng Swee and the Education Study Team, *Report on the Ministry of Education, 1978* (Singapore : Government of Singapore, 1979), National Archives of Singapore [ออนไลน์] เข้าถึงโดย <http://www.nas.gov.sg/archivesonline/speeches/record-details/7b01f369-115d-11e3-83d5-0050568939ad>

ประชากรก็ได้ทำให้สิงคโปร์มีภาพลักษณ์ของการเป็นประเทศที่ใช้นโยบายเรื่องผู้หญิงดีกรอบผู้หญิงเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างเด่นชัดโดยเฉพาะในช่วงหลังการประกาศเอกราช¹¹²

4.3.2 นิยามความสำเร็จแบบ ‘ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์’: ภาพลักษณ์ที่ถูกขบขันโดยผู้หญิงสู่ผู้หญิง ทศวรรษ 1980

ตั้งแต่ทศวรรษ 1970–1980 ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่ก้าวขึ้นมาอยู่ในพื้นที่ทางสังคมผ่านตำแหน่งทางการงานระดับสูงมีเพิ่มมากขึ้นหากเทียบกับช่วงเวลาก่อนหน้าโดยเฉพาะช่วงสมัยอาณานิคม อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีผู้หญิงในครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไปซึ่งมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่สูงกว่าคนทั่วไปในสิงคโปร์ ผู้หญิงกลุ่มที่ประสบความสำเร็จตามคุณลักษณะแบบอุดมคติของรัฐบาลจะได้รับการส่งเสริมภาพลักษณ์ในฐานะหลักฐานของความเป็นกลางทางเพศจอมปลอมของสิงคโปร์ (the evidence of Singapore's gender neutral meritocracy)¹¹³ การพิจารณาคุณสมบัติต่างๆ ร่วมกันของพวกเธอจะยิ่งช่วยให้เราเข้าใจภาพผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในอุดมคติของรัฐบาลพรรคกิจประชาในช่วงเวลาของการสร้างชาติมากยิ่งขึ้น

แม้ตลอดระยะเวลาของการสร้างชาตินโยบายผู้หญิงในการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาจะทำให้เกิดปฏิกิริยาการตอบโต้และความไม่พอใจขึ้นในหมู่พลเมืองหญิงในวงกว้างแต่แน่นอนว่าไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนจะยืนอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับรัฐบาล ในทศวรรษ 1980 เราจะพบว่าผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จอยู่ในตำแหน่งการงานที่สูงแล้วจะได้รับการนำเสนอในฐานะ “ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์” เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของสิงคโปร์ยุคใหม่ที่สถานภาพของผู้หญิงได้รับการยกระดับให้ดีขึ้นอย่างที่สุดเมื่อเทียบกับหลายทศวรรษก่อนหน้า และสิ่งที่น่าสนใจต่อมาก็คือผู้หญิงเหล่านั้นเองที่กลายมาเป็นกระบอกเสียงและแรงสนับสนุนนโยบายเพศสภาพให้กับรัฐบาลว่ามีคุณภาพต่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติเพศสภาพของสังคมสิงคโปร์ได้ ใครหลายคนมีทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนไปของผู้หญิงนับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1970 เป็นต้นมาว่าอยู่ในระดับที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในตอนนั้นแล้ว

¹¹² Christine Doran and Jose Jim, “Marriage and Marginalisation in Singaporean politics,” *Journal of Contemporary Asia* 27,4 : 475.

¹¹³ Kenneth Paul Tan, *Governing Global-City Singapore: Legacies and futures after Lee Kuan Yew* (New York: Routledge, 2017), p. 65.

หากยังจำภาพผู้หญิงสูงวัยที่ดูภูมิฐานและทรงเกียรติในบรรยากาศแบบครอบครัวสุขสันต์จากสารคดีสั้นแนวประวัติศาสตร์ที่เผยแพร่เมื่อปี 2015 โดยสำนักงานเพื่อการพัฒนาสตรีภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวของสิงคโปร์ (The Office for Women's Development at the Ministry of Social and Family Development) ที่นำเสนอไปแล้วในบทก่อนหน้านี้ได้ ประเด็นที่กำลังจะวิเคราะห์ต่อไปนี้อาจนำไปสู่ความเข้าใจมากขึ้นว่าวาทกรรมเรื่อง “คุณย่า(คุณยาย) ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตที่สมบูรณ์”¹¹⁴ คือวาทกรรมเดียวกันกับผู้หญิงในอุดมคติแห่งรัฐชาติสิงคโปร์จากทศวรรษ 1970 – 1980 ผู้หญิงหลายคนที่ได้รับการส่งเสริมภาพลักษณ์ในฐานะผู้หญิงในอุดมคติของรัฐชาติสิงคโปร์ในช่วงหลังทศวรรษ 1980 เป็นต้นมานั้นเมื่อพิจารณาประวัติการศึกษาและการทำงานแล้วจะพบว่าล้วนมีคุณสมบัติที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยมโนทัศน์เรื่องผู้หญิงไทศวรรษของการสร้างชาติทั้งสิ้นและเกือบทุกคนทำหน้าที่ในฐานะโฆษกรัฐบาลเพื่อบอกว่ากฎบัตรสตรีในทศวรรษ 1960 นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงานในช่วงทศวรรษ 1970 ล้วนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จและตำแหน่งแห่งที่อันยิ่งใหญ่ของผู้หญิงสิงคโปร์ในทุกวันนี้

หนังสือพิมพ์ Today ตีพิมพ์บทความในเดือนธันวาคม 2006 กล่าวถึงความสำเร็จของลิม ฮวี ฮัว (Lim Hwee Hua) และนำเสนอเธอในภาพของต้นแบบของผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์ (the ideal Singapore woman) พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้หญิงเดินตามความสำเร็จแบบลิมในฐานะที่เธอสามารถรักษาสมดุลในเรื่องครอบครัว การงานและการบริการสังคมได้เป็นอย่างดี เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาถึงประวัติของเธอพบว่า ลิม เกิดในปี 1959 ก่อนจะเติบโตขึ้นมาในบริบทที่นโยบายเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชา กำลังดำเนินไปอย่างเต็มที่ ในฐานะทางครอบครัวที่เอื้อหนุนต่อการศึกษาลำเรียนที่สูง ลิมจบการศึกษาจากสถาบันแรฟเฟิลส์ (Raffle Institution) โรงเรียนเก่าแก่ของสิงคโปร์ก่อนจะได้ทุนไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ในสาขาคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์สำเร็จการศึกษาในปี 1981 ก่อนจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจการเงินจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียในปี 1989 ก่อนจะมีตำแหน่งแห่งที่ในทางการเมืองในร่วมกับรัฐบาลช่วงต้นทศวรรษ 2000 ถึงทศวรรษ 2010 ในฐานะหนึ่งในสมาชิกสภาผู้แทน

¹¹⁴ ถอดความจากเนื้อหาของสารคดีใน นาทีที่ 05:33 – 05:44 : you know what today girls are told 'go follow your dream you can be anything you want!'. MSF Singapore, Women Unlimited? [ออนไลน์], 7 ตุลาคม 2015. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=t8clWv-QqU4>

ราษฎรหญิง 17 คน จากจำนวน สส. ทั้งหมด 84 คนในสภา ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการบริหารกลางของพรรคกิจประชาและประธานองค์กร PAP Women's Wing นอกจากนี้ยังเคยทำงานในตำแหน่งกรรมการผู้จัดการของบริษัท เทมาเส็ก โฮลดิ้ง (Temasek Holding) ที่รัฐบาลลงทุนอยู่ด้วย ไม่ใช่แค่ภาพของการเป็นผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีศักยภาพในทางสังคมแต่ยังได้รับการเชิดชูในฐานะของการเป็นแม่ของลูกๆ ที่ประสบความสำเร็จทางการงานถึง 3 คนด้วย

“ผู้หญิงสิงคโปร์ทุกวันนี้ นับว่าดีมากในแง่ของการเข้าถึงการศึกษาและการจ้างงานหากเทียบกับคู่แข่งอื่นๆ ในภูมิภาค”¹¹⁵ ทศนะของลิม ฮวี ฮัวใน ปี 2006 ต่อพัฒนาการของสถานภาพผู้หญิงในสิงคโปร์ที่เปลี่ยนไปคือรูปแบบหนึ่งของทศนะจากผู้หญิงสิงคโปร์ กลุ่มที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ส่งเสริมทางการศึกษาอย่างจริงจังก้าวหน้าทางการงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นบุคลากรคนสำคัญของพรรครัฐบาล ซึ่งถือว่าเป็นคนละกลุ่มที่นโยบายต่างๆ ของรัฐบาลจะส่งผลกระทบต่อถึง ในแง่หนึ่งก็เพราะลิมสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศและมีฐานะเป็นสมาชิกพรรครัฐบาลประสบการณ์การเผชิญหน้ากับระบบโควต้าและการอดทนกับระบบค่าจ้างที่ไม่เท่าเทียมย่อมไม่มีผลต่อประสบการณ์ของเธอ ผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีคุณลักษณะตรงตามอุดมคติของรัฐอีกหลายคนที่มีภาพลักษณ์ที่คล้ายกันกับลิมก็มีทศนะในเรื่องเดียวกันนี้ไปในทิศทางเดียวกันโดยพวกเธอมักไม่ได้กล่าวถึงช่องโหว่ของนโยบายเพศสภาพทั้งหลายเพียงแต่บอกว่ามันคือจุดเปลี่ยนสำคัญของพื้นที่ทางสังคมที่เปลี่ยนไปของผู้หญิงซึ่งเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจแล้วถ้าหากพิจารณาโดยปราศจากอคติ

อย่างท้อลีน หว่อง (Aline Wong) ประธานองค์กรคนแรกของ PAP Women's Wing ที่ก่อตั้งเมื่อปลายทศวรรษ 1980 แสดงทศนะที่คล้ายกันไว้ในบทความเรื่อง “Fifty Years of Change and Struggle for Equality” เมื่อปี 2015 ว่าการเดินทางตลอด 50 ปีที่ผ่านมาของผู้หญิงสิงคโปร์ถือว่าดีขึ้นกว่าเดิมมากหรือน้อยที่สุดก็นับว่าดีกว่าช่วงเวลาของแม่หรือยายของพวกเธอ “ถ้ามองตามความเป็นจริงนะ.. แต่ถ้าว่าคุณมองผ่านสายตาแบบสตรีนิยมจัดๆ คำตอบก็คงจะเลือนรางอยู่”¹¹⁶

หว่อง ยังวิเคราะห์ต่อไปอีกว่าหลักการแบบสตรีนิยมที่ยึดสารัตถะเรื่องการปลดปล่อย (liberation) ความเท่าเทียม (equality) และความเป็นหนึ่งเดียว (solidarity) มีลักษณะที่เป็น

¹¹⁵ “Where are the women – paintings and all?,” *Today* (18 December 2006).

¹¹⁶ Aline K. Wong, “Fifty Years of Change and Struggle for Equality,” in *Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 2.

ปรัชญามากเกินไป ก่อนจะตั้งคำถามว่าท้ายที่สุดแล้วผู้หญิงที่มีแนวคิดสตรีนิยมสามารถปลดปล่อยตนเองได้จริงหรือไม่ ทักษะของ ห่วงข้างต้นทำให้เห็นชัดเจนว่าเป็นไปในทางเดียวกับทัศนคติของพรรคกิจประชาซึ่งไม่ค่อยเชื่อในหลักการสตรีนิยมและการเรียกร้องเรื่องความเท่าเทียมทางเพศเท่าใดนักและมองว่าสิ่งที่รัฐบาลได้ทำมาทั้งหมดถือว่าดีที่สุดแล้วเท่าที่จะเป็นไปได้

ดูเหมือนกับว่าเมื่อปี 2015 ที่ผ่านมาจะถูกยึดเป็นเป็นหมุดหมายสำคัญสำหรับการรำลึกถึงช่วงเวลาของการสร้างชาติสิงคโปร์ที่เวียนมาถึงปีที่ 50 นับตั้งแต่ปี 1965 ไม่ใช่แค่สื่อสารคดีทว่ายังมีสิ่งพิมพ์ที่ออกมาใช้โอกาสนี้นำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงสิงคโปร์ในช่วงเวลาหลายทศวรรษนั้นด้วย ในหนังสือเรื่อง *Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore*¹¹⁷ ได้รวมไว้ซึ่งบทความสั้นๆของผู้หญิงสิงคโปร์กว่า 18 คนที่บอกเล่าประสบการณ์ของพวกเธอในช่วงทศวรรษ 1950 – 1980 ที่สิงคโปร์กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ในบริบทรัฐชาติโดยทุกบทความจะสะท้อนมุมมองของพวกเธอต่อประเด็นเรื่องเพศสภาพที่ถูกนำเสนอว่ามีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในช่วงการสร้างชาติสิงคโปร์ไว้ ในประกอบด้วยผู้หญิงกว่า 31 คน ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจากหลากหลายสาขาอาชีพ อาทิ นักการเมืองหญิง นักวิทยาศาสตร์ นักเคลื่อนไหวสตรีหญิง นักสังคมวิทยา เอกอัครราชทูต นักกีฬาหญิงในตำนาน นักกฎหมายหญิง นักเขียนบทละครและนักประพันธ์ เป็นต้น บางคนในพวกเธอบอกเล่าประสบการณ์การเรียนรู้หนังสือตั้งแต่วัยเด็กก่อนจะได้ขึ้นมาสู่ตำแหน่งทางการงานที่เติมเต็มชีวิตของเธอ อย่างที่ คามี่ ลิม (Carmee Lim) สัตวแพทย์หญิงที่เติบโตขึ้นมาในทศวรรษ 1950 ในฐานะเด็กนักเรียนหญิงที่สนุกกับการเรียนหนังสือในโรงเรียนที่พ่อของเธอเป็นครูสอนภาษาอังกฤษและดนตรีซึ่งเป็นเรื่องยากมากสำหรับปัจจุบันที่พ่อของเธอจะได้เป็นครูทั้งที่ไม่มีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องมากนัก¹¹⁸ อย่างไรก็ตามก็คือแรงบันดาลใจของเธอ

¹¹⁷ Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (eds.), *Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore* (Singapore : World Scientific Publishing, 2015).

¹¹⁸ Carmee Lim, "Preparing Our Children for the Future," in *Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 25.

ชาน เฮง ชี (Chan Heng Chee) เอกอัครราชทูตหญิงประจำสหรัฐอเมริกาได้สังกัดกระทรวงการต่างประเทศของสิงคโปร์ อดีตอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ช่วงทศวรรษ 1970 เล่าประสบการณ์ของตนเองว่า

ฉันเคยถูกถามว่าคุณทำได้ยังไง ผู้หญิงเอเชียที่ขึ้นมาเป็นในสิ่งที่อยากจะเป็น...มันไม่จริงหรอกที่ว่าในวัฒนธรรมแบบเอเชียผู้หญิงต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ชาย?...ตั้งแต่ชีวิตการเรียนที่โรงเรียนและการเรียนที่มหาวิทยาลัยกระทั่งถึงอาชีพการงานแรกในชีวิตทางวิชาการของฉัน ฉันพูดด้วยความสัจจริงได้เลยว่าฉันไม่เคยเผชิญกับอุปสรรคอะไรเลยในแง่ของอคติทางด้านเพศสภาพ¹¹⁹ ..สิงคโปร์ข้ามผ่านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่มาแล้ว ตอนนั้นมันคือการเปลี่ยนจากการปกครองโดยรัฐบาลอาณานิคมไปสู่การปกครองตนเอง ... มันเป็นเวลาของการปลดปล่อยอาณานิคมมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนกำลังคนเกิดขึ้น ดังนั้นพลังของผู้หญิงจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการต้อนรับ....ตอนนั้นผู้หญิงไม่ต้องต่อสู้เพื่อการออกเสียงเลือกตั้ง เพราะกฎบัตรสตรีที่รัฐบาลรับรองให้ในปี 1961 ทำหน้าที่ปกป้องสิทธิสตรีและรับประกันความเสมอภาคทางกฎหมายแก่ผู้หญิงในเรื่องการแต่งงานและการหย่าร้าง กฎบัตรนี้ช่วยขจัดระบบการมีภรรยาหลายคนออกไป...ฉันเข้าสู่งานการทูตในปี 1989...ฉันไม่เคยเจอสิ่งที่เรียกว่าอคติในระบบราชการต่อผู้หญิงในแง่ของการปฏิบัติและความคาดหวังต่างๆ ถ้าจะมีอุปสรรคหลักๆ สักอย่างก็ผู้หญิงจะต้องสู้กับมันก็คงเป็นการต่อสู้กับความกลัวที่จะทะเลาะทแยงและการขาดความมูมานะ¹²⁰...ผู้หญิงควรต้องนิยามตนเองให้ได้ก่อนว่าอะไรคือความสำเร็จสำหรับพวกเธอ ถ้าหากว่าสิ่งที่พวกเธอต้องการไม่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานในการใช้ชีวิต ก็จงเปลี่ยนงานเสีย...”¹²¹

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อความบางตอนที่ยกมาอาจทำให้เห็นว่าไม่ใช่ผู้หญิงสิงคโปร์ทุกคนจะต้องรู้สึกไม่พอใจกับนโยบายต่างๆ ของรัฐและออกมาเคลื่อนไหวต่อสู้ การออกมาโต้ตอบนโยบายหรือดำเนินการบางอย่างเพื่อโต้ตอบรัฐบาลไม่ใช่ปรากฏการณ์เดียวกับที่เกิดขึ้นในสังคมสิงคโปร์ พบว่าหลายครั้งที่ผู้หญิง

¹¹⁹ Chan Heng Chee, “My Life to Live,” in *Our Lives to Live : Putting a Woman’s face to change in Singapore*, eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (Singapore : World Scientific Publishing, 2015), p. 32.

¹²⁰ Ibid., p. 34.

¹²¹ Ibid., p. 35.

สิงคโปร์ด้วยกันเองตั้งคำถามว่าควรแก้ไขอะไรก่อนระหว่างอิทธิพลจากรัฐบาลกับสำนึกเรื่องสิทธิที่ผู้หญิงต้องตระหนักด้วยตนเองก่อน เป็นความจริงที่ผู้หญิงสิงคโปร์ทั่วไปในสังคมจำนวนไม่น้อยหันหลังให้การเมืองด้วยตัวของตัวเองในช่วงเวลาที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจเต็มที่เพราะการหันไปสนใจเรื่องการทำงานและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอาจจะให้อะไรที่มากกว่าการเคลื่อนไหวทางอุดมการณ์

อาจไม่น่าแปลกใจที่ผู้หญิงในครอบครัวที่มีฐานะดีจะมีโอกาสก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งทางการเมืองและอำนาจมากกว่าคนอื่นโดยแทบจะไม่ต้องเผชิญกับแรงเสียดทาน แต่สิ่งที่จะต้องพิจารณาให้มากขึ้นกับประเด็นนี้ก็คือใครหลายคนที่ถูกนำเสนอในฐานะ “ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์” ต่างยกความดีความชอบให้กับนโยบายด้านการศึกษาและการจ้างงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาในช่วงเวลาของการสร้างชาติว่าเป็นเงื่อนไขเบื้องหลังความสำเร็จและความก้าวหน้าทางสังคมของผู้หญิงตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ทั้งที่เส้นทางความสำเร็จของพวกเธอไม่ได้เดินทางมาบนนโยบายเหล่านั้น เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับสูงจากต่างประเทศด้วยความสนับสนุนของครอบครัว

ประเด็นนี้อาจยังไม่สำคัญเท่ากับว่าตำแหน่งทางสังคมและการเมืองของพวกเธอยังทำให้พวกเธอมองไม่เห็นหรือจงใจที่จะมองข้ามความเหลื่อมล้ำและช่องโหว่ที่เป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้หญิงสิงคโปร์อีกจำนวนมาก ซึ่งปัญหาเหล่านั้นคืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์ชนชั้นล่างที่เหลือนไม่สามารถก้าวข้ามอุดมคติของตัวเองขึ้นมาเป็นผู้หญิงในอุดมคติของชาติสิงคโปร์ในความเป็นจริงได้ โดยง่ายอย่างที่ควรจะเป็น แม้ว่าอันที่จริงแล้วภาพความสำเร็จอย่างที่ถูกขับเน้นผ่านความสำเร็จของ “ผู้หญิงในอุดมคติของสิงคโปร์” จะเป็นอุดมคติที่แท้จริงของผู้หญิงสิงคโปร์ทุกคนก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการได้เรียนในสิ่งที่อยากเรียน การได้เลือกเส้นทางชีวิตครอบครัวอย่างอิสระในขณะเดียวกันก็ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายครอบครัว ตลอดจนการสามารถเข้าทำงานตามสาขาอาชีพในฝันได้โดยไม่ถูกกีดกันและได้รับความเป็นธรรมเรื่องผลตอบแทน ทว่าทั้งหมดที่กล่าวมายังคงเป็นเพียงอุดมคติสำหรับผู้หญิงสิงคโปร์ “ส่วนใหญ่” เรื่อยมาตั้งแต่สมัยสร้างชาติจนผ่านพันทศวรรษ 1980 มาแล้วทั้งนี้ก็เพราะว่าระบบสังคมและการเมืองที่มีปิตาธิปไตยขงจื๊อเป็นพื้นฐานไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้หญิงสิงคโปร์จากครอบครัวระดับกลางถึงล่างสามารถก้าวขึ้นมาสู่พื้นที่ของความสำเร็จอย่างเป็นปรากฏการณ์ได้จริงดังวาทกรรมที่ทั้งรัฐบาลและกลุ่มผู้หญิงในอุดมคติของรัฐบาลเองช่วยกันส่งเสริม

ท้ายที่สุดแล้วเราอาจเข้าใจได้มากขึ้นว่าประสบการณ์ สถานภาพ และภูมิหลังในชีวิตที่ต่างกันของผู้หญิงจีนสิงคโปร์เองมีผลต่อสำนึกเรื่องการต่อสู้ ปะทะ ต่อรองกับประเด็นเรื่องสิทธิที่แตกต่างกัน

สิ่งนี้ไม่เพียงทำให้เห็นความเหลื่อมล้ำเรื่องความเท่าเทียมทางเพศระหว่างหญิงและชายแต่ยังขบขันความเหลื่อมล้ำในหมู่ผู้หญิงสิงคโปร์ด้วยกันเองอย่างสำคัญ วาทกรรมจากรัฐในหลายเรื่องที่มีส่วนครอบงำชีวิต สิทธิและร่างกายของผู้หญิงไม่ได้ถูกตีกรอบโดยบุรุษเพียงอย่างเดียวอย่างที่เราเคยเข้าใจ แต่ยังถูกยืนยันโดยผู้หญิงด้วยกันอีกว่าการต่อสู้ทางอุดมการณ์อาจไม่ได้นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตมากเท่ากับการยอมรับในอำนาจและปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่รัฐจัดวางให้ สิ่งนี้ไม่เพียงตอกย้ำว่าผู้หญิงที่เป็นผู้ผลิตซ้ำความสำเร็จในอุดมคติให้กับผู้หญิงด้วยกันไม่ใช่คนที่จะมีสำนึกร่วมในมิติของการต่อสู้ฝ่าฟันหรือช่วยเหลือหนาช้ายังยืนหยัดเคียงข้างสถาบันผู้ผลิตสร้างนโยบายผู้หญิงที่มีฐานคิดแบบปิตาธิปไตยขงจื๊อ ทั้งที่หลายคนเคยเป็นแกนนำการต่อสู้เรื่องสิทธิให้ผู้หญิงสิงคโปร์ กล่าวให้ถึงที่สุดก็คือว่าเสียงของผู้หญิงสิงคโปร์ตลอดช่วงระยะเวลาของการสร้างชาติไม่เพียงถูกกลบด้วยเสียงของผู้ชายในสังคมปิตาธิปไตยแต่ยังถูกทำให้เบาลงไปอีกจากผู้หญิงคนสำคัญของรัฐที่ไม่มีประสบการณ์และสำนึกทางสังคมร่วมกันกับพวกเธออย่างแท้จริง

บทส่งท้าย

จากบทก่อนหน้านี้ชี้ให้เห็นว่า “ผู้หญิงในอุดมคติของรัฐชาติสิงคโปร์” วางอยู่บนความคาดหวัง 3 ประการ ได้แก่การคาดหวังให้ผู้หญิงมีความรู้และจบการศึกษาสูง เพื่อให้ผู้หญิงได้ใช้ความรู้และศักยภาพนั้นทำงานและขับเคลื่อนประเทศได้ ในขณะที่ก็คาดหวังให้ผู้หญิงไม่ละทิ้งบทบาทของการเป็น ‘แม่ของลูก’ ซึ่งเป็นอนาคตของชาติด้วย โดยผู้หญิงในอุดมคติของรัฐชาติสิงคโปร์นั้นเห็นได้ชัดเจนว่ามุ่งไปที่ผู้หญิงชาติพันธุ์จีนเป็นหลัก นำมาสู่สารัตถะในบทที่ 4 ที่ต้องการสะท้อนมุมมองกลับของผู้หญิงว่ามีอุดมคติเรื่องเพศสภาพต่างกับรัฐบาลอย่างไร ซึ่งอุดมคติคนละชุดซึ่งประกอบสร้างขึ้นผ่านมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพคนละแบบกับรัฐบาลคือชนวนสำคัญที่นำไปสู่การปะทะต่อรองอีกครั้งในทศวรรษ 1980

ที่ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในสมัยอาณานิคมเริ่มรวมกลุ่มทางสังคมและตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นนับแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา โดยการรวมกลุ่มต่างๆ ของผู้หญิงส่วนหนึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อการเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคทางเพศ การต่อต้านระบบผัวเดียวหลายเมีย การมองหาหนทางแก้ไขกฎหมายเรื่องการสมรสที่ยังมีช่องโหว่ ตลอดจนการเรียกร้องเรื่องการจ่ายค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรมประเด็นต่างๆ เหล่านี้คือชุดความคิดสมัยใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาจากอิทธิพลของภาวะสมัยใหม่แบบจีน

อาณานิคมของสิงคโปร์ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากขบวนการ 4 พฤษภาคม 1919 ที่มีส่วนทำให้ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์ปฏิเสธความคิดเกี่ยวกับการแบ่งแยกชนชั้น บทบาททางเพศ และความเท่าเทียมทางเพศซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่อยู่ภายใต้กรอบโครงสร้างทางสังคมตามคติขงจื้อ และกระแสความคิดสมัยใหม่จากตะวันตกอย่างแนวคิดสตรีนิยมที่เข้ามาก่อนแล้วตั้งแต่ทศวรรษ 1920 ซึ่งสองเงื่อนไขสำคัญข้างต้นมีส่วนทำให้ผู้หญิงที่เริ่มออกมามีบทบาทนอกบ้านผ่านการประกอบอาชีพและการพัฒนาสังคมมีความชอบธรรมที่จะตั้งคำถามกับความเหลื่อมล้ำต่างๆ ที่มีผลกับชีวิตของพวกเธอ กระทั่งในสมัยสร้างชาติผู้หญิงกลุ่มเดียวกันจึงเป็นแนวหน้าของการตั้งคำถามกับนโยบายเรื่องผู้หญิงทั้งหลายของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่ยังมีช่องโหว่ให้ผู้หญิงไม่สามารถเข้าถึงความเสมอภาคในการจ้างงานและศึกษาเล่าเรียนในคณะวิชาที่ต้องการได้เพราะแนวทางการจัดวางบทบาทบทบาทของผู้หญิงไว้กับวาทกรรมเรื่อง “ความเป็นแม่” ในฐานะหน้าที่พลเมือง

การตีความประเด็นเรื่องความเสมอภาคของรัฐไว้ที่ “โอกาส” ในการเข้าถึงศึกษาและการจ้างงานของผู้หญิงทำให้รัฐมองว่ารัฐได้มอบความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางเพศแล้วว่าการตีความประเด็นเรื่องความเสมอภาคของผู้หญิงสิงคโปร์เอาไว้กับ “สิทธิ” ในการเข้าถึงศึกษาและการจ้างงานจึงทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าคุณค่าพวกเธอยังไม่ได้รับความเสมอภาคจากการขยายโอกาสในการเข้าเรียนหนังสือและทำงานอย่างรัฐสัญญาเอาไว้ เพราะพวกเธอไม่ได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ชายในการเลือกเรียนหรือทำงานอะไรก็ได้ถ้าสาขาวิชาหรืออาชีพการงานนั้นเป็นสิ่งที่รัฐมองว่าไม่เหมาะสมหรือในที่นี้ก็คือไม่สอดคล้องกับบทบาทอื่นๆ ของผู้หญิงได้แก่การเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกในขณะที่การทำงานนอกบ้านเต็มเวลาเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ในขณะที่รัฐเองไม่ได้มองว่าการเข้ามาจัดการกับโครงสร้างหน้าที่ด้านเพศสภาพนั้นขัดต่อหลักการเรื่องความเสมอภาคแต่วางอยู่บนความคิดที่ว่า การจัดวางบทบาทนั้นถูกต้องเหมาะสมแล้ว ภายใต้บริบทที่รัฐบาลขบขันอุดมการณ์ “ค่านิยมร่วมของเรา” อย่างเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ ช่วงทศวรรษ 1980 เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ทำให้ในแง่หนึ่งแนวทางการบริหารที่มีฐานคิดตามคติขงจื้อมีอิทธิพลมากในหลายๆ มิติ โดยเฉพาะเรื่องการจัดวางบทบาทหน้าที่ทางเพศสภาพของคนในสังคมซึ่งมีส่วนในการเอื้อให้ระบบชายเป็นใหญ่ยังคงมีอิทธิพลในวงกว้าง อาทิ กฎหมายที่ยังมีช่องโหว่ต่างๆ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิง ตลอดจนปัญหาการจ่ายค่าแรงที่ไม่เป็นธรรมและระบบสวัสดิการหลายเมียที่ยังไม่หมดไป สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การเคลื่อนไหวตอบโต้ของผู้หญิงสิงคโปร์ที่มากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1970 - 1980 โดยกลุ่มคนที่เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการเรียกร้องก็คือพลเมืองหญิงที่มีการศึกษาซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบสร้างขึ้นมา

วิทยานิพนธ์บทนี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงสิงคโปร์ไม่ได้ต่อต้านนโยบายเรื่องผู้หญิงทุกนโยบายและไม่ได้ต่อต้านการเป็นแม่ ทว่าไม่ยอมรับต่อการตกอยู่ภายใต้ค่านิยมเรื่องการเป็นแม่ในโครงสร้างแบบปิตาธิปไตย เช่นเดียวกันกับที่พวกเธอไม่ได้ต่อต้านความคาดหวังของรัฐเรื่องที่ต้องการให้ผู้หญิงออกไปทำงานแต่ต่อต้านความไม่เป็นธรรมต่างๆ ในระบบการทำงานที่อิทธิพลปิตาธิปไตยมีผลต่อการเสียสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของพวกเธอ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นว่ามโนทัศน์เรื่องครอบครัวที่มีอิทธิพลทางความคิดแบบขงจื้ออยู่เบื้องหลังมีส่วนในการประกอบสร้างอุดมคติเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชาขึ้นมาแต่อย่างไรก็ตามมโนทัศน์เรื่องครอบครัวของรัฐบาลได้ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากฐานคิดคนละชุดกับพลเมืองหญิงซึ่งนำมาสู่การปะทะต่อรองกันในที่สุด แม้รัฐบาลจะเลือกใช้การเมืองเพศสภาพที่เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศอีกครั้งในทศวรรษ 1980 แต่ก็ไม่ได้ทำให้การปะทะต่อรองกันระหว่างระบบปิตาธิปไตยขงจื้อกับผู้หญิงจีนในสิงคโปร์สิ้นสุดลงได้ ตราบที่ลีและพรรคกิจประชา ยังคงเชื่อในความสมเหตุสมผลของระบบโครงสร้างหน้าที่ทางสังคมของชายหญิงสิงคโปร์อยู่รัฐบาลก็ยังคงต้องต้องปะทะต่อรองกับพลเมืองหญิงของตนเองที่ไม่สามารถยอมรับระบบซึ่งที่ยังเอื้อให้ระบบปิตาธิปไตยมีอิทธิพลกับการถูกกดทอนสิทธิของพวกเธอได้

บทที่ 5

บทสรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาความหมายของ “ผู้หญิงในอุดมคติของรัชชาติสิงคโปร์” ที่ถูกนิยามผ่านการดำเนินนโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลพรรคกิจประชา นับตั้งแต่การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของลีเมื่อปี 1959 เพื่ออธิบายมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่มีผลต่อการจัดการโครงสร้างหน้าที่และโครงสร้างความสัมพันธ์ของชายหญิงสิงคโปร์ให้สอดคล้องกับบริบทสร้างชาติ มโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของลีเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับรูปแบบการจัดระบบโครงสร้างหน้าที่ของผู้หญิงสิงคโปร์นับตั้งแต่การแยกตัวจากสหพันธรัฐมาเลเซียเมื่อปี 1965 จนตลอดทศวรรษ 1980 การศึกษานี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลจากหลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อที่สืบทอดมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารประเทศคือองค์ประกอบสำคัญที่อยู่เบื้องหลังมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพของลีและการดำเนินนโยบายเรื่องผู้หญิงต่างๆ ของพรรคกิจประชาอันมีผลต่อการให้ความสำคัญกับระบบครอบครัวและการจัดวางบทบาทของผู้หญิงไว้กับหน้าที่ของการเป็นแม่และภรรยา ในขณะที่พยายามให้ความหมายบทบาทหน้าที่ของผู้ชายไว้กับการทำงานนอกบ้านงานศึกษานี้วางอยู่บนข้อเสนอที่ว่ามโนทัศน์ด้านเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชามีผลอย่างสำคัญต่อกระบวนการสร้างชาติเพราะเป็นพื้นฐานของการออกแบบนโยบายเรื่องผู้หญิง ซึ่งนโยบายเรื่องผู้หญิงสมัยสร้างชาติเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นอุดมคติเรื่องผู้หญิงของรัฐเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้หญิงสิงคโปร์ยุคสร้างชาติ 3 ประการต่อไปนี้ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาดี 2) การเป็นผู้หญิงที่มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และ 3) การเป็นมารดาคุณภาพของเยาวชนที่มีคุณภาพ

ภายใต้บริบทสร้างชาติแนวทางของหลักจริยศาสตร์ขงจื้อปรากฏอยู่ในนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมที่รัฐบาลพรรคกิจประชาใช้บริหารประเทศทั้งในมิติที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์แบบจีนเพื่อทดแทนอิทธิพลตะวันตก หรือในมิติของการให้ความหมายกับสถาบันครอบครัวในฐานะหน่วยย่อยที่สำคัญยิ่งของรัฐ โดยหลักการแล้วหลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อเองสอดคล้องกับการนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารประเทศเพราะส่งเสริมให้คนในสังคมตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าปัจเจก ในขณะที่ส่งเสริมให้ปัจเจกพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าของสังคมเป็น

สำคัญ⁵⁰¹ เหนือสิ่งอื่นใดรัฐบาลพรรคกิจประชาได้ใช้แนวคิดตามหลักการแบบขงจื้อกับการบริหารจัดการสังคมในมิติของเพศสภาพด้วย นิยามเรื่องผู้หญิงสมัยสร้างชาติถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อขบเน้นของอัตลักษณ์ของสิงคโปร์ตามนิยามของระบบคุณค่าแบบเอเชีย ความพยายามของรัฐบาลพรรคกิจประชาในการจัดการระบบความสัมพันธ์ชายหญิงสะท้อนให้เห็นได้ผ่านความพยายามจัดสรรตำแหน่งต่างๆ ถูกที่ควรให้กับหญิงและชายในสังคมโดยการพยายามออกแบบนโยบายเรื่องผู้หญิงให้สอดคล้องกับบทบาทของการเป็นแม่ไปพร้อมกับการทำงานนอกบ้านเพื่อร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทว่าก็ยังคงให้น้ำหนักกับบทบาทของการทำงานสำคัญไว้กับผู้ชาย

ความเฉพาะตัวของสิงคโปร์ก็คือการเป็นเมืองท่าอาณานิคมจีนชาติเดียวในหมู่อาณานิคมสังคมจีนของอังกฤษที่สามารถเปลี่ยนผ่านตนเองขึ้นมาเป็นรัฐชาติในช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้เราสามารถมองเห็นอัตลักษณ์ของปิตาธิปไตยขงจื้อในสิงคโปร์ที่ถูกใช้ในฐานะเครื่องมือในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของชาติในกระบวนการสร้างชาติของสิงคโปร์ผ่านการจัดการความสัมพันธ์หญิงชายในช่วงเวลานั้นได้ด้วย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งพิจารณาไปที่การใช้การเมืองเรื่องเพศสภาพผ่านนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้หญิงและนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการขบเน้นคุณค่าของระบบครอบครัวของรัฐบาลพรรคกิจประชาและใช้นโยบายเพศสภาพเหล่านั้นศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองเรื่องผู้หญิงจีนสิงคโปร์ที่ไม่เพียงใช้บริบททางการเมืองเป็นฉากหลังของการทำความเข้าใจประสบการณ์ทางสังคมของผู้หญิงดังที่ประวัติศาสตร์นิพนธ์จำนวนไม่น้อยได้ทำการศึกษามาก่อนแล้ว เพื่อชี้ให้เห็นว่าการศึกษาประสบการณ์ของผู้หญิงสิงคโปร์ไม่เพียงมีประโยชน์ต่อการศึกษาแค่ในพื้นที่ของประวัติศาสตร์วัฒนธรรมแต่ยังสามารถอธิบายเข้าไปในมิติของประวัติศาสตร์การสร้างชาติและการเมืองได้อย่างน่าสนใจ

ในบทที่สองได้ใช้กรณีศึกษาสาวจีนสมัยใหม่ยุคอาณานิคมเป็นตัวละครหลักในการเล่าประวัติศาสตร์ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ ที่จะสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์ปะทะต่อรองกับมโนทัศน์ด้านเพศสภาพที่จัดวางโครงสร้างหน้าที่ของผู้หญิงไว้กับความเป็นแม่มาตั้งแต่สมัยอาณานิคมแล้ว การเกิดขึ้นของสาวจีนสมัยใหม่ในสิงคโปร์คือส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์สาวจีนสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

⁵⁰¹ James Legge, *The Analects of Confucius* (Auckland : The FloatingPress, 2010), p. 12.

อย่างเป็นปรากฏการณ์ทั่วโลกในช่วงทศวรรษ 1920-1930⁵⁰² โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเลือกใช้สาวจีนสมัยใหม่ในฐานะผลผลิตของภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมที่โดดเด่นขึ้นมาจากภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่แบบตะวันตกซึ่งเป็นอิทธิพลจากกระแสสมัยใหม่จากภายนอกที่เข้ามาสู่สิงคโปร์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และระบบโรงเรียนที่เจ้าอาณานิคมได้วางรากฐานไว้ให้ สาวจีนสมัยใหม่จึงเป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงสิงคโปร์ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านและเป็นสัญลักษณ์ของการปะทะกันกับขนบจารีตแบบจีนสิงคโปร์ที่โครงสร้างคดียังมีอิทธิพลอยู่ในสังคม ดังที่ครั้งหนึ่งภาพลักษณ์แบบสาวสมัยใหม่ได้นำมาสู่ประเด็นถกเถียงกันระหว่างหญิงชายในสิงคโปร์ว่าผู้หญิงที่มีภาพลักษณ์ของความทันสมัย เป็นบุคคลกลุ่มที่ ‘ไม่ควรแต่งงานด้วยเพราะไม่มีคุณสมบัติของการเป็นแม่และภรรยาที่ดี’ ข้อสรุปจากงานสัมมนาของสมาคมวรรณคดีจีนและความเห็นจากผู้ชายจีนจำนวนหนึ่งที่แสดงทัศนะของพวกเขาผ่านคอลัมน์ที่ถกเถียงในประเด็นนี้ในปี 1931 มองว่าสาวจีนสมัยใหม่เป็นบุคคลที่ไม่ควรแต่งงานด้วยก็เพราะว่าวิถีชีวิตที่ไม่อยู่กับบ้าน แต่งตัวเก่งและไม่ต้องการที่จะมีลูกซึ่งหนุ่มสิงคโปร์คนหนึ่งมองว่าวิถีชีวิตของสาวสมัยใหม่เป็นเหตุผลในการออกไปมีภรรยาเพิ่มได้โดยชอบธรรมของผู้ชาย “... ที่สุดท้ายก็ต้องไปหาภรรยาใหม่ตามธรรมเนียมแบบจีนที่ว่าหากภรรยาของใครไม่สามารถมีลูกชายให้ได้ก็จะได้รับอนุญาตให้ไปมีภรรยาเพิ่มได้ ... เพราะสาวสมัยใหม่จะยังคงรักสนุกกับการออกเที่ยวกลางคืนเพื่อเต้นรำ ดูหนัง”⁵⁰³ และผู้ชายจีนจำนวนไม่น้อยลงความเห็นว่าความคิดอ่าน บุคลิกและวิถีชีวิตของพวกเธอเป็นผลมาจากการศึกษาของพวกเธอ⁵⁰⁴ ในขณะที่สาวจีนสมัยใหม่ก็ได้ตอบกลับทัศนะที่โจมตีพวกเธอว่าผู้ชายที่อคติกับสาวจีนสมัยใหม่เหล่านั้นเพียงเคยชินกับความรู้สึกเหนือกว่าและ “พยายามกดพวกเธอเอาไว้เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ กับตัวเอง ‘การจะเปลี่ยนสิ่งเก่าแล้วแทนที่ด้วยสิ่งใหม่’ เพื่อชีวิตที่ดีกว่าของผู้หญิงไม่มีวันเกิดขึ้นในผู้ชายประเภทนี้ ซึ่งตอนนี้พวกเขากำลังกลัวว่าผู้หญิงที่มีความรู้ จะไม่อดทนต่อสิ่งที่พวกเขาปฏิบัติต่อพวกเธออีกแล้ว”⁵⁰⁵ เท่านั้น การตอบกลับของสาวจีนสมัยใหม่ไม่เพียงทำให้เห็นว่าผู้หญิงไม่ยอมรับการถูกตัดสินคุณค่าและยืนยันว่าผู้หญิงมีความชอบธรรมที่จะแสวงหาเป้าหมายและความก้าวหน้าของตนเองในขณะที่ตระหนักไปพร้อมกันว่า

⁵⁰² Modern Girl Around the World Research Group, “The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation,” In The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization ed. Alys Eve Weinbaum, pp. 2.

⁵⁰³ “The Modern Girl,” Malaya Tribune (31 December 1931): 11.

⁵⁰⁴ “Unmarriageable Girls.,” Malaya Tribune (8 December 1931): 3.

⁵⁰⁵ “Unmarriageable Girls.,” Malaya Tribune (15 December 1931): 12.

อคติต่างๆ เป็นผลมาจากบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมของผู้หญิงที่เปลี่ยนไปซึ่งขัดกับมโนทัศน์เรื่องความเป็นหญิงตามแบบฉบับของจารีตและพัฒนาการทางความคิดตลอดจนบทบาทของพวกเธอคือความกังวลที่แท้จริงของผู้ชายที่โง่เขลาสมัยใหม่

ในแง่หนึ่งการศึกษาสมัยใหม่ในสมัยอาณานิคมจึงเป็นปฐมบทของการปะทะกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายอย่างมีนัยยะสำคัญเพราะการศึกษาเป็นเงื่อนไขหลักในการนำพาผู้หญิงออกจากพื้นที่บ้านและมีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้น ไม่เพียงโอกาสในการทำงานหาเลี้ยงตนเองได้แต่ยังทำให้ผู้หญิงอ่านออกเขียนได้และสามารถขานรับองค์ความรู้และความคิดใหม่ๆ จากภายนอกได้เป็นอย่างดีด้วย กล่าวได้ว่าการศึกษาแบบตะวันตกที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมสมัยใหม่เมื่อรวมเข้ากับอิทธิพลทางความคิดจากการเคลื่อนไหวของขบวนการ 4 พฤษภาคม 1911 ที่เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในจีนยิ่งทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์ที่ได้รับการศึกษาตั้งแต่ทศวรรษ 1930 เป็นต้นมา โดยเฉพาะผู้หญิงจีนได้รับการหล่อหลอมมโนทัศน์เรื่องเพศสภาพชุดสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องการต่อต้านโครงสร้างปิตาธิปไตยขงจื้อโดยเฉพาะในระบบครอบครัว แนวคิดเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ และแนวคิดเรื่องความรักเสรีทั้งหมดนี้ทำให้ผู้หญิงสิงคโปร์ในสมัยอาณานิคมส่วนหนึ่งหันหลังให้กับระบบคลุมถุงชนมาสู่ระบบการเลือกคู่เอง⁵⁰⁶ซึ่งหมายถึงอำนาจในการตัดสินใจที่จะเลือกรูปแบบการแต่งงานเองได้เองด้วย ดังที่พบว่าในช่วงเวลาที่ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมปะทะกันกับประเพณีแบบจารีต หนุ่มสาวจำนวนไม่น้อยโดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีการศึกษาเลือกเข้าพิธีแต่งงานหมู่ (mass marriage) แบบตะวันตกที่รัฐบาลอาณานิคมจัดงานให้เพราะทันสมัยกว่าและประหยัดกว่าการแต่งงานตามประเพณีดั้งเดิมซึ่งเป็นประเพณีฟุ่มเฟือย (Lavish Traditional) การปฏิเสธการแต่งงานตามขนบประเพณีมาแต่งงานตามแบบตะวันตกเพราะเหตุผลเรื่องความทันสมัยในแง่หนึ่งจึงทำให้เห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ภาวะสมัยใหม่ปะทะกับชนบจารีตนั้น ประเพณีฟุ่มเฟือยถูกผลักดันให้เป็นสิ่งล้าสมัยใหม่ขณะที่ความประหยัด (Frugality) ก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย⁵⁰⁷ไปด้วย หนังสือพิมพ์ The Singapore Free Press เมื่อปี 1947 ทำให้เห็นว่าหนุ่มสาวจีนสิงคโปร์จำนวนไม่น้อยให้ความสำคัญ

⁵⁰⁶ Wei Xu, "From Marriage Revolution to Revolutionary Marriage: Marriage Practice of the Chinese Communist Party in Modern Era, 1910s-1950s," Doctor's Thesis, Department of Philosophy, The School of Graduate and Postdoctoral Studies The University of Western Ontario London, 2011. P.54.

⁵⁰⁷ Margherita Zanasi, "Frugal Modernity: Livelihood and Consumption in Republican China," The Journal of Asian Studies 74, 2 (May, 2015): 391-409.

สนใจการแต่งงานหมู่และคู่บ่าวสาวเหล่านั้นล้วนเป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพการงาน “คู่รักหนุ่มสาวชาวจีน 41 คู่ ... เจ้าบ่าวมีทั้งพ่อค้าและเสมียน เจ้าสาวหลายคนเป็นพยาบาล คุณครู และช่างเย็บผ้า”⁵⁰⁸ เจ้าสาวคนหนึ่งชื่อชิง ชิน ตวน (Ching Chin Tuan) ในการแต่งงานหมู่คราวเดียวกันนั้นให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์ The Straits Times ว่าเธอเข้าร่วมงานแต่งงานหมู่ครั้งนี้เพราะ “เราเข้าร่วมพิธีนี้ เพราะมันประหยัดเวลาและเงิน เราต้องการที่จะเดินตามจิตวิญญาณของจีนยุคใหม่และหนีให้พ้นจากแนวคิดเก่าๆ ที่ล้าสมัย”⁵⁰⁹ กรณีการแต่งงานหมู่ในสมัยอาณานิคมเป็นกรณีตัวอย่างที่ทำให้เห็นว่า ผู้หญิงจีนในสิงคโปร์เมื่อรวมกับสถานภาพและบทบาททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นแค่ผู้หญิงในพื้นที่บ้านเพียงอย่างเดียวสู่การออกมามีบทบาทในพื้นที่สาธารณะผ่านการประกอบอาชีพ ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทำให้ผู้หญิงมีอำนาจต่อรองที่มากขึ้นโดยเฉพาะในมิติของการต่อรองกับ โครงสร้างขงจื้อในระบบครอบครัว อย่างไรก็ดี กรณีของบ่าวสาวคู่หนึ่งในปี 1950 ซึ่งไม่สามารถเข้าร่วมพิธีแต่งงานหมู่ได้เพราะถูกพ่อแม่ขัดขวางหลังจากเห็นข่าวที่มีชื่อพวกเขาตกลงเข้าร่วมงานทาง หนังสือพิมพ์ทำให้เห็นว่าภาวะสมัยใหม่กับระบบจารีตยังคงต้องปะทะตอรองกันอยู่เรื่อยมาแม้เวลาจะ ล่วงมาจนทศวรรษ 1950⁵¹⁰ โดยกรณีนี้พ่อแม่ของคู่บ่าวสาวเปรียบเสมือนภาพตัวแทนของระบบเก่าที่ยังมีอิทธิพลกับชีวิตของคนรุ่นใหม่การปะทะตอรองกันระหว่างภาวะสมัยใหม่กับจารีตจึงเป็นคู่ปะทะที่ยังคงเกิดขึ้นเสมอในสังคมที่สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอยู่ อย่างไรก็ตามการศึกษาเรื่องสาวจีนสมัยใหม่ทำให้เห็นว่าอุดมคติเรื่องผู้หญิงสมัยอาณานิคมของสิงคโปร์ประกอบสร้างขึ้นจากมโนทัศน์เรื่องความเป็นหญิงจากทั้งคติแบบตะวันตกและแบบตะวันออก ผู้หญิงจีนสิงคโปร์ในสมัยอาณานิคมจึงต้องประคับประคองตัวเองอยู่บนอุดมคติผู้หญิงที่ประกอบไปด้วยชุดความคาดหวังจากทั้งรัฐบาลอาณานิคมที่จัดวางบทบาทหน้าที่และประกอบสร้างความเป็นหญิงแบบตะวันตกไว้ในแบบเรียนตลอดจนหลักสูตรต่างๆ ในขณะที่ต้องประคับประคองตัวเองอยู่ในสังคมที่คาดหวังให้พวกเธอมีความเป็นหญิงดีตามอุดมคติแบบคติขงจื้อด้วยพร้อมกัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าความรู้ความสามารถและอำนาจต่อรองที่เพิ่มมากขึ้นของผู้หญิงสิงคโปร์ที่เติบโตและพัฒนาสถานภาพตนเองขึ้นจากระบบการศึกษาที่วางรากฐานไว้โดยเจ้า

⁵⁰⁸ “38 Couples in Mass Marriage wedding,” The Singapore Free Press (29 September 1947): 5.

⁵⁰⁹ “38 Couples Married In Big Mass Wedding,” The Straits Times (29 September 1947): 5.

⁵¹⁰ “PARENTS FORBID MASS WEDDING,” The Singapore Free Press (24 January 1950): 5.

อาณานิคม ตลอดจนองค์ความรู้และอิทธิพลทางความคิดแบบสมัยใหม่ที่ภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมของสิงคโปร์นำเข้ามา นั่นคือเหตุผลของการใช้การเมืองเรื่องเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาตลอดช่วงทศวรรษ 1950–1980 นับตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1959 พรรคกิจประชาวางยุทธศาสตร์การลงเลือกตั้งอย่างรัดกุมโดยมีเป้าหมายเพื่อชนะการเลือกตั้งและสามารถจัดตั้งรัฐบาลปกครองตนเองโดยมีการปลดแอกสิงคโปร์จากระบอบอาณานิคมเป็นเดิมพัน จากที่เคยเป็นพรรคการเมืองมวลชนที่สามารถสร้างฐานคะแนนนิยมได้ในหมู่ชาวจีนที่มีการศึกษาและกลุ่มชาวจีนผู้มีรายได้น้อยเป็นหลัก ภายใต้ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญนั้นเป็นช่วงเวลาที่ “เสียงของผู้หญิง” สำคัญยิ่งสำหรับการรวบรวมฐานคะแนนของพรรค ในทศวรรษ 1950 ผู้หญิงสิงคโปร์เริ่มรวมกลุ่มทางสังคมมากขึ้นซึ่งเห็นได้ชัดว่าได้มีส่วนร่วมสร้างอำนาจต่อรองให้ข้อเรียกร้องต่างๆ ของผู้หญิงอย่างเรื่องการล้มล้างระบบการมีภรรยาหลายคนและการปรับปรุงกฎหมายการสมรสให้คุ้มครองผู้หญิงมากขึ้นได้รับการขานรับอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกโดยพรรคกิจประชาในช่วงก่อนการเลือกตั้งปี 1959 หลังจากที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าใดนักทั้งที่เคยได้รับการเสนอขึ้นมาก่อนหน้าแล้วตั้งแต่ทศวรรษ 1940 โดยกลุ่มสมาคมสตรีจีน การที่พรรคกิจประชาเป็นพรรคเดียวในขณะนั้นที่แสดงจุดยืนว่าจะยืนหยัดเคียงข้างผู้หญิงสิงคโปร์ทำให้คะแนนเสียงจากผู้หญิงสิงคโปร์ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้วในช่วงเวลานั้นหลังไหลไปที่พรรคกิจประชาเมื่อรวมกับคะแนนนิยมและยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่ถูกจัดการมาเป็นอย่างดีทำให้พรรคกิจประชาได้รับชัยชนะและขึ้นสู่การเป็นรัฐบาลในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม กิตติการศึกษานี้จะไม่นำไปสู่การอธิบายว่านโยบายผู้หญิงในการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาคือเครื่องมือในการแสวงประโยชน์หรือกดทับผู้หญิงอย่างที่งานประวัติศาสตร์นิพนธ์จำนวนหนึ่งได้อธิบายไว้แล้ว ทว่าต้องการจะทำให้เห็นว่าการเมืองเรื่องเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาถูกนำมาใช้ในฐานะเครื่องมือในการต่อรองอำนาจกับผู้หญิงที่เป็นพลเมืองเพื่อการประสานประโยชน์และการใช้การเมืองเรื่องเพศสภาพในฐานะเครื่องมือในการต่อนั้นจะยิ่งชัดเจนขึ้นไปอีกเมื่อสิงคโปร์เข้าสู่ช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญอีกครั้งหลังการถูกขับออกจากการเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐมาเลเซียในปี 1965

สารัตถะในบทที่สามจะทำให้เห็นว่าการเมืองเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่เริ่มต้นจากการประกาศจะนำพาความเสมอภาคทางเพศและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการจ้างงานมาสู่ผู้หญิงสิงคโปร์ทุกชนชั้นทุกชาติพันธุ์สามารถเรียกความสนใจจากผู้หญิงสิงคโปร์ได้อย่างมากและเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1959 ภายใต้บริบทที่ผู้หญิงสิงคโปร์ที่มี

บทบาททางสังคมมากขึ้นแล้วจึงทำให้พวกเธอได้มีส่วนร่วมในการผลักดันให้สิงคโปร์ประกาศเอกราชสำเร็จและอยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและการเมืองของสิงคโปร์มาโดยตลอด และมีส่วนอย่างสำคัญในการผลักดันให้เกิดตัวบทกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงสิงคโปร์ได้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นกฎบัตรสตรีที่ผ่านร่างกฎหมายออกมาในปี 1961 ที่จะช่วยคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์แก่ผู้หญิงเกี่ยวกับการสมรส การหย่าร้าง และทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา ก่อนจะมีกฎหมายที่ดูแลเรื่องการจ่ายค่าจ้างอย่างเป็นธรรมตามมาในปี 1962 กระทั่งปี 1965 ที่สิงคโปร์ถูกขับออกจากสหพันธรัฐมาลายาโดยไม่ตั้งตัว วิกฎติการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองครั้งนั้นคือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อบุคลิกในการบริหารที่จริงจังของลีและพรรคกิจประชา ตลอดจนความท้าทายมากมายที่บีบคั้นให้ลีและพรรคต้องเร่งสร้างสิงคโปร์ที่เข้มแข็งขึ้นมาบนปณิธานใหม่ที่ว่า “สิงคโปร์จะต้องรอด” บนเงื่อนไขที่ต้องอยู่รอดด้วยตัวของตัวเองท่ามกลางความท้าทายหลายประการไม่ว่าจะเป็นการจัดการกับภัยคอมมิวนิสต์ การสร้างความสมานฉันท์ในสังคมที่แตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนา ตลอดจนปัญหาการขาดแคลนขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ นำมาสู่การมุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์และอุตสาหกรรมตลาดเป็นเหตุผลสำคัญที่นำมาสู่นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาในผู้หญิงสิงคโปร์นับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ในขณะที่การขยายตัวของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศที่ทำให้แรงงานเป็นที่ต้องการ โดยทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มาของนโยบายขยายโอกาสในการทำงานในช่วงทศวรรษ 1970 โดยลีเองก็กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า “บทบาทของผู้หญิงในบริบททางสังคมอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วง 100 ปีที่ผ่านมาภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานหญิง สิ่งนี้นำไปสู่การให้การศึกษาแก่สตรีซึ่งนำไปสู่ความต้องการความเสมอภาคทางการเมือง สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิอันเท่าเทียม กรรมสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ทั้งก่อนและหลังการแต่งงาน ปัจจุบันแนวโน้มที่เกิดขึ้นคือการกำจัดทุกอคติ ความอยุติธรรมและการเลือกปฏิบัติในการให้โอกาสในด้านการศึกษางานและการให้สิทธิพิเศษ”⁵¹¹ ซึ่งในแง่หนึ่งเท่ากับว่าสตรีชนกว่าการศึกษาทำให้ผู้หญิงมีความคิดอ่านและตระหนักเรื่องสิทธิต่างๆ ของตนเองมากขึ้น กระนั้นความรู้ความสามารถของพวกเธอก็เป็นสิ่งที่รัฐต้องการและเรียกร้องให้ผู้หญิงสิงคโปร์มีความรู้และใช้ความรู้นั้นเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศในฐานะหน้าที่พลเมือง ขณะเดียวกันก็

⁵¹¹ Kuan Yew Lee, Speech by the prime minister, Mr. Lee Kuan Yew, at The International Women's Year Seminar Cum Exhibition at the DBS Auditorium on Monday, 1 September, 1975. P.1

พยายามแสดงออกว่าข้อเรียกร้องต่างๆ ของผู้หญิงนั้นรัฐบาลเองก็ได้ขานรับพวกเธอแล้วด้วยการพยายามกำจัดความอยุติธรรมต่างๆ ด้วยการขยายโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงาน สิ่งที่เกิดขึ้นจึงชี้ให้เห็นรูปแบบของการต่อรองเพื่อประสานประโยชน์กับพลเมืองหญิงของรัฐบาล อย่างไรก็ตามกรณีนี้ทำให้เห็นว่าอำนาจต่อรองและข้อเรียกร้องเรื่องความเสมอภาคทางเพศของผู้หญิงสิงคโปร์ในสมัยสร้างชาติสืบรากฐานมาจากสมัยอาณานิคมอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่สี่ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือจุดคลี่คลายให้เห็นว่าเงื่อนไขที่จะนำมาสู่การปะทะกันระหว่างรัฐและพลเมืองหญิงในสมัยสร้างชาติก็คือการที่มโนทัศน์เรื่อง “ผู้หญิงในอุดมคติ” ของรัฐ วางอยู่บนอุดมคติคนละชุดกันกับ “อุดมคติของผู้หญิง” จีนสิงคโปร์ที่เป็นพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาบนฐานที่ว่าผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยสร้างชาติคือคนกลุ่มเดียวกันกับผู้หญิงสิงคโปร์สมัยอาณานิคม หรือเป็นคนกลุ่มที่พัฒนาขึ้นมาจากความคิดสมัยใหม่ชุดเดียวกับที่เข้ามามีอิทธิพลตั้งแต่สมัยอาณานิคม อุดมคติเรื่องเพศสภาพของผู้หญิงสิงคโปร์ที่ถูกหล่อหลอมขึ้นมาจากภาวะสมัยใหม่แบบจีนอาณานิคมได้ส่งต่อมายังสมัยหลังอาณานิคมด้วยและยิ่งไปกว่านั้นเมื่อได้กลายมาเป็นสาระสำคัญที่ปะทะต่อรองกับนโยบายรัฐอีกครั้งในสมัยสร้างชาติ ไม่เพียงเพราะผู้หญิงสิงคโปร์สมัยสร้างชาติจะได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องความเสมอภาคทางเพศและการต่อต้านปิตาธิปไตยขงจื้อในระบบครอบครัวมาจากสมัยอาณานิคมแต่พวกเธอยังประกอบสร้างอำนาจต่อรองของตนเองขึ้นมาจากบทบาททางสังคมที่เพิ่มมากขึ้นจนมีความชอบธรรมในการเรียกร้องสิทธิต่างๆ มากขึ้นแล้วโดยเฉพาะนับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ทำให้นโยบายเรื่องผู้หญิงของรัฐบาลที่พยายามจัดการบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงเข้าไปอยู่ภายใต้โครงสร้างระบบครอบครัวจีนแบบดั้งเดิมไม่สามารถไปด้วยกันได้กับอุดมคติของผู้หญิงในช่วงเวลานั้น การปะทะสังสรกันระหว่างรัฐบาลกับพลเมืองหญิงในสมัยสร้างชาติเทียบเคียงได้กับการปะทะสังสรกันระหว่างบรรทัดฐานแบบขงจื้อที่ปะทะกันกับสาวจีนสมัยใหม่ในยุคอาณานิคม ที่มีมโนทัศน์เรื่องอุดมคติการเป็นแม่และภรรยาที่ดีเป็นประเด็นสำคัญในการปะทะนั้น เห็นได้ชัดเจนที่สุดโดยเฉพาะในช่วง ทศวรรษ 1970 ที่นโยบายรัฐหลายนโยบายจำกัดโควตาการเข้าศึกษาในหลายคณะวิชาของผู้หญิงในขณะที่ไม่สนับสนุนให้ผู้หญิงทำงานที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการเป็นแม่ กระทั่งเกิดนโยบาย “แม่ที่มีการศึกษา ปี 1984” มโนทัศน์เรื่องระบบโครงสร้างหน้าที่แบบปิตาธิปไตยขงจื้อของรัฐบาลจึงยังถูกขบขันจนนำมาสู่กระแสวิพากษ์วิจารณ์และการตอบโต้ขององค์กรสตรีต่างๆ ในวงกว้าง

สรุปได้ว่าภายใต้บริบทของการสร้างชาติ รัฐบาลคาดหวังให้ผู้หญิงออกมาสร้างคุณูปการต่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยความรู้ของพวกเธอเพื่อศักยภาพในการวิวัฒน์ไปข้างหน้าของสิงคโปร์และกระบวนการสร้างชาติด้วยการศึกษาของผู้หญิงนั้นก็ส่งผลให้ผู้หญิงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสิงคโปร์สมัยสร้างชาติอย่างยิ่ง ทว่าการมุ่งพัฒนาการศึกษาในหมู่ผู้หญิงนำมาสู่วิกฤตการณ์ที่สำคัญยิ่งอันเนื่องมาจากความคาดหวังของรัฐคือการลดลงของอัตราการเกิดของประชากร โดยแม่ที่มีคุณภาพที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต นั่นก็คือเหล่าผู้หญิงที่มีการศึกษา จึงกล่าวได้ว่าผู้หญิงสิงคโปร์ในช่วง 2 ทศวรรษแรกของการสร้างชาติ ถูกคาดหวังให้เป็นผู้หญิงที่มีความรู้และมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จนกระทั่งในทศวรรษ 1980 ปัญหาการแต่งงานช้าและมีบุตรลดลงในหมู่ผู้หญิงที่มีการศึกษาทำให้ที่รัฐบาลพรรคกิจประชาต้องนิยามหน้าที่ของพลเมืองหญิงสิงคโปร์ไว้กับบทบาทของ ‘ความเป็นแม่’ ให้ชัดเจนขึ้น ผ่านนโยบายและข้อเสนอมากมายเพื่อต่อรองกับผู้หญิงจีนสิงคโปร์ ให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่สำคัญสำหรับสำหรับอนาคตของชาติ กรณีนี้จึงทำให้ในทศวรรษ 1980 เป็นช่วงเวลาที่นิยามเรื่องผู้หญิงในอุดมคติของรัฐบาลสิงคโปร์ถูกให้ความหมายอย่างชัดเจนที่สุดนับตั้งแต่สร้างชาติสิงคโปร์มา โดยรัฐบาลนิยามผู้หญิงสิงคโปร์ยุคสร้างชาติไว้กับ 3 เงื่อนไขซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างชาติในมิติอื่นๆ อย่างสำคัญไม่ว่าจะเป็นหลักการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วยการศึกษา การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนอัตลักษณ์ความเป็นจีนด้วยการมุ่งนโยบายต่างๆ ไปที่พลเมืองหญิงที่เป็นคนจีน มากกว่าชาติพันธุ์อื่นๆ ซึ่งพลเมืองหญิงเหล่านั้นก็คือผู้ที่จะมีบทบาทเป็นทายาทที่สำคัญของสิงคโปร์ในอนาคตต่อไปนั่นเอง ท้ายที่สุดอาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาของการสร้างชาติอุดมคติเรื่องเพศสภาพที่จัดวางบทบาทหน้าที่ผู้หญิงไว้กับโครงสร้างแบบขงจื้อกลับมีอิทธิพลกับผู้หญิงจีนสิงคโปร์มากกว่าในสมัยอาณานิคมเพราะกฎหมายและการคุ้มครองตามระบอบการปกครองของรัฐบาลอังกฤษตลอดจนอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ไหลเวียนอย่างเป็นปกติในอาณานิคมทำให้ผู้หญิงยังสามารถใช้ความรู้ความสามารถแสวงหาความก้าวหน้าทางสังคมและมีอิสระในการใช้ชีวิตได้ ในขณะที่ผู้หญิงจีนสิงคโปร์สมัยรัฐชาติอยู่ภายใต้บริบทสร้างชาติที่รัฐบาลพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอดของสิงคโปร์

งานประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่ผ่านมาจำนวนไม่น้อยอธิบายว่าลีและรัฐบาลพรรคกิจประชานั้น ‘เพิกเฉย ละเลย หรือไม่ก็ไม่จริงจังกับการให้สิทธิและความเสมอภาค’ แก่พลเมืองหญิงสิงคโปร์และมุ่งแสวงประโยชน์กับผู้หญิงจากการเมืองเรื่องเพศสภาพเหล่านั้นเป็นหลัก วิชยานิพนธ์เล่มนี้พยายามที่จะทบทวนคำอธิบายเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความเสมอภาคโดยเฉพาะในมิติเรื่องเพศสภาพในโมโนทัศน์

ของสี่และของรัฐบาลพรรคกิจประชาใหม่ว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาไม่ได้ดำเนินนโยบายต่างๆ โดยตั้ง
 ต้นจากจุดหมายในการแสวงประโยชน์จากผู้หญิงโดยไม่มีมโนทัศน์เรื่องความเสมอภาคมาก่อน
 เนื่องจากแนวคิดเรื่องการสร้างสังคมที่เป็นหนึ่งเดียวเหนือเงื่อนไขความหลากหลายทางชาติพันธุ์และ
 วัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มามาก่อนแล้วตั้งแต่ทศวรรษ 1950 ในมิติของเพศสภาพก็เช่นกัน เมื่อพิจารณา
 จากครั้งที่สิงคโปร์เข้าร่วมกับสหพันธรัฐมาเลเซียเมื่อปี 1963 ปณิธานที่จะส่งเสริมความปรองดองและ
 เสมอภาคทางเพศ เชื้อชาติ และศาสนาตลอดจนทำให้การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกระดับเพื่อการสร้าง
 “มาเลเซียของชาวมาเลเซีย (Malaysian Malaysia)”⁵¹² ได้เกิดขึ้นแล้วแม้แนวคิดนี้จะนำมาสู่ความไม่
 ลงรอยทางการเมืองระหว่างสิงคโปร์และมาเลเซียในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติ
 จีนและมาเลย์ในสหพันธรัฐจนทำให้สิงคโปร์ถูกขับออกจากสหพันธรัฐในปี 1965 ทั้งที่เพิ่งรวมเข้ากับ
 สหพันธรัฐมาเลเซียได้เพียงสองปีก็ตาม ดังนั้นการอธิบายว่าสี่และพรรคกิจประชาบริหารสิงคโปร์โดย
 ปราศจากความตระหนักเรื่องสิทธิและความเสมอภาคทางเพศโดยสิ้นเชิงจึงไม่อาจนำไปสู่
 ประวัติศาสตร์การเมืองของผู้หญิงสิงคโปร์ได้เท่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตามวิพากษ์วิจารณ์ไม่ได้กำลัง
 ปฏิเสธว่ามโนทัศน์ด้านเพศสภาพของรัฐบาลพรรคกิจประชาไม่มีส่วนในการขับเคลื่อนความเป็นสังคม
 นิยมประชาธิปไตยของสิงคโปร์แต่ต้องการใช้ให้เห็นว่ามโนทัศน์ที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยนั้นวางอยู่บน
 ความเชื่อของรัฐว่าระบบโครงสร้างทางเพศสภาพแบบที่รัฐเลือกใช้นั้นถูกต้องเหมาะสมแล้วสำหรับ
 สิงคโปร์ ทำให้รัฐต้องใช้นโยบายเหล่านั้นต่อรองให้ผู้หญิงเข้ามาสู่โครงสร้างนั้นซึ่งมีองค์ประกอบของ
 หลักการและเหตุผลหลายประการที่เกินกว่าจะถูกอธิบายด้วยมุมมองเรื่องการกดขี่ผู้หญิงของอำนาจ
 ปิตาธิปไตยเพียงอย่างเดียว

ภายใต้บรรยากาศที่หลักจริยศาสตร์แบบขงจื้อถูกนำมาเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหาร
 ประเทศในหลายๆ ด้านโดยเฉพาะในแง่ของการขับเคลื่อนอัตลักษณ์ความเป็นจีนเพื่อต้านทานกระแส
 วัฒนธรรมและแนวคิดแบบตะวันตก ในที่รัฐต้องการแรงงานและความสามารถของผู้หญิงในการ
 ขับเคลื่อนประเทศความคิดความอ่านและอำนาจต่อรองผู้หญิงสิงคโปร์ก็มากขึ้นด้วย แม้อิทธิพลของ
 คติขงจื้อจะทำให้เชื่อในระบบโครงสร้างหน้าที่เรื่องการเป็นแม่ของผู้หญิงที่ว่าพรรคกิจประชาไม่
 สามารถใช้เพียงมโนทัศน์แบบจารีตในการชี้นำบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงสิงคโปร์ได้ เราจึงได้เห็นการใช้
 การเมืองเพศสภาพเป็นเครื่องมือในการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างมโนทัศน์นั้นแทนผ่านการ

⁵¹² สุรศักดิ์ สาระจิตร์, “แนวทางการสร้างชาติมาเลเซียของตงกูอับดุล ราห์มาน ค.ศ. 1951 – 1990,”
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 91

ใช้นโยบายและข้อกฎหมายต่างๆ ที่มีหลักการเรื่องความเสมอภาคเป็นเครื่องต่อรองแม้ว่าในสถานการณ์จริงผู้หญิงสิงคโปร์จะยังคงมองว่าความเสมอภาคต่างๆ เหล่านั้นยังไม่เอื้อประโยชน์ต่อพวกเธอเท่าที่ควรก่อนจะนำมาสู่การปะทะกันอีกครั้งระหว่างผู้หญิงสิงคโปร์กับบรรทัดฐานแบบจารีตในนโยบายที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและร่างกายของพวกเธอ

รายการอ้างอิง

หอจดหมายเหตุแห่งชาติสิงคโปร์

Annual Report on Education in the Federated Malay States for the Year 1931.

Supplement to the F.M.S. Government Gazette. Singapore: Government Printing Office. November 4, 1932, p. 7.

Commissioner-General's Office in Southeast Asia. Telegram to Secretary of State for the Colonies. September 12, 1950, Federal Secretariat Files 13130/50.

H.C. 347. 'Protector of Chinese to Colonial Secretary,' Enclosure I in No. 21, H.C. 347. London: Henry Hansard and Son, 1887. p.35.

Lee, Kuan Yew. Speech by the Prime Minister, Mr. Lee Kuan Yew, at The International Women's Year Seminar Cum Exhibition at the DBS Auditorium on Monday, 1 September, 1975. p.1

Lee, Kuan Yew. Speech by the Prime Minister, Mr. Lee Kuan Yew, at The PAP 25th Anniversary Rally held at the National Theatre on 20 Jan 1980. p.2 .

Lee, Kuan Yew. "National Day Rally 1983," (14 August 1983), Audiovisual and Recordings. Online Archives, National Archives of Singapore. Accession No. : 2010002983.

Lee, Kuan Yew. "The Search for Talent by Lee Luan Yew, Prime Minister," (12 August 1982), Speeches, National Archives of Singapore. No. lky1982081, p. 1 - 30.

Lee, Kuan Yew. "The Battle for Merger," Towards Socialism 5, Ministry of Culture Series of Twelve Talks Delivered between 13 September and 9 October 1961. Singapore: Government Printing Office, 1962. p. 23.

Lee, Kuan Yew. 1959-90, Priminister's speeches, press conferences, interviews, statements, etc. Singapore: Priminister's Office.

Report of the Commission of Inquiry into Corrupt, Illegal or Undersiderable Practises at Election. Singapore: Government Printing Office, 1958.

Singapore Legislative Assembly. Proceedings. (22 July 1955). Col. 406.

Standing Committee on Finance. “Training Course in the United Kingdom for Chinese Women Teachers.” Federal Secretariat Files 13130/50, 1950.

Straits Settlements. Report on the Progress of the Straits Settlements from 1859-60 to 1866-67. Singapore: Straits Settlements Press, 1867.

Straits Settlements. Straits Settlements Chinese Marriage Committee Report. No. 51, 1926.

Straits Settlements. The Law of the Straits Settlements: Women and Girls’ Protection Ordinance (Ord. XXVI of 1914). No.143 6-(1). London: Waterlow and Sons Limited, 1920. p.287.

The Tasks Ahead Part 1. Singapore: Petir, 1959.

The Tasks Ahead Part 2. Singapore: Petir, 1959.

“People’s Action Party.” Petir: 25th Anniversary Issue.

“Supplement to the F.M.S. Government Gazette.” November 4, 1932, 7.

“Supplementary Memorandum for Submission to the Conference of Rulers,” Federal Secretariat Files 13130/50/6, 1950.

เอกสารจาก CIA

“Malaya - August 1950” CIA-RDP08200457R005800160011-3 Approved for Release 1999/09/09.

“Pro Chinese Communist Attitude of Singapore Nan Chiau Jit Pao,” 13 Sep 1950. CIA-RDP82-00457R005700440007-1 (Approve for Release 2001/04/01).

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเอกสารความร่วมมืออื่นๆ

Chan Choy Siong. “Speech on the First Reading of the Bill for the Women's Charter.” Debates: Official Report. 12.6 (6 April 1960): col. 442-444.

CO 273/585, MRCA 29 (January 1933), p.11

- Cheng Siok Hwa. The Economic Characteristic of Women in Singapore, from Asian Regional workshop on the 'Role of Women in Contribution to Family Income'. Singapore: Clearing House for Social Development in Asia, 1976. p. 6.
- Goh, Jok Tong. "The Challenge and reward of Managing Success." Singapore Government Press Release. (29 July 1989): 2.
- Heng, Shi. "Zhongguo funü wenti taolun ji: Collected discussions of the question of Chinese women." Xin wenhua shushe 4 (1923): 73-81. cited in Lynn Pan. When True Love Came to China. Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015.
- PLCSS. Proceedings of the Legislative Council of the Straits Settlements (PLCSS), Singapore: Government Printing Office, 1888. B111.
- PLCSS. Proceedings of the Legislative Council of the Straits Settlements (PLCSS), Singapore.: Government Printing Office, 1894. C259 - 260.
- Quah, Jon S.T. "Singapore in 1983 : The Continuing Search for Talent." Asian Survey. 24, 2 (Feb 1984): 178-186.
- SCW to Sir George Rendel. 14 Dec. 1953
- SCW to the Governor in Council, 3 June 1957
- Secretary of Constitutional Commission to SCW, 29 Dec. 1953
- Siok Hwa Cheng. "Women in Singapore – Legal, Educational and Economic aspects." Institute of Humanities and Social Science College of Graduate Studies Nanyang University. 22 (March 1976): 22.
- Singapore Legislative Assembly Debates. 12, 1 (6 April 1960): col.454.
- Singapore Legislative Assembly Debates. (7 Mar 1956): 1719
- Singapore Free Press. (4 April 1952).
- Singapore Free Press. (7 June 1957).
- Singapore Free Press. (7 June 1957).
- Straits Times. (4 April 1952).
- Social Welfare Dept. to Mrs. S.K. Wong of the Chinese Ladies' Association, 15 Oct. 1948
- S. Goldberg. "Mixed message: Public policy and women in Singapore." Commentary 7, 2-3 (1987): 25-37.

The Straits Times. (15 January 1948): 6.

“A good year for Singapore.” The Straits Times. (30 November 1960): 6.

“A Page For Women Readers.” The Straits Times (22 March 1930): 15.

“Chinese Invited To Wed En Masse In Singapore.” The Straits Times (26 May 1947): 5.

“Christian Marriage Bill.” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (Weekly). (24 February 1898): 121.

“Dr Aline Wong heads PAP’s new Women’s Wing.” Business Times. (12 December 1988): 22.

“End of a Custom.” The Straits Times (4 July 1959): 8.

“Family Planning.” Her World. (October 1971): 6.

“Five-year PAP plan for S’pore.” The Straits Times. (26 April 1959): 1.

“Girls urged to work as hard as boys.” The Straits Times. (27 July 1968).

“Girls will represent colony.” The Straits Times. (22 October 1957): 5.

“Girls eliminate boys in first debates of ‘inter school’ contest.” The Singapore Free Press. (3 June 1960): 3.

“International Women’s Year World Conference Opening in Mexico.” The New York Times. (19 June 1975): 56.

“League Inquiry into Traffic in women.” The Straits Times. (14 August 1933): 19.

“Malaya’s V.D. Problem.” Malaya Tribune (12 September 1932): 14.

“Mass Marriage, Chinese Ceremony To Be Held This Month.” The Straits Times (4 December 1937): 12.

“Marriage patterns of graduates.” Business Times. (14 September 1987): 18.

“Mothering – it’s the quality, not quantity that counts.” The Straits Times. (27 May 1972): 18.

“Movement for rights of women ‘may be allowed’.” The Straits Times. (23 June 1975): 9.

“Now I’m a lady.” Malaya Tribune (10 January 1936): 20.

“Page 11 Advertisement Column 1.” The Straits Times (8 May 1939): 11.

“Page 15 Advertisement Column 1.” The Straits Times (3 June 1935): 15.

“PAP Women’s Wing launched.” New Paper. (3 July 1989): 2.

- “PAP Women’s Wing to hold forum next week.” The Straits Times. (21 April 1989): 23.
- “P.A.P. will fight for women,” The Straits Times (4 March 1957): 7.
- “Parents forbid Mass Wedding.” The Singapore Free Press. (24 January 1950): 5.
- “PM’s National Day Rally Speech.” Straits Times. (15 August 1983).
- “Singapore Assizes.” The Straits Times (1 June 1915): 7.
- “Singapore’s First Mass Marriage.” The Straits Times (31 January 1937): 5.
- “Singapore Workinggirls are mostly Chinese, Salaries Range From \$10 to \$300 Montly.” The Straits Times (14 August 1938): 14.
- “ Social Value of Women’s Smoking.” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser (4 June 1926): 14.
- “Survey on why some don’t want three, or more.” The Straits Times. (25 November 1989): 25.
- “Talent for the Future.” The Straits Times. (15 August 1983): 10–11.
- “The Modern Girl.” Malaya Tribune. (27 October 1932): 14.
- “The Modern Girl.” Malaya Tribune. (31 December 1931): 11.
- “Traditional wedding to be staged.” Singapore Monitor. (10 February 1984): 19.
- “Unmarriageable Girls.” Malaya Tribune. (8 December 1931): 3.
- “Unmarriageable Girls.” Malaya Tribune. (15 December 1931): 12.
- “Unmarriageable Girls.” Malaya Tribune. (16 December 1931): 14.
- “Untitled.” The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser. (11 November 1939): 3.
- “Weddings were big days.” The Straits Times. (1 April 1979): 13.
- “Where are the women – paintings and all?.” Today. (18 December 2006).
- “Wipe out Red: We face new threats.” The Straits Times. (21 November 1954): 9.
- “Woman’s Corner. The Modern Chinese Girl.” Malaya Tribune. (2 May 1931): 20.
- “ Women and the Women’s Movement.” Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 114.
- “Women’s Decade of uneven gains.” The Straits Times. (23 June 1985): 19.
- “Working Girl Contest.” The Straits Times. (9 March 1951): 4.

- “You could be a hidden Genius.” Her World. (March 1970): 57.
- “1988 baby boom hits 22-year high.” The Straits Times. (25 November 1989): 1.
- “38 Couples in Mass Marriage wedding.” The Singapore Free Press. (29 September 1947): 5.
- “\$1,000 Weddings now ‘Out of Fashioned’.” The Straits Times. (14 May 1949): 7.

หนังสือและบทความในหนังสือ

- เบน แอนเดอร์สัน (เขียน). กษิร ชีฟเป็นสุข และคนอื่นๆ (แปล). ชุมชนจินตกรรม: บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2552.
- สิทธิพล เครือรัฐติกาล. ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน, 2555.
- มิตเตอร์, รานา. ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่. แปลโดย สุทธิมาน ลิมปบุตรณ์. กรุงเทพฯ : Bookscape, 2562.
- วาสนา วงศ์สุรวัฒน์, พิพาตา ยังเจริญ, สาวิตรี เจริญพงศ์ และตินาร์ บุญธรรม. อารยธรรมตะวันออก. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- เออร์ เนสท์ ซี. ที.ชีว. ประวัติศาสตร์สิงคโปร์. แปลโดย เพ็ชรี สมิตร์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2557.
- Andaya, Barbara Watson. The Flaming Womb: Repositioning Women in Early Modern Southeast Asia. Honolulu: University of Hawai’ i Press, 2006.
- Balow, Tanie. Formations of Colonial Modernity in East Asia. United States of America: Duke University Press, 1997.
- Barmé, Scot. Woman, Man, Bangkok: Love, Sex, and popular Culture in Thailand. United State of America: Roman & Littlefield Publisher, Inc. 2002.
- Barr, Michael D. and Skrbis, Zlatko. Constructing Singapore: Elitism, Ethnicity, and the Nation-Building Project. Denmark: NLAS Press 2008.
- Bell, E.G., Laurie ed. Good Girls/ Bad Girls: Sex Trade Worker and Feminists Face to Face. (Toronto, 1987).

- Berger, Mark T. "Decolonizing Southeast Asia: Nationalism, Revolution and the Cold War." In Mark Beeson (ed.) Contemporary Southeast Asia: Regional Dynamics, National Differences. New York: Palgrave Mcmillan, 2004.
- Beynon, J. Masculinities and culture. Buckingham: open University Press, 2002.
- F. Cooper and A.L. Stoler. "Tensions of Empire." in Colonial cultures in a Bourgeois World. Berkeley: University of California Press, 2002.
- Chan, Heng Chee. "My Life to Live." in Our Lives to Live: Putting a Woman's face to change in Singapore. eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas. Singapore: World Scientific Publishing, 2015.
- Chan, Jasmine S. "The Status of Women in a patriarchal state: the case of Singapore." in Women in Asia: Tradition, Modernity and globalization. Louise Edwards and Mina Roces (eds). New York: Routledge, 2009.
- Chow, Tse-tsung. The May Fourth Movement: Intellectual Revolution in Modern China. Cambridge: Mass, 1960.
- Emerson, Rupert. Malaysia: A Study in Direct and Indirect Rule. Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 1937.
- Chua, Beng Huat. Communitarian Ideology and Democracy in Singapore. Singapore: Routlet, 1995.
- Chua, Daniel Wei Boon. "Avoiding Proximity: From Conflict to Common Interests." US – Singapore Relation, 1965-1975: Strategic non-alignment in Cold War. Singapore: NUS Press, 2017.
- Clammer, J. Straits Chinese Society. Singapore: Singapore University Press, 1980.
- Constance, Signam. "The Coming out of the Political Singaporean." in Our Lives to Live: Putting a Woman's face to change in Singapore. eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas. Singapore: World Scientific Publishing, 2015.
- Croll, Elisabeth. Changing Identities of Chinese Women: Rhetoric, Experience and Self-perception in Twentieth-century China. Hongkong: Hongkong University Press 1995.
- Delacoste, Frederique and Alexander, Priscilla, ed.. Sex Work: Writing by Women in the Sex Industry. London, 1988.

- Devan, Nair. Socialism that works. . . The Singapore way. Singapore, Kuala Lumpur and Hong Kong: Federal Publications, 1976.
- Freedman, Maurice. Chinese Family and Marriage in Singapore. London: Her Majesty's Stationery Office, 1957.
- Gilmartin, Christina Kelly (eds.). Engendering China: Women, Culture, and the State. Cambridge: Harvard University Press, 1994.
- Gerth, Karl. "Nationalizing Female Consumers." in China Made: Consumer Culture and The Creation of The Nation. USA: Harvard University Asia Center, 2003.
- Heng, Geraldine and Devan, Janadas. "State Fatherhood: The politics of nationalism, sexuality, and race in Singapore." in Women in Asia: Tradition, Modernity and globalization. Louise Edwards and Mina Roces (eds). New York: Routledge, 2009).
- Hill, Michael & Fee, Lian Kwen. The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore. London: Routledge, 1995.
- Ho, K.L.. The Politics of Policy-Making in Singapore. Singapore: Oxford University Press 2000.
- Hong, Lysa. "A City-State as Migrant Nation: Singapore from the Colonial to the Asian Modern." in Sites of Modernity: Asian Cities in the Transitory Moments of Trade, Colonialism, and Nationalism. Wasana Wongsurawat (ed.). Berlin: Springer.
- Hong, Lisa. "Conscripting Chinese Diasporic Culture into National Identity: Taming of the Tiger Balm Gardens," in The Scripting of a National History: Singapore and its Pasts Hongkong: Hongkong University Press, 2008.
- Hudson, Chris. Beyond the Singapore Girl: Discourses of Gender and Nation in Singapore. Denmark: NLAS Press, 2013.
- Hudson, Chris. "Dangerous Sexuality in Singapore: The Sarong Party Girl." in Adeline Koh and Yu-Mei Balasingamchow (eds.). Women and the Politics of Representation in Southeast Asia: Engendering discourse in Singapore and Malaysia. New York: Routledge, 2015.
- Hung, Chang-tai. War and Popular Culture: Resistance in Modern China, 1937-1945. Los Angeles: Berkeley, 1994.

- Ihara, Craig K. "Are Individual Rights Necessary? A Confucian Perspective." in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community. Kwong-loi Sun and David B. Wong (eds). Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Josey, Alex. Lee Kuan Yew: The Critical years (1971 - 1978). Singapore: Marshall Cavendish Edition, 2013.
- Kenley, David L. "The Singapore Chinese on the Eve of the New Culture Movement." New Culture in a new world : The May Fourth Movement and the Chinese Diaspora in Singapore, 1919 – 1932. Routledge: New York, 2003.
- Lawson, Stephanie. "Patriarchy and Resistance in Singapore." in Women, Activism and Social Change. Maja Mikula (ed.). New York: Routledge, 2015.
- Lee, Kam Hing and Tan, Chee-Beng. The Chinese in Malaysia. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 2000.
- Lee, Kuan Yew. The Singapore story: Memoirs of Lee Kuan Yew. Singapore: Singapore Press Holdings, 1998.
- Legge, James. The Analects of Confucius. Auckland: The Floating Press, 2010.
- Lian, Pang Cheng. Singapore's People Action Party: its History, Organisation and Leadership. Singapore: Oxford University Press, 1971.
- Lim, Carmee. "Preparing Our Children for the Future." in Our Lives to Live: Putting a Woman's face to change in Singapore. eds. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas. Singapore: World Scientific Publishing, 2015.
- Lim, Catherine. Little Ironies-Stories of Singapore. Singapore: Heinemann Asia, 1978.
- Lim, Catherine. The Shadow of a Shadow of a Dream. Singapore: Heinemann Asia, 1987.
- Lim, Catherine. O Singapore!. Singapore: Times Book International, 1989.
- Lim, Yi-En. Women in Bondage: The Stories of Catherine Lim. Singapore: Times Books International, 1999.
- Mittler, Barbara. "The New (Wo)man and Her/His Others: Foreigners on the Pages of China's Women's Magazines." in Women and the Periodical Press in China's Long Twentieth Century: A Space of their Own?. Michel Hockx, Joan Judge and Barbara Mittler (Eds.). London: Cambridge University Press, 2018.

- Modern Girl Around the World Research Group. "The Modern Girl as Heuristic Device: Collaboration, Connective Comparison, Multidirectional Citation." In The Modern Girl Around the World: Consumption, Modernity, and Globalization. Alys Eve Weinbaum (ed). Durham and London: Duke University Press, 2008.
- N.G., Aplin and Quek, Jin Jong. "Celestials in Touch: Sport and the Chinese in Colonial Singapore." in J.A. Mangan and Fan Hong, *Sport in Asian Society: Past and Present*. London: Frank Cass, 2003.
- Pan, Lynn. When True Love Came to China. Hong Kong : Hong Kong University Press, 2015.
- Pitt, Christine. "The Agony of Love: A Study of Peranakan Chinese Courtship and Marriage." in Tim Lindsey, Helen Pausacker (ed.). Chinese Indonesians: Remembering, Distorting, Forgetting. Singapore : ISEAS–Yusof Ishak Institute, 2005.
- PuarShotam, N. "Women and knowledge/power: notes on the Singapore dilemma," in Imagining Singapore. K.C. Ban (ed.). Singapore: Times Academic Press, 1992.
- Robbins, Bruce and Cheah, Pheng. Cosmopolitics: Thinking and Feeling Beyond the Nation. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1998.
- Rosen, Lee and Li-Hsiang, Lisa. Confucianism and Women. US: SUNY Press, 2006).
- Rosemont, Henry. "Whose Democracy? Whose Rights? A Confucian Critique of Modern Western Liberalism." in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community, Kwong-loi Sun and David B. Wong (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Wong, Aline K. "Fifty Years of Change and Struggle for Equality." in Our Lives to Live : Putting a Woman's face to change in Singapore. Kanwaljit Soin and Margaret Thomas (ed.). Singapore : World Scientific Publishing, 2015.
- Saw, Swee-Hock Wong, Aline K. and Family Planning Association of Singapore. Youths in Singapore: Sexuality, Courtship, and family Values. Singapore: Singapore University Press for Family Planning Association of Singapore, 1981.
- Saw, Swee-Hock. "Changes in the fertility policy of Singapore." IPS Occasional Paper, no.2. Singapore: Institute of Policy Studies, 1990.

- Saw, Swee-Hock. Population policies and programmes in Singapore. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005.
- Sandeberg, Maria Af. "Room for Improvement: The Ideal of the Educational Home in The Ladies's Journal." in Women and the Periodical Press in China's Long Twentieth Century. Michel Hockx, Joan Judge, and Barbara Mittler (ed.). United Kingdom: Cambridge University Press, 2018.
- Schneider, Helen M. Keeping the Nation's House: Domestic Management and the Making of Modern China. Vancouver: University of British Columbia Press, 2011.
- Soin, Kanwaljit and Thomas, Margaret (eds.). Our Lives to Live: Putting a Woman's face to change in Singapore. Singapore: World Scientific Publishing, 2015.
- Song, Ong Siang. One Hundred Years' History of the Chinese in Singapore. Singapore: Oxford University Press, 1984.
- Sluga, Glenda. "Masculinities, nation, and the new world order: peacemaking and nationality in Britain, France, and the United States after the First World War." in Stefan Dudink, Karen Hagemann and John Tosh (eds.). Masculinities in Politics and War: Gendering Modern History. United Kingdom: Manchester University Press, 2004.
- Subandrio, Hurustiati. "The respective roles of men and women in Indonesia." in Women in the New Asia: The changing social roles of men and women in South and South-East Asia. Barbara E. Ward (ed.). Amsterdam: United Nations, 1963.
- Tan, Kenneth Paul. Governing Global-City Singapore: Legacies and futures after Lee Kuan Yew. New York: Routledge, 2017.
- Tay, Janice. L K Y on Life. Singapore: Straits Times Press Pte Ltd, 2016.
- Teoh, Karen M. Schooling Diaspora: Women, Education, and the Overseas Chinese in British Malaya and Singapore, 1850s-1960s. New York: Oxford University Press, 2018.
- Tregonning, K.G. A History of Modern Malaya. Singapore: Eastern Universities Press, 1964.
- Turnbull, C.M. History of Modern Singapore, 1819-2005. Singapore: NUS Press, 2009.

- Walkowitz, Judith. Prostitution and Victorian Society: Women, Class, and the State. Cambridge, 1980.
- Wee, Ann. "Chinese Women in Singapore: Their Present Status in the Family and in Marriage." in Barbara E. Ward, (ed). Women in the New Asia. Paris: UNESCO, 1963.
- Wong, David B. "Rights and Community in Confucianism." in Confucian Ethics: A Comparative Study of Self, Autonomy, and Community. Kwong-loi Shun and David B. Wong (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Yap, Mui Teng. "Singapore: Population Policies and Programs." in The Global Family Planning Revolution: Three Decades of Population Policies and Programs. Warren C. Robinson and John A. Ross (ed.). Washington, DC: The World Bank.
- Yen, Ching Hwang. A Social History of the Chinese in Singapore and Malaya 1800-1911. Singapore : Oxford University Press, 1986.
- Ying, Hu. Tales of Translation: Composing the New Woman in China, 1899-1918. Stanford, CA: Stanford University Press, 2000.
- Zhang, Dainian and Ryden, Edmund. Key concepts in Chinese philosophy. London: Yale University Press, 2002.
- Zhou, Mei. Mission made possible, The life of family planning pioneer, Constance Goh: a point of light. Singapore: Graham Brash, 1996.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทความในวารสาร

- Andaya, Barbara Watson. "Studying Women and Gender in Southeast Asia." International Journal of Asian Studies 4 (2007): 113.
- Barr, Michael D. "Lee Kuan Yew and the "Asian Values" Debate." Asian Studies Review 24, 3 (2000): 315.
- Chen. "Filial Piety in Confucian Family Values." Journal of Changchun Education Institute 29, 3 (2013): 69-70.
- Chew, Phyllis Ghim Lian. "The Singapore Council of Women and the Women's Movement." Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 134.

- Chua, Beng Huat. "Singapore's Routes of Modernity." Theory, Culture & Society 23, (2-3), ; 469.
- Doran, Christine and Jose, Jim. "Globalization, the Patriarchal State and Women's Resistance in Singapore." Gender, Technology and Development 6 (2), 2002 :215-232.
- Doran, Christine and Jose, Jim. "Marriage and Marginalisation in Singaporean politics." Journal of Contemporary Asia 27, 4: 475.
- Freedman, Maurice. "Kinship and Marriage in Singapore Journal of Southeast Asian History." 3, 2 (September 1962): 65-73.
- Garry Rodan. "Preserving the one-party state in contemporary Singapore." in Southeast Asia in the 1990. Kevin Hewson, Richard Robinson and Garry Rodan (eds.). Sydney, 1993.
- Hardwick, Patricia Ann. "'Neither Fish nor Fowl': Constructing Peranakan Identity in Colonial and Post-Colonial Singapore." Folklore Forum. 38, 1 (2008): 36.
- Haig, Patapan. "Modern Philosopher Kings: Lee Kuan Yew and the Limited of Confucian 'Idealistic' Leadership." European Journal of East Asian Studies. 12, 2 (January 2013): 239.
- Hofstede, Geert and Bond, Michael Harris. "The Confucius Connection: From Cultural Roots To Economic Growth." Organizational Dynamics 16, 4: 17.
- Holden P., "A Man and an Island: Gender and Nation in Lee Kuan Yew's : 'The Singapore Story'." Biography, 24, 2: 402-424.
- Hyungjung Lee and Younghun Cho. "Introduction: Colonial Modernity and Beyond in East Asian contexts." Cultural Studies 26, 5: 603-604.
- Ito, Ruri. "The "Modern Girl" Question in the Periphery of Empire: Colonial Modernity and Mobility among Okinawan Women in the 1920s and 1930s." London: Duke University Press, 2008.
- Jiang, Xinyan. "Confucianism, 'women, and Social Contexts'." Journal of Chinese Philosophy 36, 2 (2019): 228.
- Lazar, Michelle M. "For the Good of the Nation: 'Strategic Egalitarianism' in the Singapore Context." Nation and Nationalism 7 (1), 2001: 59-74.

- Lewis, Su Lin. "Cosmopolitanism and the Modern Girl: A Cross-Cultural Discourse in 1930s Penang." Modern Asian Studies 43, 6 (2008): 1385-1419.
- Lee, Su Kim. "The Peranakan Baba Nyonya Culture: Resurgence or Disappearance?." SARI 26 (2008): 161.
- Leong, Wai Kum. "Fifty Years and more of the Women's Charter of Singapore." Singapore Journal of Legal Studies (2008): 4.
- Leow, Rachel. "Age as a Category of Gender Analysis: Servant Girls, Modern Girls, and Gender in Southeast Asia." The Journal of Asian Studies 71, 4 (November 2012): 975-977.
- Lim, Julian. "Social Problems of Chinese Female Immigrants in Malaya 1925-1940." Malaysia in History. 23 (1980): 101.
- Littlejohn, Ronnie L. Confucianism: An introduction. London: I. B. Tauris, 2010.
- Lyons – Lee. "The 'Graduate Woman' Phenomenon: Changing Constructions of the Family in Singapore." Sojourn 13, 2 (1998): 317.
- Manderson, Lenore. "Colonial Desires: Sexuality, Race, and Gender in British Malaya." Journal of History of Sexuality. 7, 3 (January 1997): 374.
- Moi, Kho Ee. "Economic Pragmatism and the 'Schooling' of Girls in Singapore." HSSE Online 4, 2 (October 2015): 62.
- Png, Poh-seng. "The Straits Chinese in Singapore: A case of local Identity and Social-Cultural Accommodation." Journal of Southeast Asian History, 10, 1 (March 1969): 95-99.
- Reher DS. "Baby booms, busts, and population ageing in the developed world." Popul Stud (Camb). 69, 1 (2015): 57-68.
- Rošker, Jana S. "Modern Confucianism and the Concept of 'Asian Values'." Asian Studies. IV, XX (2016): 154-156.
- Sheridan, Greg. Tigers: Leaders of the new Asia-Pacific. Sydney : Allen & Unwin, 1970.
- Tan, Charlene. " 'Our Shared Values' in Singapore: A Confucian perspective." Educational Theory 62, 4 (2012): 451 – 452.
- Tan, Beng Hui. "'Protecting' Women: Legislation and Regulation of Women's Sexuality in Colonial Malaya." Gender, Technology and Development. 7, 1 (2003): 5.

- Tan, Charlene. “‘Our shared values’ in Singapore: A Confucian perspective.” Educational Theory, 62, 4: 7.
- Tan, Kenneth Paul. “Who Afraid of Catherine Lim? The State in Patriarchal Singapore.” Asian Studied Review. 33 (March 2009): 47.
- Teoh, Karen M.. “Exotic Flowers, Modern Girls, Good Citizens : Female Education and Overseas Chinese Identity in British Malaya and Singapore, 1900s – 1950s.” Twentieth-Century China. 35, 2 (April 2010): 34.
- Tompson, Mark R. “Whatever Happened to ‘Asian Values’?.” Journal of Democracy 12, 4 (2001): 157.
- “The Singapore Council of Women and the Women’s Movement.” Journal of Southeast Asia Studies 25, 1 (March 1994): 114.
- Yap, Mui Teng. “Fertility and Population Policy: the Singapore Experience.” Journal of Population and Social Security (Population). 1 (2003): 64.
- Wagner, Rudolf. “The Role of the Foreign Community in the Chinese Public Sphere’.” The China Quarterly. 12 (1995).
- Wee, Vivien. “The ups and downs of women’s status in Singapore: A chronology of some landmark events, 1950 – 1987.” Commentary 7, 2-3 (1987): 8.
- Zanasi, Margherita. “Frugal Modernity: Livelihood and Consumption in Republican China.” The Journal of Asian Studies 74, 2 (May, 2015): 391-409.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์

- กมลชนก ขุนเพชร. “มโนทัศน์ว่าด้วยภัยคุกคามของสิงคโปร์และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสิงคโปร์กับสหรัฐอเมริกาในยุคหลังสงครามเย็น.” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2008.
- รัญวรัชญ์ พูลศรี. “สตรีกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์สิงคโปร์ในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีสิงคโปร์เชื้อสายจีน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

สุรเชษฐ์ สุขลาภกิจ. ““ผัวเดียวเมียเดียว” ในสังคมไทยสมัยใหม่จากทศวรรษ 2410 ถึงทศวรรษ 2480.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

สุรศักดิ์ สาระจิตร. “แนวทางการสร้างชาติมาเลเซียของตงกูอับดุล ราห์มาน ค.ศ. 1951–1990.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.

Hubbard, Joshua Adam. “Troubling the ‘New Woman’: Femininity and Feminism in *The Ladies' Journal (Funü zazhi)*, 1915-1931.” Master’s Thesis, the Graduate School of The Ohio State University, 2012.

Lim, Lee Chin. “A Study of the Early History of Chinese Women in Singapore and Malaya Through Penang Sin Pao.” B.A. Honours Thesis, Singapore: National University of Singapore, 2000-2001.

Seah, Bee Leng. “Phoenix without Wings: The Negotiation of Modernity among Straits Chinese Women in early twentieth century Singapore.” Master’s Thesis, Department of History National University of Singapore, 2005.

Teoh, Karen M. “A Girl Without Talent Is Therefore Virtuous’: Educating Chinese Women in British Malaya and Singapore, 1850s–1960s.” Doctoral Dissertation, Department of History, Harvard University, 2008.

Yang, Mirabelle Tinghui. “Romance, Dating and Marriage in Singapore: Youth Attitudes Ideals and the ‘Checklist Syndrome’.” Master’s Thesis, Graduate School of Cornell University, Cornell University, 2013.

Xu, Wei. “From Marriage Revolution to Revolutionary Marriage: Marriage Practice of the Chinese Communist Party in Modern Era, 1910s-1950s.” Doctoral Dissertation, Department of Philosophy, The School of Graduate and Postdoctoral Studies, The University of Western Ontario London, 2011.

Zheng, Ruiwen. “The Relationships between Confucian Family Values and Attitudes toward Divorce in Mainland China: An Exploratory Study.” Master’s Thesis, the degree of Master of Science in Child and Family Studies, East China Normal University, 2014.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- Goh, Keng Swee and the Education Study Team. Report on the Ministry of Education, 1978 (Singapore : Government of Singapore, 1979), National Archives of Singapore. [Online], Available: <http://www.nas.gov.sg/archivesonline/speeches/record-details/7b01f369-115d-11e3-83d5-0050568939ad>
- Le Minh Khai's SEAsian History Blog, "Grandma in 1933 Singapore" [Online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2014/03/07/grandma-in-1933-singapore/> [7 March 2014]
- Le Minh Khai's SEAsian History Blog, "Mixed Messages about Sex in Advertisements from 1930s Singapore" [Online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/10/26/mixed-messages-about-sex-in-advertisements-from-1930s-singapore/> [26 October 26]
- Le Minh Khai's SEAsian History Blog, "The "Lush Life" in 1930s Singapore" [Online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/05/29/the-lush-life-in-1930s-singapore/> [29 May 2013]
- Minh Khai's SEAsian History Blog, "Milk, Cognac and a Man's Good Friend in 1930s Singapore" [Online], Available: <https://leminhkhai.wordpress.com/2013/09/30/milk-cognac-and-a-mans-good-friend-in-1930s-singapore/> [30 September 2013]
- MSF Singapore, "Women Unlimited?" [Online]. Available: <https://www.youtube.com/watch?v=t8clWv-QqU4> [7 October 2015]
- Mukunthan, Michael. "Chan Choy Siong," Singapore infopedia. [Online], Available: http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_791_2005-01-22.html
- Plattner, Marc F. and Diamond, Larry Jay. "Hong Kong, Singapore, and "Asian Values"," Journal of Democracy 8, 2 (1997) [Online]. Available: <https://muse.jhu.edu/article/16817>

THE BLOG, “The Sage of Singapore: Remembering Lee Kuan Yew Through His Own World.” [Online]. Available: https://www.huffpost.com/entry/lee-kuan-yewremembered_b_6920292?guccounter=1 [29 April 2008]

Wan, Sheung. “1930s Scotch Whisky advertising for Haig Scotch Whisky, Hong Kong.” [Online], Available: www.flickr.com/photos/angelkwan32/3823186474 [2009]

Wei, S. Lousisa. “Women Film Pioneers Project : Columbia University Libraries/Information Services.” [Online]. Available: <https://wfpp.cdrs.columbia.edu/pioneer/esther-eng-2/>

Women of China, “From China's Darling Mermaid to Warlord's Wife.” [Online]. Available: <https://wfpp.cdrs.columbia.edu/pioneer/esther-eng-2/>

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

บทพากษ์ในสารคดี เรื่อง Women. Unlimited? เผยแพร่เมื่อ 8 ต.ค. 2015

สารคดีสั้นเรื่อง Women. Unlimited? หรือ ผู้หญิง ไม่ถูกจำกัด? ความยาวประมาณ 7 นาที เผยแพร่โดย สำนักงานเพื่อการพัฒนาสตรีภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวของสิงคโปร์ (The Office for Women's Development at the Ministry of Social and Family Development - MSFCares) เนื่องในวาระฉลองครบรอบ 20 ปี ของการเข้าร่วมในอนุสัญญาสหประชาชาติ ภายใต้อุดมการณ์ว่าด้วยความต้องการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (UN CEDAW) สารคดีสั้นชุดนี้ มีสาระสำคัญของสารคดีคือการนำเสนอภาพประวัติศาสตร์พัฒนาการทางสังคมของผู้หญิงสิงคโปร์ตั้งแต่สมัยอาณานิคม กระทั่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมาด้วยการมอบโอกาสทางการศึกษาและการทำงานให้พลเมืองหญิงโดยรัฐบาลพรรคกิจประชา โดยสารคดีขบเน้นให้เห็นว่ารัฐบาลพรรคกิจประชาได้สร้างปฐมบทของการมอบสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคแก่ผู้หญิงในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 โดยเน้นย้ำแนวคิดกระตุ้นแรงบันดาลใจให้ผู้หญิงตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตนเองว่าสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศได้มากเท่ากับผู้ชาย และเหนือสิ่งอื่นใด บทบาทหน้าที่ในพื้นที่ของการทำงานเป็นสิ่งที่ควบคู่กันได้อย่างดีกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่

00:02 long before you were born people at very

00:05 different lives it was a big big change

00:08 for Singapore want to hear a story of a

00:10 little girl from those days come let me

00:12 show you

00:21 it happened more than 50 years

00:30 back there girls were expected to do all

00:32 the housework and learn how to be a good

00:34 wife

00:35 imagine how tiring that was despite

00:49 living in a society with such a
00:51 narrow-minded attitude she felt herself
00:53 very eager to learn
00:56 unfortunately her father didn't feel the
00:58 need for a girl to learn how to read and
01:00 write I mean I can peep on y'all Mitali
01:03 I sure do Joe Konkol kiddies
01:13 our society is based on the assumption
01:17 that women are the social political and
01:19 economic interference of man we believe
01:21 that women can make a valuable
01:23 contribution to our political life we
01:26 believe that they can work with men in
01:28 helping to remove the political future
01:31 of our country however things had begun
01:35 to change women was strong I just
01:37 started to speak
01:41 a big chapter in our nation's history
01:43 was written when women were given a say
01:45 on who they wanted for the government
01:47 now can you sense the changed of us
01:49 getting people all excited women
01:53 especially we're looking forward to the
01:55 future was so much hope
01:57 our little friend in the store was no
01:59 different she was excited that woman
02:02 been getting all vocal and she wanted to

02:04 make her own purpose she wanted to me
02:20 the she grew up she knew that the world
02:23 was going in a new direction girls were
02:28 getting more opportunities to prove
02:30 themselves and a male-dominated society
02:33 she got herself into a technical school
02:37 on the home woman was stepping out of
02:40 the social confines and she saw so many
02:43 roads ahead for a young woman like this
02:48 old lady made way for new mindsets a
02:52 young woman in the store felt like she
02:54 could take on the world
02:56 attitudes of teaching women enough to be
02:59 literate and useful wives have undergone
03:02 profound changes in the last 20 years
03:04 society's official do not educate and
03:07 use their potential because their women
03:10 are those which would be a worse off
03:16 by then so a more woman in the workforce
03:19 trust me it was still very tough for a
03:22 woman to hold her own in a male oriented
03:25 corporate world but at least it was
03:28 possible she was also a young mother of
03:31 a beautiful baby girl and she loved her
03:34 husband for always helping him in him
03:38 she saw her country's new progressive
03:41 attitude towards women

03:44 we general have a strong nation without
03:46 solid family units to help families war
03:49 the government has increased quality
03:51 child care support for working parents
04:14 and because her husband took a wall
04:16 responsibility at home she could back to
04:18 juggle the rigors of work and family I
04:21 guess two is always better than
04:27 not surprisingly she was doing well for
04:30 herself
04:35 and how happiness only grew with time
04:45 her daughter gave birth to two
04:47 absolutely adorable
04:56 and that's for two
05:03 maternity leave
05:05 we used to be eight weeks now is 12 but
05:08 if you have managed a baby you will know
05:11 that actually 12 weeks is not very long
05:13 so I think what we should do this will
05:16 be increase it to 16 weeks women in
05:23 Singapore have come a long way
05:25 our little girl who I struggle to learn
05:27 how to read and write have bloomed into
05:30 a successful career and a fulfilled
05:33 grandmother and you know what today
05:41 girls are told go follow your dream you
05:44 can be anything you want

06:26 so now you know that leather go was me

06:29 with your life ahead of you what story

06:32 will you write to inspire others

06:58 you

ที่มา MSF Singapore, **Women Unlimited?** [Online], 7 October 2015.

Available: <https://www.youtube.com/watch?v=t8clWv-QqU4>

ภาคผนวก ข

บทสุนทรพจน์ของชาน ชอย เซียง (Chan Choy Siong)

เรื่อง "Pieces of Meat Put on the Table for Men to Slice"

กล่าวไว้ในวันที่ 6 เมษายน 1960 ในโอกาสเดียวกับที่ได้มีการอ่านร่างกฎบัตรสตรี (the Women's Charter) ฉบับแรกที่ผ่านร่างรัฐธรรมนูญ

Miss Chan Choy Siong (Delta) (in Mandarin): Mr. Speaker, Sir, regarding the Women's Charter which was introduced by the Minister for Labour and Law at the last Assembly sitting, with a view to improving the lot of women, I support the motion of the Minister. This Charter, as drafted has incorporated some of the provisions of a number of Ordinances. It has also incorporated the opinions of the people of Singapore. It has also adopted those of the existing laws in China which have some merits. Therefore, I believe the Minister has improved this Bill which is applicable to and practicable for the people of Singapore. [442/443]

The fundamental principle of the Women's Charter is to enable women to have their rights safeguarded by legislation, and to give people far-reaching stability in marriage.

The marriage system provides for monogamy to enable both the husband and the wife to enjoy equal status in their matrimonial life. The previous evil custom will vanish with the coming into operation of this Charter. The passing of this Women's Charter will not only enable women to be safeguarded in law but will also bring about a revolutionary change in society on a practical basis.

On this side of the House, I wish to point out that the fundamental principle of this Women's Charter is twofold. The problems of women are the result of an unreasonable society. Men take women as pieces of merchandise. The inhuman feudalistic system has deprived women of their rights. In a semi-colonial and semi-feudalistic society, the tragedy of women was very common. Men could have three

or four spouses. Men are considered honorable, but women are considered mean. It was common in those days to regard having one more female in a Chinese family as being very despicable. Women in our society are like pieces of meat put on the table for men to slice.

The P.A.P. Government has made a promise. We cannot allow this inequality in the family to exist in this country. We will liberate women from the hands of the oppressor. With the passing of this legislation, women can contribute their part to the country. Our country has, now obtained self-government. To safeguard the stability of our parliamentary democracy, we must first of all have internal stability. We must put our society in order. Only then can we safeguard our parliamentary democracy. On the whole, the matrimonial system plays a very important part in the social order. There is a Chinese proverb which says that if every family has matrimonial harmony, then we can control the country. The people in the old days abused marriages. They took marriages as a schoolboy [443/444] would take to playing. The rich had their way with marriages. This created disorder in the society, and the women rose against this unreasonable social system.

In Singapore under the colonial government, marriages were given a feudalistic aspect. The ideals behind marriage were not respected. In this new society there are many people who have many wives. To the rich people, their wives are their property. But to the poor, things are very difficult. These are due to the bad marriage system and it also affects our society. In order to show respect for marriage, we must have a sound marriage system. Of course, to depend only upon a law to get rid of all these bad practices and customs is very difficult, because marriages in Singapore have not been put on a proper basis for many years. It takes a very long time to educate the people to regard marriage in the proper light. Only then can we have a good and sound marriage system. Only then can we solve the problem of marriages and the relationships between men and women.

ที่มา: Chan Choy Siong, "Pieces of Meat Put on the Table for Men to Slice" Speech on the First Reading of the Bill for the Women's Charter, 6 April 1960. Debates: Official Report : col. 442-444. Vol. 12.6. [Online] 6 April 1960
Available: <http://www.postcolonialweb.org/singapore/gender/scw/chanmeat.html>

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ศุภรดา ด้านเชิดชูเกียรติ

วัน เดือน ปี เกิด

5 ธันวาคม 2534

สถานที่เกิด

กรุงเทพฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY